

พืชมีท่อลำเลียง

พจนานุกรมศัพท์พืช

พจนานุกรมศัพท์เกษตร

กรมวิชาการเกษตร

2547

พจนานุกรมศัพท์เกษตร

จักรพงษ์ เจริญศิริ

รวบรวมและเรียบเรียง

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

2547

คำปรารภของผู้เรียบเรียง

เมื่อข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และเริ่มต้นทำงานใหม่ ๆ นั้น ยังมีนิสิตรุ่นน้องหลายคนไปมาหาสู่อยู่เสมอ บางคนก็แวะมาเยี่ยมเยียนกันตามปรกติ บ้างก็ชอบเอาการบ้านมาให้ช่วยทำ การบ้านที่ว่านี้ก็คือการแปลและเรียบเรียงเอกสารวิชาการจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ในครั้งกระนั้นข้าพเจ้าได้พบด้วยความอัศจรรย์ใจว่าคำธรรมดาในภาษาอังกฤษนี้เมื่อกลายเป็นศัพท์วิชาการแล้ว ลางทีก็ให้ความหมายแตกต่างไปจากเดิมชนิดที่นึกไม่ถึง ตัวอย่างเช่น คำว่า *stand* เมื่อเป็นศัพท์วิชาการจะหมายถึง หมูไม้, ปริมาณและปริมาตรหมูไม้ หรือ *crown* หมายความว่า 1. ฐานของต้นไม้ที่รากโผล่ออก, บริเวณโคนต้นตรงรอยต่อระหว่างต้นกับราก 2. กอ (เช่น กอตะไคร้), ฟูมใบ, ตะเกียบลับประรด, จุดที่เกิดบนผลลับประรด 3. เรือนยอด (วน.) ดังนี้ เป็นต้น จากเอกสารวิชาการดังกล่าวนั่นเองทำให้ข้าพเจ้าตระหนักถึงความยากลำบากในการแปลและเรียบเรียงเอกสารวิชาการจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง และเห็นความจำเป็นที่จะต้องรวบรวมศัพท์วิชาการไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อใช้ในการทำงาน ตั้งแต่นั้นมา จึงได้พยายามรวบรวมคำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในสาขาเกษตรศาสตร์ไว้เท่าที่เวลาและโอกาสจะอำนวย

ในช่วงระยะเวลาที่กล่าวข้างต้นนั้น คำศัพท์วิชาการในสาขาเกษตรศาสตร์ที่มีผู้จัดทำไว้เห็นมีอยู่ก็แต่ของหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ และศัพท์ป่าไม้ที่กรมป่าไม้ได้บัญญัติศัพท์ไว้ซึ่งมีคำศัพท์อยู่ไม่มาก กาลเวลาผ่านไป หน้าที่การงานที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ข้าพเจ้าต้องวางมือจากการทำงานนี้ไประยะหนึ่ง จนกระทั่งเมื่อข้าพเจ้าใกล้จะอำลาชีวิตราชการจึงได้นึกถึงงานที่ทำค้างไว้ชิ้นนี้และหยิบขึ้นมาสะสางอีกครั้งหนึ่งเพื่อจัดทำเป็นของที่ระลึกแก่ผู้ที่เคารพนับถือ โดยยึดหลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ในช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าวางมือจากการทำงานนี้ถึงแม้ว่าจะมีผู้คิดค้นบัญญัติศัพท์วิชาการขึ้นมามากมายก็ตาม แต่ข้าพเจ้าก็เชื่อว่า **พจนานุกรมศัพท์เกษตร** ที่ข้าพเจ้ารวบรวมไว้นี้คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านตามสมควร เนื่องจากการจัดทำครั้งนี้ได้ทำขึ้นภายในเวลาจำกัดจึงอาจมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นได้ ข้าพเจ้าต้องขอภัยแก่ท่านผู้ซึ่งหนังสือนี้ล่วงหน้า ณ ที่นี้ และหวังว่าคงจะได้รับการเสนอแนะจากท่านผู้รู้ทั้งหลายเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ผู้เรียบเรียง

หลักเกณฑ์การจัดทำ

1. ที่มาของศัพท์

1.1 หนังสือ Glossary of Soil Science Term ของ Soil Science of America ฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 1987

1.2 ศัพท์พื้นฐานทางสาขาเกษตรศาสตร์ ศัพท์ป่าไม้ ศัพท์ชลประทาน และจากประสบการณ์ของผู้รวบรวม

2. หลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ ใช้วิธีบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ดังนี้

2.1 **วิธีคิดคำขึ้นใหม่** คือ ถ้าศัพท์ใดสามารถผูกคำขึ้นใหม่ได้ก็พยายามใช้คำไทยก่อน ต่อเมื่อคำภาษาไทยที่เหมาะสมและตรงกับความหมายของศัพท์ไม่ได้แล้ว จะหาคำจากภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาไทยมาผูกเป็นศัพท์ขึ้น โดยให้มีจำนวนคำน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ศัพท์ที่บัญญัติขึ้นมีลักษณะเป็นการนิยามศัพท์และถ้ายังหาคำที่เหมาะสมไม่ได้ก็จึงใช้วิธีทับศัพท์ การทับศัพท์ ถ้าไม่จำเป็นจะไม่ใช้ เช่น

aggregation การรวมมวล   transmutation การแปรพันธุ์

แต่จะใช้เมื่อทำให้ความหมายของศัพท์บัญญัติเกิดความกำกวม หรือทำให้ความหมายผิดไป เช่น

biolysis การสลายโดยชีววิธี   cytolysis การสลายของเซลล์

2.2 **ศัพท์บัญญัติที่ผูกขึ้นจากคำบาลีและสันสกฤต** ถ้าศัพท์นั้นมีคำขยายประกอบหน้าคำนาม การผูกคำศัพท์อาจใช้หลักการสมาตามไวยากรณ์ของภาษาบาลี เช่น

biological ชีวสาร   phytogeography พฤษภูมิศาสตร์

หรืออาจใช้หลักการขยายคำตามไวยากรณ์ของภาษาไทยก็ได้ เช่น

adulterant สารปลอมปน   disinfectant สารทำลายเชื้อ

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถูกต้องตามความหมายของศัพท์ ความสละสลวย และความกะทัดรัดของศัพท์ที่ผูกขึ้นนั้น

2.3 **วิธีทับศัพท์** คือ การเขียนคำศัพท์ในภาษาหนึ่งมาเป็นภาษาไทย ด้วยตัวอักษรและตามอักขรวิธีของภาษาไทย

3. การนิยามศัพท์และการจัดรูปแบบศัพท์บัญญัติ

3.1 การนิยามศัพท์จะจัดทำไว้บ้างเป็นบางคำ โดยมุ่งถึงความเข้าใจความหมายหลักของศัพท์เป็นเกณฑ์ ศัพท์บางคำอาจมีคำอธิบายเพียงสั้นๆ แต่บางคำอาจมีคำอธิบายยาวเพื่อให้ครอบคลุมความหมายในสารัตถะที่สำคัญ

3.2 ศัพท์บางคำที่ราชบัณฑิตยสถานได้จัดทำและพิมพ์เผยแพร่แล้ว ในหนังสือพจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ศัพท์วิทยาศาสตร์ ศัพท์ป่าไม้ และศัพท์ธรณีวิทยา จะใช้ตามที่ราชบัณฑิตยสถานได้จัดทำขึ้น ศัพท์ประเภทนี้จะมีเครื่องหมาย * กำกับไว้ที่ศัพท์ภาษาไทย สำหรับศัพท์ที่มีเครื่องหมาย ⁱ หมายถึงศัพท์ชลประทาน

3.3 คำในวงเล็บที่ระบุชื่อวิชาและกำกับไว้ท้ายศัพท์บัญญัติ หมายความว่าศัพท์บัญญัตินั้นบัญญัติขึ้นเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ ศัพท์ที่ไม่ได้กำกับชื่อวิชาไว้เป็นศัพท์ที่ใช้รวมในสาขาต่าง ๆ ได้ เช่น

dominant

1. เด่น (ชีว.)

2. ลักษณะเด่น

อักษรย่อวิชาที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ มีดังนี้

(กษ.) = เกษตรศาสตร์

(กีฏ.) = กีฏวิทยา

(ค.) = คณิตศาสตร์

(ชีว.) = ชีววิทยา

(ธ.) = ธรณีวิทยา

(นว.) = นิเวศวิทยา

(ปฐ.) = ปฐพีวิทยา

(ปม.) = ประมง

(พธ.) = พันธุศาสตร์

(พศ.) = พฤษศาสตร์

(ฟิ.) = ฟิสิกส์

(วน.) = วนผลิตภัณฑ์

(วศ.) = เกษตรวิศวกรรม

(ส.) = สถิติ

(สว.) = สัตววิทยา

(อต.) = อุตสาหกรรมเกษตร

3.4 คำในวงเล็บที่มีชื่อวิชาและกำกับอยู่หน้าหรือท้ายศัพท์บัญญัติบางคำนั้นหมายถึง

(1) เมื่อนำศัพท์บัญญัตินั้นไปใช้ ให้ถอดเครื่องหมายวงเล็บออก หรือจะใช้คำอื่นที่เหมาะสมกับเรื่องนั้น ๆ มาแทนคำที่วงเล็บไว้ก็ได้ เช่น

input (สิ่ง) เข้า

output (สิ่ง) ออก

(2) เพื่อขยายศัพท์บัญญัตินั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเพื่อการนำไปใช้ได้ถูกต้อง เมื่อนำศัพท์ไปใช้ให้ตัดคำในวงเล็บออก เช่น

albedo เปลือกชั้นกลาง (ของผลไม้จำพวกส้ม) (ชีว.)

aestivation การจำศีล (ฤดูร้อน) hibernation การจำศีล (ฤดูหนาว)

preyเหยื่อ(เป็น) primordium (อวัยวะ)แรกเกิด

3.5 ศัพท์ที่ลงท้ายด้วยคำว่า “logy” ใช้ว่า “วิทยา” มีวิธีใช้ดังนี้

(1) ใช้ต่อท้ายเมื่อเข้าสมาสกับคำบาลีและสันสกฤตเท่านั้น เช่น

ornithology ปักษีวิทยา petrology ศิลปวิทยา

(2) ใช้ “วิทยา” ไว้ข้างหน้าคำไทยหรือคำทับศัพท์ เช่น

lithology วิทยาหิน pomology วิทยาไม้ผล

3.6 ศัพท์บัญญัติที่เป็นคำคุณศัพท์บางคำเมื่อนำไปประกอบเข้ากับคำนาม อาจต้องเติมคำประกอบหน้า เช่น “เชิง”, “แบบ”, “ทาง”, “ซึ่ง”, “มี” ฯลฯ เพื่อให้ได้ความชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น แต่เมื่อไปประกอบคำนามแล้วไม่ทำให้ความหมายกำกวมหรือผิดไปก็ไม่จำเป็นต้องใส่ไว้ เพื่อความกะทัดรัด คำคุณศัพท์ประเภทนี้จะมิเครื่องหมายยัติภังค์ (-) กำกับที่หน้าศัพท์บัญญัติไว้ด้วย เช่น

aerial	-อากาศ	aerial root	รากอากาศ
tensile	-ดึง	tensile strength	ความทนแรงดึง
vital	-ชีวิต	vitalis theory	ทฤษฎีชีวิต

3.7 คำที่มีศัพท์บัญญัติเหมือนกัน แต่ไม่มีวงเล็บท้ายศัพท์อ้างอิงซึ่งกันและกัน หมายความว่า คำนั้นๆ ไม่ใช่คำไวพจน์ (synonym) แต่คำนั้นๆ มีวิธีใช้แตกต่างกัน เช่น

refining	การทำให้บริสุทธิ์	purification	การทำให้บริสุทธิ์
----------	-------------------	--------------	-------------------

3.8 คำที่มีศัพท์บัญญัติมากกว่า 1 ศัพท์ มีหลักดังนี้

ศัพท์บัญญัติที่มีเลขกำกับหน้าศัพท์ หมายความว่า ศัพท์บัญญัติแต่ละคำมีความหมายต่างกัน หรือมีความหมายที่เป็นได้ทั้งคำคุณศัพท์และคำนาม เช่น

acute	1. แผลม
	2. เจ็บพลัน
defect	1. ต่าหนี, บกพร่อง
	2. ส่วนพร่อง

3.9 เครื่องหมายที่ใช้กับศัพท์

(1) เครื่องหมายจุลภาค (,) ใช้ค้นคำประสมในศัพท์ภาษาอังกฤษที่นำคำขยายมาไว้ข้างหลังคำหลัก เช่น

chute, bucking	รางทอนซุง
----------------	-----------

ในภาษาไทยใช้ค้นศัพท์บัญญัติที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาก เช่น

curl figure	ลายไม้ไคน์งาม, ลายหางปลา
-------------	--------------------------

(2) ศัพท์บัญญัติที่ใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) อัฒภาค (;) หรือมหัพภาค (:) ค้นแต่ละศัพท์ หมายความว่า ศัพท์บัญญัตินั้นมีความหมายคล้ายคลึงกัน ผู้ใช้สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม เช่น

cycle	วัฏจักร, รอบ, วง
defibrillation	การทำเยื่อ, การแยกเส้นใย
dike : dyke	พนัง, คัน, เขื่อน, สายหิน

3.10 การเรียงลำดับศัพท์ เรียงลำดับตามอักษรภาษาอังกฤษ ศัพท์ที่มีคำประกอบหลายคำจะจัดเรียงตามลำดับอักษรของคำหน้าเป็นหลักก่อน แล้วจึงเรียงตามลำดับอักษรของคำที่ตามมา โดยให้คำที่มีเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นระหว่างคำหลักกับคำขยายขึ้นก่อน ตัวอย่างเช่น

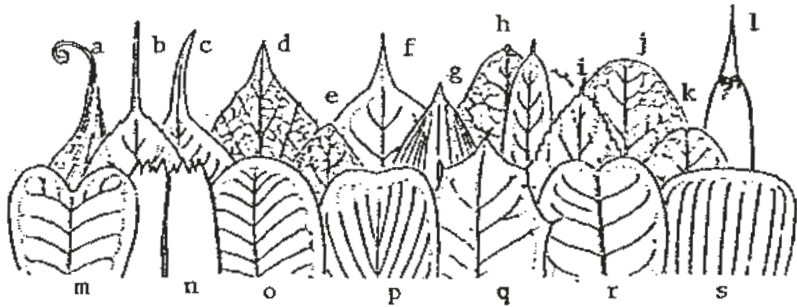
cell	เซลล์	cell, companion	เซลล์ร่วม
cell, tile	เซลล์กระเบื้อง	cellwall	ผนังเซลล์

SHAPE

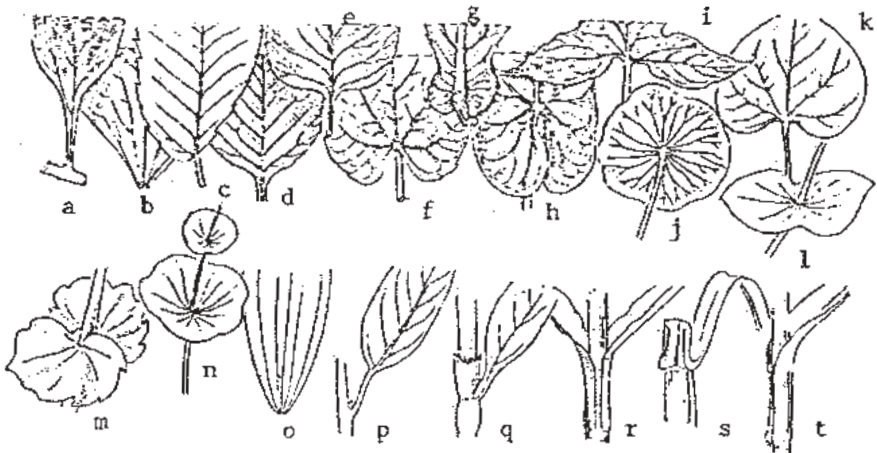

a, subulate; b, needle; c, acicular; d, elliptic; e, filiform; f, filiform segments; g, linear; h, forate; i, oblong; j, ovate; k, obovate; l, deltoid; m, ensiform; n, oblanceolate; o, spatulate; p, sagittiform; q, pandurate; r, lanceolate; s, rhomboidal; t, auriculiform; u, falciform; v, cordiform; w, hastiform; x, oval; y, ligulate; z, lyrate; aa, orbital; ab, panduriform; ac, peltiform; ad, reniform; ae, cuneate; af, runcinate.

LEAF APICES

BASES AND ATTACHMENTS

LEAF APICES : a, cirrhone; b, aristate; c, caudate; d, acuminate; e, acute; f, cuspidate; g, mucronate; h, mucronulate; i, apiculate; j, obtuse; k, retuse; l, pungent; m, cleft; n, praemorse; o, round; p, emarginate; q, spinose; r, obcordate; s, truncate.

BASES AND ATTACHMENTS : a, attenuate; b, cuneate; c, oblique; d, obtuse; e, truncate; f, cordate; g, auriculate; h, sagittate; i, hastate; j, peltate; k, reniform; l, connate; m, amplexicaule; n, perfoliate; o, sessile; p, petiole; q, ocreate; r, decurrent; s, ligulate; t, sheathing.

MARGINS

aculeate

ciliate

cleft

crenate

crenulate

crispate

dentate

denticulate

divided

double-serrate

entire

erose

incised

lacerate

lacinate

lobed

palmatifid

parted

pectinate

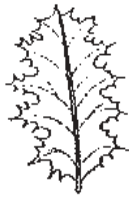
pinnatifid

MARGINS (cont.)

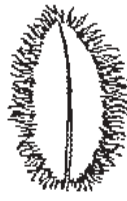
angulate

bidentate

biserrate

fimbriate

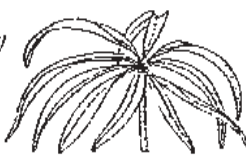
pedate

palmate-trifoliate

palmately compound

peltate-palmate

bipinnate

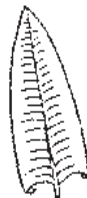
palmately lobed

pedately lobed

repand

revolute

serrate

serrulate

sinuate

spinose

spinose-lacerate

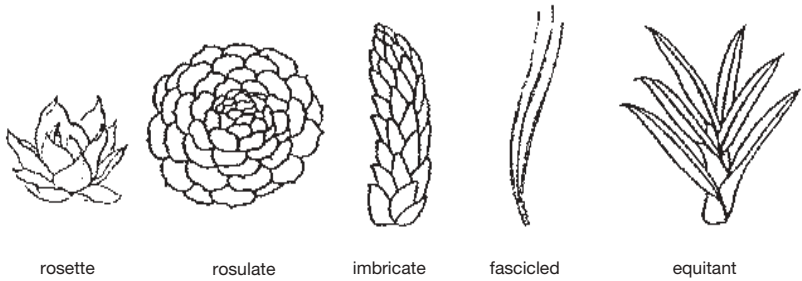
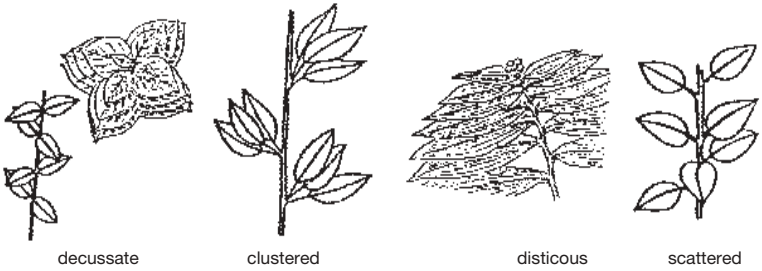
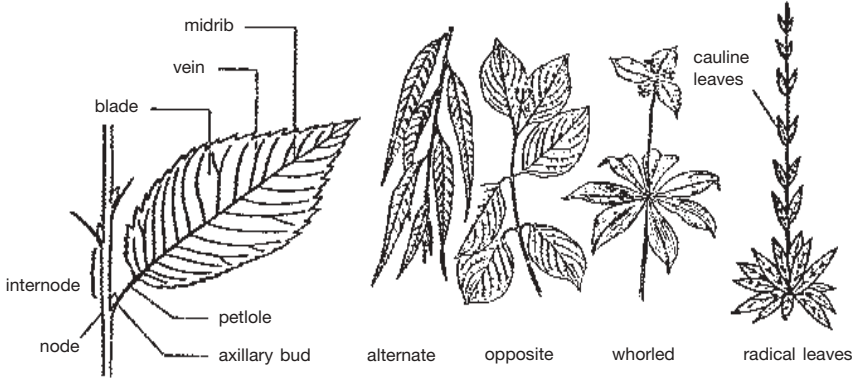

spinose-serrate

undulate

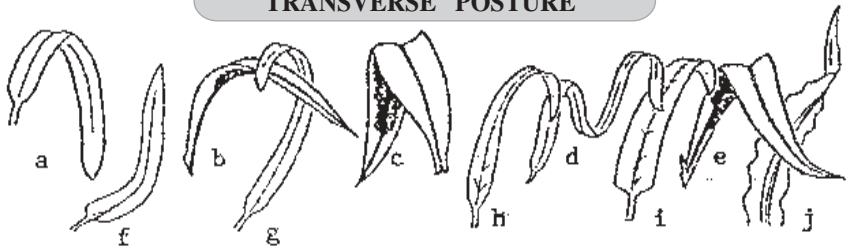
ARRANGEMENT

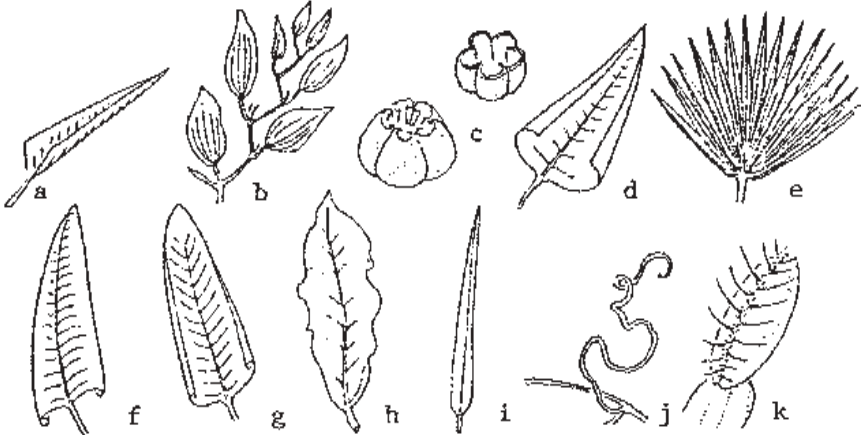
LEAF-LIKE ORGANS

TRANSVERSE POSTURE

LONGITUDINAL POSTURE

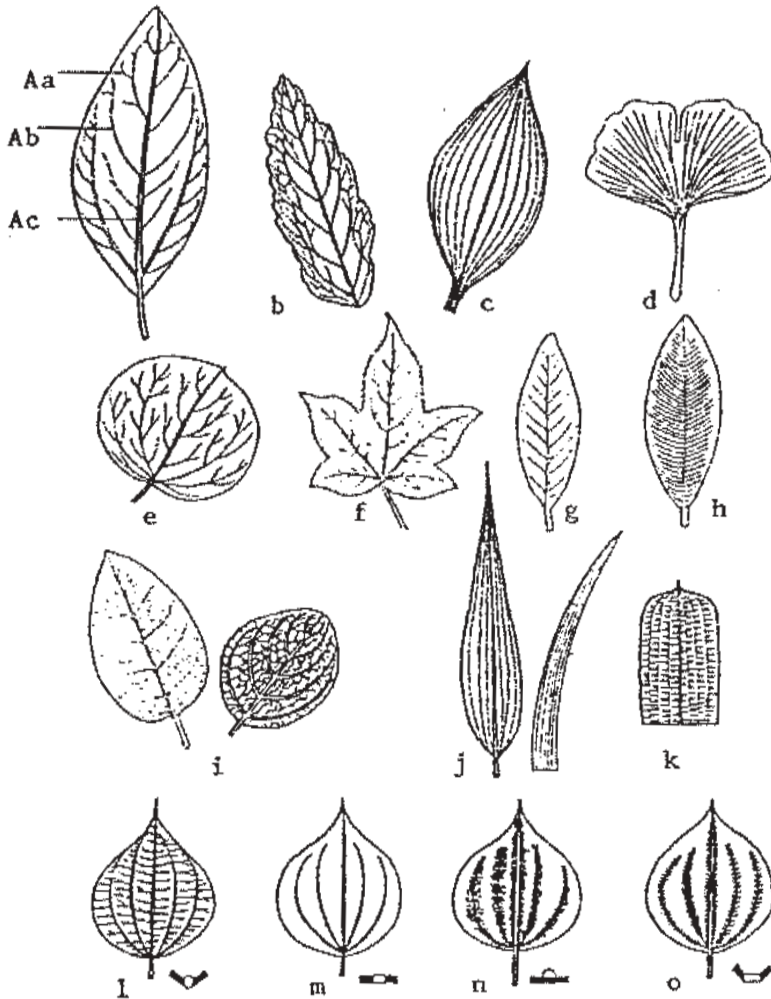

LEAF-LIKE ORGANS : a, leafy petiole; b, phylloclades; c, phyllode.

TRANSVERSE POSTURE : a, cernuous; b, curved; c, deflexed; d, flexuous; e, reflexed; f, geniculate; g, incurved; h, recurved; i, squarrose; j, undulate.

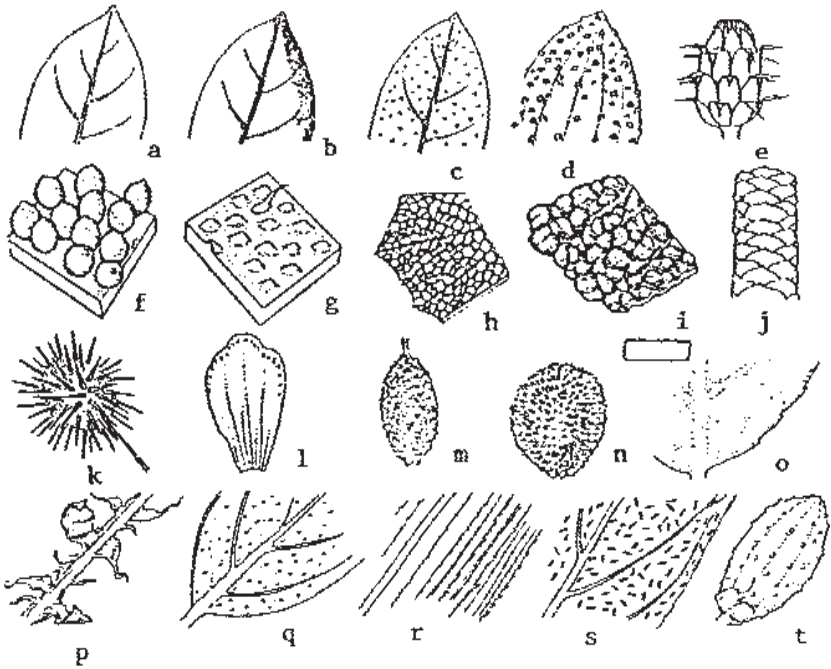
LONGITUDINAL POSTURE : a, conduplicate; b, geniculate; c, induplicate; d, involute; e, plicate; f, revolute; g, rolled; h, sinuate; i, straight; j, tortuous; k, valvate.

VENATION

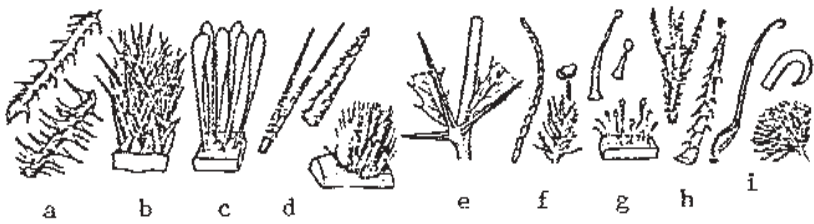

Aa, tertiary veins; Ab, secondary veins; Ac, midrib; b, anastomosing; c, camptodrome; d, dichotomous; e, palmate; f, palmately netted; g, pinnately netted; h, penni-parallel; i, reticulate; j, parallel; k, tessellate; l, ribbed; m, conspicuous; n, prominent; o, furrowed.

SURFACE

TRICHOME TYPES

SURFACE : a, glabrous; b, lustrous; c, punctate; d, pustulate; e, squarrose; f, papillate; g, muricate; h, rugose; i, bullate; j, squamose; k, echinate; l, farinaceous; m, glandular; n, muricate; o, pulverulent; p, ramentaceous; q, resinous; r, scabrous; s, spiculate; t, tuberculate.

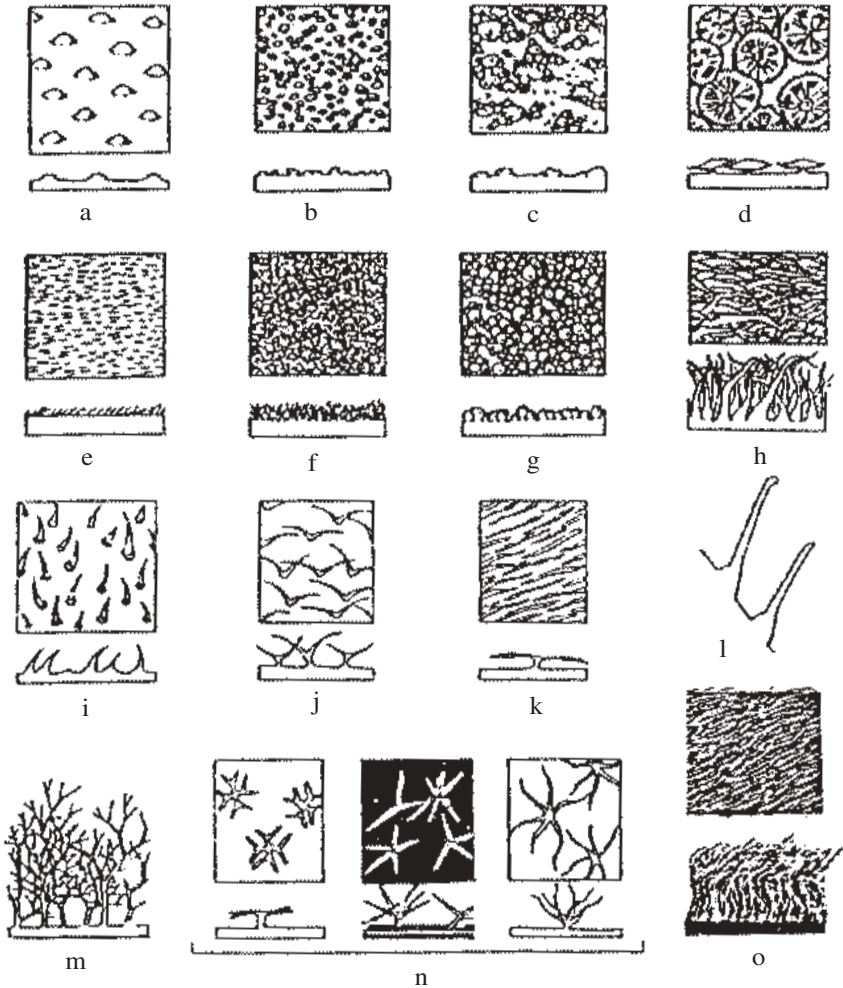
TRICHOME TYPES : a, prickles; b, echinate; c, clavellate; d, glochidiolate, glochids and an areole; e, spines, not a true trichome; f, moniliform; g, glandular; h, retorsely barbed; i, unciniate.

VESTITURE

a, aculeate; b, arachnoid; c, barbed; d, bearded; e, bristly; f, canescent; g, ciliate; h, comose; i, floccose; j, glochidiolate; k, glandular; l, hirsute; m, hispid; n, lepidote; o, pannose; p, papillose; q, pilose; r, puberulent; s, sericeous; t, setose; u, stellate; v, strigose; w, tomentose; x, urent; y, velutinous; z, villous.

VESTITURE (cont.)

a, muricate; b, farinose; c, verrucose; d, peltate hairs; e, pubescent; f, lanate; g, vesiculose; h, paleaceous/chaffy; i, scabrous; j, bifid hairs; k, bifid T-shaped; l, stinging hairs; m, dendritic hairs; n, stellate hairs; o, woolly.

LEAF TYPES and LEAF STRUCTURAL TYPES

COMPOUND PALMATE and COMPOUND PINNATE

Palmate

Bipalmate

Tripalmate

Palmate-pinnate

Pinnate

Bipinnate

Tripinnate

Interrupted

Paripinnate

Imparipinnate

OTHER TYPES

Bifoliolate

Bigeminate

Tergeminate

Ternately compound

Biternate

Triternate

Trifoliolate

Unifoliolate

LEAF STRUCTURAL TYPES

Fly Trap

Pitcher

Spathe

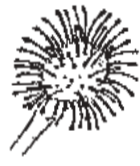
Sporophyll

Storage Leaf

Tendrill

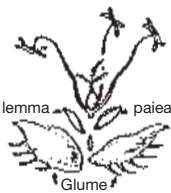
Tentacular Leaf

Chaff

Cotyledon

lemma
paiea
Glume

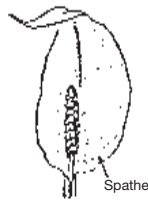
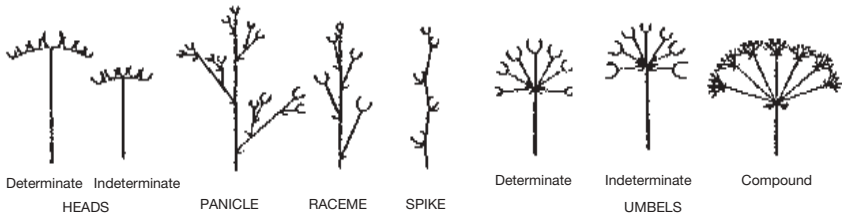
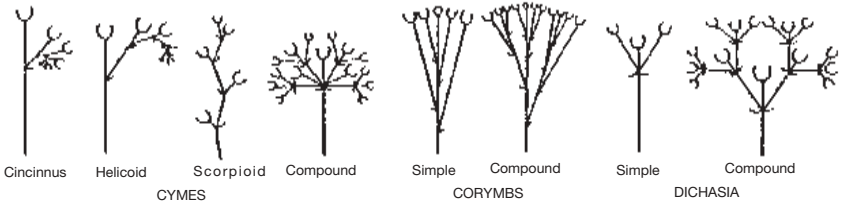
Phyllary

Spine

INFLORESCENCE TYPES

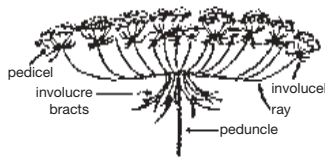
PERIGYNIUM (Part) PHYLLARY (part)

SCAPE (Part)

SECUND (Arr.)

SPADIX

SPIKELET

THYRSE

UMBELS (Daucus)

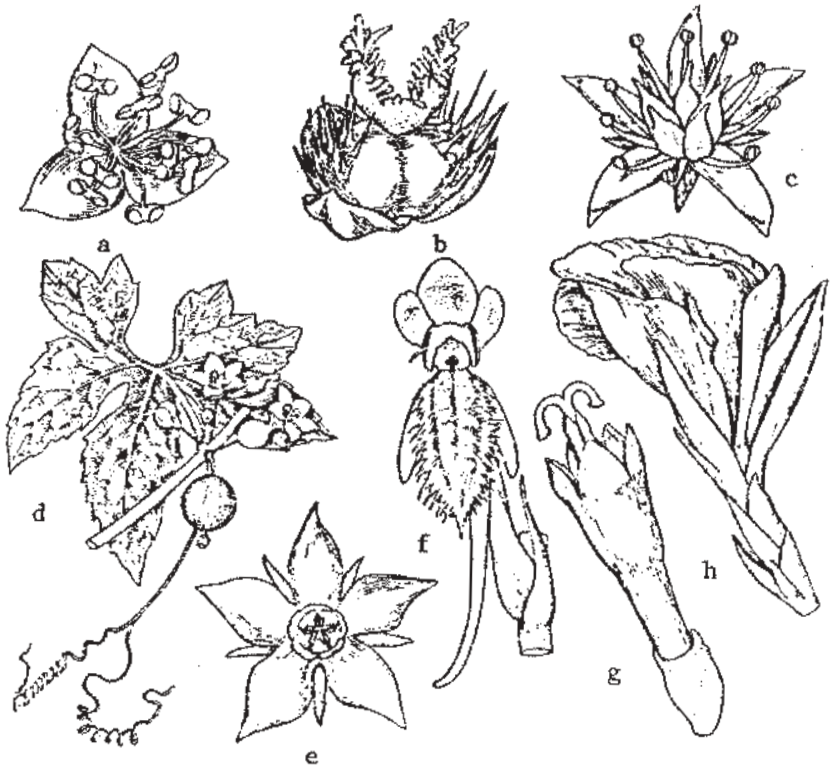
VERTICILLASTER

INFLORESCENCE TYPES

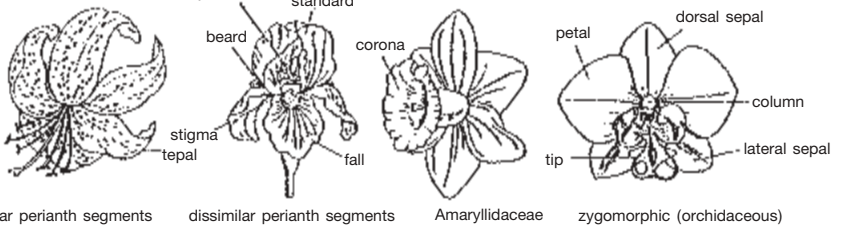
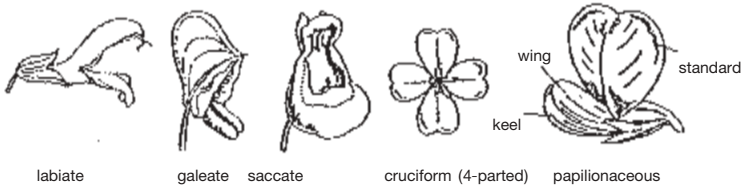
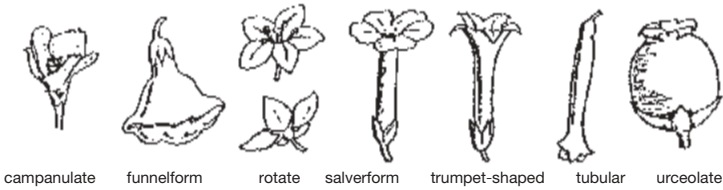
a, scapose (flower solitary); b, spike; c, raceme; d, panicle; e, dichasium; f, thyrse; g, corymb; h, umbel (*Hoya*); i, capitulum (*Trifolium*); j, verticillate (*Salvia*); k, cymes (*dichasia*); l, helicoid cyme (*Cinnus*); m, capitulum, vertical section to show conical torus (*Helianthus*); n, inflorescence of verticillate cymes (*Salvia*).

FLOWER TYPES AND ARRANGEMENT

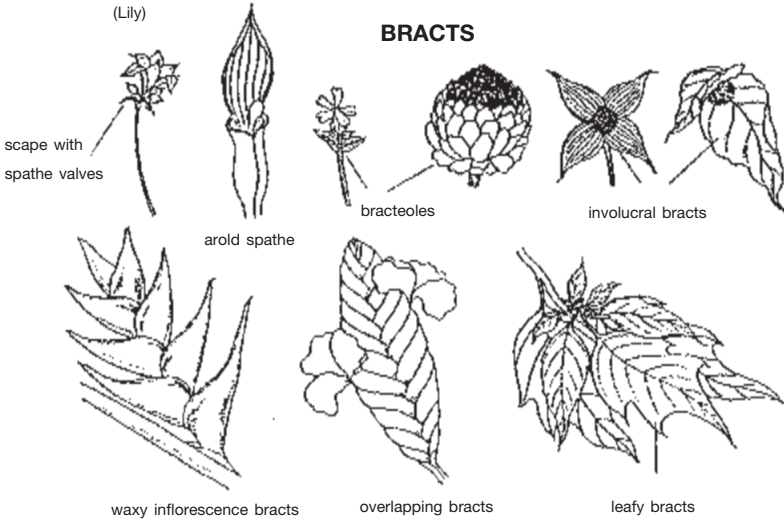

a, flower staminate (perianth uniseriate); b, flower pistillate (perianth uniseriate); c, flower bisexual (perianth biseriata and corolla polypetalous); d, flowers unisexual (plant monoecious); e, flower actinomorphic or regular; f, flower zygomorphic; g, flower irregular; h, flower gamopetalous.

PERIANTH FORMS

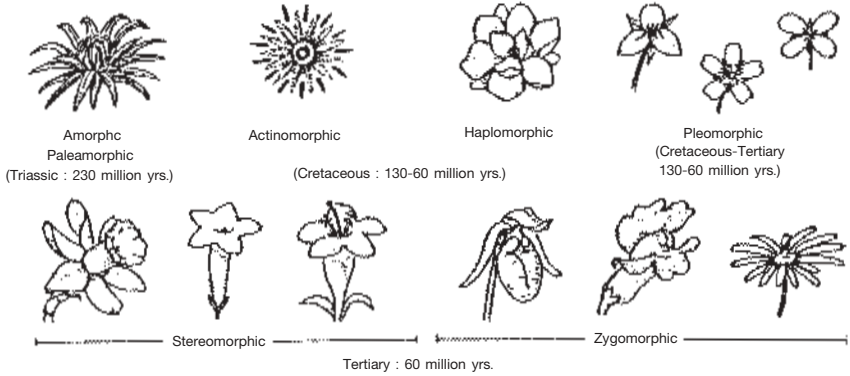
BRACTS

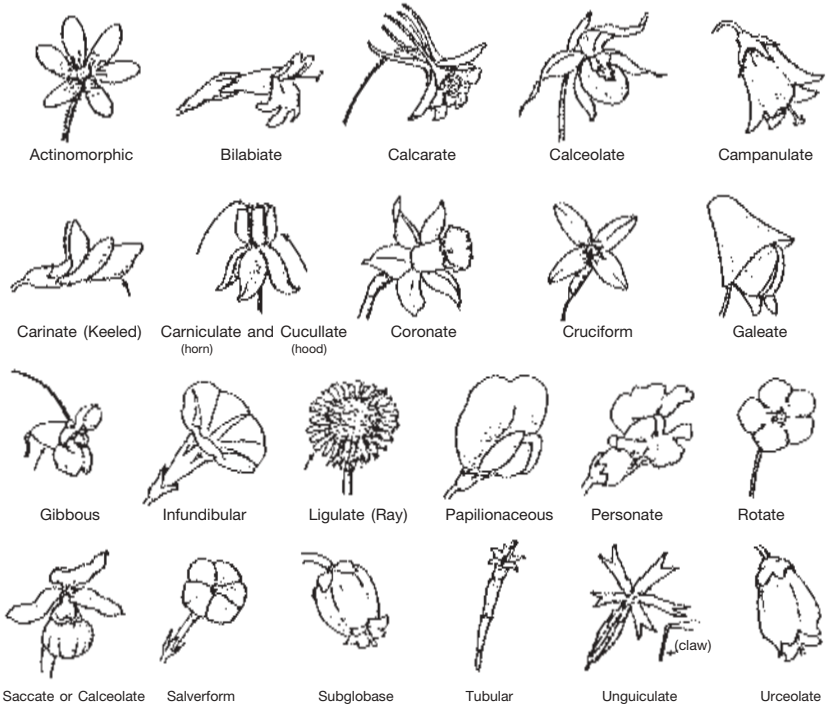
FLOWER TYPES

FLORAL EVOLUTION of ANGIOSPERMS (TYPE CLASSES)

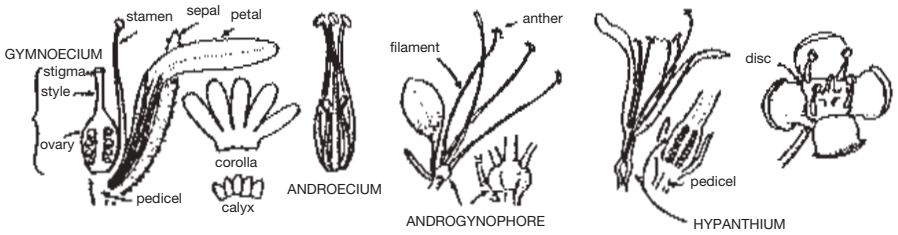
(Adapted from Leppik)

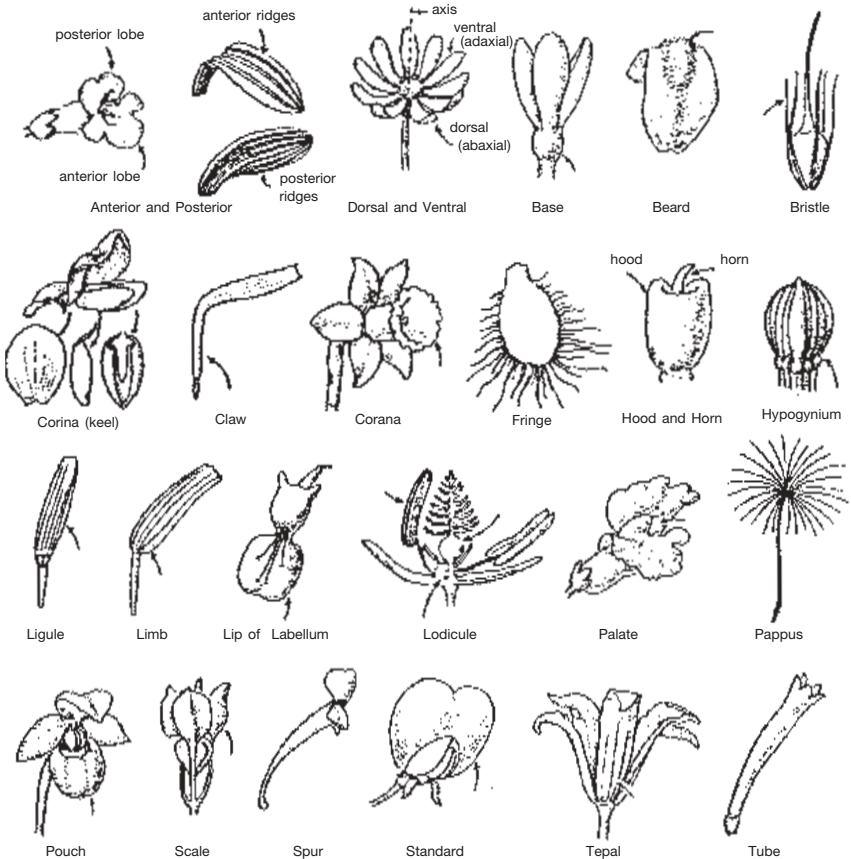
PERIANTH STRUCTURAL TYPES

FLOWER PARTS

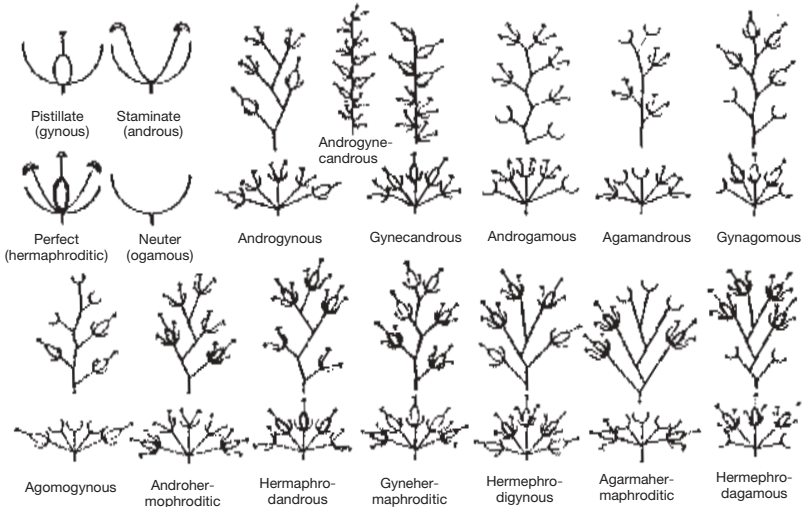

PERIANTH and HYPANTHIUM PARTS

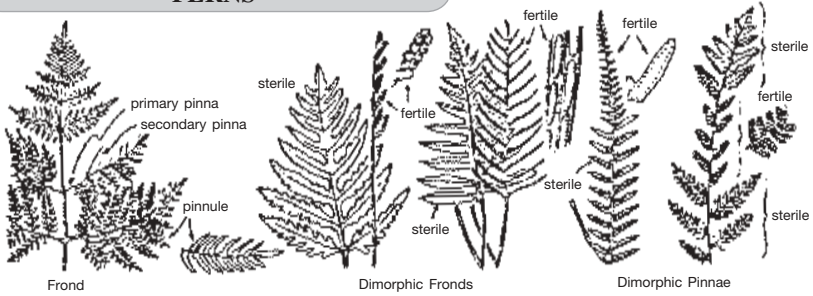

FLOWER SEX

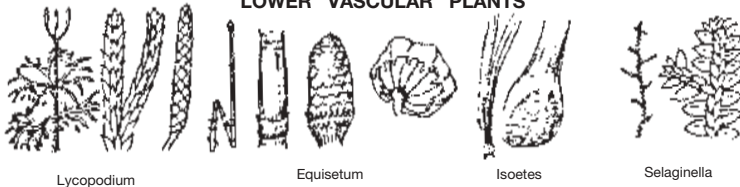
INFLORESCENCE SEX

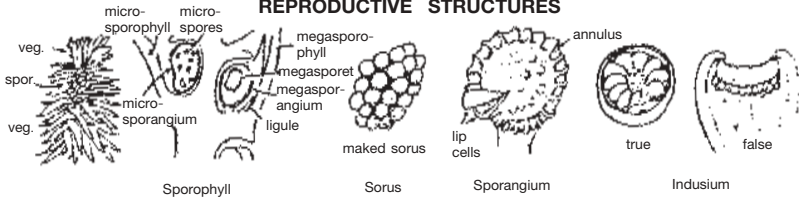
FERNS

LOWER VASCULAR PLANTS

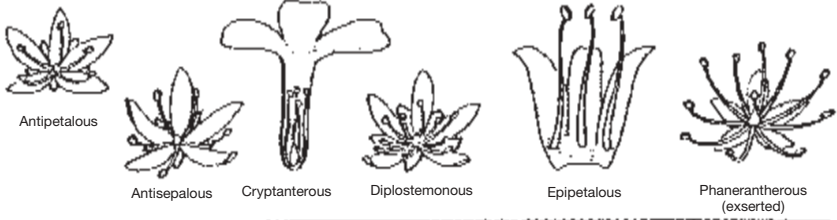
REPRODUCTIVE STRUCTURES

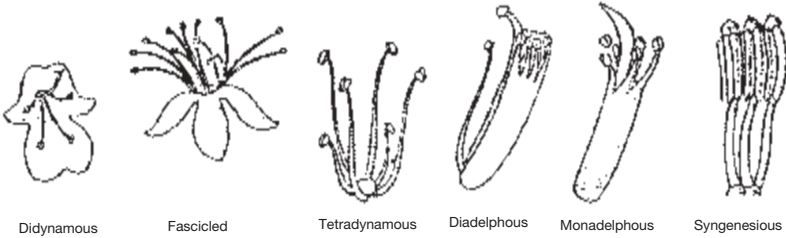
ANDROECIUM

STAMEN POSITION

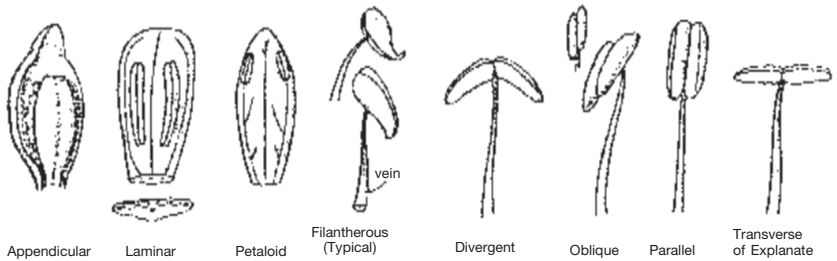
STAMEN ARRANGEMENT

ANDROECIAL TYPES

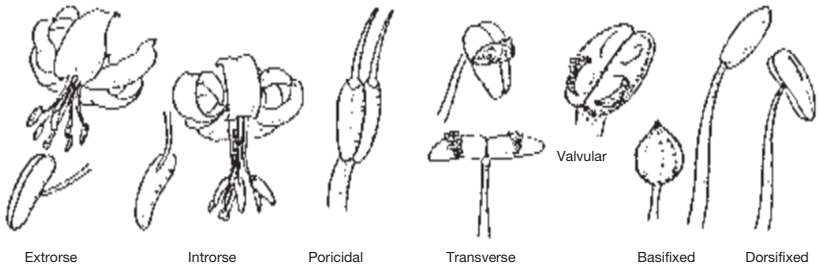

STAMEN STRUCTURAL TYPES

THECAL ARRANGEMENT

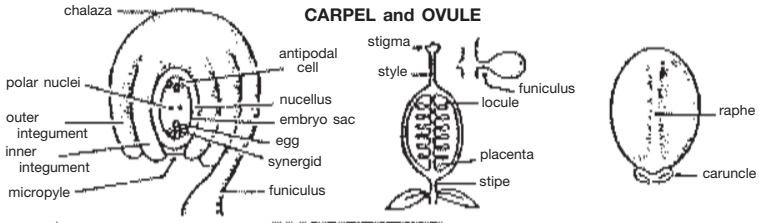
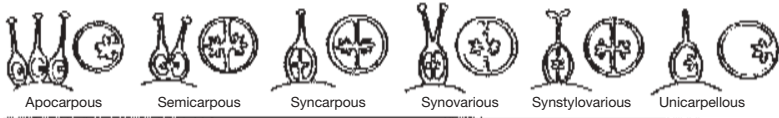
ANTHER TYPES and ATTACHMENT

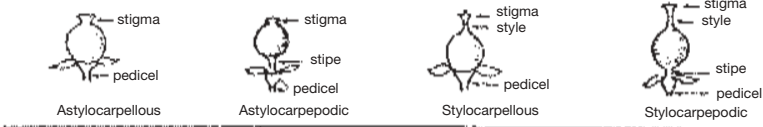

GYNOECIUM

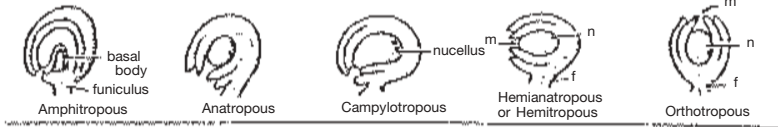
GYNOECIAL TYPES

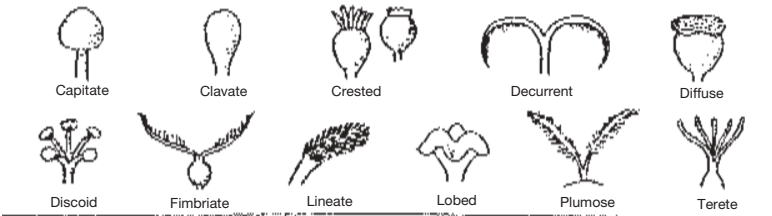
CARPEL TYPES

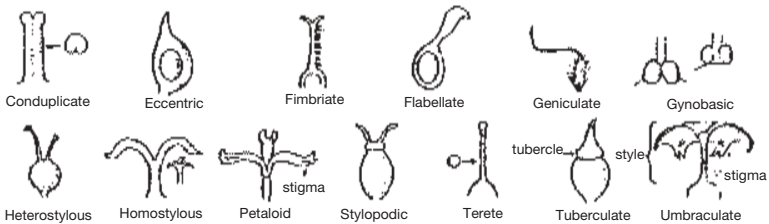
OVULE TYPES

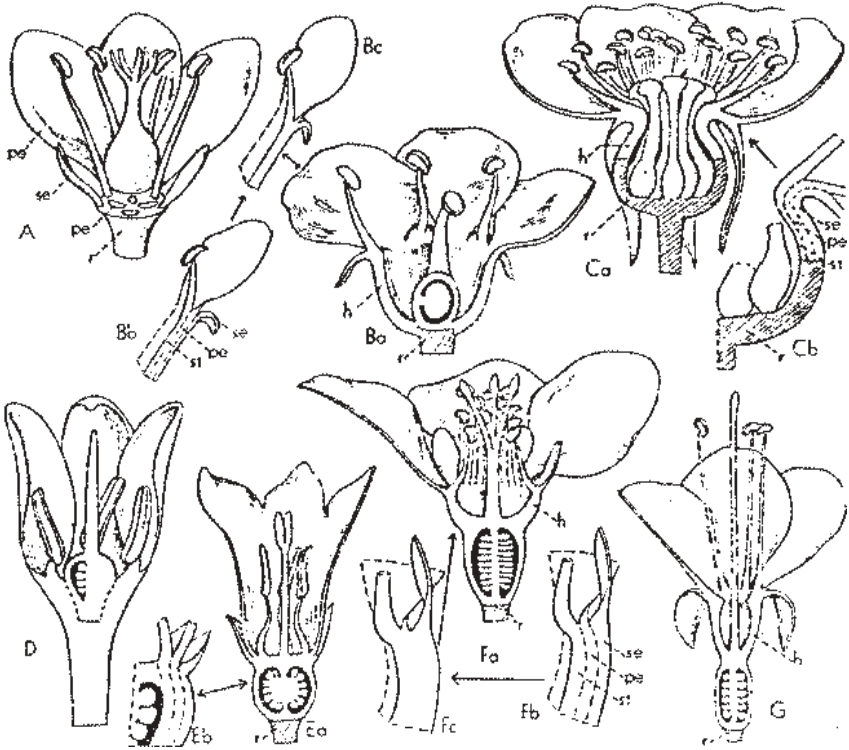
STIGMA TYPES

STYLE TYPES

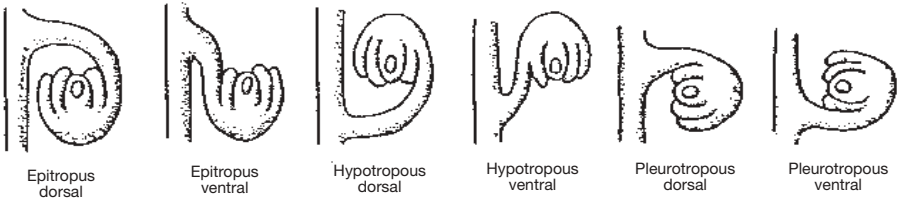

OVARY POSITION

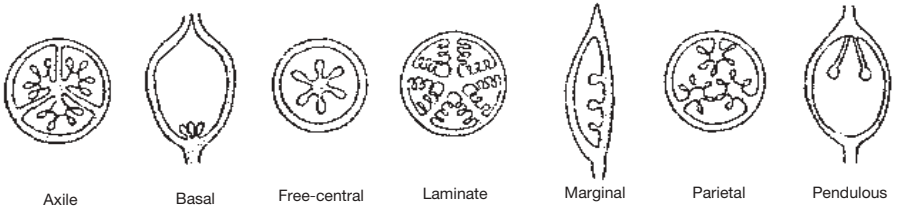

A, ovary superior, perianth and stamens hypogenous; B, ovary superior, perianth segments and stamens perigynous; Ba, vertical section; Bb, detail of Ba to show composition of hypanthium; Bc, same, minus lines of adnation of perianth and androecium; C, ovary superior, perianth and stamens perigynous, hypanthium of "Rosa" type; Ca, vertical section; Cb, detail to show relation of receptacular cup to hypanthium and composition of later; D, ovary half-inferior, stamens perigynous; E, ovary inferior, perianth and stamens epigynous; Ea, vertical section of flower; Eb, detail of same to show adnation of hypanthium to ovary; F, ovary inferior, hypanthium present, perianth and stamens epigynous; Fa, vertical section of flower; Fb, detail to show components of hypanthium; Fc, section of hypanthium; G, ovary inferior, stamens exserted, hypanthium present. (h hypanthium, pe petal, r receptacle, se sepal, st stamen.)

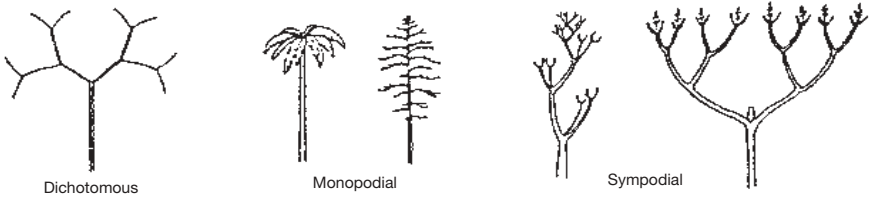
OVULE POSITION

PLACENTAL POSITION

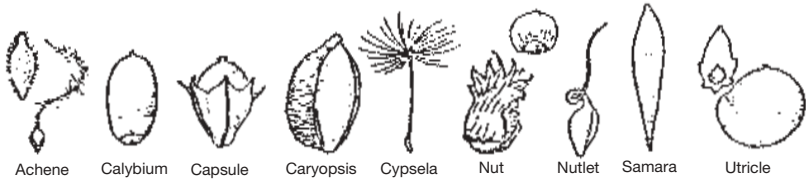

BRANCHING PATTERNS

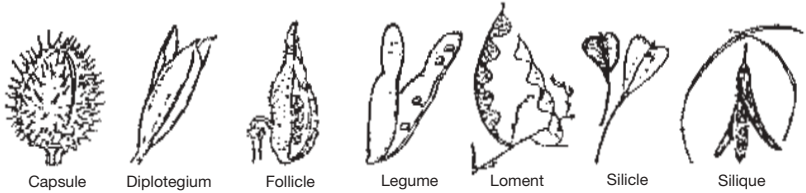

FRUIT TYPES

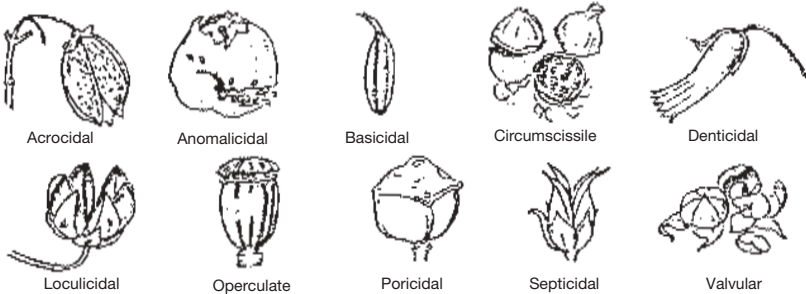
DRY INDEHISCENT FRUIT TYPES

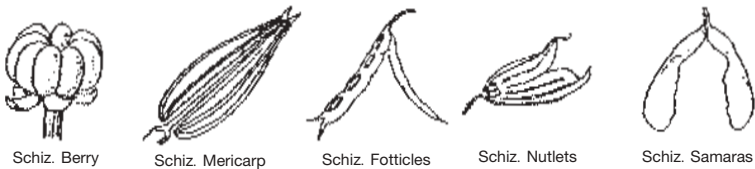
DRY DEHISCENT FRUIT TYPES

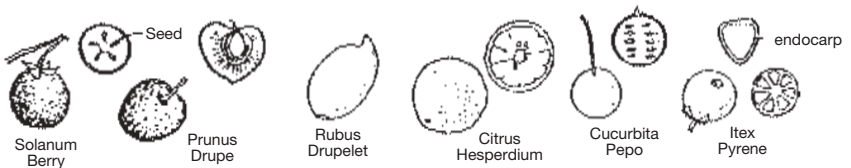
CAPSULE TYPES

SCHIZOCARPIC FRUIT TYPES

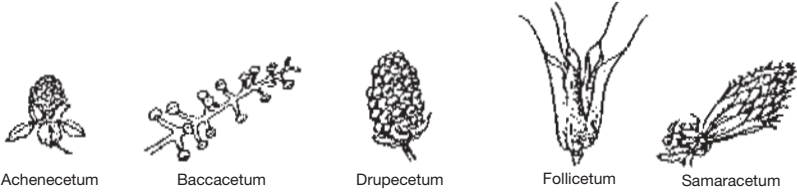

FLESHY FRUIT TYPES

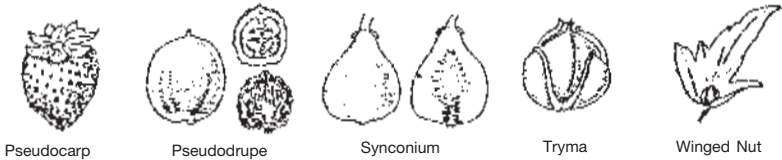
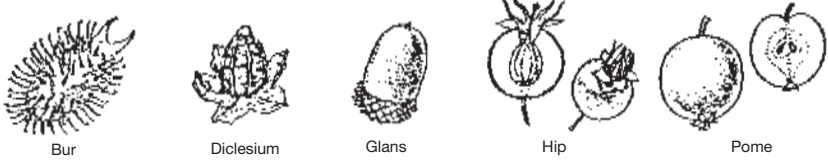

FRUIT TYPES, Cont'd., SEED PARTS and EMBRYO TYPES

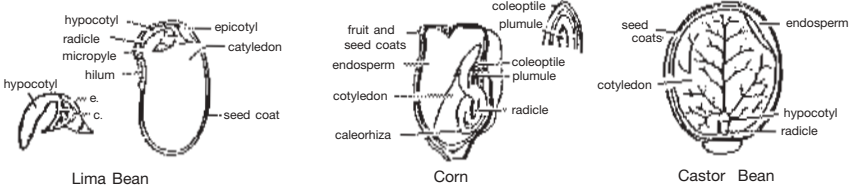
AGGREGATE FRUIT TYPES

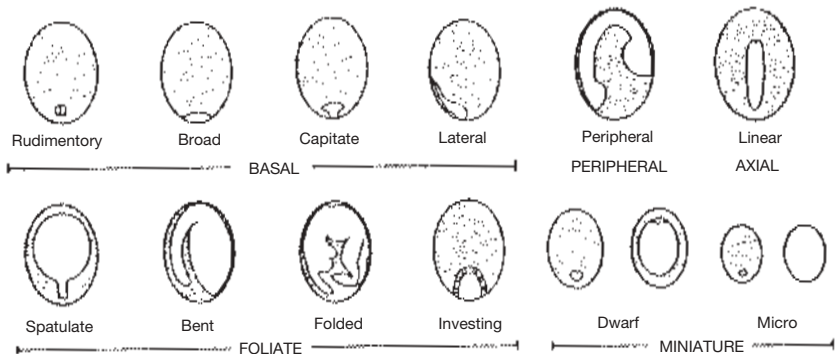
ACCESSORY FRUIT TYPES

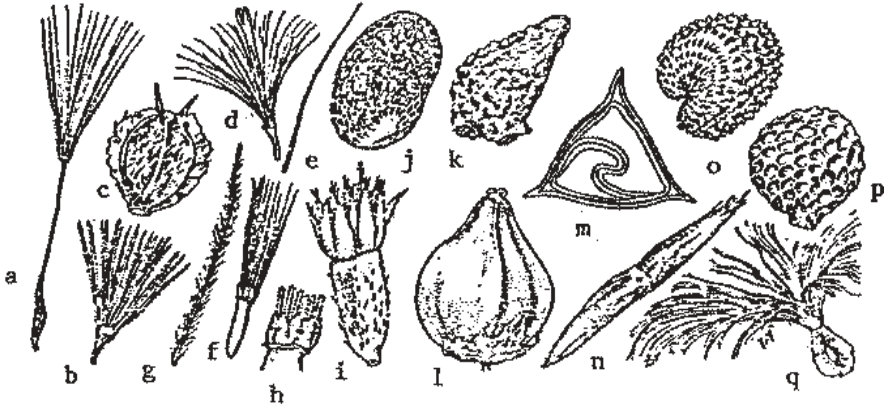
SEED PARTS

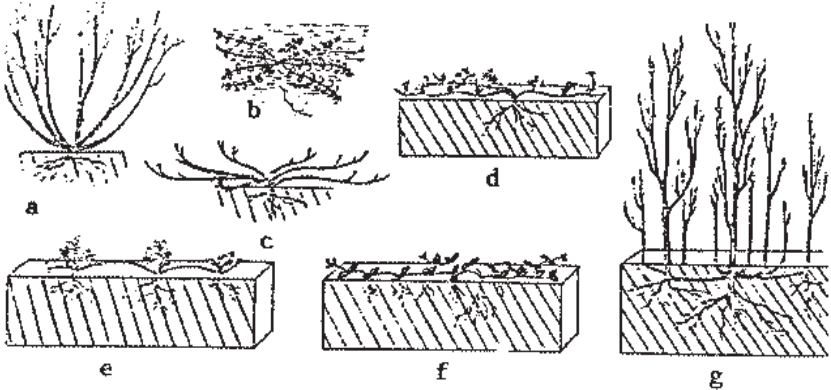
EMBRYO TYPES

ACHENE and SEED TYPES

STEM HABIT TYPES

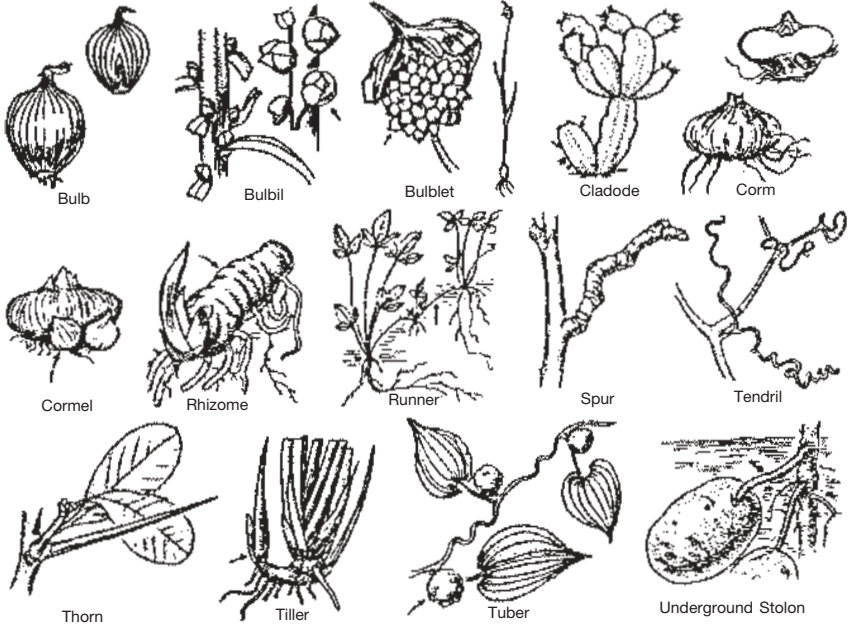

ACHENE : a, beaked; b, plumose; c, winged and awned; d, capillary pappus; e, same, detail of capillary trichome; f, with double pappus, of scales and plumose trichomes; g, same, detail of plumose trichome; h, same, detail of outer pappus scales; i, with pappus of scales.

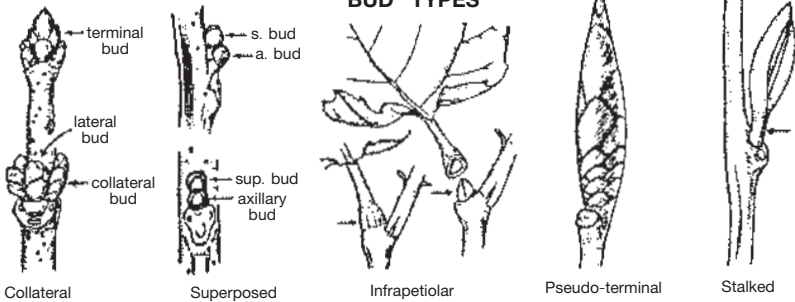
SEED : j, with reticulate coat; k, with muricate surface; l, triquetrous smooth seed; m, same, cross-section, embryo curved; n, winged; o, with rows of tubercles; p, with alveolate or honeycombed surface, pitted; q, winged seed with coma.

STEM HABIT TYPES : a, ascending; b, supine; c, branches decumbent; d, procumbent; e, stoloniferous; f, repent; g, soboliferous.

STEM STRUCTURAL TYPES

BUD TYPES

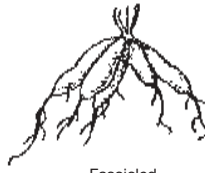
ROOT STRUCTURAL TYPES and STEM PARTS

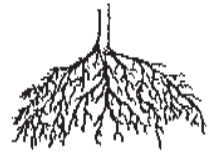
Aerating or Knee

Buttress

Fascicled

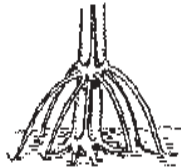
Fibrous

Moniliform

Pneumatophorous

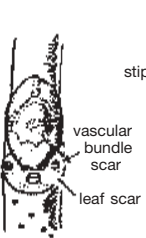

Prop or Stilt

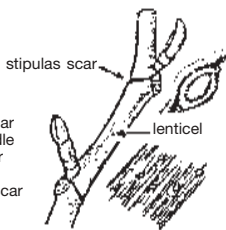

Tap

TWIG SURFACE PARTS

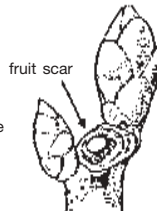
Acer

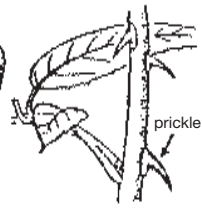
Liriodendron

Aesculus

Aesculus

Rosa

THORNS

Without buds, leaves or scars

With buds, leaves and/or scars

PITH

Chambered

Continuous

Diaphragmed

Hollow

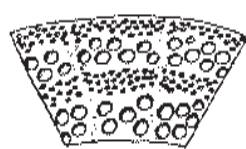
WOOD

Diffuse Porous

Non-porous

Ring Porous

SYMMETRIC PLANE FIGURES

(Adapted from Taxon, 1962)

4:1	3:1	2:1	3:2	6:5	1:1	5:6	2:3	1:2	1:3	1:6	1:12

A

a- ไม่มี, ปราศจาก

abatement ส่วนสูญเสีย*, ส่วนเสียเนื้อไม้
ในการแปรรูป

abaxial หันเหอกจากแนวแกน, ผิดด้านล่าง
ของใบด้านที่หันออกจากแกนกลาง

ABC soil 1. ดินที่มีชั้นบน, ชั้นรอง, และ
ชั้นล่างครบ 2. ดินที่มีรูปข้างแบ่งเป็นชั้นๆ
เห็นได้ชัด ประกอบด้วยชั้น A ชั้น B และ
ชั้น C

abdomen ท้อง, ส่วนท้อง

aberrant ผิดไปจากปกติ, เลื่อนกลาง

aberration การผิดปรกติในลักษณะ หรือ
จำนวนของโครโมโซม

abiogenesis กำเนิดชีวิตจากสิ่งไร้ชีวิต

abiology การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต

abiotic สิ่งที่ไม่มีชีวิต

abomasum กระเพาะแท้, กระเพาะส่วนที่สี่
ของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

aborescent คล้ายไม้ยืนต้น

abortion การแท้ง, ฝ่อ, การเจริญของส่วนใดๆ
ของพืชหรือสัตว์ที่ไม่สมบูรณ์ หรือไม่
เจริญเลย (เช่น ไข่ที่ถูกผสมแต่ไม่เจริญ
ต่อไป), การที่สิ่งมีชีวิตหยุดพัฒนาการ

abortive แท้ง, ซึ่งเจริญขึ้นอย่างไม่สมบูรณ์

abrasion ความสึกหรอ, การเสียดสี, ฟัน
ผิวที่เสียดสี

abrasive สากมือ, ครูดไถ, เสียดสี, ซึ่ง
เกลี้ยงเกลาขึ้น, ทำให้เกิดการเสียดสี

abrupt เว้าหรือหักพังลงโดยทันที ทำให้เกิด
รอยคล้ายรอยตัด

abruptly-acuminate ใบที่มีลักษณะแผ่กว้าง
และมียอดแหลมตรงปลายสุด

abruptly-pinnate ใบรวมที่มีใบย่อยแตก
ออกจากก้านใบคล้ายขนนก และที่ปลาย
สุดไม่มีใบย่อยเดี่ยว

abscess ฝี, แผลบวมมีหนอง

abscise แยกออก, หลุดออก

abscisic acid สารควบคุมการเจริญเติบโต
ของพืช

abscission การแยกออกจากต้นของส่วนต่างๆ
ของพืช

abscission layer ชั้นของเซลล์ตรงโคนก้าน
ใบ, ก้านดอก, หรือข้อผล เวลาที่มีอายุมาก
หรือขาดปัจจัยบางอย่างจะเกิดเป็น cork
cell ทำให้ใบ, ดอก, หรือผล หลุดออก
จากต้นตรงกลุ่มเซลล์นี้ บริเวณที่มีเซลล์
เหล่านี้อยู่ เรียกว่า abscission zone

absolute humidity ปริมาณน้ำที่มีอยู่ใน
1 หน่วยปริมาตรของอากาศ, ความชื้น
สัมบูรณ์*

absorbance ปริมาณของแสงที่ถูกดูดกลืน
โดยสารตัวอย่างในเครื่องสเปกโตรโฟโต
มิเตอร์

absorbent สารดูดกลืน, สารดูดซึม, สามารถ
ดูดกลืน, สามารถดูดซึม

absorbing power อำนาจดูดซึม

absorption การดูดซึม*, การผ่านของๆ เหลว
เข้าไปในเซลล์พืช

absorption, gross การดูดซึมทั้งหมด*

absorption, initial การดูดซึมเบื้องต้น*

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

absorption, net การดูดซึมสุทธิ*

abstriction กระบวนการที่สปอร์ (conidia) หลุดออกจากก้านชูสปอร์

abyssal พื้นทะเลลึก

acanaceous มีหนาม

acantha หนาม

acanthocarpus มีผลที่ปกคลุมไปด้วยหนามแข็ง

acaricide สารป้องกันกำจัดไร

acarology วิทยาเห็บไร

acaulescent ไม่มีลำต้นที่แท้จริง, มีลำต้นสั้นมากอยู่ใต้ดิน

acauline ไม่มีลำต้น เช่น เห็ด, รา

accelerate เร่ง, เร่งให้เร็วขึ้น

accelerated erosion การกัดกร่อนที่มีตัวเร่ง, การพังทลายของดิน สืบเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ (อัตราเร็วของการพังทลายแบบนี้สูงกว่าที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ)

acceleration ความเร่ง

accelerator เครื่องเร่ง, ตัวเร่ง

accelerometer มาตรการความเร่ง

acephalous รังไข่ที่ไม่มียอดเกสรเมื่อด้านบน

acceptor ตัวรับ, วัตถุหรือสารซึ่งรับและรวมกับสารอื่นๆ (เช่น ในกระบวนการเพิ่ม-ลดออกซิเจน สารที่รับออกซิเจนคือตัวที่ถูกออกซิไดส์ ส่วนสารที่รับไฮโดรเจนจะถูกรีดิวส์)

accessibility 1. ความสะดวกในการเข้าทำไม้ (วน.) 2. ความสะดวกในการแทรกซึม 3. การเข้าถึงได้

accessory อุปกรณ์ส่วนควบ

accessory bud ตาที่เกิดบนใบหรือรอบๆ ตาที่เกิดตามปกติ อาจอยู่เรียงกันหรือซ้อนกัน

accessory cell ดู subsidiary cell

accessory chromosome โครโมโซมพิเศษ

accessory component องค์ประกอบเสริม

accessory fruit ผลที่ประกอบด้วยเนื้อเยื่อส่วนอื่นๆ นอกเหนือจากเนื้อเยื่อของรังไข่ เช่น อาจมีเนื้อเยื่อของกลีบดอก กลีบรองก้านเกสรผู้ หรือฐานดอก

accessory mineral แร่ประกอบ

accessory species ไม้ชนิดรอง (วน.)

accessory system ระบบรอง (วน.)

accessory tissue เนื้อเยื่อที่ได้มาจากรังไข่ แต่จะเกิดรวมกับเนื้อเยื่อของรังไข่

accessory transfusion tissue เนื้อเยื่อที่พบใน mesophyll ของใบพืชพวก gymnosperm บางชนิด

acclimation การอาศัยอยู่ของสิ่งที่มีชีวิตอย่างหนึ่ง ในดินฟ้าอากาศหรือสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

acclimatize ทำให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม

acclimatization การคุ้นต่ออากาศ, การทำให้คุ้นต่ออากาศแล้ว

accrescent ซึ่งเจริญใหญ่ขึ้นหลังจากออกดอกแล้ว

accumbent คัพภะที่มีขอบของใบเลี้ยงม้วนและกับ hypocotyl

accumulator อุปกรณ์สะสมพลังงานชั่วคราว

accumulators พืชที่มีความเข้มข้นของสารเคมี
บางอย่างในเนื้อเยื่อสูง

acentric โครโมโซมที่ไม่มีจุดซึ่งไม่ติดสี
(centromere), การขาดจุดซึ่งไม่ติดสี
(centromere) บนโครโมโซม

acerb ทั้งเปรี้ยวทั้งฝาด

aceration การเกาะงอกเพิ่มขึ้น

aceriform เหมือนใบ maple

acerose ใบที่มีปลายแหลม เช่น ใบสน

acescence มี labellum ที่ไม่พัฒนา

acetonemia สภาวะที่สัตว์สร้างสารพวก ketone
bodies มากเกินไปจนลมหายใจมีกลิ่น สัตว์
จะเบื่ออาหาร น้ำหนักลด เพื่อย น้ำนมลด
เดินกะโผลกกะเผลก

achene ผลไม้ประเภทหนึ่งมีขนาดเล็ก แข็ง และ
แห้ง ประกอบด้วยเมล็ดเพียง 1 เมล็ด และ
เกิดติดกับผนังรังไข่เพียงจุดเดียวเท่านั้น
เปลือกนอกมักปิดสนิทอยู่เสมอแม้จะแก่
เต็มที่แล้ว เปลือกหุ้มเมล็ดและเยื่อรังไข่
มักไม่ติดกับผลแน่นสนิทเหมือนผลไม้
อย่างอื่นบางประเภท

achenial ซึ่งเกี่ยวกับผลแบบ achene

achlamydeous ไม่มีกลีบดอกหรือกลีบรอง

achromatin องค์ประกอบในนิวเคลียสที่ย้อม
ไม่ติดสี

achroous ไม่มีสี

achyranthes พันงูขาว (วัชพืชในสกุล
Achyranthes indica, [L.] Mill.)

acicular ซึ่งเหมือนเข็มเย็บผ้า, มีปลาย
แหลมคม

acicular crystal ผลึกรูปเข็ม*

acid, rosin กรดชั้นสน

acid fruit ผลไม้ที่เมื่อแก่แล้วมีกรดภายในผล
มาก

acidity สภาพความเป็นกรด

acidity, active ความเป็นกรดจริง (ส่วนของ
 H^+ ที่ถูกปลดปล่อยจากอนุภาคดินมาอยู่
ในสารละลายดิน ดินจะมีความเป็นกรด
รุนแรงเพียงใด ขึ้นอยู่กับปริมาณความ
เป็นกรดจริงมากน้อยสักแค่ไหน)

acidity, potential ความเป็นกรดแฝง (ส่วน
ของ H^+ ที่ดูดยึดอยู่กับผิวดิน ดินจะ
เป็นกรดได้นานเพียงใด ขึ้นอยู่กับปริมาณ
ความเป็นกรดแฝงที่มีอยู่)

acidity, soil ความเป็นกรดของดิน [ความ
เข้มข้นของ H^+ ทั้งหมดในดิน แบ่งออก
ได้เป็น 2 อย่าง คือ 1. active acidity
การวัด pH ของดินที่ทำกันอยู่ทั่วไปนั้น
เป็นการวัดความเข้มข้นของ H^+ ในส่วนที่
เป็นสารละลายของดิน (soil solution)
2. reserve acidity หรือ potential acidi-
ty คือความเข้มข้นของ H^+ ที่อาจแลกเปลี่ยน
กับประจุบวกอื่นๆ ได้ (exchange-
able hydrogen ion) ในส่วนที่เป็น
ของแข็งของดิน (soil solid)]

acid rock หินกรด

acid soil ดินกรด, ดินเปรี้ยว

acid sulfate soil ดินกรดจัด, ดินกรดกำมะถัน

aciform รูปเข็ม

acorn ผลของพืชพวกโอ๊ค

acoustics สวณศาสตร์ (สะวะนะสะด)

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

- A** acquired behaviour พฤติกรรมที่ได้มา
- B** acquired character ลักษณะของสิ่งที่เกิด
- C** ขึ้นเนื่องจากได้รับอิทธิพลของสภาพ
- D** แวดล้อม
- E** acquired characteristic (soil) ลักษณะที่
- F** เกิดขึ้นใหม่ในดิน
- G** acre เอเคอร์ (หน่วยสำหรับวัดพื้นที่ดิน), เนื้อที่
- H** 2.52 ไร่
- I** acreage พื้นที่ดินวัดเป็นเอเคอร์
- J** acre-furrow slice น้ำหนักดินในเนื้อที่ 1
- K** เอเคอร์ ลึก 6-7 นิ้ว หนักประมาณ 2-
- L** 2.5 ตันปอนด์
- M** acropetal 1. เจริญขึ้นข้างบน, เจริญเข้าสู่ยอด
- N** 2. สู่ปลาย (ชีว.)
- O** acrosarc ผลแบบเบอร์รี่ที่มีเนื้อเกิดจากการ
- P** รวมตัวของไข่และกลีบรอง
- Q** across the grain ขวางเส้น*
- R** AC soil ดินที่มีเฉพาะชั้นบนและชั้นล่าง,
- S** ดินที่ไม่มีชั้น B มีแต่ชั้น A และชั้น C
- T** actinomorphic flower ดอกไม้ที่มีลักษณะ
- U** ดอกเมื่อมองจากด้านบนจะเห็นเป็นรูป
- V** วงกลม (ถ้าแบ่งครึ่งผ่านเส้นผ่าศูนย์กลาง
- W** ส่วนทั้งสองข้างจะเท่ากันหรือคล้ายกัน
- X** ความเหมือนอันนี้เรียกว่า radial
- Y** symmetry)
- Z** Actinomycetes จุลินทรีย์ชนิดหนึ่งซึ่งมี
- คุณสมบัติอยู่กึ่งกลางระหว่างแบคทีเรียกับ
- เชื้อรา
- activation การกระตุ้น, การก่อกัมมันต์,
- การปลุกฤทธิ์
- active acidity ความเป็นกรดจริง
- actual measure การวัดหลังตัดแต่ง*, ขนาด
- หลังตัดแต่ง* (วน.)
- actual rate of planting : ARP จำนวน
- ต้นที่ปลูกในเนื้อที่ซึ่งหักหัวแปลง (head
- land) ออกแล้ว
- aculeate มีลักษณะเป็นหนามแหลมคม
- aculeolate มีหนามน้อยมาก
- acumen ปลายที่ค่อยๆ เรียวแหลม
- acuminate ซึ่งค่อยๆ เรียวลงจนถึงจุดปลาย,
- เรียวแหลม
- acute 1. เฉียบพลัน 2. ปลายแหลมแต่ไม่
- เรียวเหมือน acuminate
- acute toxicity พิษเฉียบพลันของวัตถุมีพิษ
- ต่อสิ่งมีชีวิต
- acute oral toxicity ความเป็นพิษเฉียบพลัน
- ทางปาก
- acyclic เรียงเป็นเกลียว, ไม่เป็นวง
- adaptability การปรับตัวของสัตว์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่
- adaptation การปรับตัว (ของพืชหรือสัตว์ให้
- เข้ากับสภาพแวดล้อมในเขตที่กำหนดให้)
- adapter : adaptor วัสดุปรับเพื่อทำให้
- อุปกรณ์สองส่วนใช้ร่วมกันได้
- adaxial หันเข้าหาแกนกลาง, ด้านบนของใบไม้
- adaxial meristem meristem ด้านบนของใบ
- เมื่อแบ่งตัวจะเพิ่มความหนาของก้านใบ
- และเส้นกลางใบ
- additive สารเสริมอาหาร, สารเติมแต่ง, วัตถุ
- เจือปน, วัตถุที่เติมในอาหาร, สารเติมแต่ง
- เพื่อปรับปรุงคุณภาพและช่วยในกระบวนการ
- การผลิต

additive effect 1. ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น, ผลกระทบเพิ่มขึ้น 2. ยีน (genes) ที่แสดงผลกระทบไปในทางบวกสมทบ (พร.)

adelphous รวมกันเป็นกลุ่ม (เช่น เกสรตัวผู้ ถ้าเกิดเป็นกลุ่มเดียวเรียกว่า monadelphous ถ้าเกิดเป็น 2 กลุ่ม เรียกว่า diadelphous)

adherent สภาที่ส่วนซึ่งไม่เหมือนกันของพืช มาแตะกันแต่ไม่เชื่อมติดกัน

adhesion 1. การเชื่อมติดกันของส่วนของพืช ซึ่งไม่เหมือนกัน เช่น กลีบดอกกับกลีบรอง (พด.) 2. การเกาะยึดกับสารอื่น, การเกาะติดกันของอนุภาคสารต่างชนิดกัน เช่น การเกาะติดกันของอนุภาคดินกับอนุของน้ำ เป็นต้น (ปฐ.) 3. การยึดแน่น (วน.) 4. การประสาน 5. เชื้อประสาน

adhesion, mechanical การยึดติดทางกล*

adhesion, specific การยึดติดจำเพาะ*

adhesive กาว*, สารยึดติด*

adhesive solvent ตัวทำละลายกาว*, ตัวทำละลายสารยึด*

adiabatic ออกจากระบบ, ไม่มีการถ่ายเทความร้อนให้

ad infinitum เรื่อยไปไม่รู้จบ [S.on and on]

adipose ไขมัน, เนื้อที่เป็นไขมัน

adjunct เครื่องประกอบ

ad libitum : ad lib ไม่จำกัด, ให้อย่างเต็มที่, ให้อินตามสมัครใจ

adnate เชื่อมกัน

ad nauseum ป่วย

adrenal เกี่ยวเนื่องหรือใกล้ชิดกับไต

adsorb ดูดซับ, ดูดแนบ

adsorbate ตัวถูกดูดซับ, ตัวถูกดูดแนบ

adsorbed cation อนุมูลบวกที่ถูกดูดซับ

adsorbent ตัวดูดซับ, ตัวดูดแนบ

adsorbing power อำนาจดูดซับ

adsorption การดูดซับ* (การที่สารชนิดหนึ่ง ถูกดูดให้เกาะติดกับสารอีกชนิดหนึ่ง โดยทั่วไป มักหมายถึงการดูดสารที่มีประจุตรงกันข้าม เช่น อนุภาคของส่วนที่ว่องไว ต่อปฏิกิริยาและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในดิน มีประจุเป็นลบ อนุภาคเหล่านี้จะ ดูดธาตุ หรืออนุมูลที่มีประจุบวกให้เกาะรอบๆ)

adsorption reaction ขบวนการดูดซับอยู่ตามผิว

adult ตัวแก่, ตัวเต็มวัย (กสิ.)

adult, callow ตัวเริ่มแก่

adulterant สารปลอมปน

adulterate ปลอมปน, ทำให้ไม่บริสุทธิ์

adulteration การปลอมปน, การทำให้ไม่บริสุทธิ์

advance growth ไม้รุ่นที่เกิดเอง

advance rot การผุสาม* (ดู rot)

advanced stage ระยะสาม* (ดู decay)

adventitious ต่างไปจากปกติ

adventitious bud ตาที่เกิดบนส่วนของพืช นอกเหนือจากบริเวณยอดและมุมระหว่าง ก้านใบกับกิ่งหรือลำต้น

adventitious root รากที่เกิดบนส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช นอกเหนือจากรากแก้ว

adzing and boring การบากและเจาะ*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

adzing machine เครื่องบากไม้หมอน*, เครื่องทำป่าไม้หมอน

aeciospore สปอร์ของ rust fungi เกิดจากการรวมตัวของเซลล์เพศแตนิวเคลียสทั้งสองไม่รวมกัน จึงเป็นสปอร์ที่มีนิวเคลียส 2 อัน

aecology นิเวศวิทยา [*S.ecology, oecology*]

aeolian deposit สิ่งทับถมโดยลม

aeolian soils ดินลมหอบ

aeration การถ่ายเทอากาศ

aeration, soil การถ่ายเทอากาศในดิน, ปริมาณและสัดส่วนของก๊าซต่างๆ ในดิน

aeration pore ช่องสำหรับถ่ายเทอากาศ

aerenchyma parenchyma ที่มีช่องว่างระหว่างเซลล์ใหญ่

aerial line สายหลักลอยฟ้า* (ดู line)

aerial mosaics รูปถ่ายภาพผสม (ภ.)

aerial photograph ภาพถ่ายทางอากาศ (ภ.)

aerial photograph, oblique ภาพถ่ายทางอากาศเฉียง (ภ.)

aerial photograph, oblique high ภาพถ่ายทางอากาศเฉียงสูง (ภ.)

aerial photograph, oblique low ภาพถ่ายทางอากาศเฉียงต่ำ (ภ.)

aerial photograph, vertical ภาพถ่ายทางอากาศใกล้ตั้ง (ภ.)

aerial photo interpretation การตีความภาพถ่ายทางอากาศ, การแปลภาพถ่ายทางอากาศ (ภ.)

aerial root รากอากาศ, รากที่เกิดอยู่ตามส่วนต่างๆ ของพืชซึ่งอยู่เหนือระดับพื้นดิน

aerial stem ลำต้นที่อยู่เหนือระดับพื้นดิน

aerial survey การสำรวจทางอากาศ

aerobe จุลินทรีย์ที่ดำรงชีพอยู่ได้ในที่ๆ มีออกซิเจน

aerobic condition สภาพที่มีออกซิเจนเพียงพอ

aerobic respiration การหายใจของพืชที่ใช้ออกซิเจนจากภายนอกเข้าช่วย น้ำตาลจะถูกออกซิไดส์ ผลที่ได้จะเป็นน้ำ คาร์บอนไดออกไซด์ และพลังงาน

aerosol 1. ละอองของๆ เหลวขนาดเล็กๆ ที่แขวนลอยอยู่ในอากาศ, ละอองลอย 2. กระจองฉีดสารฆ่าแมลงที่อัดน้ำยาและอากาศไว้ข้างใน 3. ซึ่งพ่นเป็นละออง

aestivation : estivation 1. ระยะเวลาในฤดูร้อน (ของพืชหรือแมลง) 2. การเรียงตัวของส่วนต่างๆ ของดอกในตาดอก, การจัดเรียงกลีบในดอกตูม (พล.)

a.f.b. (allowance for bark : bark allowance) เพื่อเปลือก*

afforest, to ปลูกป่า, สร้างป่า

afforestation การสร้างสวนป่าใหม่

aflatoxin สารพิษที่พบในเมล็ดธัญพืชและถั่วที่ขึ้นรา สารนี้ทำให้สัตว์เป็นมะเร็งและตายได้

A-Frame (shear-legs ; sheer-legs) ปั้นจั่นสองขา, ปั้นจั่นรูป A*

African marigold ดาวเรือง (ไม้ดอกในสกุล *Tagetes erecta*, L.)

African oil palm ปาล์มน้ำมัน (พืชในสกุล *Elaeis guineensis*, Jacq.)

- African tulip tree** แคนแสด, แคนแดง (พืชในสกุล *Spathodea campanulata*, Beauv.)
- afterbirth** รก, สิ่งที่แม่ขับออกหลังคลอด
- aftermatch** การเจริญเติบโตของพืชในทุ่งหญ้ารุ่นที่ 2 (มักมีระยะเวลาสั้นกว่าปรกติ) ในฤดูเดียวกัน แต่หลังจากที่รุ่นแรกถูกเก็บเกี่ยวเอาเมล็ดหรือฟางไปแล้ว
- after-ripening** 1. สุกจัด, แก่จัด 2. สภาพที่เมล็ดพืชบางชนิดไม่ออกทันทีหลังจากเอาออกมาจากผลแล้ว
- agamospermy** การสร้างเมล็ดโดยไม่ได้รับการผสมพันธุ์
- agar wood** ไม้หอม, กลุขณา (พืชในสกุล *Aquilaria crassna*, Pierre)
- age, crop or stand** อายุไม้ใหญ่
- age, exploitation** อายุไม้ตัดฟัน
- age class** ชั้นอายุ
- age class distribution** การกระจายชั้นอายุ
- age class period** ระยะชั้นอายุ
- age gradation** ลำดับอายุ
- age gradation, normal** ลำดับอายุอันดับปรกติ
- ageing : aging** การบ่ม*, การทิ้งให้ติดแน่น, ทำให้ได้อายุ
- agent** ตัวกระทำ
- ageotrophic** (พืช)ซึ่งเลื้อยขนานไปตามผิวดิน
- agglomerate** เป็นกลุ่มก้อนหรือช่อ, รวมกลุ่ม
- agglomeration** การรวมกลุ่ม, กระจุก, การจับกันหรือรวมกันเป็นก้อน
- agglutination** การตกตะกอน (ของเลือด), การจับตัวกันเป็นเม็ดๆ หรือเป็นก้อน
- aggregate** มวลรวม, กลุ่มก้อน, รวมกลุ่มก้อน, จับตัวเป็นก้อน
- aggregate, soil** ก้อนโครงสร้างดิน [การจับตัวของอนุภาคต่างๆ ของดินเป็นกลุ่มเป็นก้อน เช่น ทราย ตะกอน และดินเหนียวที่มีเนื้อละเอียดมาก (clay) โดยมีสารจำพวกซิลิกา อินทรีย์วัตถุ หรือแคลเซียมเชื่อมให้ติดแน่น]
- aggregate fruit** ผลรวม เกิดจากดอกเดี่ยวแต่มีหลายรังไข่
- aggregate ray** รัศมีรวม*
- aggregating** จับตัวเป็นเม็ดเล็กๆ
- aggregation** การรวมกลุ่มก้อน, การรวมมวล, การจับตัวกันเป็นก้อน, การทำให้(ดิน)เป็นก้อน, การเกิดเม็ดดิน
- aggregation ray** รัศมีรวม
- aggressiveness** ระดับความรุนแรงของโรค
- agitate** คนให้เข้ากัน
- agitation** การคน, การกวน, การปั่น
- agitator** อุปกรณ์สำหรับกวนให้เข้ากัน
- agricultural control** การปราบแมลงโดยวิธีเขตกรรม
- agricultural land** พื้นที่เกษตรกรรม, ดินที่ใช้ประกอบการกสิกรรมได้
- agriculture** เกษตรกรรม (รวมทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์)
- agriculturist** เกษตรกร (กสิกรผู้เพาะปลูก)
- agrobiology** ชีวเกษตรวิทยา (วิชาการเกษตรแขนงหนึ่งว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตของพืชและจำนวนปุ๋ยที่ใส่ลงไปหรือที่มีอยู่แล้วในดินในขณะนั้น)

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A agroecology นิเวศเกษตรวิทยา (วิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ของพืชบางชนิด และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม)

agrology สาขาวิชาประยุกต์เกี่ยวกับปฐพีวิทยาและการดูแลรักษาดิน (soil management)

agronomist พืชกร

agronomy พืชกรรม (วิชาที่กล่าวถึงการผลิตพืชไร่และการดูแลรักษาดิน มาจากคำในภาษากรีก คือ agros ไร่หรือทุ่ง และ nomos จัดการ ดูแลรักษา)

agrostology ตถุณวิทยา

A horizon : horizon A ดินชั้นบน หรือหน้าดิน และชั้นรองที่ประกอบด้วยอินทรีย์วัตถุอยู่มากที่สุด (ส่วนใหญ่มีสีเข้ม และร่วนซุย มีลักษณะค่อนข้างกลม มักถูกชะล้างด้วยน้ำฝนและน้ำชลประทานอยู่เสมอ)

air, saturated อากาศอิ่มตัว*

air borne แพร่ไปโดยลม (เชื้อโรค เมล็ดพืช)

air cell ช่องอากาศ

air-cooled storage การเก็บผลไม้ให้สดโดยอาศัยความเย็นจากธรรมชาติ อาจทำโรงเก็บไว้บนดินหรือใต้ดิน (*S. common storage*)

air-cooling การลดอุณหภูมิผลผลิตด้วยอากาศ

aircraft sprayer เครื่องบินพ่นยา

air-dry ฝ้งแห้ง*, (ลักษณะหรือเนื้อไม้) แห้งโดยอากาศ, แห้งได้ส่วนกับอากาศ*

air-dry density ความแน่นเมื่อแห้งได้ส่วนกับอากาศ* (ดู density)

air-drying การฝ้งแห้ง*, การฝ้งโดยอากาศ

air-dry moisture content ปริมาณความชื้นฝ้งแห้ง (ดู moisture content)

air-dry soil ดินฝ้งแห้ง

air gap ช่องอากาศ

air-layering การตอนกิ่ง

airline ท่อลำเลียงอากาศ

air plant ต้นตายปลายเป็น (พืชในสกุล *Kalanchoe pinnata*, Pers)

air seasoned แห้งด้วยอากาศ*

air seasoning การทำให้ไม้แห้งด้วยอากาศ*, การทำให้ไม้แห้งด้วยการฝ้ง*

air tight อากาศเข้าออกไม่ได้

air tight crankcase ห้องเพลาช้อเหวี่ยงชนิดอากาศเข้าออกไม่ได้

ala ปีก, กลีบดอกด้านข้างของพืชพวก Papilion

alate มีปีก

albedo 1. เปลือกชั้นกลาง (ของผลไม้จำพวกส้ม, ดู hesperidium) 2. อัตราส่วนสะท้อน (พิ.)

albinism ลักษณะเผือกอันเนื่องมาจากการขาดคลอโรฟิลล์ในพืช หรือการขาด pigment ในสัตว์

albino เผือก, ไม่มีสี, ลักษณะการสร้างเม็ดสีที่ผิดปกติ

albumen 1. ไชขาว 2. โปรตีนที่มีอยู่ในพืช พบมากในเมล็ด ประกอบด้วยคาร์บอน ไนโตรเจน ออกซิเจน และ กำมะถัน

albumen adhesive : albumen glue กาวเลือด* (ดู glue)

albuminous seed เมล็ดที่มี endosperm หรือ perisperm

albumum กระพี้* (ดู sapwood)

ale เบียร์ชนิดหนึ่งมีสีอ่อน

aleurone 1. เปลือกนอกของเซลล์ที่หุ้ม endosperm ของเมล็ดพืช ซึ่งมักจะมีสีต่างๆ แล้วแต่นิเวศน์ 2. เม็ดโปรตีนที่พืชเก็บสำรองไว้ในเมล็ด พบมากในข้าวโพด ข้าวสาลี

Alexander palm หมากสามเหลี่ยมเขียว (พืชในสกุล *Archontophoenix alexandrae*)

alga : algae สาหร่าย, พืชที่ไม่มีลำต้น ราก ใบจริง แต่มีคลอโรพลาสต์สามารถสังเคราะห์แสงได้

algicide สารฆ่าสาหร่าย

alginat วัณสาหร่าย, สารที่สกัดได้จากสาหร่ายทะเลบางชนิด เมื่อละลายน้ำมีลักษณะข้น ใช้เติมอาหารเพื่อทำให้ข้น

algology วิทยาสาหร่าย, การศึกษาเกี่ยวกับสาหร่าย (ดู phycology)

algophage เชื้อไวรัสของสาหร่าย

alignment การจัดให้อยู่ในแนวเดียวกัน

alkali cellulose เซลลูโลสต่าง

alkali lignin ลิกนินต่าง

alkali soil ดินด่าง [ดินที่มีความเป็นด่างสูง (pH 8.5 ขึ้นไป) หรือมีโซเดียมที่สามารถแลกเปลี่ยนได้สูงกว่า 15 เปอร์เซ็นต์ ทำให้พืชส่วนใหญ่เจริญเติบโตได้ไม่ดี]

alkaline soil ดินด่าง

alkalinity สภาพเป็นด่าง, ความเป็นด่าง

alkalization ขบวนการเพิ่มโซเดียมที่สามารถแลกเปลี่ยนได้ให้แก่ดิน

alkaloid สารประกอบอินทรีย์ที่ไม่มีไนโตรเจน เป็นองค์ประกอบ เช่น มอร์ฟีน ควินิน นิโคติน สตรีคนิน คาเฟอีน เป็นต้น

allamanda บานบุรีม่วง (ไม้ดอกในสกุล *Allamanda violacea*, Gardn.)

allantois ถุงหุ้มตัวอ่อน

allel : allele ยีน (gene) ที่ต่างกันแต่อยู่บนตำแหน่งเดียวกันของโครโมโซม

allelomorph ดู allele

all-heart แก่นล้วน*

alligator 1. ตะเภา, เรือตะเภา 2. เลื่อนไม้งาม* (ดู crotch)

alogamy การผสมข้ามพันธุ์

allomorphite แร่ชนิดหนึ่ง

allophoid : allopolyploid สิ่งมีชีวิตซึ่งจำนวนชุดของโครโมโซมในเซลล์ร่างกายมากกว่า 2 ชุดขึ้นไป และชุดของโครโมโซมที่มีอยู่ต้องมาจากพืชอย่างน้อย 2 ชนิด

allosyndesis โครโมโซมที่อยู่ต่างชุดกันเกิดการจับคู่กันขึ้น

allotetraploid พืชหรือสัตว์ที่มีจำนวนโครโมโซมเป็น $4n$ แต่จำนวนโครโมโซมตั้งกล่าวอยู่ต่างชุดกัน (ดู amphidiploid)

allowable burn (fire) การไหม้ที่ยอมให้ได้

allowable defect ดำหนึ่ที่ยอมได้*

allowable stress ความเค้นที่ยอมได้*

allowance for bark เพื่อเปลือก*

allowance for trim ความยาวเพื่อ*

alluvial cone เนินตะกอนรูปกรวย

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

alluvial fan เนินตะกอนรูปพัด

alluvial flat ที่ราบเกิดจากวัสดุน้ำพา

alluvial plain ที่ราบลุ่มน้ำ

alluvial soil ดินน้ำไหลทรายมูล (ดินที่เกิดจากวัสดุต่างๆซึ่งน้ำในแม่น้ำลำคลองพัดพามาทับถมกันไว้ ชั้นของดินยังไม่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสมบูรณ์)

alluvial terrace ตะพักลุ่มน้ำ

alluvium วัสดุน้ำพา, ตะกอนลำนํ้า (วัสดุต่างๆที่มีขนาดเล็ก เช่น โคลน ตะกอน ซึ่งน้ำในแม่น้ำลำคลองพัดพามาทับถมกันไว้วัสดุพวกนี้เป็นต้นกำเนิดของ alluvial soil)

alluvium complex ดินวัสดุน้ำพาปะปนกัน

all-veneer ไม้บางล้วน

all-veneer construction การประกอบใช้ไม้บางล้วน*

alocasia กระดาด (พืชในสกุล *Alocasia indica*, Schott)

along the grain : with the grain ตามเส้น*

alreurone เยื่อหุ้มเซลล์ของ endosperm เมล็ดพืช

alteration การยวบตัวเป็นสารใหม่

alternate การเรียงตัวของใบแบบสลับ (การที่ใบออกตามกิ่ง หรือลำต้นตรงตาสลับกันไป แทนที่จะออกเป็นคู่ หรืออยู่ตรงกันข้าม ลักษณะเช่นนี้เกิดแก่ดอกได้เช่นเดียวกัน)

alternate bearing การออกดอกเว้นปี

alternate pitting การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบสลับ*

alternate strip system ระบบแนวสลับ (วน.)

alternating pressure process กรรมวิธีความดันสลับ*

alternation การสลับสับเปลี่ยนไปมา (เช่น ปลูกพืชรากลึกและรากลตื้นสลับกันคนละฤดู)

alternation of generation การสืบพันธุ์โดยใช้สปอร์สลับกับการใช้เชื้อเพศ (พบในพืชบางชนิด เช่น ยีสต์ เป็นต้น)

alternator 1. เครื่องปั่นไฟใช้เปลี่ยนพลังงานกลเป็นไฟฟ้า หรือมอเตอร์เปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าเป็นพลังงานกล 2. อุปกรณ์เปลี่ยนกระแสไฟตรงเป็นกระแสไฟสลับอยู่ในเครื่องปั่นไฟ

alum สารส้ม

alveolate มีรูอย่างรวงผึ้ง

alveoli : alveolus 1. รูหรือหลุมที่มีลักษณะคล้ายรูในรวงผึ้ง 2. หลุมม, หลุเล็ก, กระเปาะสร้างนํ้านม (มักอยู่ติดกันเป็นพวกคล้ายรวงผึ้ง) (สว.)

amaranthus เจ้าเงาะลอดรูป, เจ้าเงาะรจนา (พืชในสกุล *Amranthus tricolor*)

Amazon lily บัววิคตอเรีย (พืชในสกุล *Victoria regia*, Lindl.)

amherstia โศครยะ (พืชในสกุล *Amherstia nobilis*, Wall.)

ambient temperature อุณหภูมิรอบๆ

ambrosia beetle มอดชนิดหนึ่ง (*S. flag worm*, *pinhole borer*, *pinhole borer beetle*, *shothole borer*, *spot worm*)

amelioration การทำให้ดีขึ้น

amendment การแก้ไขปรับปรุง, วัสดุที่ใช้ในการปรับปรุง

ament ช่อดอกแบบหนึ่งประกอบด้วยดอกย่อยที่ไม่มีก้านดอก เรียงตัวสลับกันบนก้านช่อดอก โดยหันส่วนปลายของช่อดอกสู่ดิน ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียแยกกันอยู่คนละช่อ

amentiferous ซึ่งเกิดดอกแบบ ament

American aloe สับปะรดเทศ (พืชในสกุล *Agave sisalana*, Perr. หรือ *Agave americana*, L.)

American oil plam ปาล์มน้ำมัน (พืชในสกุล *Elaeis melanococca*)

amino acid กรดโปรตีน [สารประกอบที่มี amine (NH_2) และ carboxy (COOH)]

ammania มะไฟนกคุ้ม (วัชพืชเขตร้อนสกุล *Ammania baccifera*, L.)

amminization กระบวนการเปลี่ยนสารอินทรีย์ไปเป็นสารประกอบเชิงซ้อนกรดโปรตีนโดยแบคทีเรียพวก heterotrophic

ammoniation อาการขาดธาตุทองแดงของพืช (*S. red rust, exanthema*)

ammonification 1. การสร้างแอมโมเนียจากกรดโปรตีนโดยแบคทีเรียพวก heterotrophic 2. การเปลี่ยนเป็นแอมโมเนีย (ขบวนการแปรรูปไนโตรเจนในสารประกอบอินทรีย์ให้เป็นแอมโมเนียโดยจุลินทรีย์ในดิน) 3. การเกิดแอมโมเนียหรือสารประกอบแอมโมเนียในดิน

ammonifying bacteria แบคทีเรียที่ทำให้เกิด ammonification

ammonium fixation การตรึงแอมโมเนีย (การที่ดินหรือแร่ธาตุดูดซับแอมโมเนียมทำให้แอมโมเนียมไม่อาจจะละลายได้ในน้ำ และไม่อาจแลกเปลี่ยนกับประจุอื่นๆ ได้ด้วย)

amnion : amnia ถุงน้ำคร่ำ (สว.)

amniotic fluid น้ำคร่ำ

amoeboid movement การเคลื่อนไหวแบบอะมีบา

amorphous อสัณฐาน (ไม่มีรูปที่แน่นอน)

amorphous region ส่วนอสัณฐาน*

amphibian สัตว์สะเทินบกสะเทินน้ำ

amphicarpous ซึ่งผลิตผล 2 ชนิด

amphicribal vascular bundle มัดท่อลำเลียงอาหารซึ่งมีท่ออาหารอยู่ล้อมรอบท่อลำเลียง

amphidiploid ผลที่เกิดจากการผสมระหว่างพืช 2 ชนิด (โครโมโซมในพ่อแม่อยู่ต่างชุดกัน) พืชแต่ละชนิดจะเพิ่มโครโมโซมของตัวเองเป็น 2 เท่า ลูกที่เกิดจากการผสมนี้จะมีโครโมโซม 4 ชุด

amphigean เป็นของดั้งเดิมทั้งในโลกเก่าและโลกใหม่

amphimixis การเกิดต้นพืชโดยการผสมพันธุ์ (*A. apomixis*)

amphitropous ovule ไข่ที่มีก้านไขโค้งจนทำให้ด้านหนึ่งของไขอยู่เกือบติดฐานก้านไข

amphivasal vascular bundle มัดท่อลำเลียงอาหารที่มีท่อลำเลียงล้อมรอบท่ออาหาร

amplexical เกาะติดกับลำต้นโดยส่วนที่มีฐานแผ่กว้าง

ampliate ขยายใหญ่ออก

A ampula กระเปาะ (ชีว.), ลักษณะคล้ายถุง

B amylase น้ำย่อยที่ย่อยแป้งให้เป็นน้ำตาล
C maltose

D amylograph กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง
E ความหนืดของน้ำแป้งเมื่อทำให้ร้อนขึ้น
F และปล่อยให้เย็นลง

G amyloid สารที่มีลักษณะคล้ายแป้ง

H amyloplast พลาสติคที่ไม่มีสี

I amyllum แป้งที่ได้จากพืช

J anabolism กระบวนการทางเคมีในการสร้าง
K สารในสิ่งที่มีชีวิต

L anaerobe จุลินทรีย์ที่สามารถดำรงชีพอยู่ได้
M โดยไม่ต้องใช้ออกซิเจน

N anaerobic condition สภาพที่มีออกซิเจนไม่
O เพียงพอ

P anaerobic respiration การหายใจโดยไม่
Q ต้องใช้ออกซิเจน ผลที่ได้รับคือแอลกอฮอล์

R anaesthetic ยาสลบ, ยาชา

S anaesthetize วางยาสลบ

T analogous หน้าที่คล้ายกัน, คล้ายคลึงกัน,
U เปรียบเทียบ, อุปมา

V analogue สิ่งที่คล้ายคลึงกัน, เปรียบเทียบ

W analogy มีหน้าที่อย่างเดียวกัน แต่มีรูปร่าง
X และการเจริญไม่เหมือนกัน

Y anaphase ระยะหนึ่งของการแบ่งเซลล์แบบ
Z mitosis โครโมโซมจะแยกตัวจากแนว
กึ่งกลางเซลล์ (equator) ไปยังแต่ละขั้ว
(pole)

anaplast ดู leucoplast

anastomosing เป็นร่างแห

anastomosis การเชื่อมต่อกันเป็นร่างแห

anatomy กายวิภาควิทยา (การศึกษาเกี่ยวกับ
โครงสร้างภายในของพืชหรือสัตว์)

anatropous ovule ไขที่หันเอาด้าน micropyle
ลงสู่ฐานของก้านไข่

ancestor บรรพบุรุษ

anchor โยชะกา (ต้นไม้ในสกุล *Randia*
pauciflora, Ridl.)

anchorage การยึดให้แน่น

androecium เกสรตัวผู้ ประกอบด้วยอับเรณู
และก้านเรณู

androgen ฮอริโมนเพศผู้

androgynophore ก้านอันเป็นที่เกิดของเกสร
ตัวผู้และตัวเมีย

androgynous มีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียใน
ช่อดอกเดียวกัน

andromonoecious ดู androgynous

androperianth tube ลักษณะคล้ายถ้วยหรือ
หลอด เกิดจากการเชื่อมติดกันของส่วน
ต่างๆ ของดอก

andropetalous มีเกสรตัวผู้คล้ายกลีบดอก

androphore ก้านชูเกสรตัวผู้

anemia ภาวะเลือดจาง, โรคโลหิตจาง

anemochorus กระจายโดยลม

anemograph เครื่องวัดลมอัตโนมัติ

anemometer เครื่องวัดลม

anemophilous การผสมเกสรที่ใช้ลมเป็นพาหะ

anemophilous plant พืชที่อาศัยลมผสมพันธุ์

anemovane เครื่องวัดและชี้ทางลม

aneuploid 1. สิ่งมีชีวิตที่มีจำนวนโครโมโซมไม่เป็นผลคูณของจำนวนชุดของโครโมโซมของพืชนั้นๆ 2. การเพิ่มหรือลดของจำนวนโครโมโซมจากสภาวะ diploid ของสิ่งมีชีวิตนั้น ไม่เป็นชุดหรือเป็นเท่าของ basic number อาจแตกต่างจากสภาพ diploid 1 หรือ 2 เช่น nullisomics ($2n - 2$), monosomic ($2n - 1$), trisomics ($2n + 1$), tetrasomics ($2n + 2$)

anfractuose เป็นเกลียวหรือคดเคี้ยว

angiosperm พืชมีดอก, กลุ่มพืชที่มีเมล็ดเกิดอยู่ในรังไข่

angle, tooth มุมคมฟันเลื่อย

angle, sharpness มุมคมฟันเลื่อย, มุมคมใบมีด

angled rag gourd บวบเหลี่ยม (พืชในสกุล *Luffa acutangula*, Roxb.)

angle of attack มุมตัด*

ångström ความยาว 0.0001 ไมครอน หรือ 0.0,000,001 มิลลิเมตร

angular ก้อนเหลี่ยม

angular blocky แบบก้อนเหลี่ยมมุมคม

angular collenchyma เซลล์คอลลินโคมาที่มีมุมหนา

angustifoliate มีใบแคบ

animal, draught สัตว์ที่ใช้แรงงานในการลากดึง (เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย)

animal breeding การบำรุงพันธุ์สัตว์

animal drawn ลากดึงด้วยสัตว์

animal drawn implement อุปกรณ์ที่ใช้สัตว์ลากดึง

animal glue กาวสัตว์*

animal hauling การชักลากโดยสัตว์*

animal husbandman สัตวบาล

animal husbandry สัตวบาล, สัตวกรรม, การเลี้ยงสัตว์

animal kingdom อาณาจักรสัตว์

animal manure ปุ๋ยคอก

animal operated ทำงานโดยใช้แรงสัตว์

animal powered ทำงานโดยใช้สัตว์เป็นต้นกำลัง

animal taxonomy : systematic zoology สัตวอนุกรมวิธาน

anisocytic stoma ปากใบที่มี subsidiary cell จำนวน 3 เซลล์ โดยมีเซลล์ๆ หนึ่งมีขนาดเล็กกว่าอีก 2 เซลล์

anisogamy ดู heterogamy

anisomerous มีจำนวนส่วนของดอกในวงไม่เท่ากัน

anisophylly การที่พืชมีใบมากกว่า 2 รูป

anisotropic มีสมบัติต่างกันบนจุดที่ต่างกันบนแกน

annatto คำแสดง (ไม้ดอกในสกุล *Bixa orellana*, L.)

annotated map แผนที่รูปถ่ายผสมลายเส้น

annual bearing ออกดอกออกผลปีละครั้ง

annual layer ชั้นวางปี*

annual pastures พุ่มหญ้าที่ต้องทำการหว่านทุกๆ ปี แทนที่ permanent pastures ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน นอกจากหญ้าแล้วอาจมีถั่วเหลืองอยู่ด้วยก็ได้

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

annual plant 1. พืชปีเดียว, พืชที่มีชีวิตจักรเพียงปีเดียวหรือฤดูเดียว 2. ไม้ล้มลุก 3. พืชที่มีเมล็ดโดยสมบูรณ์นับตั้งแต่งอกจนออกเมล็ดใหม่ภายในหนึ่งปี

annual ring วงปี*, วงที่แสดงการเจริญเติบโตของเนื้อไม้ในแต่ละปี

annular เป็นวงแหวน, ก่อให้เกิดเป็นวงแหวนหรือวงกลม

annular budding การติดตาแบบวงแหวน [ทำได้โดยการข่วนกิ่งหรือต้นต่อให้รอยห่างกัน 0.5-1 นิ้ว และเอาเปลือกที่ข่วนออก แล้วนำเอายอดพันธุ์ (scion) ที่มีขนาดพอดีกับเปลือกที่ลอกออกประกบเข้ากับรอยข่วนนั้น]

annular vessels ท่อลำเลียงในท่อน้ำที่ลิกนินเคลือบเป็นวงๆ ตามด้านข้าง

annulus 1. แผ่นวงแหวน (ค.) 2. วงแหวน (พฤ.) 3. เซลล์พิเศษเกิดเป็นแถวเดียวรอบ sporangium ในเฟิร์น

anomocytic stoma ปากใบที่ไม่มี subsidiary cell เกิดรวมอยู่กับ guard cell

anopheles mosquito ยุงก้นปล่อง

anoplura พวกเหาต่างๆ

anorexia อาการเบื่ออาหาร

anoxia อาการขาดออกซิเจนในสัตว์

ant มด

ant, carpenter มอดเจาะไม้*

ant, white ปลวก*

antagonistic ต้านฤทธิ์, ขัดแย้ง

antenna : antennae หนวดแมลง, หนวดสัมผัส (ชีว.)

anterior ด้านหน้า, หันออกจากแกนกลาง

anther อับเรณู, ส่วนของก้านเกสรที่มีเกสรตัวผู้อยู่ตรงปลาย

antheridium ส่วนที่ใช้ผลิตเชื้อตัวผู้ของพืชบางชนิด

antheriferous มีอับเรณู

anthesis ระยะดอกบาน, ระยะที่เกสรตัวผู้ของพืชสกุลหญ้ายื่นออกมาจากกลีบดอกใน, การบานของดอก

anthocyanin เม็ดสีที่มีสีม่วงหรือแดง

anthophyte พืชที่มีดอก

anthoxanthin เม็ดสีที่มีสีเหลือง

anthrax โรคแอนแทรกซ์

anthropology มานุษยวิทยา

anthurium หน้าวัว (พืชในสกุล *Anthurium* spp.)

anti-auxins สารประกอบซึ่งสามารถยับยั้งการกระทำของสารอินทรีรี่ที่มีคุณสมบัติทำให้เซลล์ยอดของพืชขยายตัวตามแนวยาวได้

antibiotic สารปฏิชีวนะ (สารอินทรีรี่ซึ่งยับยั้งหรือป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อโรค) ปรกติหมายถึงสารที่สร้างขึ้นโดยจุลินทรีย์ ซึ่งจะไปยังยับยั้งการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์อื่นๆ)

antibody สารต่อต้าน

antecedent river แม่น้ำบรรพการ, แม่น้ำมีมาก่อน

anti-checking iron เหล็กยึดกันแตก*

anticlinal ตั้งได้ฉากกับผิว

anticline ชั้นหินโค้งรูปประทุน

anticlinorium ชั้นหินโค้งรูปประทุนลูกฟูก
antidote ยาที่ใช้ต้านทานพิษของสาร
antigen สารเร่งเร้าการต่อต้าน
antigonon พวงชมพู, พวงนาค (พืชในสกุล
Antigonon leptopus, Hook & Arn.)
antihelminthic ยาถ่ายพยาธิ
antihistamine สารกันแพ้, สารต้านฤทธิ์ของ
 ฮิสตามีน
antihormones ยาซึ่งป้องกันผลอันเกิดจาก
 ฮอโรโมน
antiknock สารที่ใช้เติมลงไปเชื้อเพลิงเพื่อ
 ป้องกันการเกิดเสียงดังของเครื่องยนต์
 เนื่องจากการสันดาปผิดปกติ
antiknock value ระดับคุณภาพของน้ำมัน
 เชื้อเพลิงของการเผาไหม้ในเครื่องยนต์
 สันดาปภายในโดยระเบิดแล้วไม่ทำให้เกิด
 เสียงดัง (มักเรียกว่า octane rating
 เช่น ค่า 100 octane rating หมายถึงมี
 anti-knock value สูง)
antinode 1. ไร่ปม, ไร่ซ้อ (ชีว.) 2. ปฏิวั
antioxidant สารกันหืน, สารป้องกันการเติม
 ออกซิเจน
antiparallel ขนานสวน
antipodals เซลล์หรือนิวเคลียส 3 อันใน
 embryo sac อยู่ตรงกันข้ามกับ egg cell
antiseptic สารระงับเชื้อ, สารซึ่งทำลายหรือฆ่า
 จุลินทรีย์, ยาฆ่าเชื้อ
antiserum สารต้านพิษ
ant lion แมลงช้าง (ตัวอ่อนของแมลงในสกุล
Mymeleonidae sp. ทำหลุมอยู่ในทราย
 ตัวเต็มวัยรูปร่างคล้ายแมลงปอแต่หนวด
 ยาวกว่า)

ant-proof course แผ่นกันปลวก*
ant spider แมงมุมมด (แมงมุมที่มีรูปร่าง
 เหมือนมด อยู่กับพวกมดคอยแย่งอาหาร
 มดกิน)
apetalous ไร้กลีบดอก, ซึ่งไม่มีกลีบดอก,
 ไร้กลีบใบ
apex ปลาย, ยอด, ด้านที่อยู่ตรงกันข้ามกับ
 ฐาน
aphid : aphid เพลี้ยอ่อน
aphid, gall เพลี้ยปม
aphyllous ไม่มีใบ
apical ปลาย, ยอด
apical meristem เยื่ออ่อนที่ยอด, กลุ่มเซลล์
 บริเวณปลายยอดหรือปลายรากที่มีการ
 แบ่งตัวเองเพื่อพัฒนาไปเป็นกลุ่มเซลล์
 อย่างอื่น, เนื้อเยื่อเจริญส่วนปลาย*
apiculate ปลายแหลมสั้นและคม
apocarpus มีพู่รังไข่แยกกัน
apogamy : apogamety การสร้างต้นอ่อน
 ในเมล็ดจากเซลล์อื่นๆ ภายในถุงไข่ นอก
 เหนือไปจากเซลล์ไข่ (ดู apomixis)
apogotropic เบนขึ้นสู่เบื้องบนในการตอบ
 สนองต่อสิ่งกระตุ้นที่กระทำต่อต้าน
 แรงดึงดูดของโลก เช่น การที่กล้าข้าว
 เจริญเติบโตและยืนตัวตรงอยู่ได้
apomict ต้นพืชที่เกิดขึ้นได้โดยไม่มีการผสม
 พันธุ์
apomictic seedling ดู apomict
apomixis การเกิดต้นพืชโดยไม่มีการผสมพันธุ์
 (ต้นกล้าที่ได้เรียกว่า apomictic seedling
 แบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ 1. Partheno-
 genesis คือการที่ egg cell เจริญไปเป็น

คัพพะโดยไม่มีการผสมพันธุ์ 2. apogamy ต้นพืชที่เกิดจากเซลล์ใน embryo sac นอกเหนือจาก egg cell เช่น เกิดจากเซลล์ synergids, polar nuclei, antipodals เป็นต้น 3. apospory การที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช นอกเหนือจากเซลล์ใน embryo sac เจริญไปเป็นต้นพืช)

apopetalous มีกลีบดอกแยกกันเป็นอิสระ

aposepalous วงกลีบรองที่มีกลีบแยกกัน

apospory ดู apomixis

apothecium fruiting body ของ Ascomycetes รูปถ้วย

appendage ระยางค์, ส่วนที่ยื่นหรือห้อยออกมา

appetite ความอยากกินอาหาร

apple แอปเปิ้ล (ไม้ผลในสกุล *Pyrus malus*, L.)

apple, custard น้อยโหม่ง, น้อยหนัง (ต้นไม้ในสกุล *Annona reticulata*, L.)

apple, malay ชมพูสะแทรก (ไม้ผลในสกุล *Eugenia malaccensis*, L.)

apple, otaheite มะกอกฝรั่ง (ต้นไม้ในสกุล *Olea europea*, L.)

apple, rose ชมพู่ห้าดอกไม้ (ไม้ผลในสกุล *Eugenia jambos*, L.)

apple, sugar น้อยหน่า (ไม้ผลในสกุล *Annona squamosa*, L.)

apple, wood มะขวิด (ต้นไม้สกุล *Felenia limonia*, Swingle.)

appliance อุปกรณ์ที่ใช้งานเฉพาะ

application การใส่, โรย เช่น ใส่ปุ๋ยให้แก่ดินในการปลูกพืชหรือในการเกษตรโดย

ทั่วไป, การให้, การนำมาใช้

application, foliar การให้ปุ๋ยโดยฉีดเข้าทางใบหรือลำต้น

applied control การปราบแมลงโดยวิธีที่มนุษย์ทำขึ้น

applied entomology กีฏวิทยาประยุกต์

appressed กดแน่นติดกับลำต้น, ราบติดกับพื้นผิว

apron 1. ผนักัน, ผนักลาด, รางรอง 2. พนัก* 3. แบรินพื้นลาด* 4. ราง* (*S. gutter, lip*) 5. ลักษณะที่เป็นแผ่น

apron conveyor ชุดลำเลียงแบบแผ่นต่อเนื่องหรือชุดลำเลียงแบบลาด

apron conveyor, chain and slat ชุดลำเลียงที่มีแผ่นรองวัสดุอยู่ที่ข้อโซ่เป็นระยะต่อเนื่องกัน

apteragota แมลงไม่มีปีก (บรรพบุรุษก็ไม่เคยมีปีกมาก่อน เช่น แมลงสามง่าม)

aqua น้ำ

aqua culture การเพาะเลี้ยงในน้ำ

aquarium ที่เลี้ยงสัตว์และพืชน้ำ

aguatic เกี่ยวกับน้ำ

aquatic insect แมลงที่อาศัยอยู่ในน้ำ

aquatic plants ไม้ น้ำ

aquatic science วาริชศาสตร์

aquatic weed วัชพืชน้ำ

aqueous เกี่ยวกับน้ำ, อยู่ในรูปของเหลว

araban แคระแบน*

Arabian jasmine มะลิซ้อน (พืชในสกุล *Jasminum sambac*, Ait.)

arable land พื้นดินเพาะปลูกได้ (ดินที่มีคุณสมบัติทางกายภาพดีอยู่แล้ว ต้องการ

การไถพรวนเพียงเล็กน้อยก็สามารถปลูกพืชได้ดี)

arable soil ดินที่อาจใช้ทำการเพาะปลูกได้ โดยวิธีการไถพรวนและวิธีบำรุงรักษาอื่นๆ

arachnid คล้ายแมงมุม, สัตว์จำพวกแมงมุม

arachnida พวกแมงมุม, แมงป่อง, เห็บ, ไรแดง

arachnoid ปกปิดหรือประกอบด้วยขนอ่อนหรือเส้นใยคล้ายใยแมงมุม

arber รุกชชาติ

arbor เพลาใบเลื่อย* (ดู saw arbor)

arborescent มีกิ่งก้านคล้ายไม้ยืนต้น

arboretum สวนพันธุ์ไม้ที่มีไว้เพื่อการศึกษา

arboriculture การปลูกต้นไม้

arboroid คล้ายต้นไม้

arch, fair lead เครื่องยกหัวซุง, เหล็กโค้งติดรอกนำ*

arch, logging คานโค้ง (ยกหัวซุง), เหล็กโค้งยกหัวซุง*

archaezoic ยุคดึกดำบรรพ์ที่สิ่งมีชีวิตประกอบด้วยเซลล์ๆ เดียว

archegonium ส่วนที่เป็นที่อยู่ของเชื้อตัวเมียของเฟิร์น

arc shake รอยร้าวตามวงปี* (ดู shake)

arcuate โค้ง

area, allowable burned (fire) พื้นที่ใหม่ที่ยอมให้ไฟได้

area, ground line บริเวณคอดิน*

area, reduced พื้นที่ๆ ปรับแล้ว

areca nut หมาก, ตะครอง (ต้นไม้นิสกุล *Zizyphus cambodiana*, Pierre.)

areole ช่องระหว่างรูปร่างที่เกิดจากเส้นใบตัดกัน ปรกติมีขนอ่อนเกิดอยู่

arachnology วิชาสัตว์จำพวกแมงมุม

argentated ลักษณะคล้ายเงิน

argillaceous เป็นดินเหนียว

arid แห้งแล้ง (มีลักษณะของดินฟ้าอากาศไปทางทะเลทราย มีฝนตกน้อยมากหรือเกือบจะไม่ตกเลย อัตราการระเหยของน้ำสูงมาก)

arid climate อากาศที่แห้งแล้ง (เช่น ในแถบทะเลทราย (desert region) หรือกึ่งทะเลทราย (semi-desert region) ดินในบริเวณที่มีอากาศแบบนี้มีน้ำเพียงเล็กน้อยพอที่จะทำให้พืชขึ้นอยู่ได้เป็นหย่อมๆ เท่านั้น]

aril เนื้อผลไม้ที่เจริญจากก้านไข (funiculus), hilum, หรือรอก(placenta) เกิดหุ้มอยู่รอบเมล็ด

aril fruit ผลไม้ที่มีเนื้อเจริญจากก้านไขหรือรอก เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ ทุเรียน

arillate มีเนื้อผลไม้ที่เจริญจากก้านไข (aril)

aristate ปลายซึ่งมีลักษณะเรียวยแหลมแข็ง ยาวออกมา เช่น เมล็ดข้าวสาลี

armature 1. หนามหรือขนแข็งที่เกิดบนส่วนใดๆ ของพืช 2. ขดลวดในสนามแม่เหล็กของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าหรือมอเตอร์

armed มีสิ่งป้องกันตัวที่แข็งแรง เช่น หนาม

army worm หนอนกระทุ้เดินทัพ

aroma กลิ่นหอม

aromatization การทำให้มีกลิ่น

arrect ตั้งตรง

arris สัน, เหลี่ยม*

A arrow head ขาเขียด (วัชพืชน้ำในสกุล *Sagittaria sagittifolia*, L.)

B

C arrow leaf side ขัดมอญ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Sida rhombifolia*, L.)

D

E arrow root สาคุ (พืชในสกุล *Maranta arundinaceae*, L.)

F

G artabotrys การเวก (พืชในสกุล *Artabotrys odoratissimus*, R.Br.)

H

I artery เส้นเลือดแดง, หลอดเลือดแดง

J artesian well บ่อขุด

K arthritis โรคข้ออักเสบ, โรคข้อกระดูกอักเสบ

L arthrology สันนิทวิทยา

M arthropod สัตว์ขาปล้อง (สัตว์ใน phylum *Arthropoda*)

N Arthropoda สัตว์ที่มีขาเป็นปล้องๆ (เช่น ตั๊กแตน แมงมุม ตะขาบ กิ้งกือ กุ้ง ฯลฯ เป็นต้น)

O artichoke, Chinese or Japanese ถั่วตั่วง (พืชในสกุล *Stachys sieboldii*, Miq.)

P articulate ข้อต่อ, จุดที่ส่วนอื่นๆ แยกออกไป

Q artifact ของเทียม, ของปลอม, ของเลียนแบบ

R artificial insemination : A.I. การผสมเทียม, กรรมวิธีที่สเปิร์มหรือเชื้อตัวผู้เข้าสู่หลอดลูกโดยวิธีที่ไม่ใช่ธรรมชาติ

S artificiality ดู artifact

T artificial manure ในสหรัฐอเมริกาหมายถึงปุ๋ยหมัก แต่ในยุโรปอาจหมายถึงปุ๋ยค้า (commercial fertilizer) ได้ด้วย

U arviculture วิชาการเกี่ยวกับธัญพืช

V asbestos โยหิน, แร่โยหิน

W ascending เจริญขึ้นข้างบน

X

Y

Z

ascidium ส่วนที่มีลักษณะคล้ายถ้วย เช่น ใบของ *Nepenthes*

ascocarp fruiting body ของ *Ascomycetes*

ascogonium ที่เกิดเชื้อตัวเมียใน *Ascomycetes*

Ascomycetes เชื้อเห็ดรา (true fungi) พวกหนึ่ง เวลาขยายพันธุ์จะสร้าง conidiospores และ meiospores

ascospore meiospore ที่ผลิตขึ้นใน ascus ของ *Ascomycetes*

ascorbic acid วิตามินซีบริสุทธิ์

ascus เซลล์พิเศษใน *Ascomycetes* ข้างในมี ascospore 8 อัน

asepalous ไร้กลีบนอก, ไร้กลีบเลี้ยง

aseptic ปลอดเชื้อ, ปราศจากเชื้อ

asexual ไม่มีเพศ, ไม่เกี่ยวกับเพศ, ไม่อาศัยเพศ, อนุภาคเพศ

asexual propagation การขยายพันธุ์โดยใช้ส่วนต่างๆ ของพืชนอกเหนือจากเมล็ดที่ถูกผสมพันธุ์แล้ว

A.S.G. (apparent specific gravity) สัดส่วนน้ำหนักรวม

ash เถ้า, อนินทรีย์วัตถุที่เหลืออยู่หลังจากอินทรีย์วัตถุได้ถูกเผาไหม้หรือสลายตัวแล้วอย่างสมบูรณ์

ash, mineral เถ้า*

ash, wood เถ้าไม้*

asoka sponge โศกสะปัน (ต้นไม้ในสกุล *Brownea grandiceps*, Jacq.)

asoka tree โศก (ต้นไม้ในสกุล *Saraca zollingeriana*, Miq.)

asparagus ห่อไม้ฝรั่ง (ต้นไม้ในสกุล

Asparagus officianalis, L.)

asparagus fern ปริก (พืชในสกุล *Asparagus sprengeri*, Req.) หรือ จามจุรีแผลง, ไปร้งฟ้า (พืชในสกุล *Asparagus plumosus*, Baker)

aspartame สารให้ความหวานแทนน้ำตาล

aspect 1. ด้านลาด (วน.) 2. ลักษณะสังคมพืช หรือสัตว์ที่ปรากฏตามฤดูกาล (นว.)

aspect of slope ทิศทางการลาดเทของผิวดิน

aspergillosis โรครบบนหายใจในสัตว์ปีก (ทำให้สัตว์ไอและหายใจเร็ว)

asperity หยาบ

aspirated pit-pair หลุมผนังเซลล์คู่มีปมเยื่ออุด (ดู pit-pair)

aspirating การทำความสะอาดเมล็ดธัญพืชโดยเป่าอากาศผ่านเมล็ด

Asplund เยื่อแบบแอสพลุนด์ (วน.)

asporous ไม่มีสปอร์

assassin bug มวนพิษฆาต

assemble ประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน

assembly 1. กลุ่มสังคม, หน่วยสังคม (นว.) 2. ไม้เรียงเพื่ออัด (วน.) 3. สิ่งประนัง* (S. lay-up)

assembly time, closed ช่วงเวลาอรอดัด*

assembly time, open ช่วงเวลาอรประกบ*

assess สำรวจประเมินไม้* (S. cruise)

assimilation 1. การดูดใช้, การดูดซึมธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์เข้าไปเลี้ยงส่วนต่างๆ 2. การเปลี่ยนแปลงอาหารไปเป็นโปรโตพลาสซึม

assimilation, genetic การที่พืชค่อยๆ สะสม

ยีน (gene) ที่ต้องการในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

association, plant สังคมพืช (นว.)

association, soil กลุ่มของดินที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน (ดินเหล่านี้อาจมีคุณลักษณะต่างๆ คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันก็ได้ ในการทำแผนที่ดิน ถ้ามีดินหลายชนิดในบริเวณที่มีขนาดเล็กมากจนไม่อาจบรรจุแต่ละชนิดลงในแผนที่ได้ เราเรียกดินชนิดนั้นๆ รวมกันทั้งหมดว่า soil complex)

assortative mating การโน้มเอียงในการเลือกคู่แต่งงานระหว่างพวกที่มีลักษณะเหมือนกัน

assortment การแยกตัวของยีน (gene) หรือโครโมโซมจากพ่อแม่ ขณะที่มีการแบ่งเซลล์แบบ meiosis

assortment table ตารางปริมาตรจำแนกประเภท* (วน.)

assurgent เจริญขึ้นข้างบน

asteroid รูปดาว

astringency รสฝาด

atavism ลักษณะที่มีอยู่ในบรรพบุรุษหลังจากหายไปพักหนึ่งแล้วจะปรากฏให้เห็นอีกในชั่วหลานหรือเหลน หรือชั่วห่างๆ ออกไปโดยมากเป็นลักษณะด้อย

atlas moth ผีเสื้อยักษ์ (หนอนกินใบกระถ่อน, จำปี, จำปา)

atmometer เครื่องวัดความมระเหย

atmospheric air อากาศในบรรยากาศ

atomizer หัวฉีด, เครื่องฉีดพ่นฝอย, เครื่องทำละออง

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A atrophic ผิดปรกติ, บิดเบี้ยว, เปลี่ยนรูปร่าง
B at stump คาคอ*
C at the base เส้นผ่าศูนย์กลางระดับดิน*
D at the stump เส้นผ่าศูนย์กลางระดับตอม,
E ที่ระดับตอม*
F attached x-chromosomes x-chromosomes
G ที่มาเชื่อมต่อกันเป็นอันเดียว
H attack, plan of (fire) แผนสูไฟ
I attack, speed of (fire) ความเร็วในการสูไฟ
J attack, strength of กำลังในการสูไฟ
K attack time (fire) เวลาเริ่มดับไฟ
L attenuate ค่อยๆ เร็วลงไป
M attractant 1. สารล่อแมลง (ให้เข้ามาหา)
N 2. สิ่งดึงดูด
O auditory organ เครื่องฟังเสียงของแมลง
P auger ส่วน, เกลียวลำเลียง
Q auger, cross-conveying เกลียวลำเลียงวัสดุ
R ขวางแนววัสดุเคลื่อนที่เติม
S auger, grain เกลียวที่ใช้ลำเลียงเมล็ดพืช
T auger, return เกลียวลำเลียงที่อยู่ในเครื่อง
U เกี่ยวนวดซึ่งใช้ลำเลียงส่วนของธัญพืชที่
V นวดไม่หมดกลับไปนวดใหม่
W auger, V-belt driven เกลียวลำเลียงที่ใช้
X สายพานรูปตัว v เป็นตัวถ่ายทอดกำลัง
Y auger beetle มอดส่วน*
Z auger flights ครีบ, แผ่นเกลียว
 Aujeszký โรคพิษสุนัขบ้าเทียม (เกิดกับสุกร)
 auricle ส่วนของพืชที่มีลักษณะเป็นแผ่นเจริญ
 ออกมาจากฐาน ในบริเวณที่เชื่อมติดกับ
 ก้านใบ (กาบใบ) ของพืชตระกูลหญ้าบาง
 ชนิด เช่น ข้าวบาร์เลย์, และข้าวสาลี

auriform รูปลักษณ์
 autecology เอนนิเวศวิทยา (การศึกษาถึง
 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งกับ
 สิ่งแวดล้อม)
 autocarp ผลไม้ซึ่งเกิดจากการผสมตัวเอง
 autochthonous flora จุลินทรีย์ดินเสถียร (พืชที่
 ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาเปล่ามีอยู่ในดิน
 ในจำนวนที่ค่อนข้างจะคงที่ พืชพวกนี้
 เชื่อกันว่าใช้อินทรีย์วัตถุที่ทนทานต่อการ
 สลายตัวเป็นอาหาร ดังนั้น การเพิ่ม
 อินทรีย์วัตถุให้แก่ดินจึงมีผลกระทบ
 กระเทือนต่อพืชพวกนี้เพียงเล็กน้อย
 เท่านั้น)
 autoclave หม้อนึ่งความดัน*
 autoecious มีชีพจักรชั้นต่างๆ บน host เดียวกัน
 autocology ดู autecology
 autogamous การผสมตัวเอง, การรวมตัว
 ระหว่างเซลล์สืบพันธุ์ผู้และเมียจากพืชต้น
 เดียวกัน
 autogamy การผสมตัวเอง
 autolysate สารที่ได้จากการย่อยตัวเอง
 autolysis ขบวนการย่อยเอง, การย่อยตัวเอง
 automatic fill การบรรจุแบบอัตโนมัติ
 automatic planter เครื่องปลูกระบบอัตโนมัติ
 automatic pitch การปรับมุมปกอัตโนมัติ*
 automation 1. การใช้เครื่องจักรกลที่ไม่จำเป็นต้องควบคุมโดยมนุษย์ 2. วิธีและ
 อุปกรณ์ที่ประหยัดแรงงาน
 automotive ยานยนต์
 autoxidation การออกซิไดส์เอง, การเติม
 ออกซิเจนลงในโมเลกุลของสารด้วยตัวเอง

autophilous ผสมตัวเอง

autophyte พืชที่สามารถผลิตอาหารได้เอง

autoploid ดู autopolyploid

autopolyploid สิ่งมีชีวิตที่มีจำนวนโครโมโซมมากกว่า 2 ชุดขึ้นไปภายในเซลล์ร่างโครโมโซมที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากชุดเดียวกัน

autopsy การผ่าตรวจซาก, การชันสูตรศพ

autosomes โครโมโซมที่พบอยู่ในเซลล์นอกเหนือจากโครโมโซมเพศ, โครโมโซมที่ไม่มีหน้าที่ในการแบ่งเพศ

autosynthesis การจับคู่ของโครโมโซมที่อยู่ในชุดเดียวกัน

autotroph สิ่งมีชีวิตที่สามารถสังเคราะห์อาหารจากอนินทรีย์สารได้เอง (*S. proto-troph*)

autotrophic ใช้อินทรีย์สารเป็นอาหาร, สังเคราะห์อาหารได้เอง

autotrophic organism สิ่งมีชีวิตในดินที่สามารถใช้ธาตุคาร์บอนจากกาซคาร์บอนไดออกไซด์ให้เป็นประโยชน์ได้ สิ่งมีชีวิตพวกนี้ได้พลังงานสำหรับลดออกซิเจน (reduction) ในกาซคาร์บอนไดออกไซด์จากขบวนการเพิ่มออกซิเจน (oxidation) ของอนินทรีย์สาร หรือจากแสงสว่าง

autumn wood เนื้อไม้ปลายฤดู* (ดู late wood)

auxiliary species ไม้ชนิดรอง (วน.)

auxins สารอินทรีย์ซึ่งเมื่อมีความเข้มข้นต่ำๆ จะทำให้ออดของพืชขยายตัวตามยาว สารนี้มีคุณสมบัติคล้าย indole-3-acetic acid

auxin precursors สารประกอบที่พืชสามารถเปลี่ยนเป็น auxin ได้

auxotroph สิ่งมีชีวิตที่จะเติบโตได้ต่อเมื่อได้รับสารอาหารที่ส่งเสริมการเจริญ (เช่น วิตามิน กรดอะมิโน เป็นต้น) นอกเหนือไปจากอาหารหลัก (*S. heterotroph*)

avail ถือโอกาส, ประโยชน์, เป็นประโยชน์

availability จำนวนที่มีอยู่

available ที่เป็นประโยชน์ได้, ซึ่งอาจจะได้ผลที่ต้องการ, พอหมางได้

available moisture ความชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

available moisture capacity ความจุความชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

available moisture content ระดับความชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

available water น้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

avirulence เชื้อที่ไม่ทำให้เกิดโรค

a.w. (all widths) ความกว้างทุกขนาด

awl-shaped มีรูปเป็นหางเรียว

awn ส่วนที่มีลักษณะเป็นหาง

axe, broad ฝักหน้ากว้าง*

axe, cupping ฝักหน้าเว้า*

axe, dipping ขวานโยน*

axe, double-bladed ขวานสองคม*

axe, falling ขวานโค่นไม้*

axe, felling ขวานโค่นไม้*

axe, side ขวานถาก*

axe, single-bladed ขวานคมเดียว*

axe, topping ขวานเล็ก*

axial เกี่ยวกับแกนกลาง

axial elements เซลล์แนวตั้ง* (*S. vertical elements*)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

axial load(ing) น้ำหนักตามแนวแกน* [ดู load(ing)]
axial wall ผนังเซลล์ตามแกน*
axil ซอก (กิ่ง ใบ), มุมระหว่างก้านใบ หรือกิ่ง หรือก้านดอกกับลำต้น
axile เป็นของแกนกลาง
axile placentation การเกาะของไขที่แกนกลางของรังไข่
axillary อยู่ในมุมก้านใบ
axillary bud ตาข้างที่เกิดอยู่ที่มุมก้านใบ

axis แกนกลาง, ก้านหรือลำที่เป็นหลักของดอกหรือช่อดอก
axis, horizontal แกนราบ, แกนนอน
axis, vertical แกนตั้ง, แกนตั้ง
axle แกนล้อ, เพลา
azonal soil ดินที่มีชั้นต่างๆ ในการกำเนิดของดินเห็นได้ไม่ชัด (คือแต่ละชั้นมีคุณลักษณะต่างๆ ไม่ครบ เนื่องจากยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงใดๆ เลย หรือเปลี่ยนแปลงไปบางส่วน จึงไม่อาจบอกได้ว่าเป็นชั้นไหนแน่)

B

b.a. (basal area) พื้นี่หน้าตัด*
baby chick ลูกไก่อ่อน
bacca ดู berry
baccate คล้ายเบอรี่
bachang mango มะมุด, ละมุด (ต้นไม้ในสกุล *Mangifera foetida*, Lour.)
bacillus แบคทีเรียชนิดหนึ่งมีรูปร่างเป็นแท่ง
back 1. ด้านหลัง* (ไม้แปรรูป, ทิศทางไม้ล้ม)
2. สันเลื่อย* , สันฟันเลื่อย 3. สันใบมีด, หลังฟันเลื่อย* (เลื่อยวงเดือน)
back angle มุมหลังคมฟันเลื่อย*, มุมหลังคมใบมีด* (*S. clearance angle*)
backbone กระดูกสันหลัง
back burn (fire) การเผาพวงลม
backcross การผสมกลับ [การนำเอาลูกช่วงที่หนึ่งผสมกับพ่อหรือแม่เดิม หรือผสมกับพวกที่มีพันธุกรรม (gene) เหมือนพ่อแม่]

backcross method of breeding การปรับปรุงพันธุ์โดยวิธีผสมกลับ (เป็นวิธีการผสมกลับหลายๆ ครั้ง ตามด้วยการคัดเลือกเพื่อรักษาลักษณะส่วนใหญ่ของพ่อหรือแม่เดิมไว้ และเพิ่มลักษณะบางอย่างเข้าไป)
backcross parent ตัวรับ, พ่อหรือแม่เดิมที่ใช้เป็นตัวอื่นในการผสมกลับ
back cut 1. รอยบากหลัง* 2. ไม้เลื่อยแบบหลังหมู
back-cut ที่แบบหลังหมู*, ที่เลื่อยตัดรัศมี* (ดู flat-sawed)
back-face หน้าเจาะยางด้านหลัง*
backfat ไขมันสันหลัง
back filling การกลบหลุมหรือร่อง
back fire การเผาถกลับ
backing board กระดานมีรอยขอ* (*S. dog board*)

- backlash** ดิดกลับ* (*S.kick*)
- back-line** สายลากกลับ*, สายดิ่งกลับ*
(ดู line)
- backmarsh** ที่ลุ่มในเขตน้ำท่วมถึง, ที่ลุ่มคันดิน (ธรรมชาติ) (*S.backswamp*)
- back-sawn** ไม้เลื่อยแบบหลังหมู*, ที่เลื่อยตัดรัศมี* (ดู flat-sawed)
- back slope** ลาดหลังผา
- back swamp** ที่ลุ่มหลังสันดิน
- back swimmer** มวนกรรเชียง (แมลงใน family *Corixidae*)
- back veneer** ไม้บางหลัง*
- bacon** (ทับศัพท์), ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเนื้อหมูสามชั้นนำมาหมักเกลือและรมควัน, หมูเค็ม
- bacteria** แบคทีเรีย, พีชชั้นต่ำใน class *Schizomycetes*
- bacteriology** วิทยาแบคทีเรีย
- bacteriophage** เชื้อไวรัสของแบคทีเรีย, ไวรัสทำลายแบคทีเรีย
- bacteriostatic** สารระงับการเจริญของแบคทีเรีย (เช่น ยาซัลฟา เป็นต้น)
- bad lands** แดนทุรกันดาร, ที่ทราม (ที่ดินที่เกือบจะไม่มีพืชพันธุ์ขึ้นอยู่เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หมายถึงๆ มีการพังทลายของดินมาก ทำให้เกิดหลุม, บ่อ, ร่องดินแคบๆ, และ สันขึ้นบนผิวดิน)
- bael fruit** มะตูม (ต้นไม้ในสกุล *Aegle marmelos*)
- baffle** กั้น, ต้าน, ตัดกั้นภายในถังผสม
- bagasse : baggase** ชานอ้อย
- bag worms** หนอนปลอก
- bakery** การทำขนมอบ, โรงงานทำขนมอบ
- baited line** ราวล่อ (เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทเบ็ดราวชนิดหนึ่ง)
- bahama grass** หญ้าแพรก, [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cynodon dactylon*, (L.) Pers.]
- balance matching** การเรียงหน้าแบบดุล*
(ดู matching)
- balanced construction** การประกอบแบบดุล*
(ดู construction)
- balanced plywood** ไม้อัดดุล*
- balancer** ปีกคู่ที่สองของแมลงพวกยุง, แมลงวัน ฯลฯ
- bale** หญ้าแห้งอัดฟ่อน, ฟ่อนอัด
- bale carriers** พาหนะบรรทุกฟ่อนอัด
- bale chamber** ห้องอัดฟ่อน
- bale handling** การลำเลียงฟ่อนอัด
- bale handling machine** เครื่องลำเลียงฟ่อนอัด
- bale loading** การยกย้ายถ่ายเท
- bale loading attachment/equipment** อุปกรณ์ถ่ายเทฟ่อนขึ้นลงจากรถบรรทุก
- bale sledge** เลื่อนบรรทุกฟ่อนอัด
- bale wagons** รถพ่วงบรรทุกฟ่อนอัด
- baler** เครื่องอัดฟ่อน
- baler fly wheel** ล้อช่วยแรงของเครื่องอัดฟ่อน
- ba(u)lk** ไม้เหลี่ยม*
- balk, knapp** ไม้เปิดปีกสองหน้า*
- ballast** 1. ถ่วงน้ำหนัก (เพื่อให้รถแทรกเตอร์มีเสถียรภาพดีขึ้นเมื่อขับเคลื่อน)
2. น้ำหนักถ่วง

ballast, water การล่องน้ำหนัก(โดยเติมน้ำใน ยางรถ)

ballasted tyre ยางรถที่ล่องน้ำหนักไว้แล้ว

ballasting tractor ยางรถแทรกเตอร์ชนิด บรรจุน้ำเพื่อล่องน้ำหนักได้

balled plant การย้ายปลูกโดยมีดินหุ้มราก, ต้นไม้ที่ย้ายออกจากเรือนเพาะชำโดยมี ดินหุ้มรากอยู่ อาจใช้ถุงหรือวัสดุอื่นๆ คลุม เพื่อกันดินแตก

ballier savanne หญ้าขัด, ต้นไม้กวาด (วัชพืช เขตร้อนในสกุล *Sida acuta*, Burm. f.)

balsam ยางใสหอม, เทียน, เทียนดอก, (ต้นไม้ สกุล *Impatiens balsamina*, L.)

balsam apple มะระจีนก (วัชพืชเขตร้อนใน สกุล *Momordica charantia*, L.) (*S. balsam pear*)

bamboo ไม้ (พืชในสกุล *Bambusa arundinacea*, Willd.)

bamboo palm ปาล์มไม้ไผ่ (ต้นไม้ในสกุล *Chamaedorea erumpens*)

bamboo fence trap ฝือกกวางกัน (เครื่องมือ จับสัตว์น้ำประเภทโป๊ะ ประกอบด้วย ฝือกไม้ไผ่ ไม้ปักปลาและกึ่งที่มีขนาดเล็ก)

bamboo stake trap, deep sea โป๊ะน้ำลึก

bamboo stake trap, ebb tide โป๊ะน้ำแห้ง, โป๊ะน้ำซอด, โป๊ะซอด, โป๊ะลอด

bamboo stake trap, flood tide โป๊ะน้ำขึ้น

bamboo stake trap, galvanized wire โป๊ะ ลวด (โป๊ะชนิดหนึ่งใช้ลวดตาข่ายปะกับ ไม้ล้อมแทนฝือก)

bamboo stake trap, king crab โป๊ะแมงดา

(เครื่องมือประเภทโป๊ะ ใช้สำหรับจับ แมงดาทะเล)

bamboo stake trap, shallow sea โป๊ะน้ำ ตื้น, โป๊ะตื้น, โป๊ะเกี่ยะ

bamboo stake trap, triangular small โป๊ะ ลูกศร, โป๊ะละมู, ละมู, เกลิ่ง

bamboo trap ลอบไม้, ไช, ไชนอน

bamboo trap, cat fish โป๊ะปลากด, คอก ปลากด, ม้อมปลากด (เครื่องมือจับสัตว์ น้ำประเภทโป๊ะ ลักษณะเช่นเดียวกับโป๊ะ น้ำแห้ง)

bamboo trap, winged ลอบมีปีก, ลอบยีน

band, to ทำวงกันแมลง

bandage treatment 1. การอาบน้ำยาไม้แบบ ผ่าพัน 2. วิธีการใช้แถบยาพัน* (ดู preservation, wood)

banded core ไม้ปะขอบ*

banding 1. การใส่ปุ๋ยโดยโรยเป็นแถว 2. ไม้ ปะขอบ* (วน.) (*S. railing*) 3. แบบ ควั่นเปลือก* (ดู injection, tree)

band girdle ควั่นลอกเปลือกกว้าง* (*S. peel, ring, ring bark, ring girdle, strip*)

band mill 1. โรงเลื่อยสายพาน* 2. เครื่อง เลื่อยสายพาน* (ดู mill)

band saw เลื่อยสายพาน* (ดู saw)

band-sawn ไม้เลื่อยด้วยเลื่อยสายพาน

bang โรคแพ้งในสัตว์

banding 1. ไม้ปะข้าง 2. การกานด้วยน้ำยา

bank ฝั่งน้ำ, ตลิ่ง, เนินดินใต้ทะเล, ลาดเขา

bank, to รวมหมอนริมฝั่ง*, รวมหมอนสำรอง* (วน.)

bank's rose พวงร้อย (พืชในสกุล *Rosa banksiae*, R. Br.)

banner กลีบดอกชั้นบนหรือชั้นนอกของดอกพืชคลุม ลักษณะของกลีบคล้ายปีกผีเสื้อ (ดู standard)

bantam ไก่เตี้ย

banyan tree นิโครธ, กร่าง (ต้นไม้ในสกุล *Ficus bengalensis*, L.)

Baptist cone กรวยครอบหัวซุง* (*S. cap*)

bar 1. สันดอน (ปฐ.) 2. คาน* (วน.) 3. บาร์* (ในเซลล์ไม้) 4. แคน, ราว, แขน (วศ.)

bar, support รวรับน้ำหนัก (วศ.)

bar, sway คานพวง*

Barbados lily ว่านสีทิส (ต้นไม้ในสกุล *Hippeastrum johnsonii*, Bury.)

barbed หนามที่งอโค้งกลับโดยทำมุมกับลำต้นแคบมาก

barber's chair ตอฉีก*

bare measure ขนาดพอดี* (ดู measure)

bare soil ดินที่ไม่มีพืชใดๆ ขึ้นอยู่เลย

bark เปลือก* (ชั้นของเซลล์ในลำต้นหรือราก ถัดจากเยื่อเจริญออกไป)

bark, to ลอกเปลือก* (*S. decorticate, flay, flay, peel, rind, ross, strip*)

bark, over เหนือเปลือก

bark, under ใต้เปลือก

bark allowance เนื้อเปลือก* (*S. allowance for bark*)

bark beetle มอดเจาะเปลือก*

bark-grafting การต่อกิ่งแบบสอดในเปลือก [ทำได้โดยการตัดต้นตอตามขวางให้ตรง

ผ่าเปลือกตกลงตามยาวลึกประมาณ 0.5-2 นิ้ว หรืออาจจะไม่ผ่าเปลือกก็ได้ เฉือนส่วนล่างของกิ่งพันธุ์ (scion) ให้เป็นไหล่ โดยให้ตาอยู่ใกล้ไหล่แล้วเสียบกิ่งพันธุ์ลงไป ในรอยผ่าหรือระหว่างเปลือกกับเนื้อไม้]

bark guage เครื่องวัด(ความหนาของ)เปลือก*

bark lice โรเปลือกไม้ (สัตว์ใน order *Corrodentia*)

bark miner หนอนซอนเปลือก

bark pocket เปลือกฝังใน* (*S. inbark*)

bark scorch เปลือกเกรียม

bark slip(ping) การล่อนของเปลือก*

barking, chemical การลอกเปลือกทางเคมี* (ดู chemical debarking)

barking, hydraulic การลอกเปลือกด้วยกำลังน้ำ*

barking drum ฉิ่งลอกเปลือก*

barking saw เลื่อยเซาะเปลือก* (ดู saw)

barley ข้าวบาร์เลย์ (พืชในสกุล *Hordeum vulgare*, L.)

barnyard grass : baronet grass หญ้าข้าวนก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Echinochloa crusgalli*, (L.) Beauv.]

barnyard manure ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยมูลสัตว์

barograph เครื่องวัดความกดบรรยากาศอัตโนมัติ

bar planting พลับปลูก

barrel-butted โคนพอง* (ดู swell-butted)

barrel saw เลื่อยทรงกระบอก* (ดู saw)

barren ที่แห้งแล้ง, ไม่ให้ผลหรือเมล็ด

barrier net อวนปิดบาง

A
B barrow สุกรตอน
C basal แห่งฐาน
D basal area พื้นที่หน้าตัด
E basal leaf arrangement ดู rosulate
F basalt หินดับเปิด
G base ฐาน
H base exchange 1. การแลกเปลี่ยนประจุ
 ไอออนที่เป็นต่าง (ข.) 2. การเปลี่ยนฐาน
I base in soil ประจุบวกที่เป็นต่างในดิน, ไอออน
 ในดิน
J base length ระยะฐาน (ก.)
K base level ระดับฐาน
L base line เส้นฐาน (ก.)
M base line temperature อุณหภูมิต่ำสุดที่เส้นฐาน
N base map, soil แผนที่มูลฐาน (แผนที่พื้น
 ฐานซึ่งสามารถจะบอกรายละเอียดอื่นๆ
 ลงไปในเวลาสำรวจดิน)
O base saturation การอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่
 เป็นต่าง
P base saturation percentage เปอร์เซ็นต์
 ประจุบวกที่เป็นต่าง
Q base status (high or low) ปริมาณฐาน (ก.)
R basic cation อนุมูลบวกที่เป็นองค์ประกอบ
 ของเกลือต่าง เช่น Na^+ , K^+ , Ca^{+2} , Mg^{+2}
 เป็นต้น
S basic density ความแน่นมูลฐาน*
T basic rate of planting (BRP) จำนวนต้น
 ที่ปลูกโดยไม่หักที่ว่างหัวแปลง
U basic rock หินชนิดเป็นต่าง
V basic shrinkage การหดตัวมูลฐาน*
W basic stress value ค่าความเค้นมูลฐาน*
X basic wood increment น้ำหนักไม้เพิ่มพูน*
Y
Z

basin แอ่งแผ่นดิน, หนอง, ที่ราบลุ่ม, แอ่ง
 ที่ทำขึ้นรอบโค่นต้นไม้เพื่อให้น้ำ
Basidiomycetes เชื้อเห็ดราพวกหนึ่งซึ่งสร้าง
 meiospores บนเซลล์พิเศษที่เรียกว่า
 basidia
basidiospore meiospore ซึ่งถูกสร้างขึ้นบน
 basidia ของเชื้อราจำพวก *Basidi-*
omycetes sp.
basidium เซลล์พิเศษรูปกระบองของ
Basidiomycetes ซึ่งนิวเคลียสจะรวมตัว
 และมีการแบ่งเซลล์แบบ meiosis เกิดขึ้น
 ภายในแบ่งเป็น 4 ห้อง
basifixed ติดตรงส่วนฐาน
basifugal ดู acropetal
basifuge พืชที่ไม่ชอบดินซึ่งเป็นต่างจัด
basil, holy กะเพรา (พืชในสกุล *Ocimum*
sanctum, L.)
basil, sweet แมงลัก, โหระพา (พืชในสกุล
Ocimum basilicum, L.)
basin แอ่ง
basin, drainage บริเวณลุ่มน้ำ
basin, ground-water แอ่งน้ำบาดาล
basin, lake แอ่งทะเลสาบ
basin, river ลุ่มน้ำ
basin, structural แอ่งโครงสร้าง
basin listing การทำดินในร่องให้เป็นแอ่งด้วย
 เครื่องมือยกกร่องหรือด้วยส่วนประกอบ
 ของมัน
basipetal เจริญลงสู่ฐาน, จากปลายมาหาโคน
basiphile พืชชอบดินต่าง
basket-plant ต้นไม้กระเช้า
bast ใยเปลือกใน, เปลือกใน*

- bastard cartamon** เว้ว (ต้นไม้ในสกุล *Amomum xanthioides*, Wall. และ *Amomum villosum*, Lour.)
- bastard myrobalan** สมอพิเภก (ต้นไม้ในสกุล *Terminalia bellerica*, Roxb.)
- bastard-sawn** ไม้เลื่อยแบบหลังหมู, ที่เลื่อยตัดรัศมี* (ดู flat-sawed)
- bast fibre** เส้นใยเปลือกใน* (ดู fibre)
- bastoderm** ดวงกำเนิด (ในไข่ของสัตว์ที่ผสมแล้ว)
- bat, flown** ค้างคาวเลี้ยงน้ำหวานดอกไม้
- bat, fruit** ค้างคาวกินผลไม้
- batch** กะ, งวด, รุ่น, คราว, ทีละครั้ง, ทีละคราว
- batten** ไม้กลอน*, ไม้มอบ*, ลิ่ม, สลัก (ไม้ชิ้นเล็กๆ สำหรับใช้ตามหรือตรึงผ้าใบ)
- batten board** ไม้ใส่กลอน, แผ่นไม้อัดใส่ไม้คร่าว*
- Baule unit** หน่วยวัดปัจจัยในการเจริญเติบโต (1 Baule unit ของปัจจัยใดๆ จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 50 เปอร์เซ็นต์)
- Baume** (ทับศัพท์), หน่วยวัดความเข้มข้นของเกลือ
- Bavin** (ทับศัพท์), ไม้เล็กลูก*
- bay** อ่าว
- bay mouth bar** สันดอนปากอ่าว
- bay mouth spit** สันดอนจอยปากอ่าว
- BC₁, BC₂,.....etc.** สัญลักษณ์เพื่อแสดงจำนวนครั้งในการผสมกลับ (พร.)
- bd. (board)** กระดาน*
- bd. ft. (board foot)** บอร์ดฟุต*
- bdl. (bundle)** มัด*
- beach** หาด
- beach deposit** ตะกอนชายหาด
- beach forest** ป่าชายหาด
- beach ridges** สันหาด
- beach wiregrass** หญ้าปากควาย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Dactyloctenium aegyptium*, (L.) Richter.]
- beacon** เครื่องหมายถาวร (รังวัด)
- bead tree** มะกั้วตาช้าง (ต้นไม้ในสกุล *Adenanthera paronina*, L.)
- beak** 1. ส่วนที่ยื่นออกมาจากผลหรือ pistil มีลักษณะเป็นจอย 2. ปลายแหลมของกลีบหรือเปลือกดอกข้าวสาลี 3. จอยปาก (ปาก)
- beam** คาน*
- beam, continuous** คานหลายช่วง*
- beam, deep** คานหนา*
- beam, laminated** คานไม้ประกบ*
- beam, main** คานเอก, คานใหญ่*
- beam, simply supported** คานช่วงเดียว*
- bean, broad** ถั่วปากอ้า (พืชในสกุล *Vicia faba*, L.)
- bean, bush** ถั่วแขก, ถั่วมุ้ง (พืชในสกุล *Phaseolus vulgaris*, L.) (*S. garden bean, kidney bean*)
- bean, hyacinth** ถั่วแปบ (พืชในสกุล *Dolichos lablab*, L.)
- bean, lima** ถั่วเนย, ถั่วราชมาด (พืชในสกุล *Phaseolus lunatus*, L.) (*S. duffin*)
- bean, rice** ถั่วแดง (พืชในสกุล *Phaseolus calcaratus*, Roxb.)
- bean, sword** ถั่วดาบ, ถั่วพว้า (พืชในสกุล *Canavalia gladiata*, DC.)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

bean, winged ถั่วพู, [พืชในสกุล *Psophocarpus tetragonolobus* (L.) DC.]

bean, yard long ถั่วฝักยาว (พืชในสกุล *Vigna sesquipedalis*, Fruwirth)

beard ขนที่มีลักษณะยาวเกิดเป็นกระจุกหรือเป็นแนว

bearer ไม้รองรับ*

bearing (ทับศัพท์), ร่องลื่น, ตลับลูกปืน

bearing, ball/journal แบริ่งที่รับแรงในแนวรัศมี

bearing, plain แบริ่งปลอก (*S. bush*)

bearing, roller แบริ่งลูกกลิ้ง

bearing, thrust แบริ่งที่รับแรงในแนวแกนเพลลา

bearing home : bearing house เรือนบรรจุแบริ่ง

bearing stress ความเค้นจากแรงอัด*(วน.)

bear scratches ลายรูปตา*

bear-scratch figure ลายรูปนัยน์ตา (ดู figure)

beat บริเวณ

beater ชี้อูทกวอด

beater, discharge ลูกนวดที่ส่วนท้ายของเครื่องนวด, เกี่ยวนวดเป็นการนวดครั้งสุดท้าย

beater, front ลูกนวดที่อยู่ด้านหน้าของเครื่องนวด, เกี่ยวนวดช่วยผลักดันพืชหรือรวงที่ถูกตัดเคลื่อนที่เข้าไปในเครื่องเร็วขึ้น

beater, lower/upper ลูกตีที่อยู่ด้านล่าง/ด้านบนของเครื่องผสมอาหาร (ลูกล่างจะช่วยแยกอาหารสัตว์ออก ส่วนลูกบนจะช่วยคลุกเคล้าให้เข้ากัน)

beater concave ตะแกรงโค้งที่รองเมล็ดพืชเมื่อผ่านการตี

beater head/peg ชี้อูทกวอด

beater shaft แกนเพลาลูกนวด

beat up, to ปลูกซ่อม

bed 1. ส่วนของดินที่ถูกยกขึ้นโดยการทำร่องรอบๆ หรือสองข้างเพื่อช่วยในการชลประทาน 2. แปลงกล้า, แปลงที่ใช้สำหรับหว่านเมล็ดพืชก่อนที่จะย้ายไปปลูกที่อื่น 3. แปลงปลูก(ต้นไม้) 4. ฐานบากล้าง* (วน.) 5. ชั้นหิน (ปฐ.) 6. ที่สำหรับให้สัตว์นอน

bed, to 1. หน้าที่รองรับ* (*S. cradle*) 2. รวมหมอน (วน.) 3. ปลูกในแปลง

bed bug เือด

bedding 1. วัสดุรองพื้น (เช่น ฟางข้าว, ขี้เลื่อย เป็นต้น) 2. การวางชั้น (ปฐ.)

bedding, wave แปลงรูปห้วง

bed rock หินพื้น, หินแข็งใต้ดินหรือที่โผล่ขึ้นมาเหนือผิวดินโดยไม่มีอะไรปกคลุม

bee ผึ้ง (แมลงในสกุล *Corixidae*)

bee, carpenter แมลงงู*

beefiness อ้วน, มีเนื้อมาก

beef wood สนทะเล (ต้นไม้ในสกุล *Corixidae equisetifolia*, L.)

bee-hole รุมอดป่า*

bee-hole borer มอดป่า*

bee-keeper คนเลี้ยงผึ้ง

beetle มอด

beetle, auger มอดสว่าน*

beetle, bark มอดเจาะเปลือก*

beetle, death watch มอดเจาะเครื่องเรือน, มอดเจาะไม้แห้ง*

beetle, engraver มอดเจาะผิวไม้*

- beetle, furniture** มอดเครื่องเรือน*
- beetle, house longhorn** ตัวหนอนยาวบ้าน*
- beetle, longhorn** ตัวหนอนยาว*
- beetle, may** แมลงนูน
- beetle, pine sawyer** ตัวไม้สน*
- beetle, pinhole borer** มอดรูเข็ม* (*S. pinhole borer*)
- beetle, powder-post** มอดขี้ขุย*
- beggar-tick** ปีนนกไส้ (วัชพืชน้ำในสกุล *Bidens bipinnata*, L.)
- begonia** ดาดตะกั่ว (พืชในสกุล *Begonia* spp.)
- behaviour** พฤติกรรม
- behaviour, acquired** พฤติกรรมที่ได้มา
- behaviour, inherited** พฤติกรรมสืบทอด
- behaviour, learned** พฤติกรรมเรียนรู้
- behaviour, social** พฤติกรรมทางสังคม
- behavioural science** พฤติกรรมศาสตร์
- belimbing** มะเฟือง (ต้นไม้ในสกุล *Averrhoa carambola*, L.) (ดู *carambola*)
- bell pepper** พริกหยวก (พืชในสกุล *Capricum annum var. grossum*, Sendt.)
- belly** พื้นท้อง
- belt** สายพาน
- belt, flat** สายพานแบน
- belt, planting** สายพานลำเลียงส่วนของพืช
- belt, protective** แนวป้องกัน, แนวคุ้มครอง (วน.)
- belt, seed** สายพานลำเลียงเมล็ด
- belt and chain drive** ขับเคลื่อนด้วยสายพานและโซ่
- belt conveyer** สายพานลำเลียง
- belt driven mower** เครื่องตัดหญ้าที่ขับเคลื่อนด้วยระบบสายพาน
- belt feed planter** เครื่องปลูกที่ป้อนต้นกล้าด้วยระบบสายพาน
- belt pulley, multiple V-** ล้อสายพานซึ่งมีร่องล้อเป็นรูปตัว V
- bench mark** 1. หมดหลักฐาน 2. จุดหลัก
- bench mark soil** ดินตัวแทนหลัก
- bench terrace** ขานชั้นบันไดขอบสูง, ชั้นบันไดที่ชัน, คันดินชั้นบันได
- bench terrace, backward** ชั้นบันไดแคบเทเข้า, ชั้นบันไดที่ชัน
- bench terrace, forward** ชั้นบันไดแคบเทออก
- bench terrace, level** ชั้นบันไดแคบตามแนวระดับ
- bending** การงอ, การโค้ง
- bending, chemical** การตัดไม้ด้วยสารเคมี*
- bending, impact** การตัดกระแทก* (การทดสอบกลสมบัติ), การเจาะ
- bending, laminated** การตัดประกบ*
- bending, static** การตัดสถิต* (การทดสอบกลสมบัติ)
- bending, steam** การตัดไม้ด้วยไอน้ำ*
- bending jig** อุปกรณ์จับยึดตัดไม้*, แบบตัดไม้
- bending mould** แม่แบบตัดไม้*
- bending strength** แรงตัด* (ดู *strength*)
- bending stress** ความเค้นจากการตัด* (ดู *stress*)
- beneficial insect** แมลงที่เป็นประโยชน์ (ทางอ้อม) แก่มนุษย์
- Bengal coffee** เข็มขาว (ต้นไม้ในสกุล *Ixora coccinea*, L. หรือ *Coffea bengalensis*, Roxb.)

Bengal trumpet ซ้ออินทนิล, สร้อยอินทนิล
(ต้นไม้ในสกุล *Thunbergia grandiflora*,
Roxb.)

bent ต่อม่อ*

benthon พืชน้ำที่เกาะอยู่กับหินใต้ทะเลลึก

bentwood ไม้ตัดโค้ง*

benzoic acid กรดไขมันชนิดหนึ่ง มี
คุณสมบัติในการลดไขมันอาหารได้

benzoin กำยาน (ต้นไม้ในสกุล *Styrax*
benzoides, Craib.)

beriberi โรคเหน็บชา

Bermuda grass หญ้าแพรก [วัชพืชเขตร้อน
ในสกุล *Cynodon dactylon*, (L.) Pers.]

berry ผลไม้ที่มีเปลือกผล (pericarp) เป็น
ส่วนของเนื้อทั้งหมด[อาจจะเป็น true berry
หรือ false berry แบ่งออกได้ คือ 1. pepo
or bacca เป็นผลที่มีเปลือกเหนียว แข็ง
เนื้อกินได้ แบบ inferior เช่น ฟัก แฟง
แตงกวา 2. hesperidium เกิดจากรังไข่แบบ
superior เปลือกผลชั้นนอกเรียก flavedo
มีต่อมน้ำมันอยู่ข้างใน เปลือกผลชั้นกลาง
เรียก albedo ประกอบด้วยเซลล์ paren-
chyma มีลักษณะขรุขระ เปลือกผลชั้นใน
จะพัฒนาไปเป็นถุงน้ำหวาน (juice sacs)
เกิดอยู่เต็มช่องว่างของรูรังไข่]

betel nut (for chewing) หมาก, หมากผู้,
หมากเมีย, หมากสง (ต้นไม้ในสกุล *Areca*
catechu, L.)

betel nut palm ดูก betel nut

betel vine พลู (พืชในสกุล *Piper bette*, L.)

better-face grading การจำแนกชั้นคุณภาพ
ไม้ตามหน้าดี*

bevel หน้าคมลาด*

bevel, to เปลี่ยนคมลาด, ทำคมลาด*

bevel angle มุมคมลาด*, มุมเอียงของฟันเฟือง
ดอกจอก

bevel gear เฟืองดอกจอก

bevel gearbox หอ้งเฟืองดอกจอก

bevel gears, pinion เฟืองดอกจอกขนาดเล็ก

bevel gears, spur and เฟืองตรง

bevel saw เลื่อยขอบลาดหน้าเดียว* (ดู saw)

beverage เครื่องดื่ม

b.h. (breast height) ความสูงเพียงอก*

b.h.d. (breast height diameter) เส้นผ่า
ศูนย์กลางเพียงอก*

b.h.g. : breast height girth ขนาดวัดรอบ
เพียงอก*

B horizon 1. ดินชั้นรอง(จากชั้นบน) มักมีสี
จางกว่า เนื้อเหนียวและแน่นกว่าดินชั้นบน
2. ชั้นของดินที่อยู่ถัดจากผิวหน้าอันเป็น
ชั้นที่สารบางอย่างถูกชะลงไปรวมกันอยู่

bias ความโน้มเอียง, ความลำเอียง, ความ
เอนเอียง

bicillate มีแซ่ 2 อัน พบในสปอร์ที่เคลื่อนที่
ได้ด้วยตนเอง

bicycle รอกเลื่อน, รอกเลื่อนลอยฟ้า* (ดู sky-
line carriage)

bidentate มีหยักใหญ่ 2 หยัก

biennial พืชที่มีชีวิจักร 2 ปี กล่าวคือ ปีแรก
มีการเจริญในทางกิ่ง ใบ ในปีที่ 2 จึง
ออกดอกผลแล้วก็ตาย

biennial bearing ออกดอกออกผลทุกสองปี

bifacial leaf ใบซึ่งมี palisade parenchyma
อยู่ด้านหนึ่งของใบ และมี spongy paren-

chyma อยู่อีกด้านหนึ่ง

bifid เป็นแฉกแหลม 2 แฉก

bifurcate เป็นง่าม

big wheels ล้อลากไม้* (ดู logging wheels)

big scoop net อวนช้อนขนาดใหญ่ (ใช้ประกอบกับซั้ง คือสายทูนผูกกับทางมะพร้าว นำไปทอดทิ้งไว้ตามท้องทะเลให้ปลาเข้าพักอาศัย แล้วจึงใช้อวนนี้ช้อนตักอีกทีหนึ่ง)

bilabiate เป็นแฉกปลายมน 2 แฉก

bilateral symmetry ดู irregular flower

bilge saw เลื่อยรูปกล่อง* (ดู saw)

bilimbi ตะลิงปลิง (ต้นไม้ในสกุล *Averrhoa bilimbi*, L.)

billet 1. ไม้(เล็ก)ท่อนสั้น* 2. ไม้ซีก, ซุงผ่าซีก*

bill hook มีดขอ, พั่วขอ*

bill of lading : B/L ใบตราส่ง*(กำกับของ) (invoice)

bilocular มีช่องว่างในรังไข่ 2 ช่อง

Biltmore stick ไม้วัดบิลต์มอร์

bind, to บีบ, หนีบ*, ผูก, มัด, ติดกัน

binder 1. เครื่องมัดฟ่อนข้าวเมื่อต้นข้าวถูกตัดโดยเครื่องจักรแล้ว 2. เครื่องผูก, สิ่งผูกมัด*, เครื่องผูกมัดฟ่อน 3. ไม้ชั้นชะเนาะ* (ดู springer) 4. กาว, สารยึด*

binder and reaper เครื่องเก็บเกี่ยวและมัดฟ่อน

binder attachment, reaper การติดอุปกรณ์เก็บเกี่ยวและมัดฟ่อนเข้ากับรถไถเดินตามแทรกเตอร์

binder board 1. ไม้ประสาน 2. แผ่นไม้สับอัด* (*S. wood chipboard*)

binding agent สารเชื่อม

binding chain โซ่รัดซุง*

binding log ซุงทับตรึงโซ่* (ดู log)

binomial มี 2 ชื่อ [เช่น การตั้งชื่อวิทยาศาสตร์พืชหรือสัตว์ คือมีชื่อสกุล (genus) และชื่อชนิด (species)]

binucleate มีนิวเคลียส 2 อัน

bioacoustics ชีวสวนศาสตร์ [ชีวสะวะนะสาต]

bioassay การสอนวิเคราะห์โดยชีววิธี

biochrome ชีวรงค์

biocycle ชีววัฏจักร

biodynamic ชีวพลวัต

biogas ก๊าซชีวภาพ

biological control การควบคุมทางชีวภาพ

biological interchange ขบวนการแปรรูปของธาตุต่างๆ ในดินจากอินทรีย์สารให้เป็นอินทรีย์สารหรือจากอินทรีย์สารให้เป็นอนินทรีย์สาร

biological mineralization การเปลี่ยนธาตุต่างๆ ในสารประกอบอินทรีย์ให้เป็นอนินทรีย์สารโดยจุลินทรีย์ในดิน

biology ชีววิทยา (วิชาที่ว่าด้วยสิ่งที่มีชีวิต)

bioluminescence การเปล่งแสงของสิ่งมีชีวิต

biolysis การสลายโดยชีววิธี

biomass มวลชีวภาพ

biome ชีวนิเวศ

biomechanics ชีวกลศาสตร์

biometry ชีวมิติ, การใช้วิธีการของสถิติในการแก้ปัญหาทางชีววิทยา

biophysical chemistry เคมีเชิงชีวฟิสิกส์

- A**
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
- biophysics** ชีวฟิสิกส์
- biosequence soil** ลำดับของดินชนิดต่างๆ จัดเรียงขึ้นโดยถือเอา ความแตกต่างใน จุลินทรีย์ซึ่งเป็นปัจจัยอันหนึ่งในการเกิด ของดินเป็นหลัก (เนื่องจากความแตกต่าง อันนี้ คุณสมบัติของดินที่ได้ก็จะแตกต่างกันด้วย)
- biosphere** ชีวภาค
- biostatistics** ชีวสถิติศาสตร์
- biosynthesis** ชีวสังเคราะห์
- biota** ชีวชาติ
- biotechnology** เทคโนโลยีชีวภาพ
- biotic** เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีชีวิต, ทางชีวะ, ชีวภาพ
- biotic climax** ไคลแมกซ์ทางชีวภาพ
- biotic control** การควบคุมทางชีวภาพ
- biotic factor** ปัจจัยทางชีวภาพ
- biotic potential** ศักยภาพชีวภาพ
- biotype** 1. หมู่ของพืชหรือสัตว์ที่มี genotype เหมือนกัน 2. เชื้อโรคเชื้อ เดียวกันแต่มีระดับของความรุนแรงในการ ทำให้เกิดโรคได้ไม่เท่ากัน
- biovulate** มีไข่ 2 อัน
- bi-pectinate antenna** หนวดแมลงซึ่งมีซี่ ออกสองข้างแบบหวี
- bipinnate** ใบผสมที่มีลักษณะเป็น pinnate ซ้อน pinnate
- bipinnatifid** ใบที่มีหยักแบบขนนกซ้อนกัน
- bird cactus** แสยก (ต้นไม้ในสกุล *Pedilanthus thymaloides*, Poit.)
- bird chilli** พริกชี้หนู (พืชในสกุล *Capsicum minimum*, Roxb.)
- bird lice** ไรไก่
- bird of paradise** ปักษาสวรรค์ (ต้นไม้ในสกุล *Strelitzia reginae*, Haw.)
- bird-peck** รอยนกเจาะ*
- bird's-eye** รอยตานก
- bird's eye figure** ลายตานก* (ดู figure)
- bird's net fern** ข้ำหลวงหลังลาย (พืชใน สกุล *Asplenium nidus*, L.)
- biscuit** (ทับศัพท์), ขนมหวานทำจากแป้งสาลี ลักษณะเป็นชิ้นเล็กๆ อบจนแห้งกรอบ คน อเมริกันเรียกคุกกี้
- bisect** รูปตัด (รูปด้านข้างของดินพร้อมกับ ต้นพืชที่ขึ้นอยู่บนดินชนิดนั้นๆ โดยมี ส่วน ต่างๆ อยู่ในลักษณะที่เกิดในธรรมชาติ เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพืช กับดินทั้งตามแนวตั้งและแนวนอน)
- bisequum** ดินสองลำดับ, ดินที่มีสภาพหน้า ตัดดิน 2 ลำดับซ้อนกันอยู่
- biseriate** มี 2 วง เช่น perianth ประกอบ ด้วยวงกลีบดอกและวงกลีบรอง
- bisexual** ดอกสองเพศ, พืชที่มีเพศผู้ และ เพศเมียอยู่ในดอกเดียวกัน
- bit** ส่วนคม (ขวาน), ลาดคมขวาน*
- bite** ระยะเวลาที่เลียกิน, ช่วงกินลึก* (เลีย, มีด ฯลฯ)
- bitterness** รสขม
- bitterwood** ประทัดจีน, ประทัดใหญ่, ประทัด ทอง (พืชในสกุล *Quassia amara*, L.)
- bivalent** สภาพของ homologous chromosome ภายหลังจากที่มาจับคู่ (synapsis) กัน แล้ว
- bivalve** หอยกาบคู่
- B/L (bill of lading)** ใบตราส่ง*

black cotton earth ดินดำปลูกฝ้าย

black damar ชันดำ*

black earth กลุ่มดินสีดำ

black foot กระจุดมทอง [วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Melampodium divaricatum, (Rich)
DC.]

black gram ถั่วเขียวเมล็ดดำ [พืชในสกุล
Vigna mungo, (L.) Hepper]

black heart แก่นดำ, รอยดำในแก่น*

black jack หญ้าก้นจ้ำขาว (วัชพืชเขตร้อนใน
สกุล *Bidens pilosa*, L.)

blackleg โรคไขขาของโคทำให้กล้ามเนื้อวม
แดงและอักเสบภายใน

black lily มังกรดำ (พืชในสกุล *Tacca
chamtrieri*, Andre.)

black liquor น้ำยาดำ*

black night shade หญ้าต้มต็อก (วัชพืช
เขตร้อนในสกุล *Solanum nigrum*)

black pepper พริกไทย (พืชในสกุล *Piper
nigrum*, L.)

black streak ลายดำ*

black-top ต้นไม้ที่ตายด้วยแมลง

black wood ครี (ดู rose wood)

bladdery พองเป็นตุ่ง

blade 1. ใบหองอน (ของไถ่) 2. แผ่นใบ (พืช),
ส่วนของพืชที่แผ่บาง เช่น ใบ กลีบดอก
มักจะแบนบางและคม 3. ใบมีด, ใบพาย,
ครีบ

blade, auger ใบเกลียวของเกลียวลำเลียง
(*S. auger flight*)

blade, coarse ใบเกลียวของเกลียวลำเลียงที่
มีระยะห่างของเกลียวห่าง

blade, fine ใบเกลียวของเกลียวลำเลียงที่มี
ระยะห่างของเกลียวถี่

blade, shear ใบมีดหั่นหรือเฉือน

blade, rock ใบมีดแบบคราด*

blanching การทำให้ผิวของพืชปราศจากสี
โดยป้องกันไม่ให้ส่วนของพืชถูกแสงแดด,
การลวก

blank 1. ที่ว่าง, ที่ว่างในสวนป่า 2. ชิ้นไม้
สำเร็จ* (วน.)

blank, to ปลูกซ่อม

blanket flower เตือนฉาย (พืชในสกุล *Gail-
lardia pulchra*, Foug. var. *picta*, A.
Gray)

blast การเป่าลม (อุต.)

blast disease โรคใบไหม้

blaze 1. หน้าเขียง, หน้าขวาน* 2. รอยลาก*
(*S. slash*)

blaze, to 1. ลาก*(หน้าเขียง) 2. หมายแนวทาง

bleach, to ฟอกสี*

bled timber ไม้ว้ายางน้ำมัน*

bleeding การซึมออก*, การตกเลือด, อาการ
เลือดออก

blemish ที่ติ*, รอยตำหนิ (ในต้นหรือดอก)

blending inheritance การสืบพันธุ์ที่ไม่เป็น
ไปตามกฎของ Mendel [กล่าวคือ
อัตราส่วนของยีน (gene) ไม่ชัดเจน
เนื่องจากมียีนหลายตัวบังคับลักษณะนั้นๆ
เป็นการถ่ายทอดที่เรียกว่า “quantitative
inheritance”], พันธุกรรมที่ลักษณะไม่
แสดงอาการปรากฏว่าเข้มกันได้อย่างเด่นชัด

blight โรคตายแห้ง, โรคที่ทำให้ส่วนของพืช
แห้งตายโดยไม่เน่า

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

blind area พื้นที่ๆ มองไม่เห็น

blind conk ปุ่มตาผุ*

blind cultivation การใช้คราด เครื่องปราบวัชพืช หรือเครื่องมืออื่นในการทำลายวัชพืชก่อนที่พืชซึ่งหวานหรือปลูกไว้นั้นจะงอกขึ้นมา

blind knot ตาปัด* (ดู knot)

blindness การที่พืชบางชนิดไม่มีตายอด ใบจะมีขนาดใหญ่และมีสีเขียวแก่

blind pit หลุมผนังเซลล์แบบบอด* (ดู pit)

blister 1. ผิวพอง* (สีและขาว), โรคผิวพอง
2. ผิวโป่ง* (ไม้ประกอบ) 3. ลายลูกคลื่น
4. ตุ่มหนอง, พุพอง

blister beetle ตัวง้วนน้ำมันหรือแมลงวันสเปน (*F. Meloidae*)

blister figure ลายมัดหวาย* (ดู figure)

bloat โรคท้องอืดในสัตว์เคี้ยวเอื้อง

block 1. แปลงหมู่ 2. ไม้ท่อน, ชุงท่อนสั้น* (*S. bolt*), 3. รอก* 4. เขียง*

block, bull รอกใหญ่, รอกเอก (ดู main line block)

block, carrier หมอนรองบรรทุก*

block, cheese เหล็กยึด, ลิ่มบังคับไม้บนรถ*

block, chock ลิ่มกันเคลื่อน, อุปกรณ์กันเคลื่อน*

block, corner รอกมุม*

block, cutter แกนตัดใบมีด*

block, fall รอกแขวน*

block, haul-back รอกดึงกลับ*

block, head 1. หลักหรือแท่นบังคับชุง*
2. แผ่นไม้รองอัด* 3. รอกเอก* (ดู main line block)

block, holding ไม้สลัก, ไม้อุด* (*S. nog*)

block, lead รอกนำ*

block, main-line รอกเอก* (ดู main-line block)

block, match ท่อนไม้ทำไม้ขีดไฟ*

block, peeler ท่อนไม้สำหรับปอก*

block, periodic บล็อกช่วงเวลา

block, set ทั้งปรับพื้นเลื่อย, ทั้งคัดชุง*

block, snatch รอกเปิดข้าง*

block, tail รอกหาง, รอกท้าย*

block, veneer ท่อนไม้ทำไม้บาง*

blockage การอุดตัน, การติดขัด

block and tackle รอกพร้อมสายดึง*

block(ed) stack กองไม้แบบทึบ* (ดู stack)

blockboard แผ่นไม้อัดไล่ไม่ระแนง*

blocking saw เลื่อยตัดเศษไม้* (ดู saw)

block net อวนรัง, อวนปิดอ่าว

block net, big อวนรัง, อวนใหญ่, อวนรังใหญ่, อวนล้อม, อวนโชด

block net, small อวนเล็ก, อวนรังเล็ก, อวนรังเกี้ยว

block trap, bamboo screen ฝือก, ฝือก-รัง, ละมู (เครื่องมือดักสัตว์น้ำประกอบด้วยไม้ไผ่ซี่เล็กๆ ลักด้วยหวายเป็นผืนให้ฝือกนี้ต่อกันเข้าขวางทางเดินของสัตว์น้ำขณะน้ำลง)

blocky structure โครงสร้างแบบก้อนเหลี่ยม

blood (albumen) adhesive กาวเลือด* (ดู glue) (*S. blood glue*)

blood flower วานแสดอาทิตย์ (พืชในสกุล *Haemanthus multiflorus*, Martyn)

blood flower-milkweed เทียนแดง (วัชพืช

เขตร้อนในสกุล *Asclepias curassavica*,
L.)

bloodline สายเลือด

bloom 1. นवल, นवलไข่, พงสีต่างๆ มีสมบัติ
คล้ายซึ่งฝั่งเกิดอยู่ตามผิวของใบและผล
2. ดอก, ผลิตอก

blooming การตกผลึกบนผิวไม้*

blossom ผลิตอก

blossom end ด้านก้นของผล (ดู apex)

blow เป่า, ระเบิด, ขาด

blow away เป่ากระจาย, พัดกระจาย

blow out เป่าออกไป

blow down ต้นไม้ล้มเพราะลม, บริเวณไม้ล้ม
โค่น*

blower เครื่องเป่าอากาศ

blower, mist เครื่องพ่นละออง

blower kiln เตาอบแบบเป่า* (ดู kiln, dry)

blowfly แมลงวันชนิดหนึ่ง (*F. Calliphoridae*)

blow-up (fire) ไฟลาม, ไฟลุกไหม้

blue bottle fly แมลงวันเขียว

blue latan ตาลน้ำเงิน (พืชในสกุล *Latania*
loddigesii)

blue mud โคลนทะเลสีน้ำเงิน

blue stain : bluing 1. ราน้ำเงิน 2. รอย
ด่างสีน้ำเงิน* (ดู stain)

blue top หล้าสาบแห้ง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Ageratum conyzoides, L.)

bluff ละเมาะ, ผาชันริมนี้

**b.m. (board measure : board-foot mea-
sure)** วิธีวัดไม้แบบอเมริกัน, วิธีวัด
บอร์ดฟุต*

boar สุนัขรพ้อพันธุ์

board 1. กระดาน*, ไม้แผ่น* 2. กระดาน
หมา* 3. แผ่นไม้ประกอบ*

board, backing กระดานมีรอยขอ*

board, box กระดานทำลัง

board, building แผ่นบุ, แผ่นกรุ*

board, chopping กระดานโค่นไม้*, กระดาน
กระโดด

board, clap ไม้ฝาทับเกล็ด, ไม้บังใบ

board, composite แผ่นไม้ประกอบ*

board, core แผ่นไม้สอดไส้

board, cover ไม้กรุหลังคาอุโมงค์ (เหมือนแร่)

board, dog กระดานมีรอยขอ*

board, fibre แผ่นใยไม้อัด

board, flake 1. แผ่นเกล็ดไม้อัด* 2. แผ่น
ไม้สับอัดหน้าเกล็ดไม้*

board, hard แผ่นใยไม้อัดแข็ง

board, insulating แผ่นฉนวน*

board, match ไม้ลิ้นร่อง, ไม้เข้าลิ้น, ไม้ราง
ลิ้น (*S. matching*), การทำลิ้นร่อง

board, particle แผ่นชิ้นไม้อัด*

board, sample แผ่นไม้ตัวอย่าง*

board, sandwich แผ่นไม้อัดสอดไส้*, แผ่น
สอดไส้หน้าแข็ง

board, shaving แผ่นไม้ไสอัด*, แผ่นไม้เสี้ยว*
แผ่นไม้เสียดลอง* (*S. shim*)

board, shiplap ไม้บังใบ*, ไม้ฝาทับเกล็ด
(ดู board, clap)

board, soft แผ่นใยไม้อัดอ่อน

board, spring กระดานโค่นไม้*, กระดาน
กระโดด

board, stock กระดานหน้ามาตรฐาน*

board, wall แผ่นกรุฝา*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

board, weather 1. ไม้ฝาทับเกล็ด 2. ไม้
ธรณีประตุ
board, woodchip แผ่นไม้สับอัด*
(*S. binderboard*)
board mill 1. โรงเลื่อยไม้กระดาน* 2. โรงงาน
แผ่นใยไม้อัด*
board rule ไม้วัดบอร์ดฟุต*
boat, stone เลื่อนล้น
boat, winch เรือควั่น*
bob เลื่อนลากชุง
bob, to 1. ลากชุงโดยเลื่อน 2. เลื่อยเดี่ยว
bobber ไม้ปริมน้ำ*
body 1. ตัว, วัตถุ 2. คำอธิบายลักษณะ
ไวน์(อต.)
bodywood ไม้ท่อนเล็กจากต้น, ไม้จากลำต้น*
(*S. stemwood*)
boea ชาฤาษี (พืชในสกุล *Boea clarkeana*,
Hemsl.)
bogie รถสาลี* (*S. bummer, dolly, drag,*
janker, jinker, tug)
bog พรุ, ที่ลุ่มสนุ่น
bog soils ดินพรุ, ดินที่ลุ่มสนุ่น
boiling-without-vacuum การต้มโดยไม่ทำ
สูญญากาศ* (ดู preservation, wood)
bole โคนต้น, ลำต้น*, ลำต้นที่เป็นสินค้าได้
(*S. shaft, trunk, stem*)
bole, clear (or clean) ลำต้นเปล่า
bole, commercial : bole, merchantable
ลำต้นที่ใช้เป็นสินค้าได้
boll ลูกหรือผลของพืชที่มีลักษณะรูปรี เช่น
ฝ้าย

boll weevil ตัวงวงเจาะสมอฝ้าย
boll worm หนอนเจาะสมอฝ้าย
bologna โบโลนา (ไส้กรอกชนิดหนึ่งทำจากเนื้อ
มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางค่อนข้างใหญ่ มี
กำเนิดมาจากเมือง Bologna ในอิตาลี)
bolster คานรถลากไม้* (*S. bunk*)
bolt 1. ไม้ท่อนสั้น, ชุงท่อนสั้น* (*S. block*)
2. สลักเกลียว 3. ยึดติดกันด้วย
สลักเกลียวและแป้นเกลียว
bolt, shear สลักเกลียวที่รับแรงเฉือน
bolter เครื่องเลื่อยชุงท่อนสั้น*
bolting การแทงของดอกออกจากส่วนของพืช
(พบในพืชบางชนิด เช่น กะหล่ำปลี อาจ
เกิดก่อนกำหนดหลังจากได้รับการกระตุ้น
จากสิ่งแวดล้อม)
bolus ก้อนอาหารที่เคี้ยวแล้ว, ก้อนอาหารใน
หลอดอาหาร
bombardier beetle แมลงตด
Bombay hemp ปอด้าย (พืชในสกุล *Hibis-*
cus cannabinus, L.)
bond การยึด* (ด้วยกาว)
bonding วิธีการยึดด้วยกาว
bonding, parallel การยึดขนานแนวกาว*
(ดู heating)
bonding, perpendicular การยึดตั้งฉากแนว
กาว*
bone, acidulated กระดูก (ปนหรือไม่ปนก็ตาม)
ได้จากการนำกระดูกสัตว์ต้มกับกรด
ซัลฟิวริก
bone glue กาวกระดูก* (ดู glue)
bone meal กระดูกป่น

- bone meal, steam** กระดูกป่นซึ่งได้จากการนำกระดูกสัตว์ไปอบไอน้ำภายใต้ความดันสูง มีส่วนประกอบของฟอสฟอรัสอยู่สูง (20-30% P₂O₅) ใช้เป็นปุ๋ยฟอสเฟตที่ให้กับพืชได้
- bone products** ปุ๋ยกระดูกสัตว์
- bonnet** กระโปรงรด (วศ.)
- bonsai** ไม้แคระ (ต้นไม้ที่นำมาปลูกในที่จำกัด เพื่อให้ต้นแคระแกรนตามที่ต้องการ)
- book lice** ไรหนังสือ (order *Corrodentia*)
- book matching** การเรียงหน้าแบบพลิกคู่* (ดู matching)
- boom** 1. ท่อนักซุง* 2. คานปั้นจั่น* (*S. jib*) 3. แขนยาว (สำหรับติดหัวฉีดพ่นปุ๋ยหรือสารกำจัดศัตรูพืช) (วศ.)
- boom, heeling** คานยัน*
- boom, pocket** ท่อนแยกไม้, ท่อนรับซุงคัดแล้ว*
- boom, sorting** ท่อนำไม้, ท่อนกั้นคั้นซุง* (*S.sorting jack*)
- boom cap** สลักหัวลูกท่อน*
- boom chain** โซ่ร้อยท่อน*
- boom cup** สลักหัวท่อน
- boom stage** ระยะหนึ่งในการเจริญเติบโตของพืชที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ต้องการธาตุอาหารมาก ในกล้วยระยะนี้จะเริ่มเมื่อกล้วยอายุได้ 3 เดือนจนถึงปลายเดือนที่ 6
- boom stick** ลูกท่อน*
- boost** เพิ่มกำลัง, เพิ่มความแรง
- booster pump** ปัมที่ใช้เพิ่มความดันน้ำจากปัมตัวก่อนให้สูงขึ้น
- booster unit (fire)** เครื่องดับเพลิงครบชุด
- boot** 1. คาบบนของพืชพวกหญ้า 2. ระยะที่ช่อดอกกำลังขยายกาง
- border** แปลงเขต
- bordered pit** 1. วงเล็ก ๆ ที่อยู่รอบๆ tracheid 2. หลุมผนังเซลล์แบบมีขอบ* (ดู pit)
- bordered pit pair** หลุมผนังเซลล์คู่แบบมีขอบ*
- bore** เจาะ, ทำให้เป็นรู
- bore hole** รูแมลง* (*S. insect hole*)
- bore-hole** แบบเจาะรู* (ดู injection, tree)
- borer** แมลงเจาะ, ตัวเจาะไม้*
- borer, bee-hole** มอดป่า*
- borer, collar** ตัวเจาะคอราก
- borer, flatheaded** ตัวหัวแบน*
- borer, marine** เพรียง*
- borer, pinhole** มอดรูเข็ม* (ดู ambrosia beetle)
- borer, roundheaded** ตัวหัวกลม*
- borer, shothole** มอดลูกปราย* (ดู ambrosia beetle)
- borer, shoot or twig** ตัวเจาะยอดหรือกิ่ง
- borer, turpentine** ตัว(เจาะ)สน*
- borer, wharf** ตัวท่าเรือ*
- boric acid treatment** การอบน้ำยาด้วยกรดโบริก (ดู preservation wood)
- bostryx** ด้ว helicoid cyme
- botanical name** ชื่อพฤกษศาสตร์(ดู scientific name)
- botanical variety** พันธุ์ป่า
- botany** พฤกษศาสตร์ (วิชาที่ว่าด้วยเรื่องของพืช)
- bo-tree** โพธิ์ (ต้นไม้ในสกุล *Ficus religiosa*, L.)

bottle brush tree แปรงล้างขวด, หลิวดอก
(พืชในสกุล *Callistemon citrimus*)

bottle gourd น้ำเต้า (พืชในสกุล *Legenaria leucanta*, Rusby.)

bottle neck check รอยปริแบบคอขวด
(ดู check)

bottle palm ขมเปญปาล์ม (พืชในสกุล *Mascarena lagenicaulis*)

bottom ฝาโล

botulism (ทับศัพท์), โรคที่เกิดจากการที่
ร่างกายได้รับสารพิษจากเชื้อแบคทีเรีย
Clostridium botulinum)

Boucherie process การอบน้ายไม้แบบบู
เชอรี (ดู preservation, wood)

bougainvilla ตรุษจีน, เฟื่องฟ้า (พืชในสกุล
Bougainvillea spectabilis, Willd.)

boulder หินมน, หินมนใหญ่

boulder-clay หินดินโคลงธารน้ำแข็ง

boulder field ลานหินมนใหญ่

boule ชูงเลื้อยประกอบรูปเดิม*

Boulton process การเตรียมไม้อบน้ายา
แบบบูลตัน

bound moisture ความชื้นในผนังเซลล์*

bouyancy การพองตัว

bow โค้ง*, การโค้งด้านหน้า (ดู warp)

bowea โศกสะปัน (พืชในสกุล *Brownia grandiceps*, Jacq.)

bow saw เลื่อยคันธนู* (ดู saw)

bowstring hemp ป่านหางจรเข้ (พืชในสกุล
Sansevieria thyrsoiflora, Thunb.)

box 1. โลหะประกบ, หมุดตรึงด้ามเลื่อย*
2. รอยบากล่าง*, รอยบากหน้า*,

(ดู undercut) 3. กองไม้แบบสี่เหลี่ยม
4. (เดอบ)แบบห้อง* 5. เลื่อยอมไม้*

box, to ทำไม้เหลี่ยมติดได้

box beam คานเหลี่ยมกลาง*

box board 1. กระดานทำลั้ง*, ไม้แผ่นทำลั้ง*
2. ชั้นคุณภาพไม้ทำลั้ง* 3. กระดาษแข็ง*
(*S.chipboard*)

boxed heart ไม้เหลี่ยมติดได้, ไม้อมไม้*

boxed heart check รอยปริที่ไม้* (ดู check)

boxed pith ไม้อมไม้*

box stack : box-end stack กองไม้แบบ
สี่เหลี่ยม* (ดู stack)

box timber ไม้ทำลั้ง* (ดู box wood)

box tree แก้ว (ต้นไม้ในสกุล *Murraya paniculata*, Jack.)

box up, to 1. ทำแบบหล่อ* 2. ประกอบ*

box wood ไม้ทำลั้ง*

brace 1. ไม้ค้ำ, เสาค้ำ 2. เหล็กหรือไม้ฉาก
สำหรับยึดส่วนต่างๆ ของเครื่องยนต์ให้
แน่นทนต่อการโยกคลอน

brace, mouldboard เหล็กค้ำยันไถให้รับน้ำ
หนักดินโดยไม่เอนไปข้างหลัง

brace-root รากที่อยู่เหนือดิน ทำหน้าที่ยึด
ลำต้นหรือค้ำจุนให้ทรงตัวอยู่ได้ เช่น ราก
ของข้าวโพด

bracing การยึดกิ่งเพื่อป้องกันการฉีกขาด

brack 1. ชั้นไม้แป้, ชั้นไม้ต่ำมาตรฐาน*
2. จำแนกชั้นคุณภาพไม้* (*S. grade*)

bracket แท้แขน (ที่ยื่นออกมารับน้ำหนักของ
ชั้นแบบหึ่ง)

brackish water deposit ตะกอนน้ำกร่อย
(*S. brackish water sediment*)

- bract** กลีบเลี้ยง, ใบประกอบที่โอบรอบดอกหรือช่อดอก
- bracteate** มีกลีบเลี้ยง
- bracteole** กลีบเลี้ยงอันหนึ่ง
- bractlet** กลีบเลี้ยงที่เกิดบนแกนซึ่งเกิดที่หลัง
- braided stream** ธารประสานสาย
- brake, hand** ห้ามล้อมือ
- brake drum** วงล้อจานเบรค
- brake shoes** ส่วนที่สัมผัสกับขอบวงในล้อโดยตรงขณะเหยียบแป้นห้ามล้อ
- bran** รำ, ส่วนที่หุ้มเมล็ดพืชจำพวกข้าวหลังจากที่ได้ผ่านการสีแล้ว มักประกอบด้วยเนื้อเมล็ด เยื่อหุ้มเมล็ด และเปลือกนอก
- branch** กิ่ง, แดกกิ่ง, ส่วนของลำต้นหรือกิ่งก้านที่แยกออกไปข้างๆ
- branching** การตัดกิ่ง, การลิดกิ่ง* (*S. knotting, limbing*)
- branch knot** ตากิ่ง* (ดู knot)
- branch wood** ไม้จากกิ่ง*
- branchy** มีกิ่งมาก
- branding** การตีตรา, การประทับตรา, การทำเครื่องหมายบนตัวสัตว์
- brash** เศษไม้ปลายไม้* (*S. slash, lapwood*)
- brash, to** ลิดแค่เอื้อม
- brashness** ความเปราะ*
- bread fruit** สาเก (ต้นไม้ในสกุล *Artocarpus communis*, Frost.)
- break, cross** รอยหักขวางเฉียง* (*S. cross fracture*)
- break down** การเปิดปึก* (วน.)
- break(in)-down saw** เลื่อยเปิดปึก* (ดู saw)
- breaking strength** แรงหัก, แรงประลัย* (ดู strength)
- breast** หน้าอก
- breast bench** ม้าเลื่อย*, โตะเลื่อย*
- breast height** ความสูงเพ็ງอก* เช่น เส้นผ่าศูนย์กลางเพ็ງอก, โต้วัดรอบเพ็ງอก ฯลฯ
- breast-height girth** ขนาดวัดรอบเพ็ງอก*
- breasting** การปรับระดับพื้นเลื่อย* (*S. jointing*)
- breastwork log** หลักกันซุง* (ดู log)
- breathing time** ช่วงพักแห่ง(ของไม้บาง), ช่วงระบายความชื้น*
- breccia** หินกรวดเหลี่ยม (หินที่ประกอบด้วยหินเล็กๆ ที่มีลักษณะเป็นเหลี่ยมเป็นมุมเชื่อมติดกันเป็นก้อนใหญ่)
- breeder seed** ดู seed, breeder
- breed, meat and egg** พันธุ์เนื้อและไข่
- breeding** การผสมพันธุ์, การปรับปรุงพันธุ์พืชหรือสัตว์
- brew** ต้มเหล้า
- brewery** โรงเหล้า, โรงเบียร์
- bridge grafting** การต่อกิ่งแบบสะพานเชื่อม [การต่อกิ่งเพื่อซ่อมต้นไม้ เวลาต้นหรือรากเป็นแผล เช่น อาจเกิดจากเครื่องจักรหรือถูกสัตว์แทะ เราก็หากิ่งพันธุ์ (scion) มาเสียบระหว่างเปลือกในแนวตั้ง ถ้าแผลกว้างอาจใช้กิ่งพันธุ์หลายอัน]
- bridle** 1. อุปกรณ์ลดความเร็วไม้ซุง*
2. อุปกรณ์ควบคุมความเร็วเลื่อนลากซุง*
- bright** ลีสด*, ไม่เสียสี* (วน.)
- bright, floated** ลอยไม่เสียสี*

bright sap : bright sap wood กระพี้ไม้
เสี้ยนสี*

brine น้ำเกลือ

briny เค็ม

Brisbane lily ว่านนกคุ้ม, ว่านนางกวัก (พืช
ในสกุล *Eurycles amboinensis*, Loud.)

brisket ยอดอก (สว.)

bristle ขนที่แข็งและสั้น

bristle tail ตัวสามง่าม

bristly มีขนแข็ง

brittle เปราะ, แตกหักได้ง่าย

brittle fracture รอยหักไม่เป็นเสี้ยน* (ดู
fracture)

brittle heart ไล่เปราะ* (*S. punky heart*)

brittleness ความเปราะ

brittlish fracture รอยหักกิ่งเป็นเสี้ยน* (ดู
fracture)

brix น้ำหวานหรือของเหลวที่คั้นมาจากผลไม้

broad บึง (ปฐ.)

broad axe ฝักหน้ากว้าง*

broad base terrace ชั้นบันไดที่ลาด

broad base terrace, level ชั้นบันไดกว้าง
ตามแนวระดับ

broad base terrace, graded ชั้นบันไดลด
หลั่น

broad bill นกพญาปากกว้าง

broadcast หว่านหรือทำให้เมล็ดพืชกระจาย
ทั่วไปบนผิวดินโดยมือหรือเครื่องจักร

broadcast burn(ing), (fire) การเผาบริเวณ
กว้าง* (ดู slash disposal)

broadcaster เครื่องหว่าน

broadcast sowing การหว่านทั่วบริเวณ

broadleaved tree ต้นไม้ใบกว้าง*

broads ไม้ดับ (สำหรับไม้ตระกูลสน), ไม้ดับ
หน้ากว้าง* (วน.)

broiler ไก่กระทง (เหมาะสำหรับปิ้ง)

broking การลากระหว่างรอยบาก*

brood 1. ครอก 2. ฟักไข่, กกลไข่

broodiness นิสัยชอบฟักไข่ของสัตว์ปีก

brood tree ต้นไม้ที่เป็นแหล่งแพร่พันธุ์แมลง

brook ลำธาร

broomweed 1. หญ้าขัด, ต้นไม้กวาด (วัชพืช
เขตร้อนในสกุล *Sida acuta*, Burm.f.)
2. ชัดมอญ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Sida
rhombifolia*, L.)

brown hay ใบหญ้าที่ถูกตากแดดจนแห้ง
ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ แล้วหมักจน
กลายเป็นสีน้ำตาล

browning ปฏิกิริยาการเกิดสีน้ำตาลในอาหาร
(เนื่องจากถูกความร้อนปฏิกิริยาของ
เอนไซม์)

brownish yellow (soil color) สีเหลืองปน
น้ำตาล

brown rice ข้าวกล้อง

brown rot การผุสีน้ำตาล* (ดู rot)

brown soil กลุ่มดินสีน้ำตาล [หมู่ดินที่มัก
เกิดในแลบที่มีอากาศร้อน เป็นดินที่มีการ
เปลี่ยนแปลงดีทุกชั้น ชั้นบนมีสีน้ำตาล
ชั้นรองมีสีน้ำตาลอ่อน และมีสารจำพวก
คาร์บอนเตออยู่ในดินชั้นล่าง (ประมาณ
1-2 ฟุตจากผิวดิน)]

brown stain รอยต่างสีน้ำตาล* (ดู stain)

browse ใบและกิ่งก้านของพืชมีแกน ที่สัตว์
ชอบกิน

- browse, to** กัดกินใบและกิ่งก้านของพืชดังกล่าว
- browsing** เล็ม
- brucellosis** โรคแท้งติดต่อ (ในสัตว์) เกิดจากเชื้อบรูเซลล่า (สว.)
- bruise** รอยขีดข่วนหรือช้ำบนผลผลิต
- brush (wood)** ไม้พุ่ม*, เศษไม้พุ่ม, เศษกิ่งไม้* (*S. scrog*)
- brush, to** ตัดแค่อ้อม, การตัดไม้พื้นล่าง
- brush hook** มีดขอ, พร้าขวาน*
- brush out, to** ถาง*
- brush scythe** เคียวสั้น
- brush treatment** การอาบน้ำยาไม้โดยการทำ, วิธีการทำ* (ดู preservation, wood)
- brussels sprouts** กะหล่ำดาว (พืชในสกุล *Brassica oleracea* var. *gemmifera*, DC.)
- Bryophyta** พืช phylum หนึ่ง ประกอบด้วย true moss และ liverwort
- b.s. (band-sawn)** ที่เลื่อยด้วยเลื่อยสายพาน*
- bucheron** คนงานทำไม้* (ดู logger)
- buck** แพะ, กวาง, หรือกระต่ายเพศผู้
- buck, to** ทอนไม้* (*S. cross cut*)
- bucker** คนทอนไม้* (ดู cross cutter)
- bucket** 1. กะป้อ (ใช้ยึดติดกับสายพานหรือโซ่สำหรับลำเลียงวัสดุปริมาณมาก) 2. ถังน้ำ
- bucket, grain** กะป้อสำหรับบรรจุเมล็ดพืช
- bucket chain** โซ่กะป้อ
- bucket elevator** กะป้อลำเลียง
- bucket pump** สูบฉีดยาติดกับถัง
- bucking chute** รางทอนซุง*
- bucking ladder** แทนทอนไม้*
- bucking load(ing)** น้ำหนักกดโค้ง* (ดู load(ing))
- buckle** 1. หัวยึดใบเลื่อยซุง, แถบเชิงใบเลื่อย* (เลื่อยกรอบ) 2. โค้ง, การบิดงอ* (ดู wrap)
- buckling load** แรงกดโค้ง
- buck-rake** คราดที่มีลักษณะเหมือนไม้กวาดหรือที่ใช้ลากโดยเครื่องยนต์
- bud** 1. ตา (ไม้), จุดกำเนิดใบและดอก 2. การแตกหน่อของจุลินทรีย์
- bud, to** ติดตา (ต้นไม้)
- budded stump** ต้นตอที่ได้รับการติดตาและตัดต้นส่วนที่อยู่เหนือตาออกแล้ว
- Buddhist pine** สนฉำฉา, สนญี่ปุ่น (พืชในสกุล *Plodocarpus macrophylla*, Don)
- budding** การติดตา (ต้นไม้) (การเอาส่วนของพืชที่มีตาเพียง 1 ตา ไปต่อเข้ากับต้นตอ), การแตกตา
- bud grafting** ดู budding
- budling** ต้นที่ได้จากตาที่ติดไว้บนต้นตอ
- bud scale** ใบที่พัฒนาไปเป็นรูปคล้ายเกล็ดมีหน้าที่ป้องกันตา
- bud scar** ผลเป็นที่เกิดจากตาร่วงหล่นไป
- bud sport** การกลายลักษณะหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับตา
- bud stick** กิ่งที่มีตาติดอยู่ ใช้สำหรับขยายพันธุ์
- budwood** กิ่งหรือลำต้นที่มีตาอยู่ ใช้ในการขยายพันธุ์, กิ่งตา
- budwood, non petioled** กิ่งที่ไม่มีก้านใบติดอยู่
- budwood, petioled** กิ่งที่มีก้านใบติดอยู่
- bud worm** หนอนกินตาไม้
- buff** สีเหลืองปนน้ำตาล (เหมือนหนังวัว)

buffalo, wild ควายป่า (สัตว์ในสกุล *Bubalus bubalis*)

buffer 1. สารที่หน่วงหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นกรด-ด่างโดยทันทีทันใด 2. เมาะรองไม้, เมาะรับไม้* (วน.)

buffer capacity ความทนทานของดินต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นกรด-ด่าง (ดินที่มี buffer capacity สูงได้แก่ ดินที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นกรด-ด่างได้ยาก แม้ว่าจะมีสารที่สามารถทำให้ความเป็นกรด-ด่างเปลี่ยนแปลงได้ในปริมาณที่มากพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้ก็ตาม)

buffer compound, soil สารประกอบที่ช่วยให้ดินมีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นกรด-ด่าง ได้แก่ อินทรีย์วัตถุและสารประกอบอื่นๆ เช่น เกลือคาร์บอนเนตและเกลือฟอสเฟต เป็นต้น)

buffering ความสามารถของพืชที่จะอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างมาก (พฐ.)

buffering, individual พืชซึ่งมีลักษณะทางพันธุกรรม (genotype) เพียงอย่างเดียวที่สามารถอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมต่างๆ กัน

buffering, populational ประชากรของพืชซึ่งประกอบด้วยพืชที่มีลักษณะทางพันธุกรรมหลายๆ อย่าง ทำให้มีความสามารถในการอยู่รอดในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดี

bug มวน (แมลงใน order *Hemiptera*) หมายถึงแมลงต่างๆ ไปได้ด้วย

bug, lace มวนลาย

bug, may แมลงมวน

bug, spittle มวนข้าวตอก

buggy รอกเลื่อน* (ลอยฟ้า) (ดู skyline carriage)

building board แผ่นกรู*

building crop พืชบำรุงดิน

bulb หัว, ลำต้นพิเศษชนิดหนึ่ง [ประกอบด้วยใบ (ก้านใบ) ซึ่งทำหน้าที่เก็บอาหารเกิดเรียงซ้อนกันจนทำให้มีลักษณะพองออก เช่น หอมหัวใหญ่ ลำต้นจริงๆ มีขนาดเล็กและอยู่ใต้ส่วนที่กล่าวนี้]

bulbel หัวย่อยที่เกิดจากต้นแม่

bulbil ตะเกียง, หัวเล็กๆ ที่เกิดอยู่ในง่ามใบ (leaf axil)

bulblet หัวขนาดเล็ก, หัวเล็กๆ ที่เกิดอยู่ทั่วๆ ไปตามส่วนของพืช

bulbul นกปรอด

bulk ทั้งก้อน, ปริมาณมาก, ปริมาตรรวม

bulk material วัสดุปริมาณมวล

bulk quantity ปริมาณมวล

bulk storage การเก็บรักษาวัสดุในลักษณะที่เป็นปริมาณมวล

bulky เอะทะ, เป็นก้อนใหญ่, ฟาม, กินที่มาก

bulk density (D_b) 1. ความหนาแน่นรวม 2. มวล (น้ำหนัก) ของดินที่ถูกทำให้แห้งที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส จนมีน้ำหนักคงที่ต่อหนึ่งหน่วยปริมาตร

bulk specific gravity ความถ่วงจำเพาะรวม, อัตราส่วนระหว่างความหนาแน่นรวมของดินกับความหนาแน่นของน้ำ

bulk stack(ing) กองทึบ, กองไม้แบบทึบ* (ดู stack)

bulk volume ปริมาตรรวม, ปริมาตรของดิน
ทั้งส่วนที่เป็นของแข็งและส่วนที่เป็นช่องว่าง

bulky ฟาม, กินที่มาก

bull โค, กระบือพ่อพันธุ์

bullate ลักษณะเป็นตุ่มๆ

bullbil หัวขนาดเล็ก

bull block รอกเอก* (ดู main line block)

bull chain 1. โซ่กวาง*, โซ่พันไม้ [*S. jack(er) chain*] 2. โซ่ชะลอความเร็ว*

bulldozer รถทำทาง* (*S. trail builder*)

bulliform cell เซลล์ผิวที่มีขนาดใหญ่เกิดเป็น
แถวตามยาวในใบพืชพวกหญ้า มีหน้าที่
เกี่ยวกับการม้วนและคลี่ของใบ

bullock โคตอนใช้งาน

bull wheel เครื่องพลิกขุม*(ด้วยไอน้ำ)

bull wood 1. ไม้ปฏิภักิริยา (ไม้ตระกูลสน)
2. ไม้ผืนแรงอัด* (ดู compression wood)

bumble bee ผึ้ง, แมลงภู่

bummer รถสล่า* (วน.) (ดู bogie)

bunch 1. เครื่อง(กล้วย), ซ่อ 2. กีบไม้, รวม
กอง* (วน.) 3. เปลี่ยนแนว, ลากเข้าแนว*

bunch-load, to บรรทุกกับไม้, บรรทุกไม้รวม
กอง

bundle ฟ่อน, มัด

bundle, to : bundling มัด*, มัดรวมกัน

bundle scar ผลเป็นของมัดที่ท่อน้ำที่อาหาร
หลังใบร่วงไปแล้ว

bundle sheath ชั้นเซลล์ที่หุ้มห่อมัดที่ท่อน้ำที่
อาหาร อาจประกอบด้วยเซลล์ paren-
chyma หรือเซลล์ sclerenchyma

bunk 1. คานรถบรรทุกไม้* (*S. bolster*) 2.
ขอตัดโซ่*

bunk load ขุมบรรทุกทุกชั้นล่าง*, ชั้นล่าง
ของกองไม้

bunya-bunya สนหนามจีน (พืชในสกุล
Araucaria bidwillii, Hook หรือ
Cumiaghamia lanceolata, Hook.)

buprested beetle แมลงทับ

bur เปลือกของพืชที่มีลักษณะขรุขระเป็นหนาม

burachucha กกทราย (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Cyperus iria)

burdizzo คีมตอนสัตว์

buried soil ดินที่ถูกทับถม

burl ปุ่มไม้* (*S. burr*)

burl figure ลายปุ่มไม้* (ดู figure)

burn (fire) บริเวณไฟไหม้

burn, broadcast (fire) การเผาในบริเวณกว้าง

burning, controlled (fire) การเผาโดยมี
การควบคุม

burning, early (fire) การชิงเผา

burning, forced (fire) การไหม้เผา

burning, late (fire) การเผาล่า

burning, light (fire) การเผาเต็ม

burning, live (fire) การเผาสด

burning, patch (fire) การเผาเป็นหย่อม

burning, prescribed (fire) การเผาตาม
กำหนด

burning, progressive (fire) การเผาต่อเนื่อง,
การเผาเคิบหน้า

burning, slash (fire) การเผาเศษไม้ปลายไม้

burning, spot (fire) การเผาเป็นหย่อม

burning, strip (fire) การเผาเป็นแนว

burning index (fire) ดัชนีการเผาไหม้

burning index meter (fire) เครื่องวัดดัชนี
การเผาไหม้

burning-out (fire) การเผาถล่ม
burning torch (fire) เครื่องพ่นไฟขนาดเล็ก
burnish, to ขัดมัน*
burr ปุ่มไม้*
burr figure ลายปุ่มไม้* (ดู figure)
burst check รอยปริตามวงปี* (ดู check)
burying beetle ตัวงสัปปะหรือ (F. *Silphidae*)
bush 1. ป่า, ไม้พุ่ม, ไม้ที่มีขนาดเล็กและมีความต้านไม่เด่นชัด 2. เบิร์ชปลูก (วศ.)
bush clock vine ช้องนาง (พืชในสกุล *Thunbergia erecta*, T. Anders.)
bushel ขนาดจุ 35.24 ลิตร (U.S.) หรือ 36.36 ลิตร (Imperial)
bush fallow ป่ารุ่นหรือป่าเหล่า (ภาคเหนือ) หรือป่าไผ่ (ภาคใต้)
bush knife พร้าหวด* (*S. cutlass, machet, matchete*)
bush pile กร้า (เครื่องมือประเภทท่อนล่อสัตว์น้ำให้เข้าพังกอาศัยแล้วทำการล้อมจับด้วยเครื่องมืออย่างอื่นต่อไป)
bush lure ท่อนล่อปลา (เครื่องมือประเภทท่อนล่อให้สัตว์เข้าพังกอาศัยแล้วทำการล่อพาไปยังเครื่องมืออื่นอีกต่อหนึ่ง)
bush veld ป่าทุ่ง
bushy pond weed สาหร่าย (วัชพืชน้ำในสกุล *Najas* spp.)
butt(-end) โคนต้น*, หัวซุง* (*S. butt-end*)
butt, to ตัดหัวซุง*, ตัดฉาก*
butt, length ซุงท่อนโคน* (ดู butt log)
butt, long หัวซุงที่ตัดทิ้ง*
butt, sabre โคนคด*, โคนโค้ง
butte เนินยอดป้าน
butter-fat ไขมันเนย

buttermilk หางนมที่เหลือจากการผลิตเนย, ผลพลอยได้จากการทำเนยอ่อน
butterfly ผีเสื้อกลางวัน
butterfly palm หมากเหลือง (พืชในสกุล *Chrysalidocarpus lutescens*, H. Wendl.)
butt hook ขอลปลายสายรัดซุง*
butt joint รอยต่อปลาย* (ดู joint)
butt-length ซุงท่อนโคน*
butt log ซุงท่อนโคน*
butt matching การเรียงหน้าแบบต่อปลาย* (ดู matching)
butt rigging ชุดโซ่ติดหัว* (ประกอบการใช้สายเคเบิลลากไม้)
buttoess root รากคาน
button กลีบรองที่ติดอยู่กับผลส้ม
buttoning การเกิดดอกหรือหัวก่อนกำหนด ทำให้ดอกหรือหัวมีขนาดเล็กกว่าปกติ
button lac ครั่งแว่น* (ดู lac)
buttrass พูพอน*, ส่วนที่เจริญจากลำต้นหรือรากบริเวณผิวดินเพื่อช่วยพยุงลำต้น (*S. spur*)
butt rot การผุโคนต้น*, การผุที่โคน (ดู rot)
butt treatment การอบน้ำยาทางหัวไม้, วิธีการอบโคน* (ดู preservation. wood)
buzzard, common เหยี่ยวทะเลทราย (นกในสกุล *Buteo buteo*)
by-pass ทางเลี่ยง, ทางผ่านรอง
by-pass flow meter เครื่องวัดอัตราการไหลของๆ เหลว
by-product วัสดุเศษเหลือ, ผลพลอยได้
byssus รากหอย

C

cabbage กะหล่ำปลี (พืชในสกุล *Brassica oleracea* var. *capitata*, Hort.)

cable, track สายเคเบิลหลัก*

cable logging, double slackline การชักลากแบบสายหลักหย่อนคู่*

cable logging, gravity การชักลากลงด้วยสายเคเบิล*, การลำเลียงไม้โดยสายเคเบิลแบบแรงถ่วง

cable logging, ground lead การชักลากไปตามพื้นดิน* (ด้วยเครื่องคว้าน)

cable logging, high lead การชักลากกิ่งลอยฟ้า*, การชักลากแบบยกหัวซุง

cable logging, powered การชักลากไม้โดยสายเคเบิลและเครื่องจักร*

cable logging, skyline การชักลากลอยฟ้า*

cableway การชักลากด้วยสายเคเบิล*

cableway skidder เครื่องจักรชักลากด้วยสายเคเบิล*

cactus กระบองเพชร, ตะบองเพชร (พืชในสกุล *Cereus hexagonus*, Mill.)

caddice fly แมลงชนิดหนึ่งอยู่ใน order *Trichoptera*

caducous ร่วงหล่น, ไม่ติดอยู่ตลอดไป

caesarean section การผ่าตัดหน้าท้องเพื่อเอาลูกออก

caespitose เป็นชนพุ่ม

c.a.i. : current annual increment ความเพิ่มพูนรายปี

caking การจับตัวเป็นก้อน (ของปุ๋ย) (ปฐ.)

calabash tree ตีนเป็ดฝรั่ง (พืชในสกุล

Crecentia spp.)

caladium บอน, บอนสี, บอนฝรั่ง (พืชในสกุล *Caladium bicolor*, Vent.)

calcan คราบแคลเซียมคาร์บอเนต

calcarate เตี้ย

calcareous soil ดินเนื้อปูน, ดินด่างจัด (ดินที่ประกอบด้วยสารประเภทแคลเซียมและแมกนีเซียมคาร์บอเนต เวลาหยดกรดเกลือลงไปจะเกิดฟองอย่างเห็นได้ชัด)

calcification 1. การเกิดคราบปูน, การเป็นหินปูน, กระบวนการสะสมปูน
2. กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้กำเนิดดินโดยมีแคลเซียมเป็นตัวการ

calcifuge พืชไม่ชอบดินหินปูน

calcination เผาให้เป็นเถ้า

calcined rock หินเผา (ปฐ.)

calciphile พืชชอบดินหินปูน

calcite แร่ฟันม้า

calendula ดาวเรืองฝรั่ง, ดาวเรืองหม้อ (พืชในสกุล *Calendula officinalis*, L.)

calf ลูกโค

calfskin เครื่องหนังทำจากหนังลูกโค

calibrate ปรับเทียบ, ปรับเพื่อให้ได้มาตรฐานการใช้งานหรือการวัด

calibration, implement การปรับตำแหน่งของอุปกรณ์ทำงานให้อยู่ในตำแหน่งที่ให้ผลงานดีที่สุด

calibration curve กราฟความสัมพันธ์

caliche คาลิเช (ทับศัพท์) 1. สารต่างๆ ที่สะสมกันเป็นชั้นๆ ใต้อิผิวดินโดยมีเกลือ

คาร์บอนของแคลเซียมหรือแมกนีเซียม ที่ตกตะกอนจากสารละลายในดินเป็นตัว เชื่อมให้ติดกัน สารเหล่านี้อาจอยู่ในรูป ของชั้นบางๆ อ่อนนุ่มหรือเป็นชั้นแข็งและ หยาบ และอาจอยู่ใต้ผิวดินหรือโผล่ขึ้นมา เหนือผิวดินเนื่องจากการพังทลายก็ได้ มี อยู่มากในแถบร้อนและแห้งแล้งทางภาค ตะวันตกของสหรัฐอเมริกา 2. ชั้นทับถม ที่เกิดจากตะกอนที่มีสารเชื่อมพวก โซเดียมไนเตรท โซเดียมคลอไรด์ และ/ หรือเกลือที่ละลายน้ำได้อื่นๆ

caliciform เหมือนวงกลีบดอก (calyx)

California bulrush กก [วัชพืชในสกุล *Scirpus californicus*. (Mey) Britton.]

calliopsis ดอกไม้ไหว (พืชในสกุล *Coreopsis tinctoria*, Nutt.)

callose สารที่มีลักษณะคล้ายกาวแข็ง เป็น ส่วนประกอบของผนังเซลล์ ปกติพบใน sieve tube

callosity ส่วนที่มีลักษณะเป็นหูด มีสีต่างๆ

callus 1. หูด 2. เยื่อหุ้มแผล* 3. เนื้อประสาน 4. ปุ่มแข็งซึ่งอยู่ที่ฐานของกลีบดอกพวก หล้าบางชนิด

calomorphous soils ดินที่มีชั้นของดิน เปลี่ยนแปลงไปบางส่วน แต่ยังมีแคลเซียม เหลืออยู่ในดินมากจนเกินไป

calorimeter มาตรการความร้อน

calotrop รัก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Calotropis procera*, (Ait) R. Br.]

calve ให้กำเนิดลูกวัว

calving การคลอด, การคลอดลูกของโคกระบือ

calyculate คล้ายวงกลีบรอง (calyx)

calyculus วงกลีบรอง (calyx) ปลอม ประกอบ ด้วยกลีบเลี้ยง (bracts)

calyptra 1. ฝาปิดแคปซูลของมอสส์ 2. ส่วน ของกลีบดอกที่รวมกันคล้ายฝาปิด 3. ปลอกกราก, หมวกกราก (*S. root-cap*)

calyptrogen เนื้อเยื่อเจริญของหมวกกราก

calyx วงกลีบรอง, วงกลีบนอก, วงกลีบเลี้ยง ส่วนนอกของกลีบดอกที่ประกอบด้วย กลีบในเล็กๆ หลายกลีบ, กลุ่มของกลีบ ดอก

calyx tube หลอดที่เกิดจากกลีบรองเชื่อม ติดกัน

cam ลูกเบีย้ว

cambium เยื่อเจริญ, ชั้นของเซลล์ที่สามารถ แบ่งตัวเองได้เป็นกลุ่มเซลล์ที่ทำให้กำเนิด ท่อน้ำท่ออาหาร

cambium, storied เยื่อแคมเบียมที่เป็นชั้น*

cambium-wood insect แมลงเจาะแคมเบียม และเนื้อไม้*

camembert (ทับศัพท์), เนยแข็งชนิดหนึ่งมี กลิ่นและรสเฉพาะเนื่องจากการเจริญ เติบโตของเชื้อราซึ่งขึ้นที่ผิวเนย ลักษณะ ภายนอกเหมือนกับมีหนังหุ้ม ภายในจะ อ่อนนุ่ม

campanulate เป็นรูประฆัง

camphor การบูร*

camphor tree การบูร, การบูร (ต้นไม้ในสกุล *Cinnamionum camphora*, T. Fries.)

campylotropous ไข (ovules) ที่มีลักษณะโค้ง เช่น ไขของพืชตระกูลถั่ว

camshaft เฟลาลูกเบีย้ว

can กระจ่าง, บรรจุกระจ่าง

canal ท่อ*

canaliculate เป็นร่องคล้ายรางน้ำ

candle, to ส่องไฟ

candle nut tree มะยาง, โพลีสัตว์ (ต้นไม้ในสกุล *Aleurites moluccana*, Willd.)

candling การส่องดู (ไขฟัก) ด้วยไฟ

cane กิ่งแก่ (ในอุ้งน้หมายถึงกิ่งที่อายุ 1 ปี หรือเกือบ 1 ปี), ลำ กิ่งที่มีอายุหนึ่งฤดูปลูก

canescent ขนสีเทาหรือขาว

caney วงปีดิบ*

canker โรค (ที่ทำให้) ยางไหล

canker, perennial โรคยางไหลเรื้อรัง

canker, target โรคยางไหลเป็นดวง

canker, worm หนอนคัน

canna plant พุทธรักษา (พืชในสกุล *Canna indica*, L.)

cannery โรงงานอาหารกระป๋อง

cannibalism การจิกกัน, การกัดกินกันเอง

cannibalize, to จิกกัน, กัดกัน

canopy 1. ร่มใบ (วน.) 2. บริเวณพุ่มใบของพืช

canopy, closed ร่มใบทึบ (วน.)

canopy class ชั้นร่มใบ (วน.)

canopy density ความทึบของร่มใบ (วน.)

cant ไม้เปิดปีก*

cantaloupe แตงแคนตาลูป (พืชในสกุล *Cucumis melo* var. *cantalupensis*, L.)

cant dog ขอพริกขิง (ด้ามสั้น)*

cant flipper แขนผลัดไม้*

cantharidin ติงเจอร์ขาว [ตัวยาที่สกัดได้จากแมลงวันสเปนพวก bristle beetle (F. *Meloidae*)]

cant hook ขอพริกขิง (ด้ามยาว)*

cantonment (fr. : *cantonnement*) การแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์

caoutchouc ยางดิบ

cap 1. กลุ่มเซลล์ที่จับกันอยู่มีลักษณะคล้ายฝาครอบ มักเกิดอยู่ตามปลายราก ทำหน้าที่ป้องกันปลายราก (พฉ.) 2. กรวยครอบหัวขุง* (*S. Baptist cone*) (วน.) 3. คานหัวเสาอุโมงค์* 4. ปลอกหัวเสาเข็ม* 5. ฝา (อต.)

capacitance ความจุ

capacitor ตัวเก็บประจุ

capacity 1. ความจุ 2. วิสัยสามารถ

capacity, field moisture ความสามารถอุ้มน้ำของดิน

cape ขนคอ (ไก่อ้วเมีย)

cape honey suckle หงอนนกยูง (พืชในสกุล *Tecomaria capensis*, Seen.)

capillaria worm พยาธิเส้นด้าย

capillarity : capillary action การซึมตามรูเล็ก

capillary ซึ่งมีรูเล็กเหมือนเส้นผม

capillary capacity : field capacity ปริมาณของน้ำที่ยังเหลืออยู่ในดินหลังจากที่น้ำซึ่งดินไม่อาจดูดยึดไว้ได้ถูกระบายออกไปหมด

capillary condensation การควบแน่นในหลอดฝอย*

capillary flow การไหลซึมของความชื้น

capillary porosity ความโปร่งซึม

capillary water น้ำก้ำขาบ, น้ำซึม, ปริมาณน้ำที่เกาะอยู่รอบเม็ดดินหลังจากที่น้ำไหลผ่านไปแล้ว

capitate ซึ่งมีหัวหรือข้อ (เดี่ยว) เป็นรูปกลมๆ

capitate antenna หนวดแมลงแบบปลายเป็นปุ่ม

capitulum ช่อดอกที่ประกอบด้วยดอกที่ไม่มีก้านดอกรวมกันอยู่อย่างหนาแน่นบนฐานรองดอกรูปแบนๆ ดอกที่เกิดอยู่บริเวณรอบนอก เรียกว่า “ray flower” พวกที่อยู่ตรงกลางเรียกว่า “disc flower”

capon ไก่ตอน (ตัวผู้)

caponizing การตอน (สัตว์ปีก)

capping การสวมปลอกหัวไม้ (เพื่ออบน้ำยา)*

caprification การผสมเกสรในมะเดื่อพันธุ์ Smyrna โดยได้รับเรณูจากมะเดื่อป่าชื่อ Capri มีแมลง Blastophaga เป็นพาหะในการผสมเกสร

capsill 1. คานยึดหัวเสา* 2. ไม้วงกบบน* (ประตู)(S.transome)

casulate หุ้มด้วยปลอก

capsule 1. ผลไม้ที่แตกได้ชนิดหนึ่งประกอบด้วยพูรังไข่หลายอัน มีเมล็ดมากกว่า 1 เมล็ด เมื่อแห้งแล้วจะแตกออกตามรูข้างบนผล หรือแตกตามรอยตะเข็บของผล

2. ปลอกหุ้ม

carambola : belimbing มะเฟือง (ต้นไม้ในสกุล *Averrhoa carambola*, L.)

caramel น้ำตาลเคี้ยวไหม้

caramelization การเกิดสีน้ำตาลในอาหารเมื่อถูกความร้อน

carbohydrates คาร์โบไฮเดรต (สารประกอบจำพวกแป้ง มีอัตราส่วนผสมระหว่างออกซิเจนของคาร์บอน ไฮโดรเจน และออกซิเจนเป็น 1:2:1 ตัวอย่างของสารพวกนี้ได้แก่ น้ำตาล

แป้ง และเซลลูโลส อันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของพืช)

carbonate accumulation zone บริเวณที่มีสารพวกแคลเซียม และแมกนีเซียม-คาร์บอเนตในดินซึ่งสึกพอกที่น้ำหรือความชื้นจะลงไปถึงได้ ปรากฏเห็นได้ชัดเจนมากในดินแถบค่อนข้างร้อนและแห้งแล้ง

carbonation ขบวนการเกิดคาร์บอน, ปฏิกิริยาการเกิดคาร์บอน

carbon cycle วัฏจักรคาร์บอน

carbonization การกลั่นไม้, การทำให้เป็นถ่าน*

carbon-nitro ratio : C/N ratio อัตราส่วนคาร์บอน-ไนโตรเจน (อัตราส่วนของหน่วยน้ำหนักของอินทรีย์คาร์บอนต่อน้ำหนักของไนโตรเจนทั้งหมดที่มีอยู่ในดิน)

carburettor jet หัวฉีดน้ำมันเข้าคาร์บูเรเตอร์

carburing การผสมกันระหว่างน้ำมันเบนซินกับอากาศในคาร์บูเรเตอร์

carcass 1. โครงไม้* (วน.) 2. ซากสัตว์, ซากชำแหละ (สว.)

carcassing timber ไม้โครง* (S. framing timber)

carcinogen สารก่อมะเร็ง

cardboard กระดาษลูกฟูก

cardinal temperature ช่วงอุณหภูมิที่เหมาะสมของพืช

cargo mill โรงเลื่อยส่งไม้ทางเรือ* (ดู mill)

caricature plant ใบเงิน, ใบทอง, ใบนาค (พืชในสกุล *Graptophyllum pictum*, Griff.)

carinal ดู keel

carinate มีรูปร่างเหมือนสันกليب (keel) ลักษณะเป็นรางมีขอบสูงหรือเป็นสันนูนขึ้น

carnation ฝีเสื้อ (พืชในสกุล *Dianthus chinensis*, L. และ *Dianthus caryophyllus*, L.)

carnivore สัตว์กินเนื้อ

carnivorous กินเนื้อเป็นอาหาร

carnivorous insect แมลงที่กินแมลงหรือสัตว์อื่น

carotene (ทับศัพท์), สารสีเหลืองปนแดง (พบในพืชและสัตว์หลายชนิด เช่น แครอท, มะละกอ, ไข่แดง อาจแปรสภาพต่อไปเป็นวิตามินเอ)

carpel 1. เกสรตัวเมีย 2. พูริ่งไข่ อาจมีผนังกันหรือไม่มีก็ได้ 3. ส่วนของพืชที่ผลิดอกออกผล อาจมีดอกเดียวหรือหลายดอกรวมกันก็ได้

carpellate ประกอบด้วยพูริ่งไข่

carpenter ant มอดเจาะไม้*

carpenter bee แมลงกู่*

carpet weed หญ้ากันเขา (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Mollugo verticillata*, L.)

carpogonium ที่อยู่ของเชื้อเพศเมียในสาหร่ายแดง

carpophore ก้านของส่วนที่เป็นที่อยู่ของสปอร์ (sporocarp), ที่รองรับเกสรตัวเมีย, ในผลชนิด schizocarp หมายถึงก้านที่รังไข่เกาะอยู่

carpospore สปอร์อันหนึ่งที่ผลิตขึ้นในที่อยู่ของเชื้อเพศเมีย (carpogonium)

carriage, saw แท่นป้อนซุง* (*S. log carriage*), รถเลื่อนไม้เข้าเลื่อย

carriage, skyline รถเลื่อนลอยฟ้า* (ดู skyline carriage)

carrier พาหะ, ล้อ

carrier block หมอนรองบรรทุก*

carrot (ทับศัพท์), หัวผักกาดแดง (พืชในสกุล *Daucus carota*, L.)

carroty เปราะ*

cart เกวียน, บรรทุกไป

cart, slip-tongue เกวียนแขวนซุง, ล้อลากไม้* (ดู logging wheels)

cartilage กระดูกอ่อน

cartilaginous มีลักษณะเหนียวและแข็ง

cartogram แผนที่เค้าโครง

cartographic drafting การเขียนแผนที่

cartographic standardization มาตรฐานของการทำแผนที่

cartography การทำแผนที่, วิชาทำแผนที่

caruncle 1. ส่วนที่มีลักษณะคล้ายพองน้ำเจริญมาจากเปลือกเมล็ดบริเวณฐานของเมล็ด เช่น ละหุ่ง (พ.ล.) 2. ตุ่มบนผนังมดลูกซึ่งแม่สัตว์ที่ตั้งครรภ์สร้างขึ้นมาเพื่อยึดเกาะกับตุ่มบนรกของลูก

caryopsis ผลหรือเมล็ดของพืชจำพวกหญ้าและธัญพืชอื่นๆ เมื่อแก่ผลจะไม่แตกเปลือกเชื่อมติดกันเป็นเนื้อเดียวกับเมล็ด เช่น เมล็ดข้าวโพด

case ไม้ส่วนนอก*

case compression stress ความเค้นจากการแข็งนอก* (ดู stress)

case-hardening 1. การแห้งเฉพาะส่วนนอก, การแข็งนอก* 2. สภาพผิวไม่ติดกาว*

case-hardening, reverse การแห้งเฉพาะส่วนใน, การแข็งนอกกลับทาง* (*S. case tension*)

case-hardening, stress ความเค้นจากการ
แข็งนอก*, แรงเค้นจากการแห้งเฉพาะ
ส่วนนอก (ดู stress)

case tension การแข็งนอกกลับทาง*, แรงดึง
จากการแห้งเฉพาะส่วนใน

casein โปรตีนนม

casein glue กาวนม* (วน.)

caseinogen โปรตีนนมที่จับกับแคลเซียม

case wood ไม้ทำลัง* (ดู box wood)

cash crop พืชเศรษฐกิจ, พืชเงิน, พืชซื้อขาย,
พืชที่ปลูกระหว่างแถวพืชหลัก (principal
crop) เพื่อเป็นการหารายได้ก่อนที่พืช
หลักจะให้ผล

cashew nut มะม่วงหิมพานต์ (พืชในสกุล
Anacardium occidentale, L.)

casparian strip ส่วนของพืชที่มีลิกนินและ
suberin เป็นส่วนประกอบ เกิดเป็นแถบ
อยู่ในเซลล์เอ็นโดเดอर्मิสในราก

cassava มันสำปะหลัง (พืชในสกุล *Manihot
utilissima, Pohl.* และ *Manihot
esculenta, Grantz.*)

cassia ชุมเห็ด, ชุมเห็ดเทศ (พืชในสกุล *Cas-
sia alata, L.*)

cast net อวนครอบ

cast net, bagged แหชนิดทบเพลา

cast net, bagless แหไม่ทบเพลา

castor bean ละหุ่ง (พืชในสกุล *Ricinus com-
munis, L.*)

castor oil น้ำมันละหุ่ง

castor pomace กากละหุ่ง (ใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์)

castrate ตอน, ทำหมัน

castration การตอนสัตว์

cat : caterpillar รดแทรกเตอร์ตีนตะขาบ*

cat, fishing เสือปลา (สัตว์ในสกุล *Felis
viverrinus*)

cat, flat-headed แมวป่าหัวแบน (สัตว์ในสกุล
Felis planiceps)

cat, golden เสือไฟ (สัตว์ในสกุล *Felis
temmincl*)

cat, jungle แมวป่า, เสือกระทาย (สัตว์ในสกุล
Felis chaus)

cat, leopard แมวดาว, แมวแคว (สัตว์ในสกุล
Felis bengalensis)

cat, marbled แมวลายหินอ่อน (สัตว์ในสกุล
Felis marmorata)

catabolism : katabolism กระบวนการสลาย

catamaran แพกู่ซุง

catch boat, white board เรือผีหลอก [เรือ
ที่มีแผ่นกระดานทาสีขาวติดข้างแคมเรือ
(ซึ่งมีลักษณะยาวเรียวยาว) ด้านหนึ่ง ให้
กระดานอยู่ในน้ำ 2 ส่วน และซึ่งอวนตั้ง
ขึ้นที่แคมเรือด้านตรงข้าม เมื่อแฉวเรือ
แล้วเอียงเรือให้แผ่นกระดานเคลื่อนไหว
ไปมาเกิดประกายวูบวาบขึ้น สัตว์น้ำที่อยู่
ใกล้ๆ จะตกใจกระโดดขึ้นเรือ มักทำใน
คืนเดือนมืด]

catchcrop 1. พืชอนุรักษ์, พืชรักษาดิน 2. พืช
อายุสั้น (โตเร็ว), พืชที่ปลูกร่วมกับพืชอีก
ชนิดหนึ่งในระบบการปลูกพืชหมุนเวียน

catchment : catchment area บริเวณลุ่มน้ำ,
พื้นที่รับน้ำ, บริเวณน้ำย่อย

catchup : ketchup ซอส, ซอสมะเขือเทศ
(ทำจากน้ำผักหรือผลไม้เข้มข้นปรุงรส
ด้วยน้ำส้มสายชูและเครื่องเทศ)

catechu ลีเสียดเทศ* (ดู *cutch*, *pale*)

category ชั้นตอน

catena, soil ลำดับดิน (ดินที่เกิดจากวัตถุที่ให้กำเนิดชนิดเดียวกันแต่มีลักษณะของ *soil column* ต่างกัน เนื่องจากการระบายน้ำ และระดับสูง-ต่ำของพื้นที่ไม่เหมือนกัน)

caterpillar 1. หนอนผีเสื้อ 2. ตีนตะขาบ

catface แผลรูปรี, แผลไฟไหม้โคนต้น, แผลเป็นบนซุง*

catheter ท่อ, หลอดสวน, หลอดนำของเหลว, อวัยวะเพศผู้เทียมที่ใช้ในการผสมเทียม

cation exchange การแลกเปลี่ยนประจุบวก (บนผิวของเม็ดดินกับประจุไฟฟ้าบวกอื่นๆ)

cation exchange capacity : CEC ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก

catkin ช่อดอกแบบหนึ่งที่มีลักษณะคล้าย *spike* แต่ปลายช่อดอกเอาหัวลงข้างล่าง ในช่อหนึ่ง จะมีดอกตัวเมียหรือดอกตัวผู้เท่านั้น

cat's wishers พยับเมฆ (พืชในสกุล *Orthosiphon grandiflorus*, Boldingh.)

cat tail grass หญ้าปล้อง [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Echinochloa crusgavonis*, (H.B.K.) Schult.]

caudate มีลักษณะคล้ายหางยื่นออกไป เช่น ปลายใบโพธิ์

caudex ลำต้น

caul แผ่นรองอัด*

caulescent ลักษณะคล้ายลำต้น

cauliflorous มีดอกตามลำต้น ดอกเกิดเป็นกระจุกบนลำต้น เช่น ตีนเป็ดฝรั่ง หรือกระบองเพชรบางชนิด

cauliflower กะหล่ำดอก [พืชในสกุล *Brassica oleracea*, L. (var. *botrytis*) Mill.]

cauline ขึ้นอยู่กับลำต้น หรือเกิดจากลำต้น

caulis ลำต้น

caustic lime ปูนสุก (ปฐ.)

cavity รอยเว้าบนฐานผล

cayenne vervain พันธุ์เขียว [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Stachytarpheta cayennensis*, (L.C. Rich.) Vahl.]

cecum : caecum ไส้ติ่ง

celery คื่นช่าย (พืชในสกุล *Apium graveolens*, L.)

cell (ทับศัพท์) เซลล์* (ส่วนประกอบของสิ่งมีชีวิตที่มีขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ประกอบด้วยโปรโตพลาสซึม และไซโทพลาสซึมอยู่ภายในผิวของเซลล์)

cell, companion เซลล์ร่วม*

cell, fusiform parenchyma เซลล์ผนังบางรูปกระสวย

cell, mucilage เซลล์เมือก*

cell, oil เซลล์น้ำมัน*

cell, sclerotic เซลล์หิน

cell, sheath เซลล์กาบ*

cell, stone เซลล์หิน*

cell, tile เซลล์กระเบื้อง*

cell membrane เยื่อหุ้มเซลล์เกิดติดกันด้านในของผนังเซลล์

cellophane กระดาษแก้วใสทำจากเซลลูโลส

cell plate รอยแบ่งแยกของเซลล์ 2 เซลล์ในระยะ telophase

cellulose (ทับศัพท์) เซลลูโลส* [วัตถุที่ประกอบขึ้นเป็นผนังเซลล์ เป็นสารประกอบคาร์โบไฮเดรตของ simple sugar หลายร้อยโมเลกุลมีสูตรเป็น (C₆H₁₀O₅)_n]

cellulose, mercerized เซลลูโลสไปรงแสง*

cellulose, modified เซลลูโลสปรับปรุงแล้ว*

cellulose, regenerated เซลลูโลสคืนรูป*

cell wall ผนังเซลล์*

cell wall, primary ผนังเซลล์ชั้นนอก, ผนัง
เซลล์ปฐมภูมิ*

cell wall, secondary ผนังเซลล์ชั้นกลาง, ผนัง
เซลล์ทุติยภูมิ*

cell wall, tertiary ผนังเซลล์ชั้นใน, ผนัง
เซลล์ตติยภูมิ*

celosia หงอนไก่ไทย (พืชในสกุล *Celosia
argentea*, L.)

cementing agent สารเชื่อม

cementation การเชื่อม

cement flue dust ฝุ่นโรงปูน (ผลพลอยได้
จากโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ เรียกอีกอย่าง
หนึ่งว่า potash lime ใช้เป็นวัสดุปรับปรุง
ดินกรดจัดได้ดี)

census สำมะโน

centipede สัตว์จำพวกตะขาบ

centipetal เจริญจากข้างนอกเข้าสู่แกนกลาง
หรือศูนย์กลาง

centralium ช่องว่างตามยาวตรงกลางเมล็ด พบ
ในเมล็ดปาล์มบางชนิด

centre ไส้* (ไม้) (*S. core*)

centre matching ต่อลายกลาง, การเรียงหน้า
แบบต่อกึ่งกลาง* (ดู matching)

centre plank ไม้ต่บกลางไม่ติดไส้*

centre-point load(ing) น้ำหนักตรงจุด
กึ่งกลาง* (ดู loading)

centrifugal 1. เจริญออกข้างนอกหรือลงข้าง
ล่างจากศูนย์กลางหรือยอด 2. ลักษณะ

ของการเคลื่อนที่โดยการหมุนออกจาก
จุดศูนย์กลาง

centrifugal force แรงหนีศูนย์กลาง

centrifugal pump บั้มแรงเหวี่ยง, บั้มหยอยโซ่ง

centrifugal seasoning การทำให้ไม้แห้งด้วย
แรงเหวี่ยง* (ดู seasoning)

centrifuge หมุนเหวี่ยง, เครื่องหมุนเหวี่ยง

centromere จุดบนโครโมโซมที่ไม่ติดสีและ
เป็นที่เกาะของ spindle fiber

centrum ศูนย์กลางของวัตถุที่มีรูปทรงเป็นก้อน

century plant สับปะรดเทศ (ไม้ประดับในสกุล
Agave sisalana, Perr. และ *Agave
americana*, L.)

cerasee bush มะระจีนก (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Memordica charantia, L.)

cereal ธัญพืช (พืชจำพวกหญ้าปลูกเพื่อใช้เมล็ด
เป็นอาหาร เช่น ข้าว, ข้าวสาลี, ข้าวโอ๊ต
 ฯลฯ)

ceruus โบตัน (พืชในสกุล *Epiphyllum
oxypetalum*, How.)

cernuous เหี่ยวหรือห้อย

certation การงอกของละอองเกสรตัวผู้ลงไป
ตามก้านเกสรตัวเมีย

cervix : cervixes : cervices คอมดลูก, บริเวณ
ปากมดลูก

cespitose มีลักษณะเป็นคู๋

Ceylon boxwood ชาญวน, ชาญุ่น (พืชใน
สกุล *Ehretia microphylla*, L.)

Ceylon spinach ผักปรั้งแดง, ผักปรั้งใหญ่
(พืชในสกุล *Basella rubra*, L.)

ceyonoak 1. ค้อ (ปาล์มในสกุล *Livistona
saribus*, Murr. และ *Livistona
speciosa*. Kurz.) 2. ตะคร้อ, ตะคร้อไซ้

(ต้นไม้นิสกุล *Schleichera trijuga*, Wild และ *Schleichera oleosa*, Merr.)

chafer แมลงงูน

chaff 1. ขนหรือเกสัดเล็กๆ บางและแห้ง
2. สะเก็ดต่างๆ, กาบ, หรือส่วนที่หุ้มดอก
3. กาบดอก หรือส่วนของพืชที่หักอยู่
ออกจาก การบดคนวด เช่น เศษของฟางข้าว
4. แกลบ, เปลือกที่หุ้มเมล็ด 5. ต้นพืช
แห้งที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ เช่น ฟาง หญ้า
ข้าวโพด ข้าวฟ่าง 6. ตัดหญ้า

chain, binding โซ่รัดซุง*

chain, boom โซ่ร้อยท่อน*

chain, branched โซ่กิ่ง

chain, bull โซ่คว้าน* (*S. chain, jack*),
โซ่ชะลอความเร็ว*

chain, conveyor โซ่ที่เป็นตัวถ่ายทอดกำลัง
และการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ลำเลียง

chain, drag โซ่ลากซุง*

chain, green ที่คัดไม้แปรรูป, โต๊ะคัดไม้*
(ดู sorting table)

chain, jack(er) โซ่คว้าน*

chain, pore พอร์ลูกโซ่, พอร์เรียงแบบโซ่*

chain, roller โซ่ที่มีลักษณะเป็นลูกกลิ้งต่อกัน

chain, runner โซ่ชะลอเลื่อน*, โซ่เบรค

chain, side โซ่ข้าง

chain, straight โซ่ตรง

chain, toggle โซ่ตาขอ*

chain driven ถ่ายทอดกำลังด้วยโซ่

chain length ความยาวโซ่

chain link ต่อกันด้วยโซ่

chain saw เลื่อยโซ่* (ดู saw)

chaining การใช้โซ่มัดลาก*

chain surveying การสำรวจด้วยโซ่

chair, rail เหล็กทรงราง*

chalaza : chalazae : chalazas จุดเชื่อมต่อ
ระหว่างก้านไขกับตัวไข่, ไข่ไข่ขาว, เยื่อ
ยึดไข่ไข่แดง

chalk หินชอล์ค, หินปูนชนิดอ่อน (ปลู.)

chalky kernel เนื้อเมล็ดข้าวเป็นท้องปลาชิว

chamber 1. ห้อง(เครื่องยนต์) 2. ที่ว่างปิด
มิดชิด

chamber, air ห้องอากาศ

chamber, combustion ห้องสันดาป

chamber, pressure ห้องอัดความดัน

chance 1. หน่วยงาน (ป่า)* 2. ความยาก-ง่าย
ในการทำไม้*

changeable rose พุดตาล (ไม้ประดับในสกุล
Hibiscus mutabilis, L.)

change point จุดปรับ* (วน.)

channel, resin ร่องเจาะยาง, หน้าเจาะยาง
แบบร่อง* (หรือหลุม)

channel, erosion การกัดกร่อนแบบร่อง

character ลักษณะที่มองเห็นได้ อาจเป็นผล
อันเกิดจากยีน (gene) หรืออิทธิพลของ
สภาพแวดล้อม

characteristic ลักษณะเอก, ลักษณะเด่น

charcoal ถ่าน*, ถ่านไม้

charcoal kiln เตาเผาถ่าน*

charge บรรจุให้, อัด (อากาศ ประจุไฟฟ้า)

charging tank ถังน้ำยา*

charm ความสวยงาม

charring-and-spraying treatment วิธีการ
ถนอไฟและพ่นยา* (ดู preservation,
wood)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

chasmogamy ลักษณะที่ดอกบานหลังผสม
พันธุ์ไปแล้ว ทำให้พืชต้องผสมตัวเอง เช่น
ข้าวฟ่าง, ข้าวสาลี เป็นต้น

chart แผนภาพ, แผนภูมิ

chartaceous มีลักษณะคล้ายกระดาษหรือ
เนื้อผ้า ปรกติไม่มีสีเขียว

chasmogamic การเปิดของกลีบดอกและ
กลีบรองเวลามีการผสมพันธุ์

chassis โครงของรถ

chats หางแร่ (ผลพลอยได้จากเหมืองตะกั่วและ
สังกะสี)

chaulmoogra กระเบาแดง, กระเบาน้ำ,
แก้วกาหลง (พืชในสกุล *Hydnocarpus*
anthelmintica, Pierre)

check รอยปริ*, รอยร้าว

check, bottle neck รอยปริแบบคอขวด*

check, boxed heart ไล่ร้าว, รอยปริที่ไล่*

check, burst รอยปริตามวงปี*

check, collapse รอยปริแบบรังผึ้ง*

check, end รอยปริที่ปลาย*

check, gum รอยร้าวตามด

check, hair รอยปริแบบเส้นผม*

check, heart รอยปริจากไล่*, ไล่ร้าวตามเส้น
รัศมี

check, honey comb รอยปริแบบรังผึ้ง*

check, internal รอยปริแบบรังผึ้ง*

check, ray รอยปริตามรัศมี*

check, ring รอยปริตามวงปี*

check, star รอยปริรูปดาว*

check, surface รอยปริตามผิว*

check, through รอยปริตลอด*

check dam เชื่อนกักกัน, เชื่อนสกัดกัน, พนัง
ยกน้ำ

check row แถวของเมล็ดหรือพืชที่หว่านหรือ
ปลูกเป็นระยะห่างเท่าๆ กัน

cheddar (ทับศัพท์), เนยแข็งชนิดหนึ่ง มีแหล่ง
กำเนิดที่เมืองเชดดาร์ สวิสเซอร์แลนด์

cheese block ลิ่มแข็งคัปไม้บรล

chela ก้าม (สัตว์)

chelating agent สารจับโลหะสามารถรวมตัว
กับอนุมูลของโลหะ และสามารถกำจัด
โลหะที่ทำให้อาหารเสื่อมคุณภาพได้

chemical activity กัมมันตภาพทางเคมี

chemi(cal)-barking การลอกเปลือกทางเคมี*

chemical bending การดัดไม้ด้วยสารเคมี*

chemical debarking ดู chemi-barking

chemical oceanography สมุทรศาสตร์เชิงเคมี

chemi(cal) peeling ดู chemi-barking

chemical pulp เยื่อเคมี*

chemical seasoning การทำให้ไม้แห้งด้วย
สารเคมี*

chemical weathering การผุพังสลายตัวทาง
เคมี

chemigation การใช้สารเคมีในระบบ
ชลประทาน (ดู fertigation)

chemiluminescence การเปล่งแสงทางเคมี

chemisorption การดูดซึมทางเคมี*

chemotherapy เคมีบำบัด

chengal ตะเคียนชันตาแมว (ต้นไม้ในสกุล
Balanocarpus heimii, King)

chenille plant หางกระรอกแดง หางแมว (พืช
ในสกุล *Acalypha hispida*, Burm.)

chernozem soil ดินทุ่งหญ้าที่มีการ
เปลี่ยนแปลงของชั้นดินอย่างสมบูรณ์
(ดินชั้นบนและดินชั้นรองมักมีสีคล้ำจน
เกือบดำหรือสีเข้ม มีอินทรีย์วัตถุอยู่มาก

ทำให้ร่วนซุยดี ดินชั้นล่างมักมีเกลือคาร์บอเนตอยู่ มักจะเป็นดินที่เกิดขึ้นในแถบที่มีอากาศค่อนข้างหนาวและชื้น)

cherry-picker รลยกไม้*

chert หินจำพวกซิลิกาที่มีรูปร่างไม่แน่นอนปรากฏอยู่ในหินปูน

chestnut เกาลัด (ต้นไม้ในสกุล *Castanea sativa*, Mill. และ *Sterculia nobilis*, Sm.)

chestnut, Chinese เกาลัดจีน (ต้นไม้ในสกุล *Castanea mollissima*, BL.)

chestnut, water หัวจิ้น [พืชในสกุล *Eleocharis dulcis*, (Burn.f.) Henschel.]

chestnut soil ดินที่มีชั้นดินเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ (ดินบนมีสิน้ำตาลปนแดงหรือสีน้ำตาลไหม้ ตามผิวหน้าร่วนซุย ดินชั้นรองมักแน่นทึบและเหนียว และมีเกลือคาร์บอเนตสะสมอยู่ในชั้นนี้มาก เกิดขึ้นในที่ๆ มีหญ้าสูงๆ ต่ำๆ ขึ้นปะปนในแถบที่มีอากาศกึ่งร้อนกึ่งหนาว)

chiasma : chiasmata รอยไขว้, การแลกเปลี่ยนท่อนตัวของ chromatids 2 ตัว จาก chromatids 4 ตัว พบในการแบ่งเซลล์แบบ meiosis

chick ลูกไก่

chicken ไก่ (ทั่วๆ ไป)

chick pea ถั่วหัวข้าง (พืชในสกุล *Cicer arietinum*, L.)

chickweed หญ้าเกล็ดหอย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Drymaria cordata*, (L.) Willd.]

chicot ไม่มีอันตรายปลายหัก*

chill ลดอุณหภูมิ

chilling การแช่เย็น, การทำให้เย็นลงอย่างรวดเร็ว

chimera การปนเปทางพันธุกรรม (เกิดจากการกลายลักษณะเป็นบางส่วนจากต้นแม่ ทำให้ลักษณะทางกรรมพันธุ์ที่ต่างกันมาปนกัน อาจเกิดได้เองตามธรรมชาติ หรือทำให้เกิดขึ้นได้โดยการต่อกิ่ง)

chimera, mericlinal การปนเปทางพันธุกรรม (เกิดจากเนื้อเยื่อลักษณะหนึ่งปะอยู่บนบริเวณส่วนผิวบางส่วนของอีกลักษณะหนึ่งอย่างตื้นๆ)

chimera, periclinal การปนเปทางพันธุกรรม (ประกอบด้วยชั้นของเนื้อเยื่อลักษณะหนึ่งเกิดล้อมรอบเนื้อเยื่ออีกชนิดหนึ่งจนมิด เนื้อเยื่ออันหลังนี้จะมีลักษณะคล้ายแกนกลางการปนเปแบบนี้จะอยู่ตัวตลอดไป)

chimera, mosaic การปนเปทางพันธุกรรม (เกิดจากการเรียงตัวของเนื้อเยื่อลักษณะต่างๆ อย่างไม่มีระเบียบ จะอยู่เป็นหย่อมๆ บางทีเรียกว่า hetero chimera hybrid)

chimera, sectorial การปนเปทางพันธุกรรม [เกิดจากเนื้อเยื่อที่มีลักษณะเป็นลิ้มหรือแถบ (ปรกติมี 2 ลักษณะ) มาประกบกันตามด้านยาว เนื้อเยื่อกลุ่มหนึ่งจะกินเนื้อที่ไปจนถึงศูนย์กลางของส่วนที่เปลี่ยนแปลงนั้นๆ]

chimney ปล่อง* (*S. flue*)

China box tree แก้ว (ต้นไม้ในสกุล *Murraya exotica* และ *Murraya paniculata*, Jack.)

Chinese amaranth ผักโขมจีน (พืชในสกุล *Amaranthus tricolor*, L.)

Chinese arbor-vitae สนทางสิงห์, สนเทศ (พืชในสกุล *Thuja orientalis*, L.)

Chinese banyan ไทรย้อยใบทู่ (ต้นไม้ในสกุล

Ficus retusa, L.)

Chinese cabbage ผักกาดกวางตุ้ง (พืชในสกุล

Brassica chinensis var. *parachinensis*, L.)

Chinese chestnut เกาลัดจีน (ต้นไม้ในสกุล

Castanea mollissima, BL.)

Chinese date พุทราจีน (พืชในสกุล *Zizyphus*

jujuba, L.)

Chinese evergreen เขียวหมื่นปี (พืชในสกุล

Aglaonema modestum, Schott)

Chinese honey suckle เล็บมือนาง (เถา) (พืช

ในสกุล *Guisqualis indica*, L.)

Chinese pear สาลี่จีน (ไม้ผลในสกุล *Pyrus*

lindleyi, Rehd.)

Chinese radish ผักกาดหัวจีน (พืชในสกุล

Raphanus sabirus var. *langipinnatus*, L.)

Chinese rose ชบา (พืชในสกุล *Hibiscus*

rosasinensis, L.)

Chinese trumpet creeper สายรุ้ง (พืชในสกุล

Campsis grandiflora)

Chinese trumpet vine แสงอรุณ (พืชในสกุล

Campsis chinensis, Voss และ *Casuarina equisetiflora*, L.)

Chinese white cabbage ผักกาดขาว (พืชใน

สกุล *Brassica chinensis*, L.)

chip : chips ชิ้นไม้สับ*, สะเก็ดไม้*

chip, to 1. สับ 2. เปิดร่อง(เจาะยาง), ขูด

หน้าเจาะยาง* (*S. freshen*)

chipboard กระดาษแข็ง* (*S. box board*)

chipboard, wood แผ่นไม้สับอัด* (*S. binder*

board)

chip budding การติดตาแบบแปะ (ทำโดย

เฉือนต้นตอให้เลยเนื้อเข้าไปเล็กน้อยเป็นรูปสี่เหลี่ยม เฉือนกิ่งพันธุ์เป็นรูปแบบเดียวกันกับต้นตอให้มีเนื้อไม้ติดมาด้วยประกบลงไปบนต้นตอ)

chipped grain เสี้ยนกระเทาะ*

chip marks รอยสะเก็ดไม้*

chipper เครื่องสับ*

chisel 1. สว่า, เครื่องมือกลกรรมชนิดหนึ่ง ตอน

ปลายเป็นซี่ๆ ห่างกันประมาณ 1 ฟุต ใช้สำหรับพื้นดินได้ลึกราว 10-18 ฟุต 2. เฆาะหรือทำให้เป็นรูปร่างด้วยสว่า

chisel, gutter ฝั่ง*

chisel plough ไถสว่า

chitin สารที่เกิดอยู่ตามผิวนอกของแมลงและสัตว์ทะเล และพบในผนังเซลล์ของเชื้อเห็ดราหลายชนิด

chives หอมจีน (พืชในสกุล *Allium schoenoprasum*, L.)

chlamydospore คือ asexual spore ที่พักตัวมีผนังหนา

chlorendhyma เซลล์ parenchyma ที่มี chloroplast

chloripetalous มีกลีบดอกแยกกัน

chlorophyll เม็ดสีที่มีสีเขียว พบในคลอโรพลาสต์ เป็นตัวการทำให้เกิดขบวนการสังเคราะห์แสงในใบพืช

chloroplast โปรโตพลาสซึมที่มีคลอโรฟิลล์ เป็นที่สร้างน้ำตาลหรือแป้ง

chlorosis โรคใบเหลือง, อาการเหลือง, อาการที่พืชขาดคลอโรฟิลล์ (การสูญเสียความ

เขี้ยวของพืชเนื่องจากความเข้มข้นของคลอโรฟิลล์ลดลงทำให้สีเหลืองเด่นขึ้น พืชจึงมีสีเหลืองจัด เกิดขึ้นจากการขาดธาตุอาหาร เช่น ไนโตรเจน เหล็ก เป็นต้น)

chock block อุปสรรคกันเคลื่อน*

choke 1. ลิ้นควบคุมอัตราการไหลเข้า-ออกของน้ำมันในเครื่องแกสโซลีน 2. ลิ้นควบคุมอัตราการไหลของเมล็ดจากถังเก็บเมล็ดพืช 3. อุดตัน, ระบายไม่ออก

choker ห่วงลากซุง, สายรัดซุง*

choker-hole ร่องคล้องซุง, ร่องสอดสายรัดซุง*

choking การอุดตัน, การระบายออกไม่ได้

chondriosome ดู mitochondria

chop ชัณเนื้อ, ส่วนของเนื้อที่ตัดมา

chop, to ตัด, หั่น, สับ

chopper คนตัดไม้*

chopping board กระดานโค่นไม้* (*S. spring board*)

Christmas beetle แมลงนูน

Christmas tree grass หญ้าไม้กวาด [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Leptochloa filiformis*, (Lam) Beauv.]

Christ's thorn หนามแดง (พืชในสกุล *Gymnosporia mekongensis*, Pierre)

chroma ค่ารงค์

chromatid เส้นใยของโครโมโซม ได้มาจากการเพิ่มชุดของโครโมโซมในการแบ่งเซลล์ แต่ยังไม่ได้แยกออกจากกัน

chromatin สารที่มีอยู่ในนิวเคลียสซึ่งสามารถติดสีได้

chromoplast โปรโตพลาสซึมที่มีสีเหลืองหรือส้ม, เม็ดสี

chromosome ตัวถ่ายทอดลักษณะ (เส้นใยภายในนิวเคลียสซึ่งประกอบด้วยสารพันธุกรรม และโปรตีนบางชนิด เป็นตัวควบคุมการถ่ายทอดลักษณะจากชั่วหนึ่งไปยังอีกชั่วหนึ่ง จะมีจำนวนที่แน่นอนคงที่ในสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิด)

chromosome-arm แขนซ้ายขวาของโครโมโซมแบ่งโดยตำแหน่งของ centrosome

chromosome-bridge chromatid ที่มี centrosome 2 อัน ในขณะที่แยกออกจากกันไปอยู่คนละขั้ว ในระยะ anaphase จะมีสภาพเหมือนสะพานเกิดขึ้น

chromosome map แผนที่แสดงตำแหน่งของยีน (gene) บนโครโมโซม

chromosome number, basic จำนวนโครโมโซมพื้นฐาน [จำนวนโครโมโซมในเซลล์สืบพันธุ์ของพืชที่มีโครโมโซมในเซลล์ร่างกาย 2 ชุด (diploid) ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของพวก polyploid]

chromosome set ชุดโครโมโซม

chronic เรื้อรัง

chronosequence, soil ลำดับกาล (ของดิน), การจัดลำดับดินที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยอาศัยสมบัติเฉพาะอย่างที่เป็นผลเนื่องมาจากกาลเวลาซึ่งเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของการกำเนิดดินเพื่อหาความแตกต่างจากกัน

chrysanthemum เบญจมาศ (ไม้ดอกในสกุล *Chrysanthemum hortorum*, Hort.)

chuck ซากัว (จากหัวไหล่ลงมาจนถึงโคนขาหน้า)

chunk ชิ้นอาหารชิ้นใหญ่ หนา รูปสี่เหลี่ยม

churn ถังปั่นเนย

churn-butted โคนโป่ง, โคนพอง* (ดู swell butted)

chute 1. รางปล่อยไม้* (วน.) (*S. slide*)
2. รางเอียง พื้นเอียงใช้ในการลำเลียงวัสดุ
3. ซองบังคับสัตว์, ซองกั้นสัตว์ให้อยู่ในที่เฉพาะ(สว.)

chute, bucking รางทอนซุง*

chute, guide รางนำทางช่วยบังคับเส้นทางการเคลื่อนที่ของวัสดุ

chute, spiral รางเกลียวที่มีความลาดเอียง

chute angle มุมเอียงของราง

chyme อาหารที่ย่อยแล้วมีลักษณะกึ่งแข็งกึ่งเหลว

cider (ทับศัพท์), เหล้าผลไม้, เครื่องดื่มที่ได้จากการหมักน้ำแอปเปิ้ล มีแอลกอฮอล์ 5-6 เปอร์เซ็นต์ ในอเมริกาหมายถึงน้ำแอปเปิ้ลสด (ไม่ผ่านการหมัก) ส่วนน้ำแอปเปิ้ลที่ผ่านการหมักเรียกว่า hard

c.i.f. (cost, insurance, freight) ราคาค่าประกัน, ค่าระวาง

cigar burning คั่นโขม (หมายถึงการลุกไหม้ของแอมโมเนียมไนเตรทที่มีเกลือคลอไรด์เจือปนเมื่ออุณหภูมิประมาณ 200°C)

cilia ขนเซลล์, ขนที่ประกอบด้วยโปรตีน-พลาสซึม มีหน้าที่ช่วยในการเคลื่อนไหวไปในน้ำ พบในพืชเซลล์เดียว

ciliate มีขนอยู่ตามขอบ (ใบ), เป็นขนครุย*

cincinnus ดู helicoid cyme

cinereous สีเทาอ่อน

cinnamon อบเชย, อบเชยต้น (ต้นไม้ในสกุล *Cinnamomum iners*. Bl.)

circinate ม้วนเป็นขด, ม้วนปลาย

circle 1. ภาค 2. หน่วยโครงการ (วน.)

circular gang mill เครื่องเลื่อยวงเดือนดับ (ดู mill)

circular gang saw เลื่อยวงเดือนดับ* (ดู saw)

circular mill โรงเลื่อยวงเดือน* (ดู mill)

circular saw เลื่อยวงเดือน* (ดู saw)

circumscissile เปิดหรือแตกตามด้านขวาง บริเวณกึ่งกลางผลหรืออับเรณู เช่น ผลผักโขม, หงอนไก่

cirrhous มีลักษณะคล้ายมือเกาะ (tendrill)

cistern ถังหรือกระเปาะสำหรับรองรับของเหลว (สว.)

citrine สีเหลืองแดง

citron มะม่วง (ไม้ผลในสกุล *Citrus ichangensis*, Swingle)

citronella ตะไคร้หอม (พืชในสกุล *Cymbopogon nardus*, Rend.)

civet ชะมด

cladode ดู cladophyll

cladophyll ลำต้นที่มีรูปร่างคล้ายใบ มีสีเขียวทำหน้าที่แทนใบ เช่น กระบองเพชรหน่อไม้ฝรั่ง

clambering ลักษณะคล้ายเถาและสร้างกิ่งก้านปกคลุมส่วนที่อยู่ใต้ลงไป

clamp หนีบ, ตัวหนีบ

clamp bolts สลักเกลียวที่ทำหน้าที่เป็นตัวหนีบ

clamp nut เบ้านเกลียวที่ใช้กับ clamp bolt

clan กลุ่มพืช (นว.)

clap board ไม้ธรณีประตู, ไม้ฝาทับเกล็ด*
(ดู weatherboard)

clarification การทำให้ใส, การทำให้ชัดเจน

clarifier สารที่ทำให้ใส

clarify ทำให้ใส

clarity ความใส

clasping ล้อมรอบลำต้นเป็นบางส่วนหรือทั้งหมด

class ชั้น, กลุ่มของพืชภายใน phylum

classification mark เครื่องหมายจำแนกไม้*

claval vein เส้นทแยงปีก (กิ้งก.)

clavate ลักษณะคล้ายกระบอง

claw 1. ฐานกลีบดอกหรือกลีบรองที่มีลักษณะยาว-แคบ คล้ายกำไล 2. อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายกรงเล็บของสัตว์

clay ดินเหนียว (อนุภาคดินขนาดเล็กมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 0.002 มม.)

clay, phosphatic ดินเหนียวฟอสเฟต (ดู colloidal phosphate)

clay coating ครอบดินเหนียว, เคลือบ(ด้วย)ดินเหนียว (*S. argillan, clay film, clay skin*)

clayey beach หาดชายเลน

clay loam ดินร่วนเหนียว (มีดินเหนียวปน)

clay micelle แกนดินเหนียว (แผ่นผลึกอนุภาคดินเหนียวซึ่งซ้อนทับกัน มีช่องหรือลึบระหว่างแผ่นผลึกค่อนข้างกว้าง โมเลกุลของน้ำสามารถแทรกเข้าไปได้ง่าย ทำให้พองตัวเมื่อเปียกน้ำ และหดตัวเมื่อแห้ง)

clay mineral แร่ดินเหนียว

clay pan ดินดาน, ชั้นดานดินเหนียว (ชั้นดินที่เกิดอยู่ระหว่างชั้นดินบนและล่างเป็นชั้นที่

เม็ดดินจับกันอย่างเหนียวแน่น)

clean 1. เปล่า* 2. ไม่มีตา* 3. ไม่มีหู* (ดู clear)
4. ปราศจากตำหนิ

clean burning (fire) เผาถลัน, เผาโต๊

clean cultrve การกลีกรวมที่ไม่ต้องการให้พืชคลุมหรือวัชพืชขึ้นอยู่ในพื้นที่ดิน

cleaning การแผ้วถาง

cleaning, pre-regeneration การแผ้วถางก่อนสืบพันธุ์

clear 1. เปล่า* 2. ไม่มีตา* 3. ไม่มีหู* 4. ปราศจากตำหนิ (ดู clean)

clearance 1. ช่วงตัดฟันเลื่อย, ช่วงห่างจากใบเลื่อย* 2. ระยะห่าง

clearance, concave ระยะห่างระหว่างตะแกรงกับลูกนวด

clearance, ground ระยะท้องรถฟันพื้น*

clearance angle มุมหลังคมฟันเลื่อย*, มุมหลังคมใบมีด* (*S. back angle*)

clear cutting การตัดตะ

clearer ฟันเลื่อยเสริม, ฟันคราด* (เลื่อย) (*S. raker*)

clear felling system ระบบตัดหมด

clearing 1. การหักร้าง (กษ.) 2. ที่เปิดว่าง, ที่โล่ง (วน.)

cleat 1. วัตถุยึดหัวลั้ง, ไม้ตอกประกบ* 2. ปลียึดหัวไม้* (*S. clip, staple*)

cleavage รอยแตกธรรมชาติ, รอยแยกแนวเรียบ, การฉีก

cleft รอยเว้าที่ลึกเข้าไปครึ่งหนึ่งของส่วนนั้นๆ

cleft grafting การต่อกิ่งแบบเสียบลิ้ม (ทำโดยการตัดต้นตอตามขวางให้ตรง ผ่าต้นตอให้ลึกประมาณ 1.5 นิ้ว เอากิ่งพันธุ์ที่บากโคนเป็นรูปลิ้มเสียบลงไป)

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A cleft timber ไม้ผ่า*

B cleistogamous ซึ่งผสมพันธุ์โดยที่ดอกไม้ไม่เปิด

C cleistogamous flower ดอกไม้ที่ผสมตัวเอง เพราะโครงสร้างของดอกไม้อำนวยให้เรณูจากพันธุ์อื่นเข้าผสมเกสร

D cleistogamy ลักษณะดอกไม้บาน (กลไกที่ทำให้พืชต้องผสมตัวเองเนื่องจากดอกไม้บาน เช่น ข้าวบางพันธุ์ และพืชในตระกูล *Violaceae*)

E cleistothecium ascocarp รูปกลมๆ ของราที่ดำ

F clematis พวงแก้วกุดั่น (ไม้ดอกในสกุล *Clematis subpeltata*, Wall.)

G climacteric ช่วงเวลาระหว่างผลแก่กับผลสุกอม (ช่วงเวลานั้นผลไม้จะใช้ออกซิเจนเพื่อการหายใจและคายคาร์บอนไดออกไซด์ และอาจมีการคายกาซบางอย่างด้วย ผลไม้บางชนิด เช่น ส้ม สับปะรด มะนาว ไม่มี climacteric)

H climacteric onset จุดที่ผลไม้เมื่อเก็บจากต้นแล้วเริ่มคายกาซเอททีลีน

I climalo ภูมิอากาศ

J climate ภูมิอากาศ, อากาศประจำถิ่น, สภาพของดินฟ้าอากาศโดยทั่วๆ ไปตลอดปี อันเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ

K climate, tropical monsoon ภูมิอากาศประเภทมรสุมในเขตร้อน

L climate, tropical rain forest ภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนตลอดปี

M climate, tropical savannah ภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู

N climax community ชุมพืชไคลแมกซ์

(ดู climax vegetation)

O climax forest ป่าไคลแมกซ์ (ป่าที่มีการเจริญและพัฒนามาเป็นระยะเวลาอันนานจนมีสภาพต่างๆ ที่ค่อนข้างคงที่ เช่น มีพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ คงที่ มีการเจริญเติบโตของต้นไม้ค่อนข้างคงที่ และเป็นป่าที่ไม่ได้รับอันตรายจากภายนอกมากนัก)

P climax vegetation พืชไคลแมกซ์ (พืชพันธุ์ตามธรรมชาติที่มีอยู่ในที่ใดที่หนึ่งซึ่งไม่เคยถูกรบกวนเป็นเวลานานพอที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่มีอยู่ในที่นั้นได้ และคงสภาพเช่นนั้นอยู่ตลอดไป นอกจากจะถูกรบกวนหรือมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น ในภูมิอากาศร้อนชื้นแถบศูนย์สูตร พืชไคลแมกซ์จะเป็นป่าดิบ)

Q climber ไม้เถา, เถาวัลย์, วัลยชาติ

R climber cutting การตัดเถาวัลย์

S climbing ไม้เลื้อย

T climbing perch ปลาหมอ

U clinker joint รอยต่อเกย* (ดู joint)

V clip 1. ไม้ขอเกี่ยวขุง* (*S. pike pole*) 2. ปลิงยึดหัวไม้* (ดู cleat) 3. ตัดปลาย* (ดู trim) 4. ที่หนีบ

W clip, to ขลิบออก, ตัดแต่ง

X clipper เครื่องตัดไม้บาง*

Y clippers, pruning กรรไกรเล็มต้นไม้

Z cloaca ทวารร่วม (ท่ออุจจาระและปัสสาวะในสัตว์ปีก)

clod : soil clod ก้อนดิน

clodder จับเป็นก้อน

- cloddy** เป็นก้อน
- clog** อุดตันด้วยสิ่งสกปรก
- clon** กลุ่มอินทรีย์อันประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ซึ่งขยายพืชพันธุ์เริ่มแรกจากหน่วยหนึ่งหน่วยเดียว
- clonal stock** ต้นตอที่ได้จากการขยายพันธุ์โดยไม่ใช้เพศ
- clonal variety** พันธุ์แบ่งแยก
- clone** (ทับศัพท์), ต้นเดิม, พันธุ์ไม้ที่ได้จากการขยายพันธุ์โดยใช้กิ่งใบ, พืชซึ่งได้มาจากพืชต้นเดียวกันโดยวิธีขยายพันธุ์แบบไม่มีเพศ เช่น การแยกตอ กิ่ง ฯลฯ, กลุ่มเซลล์หรือสิ่งมีชีวิตที่กำเนิดมาจากเซลล์เดียวกัน
- clone, to** ขยาย, สร้าง, เพิ่มปริมาณเซลล์หรือยีน (gene) ที่ต้องการให้มีปริมาณมากๆ
- close-contact adhesive** กาวอัดสนิท* (ดู glue)
- close-contact glue** กาวอัดสนิท* (ดู glue)
- closed assembly time** ช่วงเวลารออัด*
- closed bundle** มัดท่อน้ำอาหารที่ไม่มีเยื่อเจริญ (cambium)
- closed forest** ป่าสูง
- close grain** เนื้อละเอียด*
- close season** ฤดูห่ม
- close texture** เนื้อละเอียด
- clr. (clear)** ดู clear
- closure, crown** ความชิดของเรือนยอด
- clot** ก้อนเลือดที่จับตัวกัน, จับเป็นก้อน
- clotting** การจับตัวเป็นก้อน
- clump** กอ, กลุ่มต้นไม้
- cluster** ช่อดอก
- cluster bud** ตาที่เกิดเป็นกลุ่ม
- clutch** 1. ตับไข่, ชุดของการไข่ 2. อุปกรณ์ในเครื่องจักรใช้สำหรับติดต่อหรือตัดการถ่ายทอดกำลัง
- clutch, safety** อุปกรณ์ที่ใช้ตัดการถ่ายทอดกำลังเมื่อมีภาระเกิน
- clutch, slipping** คลัทช์ลื่น
- clutch disc** งานจับคลัทช์
- clutch pedal** แป้นเหยียบคลัทช์
- clutch thrust bearing** แบริ่งที่รับแรงตามแนวแกน มีลักษณะเป็นหน้าสัมผัสประกบกัน
- C-mitosis** การแบ่งตัวของเซลล์แบบ mitosis ภายหลังจากที่ treat ด้วย colchicine (กล่าวคือ spindle fiber ไม่ทำหน้าที่ ทำให้เซลล์นั้นมีจำนวนโครโมโซมเพิ่มขึ้นมาอีกเท่าหนึ่ง เป็นส่วนที่เล็กที่สุดของสิ่งที่มีชีวิต และเป็นหน่วยที่ประกอบเป็นตัวตนของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เซลล์ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ คือ nucleus และ cytoplasm)
- C/N ratio** อัตราส่วนของคาร์โบไฮเดรตต่อสารประกอบไนโตรเจนในต้นไม้ (ถ้ามี C มาก N ปานกลาง พืชจะออกดอก ถ้ามี N มากแต่มี C น้อย พืชจะเจริญทางกิ่งใบ)
- coagulate** ตกตะกอน
- coagulation** การตกตะกอน
- coalescent apertures** ปากหลุมผนังเซลล์แบบรอยแยก
- coalescent pit aperture** ปากหลุมผนังเซลล์ร่วม* (ดู pit aperture)
- coalescing fans** เนินตะกอนน้ำพารูปพัดติดต่อกัน
- coal tar** น้ำมันดินถ่านหิน*
- coal-tar creosote (solution)** ครีโอโซตผสมน้ำมันดินถ่านหิน*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

coarse grain เนื้อหยาบ*

coarse growth แกร่นแข็ง ทำให้เส้นใยหยาบเหนียว

coarseness ความหยาบ

coarse sand ทรายหยาบ

coarse texture เนื้อหยาบ*

coast ชายฝั่ง

coastal plain ที่ราบชายฝั่ง*

coastline แนวชายฝั่ง*

coating agents สารเคลือบผิว (วัสดุปรับสภาพปุ๋ยที่ใช้เคลือบบนผิวเม็ดปุ๋ย)

cob 1. ซังข้าวโพด 2. ม้าที่มีขาสั้น (แข็งแรง ผิดไว้เดินโซ่ว) 3. หงส์ตัวผู้

cobble หินมนเล็ก

cobra process กรรมวิธีเย็บวู* (ดู preservation, wood)

coccidiosis โรคบิด, โรคบิดมีตัวในสัตว์

coccidiostat ยาป้องกันกำจัดโรคบิด

coccus 1. แบคทีเรียชนิดตัวกลม 2. พวงไข่อันหนึ่งในจำนวน 2 อันของผลแบบ schizocarp

co-chemigation การใส่สารเคมีหลายชนิดในระบบชลประทาน

cochineal (ทับศัพท์), สารให้สีแดงสดทำจากลำตัวแห้งของแมลงชนิดหนึ่ง ใช้ผสมอาหาร

cochleate (แบบ) ก้นหอย* (การเรียงกลีบดอก)

cochoa นกปีกแพร (นกใน genus *Cochoa* sp.)

cock 1. กองหญ้าเล็กๆ ที่มีรูปร่างเหมือนฟางชี 2. ทำกองหญ้าให้เป็นรูปฟางชี 3. พ่อไก่หรือไก่ตัวผู้ (อายุเกิน 1 ปี)

cock, water นกอีตุ้ม (นกในสกุล *Gallicrex cinerea*)

cock chafer แมลงนูน

cock's comb หอนไก่ฝรั่ง (ไม้ดอกในสกุล *Heritiera littoralis*, Dryand. และ *Celosia cristata*, L.)

cockerel ไก่หนุ่ม (อายุไม่เกิน 1 ปี)

cockerel chick ลูกไก่ผู้

cocklebur กระชับ, ขี้ครอก, หญ้าผมยุ่ง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Xanthium occidentale*, Benth.)

cocoon ปลอกตัวอ่อน, ปลอกไข่

codominant 1. เรือนยอดตรง 2. พันธุ์ไม้ร่วมความเด่น (นว.)

coffee sena ขี้เหล็กเทศ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cassia occidentalis*, L.)

cog ฐานแบบคอกหมู* (*S. crib*)

cogon grass หญ้าคา [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Imperata cylindrica*, (L.) Beauv.]

cohesion ความเชื่อมแน่น, การเชื่อมต่อกันของส่วนที่เหมือนกัน, การเกาะยึดกันเอง

cohesion & plasticity ความเหนียวและอ่อนตัว

cohesiveness การกอดตัวเหนียวแน่น (ของดิน)

coil, cooling ชดความเย็น

coil, heating ชดความร้อน

colchicine สารเคมีซึ่งทำให้โครโมโซมหดสั้นและป้องกันการสร้างผนังเซลล์ใหม่ ได้มาจากพืช *Colchicum autumnale* มีสูตร $C_{22}H_{25}O_6N$

cold blending การผสมปุ๋ยแบบเย็น (ปฐ.) (การผสมปุ๋ยเหลวที่ทำโดยนำแม่ปุ๋ยซึ่งเป็นสารละลายหรือสารแขวนลอย มาผสมเข้ากันในสัดส่วนที่พอเหมาะ)

cold deck หมอนพักไม้*

cold mix ปูยเหลวแบบเย็น (ปฐ.)

cold mix plant โรงงานผสม (ปูย) แบบเย็น

cold press เครื่องอัดเย็น*

cold setting (adhesive) กาวอัดเย็น* (ดู glue)

cold storage การเก็บผลผลิตสดโดยใช้ความเย็นจากเครื่องทำความเย็น

cold trailing (fire) การตามดับ

COLE : coefficient of linear extensibility สัมประสิทธิ์การขยายตัวเชิงเส้น

coleoptile ยอดหุ้มลำต้น, กาบหุ้มต้นอ่อนในพืชพวกหญ้า

coleorhiza กาบที่หุ้มปลายรากอันแรกที่ยังออกจากเมล็ดในพืชพวกหญ้า

coleus ฤๅษีผสม (ไม้ประดับในสกุล *Coleus atropurpureus*, Benth.)

collagen (ทับศัพท์), โพรตีนที่มีลักษณะเป็นเส้นใย เป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน เมื่อนำมาต้มกับน้ำจะได้สารเหนียวข้นเหมือนวุ้นหรือกาว

collapse การยุบ* (*S. crimps*)

collapse check รอยปริแบบรังผึ้ง* (ดู check และ honeycombing)

collar, root คอราก

collards คะน้าฝรั่ง (พืชในสกุล *Brassica oleracea* var. *acephala*, DC.)

collar method วิธีสวมปลอกหัวไม้* (เพื่ออาบน้ำยา)

collateral เคียงข้างกัน

collateral vascular bundle มัดท่อน้ำท่ออาหารที่มีท่ออาหารอยู่ข้างหนึ่งของท่อน้ำเท่านั้น

collection of plants การแสดงหมู่พันธุ์ป่า

collenchyma กลุ่มเซลล์ในลำต้น ประกอบด้วยเซลล์ที่ผนังเซลล์มีมุมหนาและเกิดเรียงชิดกัน

colleter ส่วนที่ยื่นออกมามีลักษณะคล้ายขน (trichome) มีหน้าที่ผลิตสารที่มีลักษณะเหนียว พบในตาพืชบางชนิด

collimating marks เครื่องหมายที่ขอบภาพ

colloid อนุภาคของสารที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 10^0 ถึง 10^4 มม. (0.0001 ถึง 0.000,001 มม.) และมีประจุไฟฟ้าชนิดใดชนิดหนึ่งอยู่ ถ้ารวมตัวกันและเปียกชุ่มจะมีลักษณะเหนียวคล้ายกาว

colloidal phosphate ดินเหนียวฟอสเฟต (ดินเหนียวที่ปะปนอยู่กับหินฟอสเฟตที่ขุดขึ้นมาจากแหล่งปูย เมื่อมีการล้างแร่ด้วยน้ำ ดินเหนียวเหล่านี้จะถูกชะลงไปในสระหรือบ่อพักแล้วตกตะกอนอยู่ที่ก้นบ่อ)

colluvial base ฐานหินลาดเชิงเขา

colluvial parent materials หินลาดเชิงเขาดันกำเนิดดิน

colluvium หินลาดเชิงเขา*, เศษหินเชิงเขา, วัสดุต้นกำเนิดแบบหินลาดเชิงเขา (เศษหินก้อนเล็กๆ ที่ไหลกลิ้งลงมาโดยแรงดึงดูดของโลก และทับถมอยู่ในหุบเขาจนกระทั่งต้นเขินกลายเป็นพื้นดินไป)

colophony ชันสน* (*S. rosin*)

color proof แผ่นพิมพ์พิสูจน์สี

color tone ความกลมกลืนของสี (ภาพขาวดำ), ความแตกต่างของสี (ภาพสี)

colostral milk น้่านมเหลือง

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

colostrum น้่านมเหลือง (นมที่แม่สัตว์ขับออกมาในระยะ 3-4 วันหลังคลอด)

columella 1. ฐานรองรับสปอร์ของราดำ 2. ใจกลางหรือแกนกลางของฝักหรือส่วนของพืชที่มีลักษณะคล้ายฝักซึ่งจะแลเห็นได้เมื่อมันแตกออก

column 1. ส่วนที่เกิดจากการรวมของก้านเกสรตัวผู้และตัวเมีย (กษ.) 2. ตอม่อ, เสา* (วน.)

column, intermediate ตอม่อขนาดกลาง, เสากลาง*

column, long ตอม่อขนาดยาว, เสายาว*

column, short ตอม่อขนาดสั้น, เสาสั้น*

column, spaced ตอม่อห่มุ้, เสาประกบ*

columnar 1. รูปทรงกระบอกกลมคล้ายเสา 2. แบบแท่งหุ้มวน (soil structure)

columnar structure โครงสร้างดินแบบแท่งหุ้มวน

com. (common) ไม้ชั้นธรรมดา

coma กิ่งหรือใบที่รวมกันเป็นกลุ่ม, ฝูหรือขนที่เกิดบนเมล็ด

comb หงอน (ไก่)

comb grain ลายซี่หวี*

combination การประกอบอุปกรณ์หรือเครื่องจักรที่ทำหน้าที่ต่างกันให้ทำงานร่วมกัน

combination drill เครื่องหยอดเมล็ด

combination stacker เครื่องมือชนิดหนึ่งซึ่งรวมเอามือเลื่อสำหรับกวาดและที่ยกหญ้าทำเป็นกองเอาไว้ในชุดเดียวกัน

combine 1. เครื่องเกี่ยวนา, เครื่องจักรที่รวมเครื่องเกี่ยวและเครื่องบดข้าวใน

เครื่องเดียวกัน 2. เชื่อมต่อกัน, ประกอบเป็นชุดเดียวกัน

combine cutterbar ใบมีดตัดของเครื่องเกี่ยวนา

combine harvester เครื่องเกี่ยวนา

combining ability ประสิทธิภาพในการให้ลูกผสม (เป็นความสามารถของพืชที่จะให้ลูกผสมได้ดีหรือเลวอย่างไร)

combining ability, general ประสิทธิภาพในการให้ลูกผสมทั่วไป [เป็นความสามารถของพืชต้นใดต้นหนึ่งซึ่งจะให้ลูกผสมที่ดีเมื่อผสมกับพืชต้นอื่นๆ ซึ่งมีพื้นฐานทางพันธุกรรมต่างๆ กัน ลักษณะดังกล่าวข้างต้นถือว่าเกิดขึ้นเนื่องมาจากปฏิกิริยาผลบวกของยีน (gene)]

combining ability, specific ประสิทธิภาพในการให้ลูกผสมจำเพาะ [เป็นความสามารถของพืชต้นใดต้นหนึ่งซึ่งจะให้ลูกผสมที่ดีเมื่อผสมกับพืชบางต้นที่มีพื้นฐานทางพันธุกรรมต่างๆ กัน ลักษณะดังกล่าวข้างต้นถือว่าเกิดขึ้นเนื่องจากปฏิกิริยาของยีน (gene) ในแบบอื่นๆ นอกเหนือไปจากปฏิกิริยาผลบวก]

commissural vascular bundle มัดท่อน้ำท่ออาหารที่มีขนาดเล็กเกิดแทรกอยู่ระหว่างมัดท่อน้ำท่ออาหารที่มีขนาดใหญ่

commissure พื้นที่หน้าราบบที่ carpel หรือ mericarp ตะกั้น

common ธรรมดา* (ชั้นไม้แปรรูป)

common name ชื่อสามัญ (พืชหรือสัตว์ชนิดหนึ่งอาจมีชื่อมากกว่าหนึ่งชื่อ)

- common purslane** ผักเบี้ยใหญ่ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Portulaca oleracea*, L.)
- common sedge** กก (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cyperus diffusus*, Vahl.)
- common spider wort** กาบหอย (พืชในสกุล *Tradescantia virginiana*, L.)
- common storage** ดู air-cooled storage
- community** กลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกัน (นว.)
- commutation of right** การชดเชยสิทธิ
- commutator** อุปกรณ์เปลี่ยนกระแสไฟฟ้าสลับให้เป็นกระแสตรง
- comose** ขนที่เกิดเป็นกระจุก
- compact** อัดแน่น, กะทัดรัด
- compaction** การอัดตัว
- compaction process** กระบวนการอัด (เมล็ดปุ๋ย)
- companion cell** เซลล์ประกบ, เซลล์ร่วม*, เซลล์ที่เกิดอยู่ระหว่างหรือข้าง sieve tubes
- companion crop** 1. พืชที่ปลูกเพื่ออาศัยร่มหรือปุ๋ยที่จะได้ในตอนหลัง 2. พืชที่ปลูกร่วมกับพืชหลัก (โดยทั่วๆ ไปเป็นพืชที่เมล็ดเล็ก) (*S. nurse crop*)
- compartment** ตอน, ช่อง, ห้อง (*S. chamber*)
- compartment history** ประวัติของตอน
- compartment kiln** เตาอบแบบห้อง* (ดู kiln, dry)
- compartment line** เขตตอน
- compatibility** 1. ความสามารถในการผสมผสาน (พธ.) 2. สมรรถสัมพันธ์ 3. ความคล้องกัน, ความเข้ากันได้
- complementary exchangeable cation** ประจุประกอบที่แลกเปลี่ยนได้
- complementary ion** ประจุประกอบ
- complementary ion effect** ผลกระทบประจุประกอบ
- complete fertilizer** ปุ๋ยเชิงสมบูรณ์
- complete flower** ดอกสมบูรณ์, ดอกที่มีกลีบรอง, กลีบดอก, เกสรตัวผู้, และเกสรตัวเมียในดอกเดียวกัน
- composite board** แผ่นไม้ประกอบ* (*S. board*)
- composite wood** ไม้ประกอบ*
- composition** ส่วนผสมพันธุ์ไม้ในป่า
- composition of offences : compounding of offences** การเปรียบเทียบ
- compost** ปุ๋ยหมัก (*S. compost manure, compound manure*)
- compound** มีส่วนที่เหมือนกันตั้งแต่ 2 อันขึ้นไปมารวมกันเป็นอวัยวะอย่างใดอย่างหนึ่ง
- compound bud** ตาผสม, ตาที่จะเจริญไปเป็นกิ่ง ใบ และดอก
- compound fertilizer** ปุ๋ยเชิงประกอบ (ปุ๋ยซึ่งมีธาตุอาหารหลักอย่างน้อย 2 ธาตุ เช่น NP, NK เป็นต้น)
- compound layering** การทับกิ่งเชิงซ้อน (การโน้มเอากิ่งจากต้นแม่ลงมาแล้วเอาดินทับโดยบากกิ่งตรงใต้ข้อเว้นข้อ ให้ข้อที่ไม่ได้บากไหลพันผิวดิน รากจะเกิดตรงรอยบาก และยอดจะเกิดตรงส่วนที่ไหลเหนือดิน)
- compound leaf** ใบประกอบ, ใบผสม, ใบย่อยตั้งแต่ 2 ใบขึ้นไปมารวมกัน
- compound leaf, even-pinnate** ใบย่อยแบบ pinnately ที่ตรงปลายมืออยู่เป็นคู่

compound leaf, odd-pinnate ใบย่อยแบบ pinnately ที่ตรงปลายมีอยู่ใบเดียว

compound leaf, palmately ใบย่อยที่เกิดจากจุดเดียวกันมารวมกัน

compound leaf, pinnately ใบย่อยที่เกิดจากก้านใบรวม (rachis) พุ่งออกไปทางด้านข้างคล้ายการเรียงตัวในขนนก

compound left, bipinnately ใบย่อยแบบ pinnately ที่แตกออกไปอีกชั้นหนึ่ง

compound left, tripinnately ใบย่อยแบบ pinnately ที่แตกออกไปอีก 2 ชั้น

compound pistil รังไข่ที่ประกอบด้วยพวงรังไข่ตั้งแต่ 2 ชั้นไป

compound shake รอยร้าวผสม* (ดู shake)

compreg : compregnated wood ไม้อบขาวอัด*

compressed แบนราบตามส่วนยาว

compressibility สภาพอัดตัวได้

compressibility index ดัชนีสภาพอัดตัวได้

compression failure รอยแตกจากการกด, การเดาะจากแรงอัด* (ดู failure)

compression parallel-to-grain แรงอัดขนานเสี้ยน*

compression perpendicular-to-grain แรงดัดตั้งฉากกับเสี้ยน

compression set การอยู่ตัวจากแรงอัด*

compression strain ความเครียดจากการกด

compression strength ความแข็งแรงต่อการกด, แรงอัด* (ดู strength)

compression wood เนื้อไม้ที่ถูกกด, ไม้ที่เกิดจากการกด, ไม้ฝืนแรงอัด* (*S. bull wood, glassy wood, hard streak*)

compressive strain ความเครียดจากแรงอัด*

compressor, air เครื่องอัดอากาศให้มีความดันสูงขึ้น

concave ตะแกรงนวด, แผ่นโค้ง

concave saw เลื่อยกระทะ* (ดู saw)

conceive ผสมติด, ตั้งครรภ์

concentrate อาหารข้น, อาหารผสม

concentrated load(ing) น้ำหนักตรงเฉพาะจุด* (ดู loading)

concentrate fertilizer ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารเข้มข้น

concentration (fire) ความชุกของไฟเฉพาะที่

concentration stress ความเค้นสูงเฉพาะแห่ง* (ดู kiln, dry)

concentric crack รอยแตกเป็นรูปวงแหวนซ้อนกัน

concentric vascular bundle มัดท่อลำเลียงอาหารที่มีท่ออาหารเกิดล้อมรอบท่อลำเลียง (amphicribal) หรือมีท่อลำเลียงเกิดล้อมรอบท่ออาหาร (amphivisal)

concept แนวความคิด

conceptacle ลักษณะคล้ายถุงบนใบ (frond) ของพืชทะเลบางชนิด เช่น fucus ซึ่งเป็นที่เกิดของ gametangia

conception 1. การผสมติด, การตั้งครรภ์
2. ความคิด, สิ่งที่เกิดขึ้น

concession, forest สัมปทานป่าไม้

concession, timber สัมปทานการทำไม้

conchology : malacology ศังขวิทยา

concretion มวลสารพอก*, ก้อนสารเคมีสะสม, กรวดที่เกิดจากการตกตะกอนของสารละลายในดินซึ่งเข้มข้นพอที่จะตกตะกอนได้

- condensation** การควบแน่น
- condensation, capillary** การควบแน่นในหลอดฝอย*
- condenser** 1. อุปกรณ์ทำให้ไอน้ำเย็นลงและควบแน่นเป็นของเหลว 2. อุปกรณ์สำหรับรับและสะสมประจุไฟฟ้าสถิต 3. กระจก, เลนส์รวมแสง
- condenser kiln : condensing kiln** เตาอบแบบควบแน่น* (ดู kiln, dry)
- condiment** เครื่องปรุงรส
- condition** สภาพ (ของพืช, ดิน, ปุ๋ย)
- conditioner (of fertilizer)** วัสดุปรับสภาพปุ๋ย, วัสดุที่ใส่ร่วมกับปุ๋ยเพื่อกันการจับตัวเป็นก้อน
- conditioning** การปรับภาวะความชื้น*
- conductivity, hydraulic** สภาพนำน้ำ
- conduplicate** ม้วนเข้าหากันตามด้านยาว
- cone** ช่อดอกของพืชจำพวกสน (pine)
- cone, Baptist** กรวยครอบหัวซุง* (*S. cap*)
- cone-cut** ปอกแบบทรงกรวย
- cone-cut veneer** ไม้บางปอกแบบทรงกรวย* (ดู veneer)
- cone hole** รูเกิดจากลูกสน*
- cone mixing** การผสม (ปุ๋ย) ในถังทรงกรวย
- cone penetrometer** มาตรวัดการแทงทะลุแบบกรวย [อุปกรณ์วัดความต้านทานต่อการแทงทะลุ (penetration resistance) ของดินซึ่งมีหัววัดเป็นรูปกรวย]
- cone segregation** การแยกตัว (ของปุ๋ย) เมื่อเทกอง (ปฐ.)
- confection** ลูกกวาด
- confectionery** โรงงานผลิตลูกกวาด
- configuration** รูปลักษณะ
- conformation** รูปร่าง, รูปทรงภายนอก
- confluent** ผสมเข้าด้วยกัน
- congae** พวงประติมากรรม (ไม้ดอกในสกุล *Congea tomentosa*, Roxb.)
- congeneric** เป็นของสกุลเดียวกัน
- congeneric elements** เซลล์แบบเดียวกัน*
- congeniality** ความง่ายในการผสมข้ามหรือการรวมตัวของกิ่งพันธุ์กับต้นตอ
- conglomerate** หินกรวด*, หินกรวดมน
- conical** เป็นรูปกรวย
- conidia** เซลล์สืบพันธุ์แบบไม่ใช้เชื้อเพศของเชื้อเห็ดรา
- conidiophore** ก้านชู conidia
- conifer** ต้นไม้พวกสน*, ต้นไม้ตระกูลสน, ต้นไม้ที่มี cone
- coniferous** ตระกูลสน, พวกสน*
- conjugate principal point** จุดสำคัญร่วม (ภ.)
- conjugation** การผสมพันธุ์แบบใช้เพศโดย isogametes มารวมตัวกัน
- conjunctive tissue** หมู่เซลล์ประสาน, เนื้อเยื่อประสาน*
- conjunctivis** โรคเยื่อตาอักเสบ
- conjunctivita** เยื่อบางๆ ที่เชื่อมด้านในของเปลือกตาบนและเปลือกตาล่าง
- conk** 1. ดอกเห็ดทำลายไม้* (*S. punk*)
2. ไม้ผุยุ่ย* (*S. punk, touch wood*)
- conk, blind** ปุ่มตาผุ*
- conky** มีเห็ดขึ้น* (ไม้)
- connate** ใบที่เกิดอยู่ตรงข้ามกันและมีฐานใบเชื่อมติดกันรอบๆ กิ่งหรือลำต้น, การจับตัวของส่วนที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

connate-perfoliate การเชื่อมของฐานใบที่อยู่ตรงข้ามกัน

connecting rod ก้านสูบ

connective ก้านเกสรตัวผู้หรือเนื้อเยื่อที่เชื่อมอับเรณู 2 อัน

connector, timber เครื่องประกบไม้, อุปกรณ์ยึดต่อไม้*

connivent การงอโค้งเข้าหากันของส่วนที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน

conoid มีรูปกรวย

conservation การบำรุงรักษา, การเก็บถนอม

conservationist นักอนุรักษ์วิทยา

conservator ผู้บำรุงป่า

consistence : consistency การยึดตัว, ความร่วนเหนียวหรือความคงทนของดิน, แรงเกาะกันของดิน

consistence friable ร่วนซุย

consistence indurated ร่วนปานกลาง

consistence loose ลุย, ร่วนมาก

consistence mellow ร่วนซุย

consistence plastic เหนียว

consistence plasticity ความเหนียว

consistence stickiness ความเหนียว

consistence tenacious เหนียวมาก

consolidate รวมตัวเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

consolidated, soil material การเกาะกันของอนุภาคดินอย่างแน่นแฟ้นโดยมีวัสดุมาเชื่อม

consolidated bed rock แผ่นหินพื้น

consolidation 1. การตัดผลไม้เพื่อให้มีขนาดรูปร่างแบบเดียวกัน (กษ.) 2. การหดตัวของปริมาตรดินเนื่องจากการไหลออกของ

น้ำจากตัวอย่างดินเมื่อใช้แรงกด (ปฐ.)

3. การปรับปรุงฐานะของป่าสงวนให้มั่นคง (วน.)

conspicuous ชัดเจน

constancy ความคงที่ (นว.)

constipate ทำให้ท้องผูก

constipation อาการท้องผูก

constituents ส่วนประกอบ(ของพืชและสัตว์) ที่ไม่ใช้น้ำแต่อาจละลายในน้ำได้

constitute เป็นส่วนประกอบ

constitution 1. โครงสร้างของป่า, การประกาศสถานะของป่า (วน.) 2. การประกอบกันขึ้น

constitution, soil องค์ประกอบของดิน

construction การประกอบ* (แผ่นไม้ประกอบ)

construction, all-veneer การประกอบแบบใช้ไม้บางล้วน*

construction, balanced การประกอบแบบสมดุล*

construction, laminated การประกอบแบบประกบหรือประสาน*

construction, lumber core การประกอบได้ไม้แปรรูป*

construction, sandwich การประกอบแบบสอดไม้*

construction, stressed-skin การประกอบแบบผิวรับความเค้น*, การประกอบแบบเสริมกำลังผิว

construction, symmetrical การประกอบแบบสมดุล

construction timber ไม้โครงสร้าง* (ดู structural timber)

consumption weed หูปลาส่อน [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Emilia sonchifolia*, (L.) DC.]

contact herbicide สารกำจัดวัชพืชชนิดสัมผัสตาย

contact icing การลดความร้อนโดยใช้น้ำแข็งใส่ลงไปบนผลผลิต

contact poison สารสัมผัสตาย, สารกำจัดแมลงซึ่งสามารถซึมเข้าสู่ผิวของแมลง ทำให้แมลงตายได้

contagious ติดต่อกัน, ถ่ายทอดโรคถึงกันได้

contamination การทำให้ไม่บริสุทธิ์, การเข้ามาปะปนของสิ่งอื่น เช่น เมล็ดหญ้าปนกับเมล็ดธัญพืช

contiguous ติดกันแต่ไม่เชื่อมติดกัน

continental displacement ทวีปเลื่อน (*S. continental drift*)

continental drift ทวีปเลื่อน*

continental rise ลาดตีนทวีป*

continental shelf ไหล่ทวีป*

continental slope ลาดทวีป*

continuous beam คานหลายช่วง*

continuous kiln เตาอบแบบต่อเนื่อง* (ดู kiln, dry)

continuum (soil) ดินที่มีสภาพเป็นผืนติดต่อกัน

contorted กลีบดอกหรือกลีบรองที่เรียงซ้อนเป็นเกลียว

contour เส้นแนวระดับ, เส้นชั้นความสูง

contour bank คันดินแนวระดับ

contour cropping การปลูกพืชในแนวระดับเดียวกัน

contour furrow or trench 1. ร่องระดับ

2. ดินที่ยกขึ้นเป็นร่อง แนวของร่องตั้งได้มากกับความลาดเอียง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการไหลเลยของน้ำ 3. การทำร่องน้ำลึกไปตามระดับของพื้นที่เพื่อป้องกันดินถูกน้ำกัดเซาะและช่วยเก็บกักรักษาน้ำทำให้ดินชุ่มชื้น

contouring : contour cultivation การปลูกพืชตามแนวระดับ

contour (line) เส้นสมมติที่เชื่อมจุดต่างๆ บนผิวดินและมีระดับเท่ากัน

contour map แผนที่แสดงเส้นชั้นความสูง, แผนที่แสดงเส้นแนวระดับ

contour ploughing การไถที่มีแนวไถไปตามเส้นชั้นความสูง

contour system (planting) การปลูกพืชบนเนินลาดชัน (เกิน3%) โดยทำเนินให้เป็นขั้นบันได(terrace) ในแนวระดับ ขอบของบันไดแต่ละขั้นทำคั่น (ridge terrace) กันไว้ ซึ่งจะช่วยลดความเร็วของน้ำที่ไหลบ่าลงได้

contour tillage การไถพรวนแนวระดับ

contractor ผู้รับเหมา

contra-rotate หมุนในทิศทางที่ตรงข้ามกัน

control 1. ตัวเปรียบเทียบ 2. การควบคุมผลผลิต 3. ควบคุม, ป้องกัน, กำจัด 4. การควบคุมตามโครงการ (วน.) 5. การควบคุมการขยายพันธุ์ 6. มาตรฐานเปรียบเทียบ (ส.)

control, area : control, basal area การควบคุมตามเนื้อที่หน้าตัด

control, biological : control biotic การควบคุมทางชีววิทยาหรือชีวภาพ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A control, ground จุดควบคุมบนพื้นดิน
B control, natural การควบคุมตามธรรมชาติ
C control, reduced area การควบคุมตามเนื้อที่ที่
 ปรับแล้ว
D control, volume การควบคุมตามปริมาตร
E control forms (fire) ทะเบียนควบคุม(ไฟ)
F control line (fire) แนวควบคุม(ไฟ)
G control plot แปลงมาตรฐานเปรียบเทียบ (วน.)
H control section ช่วงควบคุม, ช่วงบังคับ
 (ในการจำแนกดิน)
I control time เวลาที่ควบคุมได้
J convection การพาความร้อน
K convector ตัวพาความร้อน, อุปกรณ์ซึ่งพา
 อากาศผ่านไปบนผิวร้อน
L conventional agriculture เกษตรกรรม
 พื้นสมัย
M convention map legend (symbol) สัญลักษณ์
 แผนที่
N convergent improvement การผสมกลับไป
 หาพ่อแม่ (วิธีการปรับปรุงพันธุ์แท้โดยวิธี
 ผสมกลับเพื่อที่จะถ่ายทอดลักษณะบาง
 อย่างจากพ่อไปให้แม่ และจากแม่ไปให้พ่อ)
O conversion 1. การเปลี่ยนนวนวิธีหรือ
 พันธุ์ไม้ (วน.) 2. การแปรรูป*
P conversion factor เปรอร์เซ็นต์แปรรูป*
Q converted timber ไม้แปรรูป* (ดู lumber)
R conveyor สายพานลำเลียง
S conveyor, auger-type เกลียวลำเลียงวัสดุ
T conveyor, belt สายพานลำเลียง
U conveyor, chain โซ่ลำเลียง
V conveyor, cross อุปกรณ์ลำเลียงซึ่งมีแนวทาง
 พาดผ่านเส้นทางลำเลียงอื่น

conveyor, elevator อุปกรณ์ลำเลียงในแนวตั้ง
 conveyor, flight ครีบกวาดลำเลียง
 conveyor, floor พื้นลำเลียง
 conveyor, rod link อุปกรณ์ลำเลียงซึ่งมี
 ลักษณะต่อเนื่องกันไป
 conveyor, trolley โซ่ลำเลียง(มีล้อแขวนอยู่
 บนรางรูปตัว I ใช้ลากรถบรรทุกน้ำหนักที่
 อยู่บนพื้นล่างให้เคลื่อนที่)
 convolute 1. ซิ่นๆ ลงๆ (เหมือนคลื่นลูกโตๆ)
 ไปตามยาว 2. ม้วนกลม 3. ดู contorted
 convolute บิดเวียน*
 convulse ชักกระตุก
 convulsion อาการชักกระตุก
 convulsive ลักษณะชักกระตุก
 cooking vat ลังต้มไม้*, บ่อต้มไม้*
 coolant สารระบายความร้อน
 coontail สาหร่ายหางม้า (วัชพืชน้ำในสกุล
Ceratophyllum echinatum, A.Gray.)
 cooperage การทำถังไม้*, ถังไม้*
 copal ชันชนิดหนึ่ง
 coppice ป่าที่เกิดจากตอ, ละเมาะ, หน่อที่เกิด
 จากตอไม้ที่ถูกตัด
 coppice, shelterwood ระบบเลือกตัดให้แตก
 หน่อไว้ร่วม
 coppice, to ตัดให้แตกหน่อ
 coppice of two rotations ระบบตัดให้แตก
 หน่อสองรอบหมุนเวียน
 coppice selection system ระบบเลือกตัดให้
 แตกหน่อ
 coppice shoot หน่อจากตอ
 coppice system ระบบตัดให้แตกหน่อ

coppice system, simple ระบบตัดให้แตก
หน่อธรรมชาติ

coppice with standard system ระบบตัด
ให้แตกหน่อไว้ไม่โต

copra เนื้อมะพร้าวแห้ง

copulate ผสมพันธุ์

copulation การผสมพันธุ์

corainder ผักชี (พืชในสกุล *Coraindrum sativum*, L.)

coral hibiscus พู่ระหง, พู่เรือหงส์ (พืชในสกุล
Hibiscus schizopetalus, Hook.f.)

coral tree 1. ปาริชาติ (ต้นไม้นิสกุล
Erythrina indica, L.) 2. ทองกลางใบ
ต่าง (ต้นไม้นิสกุล *Erythrina variegata*,
L. var. *picta*, Hort.)

coral vine พวงชมพู, พวงนาค (ไม้ดอกในสกุล
Antigonon leptopus, Hook & Arn.)

cordate รูปหัวใจ*, ลักษณะเหมือนรูปหัวใจ
ปลายแหลมชี้ขึ้นข้างบน

cordial น้ำผลไม้

corduroy ลูกกระขนาด*

corduroy road ทางลูกกระขนาด*

cordwood ไม้พิน*, ไม้ท่อนเล็ก*

core 1. ไส้*, ใจกลาง (*S. centre*) 2. ไม้ส่วน
ใน* 3. แกนกลางของผลไม้บางชนิดซึ่ง
แข็งและมีเมล็ด เช่น แอปเปิ้ล 3. ท่อน
เหล็ก, โลหะที่มีอำนาจแม่เหล็ก 4. เจาะ,
เอาเมล็ดหรือแกนออกจากผล

core, banded ไล่เสริม, ไล่ปะขอบ*

coreboard 1. ไม้อัดไล่ไม้ประสาน* 2. ไม้อัด
ไล่ไม้ประกอบ*

corestock ไม้ทำไส้*

coriaceous เหนียวคล้ายหนังสัตว์

cork ไม้ก๊อก*, (กลุ่มเซลล์ที่ตายแล้ว พบตาม
บริเวณผิวของลำต้นและราก ที่ผนังของ
เซลล์เหล่านี้จะมีสารพวก *suberin* อยู่)

cork cambium เยื่อเจริญที่สร้างไม้ก๊อก

cork tree ปีบ (ต้นไม้นิสกุล *Millingtonia horensis*, L.)

corm หัว, ลำต้นพิเศษชนิดหนึ่ง มีขนาดสั้น ต้น
เกิดจากาบใบซึ่งพองโตเชื่อมติดกันแน่น
และแข็ง เช่น หัวช่อนกลั่นฝรั่ง แตกต่าง
จาก *bulb* ตรงที่ *corm* มีเนื้อเยื่อมากกว่า
และมี *scale leaves* น้อยกว่า

cormel corm ย่อยที่เกิดจากต้นแม่ ปรกติมี
เป็นจำนวนมาก

cormorant นกกาน้ำ

corn chrysanthemum ผักกาดฝอย (พืชใน
สกุล *Chrysanthemum segetum*, L.)

corned beef เนื้อหมักเกลือบรรจุกระป๋อง

corner, to คว้นไม้

corner bind ไซ่มุม*

corner block รอกมุม*

cornering การคว้นกระพี*

corn grass หญ้าแดง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Rottboellia exaltata, L.f.)

corniculate มีส่วนยื่นออกคล้ายเขาสัตว์

corn plant (ไม้ประดับในสกุล *Dracaena massangeana*)

corolla กลีบดอก, วงกลีบดอก (ส่วนของกลีบ
ดอกทั้งหมดซึ่งแต่ละกลีบดอกอาจจะ
มีชื่อเรียกต่างๆ กันออกไปอีก เช่น ใน
ดอกกล้วย เป็นต้น)

corolliform มีลักษณะคล้ายกลีบดอก

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A **corpus** กลุ่มเซลล์ใน apical meristem เกิด
B อยู่ใต้ชั้น tunica กลุ่มเซลล์นี้แบ่งตัวไป
C ทุกทิศทาง

D **corpus luteum** เซลล์สีเหลืองบนรังไข่ซึ่งเกิด
E ขึ้นหลังไขตก (ทำหน้าที่ขับฮอร์โมน
F โปรเจสเตอโรน)

G **corral a fire, to** ทำแนวล้อมไฟ

H **corrective application** การใส่ปุ๋ยปรับระดับ
I ความอุดมสมบูรณ์

J **correlation** สหสัมพันธ์*, ค่าความสัมพันธ์
K ระหว่างความผันแปรสองอันซึ่งเป็นอิสระ
L ต่อกัน ถ้าสิ่งหนึ่งมีจำนวนมากขึ้นอีกสิ่ง
M หนึ่งย่อมจะมีมากขึ้นด้วย หรือในทาง
N กลับกันคือมีน้อยลง (ส.)

O **correlation, coefficient** สัมประสิทธิ์
P สหสัมพันธ์* (ส.)

Q **corrosion** การกร่อนสลายตัว*

R **corrugated** ทำให้เป็นลอน

S **corona (crown)** ส่วนของดอกที่เกิดแทรก
T ระหว่างกลีบดอกและเกสรตัวผู้หรือบน
U กลีบดอก มีลักษณะเป็นกลีบเรียวยาว เกิด
V เป็นวงอาจมีมากกว่า 1 วง เช่น ดอก
W เสาวรส

X **cortex** (ทับศัพท์), กลุ่มเซลล์ชั้นในลำต้นหรือ
Y ราก อยู่ระหว่างเซลล์ผิว (epidermis) กับ
Z ท่ออาหาร (phloem)

corrugation รอยหยักเป็นคลื่น, รอยพับ

corymb ช่อดอกแบบหนึ่ง (ดอกย่อยเจริญ
ออกมาจากก้านดอกและชูดอกขึ้นไปอยู่
ในระดับเดียวกัน ก้านดอกมักจะยาวไม่
เท่ากัน ดอกที่อยู่ด้านบนนอกสุดของช่อ
จะบานก่อน)

coryza โรคหวัดในสัตว์ปีก

costa ก้านใบรวม, เส้นกลางใบของใบเดี่ยว

costapalmate ใบปาล์มแบบ palmate ซึ่งมี
ก้านใบเกิดทะเลาะแผ่นใบ มองเห็นเป็นเส้น
กลางใบ

cotchell ไม้ขายปลีก*

cotret มัดไม้ผ่า*

cotton ฝ้าย (พืชในสกุล *Gossypium* spp.)

cotton rose พุดตาล (ไม้ดอกในสกุล *Hibis-*
cus mutabilis, L.)

cotton tree จั้วบ้าน (ต้นไม้ในสกุล *Salma-*
lia malabarica, Shoot & Endl.)

cotyledon 1. ใบเลี้ยง 2. ตุ่มบนรก (ยึดจับกับ
caruncle บนผนังมดลูกของตัวแม่)(สว.)

cotyloid รูปคล้ายถ้วย

coucal นกกระจู๊ด, นกกด (นกใน *genus*
Centropus sp.)

coulter แผ่นโลหะที่อยู่ในแนวตั้งข้างหน้าใบไถ
ใช้ตัดดินที่มีตอซังหรือวัชพืชก่อนที่ใบไถ
จะตัดพลิกดิน ช่วยให้การพลิกกลบวัชพืช
และตอซังดีขึ้น (วศ.)

coulter, disc จานตัดดิน

coulter, knife มีดตัดดิน

coulter, notched จานตัดดิน

coulter, plain จานตัดดินใบเรียบ

coulter, ripple edge จานตัดดินแบบขอบคลื่น

coulter, skim ไถตัดดิน

coulter injection การอัดปุ๋ยเหลวตามรอย
ตัดดิน

counter ทวน (วศ.)

counter, tally เครื่องนับจำนวน

counter current ลักษณะการไหลสวนทาง

counter fire, to เผากลับ, เผาโต้
counter shaft เฟลาที่หมุนทวนทิศทางปรกติ
counter veneer ไม้บางอัดรองหน้า* (ไม้อัดสองชั้น, ดู veneer)
country cut เลื่อยเพื่อ*
country rock หินท้องถิ่น
coupe แปลงตัดพิน* (*S. cut*)
coupling ตัวต่อให้ชิ้นส่วน 2 ชิ้นติดกัน
coupling, universal ข้อต่อสากลที่ต่อเพลลาฯ หนึ่งให้ถ่ายทอกำลังการหมุนไปยังอีกเพลลาหนึ่งโดยที่เพลลาทั้งสองมิได้อยู่ในแนวเดียวกัน (วค.)
course ชั้นไม้ในกอง* (*S. round*)
cover, crown เขตคลุมของเรือนยอด
cover, game พืชกำบังสัตว์
cover, ground พืชคลุมดิน
cover, low ไม้พื้นล่าง
cover board ไม้เพดานอุโมงค์* (เหมืองแร่)
cover crop พืชคลุมดิน
cover cropping การปลูกพืชคลุมดิน
covert พืชกำบังสัตว์
cover type ชนิดป่า
cow pea ถั่วพุ่ม [พืชในสกุล *Vigna sinensis*, (*L.*) Saviex-Hassk.]
cowslip creeper ขจร, สลิด (พืชในสกุล *Talasma minor*)
crab 1. ความเซ 2. แท่นเข็มแพ*, แท่นกว้านน้ำแพ* (วน.)
crab line hookless คันธง (เครื่องมือขนาดเล็กลักษณะคล้ายเบ็ด ใช้ผูกเหยื่อล่อปู)
crack รอยแตก*, รอยร้าว*, ทำให้แตกร้าว
cradle 1. เปล, เปลชุง* 2. ฐานบากลาง (รวม

หมอน) 3. ทำที่รองรับ* (*S. bed*)
crane (ทับศัพท์), อุปกรณ์ที่มีแขนยาวใช้ประกอบกับรอก ตะขอเกี่ยว หรืออุปกรณ์จับวัสดุอื่นหรือภาชนะขนาดใหญ่ ใช้ยกสัมภาระหนัก
crane, sarus นกกระเรียน (นกในสกุล *Grus antigone* sp.)
crank 1. ข้อเหวี่ยง 2. หมุนแขนที่ตั้งฉากกับเพลลา (เพื่อเปลี่ยนการเคลื่อนที่จากแนวเส้นตรงเป็นการหมุน)
crank, drive เฟลาข้อเหวี่ยงขับ
crank angle มุมระหว่างจุดบนเส้นอ้างอิงกับตำแหน่งของแขนบนเพลลาที่ขณะใดขณะหนึ่งระหว่างการหมุน 1 รอบ
crankcase ตัวถังบรรจุเฟลาข้อเหวี่ยงและชิ้นส่วนของเครื่องยนต์ที่เคลื่อนที่ เพื่อป้องกันฝุ่น ความสกปรก และความเสียหายที่อาจเกิดกับข้อเหวี่ยงต่างๆ ได้
cranking การหมุนเครื่องยนต์สันดาปภายใน
cranking mechanism กลไกการหมุนของข้อเหวี่ยง
crank shaft เฟลาข้อเหวี่ยง, เฟลาข้อเหวี่ยง
crape jasmine พุดฝรั่ง (ไม้ดอกในสกุล *Ervatamia coronaria*, stapf)
crape myrtle ตะแบก, ยี่เข่ง (ต้นไม้ในสกุล *Lagerstroemia indica*, *L.*)
crate ถังใส่ของ
crate, to บรรจุของลงถัง
crater หลุม
crater, volcanic ปล่องภูเขาไฟ*
crate wood ไม้ซี่ทำลัง*
crawler ดินตะขาบ*

cream (ทับศัพท์), นำนมที่มีไขมันสูง

creaming การทำไม้แบบฟันตัด*, การเลือก
ทำแต่ไม้ชั้นดี (ดู selective cutting)

credit, agricultural ลินเชื่อการเกษตร

creep 1. การหย่อน* 2. เคลื่อนที่อย่าง
ระมัดระวัง 3. คลาน, ลอด, มุด

creep, soil ดินเลื่อน, ดินคืบ, การคืบของดิน

creeper ไม้เลื้อย (มักมีรากเกิดตลอดความ
ยาวของลำต้น)

creep feed อาหารสัตว์อ่อน, การจัดอาหาร
คุณภาพดีไว้ให้ลูกสัตว์ได้กินแยกจากของ
แม่ (แม้สัตว์ไม่สามารถเข้าไปกินอาหารได้)

creep-feeder อุปกรณ์ให้อาหารสัตว์ มีรั้วที่
สัตว์ขนาดเล็กสามารถลอดผ่านและกิน
อาหารได้โดยไมโดนสัตว์ขนาดใหญ่กว่าแย่ง

creeping fig 1. ตีนตุ๊กแก (พืชในสกุล *Ficus pumila*)
2. มะเดื่อเถา (พืชในสกุล *Aganosma marginata*, G.Don.)

creeping tuberose ซอนกลิ่นเถา, ชะลูดข้าง
(ไม้ดอกในสกุล *Stephanotis floribunda*,
Brongn.)

creeping water primrose แพงพวยน้ำ (วัชพืช
น้ำในสกุล *Jussiaea repens*, L.)

cremocarp ดู schizocarp

crenate หยักมน*, มีหยักกลมกว้าง, มีฟัน
กลมทู่เป็นซี่ๆ

creosote oil น้ำมันครีโอสต์*

crest 1. สัน, ยอด 2. หงอน (สัตว์)

crested ขอบที่มีหยักไม่เป็นระเบียบ

crib(bing) 1. แพงซุง*, ฟันกักไม้* 2. กองไม้
แบบสามเหลี่ยม 3. คอกหิน* 4. ฐาน
คอกหมู* (*S. cog*)

crib stack กองไม้แบบสามเหลี่ยม* (ดู stack)

cribiform membrane หลุมผนังเซลล์แบบมี
เส้นฝอย* (ดู pit)

cribiform pit หลุมผนังเซลล์แบบมีเส้นฝอย*
(ดู pit)

crimping ผิวเป็นคลื่น*

crimps การยุบ* (*S.collapsa*)

crimson China กุหลาบแดง (ไม้ดอกในสกุล
Rosa chinensis, Jacq.)

crimson China rose กุหลาบแดงจีน, ยี่สุนหนู
ไม้ดอกในสกุล *Rosa chinensis*, Jacq.
(var. *semperflorens*) Koehne.]

crinker joint รอยต่อเกย* (ดู joint)

crispate เป็นหยักอยู่ยี่

crispness ความกรอบ

crisscross ไขว้, ซ้ำม, กลับไปกลับมา

crisscross, different breeds การผสมพันธุ์
แบบไขว้หรือสลับ

criss-cross inheritance การสืบพันธุ์ที่
ลักษณะถูกควบคุมโดยยีนที่มีตำแหน่ง
อยู่บนโครโมโซมเพศ

criteria บรรทัดฐาน

criteria reaction ปฏิกริยาวิกฤติ

critical day-length ความยาววันวิกฤติ (พืช
วันสั้นจะออกดอกได้ ต้องได้รับแสงสว่าง
ต่อช่วง 24 ชั่วโมงน้อยกว่าความยาววิกฤติ
พืชวันยาวจะออกดอกได้ต้องได้รับแสง
สว่างต่อช่วง 24 ชั่วโมง มากกว่าความ
ยาววันวิกฤติ)

critical moisture ความชื้นวิกฤติ (จำนวน
น้ำที่มีอยู่บนเม็ดดิน ณ ความดัน 15
บรรยากาศ)

critical relative humidity : CRH ความชื้นสัมพัทธ์วิกฤติ

crook 1.คด*, ไม้คด*, โคนงด้านข้าง (*S. knee*)
2. โกง* (ดู *warp*)

crop 1. พืชผล (กษ.) 2. ปริมาณพืชผลที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูหนึ่ง 3. ยอดจำนวนหลุมเจาะยาง* (วน.) 4. กระเพาะพืคอาหาร อยู่ใต้คอสัตว์ปีก (ใช้เก็บอาหารชั่วคราว) (สว.)

crop, to 1. ปลูกพืช 2. ทะแะเล็มพืชอาหารสัตว์ที่ปลูกไว้ 3. ให้ผลผลิต

crop, cash พืชเศรษฐกิจ

crop, cover พืชคลุม

crop, deep rooted พืชที่มีรากหยั่งลึก

crop, final พืชผลที่เก็บเกี่ยวครั้งสุดท้าย

crop, main พืชผลหลัก

crop, nurse พืชที่เลี้ยง

crop, pure ป่าล้วน

crop, seedling พืชผลที่เกิดจากเมล็ด

crop, uniform พืชผลวัยเดียวกัน

crop husbandry กสิกรรม, การเพาะปลูก

crop logging กราฟแสดงปริมาณผลผลิตกับปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตของพืช เป็นการกำหนดไว้ว่า ถ้าปัจจัยในการเจริญมีเท่านั้นเท่านั้นจะได้ผลผลิตเป็นอย่างไร

crop nutrient budget งบดุลธาตุอาหารพืช

crop nutrient recycling การหมุนเวียนกลับของธาตุอาหารพืช

crop nutrient removal การดึงธาตุอาหารไปกับพืช

crop nutrient sources แหล่งธาตุอาหารพืช

crop nutrient uptake การดูดธาตอาหารพืช

cropping system ระบบการปลูกพืช

crop residue management : CRM การจัดการเศษเหลือพืช

crop residue management system ระบบการจัดการเศษเหลือพืช

crop rotation การปลูกพืชหมุนเวียน

crop sharing การแบ่งผลผลิต (แทนค่าเช่าที่ดิน)

crop tree ต้นไม้พืชผล

crop type ชนิดป่า

crook โคนง, โกง

cross 1. ลูกผสม 2. ทำให้เกิดลูกผสม 3. การผสมข้ามพันธุ์ 4. ไชว้, ข้าม, พาดขวางกัน

cross, to ผสมข้าม

cross, double ลูกผสมคู่, ลูกผสม F_2 ที่ได้จากการผสมระหว่าง F_1 ของลูกผสมเดี่ยว

cross, out การผสมข้ามโดยธรรมชาติระหว่างพืชซึ่งมีพื้นฐานทางพันธุกรรมแตกต่างกัน (ดู *cross pollination*)

cross, reciprocal การผสมสลับ, การผสมกลับเพศระหว่างพันธุ์ 2 พันธุ์ โดยมีการสลับพ่อและแม่ เช่น $A \times B$ และ $B \times A$

cross, single ลูกผสมเดี่ยว (เป็นลูกผสม F_1 ระหว่างสองสายพันธุ์แท้)

cross, test การผสมกับ homozygous recessive เพื่อทดสอบ linkage และ homozygosity

cross, three-way ลูกผสมสามทาง (เป็นการผสมระหว่างสามสายพันธุ์ ทำให้ลูกผสมที่ได้มาจากพ่อแม่สามพันธุ์)

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

cross, top การผสมพืชที่จะคัดเลือกกับตัวทดสอบตัวใดตัวหนึ่ง

cross-arm ไม้คอนสาย* (วน.)

cross-band 1. แผ่นขวาง* 2. วางขวางเฉียง* (วน.)

cross bar แขนขวาง

cross bedding การวางชั้นเฉียงระดับ* (การวางตัวของชั้นหินโดยเอียงเทเป็นมุมกับแนวระดับชั้นหินปรกติ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทิศทางของกระแสหรือลมทำให้ตะกอนดินทรายไม่อาจตกลงในระดับปรกติได้ ต้องเอียงไปตามแนวกระแสหรือลม)

cross bolt สลักกันไม้แตก* (วน.) (S. *stitchbolt*)

cross break : cross fracture รอยหักขวางเฉียง* (วน.)

cross-breaking strength แรงดัดหัก* (ดู strength)

crossbred สัตว์ลูกครึ่ง, ลูกผสม

cross breed พันธุ์ผสม

cross-breeding การผสมข้ามพันธุ์

cross compatibility การผสมข้ามที่ให้ดอกผล (พร.)

cross conveying การลำเลียงพาดขวางกัน

crosscut, to 1. ทอนไม้*, ทอนซุง (S. *buck*)
2. ตัดขวางเฉียง* (S. *square-cut*)

crosscut saw เลื่อยทอน*, เลื่อยตัด* (ดู saw)

cross cutter คนทอนซุง* (วน.) (S. *bucker, logger*)

cross drill การปลูกเมล็ดพืชโดยให้แถวของเมล็ดตัดกันเป็นมุม 90 องศา

crosser ไม้คั่น* (ดู sticker)

cross fertility การผสมข้ามที่ให้เมล็ดซึ่งเมื่อนำมาเพาะจะงอกได้

cross fertilization การปฏิสนธิข้าม

crossfield บริเวณรัศมีทาบตัด* (S. *ray cross-ing*)

crossfield pit หลุมผนังเซลล์ในบริเวณรัศมีทาบตัด* (ดู pit)

crossfield pitting การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์ในบริเวณรัศมีทาบตัด* (ดู pitting)

cross fruitful แห่งการผสมข้ามที่ให้ดอกผล

cross grain แล่นขวาง*

crosshaul 1. ลานกวางไม้* 2. กวางขวางท่อน* (S. *parbuckle*)

cross incompatibility การผสมข้ามที่ไม่ให้ดอกผล, ไม่สามารถผสมข้ามกันได้

crossing การผสมข้ามพันธุ์

crossing over : crossover 1. การไขว้เปลี่ยน, การแลกเปลี่ยนชิ้นส่วนของโครโมโซมที่มาจับคู่กันในการแบ่งตัวแบบ meiosis หรือ mitosis ในบางกรณี 2. การแลกเปลี่ยนสัดส่วนระหว่าง non-sister chromatids ของ homologous chromosomes
crossing, ray บริเวณรัศมีทาบตัด* (S. *cross-field*)

crossing sleeper : crossing timber ไม้หมอนประแจ*, ไม้หมอนพิเศษ (วน.) (S. *switch tie*)

cross pollination การผสมข้าม (การถ่ายทอละอองเกสรตัวผู้จากพันธุ์หนึ่งไปยังเกสรตัวเมียของอีกพันธุ์หนึ่ง ในทางพฤกษศาสตร์หมายถึงการผสมข้ามต้น ส่วน

- ในทางพืชสวนหมายถึงการผสมระหว่างพันธุ์ไม้พืชชนิดเดียวกัน
- cross section** หน้าตัด* (วน.), ภาพตัดขวาง, ด้านหน้าตัด* (*S. transverse section*)
- cross shaft** เพลลาที่ต่อจากเครื่องจักรเพื่อถ่ายทอดกำลังจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง
- cross stack** กองไม้แบบขวางเตา* (อบไม้) (ดู stack)
- cross sterility** การผสมข้ามที่ให้เมล็ดแต่เมื่อเอาไปเพาะจะไม่งอก
- crosstie** ไม้หมอนรถไฟ* [S. rail (way) tie, sleeper, tie]
- cross unfruitful** แห่งการผสมข้ามที่ให้ผลไม่ตก
- crotch** 1. ง่ามไม้*, มุมที่กิ่งทำกับยอด (*S. fork*)
2. เลื้อนไม้ง่าม* (*S. alligator, go-devil, lizard, slipe, travoy*) 3. บาก*
- crotch to** บากไม้
- crotch figure** ลายไม้โคนง่าม* (ดู figure)
- crotch veneer** ไม้บางจากโคนง่าม* (ดู veneer)
- croton** โกสน (ไม้ประดับในสกุล *Codiaeum variegatum*, Blume)
- crow, house** นกแกล (นกในสกุล *Corvus splendens*)
- crow, large-billed** กา (นกในสกุล *Corvus macrorhynchus*)
- crow foot grass** หญ้าปากควาย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Dactyloctenium aegyptium* (L.) Richter.]
- crow** 1. ฐานของต้นไม้ที่รากโผล่ออก, บริเวณโคนต้นตรงรอยต่อระหว่างต้นกับราก 2. กอ
- (เช่น กอตะไคร้), พุ่มใบ, ตะเกียงสลับประด, จุกที่เกิดบนผลสลับประด 3. เรือนยอด* (วน.)
- crown class** ชั้นเรือนยอด
- crown-cut** การเลื่อยขวางเส้นรัศมี, ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู (ดู flat-sawed)
- crown depth : crown length** ความหนาของเรือนยอด
- crown grafting** การต่อกิ่งบนตอไม้ ทำได้โดยการตัดต้นไม้ให้เหลือตอชิดกับดินแล้วนำกิ่งมาต่อบนต้นตอนั้น
- crown height, lower** ความสูงถึงกิ่งแรก
- crown height, upper** ความสูงถึงฐานเรือนยอด
- crown of the throne** ปิยะเซียน, ว่านเศรษฐี (ไม้ประดับในสกุล *Euphorbia splendens*, Bojer)
- crown (percent : ratio)** เปอร์เซ็นต์เรือนยอด
- crown root** คอราก
- crown shaft** ส่วนที่ยื่นออกมาจากลำต้นมีลักษณะเป็นลำ เกิดจากการซ้อนของฐานกาบใบ พบในปาล์มบางชนิด
- crown slip** ดู crown
- crown tree** ไม้เหล็ยมโกสน*
- cruise** ตำรวจประเมินไม้* (*S. assess*)
- crumb** 1. เป็นเม็ดจับกันเป็นก้อนหรือเป็นกระจุก, แบบก้อนกลมพูน (ปฐ.) 2. เศษชิ้นเล็กๆ ของอาหารแห้ง (เช่น ขนมปัง, ขนมเค้ก) 3. อาหารแห้งป่นได้จากขนมปังหรือเค้กบดแห้ง

A **crumble** ทำให้แตกโดยทำให้เป็นชิ้นเล็กๆ

B **crumb structure** โครงสร้าง (ดิน) แบบก้อน
C กลมพูน (ปฐ.)

D **crush** บดละเอียด, บีบ

E **crushing (failure)** การแตกหักจากการอัด*
F (ดู failure)

G **crushing strength** แรงอัด* (ดู strength)

H **crushing strength at maximum load** แรง
I อัดสูงสุด* (ดู strength)

J **crushing stress** ความเค้นจากแรงอัดสูงสุด*
K (ดู stress)

L **crust** 1. แผ่น, เปลือก 2. ผิวนอกของขนมปัง,
M ผิวหน้าขนมอบที่มีสีน้ำตาล, 3. ส่วนแข็ง
N ของผิวโลก

O **crustacean** สัตว์จำพวกกุ้ง

P **crust, soil** แผ่นคราบแข็งหน้าดิน

Q **cryic** (ทับศัพท์), ชั้นอุณหภูมิดินซึ่งมีค่าเฉลี่ย
R ของอุณหภูมิตลอดปีอยู่ระหว่าง 0-8°C วัด
S ที่ระดับความลึก 50 ซม. จากผิวดิน

T **cryogenic** เกี่ยวกับภาวะเย็นเยือก

U **cryogenic freezing** การแช่เยือกแข็ง

V **cryogenics** อดิศาสตร์

W **cryostat** ภาชนะเย็นเยือก

X **cryptogam** กลุ่มของพืชที่ขยายพันธุ์โดยสปอร์
Y เช่น เฟิร์น, มอสส์

Z **cryptorchid : cryptorchis** อัณฑะทองแดง
 (สัตว์ที่ลูกอัณฑะไม่ลงมาอยู่ในถุงอัณฑะ)

crptorchidism สภาวะที่สัตว์มีอัณฑะทองแดง

crystal ผลึก*

crystal, acicular ผลึกรูปเข็ม*

crystal, druse ผลึกก้อนกลม*

crystal, raphid ผลึกรูปกลุ่มเข็ม*

crystal, styloid ผลึกแท่งยาว*

crystalline ทำด้วยผลึก

crystalline cellulose เซลลูโลสสังเคราะห์*

crystalline rock หินผลึก

crystallise ตกผลึก

crystallite ส่วนที่มีผลึก*

crystal sand ก้อนผลึก

crystal sand crystal ผลึกเม็ดทราย

crystorchidism สภาวะที่ลูกอัณฑะสัตว์หนึ่ง
 หรือสองลูกไม่ลงมาอยู่ในถุงอัณฑะ

cryptocrystalline ผลึกชนิดเล็กมาก

cryptogamic botany พฤษศาสตร์พืชไร้เมล็ด

cube ลูกบาศก์*

cubical rot การผุแบบสี่เหลี่ยม (ดู rot)

cuckoo นกคัคคู

cuckoo, ground (red-billed) นกโกโรโกโส
 (นกในสกุล *Carpococcyx renauldi*)

cucumber แตงกวา, แตงร้าน (พืชในสกุล
Cucumis sativus, L.)

cucumber tree ตะลิงปลิง (ต้นไม้ในสกุล
Averrhoa bilimbi, L.)

cuesta เขารูปอู้นี้ได้*, ภูมิภาพแบบเขาอู้นี้ได้

cull (กล้า) คัดทิ้ง, ไม้แป๊ะ, ไม้คุณภาพต่ำ*, การ
 คัดทิ้ง, การฟันตัด*, การเลือกตัด, หัก
 ต่ำหนิ*

cull, to คัดทิ้ง, หักส่วนออก, เลือกออกมาก

cull, mill ไม้คุณภาพต่ำ* (ที่เลื่อยแล้ว),
 เศษไม้*

cull, woods เศษไม้ปลายไม้*

culler คนวัดไม้* หรือคัดตัดไม้ (*S. scaler*)

culling การคัดพืชหรือสัตว์ที่มีคุณภาพเลวทิ้ง

culm 1. ลำต้นของพืชจำพวกไผ่, หญ้า

2. ลำปล้อง (วน.)

cultigen พืชที่เรานำมาปลูกแต่ไม่ทราบบรรพบุรุษดั้งเดิม

cultimulcher เครื่องพรวนแบบลูกกลิ้งช่วย (ดู harrow, roller)

cultivar พันธุ์พืช (ดู variety)

cultivate เพาะปลูก, ไถพรวน, ทำเกษตรกรรม

cultivated plant ดู cultigen

cultivation การเกษตรกรรม (การกระทำกับดินในการทำไร่ ทำสวน), การเพาะปลูก, การพรวน

cultivation, shifting ไร่เลื่อนลอย, การทำไร่เลื่อนลอย

cultivator เครื่องพรวน (ดิน)

cultivator, disc ชุดไถย่อยดินแบบจานกระทะ (ดู harrow, disc)

cultivator, field ชุดไถย่อยดินระยะถี่

cultivator, rolling ชุดไถย่อยดินแบบวงจักร

cultivator, spring tine พรวนซี่

cultivator, rolling ridger ชุดไถย่อยดินแบบวงจักรประกอบด้วยโดยคร่อง

cultivator, rotary ไถหมุน

cultural operations การบำรุงป่า

cultural perfection การเลี้ยงดีเยี่ยม

culture เพาะ, การเพาะ, การเพาะเชื้อ, ลี้งเพาะ

cultures, hydroponic การปลูกพืชในน้ำยา

cumin ดู cumin seed

cumin seed ยี่ห่วย (พืชในสกุล *Cuminum symimum*, L.)

cumulative process ขบวนการสะสม

cuneate รูปลิ้ม ปรกติแคบมีฐานกว้าง

cunet : cunit (หน่วย) คิวเนต, คิวนิต

cup 1. ถ้วยไฟ 2. ถ้วย*(รองยาง)

cupids paint พุลาชอน [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Emilia sonchifolia*, (L.) DC.]

cupping 1. การเจาะหลุม* 2. การเตรียมเจาะ*(ยางสน) (*S. setting up*) 3. ไค้รูปถ้วย 4. ห่อตัว* (ดู warp)

cupping axe ฝักหน้าแก้ว*

cupressoid pit หลุมผนังเซลล์แบบไม้สกุลคิวนเพรสซ์* (ดู pit)

cup shake รอยร้าวตามวงปี (ดู shake)

cupule ลักษณะคล้ายถ้วย (ตรงฐานของผลบางชนิด)

curd 1. ดอกของกะหล่ำดอก 2. ก้อนโปรตีนที่ตกตะกอนแยกตัวจากน้ำนมเมื่อเติมกรดลงไป (อต.)

curdle ตกตะกอน

cure 1. การเก็บถนอมโดยตากแห้งหรือวิธีอื่นซึ่งคล้ายคลึงกัน 2. การอบผึ่งไม้ (วน.) 3. (กาว) แข็งตัว* 4. แห้งตัว* 5. บ่ม, หมัก

cure, to ทำให้ (กาว) แข็งตัว

curf คลองเลื่อย*, บากล่าง (ดู kerf)

curing การบ่ม, การเก็บถนอม (หญ้าหรือพืช) โดยวิธีตากแห้งหรือกรรมวิธีอื่น ๆ

curing of fertilizers การบ่มปุ๋ย (การเก็บปุ๋ยเคมีซึ่งผลิตได้ใหม่ๆ ไว้เป็นกองชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งก่อนนำไปใช้ มิฉะนั้นปุ๋ยจะจับตัวเป็นก้อนแข็ง)

curing time ช่วงเวลา (กาว) แข็งตัวเต็มที่* (*S. gluing time*)

curl ไม้โค้งงอ* (สำหรับทำไม้บาง)

curler เครื่องอุปกรณ์เกษตรกรรมชนิดหนึ่ง ลักษณะเหมือนจาน ใช้สำหรับพรวนดิน

กับพืชที่ปลูกในร่องทำเป็นแถวยาว ๆ

curl figure ลายไม้โคนง่าม*, ลายหางปลา*
(ดู figure)

curly figure : curly grain ลายคลื่น*

current annual increment : c.a.i. ความ
เพิ่มพูนรายปี

curtain kiln เตาอบแบบม่าน* (ดู kiln, dry)

curve, drying เส้นโค้งขณะ(ดิน)แห้ง (ปฐ.)

curve, wetting เส้นโค้งขณะ(ดิน)เปียก (ปฐ.)

curve, soil moisture characteristic เส้น
โค้งลักษณะความชื้นของดิน

curve, soil moisture release เส้นโค้งการ
ปลดปล่อยความชื้นของดิน

curve, soil moisture retention เส้นโค้งการ
ดูดยึดความชื้นของดิน

cuspidate ปลายแหลมแข็ง

custard apple น้อยโหนง, น้อยหน่า (ต้นไม้
ในสกุล *Annona reticulata*, L.)

cut 1. ไม้ตัด* (การแบ่งชั้นไม้, รอยตัดของกิ่ง
ไม้ (*S. cutting*), 2. ผลผลิตไม้จากแปลง*,
3. ชั้นส่วนไม้กระดาน 4. แปลงตัดฟัน*
(*S. coupe*) 5. การไถดินเป็นร่องลึก

cut, to 1. ตัดฟัน, ตัดโคน* 2. ตัดหญ้าไป
เลี้ยงสัตว์

cut, annual : periodic วนผลิตผลรายคาบ
หรือรายปี

cut, country เลื่อยเพื่อ*

cut, falling การทอนครั้งแรก*

cut, full ไม้เลื่อยเพื่อ, ไม้ไสเพื่อ, ขนาดเพื่อ*

cut, middle ชุงท่อนกลาง

cut, tangential เลื่อยตัดเส้นรัศมี*, เลื่อย
แบบหลังหมู*

cut allowable วนผลิตผลที่ยอมให้

cutan คราบวัตถุ

catch สีสียด*, สีสียดเหนือ (ต้นไม้ในสกุล
Acacia catechu, Willd.)

catch, pale ผลึกสีสียด, สีสียดเทศ*
[*S. catechu*, *kath(a)*, *Keersale*]

cut flower ไม้ตัดดอก

cutia นกขี้ติยา (นกในสกุล *Cutia nipalensis*)

cuticle 1. ชั้นของสารที่มีลักษณะคล้ายขี้ผึ้ง
เคลือบอยู่ตามเซลล์ผิวหนังนอก, นวลไข่,
เคลือบผิว 2. ผิวชั้นนอกของไส้เดือนฝอย

cuticularization กระบวนการเกิดชั้นของสาร
ที่มีลักษณะคล้ายขี้ผึ้ง (cuticle)

cutin สารที่มีลักษณะและสมบัติคล้ายขี้ผึ้ง

cutinization กระบวนการเกิด cutin ในผนัง
เซลล์

cutlass มีดขอ, พร้าหวด* (ดู bush knife)

cut-off (fire) แนวสกัดไฟ, ตัด, ทำให้ขาดจาก
กัน

cut out ระยะการเจริญเติบโตของพืชที่ไม่มีใบ
และดอก

cut-over land พื้นที่ ๆ เป็นป่าแล้วถูกตัดโค่น
เหลือแต่ตอระเคระกะทั่วไป

cuttage วิธีการตัดชำ

cutter 1. ใบมีด* (*S. knife*) 2. คนโค่นไม้*
(*S. faller*, *feller*)

cutterbar 1. แผ่นเลื่อยโซ่, คานรับโซ่* 2. ใบ
มีดตัดแบบแถว

cutterbar, continuous ใบมีดตัดแบบแถว
เคลื่อนที่ต่อเนื่อง

cutterbar, reciprocating ใบมีดตัดแบบ
แถวเคลื่อนที่สลับฟันปลา

cutter block แกนตัดใบมีด*

cutting 1. กิ่งชำ, การปักชำ, ส่วนของพืชที่จะมีรากออกมาและใช้ในการขยายพันธุ์แบบปักชำ 2. ไม้ตัด* (การแบ่งชั้นไม้) (*S. cut*) 3. ชั้นส่วนไม้กระดาน 4. ปริมาณชั้นส่วนที่จะตัดได้ (ในการแบ่งชั้นไม้) 5. การปล่อยชอย* 6. การตัดโค่น*(ไม้) (*S. falling, felling, throwing*)

cutting, half-rotary การปกอกไม้ซีก*

cutting, half-round การปกอกครึ่งซีกด้านใน, การปกอกกิ่งผ่าน*

cutting, hard-wood การปักชำที่ใช้กิ่งแก่ของพืชมาปักชำ

cutting, leaf-bud การใช้ใบที่มีตาปักชำ

cutting, root : root & shoot เเง่ตัด, การปักชำที่ใช้ส่วนของราก

cutting, rotary 1. การปกอกไม้* 2. การปล่อย* (ด้วยเลื่อยวงเดือน)

cutting, selective การทำไม้แบบฟันตัด* (*ดู selective cutting*)

cutting, severance การตัดแนวกันลม

cutting, soft-wood การใช้ส่วนยอดของพืชปักชำ

cutting, stem การใช้ส่วนของลำต้นปักชำ

cutting age อายุตัดฟัน

cutting angle มุมหน้าคมฟันเลื่อย*, มุมหน้าคมใบมีด*, มุมปรับใบมีด, มุมปกอก (*S. rook, rake*)

cutting area, annual พื้นที่ตัดฟันรายปี

cutting cycle รอบตัดฟัน

cutting list รายการขนาดไม้*

cutting section หน่วยตัดฟัน

cutting sedge ปรีอ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Scleria pterota*, Presl.)

cutting series หมวดตัดฟัน

cutting system ระบบตัด* (*ดู grading rule*)

cutting unit หน่วยชั้นตัด* (การแบ่งชั้นไม้)

cutworm หนอนกัดคอราก [หนอนผีเสื้อกลางคืน (*Noctuidae* sp.) ซึ่งชอบทำลายรากลำต้นพืช]

cycle of erosion วัฏจักรของการกัดกร่อน
cyclic เป็นวง

cylinder กระบอกสูบ, รูปทรงกระบอก

cylinder, piston กระบอกสูบ, ลูกสูบ

cylinder block ห้องลูกสูบ, เรือนลูกสูบ

cylinder concave ตะแกรงโค้งรองลูกสูบ

cylinder head ฝากระบอกสูบ, หัวกระบอกสูบ

cylinder saw เลื่อยทรงกระบอก* (*ดู saw*)

cymba ส่วนที่เกิดขึ้นหุ้มช่อดอกในพืชจำพวกปาล์ม

cymbiform รูปคล้ายเรือ

cyme ช่อดอกชนิด determinate ดอกตรงกลางหรือยอดจะบานก่อนดอกอื่นๆ, ช่อกระจุก

cymule cyme ย่อย

cypress vine เครือสวรรค์, สนกำปลา (พืชในสกุล *Quamoclit pinnata*, Boj.)

cyst ถุง, ถุงน้ำ, ก้อนเนื้อ (เช่นถุงหุ้มที่สัตว์สร้างขึ้นเพื่อหุ้มตัวอ่อนในระยะฟักตัวระหว่างการเจริญ)

cystoliths หินปูนที่แทรกอยู่ระหว่างเซลล์

cytokinesis การแบ่งไซโทพลาสซึมในกระบวนการแบ่งเซลล์

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

cytokinins (ทับศัพท์), ฮอริโมนชนิดหนึ่งที่มีผลทำให้เซลล์พืชมีรูปร่างแตกต่างกัน

cytology วิทยาเซลล์, วิชาที่ว่าด้วยเซลล์, การศึกษาถึงโครงสร้าง, สรีระ, พัฒนาการ, และการสืบพันธุ์ของเซลล์

cytolysis การสลายของเซลล์

cytoplasm โปรโตพลาสซึมที่อยู่นอกนิวเคลียส,

ส่วนประกอบต่างๆ ภายในเซลล์ ยกเว้นนิวเคลียส

cytoplasmic inheritance การผสมพันธุ์ที่ลักษณะถูกควบคุมโดยปัจจัยในไซโตพลาสซึม, ลักษณะที่สามารถถ่ายทอดได้โดยสารพันธุกรรมซึ่งอยู่ในไซโตพลาสซึม

D

dahlia รักเร่ (ไม้ดอกในสกุล *Dahlia variabilis*, Desf.)

dairy 1. โรงรีดนม 2. ฟาร์มนมและทำผลิตภัณฑ์นม 3. ร้านขายนมและผลิตภัณฑ์นม

dairy cattle โคนม

dairy man คนเลี้ยงโคนม

dam 1. แม่พันธุ์ (*S. doe*) 2. เขื่อน*

dam(m)ar : dammon ชัน*

damar, black ชันดำ*

damar, white ชันขาว*

damar pocket กระเปาะชัน*

damask rose กุหลาบมอญ (ไม้ดอกในสกุล *Rosa damasuma*, Mill.)

damp ความชื้น

damper แผ่นวัสดุที่ขวางช่องอากาศ สามารถปรับให้แคบ-กว้างได้

damping off โรคเน่าคอดิน

damp wood termite ปลวกไม้ชื้น* (ดู termite)

dancer ไม้ชันชะเงาะ* (ดู springer)

danger board (fire) ป้ายแสดงอัคคีภัย

danger class (fire) ลำดับอัคคีภัย

danger index (fire) ดัชนีอัคคีภัย

danger meter (fire) มาตรอัคคีภัย

danger tables (fire) ตารางอัคคีภัย

danger zone (fire) โซนอัคคีภัย

dapple figure ลายจุด* (ดู figure)

D.A.R. (dressed all round) แต่งทุกด้าน*

dark (สี) เข้ม (ปลู.)

dark red rot การผุสีแดงเข้ม* (ดู rot)

dasheen (หัว) ผือก

dask yolk ไข่แดงส่วนเข้ม

data ข้อมูล

date-tree อินทผาลัม (ต้นไม้ในสกุล *Phoenix dactylifera*, L.)

datolite (ทับศัพท์), แร่ชนิดหนึ่งซึ่งมีโบรอนเป็นองค์ประกอบ [Ca(B.OH)SiO₄]

daylight ช่วงอืด* (เครื่องอืดไม้)

day-neutral plant ดู photoperiodism

day-old-chick ลูกไก่อายุ 1 วัน

d.b.b. (deals, battens and board) ไม้ตับ*, กลอน*, กระดาน*

- d.b.h.** : diameter, breast height ส.ก.อ.
(เส้นผ่าศูนย์กลางเพียงอก*)
- dead and down** ไม้ยืนตาย*, ขอนนอน*,
กูดงุน*
- deaden** กาน* (ดู girdle)
- deadhead** ไม้จมน้ำ*
- dead knot** ตาตาย* (ดู knot)
- dead load(ing)** น้ำหนักตายตัว* [ดู load(ing)]
- dead man** ชุงยึดฝังดิน*
- dead piled** กองทึบ*
- deadwood** ไม้ตายแห้ง, ชุงไม้ยืนตาย*
- deaeration** การขจัดอากาศ, การดูดอากาศออก
- deal** ไม้ตัด* (จำพวกสน)
- deathwatch beetle** มอดเจาะไม้แห้ง*
- debarking, chemical** การลอกเปลือกทางเคมี*
- debeaking** การตัดจงอยปาก
- debris** เศษเหลือของพืช, กากเซลล์
- debris flood** น้ำป่าอย่างแรง
- decay** การผุ*, การเน่าเปื่อย, การทำลาย
สารประกอบที่ซับซ้อนโดยเชื้อแบคทีเรีย
หรือเห็ดรา, สลาย, เสื่อมลง
- decay, advanced stage** การผุระยะรุนแรง,
ระยะลาม*
- decay, final stage** การผุระยะสุดท้าย*
- decay, incipient stage** การผุระยะเริ่มแรก*
- decay, intermediate stage** การผุระยะกลาง*
- deciduous** ผลัดใบ*, ทิ้งใบ ร่วงหล่น,
ไม้ผลัดใบ
- deciduous dipterocarp forest** ป่าแดง,
ป่าพะะ, หรือป่าโคก
- decimal reduction time** ค่าดี (ดู D-value)
- deck** 1. ไม้รวมหมอน, หมอนไม้*(กองชุง)
(*S. log deck*) 2. สะพานชุง*, ลานลงชุง*
3. แพนยกไม้*
- decking** ไม้พื้นหนา* (*S. planking*)
- declinate** โค้งลงหรือไปข้างหน้า
- decompose** สลายตัว, เน่าเปื่อย
- decomposer** ตัวสลายสารอินทรีย์
- decomposition** การย่อยสลาย, การสลายตัว,
การเน่าเปื่อยผุพัง (การผุพังหรือการ
สลายตัวทางเคมีและทางชีววิทยาของพืช
และสัตว์ซึ่งจะกลายเป็นปุ๋ย)
- decompound** ใบรวมที่มีใบย่อยเกิดบนก้าน
แขนง (rachilla)
- decompound, 2-pinnate** ใบรวมที่มีใบย่อย
เกิดบนก้านแขนงมากกว่า 3 ใบ
- decompound, ternate** ใบรวมที่มีใบย่อยเกิด
บนก้านแขนง 3 ใบ
- decorticate** ลอกเปลือก*, เอาเปลือกออก
(ดู bark)
- decortication** การกระเทาะเปลือก, การที่
เปลือกหรือส่วนที่คลุมข้างนอกลอกออก
- decumbent** 1. นอนราบไปกับพื้นแต่ชูส่วน
ยอดขึ้นข้างบน 2. ซึ่งโค้งขึ้นจากระดับ
ราบหรืออยู่ในลักษณะเอียง ๆ
- decurrent** แผ่ลงข้างล่างและเชื่อมติดกับลำต้น
- decussate** การเรียงตัวของใบที่อยู่ตรงข้ามกัน
แต่ละคู่จะเรียงตั้งฉากต่อกันไปเรื่อยๆ
- deduct** หักออก
- deduction** การหักออก
- dee** ร่องคลองโซ้*
- deep beam** คานหนา*
- deep cutting** การเลื่อยซอยขนานหน้ากว้าง*

A deep percolation ระดับความลึก (ของดิน)
B ที่นำมาใช้ในการพิจารณา
C

D deep rooted crop พืชที่มีรากหยั่งลึก

E deer, barking เก้ง, ฟาน (สัตว์ในสกุล
F *Muntiacus* sp.)
G

H deer, eldi ละองหรือละมั่ง (สัตว์ในสกุล
I *Cervus eldi*)

J deer, hog ทราय, เนื้อทราय (สัตว์ในสกุล *Axis*
K *porcinus*)
L

M deer, mouse กระจง (สัตว์ในสกุล *Tragulus*
N sp.)
O

P deer, sambar กวางป่า (สัตว์ในสกุล *Cervus*
Q *unicolor*)
R

S deer, Schomburgk's สมัน (สัตว์ในสกุล
T *Cervus schomburgki*)
U

V defecate ถ่ายอุจจาระ

W defect คำหนี*, บกพร่อง, ส่วนพร่อง (ดู fault)

X defect, allowable คำหนีที่ยอมได้*

Y defect, open คำหนีที่เห็นได้*, คำหนีที่เป็นรู
Z หรือรอยแยก, คำหนีเปิด*

defect, sound คำหนีที่ไม่ผุ*

defect deduction การหักคำหนีออก

defective มีคำหนี

defect system ระบบคำหนี* (การแบ่งชั้นไม้;
 ดู grading rules)

defibrillation การทำเยื่อ, การแยกเส้นใย*
 (*S. fiberization*)

deficiency การขาดแคลน

deficiency (chromosome) โครโมโซมที่มี
 ส่วนหนึ่งหายไป (พธ.)

deficiency disease อาการผิดปกติของพืช
 เนื่องจากการขาดธาตุอาหาร

deficient ขาด, พร่อง, น้อยกว่าที่ต้องการหรือ
 จำเป็น

deflation การพัดคราด, แบน, แฟบ

deflection การอ่อนตัว*, การบิดตัว, การเบี่ยง

deflector อุปกรณ์ที่ทำให้บิดหรือเบี่ยงตัวได้

deflexed พับกลับ

deflocculate แยกดินที่จับตัวกันเป็นก้อน
 กระจายออกเป็นอนุภาคต่างๆ ของดิน เป็น
 อิสระไม่จับตัวกัน

deflocculation การแยกตัวอนุภาคประกอบ

defoamer สารลดฟอง (ในกระบวนการผลิตปุ๋ย)

defoliant สารเคมีที่ทำให้ใบไม้ร่วง

defoliate ปลิดใบ, ทิ้งใบ, ทำให้ใบไม้หลุดร่วง

defoliation การทำให้ใบร่วง, การหลุดร่วงของ
 กาบและใบพืช, ใบโกร๋น

deforest, to ถางป่า, แผ้วถางป่า

deformation การทำให้ผิดรูป, การเปลี่ยนรูปร่าง
 งามไปจากเดิม

deformation, plastic ส่วนเสียรูปถาวร*

degeneracy 1. สภาพเสื่อมคลาย 2. สภาพ
 ช้อนสถานะ

degeneration 1. การเสื่อมสลาย

deglutition การกลืนอาหาร

deglutitory เกี่ยวกับการกลืนอาหาร

degradation การลดระดับแผ่นดิน, การลด
 ระดับของผิวโลกลงไปเรื่อยๆ เนื่องจาก
 การกระทำของตัวการต่างๆ ทางธรรมชาติ
 (ดู denudation)

degrade คำหนี, การเสื่อม*, การลดชั้น*

degrade, to ลดชั้น

degradation(of soil) การลดระดับแผ่นดิน*,

การเสื่อม, การทำให้แตกสลาย (การเปลี่ยนดินชนิดหนึ่งให้เป็นดินที่มีลักษณะถูกชะล้างได้มาก หรือเป็นดินที่ถูกทำให้ความอุดมสมบูรณ์ลดลง)

degree-day หน่วยความร้อนที่พืชได้รับ (ได้จากการเอาอุณหภูมิต่ำสุดที่พืชสามารถขึ้นอยู่ได้ไปลบกับอุณหภูมิเฉลี่ยประจำวัน เช่น พืชชนิดหนึ่งมีอุณหภูมิต่ำสุดที่จะขึ้นได้ 50 องศาฟาเรนไฮด์ ในวันที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยประจำวัน 60 องศาฟาเรนไฮด์ พืชนั้นจะได้รับความร้อน 10 degree days)

degree-hour คือ degree-day คูณด้วย 24

degree of doneness อ่อนนุ่ม

degree of saturation ระดับการอิ่มตัว

degreen การทำให้ผิวผลไม้ไม่มีสีเขียว

degum ขจัดสารที่เป็นยางเหนียว

dehisce แตก, อ้า

dehiscence การแตกของผลเมื่อแก่เต็มที่ [มีหลายแบบด้วยกันคือ แตกตรงกลางพวงรังไข่ (carpel) หรือช่องว่างรังไข่ (locule) เช่น ทุเรียน เรียกว่า "loculicidal", ถั่วแตกตามรอยตะเข็บ (suture) เช่น เพกามันแกว เรียกว่า "septicidal", ถั่วแตกตามขวางบริเวณกึ่งกลางผล เรียกว่า "circumcisile" เช่น ผักโขม หงอนไก่, หรือถั่วแตกตรงรูซึ่งอยู่นอกผล เช่น ฟีน เรียกว่า "poricidal"]

dehiscent fruit ผลประเภทแห้งชนิดแตกได้ (ประกอบด้วย follicle, capsule, silique, silicle, legume)

dehorn 1. ประทับตราเปลี่ยนกรรมสิทธิ์*
2. ตัดเขาสัตว์

dehull แยกเอาเปลือกหุ้มออกจากเมล็ด

dehusk แยกเอาเปลือกหุ้มออกจากฝักหรือเมล็ด

dehusker เครื่องสี

dehydration การขจัดน้ำ, การทำให้แห้งหรือเอาส่วนที่เป็นน้ำออก

delamination การแยกตัวออก, การหลุดลอก*

delayed-open center การแต่งกิ่ง (trimming) แบบหนึ่งเรียกว่า "ทรงปิรามิดแปลง" ตัดแปลงมาจากทรงปิรามิดและแบบแฉกกัน คือ ปล่อยให้ไม้กิ่งบนลำต้นห่าง ๆ พอได้กิ่งตามต้องการแล้วก็ตัดส่วนยอดทิ้ง

deletion (of chromosome) การหลุดหาย, การที่ท่อนกลางของโครโมโซมหลุดหายไป

delicate บอบบาง, แดกหักง่าย

delignification การแยกลิกนินออก*

deliquescent 1. ขึ้นเหลว 2. มีลำต้นแตกกิ่งก้านเป็นจำนวนมาก

delivery alongside ส่งข้างเรือ*

delocalisation การไม่ประจำที่

delta ดินดอนสามเหลี่ยม*

delta, bird's foot type ดินดอนสามเหลี่ยมรูปตีนกา

delta deposit ตะกอนที่ดอนสามเหลี่ยม

delta lake ทะเลสาบในบริเวณดินดอนสามเหลี่ยม

delta maiden hair เฟิร์นงาม (ไม้ประดับในสกุล *Adiantum cuneatum*, Langed. var. *gracilinum*, Schneid.)

delta plain ที่ราบดอนสามเหลี่ยม

deltoid (ใบพืช) ที่มีรูปลักษณ์สามเหลี่ยม

demarcate, to หมายถึงเขต, สงวนป่า

demonstration plots แปลงสาธิต, แปลงตัวอย่างเพื่อแสดงผลการทดลอง

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

den ถังบ่ม (ปุ๋ย)
denature แปลงสภาพ, หมักคุณสมบัติตามธรรมชาติ
dendritic มีแขนง, แบบกิ่งไม้
dendrology รุกขวิทยา
dendrometer เครื่องวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง
denitrification ขบวนการเปลี่ยนแปลง NO_2^- หรือ NO_3^- ในดินให้เป็น NH_3 หรือก๊าซไนโตรเจน (N) โดยการกระทำของจุลินทรีย์หรือสารเคมีในดินที่เป็นตัวให้อิเล็กตรอน
dense white ไซขาวชั้น
densified wood ไม้เพิ่มความแน่น*
densify เพิ่มความแน่น*
density ความแน่น*
density, air dry ความแน่นไม้ผึ่งแห้ง, ความแน่นเมื่อแห้งได้ส่วนกับอากาศ*
density, basic ความแน่นมูลฐาน*
density, canopy ความหนาแน่นของร่มใบ
density, crop ความหนาแน่นของสต็อกไม้
density, green ความแน่นเมื่อสด*
density, nominal ความแน่นขณะทดสอบ*
density, oven-dry ความแน่นไม้อบแห้ง, ความแน่นเมื่ออบแห้งสนิท*
density, relative ความแน่นสัมพัทธ์* (ความถ่วงจำเพาะ)
density, stand ความหนาแน่นของหมู่ไม้
density index, stand ดัชนีความหนาแน่นของหมู่ไม้
density rule กฎ (การหา) ความแน่น*
dentate หยักซี่ฟัน,* เป็นหยักหลายๆ คล้ายฟันเลื่อยโดยมีรอยหยักทำมุมตั้งฉากต่อกัน

denticulate ลักษณะคล้าย dentate แต่หยักมีขนาดเล็กลง
denudation การเกลี่ยผิวแผ่นดิน* (ปฐ.)
denude, to ลางเตียน
depletion การพร่อง, การสูญสลายในคุณภาพ
deposit 1. สิ่งทับถม* (ปฐ.) 2. แหล่งสะสม
deposit, aeolian สิ่งทับถมเนื่องจากลมพามา
deposit, alluvial สิ่งทับถมโดยน้ำ, การเคลื่อนย้ายและทับถมโดยน้ำ
deposit, colluvial วัตถุต้นกำเนิดที่เคลื่อนย้ายโดยแรงถ่วงของโลก
deposit, fluvatile alluvial วัตถุทับถมโดยน้ำพามา
deposit, glacial วัตถุต้นกำเนิดดินที่ถูกทับถมโดยน้ำแข็ง, การเคลื่อนย้ายและทับถมโดยน้ำแข็ง
deposit, lacustrine การทับถมในทะเลสาบ
deposit, loess การทับถมโดยลม
deposit, marine alluvial วัตถุที่น้ำพัดพาไปทับถมในทะเล
deposition การทับถม, การพอกพูน, การตกสะสม
depot, forest การรวมไม้และของป่า, หมอนป่า*
depot, logging ปางทำไม้*
depot, sale ที่จำหน่ายไม้และของป่า, ภูเขาไม้* (สำหรับขาย)
depressed ราบติดกับผิว, แบนลง
depression 1. แอ่ง* (ปฐ.) 2. พายุดีเปรสชัน, หย่อมความกดอากาศต่ำ
depression, angle of มุมก้ม, มุมกดลง
depression, wet bulb ผลต่าง (เทอร์โมมิเตอร์) ตุ่มแห้ง-ตุ่มเปียก)

- depth** 1. ความลึก 2. ส่วนลึกของตัวปลา (ปม.)
- dereserve, to** เพิกถอนการสงวน
- dermal flaps** แผ่นหนัง
- dermal fold** ม้วนหนัง
- dermatogen** เนื้อเยื่อที่ทำให้กำเนิดเซลล์ผิว (epidermis)
- dermatosis** โรคผิวหนังอักเสบ
- dermis** หนัง (*S. corium, cutis*)
- derrick** ปั่นจั่นยี่น*, ปั่นจั่นหมุน* (ดู gin pole)
- derricking** การยกด้วยปั้นจั่น, การยกขึ้นลงของปั้นจั่น* (*S. luffing*)
- desalination** การขจัดเกลือ
- desalinization** วิธีการเอาเกลือออกจากดินโดยใช้น้ำชะล้างออกไป
- descend** ลงมาจาก, ลีบต่อ
- descendant** ผู้สืบสกุล, ลูกหลาน, สัตว์รุ่นต่อมา
- described** พรรณนา
- desert** บริเวณแห้งแล้ง, ทะเลทราย*
- desert dune** เนินทะเลทราย, สันทรายในทะเลทราย
- desert pavement** ดาดกรวดทะเลทราย*
- desert soil** ดินทะเลทราย, ดินที่มีชั้นบนสีอ่อนส่วนมากมีปูนปนอยู่ในดินชั้นล่าง
- desiccation** การเก็บรักษาโดยการตากให้แห้ง
- design** ออกแบบ, แผนแบบ*, การวางแผนแบบ*, การวางแผนการตลาด
- design stress** ความเค้นใช้ออกแบบ* (ดู stress)
- desmos** สายหยุด (ไม้ดอกในสกุล *Desmos chinensis*, Lour.)
- desorption** การคาย*
- dessimation** การแพร่เชื้อ
- destabilization** ขบวนการทำให้ดินหลวมตัว
- destructive distillation of wood** การกลั่นทำลายไม้*
- desulfurization** กระบวนการแยกกำมะถันออกจาก flue gases ในการผลิตปูน
- detachable** สามารถแยกได้, ถอดได้
- detachable heel** ส้นโลที่สามรถถอดออกจากตัวโลได้
- detachment** 1. การกีดเซาะ 2. การถอด, การแยก, การปลด
- detailed** การจำลองแบบชนิดและส่วนของดินในแผนที่พื้นฐานแสดงถึงจุดต่างๆ ของดินอย่างละเอียดพอที่จะเห็นถึงความแตกต่างในการใช้ที่ดิน (ธ.)
- detailed reconnaissance survey** การสำรวจดินแบบค่อนข้างหายาบ
- detailed survey** การสำรวจดินแบบละเอียด
- detassel** การกำจัดเกสรตัวผู้ของพืชโดยตัดเอาช่อดอกตัวผู้ (tassel) ออกเพื่อป้องกันการผสมตัวเอง
- detection (fire)** การตรวจพบไฟฟ้า
- deteriorate** เสื่อมสภาพ, เน่า, เสื่อม
- deterioration** ความเสื่อมโทรม, การทำให้เสื่อมคุณภาพหรือปริมาณ
- deterioration in transit** การเสื่อมระหว่างขนส่ง*
- determinate** ซึ่งมีกำหนดแน่นอน
- determinate flower** ช่อดอกชนิดที่การบานของดอกเริ่มบานจากตรงกลางก่อน แล้วบานลงข้างล่างหรือออกไปข้างๆ ส่วนยอดจะหยุดเจริญ, การเจริญของพืชผักที่ยอดเจริญช้า ทำให้มีกิ่งก้านออกด้านข้างมาก

determinate plant พืชซึ่งเมื่อเจริญแตกกิ่ง
ก้านไปถึงระยะหนึ่งแล้วปลายสุดของกิ่ง
จะเปลี่ยนเป็นตาดอกและหยุดการต่อกิ่ง
ต่อยอด

detonation การระเบิดทำให้เกิดเสียงดังขึ้นใน
ห้องเครื่องยนต์

detritus เศษหินทรายดิน

development พัฒนาการ, ความคลี่คลาย,
พันธุการ, กระบวนการเปลี่ยนแปลงของ
พืชหรือส่วนของพืชตั้งแต่แรกเกิดจนถึง
ระยะแก่เต็มที่

deviation การเบี่ยงเบน*, ส่วนเบี่ยงเบน (ส.)

deviation, standard (S.D.) การเบี่ยงเบน
มาตรฐาน* (ส.)

device อุปกรณ์, วัตถุที่ใช้งานเฉพาะ

devi-devi ต้นหยง (ต้นไม้ในสกุล *Caesalpinia*
coriaria, Willd.)

devil grass หญ้าแพรก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Cynodon dactylon, (L.) Pers.]

devil's ivy พลุช้าง (ไม้ประดับในสกุล
Scindapsus officinalis, Schott)

dewlap เหนียง

deworming การถ่ายพยาธิ

dew point จุดน้ำค้าง

diabetes โรคเบาหวาน

diadelphous ประกอบด้วย 2 กลุ่ม

diagnostic การวิเคราะห์โรค, การวินิจฉัยโรค

diagonal grain เส้นทแยง*

diagonal system ระบบการปลูกไม้ผลแบบหนึ่ง
โดยปลูกไม้ประธานไว้ตรงมุมของสี่เหลี่ยม
ด้านเท่าและตรงกลางอีก 1 ต้น

diagnosis horizon ชั้นดินวินิจฉัย

diallele crossing การผสมเป็นคู่จนครบหมด
ทุก combination

dialypetalous กลีบดอกแยกกันอย่างเห็นได้ชัด

diameter, breast height เส้นผ่าศูนย์กลาง
สูงเพียงอก* (วน.)

diameter, exploitable เส้นผ่าศูนย์กลาง
ขนาดแปรรูปได้, เส้นผ่าศูนย์กลางขนาด
ใช้การได้*, เส้นผ่าศูนย์กลางขนาดทำ
ออกได้* (วน.)

diameter, limit เส้นผ่าศูนย์กลางจำกัด

diameter, mean เส้นผ่าศูนย์กลางมีขมิ้ม (วน.)

diameter, mid เส้นผ่าศูนย์กลางกึ่งกลาง (ก่อน
หรือลำต้น) (วน.)

diameter, normal เส้นผ่าศูนย์กลางปกติ

diameter, top เส้นผ่าศูนย์กลางตอนปลาย*
(ก่อนหรือลำต้น) (วน.)

diameter class ชั้นตามเส้นผ่าศูนย์กลาง* (วน.)

diameter inside bark (d.i.b.) เส้น
ผ่าศูนย์กลางใต้เปลือก* (ส.ต.ป.)

diameter limit ชิดจำกัดเส้นผ่าศูนย์กลาง*

diameter limit, economic ชิดจำกัดเส้น
ผ่าศูนย์กลางเชิงเศรษฐกิจ*

diameter over bark (d.o.b.) เส้น
ผ่าศูนย์กลางเหนือเปลือก* (ส.ต.ป.)

diameter quotient เกณฑ์ภาคหรือผลหาร
เส้นผ่าศูนย์กลาง (วน.)

diameter tape สายวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง* (วน.)

diameter under bark : d.u.b. ส.ต.ป. (เส้น
ผ่าศูนย์กลางใต้เปลือก*)

diamonding การหัดตัวรูปข้าวหลามตัด*

diamond matching การเรียงหน้าแบบ
ข้าวหลามตัด* (ดู matching)

diandrous มีเกสรตัวผู้ 2 อัน

diapause การชะงักงัน (ในวงจรชีวิตของแมลง)

diaphragm 1. กระบังลม 2. แผ่นวัสดุบางที่ยึดหดได้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงความดัน

diaphragm type pump ปัมชนิดที่มีระบบของไดอะแฟรมช่วยในการไหลของๆไหลที่อัตราการไหลและความดันต่ำ

diarch มีมดต่อหน้า 2 และมดต่ออาหาร 2

diarrhoea โรคท้องร่วง, ท้องเสีย (*S. diarrhea*)

diastase (ทับศัพท์), น้ำย่อยที่เกี่ยวข้องกับการย่อยแป้ง ผลที่ได้คือน้ำตาล

diastrophism การแปรสัณฐานเปลือกโลก*

diatomaceous earth : diatomite ดินเบา, ดินไดอะตอม (ซากไดอะตอมซึ่งมีลักษณะเป็นผงละเอียด เบา ใช้เป็นวัสดุปรับสภาพปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรทและปุ๋ยผสม) (*S. Kieselguhr, infusorial earth, siliceous earth*)

dibber เครื่องมือทำหลุม

dibble, to การหยอดหรือปลูกด้วยวิธีปักดิน

dicarpellate ประกอบด้วยพวงไข่ 2 พู

dice ตัดเป็นก้อนสี่เหลี่ยมลูกบาศก์

dichasium ช่อดอกแบบ determinate ก้านดอกจะแตกเป็นง่าม ตรงกลางง่ามจะมีดอกเกิดอีก 1 ดอก ดอกตรงกลางจะบานก่อน

dichogamy ดอกที่มีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียแก่ไม่พร้อมกัน ทำให้เกิดการผสมข้ามได้ง่าย

dichotomous เป็นง่าม อาจมี 1 หรือหลายคู่

diclesium ผลแบบ achene ที่ถูกห่อหุ้มด้วย

กลีบ (perianth) เช่น ในพืชสกุล *Mirabilis*

diclinous ดอกที่มีเพศเดียว

dicotyledon พืชใบเลี้ยงคู่*

didymous เป็นคู่

didynamous มีเกสรตัวผู้ 4 อัน แบ่งออกเป็น 2 คู่ ความยาวของแต่ละคู่ไม่เท่ากัน และอาจเกิดในระดับต่างกันในหลอดกลีบดอก

die back ปลายตายแห้ง, อาการที่พืชตายจากยอดลงมา

die-squared log ซุงเหลี่ยมเต็ม* (ดู log)

diet อาหารพิเศษ, รับประทานอาหารพิเศษ, อดอาหาร

dietary เกี่ยวกับอาหาร

dietetics โภชนาการ, วิชาที่ว่าด้วยคุณและโทษของอาหาร

dietician นักโภชนาการ (*S. diettian*)

diethylstilboestrol ฮอโมนเพศเมียสังเคราะห์

differential 1. ซึ่งแตกต่างกัน 2. กลุ่มเฟืองที่ใช้ส่งกำลังไปยังที่เพลลาขับ 2 เพลลา (วศ.)

differential cam ระบบของลูกเบี้ยวขนาดต่างๆ ที่ทำงานพร้อมกัน ในระบบกำลังของเครื่องยนต์ก๊าซ (วศ.)

differential gear ระบบเฟืองท้ายที่ประกอบด้วยชุดเฟืองหลายๆ ตัว (วศ.)

differential lock อุปกรณ์ล๊อคเฟืองท้าย ทำให้ถ่ายทอดกำลังไปยังล้อขับได้เท่ากันทั้งสองข้าง (วศ.)

differential unit, front axle ระบบเฟืองขนาดต่างๆ ที่ทำงานพร้อมกันเพื่อถ่ายทอดกำลังและการเคลื่อนที่ที่เพลลาหน้า (วศ.)

differential thermal analysis : D.T.A. การวิเคราะห์ความร้อนเชิงอนุพันธ์, การวิเคราะห์โดยอาศัยความแตกต่างของการขยายตัวเมื่อได้รับความร้อน

differentially permeable membrane เยื่อที่ยอมให้สารต่างๆ ผ่านได้ในอัตราต่างกัน และสารบางอย่างไม่สามารถซึมผ่านได้

differential water capacity ความจุความชื้นอนุพันธ์

differentiate แปรสภาพ, ชี้ให้เห็นความแตกต่าง

differentiation การแปรสภาพ, การแปรรูปของเซลล์ไปเป็นกลุ่มเซลล์ใหม่ที่มีลักษณะและหน้าที่แตกต่างไปจากเซลล์เดิม เพื่อให้เข้ากับหน้าที่ของอวัยวะทั้งหลาย ในขณะที่อินทรีย์นั้นกำลังเติบโต

diffuse ฟุ้งกระจาย, อากาศที่สารฟุ้งกระจายจากแหล่งที่มีความเข้มข้นสูงไปสู่บริเวณที่มีความเข้มข้นน้อยกว่า, แดกกิ่งหรือขยายออกเป็นกระจุก

diffuse-porous woods เนื้อไม้หน้าตัด, ไม้พอร์กระจาย

diffusion การแพร่กระจาย

diffusion coefficient สัมประสิทธิ์การแพร่กระจาย

diffusion pressure ความโน้มเอียงของโมเลกุลที่จะฟุ้งกระจาย

diffusion process กรรมวิธีซึมซาบ (ดู preservation, wood)

diffusion treatment การอาบน้ำยาไม้แบบซึมซาบ

diffusivity, hydraulic สภาพแพร่

digestibility สารย่อยได้

digestion การย่อยอาหาร, การเปลี่ยนแปลงอาหารที่ไม่สามารถดูดกลืนเป็นประโยชน์ให้เป็นสารที่อยู่ในสภาพดูดกลืนเป็นประโยชน์ได้

digger อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับขุด เช่น จอบ เสียม

digitate ซึ่งยื่นออกมาเป็นแฉกๆ คล้ายการเรียงตัวของนิ้วมือ คือมีฐานเกิดจากจุดเดียวกัน

dihybrid ผลเนื่องมาจากการผสมระหว่างพ่อแม่ที่มียีน (genes) ต่างกันอยู่ 2 ตัว เช่น AaBb (หรือมีลักษณะผิดกัน 2 ลักษณะ ลักษณะทั้งสองนี้ถูกควบคุมโดยยีนที่เป็นอิสระต่อกัน)

dike : dyke พังง*, คัน, เขื่อน, สายหิน, ส่วนของหินหนืด (magma) ที่แยกตัวออกจากแหล่งกำเนิดเป็นสายเสี้ยม

dikaryon นิวเคลียสที่มี 2n โดยได้มาจากเชื้อตัวผู้และเชื้อตัวเมียข้างละ n

dimension ขนาด, มิติ

dimensionless ไม่มีหน่วย

dimension shingle แป้นเกล็ดหรือกระเบื้องไม้* (ขนาดเดียวกัน)

dimension stock ไม้เลื่อยได้ขนาด*

dimorphic เกิดขึ้นเป็นสองแบบ, ภาวะรูปร่างสองแบบ

dimorphism ดู dimorphic

dinkey รดจักรเล็ก* (ลากไม้)

dioecious พืชที่มีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่ต่างต้นกัน, พืชเพศแยกต้น

dioecious, polygamo พืชที่มีดอกตัวผู้กับดอกสมบูรณ์เพศอยู่ต้นหนึ่ง และมีดอกตัวเมียกับดอกสมบูรณ์เพศอยู่อีกต้นหนึ่ง

ในพืชชนิดเดียวกัน

dip 1. น้ำยาจุ่มไม้* 2. รอยบากล่าง*, รอยบากหน้า* (ดู *underent*) 3. จุ่ม* 4. เก็บ* (ยางสนหรือชันไม้จากถ้วย), ยางสนเก็บจากถ้วย*

diploid สภาพที่มีโครโมโซม 2 ชุด (2n) ซึ่งได้แก่เซลล์โครงสร้างทั่วไปของพืชและสัตว์ทุกชนิดนอกจากเซลล์สืบพันธุ์ (germ cell)

diplostemonous มีเกสรตัวผู้ 2 วง พวกที่อยู่วงนอกจะเกิดสลับกับกลีบดอก ส่วนวงในจะอยู่ตรงกันข้ามกับกลีบดอก

dip net สวิง

dipper, brown นกมุดน้ำ (นกในสกุล *Cinclus pallasii*)

dipping 1. ปลดปล่อย, ซับทิ้ง, ทำให้หลุดพ้น
2. การปลดปล่อย, การซับทิ้ง, สิ่งซับถ่าย
3. การจุ่ม, การแช่, การชุบในของเหลว

dipping axe ขวานโยน*

dip(ping) treatment การอาบน้ำยาไม้แบบจุ่ม, วิธีการจุ่ม* (ดู *preservation, wood*)

dipstick ด้ามเสียม, ด้ามพลั่ว

dipstick : dipstick, oil ที่จุ่มวัดระดับน้ำมันเครื่อง

dipstick level ระดับของน้ำมันเครื่องซึ่งระบุไว้ที่ๆ จุ่มวัดระดับ

disafforest, to เพิกถอนการสงวน

disarticulating แยกออกจากกันเมื่อแก่

disassemble ถอด, แยกชิ้นส่วน

disc : disk 1. ลักษณะคล้ายจาน เช่น ในฐานรองดอกของมะม่วง 2. วัสดุที่เป็นแผ่นกลม 3. วัสดุที่มีรูปร่างคล้ายกระทะ

(วศ.)

disc brake ห้ามล้อชนิดหน้าสัมผัสเป็นแผ่นกลม (วศ.)

disc couler ไบมีดตัดดินแบบกลมแบน(วศ.)

disc cultivator : disc harrow ชุดจานกระทะกลม 3-4 ไบติดบนชุดเพลลาซึ่งใช้หมุน พรวนดิน (วศ.)

disc flower ดอกที่เกิดอยู่บริเวณส่วนกลางของช่อดอกของพืชตระกูลดาวเรือง (composite) มีลักษณะเป็นหลอดแตกต่างจาก ray flower ซึ่งอยู่รอบนอก (พฉ.)

discharge 1. สิ่งซับถ่าย, สิ่งซับทิ้ง 2. ปริมาณวัสดุที่ระบายออก 3. ปล่อยออก, ระบายออก, ซับทิ้ง, ทำให้หลุดพ้น

discharge head ความดันที่จุดปล่อน้ำออก

discharge hose ท่อทางออก, ท่อที่ติดกับด้านปล่อน้ำออก

discharge pipe ดู *discharge hose*

discharge pressure ความดันที่หัวฉีดพ่นหรือจุดที่ปล่อน้ำออกของปั๊ม (ดู *discharge head*)

discoid มีแต่ *disc flower* เท่านั้น

discoloration การเสียสี*, รอยต่าง*, การฟอกสี, การเปลี่ยนสี (ดู *stain*)

discontinuous (growth)-ring วงเติบโตไม่รอบ*

discovery (fire) การพบไฟฟ้า

disc plough ฝาดไถกระทะ (วศ.)

disc plough, power ไถกระทะที่หมุนตัดดินด้วยแรงจากเพลลาอันวนยกกำลัง (วศ.)

disease, wilt โรคเหี่ยว

disease free ปลอดโรค

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

disengage ถอดออก, แยกออก
disforest, to เพิกถอนการสงวน
dish 1. จานรองหัวซุง* (ดู skidding pan) 2. โถ้รูปถ้วย 3. ห่อตัว* (*S. cupping*)
dish rag gourd บวบหอม (พืชในสกุล *Luffa cylindrica*, Roem.)
disinfect ทำลายเชื้อ, ฆ่าเชื้อโรค
disinfectant สารฆ่าเชื้อโรค
disinfection การทำลายเชื้อ
disinfection tank ถังปลอดเชื้อ
disintegrate แตกสลาย, แยกกระจาย
dispatcher (fire) ผู้อำนวยการดับไฟ
dispatcher's meter(fire) ตารางระยะดับไฟ
dispatching (or get away) time เวลาส่งกำลัง
dispersant สารส่งเสริมการกระจาย (สารที่ช่วยให้แร่ดินเหนียวฟุ้งกระจายและแขวนลอยในน้ำ)
disperse กระจาย
dispersion การกระจาย*, การทำให้อนุภาคแขวนลอยอยู่ในน้ำ
dispersion medium ตัวการฟุ้งกระจาย
dispose จัด, วาง, กำหนด, เอาออกไป
disposition คุณลักษณะ, อารมณ์, นิสัยใจคอ
disqualify งดพิจารณา
disreserve เพิกถอนการสงวน
dissected แบ่งออกเป็นแผ่นบางๆ ตามยาวได้หลายส่วน
dissected erosion surface พื้นผิวเหลือจากการกร่อนขอยแบ่ง
dissected plateau ที่ราบสูงขอยแบ่ง*

dissection การขอยแบ่ง
disseminate แพร่กระจาย, เผยแพร่
dissemination การแพร่กระจาย, การส่งข่าวสาร
dissemination การดูแล, การแตกต่างกันไป
disstimulation การดูแล, การแตกต่างกันไป
distal ไกลออกไปจากจุดเริ่มหรือจุดที่เกาะติดอยู่, ปลาย
distichous มี 2 แถว
distillation of wood, destructive การกลั่นทำลายไม้* (*S. wood pyrolysis*)
distillers (distiller's solubles) สำเหล้า, เศษเหลือจากโรงงานสุรา (ใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ เพราะมีวิตามินและเกลือแร่)
distillery waste ของเหลือจากการกลั่น (แอลกอฮอล์)
distinct ไม่ติดหรือเชื่อมกัน, แยกออกจากกัน
distort เปลี่ยนรูป, เสียรูปไปจากเดิม (เนื่องจากการบิด)
distortion การเสียรูปร่างไปจากเดิม, การบิดงอ (ดู warp)
distributaries 1. ระบบท่อขนาดเล็กที่ต่อมาจากระบบท่อหลัก 2. ท่อขนาดเล็กที่นำน้ำชลประทานจากท่อแขนงไปสู่ไร่นา
distributed load(ing) น้ำหนักกระจาย* [ดู load(ing)]
distributing head ความดันของๆ เหลวที่ท่อแยกของระบบ (มักวัดเป็นความสูงของๆ เหลว) (วศ.)
distribution pattern รูปแบบการกระจาย
distributor 1. อุปกรณ์ที่ใช้พ่นปุ๋ยหรือสารเคมี 2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการขนย้ายลำเลียงวัสดุจากที่หนึ่งไปยังที่อื่นๆ 3. อุปกรณ์ที่ใช้พ่นนมบนผิวที่เย็นเพื่อลดอุณหภูมิ (อต.)

distributor, field อุปกรณ์โรยปุ๋ยหรือเมล็ดพืชลงดินโดยไม่กลบให้

distributor pipe ท่อที่ติดกับเครื่องเป่าวัสดุเพื่อนำไปเก็บที่ถังเก็บหรือไซโล

distributor, pneumatic อุปกรณ์ให้ปุ๋ยหรือสารเคมีแก่พืชระบบแรงดันอากาศ

disturbed soil ดินที่ไม่อยู่ตามสภาพธรรมชาติ

ditch คู, คลอง

diuresis การปัสสาวะมากผิดปกติ

diurnal 1. กลางวัน 2. ประจำวัน (*S. circadian, daily*) 3. เปิดเฉพาะเมื่อมีแสงแดดหรือแสงสว่าง

diurnal variation การผันแปรในรอบวัน

divaricate แผ่ห่างกัน

divergent ห่างกัน, ลู่ออก

diversify ทำให้แตกต่างกันไป

diversification การทำเกษตรกรรมหลายด้าน เช่น ปลูกพืชหลายชนิดเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง

diverted stream ธารน้ำเปลี่ยนสาย

divided แยกตรงบริเวณฐาน

division 1. การแบ่งกลุ่มในอาณาจักรพืชหรือสัตว์ 2. การขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ 3. การแยกหน่อ, การแบ่ง(เซลล์)

d.o.b. : diameter over or outside bark ส.น.ป. (เส้นผ่าศูนย์กลางเหนือเปลือก)

docile สุภาพ, นิ่ง, เที่ยบ, เชื่อง, ฝึกได้ง่าย

docility ความเชื่อง, ความเที่ยบ

dock ตัดแต่ง*

docking saw เลื่อยตัดแต่ง* (ดู saw)

dodder ฝอยทอง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cuscuta* spp.)

doe แม่ (แพะ, กวาง, กระต่าย)

dog ขอลาก*, ขอเขี้ยว*, ขอยึด, ยึดด้วยขอ*

dog board กระดานแผ่นติดขอ, กระดานมีรอยขอ* (*S. backing board*)

dog spike ปลิงหรือตะปูยึดตรง* (วน.)

dollar bird นกตะขาบแดง (นกในสกุล *Eury-stomus orientalis*)

dolly 1.รถสามล้อ* 2. เสาตั้งเข็ม* (ดู bogie)

dolomite โดโลไมท์* (ทับศัพท์)

dolostone แร่จำพวก $\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$ ที่มีโดโลไมท์มากกว่าแคลไซต์

dome bog อินทรียิวตลุดสะสมรูปโดม

domesticate นำมาเลี้ยงให้เชื่อง, ปลูกเป็นไม้บ้าน

domesticated fowl ไก่บ้าน

domestication การฝึกให้อยู่ในคอก

dominance ลักษณะข่ม, ยีน (gene) ที่แสดงออกและในขณะเดียวกันก็ข่มยีนตัวอื่นไม่ให้แสดงออกเมื่อมาอยู่รวมกัน

dominant 1. เเด่น, ข่ม, ลักษณะเด่น, ลักษณะประจำของพ่อหรือแม่ (ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง) ซึ่งปรากฏออกมาชัดเจนมาในลูกผสม (พธ.) 2. ต้นไม้ชั้นเด่น (วน.) 3. พันธุ์ไม้เด่น (นว.)

dominant character ลักษณะเด่น

dominate มีอิทธิพล

dominated 1. ต้นไม้ถูกข่ม (วน.) 2. พันธุ์ไม้รอง (นว.)

donkey เครื่องจักรกว้านไม้* (แกนนอน)

donkey, spool เครื่องจักรกว้านไม้* (แกนตั้ง)

donor ผู้ให้, ตัวให้

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

donor parent พ่อหรือแม่ซึ่งจะเป็นตัวให้ลักษณะที่ต้องการในการผสมกลับ

dormancy สภาพพักตัว, การพักตัวของพืชหรือส่วนของพืช ทำให้กิจกรรมต่างๆ ภายในพืชหรือส่วนของพืชนั้นหยุดชะงักไปชั่วเวลาหนึ่ง, ระยะพักตัว

dormancy, seed การงันของเมล็ด

dormancy secondary, seed การงันของเมล็ดระยะที่สอง

dormant พักตัว

dormant bud ตา (ต้นไม้) งัน

dormant spray การพ่นสารเคมีบางชนิดบนต้นพืชในช่วงที่พืชพักตัวเพื่อป้องกันศัตรูพืช

dorsal แห่งด้านบนหรือด้านหลัง หรือผิวนอก

dorsal fin ครีบหลัง

dorsal line เส้นหลัง

dorsifixed ติดอยู่กับด้านหลัง

dorsiventral มีผิวด้านบนและด้านล่างต่างกัน อย่างเห็นได้ชัด

dote : doat การผุระยะเริ่มแรก* (*S. druxy*)

double acting สองทิศทาง, สองจังหวะ

double acting cylinder กระบอกลอยโรติก ซึ่งให้แรงใน 2 ทิศทาง (ไป-กลับ)

double acting deep well pump ปัมซึ่งมีผนังสองชั้น มีวาล์วพิเศษ 4 ตัว ช่วยให้น้ำไหลออกทั้งในช่วงชักขึ้นและช่วงชักลง ใช้สำหรับบ่อบาดาล

double acting tank pump ปัมสำหรับเครื่องพ่นของเหลวซึ่งสามารถพ่นออกมาได้ทั้งในช่วงชักขึ้นและช่วงชักลง

double band-mill โรงเลื่อยสายพานคู่* (ดู mill)

double-bladed axe ขวานสองคม*

double decomposition reaction กระบวนการแตกตัวแล้วทำปฏิกิริยา

double dray เลื่อนฟางคู่*

double-drum winch กว้านระวิงคู่*

double flower ดอกที่มีส่วนของดอกมากกว่าปรกติ (เช่น กลีบดอก) บางทีเกสรตัวผู้และตัวเมียเปลี่ยนรูปไปเป็นส่วนของกลีบ (perianth segments)

double-frill girdle สับกานรอยคู่* (*S. double-hack girdle, two-hack girdle*)

double-hack สับกานรอยคู่

double-handed saw เลื่อยมือคู่* (ดู saw)

double manure salts เกลือเชิงคู่ (ดู double salts)

double ring วงเด็บโตซ้อน* (*S. multiple ring*)

double salts เกลือเชิงคู่ (ปุ๋ยหรือเกลือซึ่งมีโมเลกุลของสารสองชนิดอยู่ด้วยกัน เช่น แคลเซียมไนเตรทกับยูเรีย เมื่อละลายน้ำเกลือจะแตกตัวแยกออกจากกัน โดยปรกติเกลือเชิงคู่จะดูดความชื้นยากกว่าสารเดิม)

double serrate ขอบใบที่มีหยักคล้ายฟันเลื่อยเล็กๆ เกิดซ้อนหยักที่หยากกว่า

double slackline แบบสายหลักหย่อนคู่* (ดู cable logging, powered)

double sled(ge) เลื่อนฟางคู่*

double working การตอกกิ่งที่ใช้ต้นตอตอนกลาง (intermediate stock)

double yolk ไข่แฝด

dough แป้งโด, ก้อนแป้งที่ได้จากการนวดแป้ง
สาธิตกับน้ำและยีสต์ มีลักษณะยืดหยุ่น

dough stage ระยะเวลาที่พืชเติบโตมีความอ่อนนุ่ม
(ไม่แก่ไม่อ่อนเกินไป), ระยะเวลาที่เมล็ดข้าว
เป็นน้ำนม

downstroke ช่วงชักลง

downy ปกคลุมด้วยขนสั้นๆ ที่อ่อนนุ่ม

dove นกเขา

drag 1. เครื่องปรับระดับ*, เครื่องพรวนดิน
ชนิดหนึ่ง 2. รดสาธิต* (ห้อยซุง), (ดู bogie)
3. ลากซุง, ชักลากตามพื้นดิน* (ดู ground-
skid) 4. ดันทาน, เสียดสี

drag bar แขนขวางของเครื่องตัดหญ้า

drag chain โซ่ลากซุง*

drag coefficient สัมประสิทธิ์แรงต้านทาน

drag-hole จมูกซุง*

drag line สายลาก* (ดู line)

drag road 1. ทางชักลาก* 2. ทางกลับ*

drag saw เลื่อยชักตัด* (ดู saw)

dragging pin หมุดขอลากซุง*

drainage การระบายน้ำ*, การซึมลึก

drainage, soil การระบายน้ำของดิน

drainage area บริเวณน้ำย่อย

drainage basin พื้นที่รับน้ำที่ระบายจากระบบ
การระบายน้ำ

drainage system ระบบระบายน้ำหรือของเหลว

drain off ระบายออกหมด

draught แรงจุดลาก, ชิ่งจุดลาก

draught angle มุมระหว่างแนวแรงดึง
อุปกรณ์ของต้นกำลังกับองค์ประกอบ
ย่อยในแนวราบของแรงดึงนั้น

draught animal สัตว์ลากจูง, สัตว์ใช้งาน

draught control การควบคุมการลากดึง
อุปกรณ์ของแทรกเตอร์

draught gauge เครื่องวัดความดันสถิตย์ของ
อากาศในท่อ

draught hole รูตรงกลางของชิ้นส่วนที่ใช้
สำหรับเสียบสลักต่ออุปกรณ์กับต้นกำลัง

drawbar คานลาก*

drawbar horse power กำลังม้าลากดึง(ที่
แทรกเตอร์ใช้ในการลากดึงอุปกรณ์พ่วง
หรือที่ต้องการใช้ลากอุปกรณ์พ่วงด้วย
ความเร็วคงที่)

drawbar pin สลักที่ยึดระหว่างคานลากกับ
อุปกรณ์ที่ถูกลากดึง

drawbar pull แรงดึงสุทธิซึ่งใช้ลากอุปกรณ์
ที่คานลาก ในทิศทางการเคลื่อนที่ (ดู
draught)

draw knife มีดซุด (S. shave)

dray 1. ที่วางไม้บนเลื่อน* (S. rack) 2. เลื่อน
ลากไม้*

dray, double เลื่อนพ่วงคู่*

drench 1. กรอกยา 2. ยาที่ใช้กรอก

drenching การให้ยาทางปาก

dressed, to ไสแล้ว*, แต่งผิวแล้ว*, ตกแต่ง,
ชำแหละ

dressed timber ไม้ไสแล้ว* (ดู surfaced
timber)

dressing การแต่งเขาสัตว์, ของตกแต่งที่โรยไว้
ข้างบน

dribble banding การใส่ปุ๋ยบนผิวดินเป็นแถบ

dried joint รอยต่อกาวไม้ติด* (ดู joint)

drier 1. เตาอบ*, เครื่องทำแห้ง (S. kiln, dry)
2. สารซักแห้ง*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

drier, mechanical เตอบแบบเครื่องกล*

drier, platen เตอบแบบแผ่นร้อน*

drift 1. ทางควันไฟ 2. เคลื่อน 3. หินหลุด
เลื่อน (ธ.) 4. ละออง 5. ลอยไปในของไหล
(เช่น อากาศหรือน้ำ)

drift, spray ละอองของเหลว (จากเครื่องฉีด
พ่น)

drift gill net, bottom อวนลอยติดก้นทะเล

drift gill net, surface อวนลอยติดผิวน้ำ

drift (wood) ไม้ไหลลอย* (วน.) (*S. waif*)

drill 1. เครื่องหยอดเมล็ดพืชให้เป็นแถว
2. แนวหยอดเมล็ด, แถวเมล็ดพืชที่หว่าน
3. เครื่องทำแนว 4. ส่วน

drill, to ปลูกพืชเป็นแถว, หยอดเมล็ดตามแนว,
เจาะรูด้วยส่วน

drill, combination เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์
และปุ๋ยพร้อมๆ กัน

drill, hand-held 1. เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์
ด้วยมือ 2. ส่วนมือ

drill, plain เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์

drill, seed and fertilizer ดู drill, combina-
tion

drillability ความคล่องในการลึนไหล (ของปุ๋ย)

drillow ร่องหรือแถวที่หว่านเมล็ดแล้ว หรือที่
ปลูกไว้แล้ว

drip น้ำหยด, น้ำจิ้ม

drip irrigation การให้น้ำแบบหยด

drip pan ถาดที่ใช้รองหยดน้ำมันหรือ
ของเหลวอื่นในเครื่องยนต์

drive 1. ไม้ซุงระหว่างคัดไล่* 2. การขับ
เคลื่อนด้วยกำลังกล*

drive, to คัดไล่ไม้*, ขับเคลื่อนเครื่องยนต์

drive chain โซ่ขับ (ใช้ถ่ายทอดกำลังจาก
เพลาลูกเบี้ยวโซ่)

drive in net เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทอวนได้
โดยซึ่งอวนไว้ทางด้านใต้น้ำ แล้วกระทุม
น้ำให้สัตว์ตกใจหนีไปตกอยู่ในท้องอวน

driven wheel ล้อตาม (ล้อที่รับกำลังจากล้อขับ)

drive pulley ล้อขับสายพาน

driving, timber การลัดไม้เป็นกลุ่ม*

driving test การทดลองขับที่

driving wheel ดู driven wheel

drone ฝั่งตัวผู้

drongo นกขงแซว (นกในสกุล *Dicrurus* sp.)

droop การโค้งงอลง

drooping การเหี่ยวของพืช, (หู)ปรก, หย่อนยาน

droplet หยดเล็กๆ ของๆ เหลว, หยดละออง

droplet application การฉีดพ่นของเหลว
เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เช่น พ่นสาร
กำจัดแมลง)

droplet distribution การกระจายของหยด
ของเหลวที่พ่นออกมาจากหัวฉีด

droplet intensity ความหนาแน่นของหยด
ละออง (ขึ้นกับขนาดและจำนวนต่อพื้นที่)

droplet size ขนาดของหยดละออง

droplet sprayer เครื่องพ่นหยดละออง

dropper ไม้ครอบเปอร์

drop sorter เครื่องคัดความยาวไม้*

drought ช่วงฤดูแล้ง, ความแห้งแล้งในระยะ
เวลาที่ยาวนาน

drought resistant ความทนทานต่อความแห้ง
แล้ง

drought ring วงแผลเป็น* (เพราะแล้งจัด)

drum ถัง, สิ่งที่มีรูปกลมเป็นกระบอกสั้นๆ

drum, thresher ลูกนวด
drum granulator เครื่องปั่นเม็ด(ปุ๋ย) แบบถ่วง
drunken saw เลื่อยเซาะร่อง* (ดู saw)
drupe ผลชนิดที่แก่แล้วไม่แตก มีเนื้อมาก มี
 เมล็ด 1 เมล็ดอยู่ในเปลือกผลชั้นใน
 (endocarp) ที่มีลักษณะแข็ง เรียกอีก
 อย่างหนึ่งว่า “stone fruit”
drupelet ผล (drupe) ย่อย
druse crystal ผลึกก่อนกลม* (ดู crystal)
druxy การผุระยะเริ่มแรก* (*S. dote, doat*)
dry-dipterocarp forest ดู deciduous
 dipterocarp forest
dry end 1. ท้ายเตาอบ* (แบบต่อเนื่อง) (วน.)
dry evergreen forest ป่าดิบแล้ง
dry-floated ไม้แห้งลอยน้ำ, ล่องแห้ง*
drying การผึ่งและอบไม้, การทำให้แห้ง*
drying, high frequency การทำให้แห้ง
 ด้วยคลื่นความถี่สูง (ดู heating, high
 frequency)
drying, pole การผึ่งไม้แบบพาดราว*
drying fingers ไม้คั่นชั้น*
dry(ing) kiln เตาอบ*
drying oil น้ำมันชักแห้ง
drying schedule ตารางอบ*(ไม้) (*S. kiln
 schedule*)
drying stress ความเค้นจากการแห้ง*
drying tower หอทำแห้ง
drying yard ลานผึ่งไม้*
dry mill โรงเลื่อยไม้บ่อซุง* (ดู mill)
dry-mix glue กาวผสมแห้ง* (ดู glue)
dry-packing การพันแห้ง, แบบพันผ้า* (ดู
 injection, tree)
dry rot การผุแห้ง* (ดู rot)

dry-sloop การปล่อยไม้แบบหนึ่ง, ลากด้วย
 เลื่อนสลู* (ไม่มีหิมะ)
dry wood termite ปลวกไม้แห้ง* (ดู termite)
dual ซึ่งเป็นคู่
dual application การใส่ปุ๋ยสองชนิดพร้อมกัน
dual placement การใส่ปุ๋ยสองชนิดเป็นแถว
 ใต้ผิวดิน
dual-purpose breeds สายพันธุ์สัตว์ที่ให้
 ผลผลิตสองอย่าง (เช่น ไข่-เนื้อ, เนื้อ-
 นม)
dual salt process กระบวนการเกลือคู่
d.u.b. : diameter under bark ส.ต.ป. (เส้น
 ผ่าศูนย์กลางใต้เปลือก*)
dub grass หญ้าแพรก (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Cynodon dactylon, Pers.)
duck, comb นกเป็ดหงส์ (นกในสกุล *Sarki-
 diornis melanotos*)
duck, wood (white-winged) นกเป็ดก่า (นก
 ในสกุล *Cairina scutulata*)
duck weed จอกแหน (วัชพืชน้ำในสกุล *Lemma
 minor*, L.)
duct ท่อ*
duct, traumatic ท่อเกิดจากแผล*
duff 1. พืชอินทรีวัดตุเริ่มผุ 2. ชั้นพืชผุ
duff hygrometer (fire) มาตรวัดความชื้น
 ของพืชผุ
duff's sword fern เฟิร์นเกล็ดหอย, เฟิร์นใบ
 คู่ (ไม้ประดับในสกุล *Nephrolepis duffii*,
 Morre)
dumb cane สาวน้อยประแป้ง, ว่านเขียวหมื่น
 ปี (ไม้ประดับในสกุล *Dieffenbachia* spp.)
dummy หุ่น, ตัวล่อ
dune เนิน*, เนินทราย, สันทราย

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

dung มูลสัตว์
dunnage 1. ไม้รอง 2. ปีกไม้และเศษไม้, เศษไม้เลื่อย* 3. ไม้คุณภาพต่ำ* (*S. nefuse*)
duodenum ลำไส้เล็กส่วนต้น
duplication โครโมโซมที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งซ้ำกันบนโครโมโซมตัวหนึ่ง (พธ.)
durability ความทนทาน*
duramen แก่น* (ไม้) (*S. heartwood*)
duripan ชั้นดานแข็ง
dusky (สี)หม่น (ปฐ.)
dust 1. ฝุ่นละออง, ไรฝุ่น 2. สารกำจัดแมลงหรือวัชพืชชนิดฝุ่นหรือผง
dust control agent สารควบคุมปริมาณฝุ่น (ในปุ๋ย), สารที่ช่วยผิวเม็ดปุ๋ยไม่ให้เกิดลมมาฟุ้งอีกเมื่อมีการเคลื่อนย้ายปุ๋ย
duster อุปกรณ์พ่นสารเคมีกำจัดแมลงหรือวัชพืชชนิดฝุ่นหรือผง (ประกอบด้วยเครื่องเป่าลม ท่อ และหัวฉีด)
dustiness การมีฝุ่นฟุ้ง
dusty เต็มไปด้วยฝุ่นละออง

Dutchman ไม้หนูน*
Dutchman, flying รอกหลัก*
Dutch oven เตาเผาชี้อ้อย*
D-value : decimal reduction time ค่าดี (เป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้ฆ่าเชื้อกับจำนวนจุลินทรีย์ที่อยู่รอดในกระบวนการฆ่าเชื้อในอาหาร)
dwarfism สภาวะเตี้ยแคระ, ความแคระ, อาการแคระแกร็น
dwel time ช่วงเวลาอบ (ไม้บาง)
dyke พัง, คัน, เขื่อน, สายหิน
dynamic พลวัต, ภาวะไม่หยุดนิ่ง (*A. static*)
dynamic equilibrium สมดุลพลวัต, สภาพสมดุลที่เปลี่ยนแปลงไปมาได้
dynamic pressure ความกดดันแบบเคลื่อนที่
dynamics พลศาสตร์
dysentery โรคมืด, โรคอุจจาระร่วง
dystocia การคลอดยาก (เนื่องจากช่องเชิงกรานแคบหรือลูกโตเกินไป)
dystrophy การเสื่อม, การผิดรูป, การไม่ทำงาน

E

e- : **ex-** ใช้เป็นคำอุปสรรค แสดงถึงการขาดหายไป เช่น *estipule* แปลว่า ไม่มีหูใบ
eagle wood ไม้หอม, กฤษณา (ต้นไม้ในสกุล *Aquilaria agallocha*, Roxb.)
ear ฝัก (เช่น ฝักข้าวโพด)
earboned กระจุกหู
ear lobe ตุ่ม(หู)
early variety พันธุ์เบา

early wood เนื้อไม้ต้นฤดู* (ฝน) (*S. spring wood*)
earth ซึ่งเกี่ยวกับดิน, ต่อบางจะให้กระแสไฟฟ้าลงดิน
earth, brown ดินสีน้ำตาล
earth, tropical red ดินแดง
earth dam เขื่อนดิน
earth flow ดินไหล, ดินเคลื่อน, การไหลของดิน

earth lining การฉาบผิวด้วยดิน
earth up พูนดิน, พลิกดินขึ้นมากลบ(พืช)
earwig แมลงหนาม
eased edge เหลี่ยมมน*
easement สิทธิร่วมใช้
east Indian walnut จามจรี (ต้นไม้ในสกุล *Albizzia lebbek*, Benth. และ *Samanea saman*, Merr.)
ebony ตะโก (ต้นไม้ในสกุล *Diospyros horsefieldii*, Hiern.)
ebracteate ไม่มีก้านเลี้ยง (bract)
eccentric ไม่มีศูนย์กลางร่วมกัน, เอียงศูนย์กลาง
eccentric load(ing) น้ำหนักนอกแนวแกน*
 [ดู load(ing)]
eccentric unit กลไกที่ใช้ถ่ายทอดการหมุน ให้เป็นการเคลื่อนที่ขึ้น-ลงสลับกัน
echinate หนามที่มีขนาดใหญ่และแข็ง, มีหนาม อยู่โดยรอบ
eciliate ไม่มีขน
ecology นิเวศวิทยา (วิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม)
economic diameter limit ขีดจำกัดเส้นผ่าศูนย์กลางเชิงเศรษฐกิจ*
economic girth limit ขีดจำกัดขนาดตัวรอบเชิงเศรษฐกิจ*
ecosphere นิเวศมณฑล
ecosystem ระบบนิเวศ
ecotype 1. กลุ่มพืชอย่างเดียวกันและอาศัยอยู่ที่เดียวกัน 2. พันธุ์ที่ได้ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
ectoplast ขอบนอกของโปรโตพลาสซึม
edaphic เกี่ยวกับดิน

edaphic factor ปัจจัยเกี่ยวกับดิน
edaphological approach แนวทางปฐพีวิทยา
 ด้านใช้ประโยชน์ทางการเกษตร
edaphology ปฐพีวิทยาสัมพันธ์ (แขนงวิชาหนึ่งในสาขาปฐพีวิทยา กล่าวถึงอิทธิพลของดินที่มีต่อพืช หรือความสัมพันธ์ระหว่างพืชกับดิน)
edema การบวมน้ำใต้ผิวหนัง
edge 1. หน้าแคบ 2. การก่องไม้แบบขอบตั้ง 3. ด้านหนา*
edge, to เลื่อยเปิดข้าง
edge, eased การลบเหลี่ยม, เหลี่ยมมน*
edge(d), feather กระจาดข้างสอ, หน้าลาด (กระจาด)
edge-bend โค้งด้านข้าง, โกง* (S. *crook, spring*)
edge-grain : e.g. 1. ด้านรัศมี* (S. *radial section*) 2. ที่เลื่อยตามรัศมี* (ดู quarter-sawn)
edge joint รอยต่อข้าง* (ดู joint)
edge-mark ตรายุปตัววี, ตรายด้านหน้าตี*
edge-sawn เลื่อยตามเส้นรัศมี*
edge sorter เครื่องคัดความหนาไม้*
edge stack ก่องไม้แบบขอบตั้ง* (ดู stack)
edger เลื่อยแต่งขอบ*, เลื่อยแต่งขอบไม้บาง*
edging 1. ไม้ค้ำแปลง 2. เศษขอบไม้* (S. *rand*)
edging grinder เครื่องลับ(ไม้)หยาบ* (S. *hog, hogger*)
edible amaranth ผักโขมจีน (พืชในสกุล *Amaranthus tricolor*, L.)

- A**
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
- edible stage** ระยะกำลังรับประทาน, ระยะของผลไม้ที่เก็บจากต้นมาแล้วมีการหายใจมากที่สุด ภายในผลจะมีน้ำตาลมาก
- eel** ปลาไหล
- eel, snake** ปลาไหลทะเล
- eel, spiny** ปลากระทิง, ปลาหลด
- eel-trap** อีจู้
- effect, additive** ประสิทธิภาพรวมกัน
- effective** ประสิทธิภาพ, มีผล
- effective deposit** อัตราการกระจายของสารเคมีที่พ่นออกจากหัวฉีดที่อยู่ใกล้กัน (วัดจากจุดศูนย์กลางหัวฉีดหนึ่งไปยังอีกหัวฉีดหนึ่ง)
- effective temperature** อุณหภูมิประสิทธิภาพ, อุณหภูมิที่เหมาะสมในการเกิดกระบวนการ, อุณหภูมิที่ความร้อนและความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของคนหรือสัตว์
- effective diameter** เส้นผ่านศูนย์กลางสมมูลย์
- effective rainfall** ฝนใช้การได้
- effervescent** ฟุ้งเป็นฟอง
- efficiency** ประสิทธิภาพ
- efficiency, threshing** ประสิทธิภาพการนวด
- efficiency, tractive** ประสิทธิภาพในการดูดลาก
- efficiency, transplanting** ประสิทธิภาพในการปลูกกล้า
- efflorescent** เสียน้ำผลึก
- effluent** น้ำทิ้ง*
- effusimeter** มาตรการแพร่ผ่าน
- effusion** การแพร่ผ่าน
- effusive igneous rock** หินอัคนีพุ
- egg** ฟองไข่, เชื้อเพคเมีย
- egg breed** พันธุ์ไข่
- egg plant** มะเขือยาว (พืชในสกุล *Solanum melongena*, L.)
- egg woman** ลูกใต้ใบ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Phyllanthus niruri*, L.)
- ejaculate** หลั่งน้ำกาม, ขับหลังน้ำอสุจิ
- elastic after-effect** ส่วนที่คืนตัว
- elasticity** ความยืดหยุ่น*, สภาพยืดหยุ่น
- elastic limit** ขีดคืนตัว, ขีดจำกัดยืดหยุ่น*
- elastic strain** ความเครียดในขีดคืนตัว, ความเครียดยืดหยุ่น*
- elastomer** สารยืดหยุ่น
- elastrator** ยางรัด, ยางมัดข้าวอ้วนขณะในการตอนสัตว์
- elater** สายที่สปอร์เกาะติดอยู่
- electrical conductivity** ความนำไฟฟ้า, สภาพการนำไฟฟ้า
- electric capacity moisture meter** มาตรการความชื้นแบบความจุไฟฟ้า*
- electric resistance moisture meter** มาตรการความชื้นแบบความต้านทานไฟฟ้า*
- electrode** ขั้วไฟฟ้า*
- electron acceptor** ตัวรับอิเล็กตรอน
- electron doner** ตัวให้อิเล็กตรอน
- electronegative charge** ประจุลบ
- electroporation** การใช้กระแสไฟฟ้ากระตุ้นให้ไซโตพลาสซึมของเซลล์ขยับ ทำให้เยื่อหุ้มเซลล์เกิดรอยรั่วเป็นช่อง ส่งผลให้ DNA จากภายนอกเข้าไปภายในเซลล์ได้ดีขึ้น
- element** 1. ธาตุ 2. พืชหรือสัตว์ที่เป็นส่วนประกอบใน community 3. เซลล์* (วน.)

elements, axial เซลล์แนวตั้ง*

elements, congeneric เซลล์แบบเดียวกัน*

elements, storied เซลล์เรียงชั้น, เซลล์เป็นชั้น*

elements, tracheary เซลล์ลำเลียง*

elements, vertical เซลล์แนวตั้ง*

elephant ช้าง, ช้างป่า (สัตว์ในสกุล *Elephas maximus*)

elephant apple มะขวิด (ดู wood apple)

elephantiac ผู้เป็นโรคเท้าช้าง

elevate ยกกระดานในแนวตั้ง

elevation ค่าระดับพื้นที่

elevation, angle of มุมเงย, มุมยกขึ้น

elevator, bucket กะป๋อลำเลียง

elevator, grain อุปกรณ์ลำเลียงเมล็ดพืชในแนวตั้ง

elevator, timber เครื่องยกไม้*

elevator conveyor อุปกรณ์ลำเลียงในแนวตั้ง

elite tree ต้นไม้ดีเดน, ต้นไม้ชั้นเยี่ยม

ellipsoid รูปทรงรี

ellipsoid particle อนุภาคทรงรี*

elliptic เป็นรูปรี

elliptical รีและกลมตรงปลาย

eliminate กำจัด

elimination reaction ปฏิกริยากำจัด

elong, to ทำให้ยาวออก

elongate, to ยืดยาวออก

elongation การยืดยาวออก

eluant ตัวชะ

eluting power อำนาจการชะ

elution การชะ

eluvial horizon ชั้นซึมชะ, ชั้นชะล้าง, ชั้นดิน

ชะล้าง

eluviation การชะล้างในดิน, การซึมชะ, การแยกและย้ายที่ของวัตถุโดยการใช้น้ำยาหรือโดยแรงล่อง, การเคลื่อนที่ของวัตถุจากแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งภายในดินในรูปสารละลายหรือสารแขวนลอย

emaciate ชุบผอมลง

emaciation อาการชุบผอม, อาการชุบซีด

emarginate เป็นรอยบากตรงปลาย, เว้า, มีส่วนปลายเว้าเข้าเล็กน้อย

emasculation การทำหมัน, การตอนตัวผู้, การดึงเอาเกสรตัวผู้ออกก่อนที่ละอองเกสรจะแก่ หรือทำให้เกสรตัวผู้ตายก่อนที่จะถึงเวลาผสม เป็นการป้องกันการผสมตัวเอง

embedded ฝัง

emblic myrobalan มะขามป้อม (พืชในสกุล *Phyllanthus emblica*, L.)

embryo คัพภะ, ลูกอ่อน, ตัวอ่อน, ต้นอ่อนที่ฝังอยู่ในเมล็ด ประกอบด้วยยอด (plumule) และราก (radicle)

embryology คัพภะวิทยา

embryony, adventitious การที่เซลล์ใน nucellus และ integument เจริญขึ้นเป็นต้นอ่อนในเมล็ด โดยไม่ผ่านระยะสร้างเซลล์สืบพันธุ์ (gametophyte)

embryo sac ถุงไข่ (เซลล์สืบพันธุ์ของเพศเมีย โดยปรกติจะมี 8 นิวเคลียส มีไซซึ่งจะเจริญเป็นต้นอ่อนเมื่อได้รับการผสมพันธุ์)

embryotega ส่วนหุ้มเมล็ดซึ่งมีลักษณะคล้ายถ้วย พบในพืชตระกูล *Commelinaceae*, *Flagellariaceae* และ *Mayacaceae*

emerald ripples ดอกพริก (ไม้ประดับในสกุล *Peperomia capreata*)

e.m.c. : equilibrium moisture content ปริมาณความชื้นสมดุล*

emergence การโผล่ขึ้นมาจากต้นพืช

emergence hole รูออก*

emergent ต้นไม้ยอดเด่น

empty-cell process กรรมวิธีแบบไม่เต็มเซลล์, กรรมวิธีเซลล์ว่าง* (ดู preservation, wood)

emulsifier สารเคมีที่ช่วยให้ของเหลวสองชนิดซึ่งปรกติไม่ผสมกัน รวมตัวเป็นเนื้อเดียวกัน

emulsion สารแขวนลอย, การแขวนลอยของอนุภาคของๆ เหลว ในของเหลว

enamel เคลือบ, ลงยา

enation ส่วนที่เจริญมาจากเซลล์ผิว

encapsulate หุ้มด้วยปลอก

encircling gill net อวนล้อมติด

enclave ที่กันออกจากป่าสงวน, ที่แทรก, ที่ถูกล้อมไว้

enclosed knot ตาซ่อนใน* (ดู knot)

endarch การเจริญของท่อน้ำ (xylem) เข้าสู่จุดศูนย์กลางของลำต้นหรือราก

end butt ตัดปลาย* (ดู trim)

end check รอยปริที่ปลาย* (ดู check)

end coating การทาสีไม้*

endemic เฉพาะถิ่น, พื้นเมืองเฉพาะถิ่น, เป็นของพื้นเมือง, อยู่ในพื้นที่หรือเขตจำกัดเฉพาะแห่ง

end grain ด้านตัดเฉียง*

endive ผักกาดฝอย (พืชในสกุล *Cichorium endivia*, L.)

end joint รอยต่อปลาย*, รอยต่อข้าง (ดู joint)

end matched ต่อปลาย

end matching การเรียงหน้าแบบต่อปลาย*, การเข้าไม้แบบต่อปลาย* (ดู matching)

endocarp เปลือกผลชั้นใน

endocrine ไร้ท่อ, ต่อมไร้ท่อ, ต่อมฮอร์โมน

endocrinic ดู endocrine

endocrinology ฮอรโมนวิทยา, วิชาว่าด้วยฮอรโมน

endocrinous ดู endocrine

endodermis ชั้นเซลล์แถวเดียวมีผนังเซลล์ด้านนอกหนา เกิดล้อมรอบ vascular tissue, เซลล์ชั้นในสุดของ cortex

endodermoid คล้าย endodermis

endogenous เจริญจากข้างใน เช่น ความหนาของลำต้น, เกิดภายในตัวอื่น

endosmosis ซึมผ่านเข้า

endosperm 1. เนื้อเยื่อที่มีโครโมโซมอยู่ 3 ชุด (3n) ได้มาจากการผสมระหว่างเชื้อผู้และ polar nuclei ภายในถุงไข่ 2. อาหารที่มีอยู่ในเมล็ด ประกอบด้วยแป้ง ไขมัน และโปรตีน

endotoxin สารพิษที่อยู่ภายในเซลล์ของจุลินทรีย์

end pile การกองไม้แบบปลายตั้ง*

end pressure แรงอัดปลาย*, แรงบีบหัวท้าย

end racking การกองไม้แบบปลายตั้ง

end racking stack กองไม้แบบขอบพิง* (ดู stack)

- end stack(ing)** 1. กองไม้แบบหน้าฟิง* 2. กองไม้แบบขนานเตา* (ดู stack)
- end stop** ที่ยึดปลาย* (ในการตัดไม้)
- end wall** ผนังเซลล์หัวท้าย*
- ends** เศษปลายไม้* (ดู trim)
- endy (veneer)** ไม้บางผ่านเกลี้ยง* (ดู veneer)
- energy period** ระยะเวลาของกอดี
- eng** พลวง (พืชในสกุล *Dipterocarpus tuberculatus*, Roxb.)
- engage** ต่อเข้าด้วยกัน
- engagement, drive** การทำให้ระบบถ่ายทอดกำลังที่แยกจากกันติดต่อกัน
- engenic** พันธุศาสตร์ที่ประยุกต์กับมนุษย์ชาติ
- engraver beetle** มอดเจาะผิวไม้*
- enhance** ส่งเสริม, เพิ่ม
- enhancer** สารเคมีซึ่งไม่มีกลิ่นและรส แต่เมื่อเติมลงไปในการอาหารแล้วช่วยเพิ่มกลิ่นและรสของอาหาร
- enhydra** ผักนึ่งปลิง (วัชพืชน้ำในสกุล *Enhydra fluctuans*, Lour.)
- ensiform** มีรูปลคล้ายดาบ
- ensilage** ส่วนของพืชที่หมักไว้ในที่ซึ่งปิดอย่างมิดชิด เพื่อทำเป็นอาหารสัตว์
- ensile** ทำให้เป็นอาหารสัตว์ (silage)
- ensiling** การหมักหญ้าเพื่อทำเป็นอาหารสัตว์
- enteritis** โรคลำไส้อักเสบ
- enterotoxemia** โรคอาหารเป็นพิษ
- enterotoxin** สารพิษซึ่งเกิดขึ้นที่ลำไส้
- entire** เรียบ, มีขอบเรียบ
- entomophilous** ผสมพันธุ์โดยอาศัยแมลง
- entrails** ลำไส้, เครื่องใน
- entrap** จับ, ยึด, ดักจับ
- entrapment** การจับ, การยึด
- enucleate** ขาดนิวเคลียส
- enumeration** การสำรวนับไม้
- environment** สิ่งแวดล้อม
- environmental resistance** การจำกัดจำนวนโดยสิ่งแวดล้อม
- enzyme** น้ำย่อย, สารช่วยย่อย, สารซึ่งถูกสร้างขึ้นในเซลล์ที่มีชีวิต เมื่ออยู่ในอัตราความเข้มข้นต่ำๆ จะเร่งปฏิกิริยาเคมี แต่ตัวเองไม่ถูกใช้ให้หมดไป
- enzyme, restriction** เอนไซม์ซึ่งทำหน้าที่ตัด DNA ที่ตำแหน่งเฉพาะเจาะจง
- eolian deposit : aeolian deposit** สิ่งทับถมลมพา
- ephedroid perforation plate** แผ่นช่องทะลุปลายเซลล์รูปฝักบัว (ดู perforation plate)
- ephemeral** อยู่ได้เพียงวันเดียว
- epi-** บน, เหนือ
- epibiotic** พืช (ซึ่งสูญพันธุ์ไปแล้ว) ที่ยังหลงเหลืออยู่
- epicalyx** รั้วประดับ, กลีบเลี้ยง (bract) ที่มีลักษณะคล้ายกลีบรอง (sepal) ปรกติอยู่ใต้วงกลีบรอง (calyx)
- epicarp** เปลือกผลชั้นนอก
- epicormic branch** กิ่งพิเศษ, กิ่งผิด้ที่
- epicotyl** ต้นอ่อนหรือส่วนของพืชที่อยู่เหนือใบเลี้ยง, ส่วนเหนือใบเลี้ยง
- epidemic** การระบาด (โดยปรกติใช้กับโรคที่เกิดแก่คน แต่ใช้กับโรคพืชก็ได้ การระบาดของโรคพืชมีชื่อเฉพาะอีกอย่างหนึ่งว่า epiphytotic)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

epidermis เซลล์ผิว, ผิวชั้นนอก, เยื่อชั้นนอกของเซลล์, หนังกำพำ

epididymis หลอดเก็บตัวอสุจิ

epiglottis ฝาปิดกล่องเสียง

epigyny ดอกที่มีส่วนต่างๆ ของดอกเกิดอยู่บนรังไข่ [รังไข่ของดอกแบบนี้จัดเป็นแบบ inferior ผลที่เกิดจากรังไข่แบบนี้เรียกว่าผลเทียม (false fruit)]

epinasty อาการที่การเจริญทางยอดของพืชชะงัก เนื่องจากถูกสารบางอย่าง เช่น ก๊าซเอทรีลีน

epipedon ชั้นดินหน้า, ชั้นดินบน, ส่วนบนของชั้นดินที่มีสีคล้ำเพราะอินทรีย์วัตถุที่ถูกชะล้าง หรือส่วนของดินชั้น B ที่มีสีคล้ำเนื่องจากอินทรีย์วัตถุ

epipetalous บนกลีบดอก

epipetalous stamen เกสรตัวผู้เกิดอยู่บนกลีบดอก

epiphyte พืชอาศัย, พืชที่อยู่บนพืชหรือสิ่งอื่นโดยไม่เบียดเบียนพืชหรือสิ่งที่มันเกาะอยู่

epiphytism ภาวะอิงอาศัย (พว.)

epiphytotic การระบาดของโรคพืช

episepalous บนกลีบรอง

epistasis ปฏิกิริยาระหว่างยีน (gene) ที่อยู่คนละตำแหน่ง (locus) (ความหมายดั้งเดิมหมายถึงการข่มข้ามตำแหน่ง กล่าวคือ dominant gene อันหนึ่งสามารถข่ม dominant gene อีกชนิดหนึ่งที่อยู่ต่าง locus ไม่ให้แสดงออก แต่ในปัจจุบัน โดยทั่วไปจะหมายถึงปฏิกิริยาต่างๆ ระหว่างยีนบนตำแหน่งต่างๆ)

equalizing การปรับความชื้นให้เท่ากัน*

equestrin star วานส์ทีท (ไม้ดอกในสกุล *Hippeastrum johnsonii*, Bury)

equilibrium moisture content ปริมาณความสมดุล* (ดู moisture content)

equip ประกอบเข้ากับ

equipotential line เส้นศักย์เสมอ [เส้นซึ่งใช้แสดงค่าศักย์ชลศาสตร์ (hydraulic potential) ในหน้าตัดดิน]

equitant การจัดเรียงของใบที่มีลักษณะซ้อนทับกัน กล่าวคือกาบใบอันที่ 2 จะอยู่ใต้กาบใบอันที่ 1 และกาบใบอันที่ 3 จะอยู่ในกาบใบอันที่ 2 เข้าไปเรื่อยๆ

equivalence เหมือนกัน, สิ่งที่มีค่าเท่ากัน, จำนวนเท่ากัน

equivalent สมมูลย์

eradicate กำจัด, ทำลาย, ควบคุม

eradication การกำจัดทำลาย (โรค, สิ่งปฏิกุศล)

erect ตั้งตรง

erect spiderling หล้าหนวดแมว (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Boerhaavia erecta*, L.)

ergastic substance สารที่พบใน protoplast (เช่น ผลึกเม็ดแข็ง, เม็ดโปรตีน, vacuoles เป็นต้น)

erode กัดกร่อน, พังทลาย

erodibility สภาพกร่อนได้, ความทนทานต่อการกัดกร่อน

erose ขอบที่ถูกกัดเซาะจนเว้าแหว่ง

erosion กษัยการ, การกัดกร่อน, การกัดเซาะ, การพังทลาย (ของผิวดินหรือการสูญเสียเนื้อดินโดยกระแสน้ำ ลม หรือพาหะตามธรรมชาติ หรือโดยขบวนการอื่นๆ)

erosion, accumulated กษัยการของดินที่มี

ตัวเร่ง, การกักร่อนอย่างเร่งรัด
erosion, gully การกักร่อนเป็นร่องลึก
erosion, rill การกักร่อนเป็นร่องตื้น
erosion, sheet การกักร่อนเป็นผืน
erosion, splash การกักร่อนเป็นหลุม
erosion index ดัชนีการกักร่อน
erosion pavement ด้านที่เหลื่อจากการกักร่อน
erosion surface พื้นผิวเหลือจากการกักร่อน
erosive agent ตัวการกักร่อน
erosivity ศักยภาพการกักร่อน
erysipelas โรคไฟลามทุ่ง, โรคไขหนังแดงในสุกร
erysipelas plant กล้วยางช้าง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Heliotropium indicum*, L.)
erythrocyte เม็ดเลือดแดง
escape พืชบ้านในป่า
escarpment : scarp หน้าผาชัน*, ผาชัน, ผาตั้ง
esophagus หลอดอาหารที่ต่อจากปากถึงกระเพาะ
espacement ระยะระหว่างต้น
espalier fruit tree ไม้ผลที่ปลูกให้ขึ้นค้ำหรือเกาะตามผนังตึก
espino มะขามเทศ [พืชในสกุล *Pithecolobium lanceolatum*, (H. & B.) Benth.]
essence สารที่มีกลิ่นหอม
essential element ธาตุอาหารที่จำเป็นต่อพืช
essential oil น้ำมันหอมระเหย*
establishment การตั้งตัว, การสถาปนา
esterification การรวมกันระหว่างกรดอินทรีย์กับอัลกอฮอล์เป็นสารเอสเทอร์
estipulate ไม่มีหูใบ

estivation : aestivation 1. การจำศีล, ระยะเวลาพักในฤดูร้อน (ของพืชหรือแมลง)
 2. ระเบียบการเรียงตัวของกลีบดอก, การจัดเรียงกลีบในดอกตูม (พล.)
estrogen ฮอโมนเพศเมีย
estrus การเป็นสัด (*S. heat*)
estuary ชะวากทะเล*, ปาก(แม่)น้ำ
estuary water น้ำกร่อย
ethereal oil น้ำมันระเหยเร็ว
ethiolate การทำให้กิ่งและใบพืชไม่ได้รับแสง
ethnography ชาติพันธุ์วรรณา
ethnology ชาติพันธุ์วิทยา
ethology พฤติกรรมวิทยา
etiolation อาการขาดแสงสว่างของพืช ทำให้พืชมีลำต้นยืดสูง ใบเจริญน้อย และขาดคลอโรฟิลล์
eugenics สุชาติศาสตร์ (วิชาพันธุกรรมที่ใช้ประยุกต์กับมนุษย์ชาติ)
euheterosis การที่ลูกผสมมีความสามารถในการอยู่รอดได้ดีกว่าพ่อแม่
eumeristem เมอริสเต็มที่ประกอบด้วยเซลล์ขนาดเล็ก มีผนังเซลล์บาง ไซโตพลาสซึมชั้น และนิวเคลียสโต
euploid สิ่งมีชีวิตซึ่งมีจำนวนโครโมโซมในเซลล์ร่างเท่ากับจำนวนผลคูณของจำนวนชุดโครโมโซมของบรรพบุรุษ เช่น 1n, 2n, 3n, ... เป็นต้น
eutrophic (ทับศัพท์), สภาพที่มีความเข้มข้นของธาตุอาหารเพียงพอหรือเกือบเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์
eutrophication (ทับศัพท์), กระบวนการเฝ้า

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

เสียของแหล่งน้ำเนื่องจากมีธาตุอาหารพืช
อยู่ในน้ำมาก ทำให้พืชหรือจุลินทรีย์ที่อยู่ใน
น้ำเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เมื่อพืช
หรือจุลินทรีย์นั้นตายลงทำให้น้ำเกิดการ
เน่าเสียและขาดออกซิเจน

evaporated cooling ดู vacuum cooling

evaporation การระเหย

evaporative demand สิ่งที่มีผลกระทบต่อ
การระเหยน้ำ

evaporimeter เครื่องวัดการระเหย

evapotranspiration การคายระเหย, การ
กลายเป็นไอของน้ำจากดินและพืช

even-aged อายุสม่ำเสมอ

even grain เนื้อเสมอกัน* (ดู texture)

even-pinnate ใบรวมที่ไม่มีใบย่อยเดี่ยวตรง
ปลาย

even texture เนื้อเสมอกัน* (ดู texture)

everbearing ซึ่งให้ผลตลอดปี

evergreen พันธุ์ไม้ที่มีใบเขียวชอุ่มอยู่ตลอดปี,
พันธุ์ไม้ไม่ผลัดใบ

evergreen forest ป่าดิบ, ป่าดงดิบ

everlasting บานไม่รู้โรย (ไม้ดอกในสกุล
Gomphrena globosa, L.)

eviscerate เอาเครื่องในออก, ซ้ำแหละ

evisceration การเอาเครื่องในออก, การซ้ำแหละ

evolute วิวัฒน์

evolution 1. วิวัฒนาการ, การเปลี่ยนแปลง
(แม้พันธุ์)ทีละน้อยซึ่งต้องใช้เวลานาน
2. การถอดราก (ค.)

ewe แกะตัวเมีย

exactng มีความต้องการสูง

exacum ฉัตรพระอินทร์ (ไม้ประดับในสกุล

Exacum bicolor, Roxb.)

exalbuminous ไม่มี endosperm และ
perisperm

exanthema ดู ammoniation

exarch การเจริญของท่อลำน้ำ (xylem) จากข้าง
นอกเข้าสู่ศูนย์กลางของลำต้นหรือราก

excavator เครื่องขุดหลุม

excelsior ฝอยไม้* (*S. wood wool*)

excessive มากเกินไป, มากเกินความจำเป็น

excessively drained ระบายน้ำมากเกินไป

excessive moisture ความชื้นเกินจำเป็น

exchange acidity การแลกเปลี่ยนธาตุที่เป็น
กรด

exchangeable cation percentage เปอร์เซนต์
ประจุบวก (ในดิน) ที่สามารถแลกเปลี่ยน
ได้

exchange capacity ความจุแลกเปลี่ยน

excreta สิ่งที่ถูกขับถ่ายออกจากร่างกาย เช่น
เหงื่อ, ปัสสาวะ, อุจจาระ เป็นต้น

excrete ขับถ่ายของเสีย

excretion การขับถ่าย, การกำจัดของเสีย

excurrent ส่วนที่ยื่นออกไปจากขอบหรือปลาย
เช่น หางของเมล็ดพืชพวกหญ้าบางชนิด

exert ออกแรงกระทำต่อวัตถุ

exfoliation การแยกของหินเป็นกาบ*,
ขบวนการที่ทำให้หินแตกออกเป็นแผ่นๆ,
การแตกตัวของหินเป็นกระบิ

exhaust 1. ท่อไอเสีย 2. ไล่อากาศ, ดูดออก
หมด, ไล่ออกหมด, ทำให้หมด

exhauster เครื่องไล่อากาศ

exhaustion การสูญสิ้นไป(ซึ่งอาหารในดิน)
(ปลู.)

- exhaust pipe** ท่อไอเสีย
- exocarp** ดู epicarp
- exocortis** การที่เปลือกลอกออกเป็นแถบๆ
- exodermis** ชั้นเซลล์รอบนอกของ cortex ในรากพืชบางชนิด มีลักษณะคล้ายกับ endodermis
- exogenous** 1. เกิดขึ้นจากเนื้อเยื่อบริเวณผิว 2. เกิดภายนอกตัวอื่น, ซึ่งมาจากภายนอก
- exoskeleton** โครงร่างแข็งภายนอก (ชีว.)
- exosmosis** ซึมผ่านออก
- exotic** เทศ, วิเทศ, ต่างประเทศ, ต่างถิ่น
- exotic plant** พืชที่นำมาจากที่อื่น ยังไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติแวดล้อมได้
- exothermic** คลายความร้อน
- exotoxin** สารพิษที่จุลินทรีย์สร้างขึ้นแล้วขับออกจากเซลล์
- expansion-bath** การต้มไล่อากาศ
- expansion-bath treatment** วิธีการไล่น้ำยาด้วยความร้อน* (ดู preservation, wood)
- expectation value, soil** ค่าของดินที่คาดไว้
- experimental plot** แปลงทดลอง
- exploit** ทำป่าไม้
- exploitable diameter** 1. เส้นผ่าศูนย์กลางขนาดใช้การได้* 2. เส้นผ่าศูนย์กลางขนาดทำออกได้*
- exploitable girth** 1. ขนาดวัดรอบตัดฟัน* 2. ขนาดวัดรอบใช้ประโยชน์*
- exploitation** การทำป่าไม้*
- exploratory survey** การสำรวจดินแบบกว้าง
- exposed crystal edge** บริเวณขอบของผลึก
- exposure** ภูมิอากาศสัมพันธ์, ความสัมพันธ์กับลมฟ้าอากาศ
- expressivity** ระดับการแสดงออก (พืชซึ่งมีลักษณะทางพันธุกรรมเหมือนกันอาจแสดงลักษณะบางอย่างออกมาได้ไม่เท่ากัน)
- exquay** ส่งถึงท่าปลายทาง, ส่งถึงท่าอนุมัติ*
- exserted** ปลูก, โผล่ออกมา, ยื่นออกมา จากเปลือกหรือสิ่งห่อหุ้ม
- exship** ส่งลงท่า*, ส่งเพียงขนลงจากเรือ
- exstipulate** ไม่มีหูใบ, ไร่ก้าน
- extended pit aperture** ปากหลุมผนังเซลล์แบบนอกขอบ* (ดู aperture)
- extender** สารเพิ่ม*, ตัวผสมเพิ่ม
- extensive** ขยายออกไปเป็นปริมาณมาก, แบบไพศาล
- exterior** ภายนอก*
- exterior plywood** ไม้อัด(ใช้)ภายนอก*
- external fan kiln** เตาอบแบบพัดลมภายนอก* (ดู kiln, dry)
- external phloem primary phloem** ที่เกิดอยู่ด้านนอกของ primary xylem
- external surface** ผิววนอก, เนื้อที่ผิวภายนอก
- extine** เปลือกผิวชั้นนอกของเรณู
- extinguish, to** 1. ดับไฟ, 2. ระงับสิทธิ์ (ตามกฎหมาย)
- extracellular** นอกเซลล์
- extractive** สารแทรก*
- extraxillary** อยู่นอกมุมก้านใบ (axil)
- extreme fibre stress** ความเค้นที่ผิวคาน* (ดู stress)
- extremely acid** ปฏิกริยาเป็นกรดจัดมาก (pH <4.5)

A extrorse หันออกด้านนอก
B extrude รีดออก, ดันออก, ผลักออก
C extruder เครื่องรีด
D extrusion การรีดออก, การดันออก
E extrusive igneous rock หินอัคนีพุ
F extrusive rock หินไหล
G exudate สารลู่กซึมออก, เมื่อกิ่งง่ามออกมา
 ตามรอยแผลของต้นไม้ที่เป็นโรค

exudation of preservative การซึมออก (จาก
 ไม้) ของน้ำยา*
 eye 1. กลุ่มของตา (ในพืช เช่น มันฝรั่ง)
 2. รุ่เสียบด้าม (วน.) 3. บ้อง* (ขวาน, ลิว)
 eye blinding tree ตาคุ่ม (พืชในสกุล
Excoecaria agallocha, L.)
 eye-spot จุดตา

F

F₁ , **F**₂ , ... etc สัญลักษณ์ใช้สำหรับแสดง
 ลูกในชั่วต่างๆ หลังจากการผสมพันธุ์แล้ว
 (พธ.)
 face หน้า (พื้นเหลี่ยม, ใบบิด), ข้างขวาน, ร่อง
 เจาะยาง (วน.) (*S. side*)
 face, better หน้าดี
 face, loose หน้าใน
 face, slack หน้าหยาบ (ไม้บาง)
 face, tight หน้านอก, หน้าเรียบ (ไม้บาง)
 face, worse หน้าเลว
 face cord คอรัดสั้นไม้ 1 ฟุต
 face count การวัดผิวหน้าไม้
 face cut 1. ไม้ป่า 2. การเปิดหน้าซุง
 face-mark ตราหน้าดี
 face measure การวัดพื้นที่ผิวหน้า
 face-side ด้านหน้า
 face veneer ไม้บางแผ่นหน้า
 facet หน้าประกอบ
 faciation หน่วยย่อยของสังคัมพืช (นว.)
 factor ปัจจัย, ตัวประกอบ

factorial experiment การทดลองแบบแบ่ง
 ส่วนย่อย (ส.)
 factory timber ไม้เพื่อประดิษฐ์กรรม
 facultative เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่สามารถดำรงชีพ
 อยู่หลายสภาพ (เช่น อาจเป็นตัวเบียน หรือ
 saprophyte)
 facultative parasite ตัวเบียนอิสระ
 fag(g)ot มัดแขนงไม้, มัดไม้เล็ก
 failure 1. การไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด
 ไว้ (สำหรับเครื่องยนตกลไกต่างๆ) 2. การ
 แตก*, การแตกหัก*, การฉีกขาด*, การ
 เตะ* (วน.)
 failure, compression การเตะจากแรงอัด*,
 การแตกหักจากการกด (*S. upsets*)
 failure, crushing การแตกหักจากการอัด*
 failure, glue การแตกที่แนวกาว*
 failure, shear การฉีกขาดจากการเฉือน*
 failure, tension การฉีกขาดจากแรงดึง*
 failure, wood การแตกที่ไม้*, การแตกของไม้
 ใกล้เคียงกาว

- fairlead** รอกนำ*, รอกเรียง
- fairlead arch** เหล็กโค้งติดรอกนำ*
- fairy bluebird** นกเขียวคราม (นกในสกุล *Trena puella*)
- fairy lily** บัวฝรั่ง, บัวจีน (ไม้ดอกในสกุล *Zephyranthus rosea*, Lindl.)
- fairy rose** กุหลาบหนู (ไม้ดอกในสกุล *Rosa chinensis*, Jacq.)
- falcate** รูปเหมือนเคียว
- fall** ปริมาณไม้ที่ตัด* (แต่ละครั้ง)
- fall block** รอกแขวน*
- faller** คนตัดไม้, คนโค่นไม้*
- falling** การตัด*, การตัดโค่น*, การโค่นไม้
- falling axe** ขวานสับไม้, ขวานโค่นไม้*
- falling cut** การทอน(ไม้)ครั้งแรก*
- fallopian tube** ท่อนำไข่ส่วนต้น (ต่อจากปากแตรที่รองรับฟองไข่)
- fallow** การพักดิน, การปล่อยพื้นที่เพาะปลูกว่างไว้ช่วงเวลาหนึ่งโดยไม่ปลูกพืชใดๆ เพื่อให้เวลาแก่ดินในการสะสมความชื้นและอินทรีย์วัตถุ)
- falls** วงนอกของกลีบดอกพืชในตระกูล *Iridaceae* sp. ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าวงใน
- false annual ring** วงปีปลอม*
- false berry** ผลเบอร์รี่ที่ประกอบด้วยเนื้อเยื่อจากส่วนอื่นๆ นอกเหนือจากเนื้อเยื่อของรังไข่แท้ๆ
- false color** (รูปถ่าย)สีผิดธรรมชาติ
- false daisy** หญ้าสับ, กระเม็งตัวเมีย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Eclipta alba*, (L.) Hassk.]
- false fruit** ผลปลอม, ผลที่เนื้อผลประกอบด้วยเนื้อเยื่อจากส่วนอื่นๆ นอกเหนือจากเนื้อเยื่อของรังไข่แท้ๆ (S. *accessory fruit*)
- false heartwood** แก่นเทียม*
- false ipecacuana** เทียนแดง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Asclepias curassavica*, L.)
- false puncture vine** โคมกกระสุน (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Tribulus cistoides*, L.)
- false work** ไม้แบบ*
- fame flower** โสุม (พืชในสกุล *Talinum patens*, Willd.)
- family** 1. วงศ์, ตระกูล, กลุ่มของพืชหรือสัตว์ในอันดับ (order) (ชีว.) 2. วงศ์, พวก, การจัดกลุ่มของดินซึ่งมีชั้นดินใกล้เคียงกัน มีลักษณะของดินคล้ายคลึงกันเข้าอยู่ในตระกูลเดียวกัน (ปฐ.)
- fan figure** ลายไม้โคนง่าม, ลายหางปลา
- fan maiden hair** เฟิร์นเกล็ดหอยใหญ่ (ไม้ประดับในสกุล *Adiantum tenerum*, Sw.)
- fan palm** ตาลโตนด (พืชในสกุล *Borassus flabelifera*, L.)
- fantail** การซีกลากไม้รูปพัด*
- f.a.q. (fair average quality)** คุณภาพปานกลาง*
- f.a.s. (free alongside ship)** ส่งถึงข้างเรือ*
- farinaceous** มีแป้งหรือสารที่มีลักษณะคล้ายแป้ง
- farinose** ปกคลุมด้วยแป้ง
- farm** ไร่นา, คาม, ฟาร์ม, ที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร, ทำฟาร์ม,
- farm forestry** วนเกษตร, การทำป่าไม้ในไร่นา (S. *agro-forestry*)

A farmhand คนงานในฟาร์ม
B farm holding land เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร
C farm house บ้านที่เจ้าของฟาร์มอาศัยอยู่
D farming, organic เกษตรกรรมอินทรีย์
E farm pond อ่างเก็บน้ำในไร่นา
F farm woodland ป่าไม้ในไร่นา
G farmyard manure ปุ๋ยคอก
H farrow ตกลูก, ออกลูกเป็นครอก
I fasciated ตู fasciation
J fasciation การที่ลำต้นเจริญผิดปกติทำให้เกิด
 การขยายใหญ่และแบนออกคล้ายกับเอา
 ลำต้นหลายๆ ลำมาเชื่อมกันเข้า
K fasciated ช่อดอก, ช่อใบ, เป็นกระจุก (เช่น
 การเรียงตัวของใบสน 2 ใบ และสน 3 ใบ)
L fascular cambium vascular cambium ที่
 เกิดจาก procambium ใน vascular bundle
M fasciculate รวมกันเป็นกระจุกหรือกลุ่มแน่น
N fasten ยึดติดเข้าด้วยกัน
O fastener สลักยึด
P fastigate มีกิ่งก้านตรง
Q fatal เป็นอันตรายถึงชีวิต, ถึงตาย
R fatality การตาย, ความตาย
S fatigue ล้า, การล้า*
T fattening การขุนสัตว์ให้อ้วน
U fault 1. รอยเลื่อน, รอยเลื่อน (ปฐ.) 2.
 ต่ำหนิ* (วน.) (*S. defect*)
V fault line แนวรอยเลื่อน
W fauna สัตวชาติ
X fawn foot ตีนกวาง* (ด้ามขวาน)
Y feasibility ความเป็นไปได้
Z feather ไม้โคนง่าม
 feather-edge(d) หน้าลาด* (กระดาน)

feather fern จามจุรีแผง, โปรงฟ้า (ไม้ประดับ
 ในสกุล *Asparagus plumosus*, Baker)
 feather figure ลายไม้โคนง่าม*, ลายหางปลา
 feather grass หญ้าไม้กวาด [วัชพืชเขตร้อนใน
 สกุล *Leptochloa filiformis*, (Lam)
 Beauv.]
 feature ลักษณะ
 feces : faeces มูลสัตว์, อุจจาระ
 fecundity ความสามารถในการให้ลูกได้มาก
 fecuniation การผสมพันธุ์ (*S. fertilization*)
 feed 1. กินอาหาร, ให้อาหาร, เลี้ยงสัตว์, ป้อน
 2. อาหารสัตว์, วัตถุดิบ 3. มี้ออาหารของ
 สัตว์ 4. ท่อน้ำมันในเครื่องยนต์
 feed, finger เครื่องมือให้ปุ๋ยประกอบด้วยจาน
 หมุนซึ่งมีส่วนที่ยื่นออกมาจากถึงส่งไปยัง
 ท่อจ่ายปุ๋ย
 feed, rate of อัตราป้อน*
 feed, revolving bottom เครื่องให้ปุ๋ยที่
 ประกอบด้วยจานหมุนและแผ่นกวานทำให้
 ปุ๋ยไม่เกาะตัวกัน
 feed conversion การเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ,
 อัตราแลกเนื้อ
 feed cup ส่วนบรรจุเมล็ดที่อยู่ใต้ถังของเครื่อง
 หยอด
 feeder สัตว์หรือพืชที่ได้รับอาหาร
 feed hopper ถังบรรจุและป้อนวัสดุ (เมล็ดพืช
 ปุ๋ย ฯลฯ)
 feeding ground ที่ๆ สัตว์มาหาอาหารกิน
 feedlot คอก, โรงเรือนสำหรับขุนสัตว์
 feed mechanism กลไกการป้อนเมล็ดของ
 เครื่องหยอด
 feedstuff อาหารสัตว์, วัตถุดิบอาหารสัตว์

- feel method** วิธีสัมผัส (ปฐ.)
- fell, to** ตัดโค่นไม้
- felled sale** การขายคาคอ
- feller** คนตัดไม้, คนโค่นไม้*
- fellng** การตัด* (ไม้), การตัดโค่น*, การโค่นไม้
- fellng, advance** การตัดล่วงหน้า
- fellng, clear** การตัดต๊ะ
- fellng, exploitation** การตัดเพื่อขาย
- fellng, final** การตัดครั้งสุดท้าย
- fellng, grub** การก่นไม้*
- fellng, improvement** การตัดบำรุง, ตัดให้เจริญ
- fellng, increment** การตัดเร่งความเพิ่มพูน
- fellng, intermediate** การตัดระยะกลาง
- fellng, preparatory** การตัดเตรียมการ
- fellng, principal** การตัดครั้งใหญ่
- fellng, regeneration** การตัดสืบพันธุ์
- fellng, salvage** การตัดกู้
- fellng, sanitation** การตัดเพื่อสุขาภิบาล
- fellng, secondary** การตัดครั้งที่สอง
- fellng, seeding** การตัดสืบพันธุ์
- fellng, selection** การเลือกตัด
- fellng, selective** การฟันตัด, การทำไม้แบบฟันตัด*
- fellng, severance** การตัดแนวกันลม
- fellng, shelterwood** การตัดไว้ร่ม
- fellng, strip** การตัดเป็นแนว
- fellng, subsidiary** การตัดล้างป่า
- fellng, unregulated** การตัดนอกหลักเกณฑ์
- fellng axe** ขวานโค่นไม้*
- fellng cycle** รอบตัดฟัน
- fellng point** ระดับตัดโค่น*
- fellng series** หมวดตัดฟัน
- fellng shake** รอยร้าวจากการโค่น*
- feldspar** แร่ฟันน้ำ
- female** ตัวเมีย, เพศเมีย
- feminine** ดู female
- fen** พรุ, ที่ลุ่มสนุ่น
- fenland** (ทับศัพท์), บริเวณที่มีพื้นที่ลุ่มน้ำซึ่งขนาดใหญ่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ใช้เรียกเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียง
- fence** จาก (หรือแป้น) ตั้งหน้าไม้*
- fence trap, mullet** รั้วปลากระบอก (เครื่องมือดักสัตว์น้ำที่มีลักษณะคล้ายคลึงรั้วซัค แต่ทำในที่ตื้นและไม่มีปีกไม้กั้นปลาลงสู่อวน ใช้จับปลากระบอกอย่างเดียวเท่านั้น)
- fence trap with lift net** ยอปีก
- fence trap with scoop net** ซ้อนปีก, ยอกระดก (เครื่องมือดักสัตว์น้ำที่มีลักษณะเหมือนซ้อนขนาดใหญ่)
- fender** หลักกันชุง* (*S. brestwork log, glancer, shear kid*)
- fenestrate** มีรูหรือพื้นที่โปร่งแสง
- fenestriform pit** หลุมผนังเซลล์แบบช่องหน้าต่าง* (ดู pit)
- fennel** ยี่ห่วย (พืชในสกุล *Foeniculum vultare*, Mill.)
- ferment** หมัก
- fermentation** การหมัก
- fermenter** ถังหมัก
- fern** เฟิร์นขนนกก้านแข็ง (ไม้ประดับในสกุล *Adiantum tenerum*, Sw.)
- fern asparagus** สนราชินี (ไม้ประดับในสกุล *Asparagus plumosus*, Baker var.

nanus, Hort.)

ferran คราบเหล็ก

ferri argillan คราบดินเหนียวปนเหล็ก

fertigation การให้ปุ๋ยในระบบชลประทาน

fertile ไม่เป็นหมัน, อุดมสมบูรณ์, (พืช) ซึ่งมี
ความสามารถในการออกดอกออกผล

fertile egg ไข่มีเชื้อ

fertile soil ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์

fertility 1. ความอุดมสมบูรณ์, ความสามารถ
ของดินในการให้ธาตุอาหารในจำนวนที่
พอดีกับความต้องการของพืชแต่ละชนิด
ในสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่พอเหมาะ

2. ภาวะเจริญพันธุ์, การที่พืชสามารถ
สืบพันธุ์ได้โดยอาศัยเชื้อเพศ, ความไม่
เป็นหมัน 3. ประสิทธิภาพในการที่จะให้
ลูกที่สมบูรณ์ สามารถเจริญเพื่อสืบพันธุ์
ต่อไปได้ (พธ.)

fertility gradient ระดับความอุดมสมบูรณ์
ของดิน

fertility regulators สารเร่งความเจริญของพืช

fertilisation : fertilization 1. การปฏิสนธิ,
การผสมพันธุ์, การที่เชื้อเพศผู้ผสมกับ
เชื้อเพศเมีย [ในพืชจะเกิดการผสม 2 ครั้ง
เรียกว่า “double fertilization” คือเชื้อ
เพศผู้ตัวหนึ่งเข้าผสมกับเซลล์เชื้อเพศเมีย
เกิดเป็น zygote (2n) ส่วนเชื้อเพศผู้อีก
ตัวหนึ่งจะเข้าผสมกับเซลล์ polar nuclei
2 เซลล์ เกิดเป็น endosperm (3n)] (พธ.)

2. การให้ปุ๋ย, การนำธาตุหรือสารประกอบ
อันเป็นธาตุอาหารพืชใส่ลงไปในดิน (ปฐ.)

fertilization, deep banding การใส่ปุ๋ยเป็น
แถบลึก

fertilization, deep placement การใส่ปุ๋ยลึก

fertilization, double การปฏิสนธิซ้อน

fertilization, dribble การใส่ปุ๋ยเป็นแถบกว้าง

fertilizer ปุ๋ย, ธาตุอาหารที่ใช้เร่งการเจริญ
เติบโตของพืช

fertilizer, acid forming ปุ๋ยที่ให้ผลตกค้าง
เป็นกรดแก่ดิน

fertilizer, clear liquid ปุ๋ยเหลวใส

fertilizer, complete ปุ๋ยเชิงสมบูรณ์, ปุ๋ยเคมี
ที่ประกอบด้วยธาตุอาหารหลัก NPK ครบ
ทั้ง 3 ธาตุ (อาจมีธาตุอาหารพืชอื่นๆ ปน
อยู่ด้วยก็ได้)

fertilizer, compound ปุ๋ยเชิงประกอบ, ปุ๋ย
เคมีที่ประกอบด้วยธาตุอาหารหลัก 2 ธาตุ
ขึ้นไป

fertilizer, conditioned ปุ๋ยปรับสภาพ

fertilizers, controlled-availability ปุ๋ย
ควบคุมความเป็นประโยชน์

fertilizers, controlled release ปุ๋ยควบคุม
ความเป็นประโยชน์

fertilizer, fluid ปุ๋ยน้ำ, ปุ๋ยเหลว

fertilizer, granular ปุ๋ยเม็ด, ปุ๋ยที่มีลักษณะ
เป็นเม็ดกลมเล็กๆ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
ประมาณ 1-4 มิลลิเมตร

fertilizer, granulated ปุ๋ยเม็ด

fertilizer, liquid ปุ๋ยน้ำ, ปุ๋ยเหลว

fertilizer, maintenance ปุ๋ยเสริมความ
สมบูรณ์ของดิน, ปุ๋ยใส่ชดเชย

fertilizer, mixed ปุ๋ยผสม, ปุ๋ยเคมีที่ได้จาก
การผสมปุ๋ยเคมีชนิดต่างๆ เข้าด้วยกัน
เพื่อให้ได้ธาตุอาหารต่างๆ ตามที่ต้องการ

fertilizer, multinutrient ปุ๋ยหลายธาตุ

fertilizer, natural organic ปุ๋ยอินทรีย์ธรรมชาติ

fertilizer, non-acid forming ปุ๋ยไม่ให้เกิดกรด

fertilizer, non-farm ปุ๋ยใช้นอกไร่นา

fertilizer, non-synthetic ปุ๋ยธรรมชาติ

fertilizer, organic ปุ๋ยอินทรีย์

fertilizer, plow-down ปุ๋ยพรวนกลบ (ปุ๋ยที่ใส่บนผิวดินแล้วไถพรวนให้ลงไปอยู่ในดินด้วย moldboard plow ทำให้ปุ๋ยกระจายทั่วชั้นดินในระดับความลึกที่เหมาะสม)

fertilizer, polynutrient ปุ๋ยหลายธาตุ

fertilizer, pop-up ปุ๋ยเร่งต้นอ่อน

fertilizer, post-plant ปุ๋ยหลังปลูก (ปุ๋ยที่ใส่หลังจากปลูกพืชแล้วเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของพืชในช่วงต่อไปจนผลิดอกออกผล; มีความหมายเหมือนกับ topdressed fertilizer)

fertilizer, powder ปุ๋ยผง

fertilizer, pre-plant ปุ๋ยก่อนปลูก (มีความหมายเหมือน basal fertilizer)

fertilizer, prilled ปุ๋ยเม็ดแบบพริลล์ (ปุ๋ยเม็ดชนิดหนึ่ง มีรูปร่างเกือบกลม ผลิตโดยนำปุ๋ยที่อยู่ในสภาพของเหลวข้นหรือหลอมมาทำให้แข็งโดยพ่นของเหลวให้เป็นฝอย แล้วปล่อยให้ร่วงหล่นจากหอส่งผ่านอากาศที่แห้งเย็น เมื่อตกลงพื้นเม็ดปุ๋ยจะแห้งพอดี)

fertilizer, residual ปุ๋ยตกค้าง

fertilizer, side-banded ปุ๋ยใส่แต่งข้างแบบแถบ

fertilizer, side dressed ปุ๋ยแต่งข้าง

fertilizer, single ปุ๋ยเชิงเดี่ยว, ปุ๋ยเคมีที่มี

ธาตุอาหารหลักเพียงธาตุเดียว

fertilizer, slow released ปุ๋ยละลายช้า

fertilizer, slurry (suspension) ปุ๋ยเหลวข้น, ปุ๋ยเหลวสารแขวนลอย

fertilizer, solution ปุ๋ยเหลวใส (ดู fertilizer, clear liquid)

fertilizer, specialty ปุ๋ยพิเศษ, ปุ๋ยที่ผลิตสำหรับพืชเฉพาะอย่าง

fertilizer, starter ปุ๋ยเร่งต้นอ่อน

fertilizer, straight ปุ๋ยเชิงเดี่ยว (ดู fertilizer, single)

fertilizer, suspension ปุ๋ยเหลวสารแขวนลอย

fertilizer, topdressed ปุ๋ยแต่งหน้า, ปุ๋ยหลังปลูก (ดู post-plant fertilizer)

fertilizer additive สารเติมแต่งปุ๋ย (เพื่อรักษาสมบัติทางกายภาพของปุ๋ย)

fertilizer application การใส่ปุ๋ย

fertilizer carrier วัสดุปุ๋ย

fertilizer conditioner วัสดุปรับปรุงสภาพปุ๋ย

fertilizer consumption การบริโภคปุ๋ย

fertilizer demonstration แปลงสาธิตเปรียบเทียบประสิทธิภาพปุ๋ย

fertilizer distribution การกระจายปุ๋ย

fertilizer elements ธาตุปุ๋ย

fertilizer filler สารตัวเติม, สารเติมน้ำหนักปุ๋ย

fertilizer formula สูตรปุ๋ย

fertilizer formulation การกำหนดค่ารับผสมปุ๋ย

fertilizer grade สูตรปุ๋ย, เกรดปุ๋ย, เปอร์เซ็นต์ธาตุอาหารต่างๆ ในปุ๋ย

fertilizer intermediate สารมัธยันตร์ของปุ๋ย (สารที่เกิดขึ้นก่อนเป็นผลิตภัณฑ์ปุ๋ย)

fertilizer material วัสดุแม่ปุ๋ย, ปุ๋ยเคมีที่ใช้ผลิตปุ๋ยผสม

fertilizer nutrient solubility สภาพละลายได้ของธาตุอาหารในปุ๋ย

fertilizer ratio สัดส่วนของปริมาณธาตุอาหารในปุ๋ย

fertilizer requirement ความต้องการปุ๋ย

fertilizer segregation การแยกตัวของปุ๋ย

fertilizer-soil microsite ดินบริเวณที่มีปุ๋ย, ดินส่วนที่ปุ๋ยทำปฏิกิริยาแล้ว

fertilizer-soil reaction zone ดินบริเวณที่มีปุ๋ย, ดินส่วนที่ปุ๋ยทำปฏิกิริยาแล้ว

fertilizer use efficiency ประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ย

festration ดู field layer

festucoid แห่งตระกูลย่อยของพืชจำพวกหญ้า Festucoideae

fetid มีกลิ่นไม่น่าอภิรมย์

fetus ลูก(สัตว์)อ่อนในท้อง (ดู foetus)

fever plant โศกกระสุน (วัชพืชเขตร้อนชนิดหนึ่ง ดู false puncture vine)

fiber : fibre 1. เส้นใย, กาก, เยื่อใย, เซลล์เส้นใย (sclerenchyma) (พฉ.) 2. ใยไม้ (วน.)

fiberization การทำเยื่อ, การแยกเส้นใย* (S. defibratation)

fibre เส้นใย*

fibre, bast เส้นใยเปลือกใน*

fibre, substitute เส้นใยทดแทน*

fibre, twisted เส้นยบิด*, เส้นเกลียว

fibre, wood เส้นใยเนื้อไม้*

fibreboard แผ่นใยไม้อัด

fibre-saturation point จุดหมาด*

fibric soil material วัสดุอินทรีย์ที่เป็นต้นกำเนิดของดินอินทรีย์

fibril ทับศัพท์ (ดู macrofibril)

fibrous root รากฝอย

-fid ไว้, หยักเข้าไปจนถึงกึ่งกลาง (ใช้ร่วมกับคำอื่นๆ)

fiddle เลื่อย* (ด้วยเลื่อยมือเดียว)

fiddleback ลายหลังขอ

fiddleback figure ลายริ้ว*

fiducial limits ขีดจำกัดความเชื่อถือได้ (ส.)

fiducial marks เครื่องหมายกลางกรอบภาพ (ภ.)

field capacity : FC. ความจุความชื้นของดิน, ความจุความชื้นสนาม, จำนวนน้ำที่เหลืออยู่ในดินหลังจากน้ำที่ดินไม่สามารถจะอุ้มไว้ได้ถูกระบายออกไปหมดแล้ว

field crop พืชไร่

field layer : festration พืชชั้นล่าง

field moisture ความชื้นของดินในไร่

fig มะเดื่อ, มะเดื่อฝรั่ง (พืชในสกุล *Ficus carica*, L.)

figure ลาย* (วน.)

figure, bear-scratch ลายรูปนัยน์ตา*

figure, bird's eye ลายตานก*

figure, blister ลายมดหาวาย*, ลายรูปคลื่น

figure, burl ลายปุ่มไม้*

figure, burr ดู figure, burl

figure, crotch ลายไม้โคนง่าม*

figure, curl ลายไม้โคนง่าม*, ลายหางปลา* (S. fan figure, feather figure, plume figure)

figure, curly ลายคลื่น* (*S. curly grain, wavy grain, wavy figure*)

figure, dapple ลายจุด* (*S. mottle figure*)

figure, fan ลายรูปพัด, ลายไม้ไค่น้ำงม*, ลายหางปลา*

figure, feather ดู *figure, fan*

figure, fiddleback ลายหลังซอ, ลายริ้ว* (*S. ripple figure*)

figure, mottle ลายจุด* (*S. dapple figure*)

figure, plume ลายไม้ไค่น้ำงม*, ลายหางปลา*

figure, quilted ลายสัก* (แบบผ้าฉวม)

figure, rain drop ลายหยาดฝน*

figure, ribbon (grain) ลายแถบ* (*S. stripe figure*)

figure, ripple ลายริ้ว*, ลายหลังซอ (*S. fiddleback figure*)

figure, roe (grain) ลายไข่ปลา*, ลายแถบสั้น

figure, silver (grain) ลายเลื่อม*

figure, stripe ลายแถบ*

figure, stump ลายตอไม้*

figure, swirl (grain) ลายวน*, ลายคลื่นไค่น้ำงม

figure, wavy ลาย (แนว) คลื่น*

figured มีลาย

figured veneer ไม้บางมีลาย*

filament 1. ก้านเกสรตัวผู้, ก้านอับเรณู
2. ลำต้นของพืชชั้นต่ำบางพวก (เช่น *Nostoc, Oscillatoria* เกิดจากเซลล์หลายๆ เซลล์มาเชื่อมต่อกัน) 3. เป็นเส้น (ปม.)

filiform รูปร่างเหมือนเส้นด้าย

fill, to ปลูกซ่อม

filler 1. ไม้เต็น (วน.) 2. สารตัวเติม, สารเติมน้ำหนัก, วัสดุที่เติมลงไปนปูย วิทยาศาสตร์เพื่อให้ปูยมีน้ำหนักครบตามที่ต้องการ เช่น ชี้ล้อย เป็นต้น 3. สารโป้ว*, สารเติม*, ตัวผสมเพิ่ม, วัสดุที่ใช้อุดเนื้อไม้ก่อนทาสีหรือขัดมัน 4. เครื่องบรรจุวัสดุในภาชนะต่างๆ (เช่น บรรจุของเหลว ลงขวด บรรจุฉลุพีชลงในโซโล)

filler plate ชิ้นกลางของแผ่นกระดาษลูกฟูก

filler rod ท่อสำหรับนำวัสดุลงบรรจุ

fillet 1. ไม้คั่น* (ซัง), 2. (ทับศัพท์), เนื้อ (ปลา, ไก่ ฯลฯ) ที่เลาะเอาก้างหรือกระดูกออกแล้ว มีลักษณะเป็นชั้นยาวแคบ (อต.) 3. เลาะเอาก้างหรือกระดูกออกจากเนื้อ และตัดเป็นชั้นยาวๆ 4. วัสดุที่ใช้พอก (วศ.)

film glue กาวฟิล์ม*

film water น้ำเคลือบผิว (ปฐ.)

fimbristylis หนวดปลาตุ๊ก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Fimbristylis annua*, (All) R.& S.]

fin, cooling ครีบระบายความร้อน

final moisture content ปริมาณความชื้นสุดท้าย*

final retention ปริมาณคงอยู่* (*S. net retention*)

final stage ระยะสุดท้าย*

final vacuum สูญญากาศสุดท้าย*

fin coulter ครีบทัดดิน (ติดอยู่หน้าไถหัวหมู)

fine earth อนุภาคขนาดละเอียด (ปฐ.)

fine grain : fine texture เนื้อละเอียด*

fineness ความละเอียด

- A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
- fin** เศษเส้นใยไม้
fine-textured (soil) (ดิน) เนื้อละเอียด
finetooth ชื่อของเฟืองคราดเลื่อยที่ค่อนข้างถี่
finetooth file ตะไบที่มีซี่ฟันถี่
finger 1. ผลกล้วย 2. ชิ้นส่วนที่มีลักษณะคล้ายนิ้วมือ
finger feed ดู feed, finger
finger grass หญ้ารังนก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Chloris polydactyla*, (L.) Swartz.]
fingerlings ขนาดนิ้วมือ
finish ผิด(ไม้)แต่่งสำเร็จ*, ชั้นแต่่งผิว* (การแบ่งชั้นไม้), ชั้นที่เหมาะสมแก่การแต่่งผิว (วน.)
fin-rays ชื่ออ่อนในครีบ (ปม.)
fire, centre การจุด (ไฟ) จากศูนย์กลาง
fire, creeping ไฟคืบคลาน
fire, crown ไพบนเรื้อนยอด
fire, crowning ดู fire, crown
fire, edge การจุด (ไฟ) จากขอบ
fire, forest ไฟป่า
fire, ground ไฟพื้นดิน
fire, hangover ไฟลุค
fire, jump ไฟประทุ
fire, running ไฟลุกลาม
fire, smouldering ไฟกรุ่น
fire, spot ไฟลามจากการประทุ
fire, spotting ดู fire, spot
fire, surface ไฟผิวดิน
fire, test ไฟทดสอบ
fire atlas ประมวลผลแผนที่ไฟ
fire beater อุปกรณ์ดับไฟ
fire belt แนวกันไฟ
fire break แนวต้านไฟ
fire break, evergreen แนวต้นไม้ต้านไฟ
fire-cause classes ประเภทไฟ
fire control การควบคุมไฟ
fire control improvements อุปกรณ์เสริมการควบคุมไฟ
fire control plan แผนควบคุมไฟ
fire control unit หน่วยพื้นที่ควบคุมไฟ
fire cracker vine พวงแสด (ไม้ดอกในสกุล *Pyrostegia venusta*, Miers)
fire crew เจ้าหน้าที่ดับไฟ
fire damage ความเสียหายจากไฟ
fire danger อัดคดีย
fire danger rating อัตราอัดคดีย
fire danger station สถานีตรวจสอบอัดคดีย
fire-engine เครื่องดับเพลิง
fire-escape ทางหนีไฟ
fire-finder เครื่องหาตำแหน่งไฟ
fire-finder map แผนที่หาตำแหน่งไฟ
fire flail อุปกรณ์ดับไฟ
fire-fly หิ่งห้อย
fire guard ยามระวังไฟ
fire line แนวกันไฟ
fire man คนดับเพลิง
fire occurrence map แผนที่แหล่งเกิดเพลิง
fire perimeter ขอบเขตไฟ
fire plotting map แผนที่หาตำแหน่งไฟ
fire plough เครื่องไถร่องกันไฟ
fire presuppression การเตรียมการปราบไฟ
fire progress map แผนที่แสดงการลุกลามของไฟ
fire-proof ซึ่งกันไฟไหม้, ซึ่งไม่ไหม้ไฟ
fire proofing การทำให้ทนไฟ*

- fireproofed wood** ไม้ทนไฟ*
- fire retardant chemical** เคมีกัมมันต์ต้านไฟ
- fire risk** อันตรายจากไฟ
- fire scar** รอยไฟไหม้*
- fire scar, hidden** รอยไฟไหม้ใต้เปลือก
- fire season** ฤดูไฟป่า
- fire season, normal** ฤดูไฟป่าปกติ
- fire size classes** ชั้นขนาดไฟ
- fire spotter** ยามระวังไฟ, (ดู look out)
- fire suppression** การปราบไฟแบบกระหนาบ
- fire swatter** อุปกรณ์ดับไฟ
- fire trace** แนวต้านไฟ
- fire trail** ทางใช้ดับไฟ
- fire trap** ที่ไวไฟ
- fire warden** หัวหน้าหน่วยป้องกันไฟ
- fire weather forecast** พยากรณ์ลมฟ้าอากาศเกี่ยวกับไฟ
- fire weather station** สถานีตรวจลมฟ้าอากาศเกี่ยวกับไฟ
- firewood** เศษไม้*, ไม้พิน* (*A. cordwood*)
- fire wound** แผลไฟไหม้
- firm** คงทน
- fishery** การประมง
- fish glue** กาวปลา*
- fishstick** ปลาแห้ง
- fission** การแบ่งแยกตัว, การขยายพันธุ์โดยการแบ่งเซลล์จาก 1 เป็น 2
- fistular** กลางตลอดความยาว
- fit** 1. บาก โค่น และหมายทอน* 2. ลอกเปลือก, แซะเปลือก* 3. แต่งฟันเลื่อย*
- fix** ตำแหน่งที่กำหนดไว้, ยึดอยู่กับที่
- fixation** การตรึง, การยึดติดอยู่กับดิน
- fixative** ทำให้ตรึง, ทำให้คงสภาพ
- fixed oil** น้ำมันระเหยยาก
- fixer** ตัวตรึง
- fixture** ที่จับยึด, ขาดติดหลอดไฟ
- fixtures** ชิ้นส่วนผลิตภัณฑ์ไม้สำเร็จรูป*
- flabellate** มีลักษณะคล้ายพัด
- flacoid** อ่อนนุ่ม, ปวกเปียก
- flag** ธูบฤาษี (วัชพืชในสกุล *Typha angustifolia*, L.)
- flagellum** 1. แล่เซลล์ 2. เดือยยึด
- flag worm** มอดตรง*
- flail** 1. ท่อนไม้ผูกต่อกันด้วยเชือกหรือหมุด ทำให้หมุนได้อิสระ ใช้ขนาดเมล็ดธัญพืชให้หลุดจากรวง 2. ไบมีดหรือใบพัดที่มีความยาวมากกว่าความกว้าง หมุนไปโดยอาศัยต้นกำลังขับ
- flail, to** นวดธัญพืช
- flail, cutting** ดู flail type knife
- flail mower** เครื่องตัดหญ้าที่มีไบมีดแบบ flail
- flail rotor** ใบพัดที่มีลักษณะเหมือนไบมีดแบบ flail
- flail type knife** ไบมีดที่ใช้ตัดหรือสับหญ้าหรือธัญพืชโดยการหมุนเกลียวไบมีด
- flake** ลอกเป็นแผ่น, แตกเป็นแผ่น
- flake board** แผ่นเกล็ดไม้อัด*, แผ่นไม้สับอัดหน้าเกล็ดไม้*
- flamboyant** ดู flame tree
- flame tree** หางนกยูงฝรั่ง (พืชในสกุล *Delonix regia*, Raf.)
- flame of the forest** ทองกวาว (พืชในสกุล *Butea frondosa*, Roxb.)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

flame of the wood เข็มฝรั่ง, เข็มหนู (ไม้ประดับในสกุล *Ixora coccinea*, L.)

flame thrower เครื่องฉีดไฟ

flame vine พวงแสด (ดู fire crackervine)

flange 1. หน้าแปลน 2. ส่วนที่ยื่นออกมาจากขอบหรือวงแหวน 3. ลักษณะที่ยื่นออกมา

flange pulley ล้อสายพานที่มีขอบยื่น 2 ข้าง

flank ซอกขา, บริเวณซอกโคนขาหลังของสัตว์พวกวัว ควาย ม้า

flanking การปราบไฟแบบกระหนาบ (ดู fire suppression)

flash เกิดขึ้นรวดเร็ว

flash flood น้ำป่า, น้ำท่วมฉับพลัน

flash point จุดวาบไฟ

flat (level) ที่ราบเรียบ (ปฐ.)

flat, almost ค่อนข้างราบเรียบ

flat, nearly ค่อนข้างราบเรียบ

flat-cutting การเลื่อยซอยขนานหน้าแคบ*

flat-grain ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู*

flatheaded borer ตัวงหัวแบน*

flat raft แพนแม่น้ำ*

flat-sawed ดู flat-sawn

flat-sawn ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู* (*S. back-cut, back-sawn, bastard-sawn, crown-cut, plain-sawn, slash grain, slash-sawn, tangential cut*)

flat stacking การกองไม้แบบหน้าราบ*

flavedo ดู hesperidium

flavor รสชาติ [เป็นการรวมเอากลิ่น (odor หรือ olfactory) ซึ่งเกิดจากสาร เช่น แอลกอฮอล์, aldehyde, ester ฯลฯ กับ

รส (taste หรือ gustatory) อันได้แก่ รสหวาน รสเค็ม รสเปรี้ยว รสขม และ รสฝาด เข้าด้วยกัน]

flaw ลอกเปลือก*

flay ดู flaw

flax ป่านลินิน (พืชในสกุล *Linum usitatissimum*, L.)

flea หมัด (สัตว์ชนิดหนึ่งชอบอยู่ตามตัวสุนัข แมว)

fleck จุดเล็กๆ

flecks ลายจุด, รอยจุด*

flesh เนื้อ, เนื้อผลไม้

fleshy มีเนื้อ

fleshy root รากที่โตหนาขึ้นประกอบด้วยอาหารที่สะสมไว้อย่างสมบูรณ์ เช่น รากมันเทศ แคร้รอต หัวผักกาดหวาน เป็นต้น

flexeus มีรูปคดไปมา หรือคล้ายลูกคลื่น ส่วนมากใช้กับต้นพืช

flipper ครีบกบ

flitch ไม้ตัดหนา*, ไม้เสียว*

float 1. แพซุง* 2. ล่องซุง* 3. หน่วยวัด* (ทับศัพท์) 4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเกลี่ยผิวน้ำดินให้เรียบ 5. ไม้กระดานสำหรับตีก้อนดินให้แตกอยู่ 6. ลูกลอย 7. ลอยตัว 8. อุปกรณ์ที่ใช้อุดฟันม้า

floated bright ลอยไม่เสียวสี*

floaters 1. ไม้ลอยน้ำ* 2. ไม้ต่อปลายลอย*

floating, loose 1. การล่องซุงเดี่ยว* 2. การปล่อยควาย*

floating fern ผักกูดน้ำ (วัชพืชน้ำในสกุล *Ceratopteris thalictroides*, Brong.)

floating root รากลอย

floccose ปกคลุมด้วยปุยขนอ่อน

floccosoids จุดขาว*, ลายขาว*

flocculant สารช่วยจับกลุ่ม

flocculate 1. จับกลุ่ม, จับกันเป็นก้อน, รวมเอาเศษเล็กเศษน้อยหลายๆ ส่วนเข้ามาเป็นก้อนหรือเป็นกลุ่ม 3. การทำให้อุณหภูมิ(ดิน)เกาะติดกัน (ปฐ.)

flocculating cation ประจุบวกที่ส่งเสริมการเกาะกลุ่ม

flocculation การรวมกลุ่มอนุภาค, สภาพการรวมกลุ่มอนุภาค, การจับตัวเป็นก้อน, การเกาะกลุ่มตกตะกอน (ปฐ.)

flock ฟlockสัตว์, กลุ่มของสัตว์ (มักใช้กับแพะ และ นก)

flood น้ำท่วม, ปล่อยให้น้ำท่วม

flooding น้ำท่วม, การขังน้ำ, การท่วมขังของน้ำ, การให้น้ำแบบปล่อยน้ำให้ท่วมแปลง

flood plain ที่ราบน้ำท่วมถึง, พื้นที่เกือบราบเรียบซึ่งน้ำสามารถไหลบ่าไปได้ทั่วถึง

flora พืชชาติ

floral tube ดู androperianth tube

floras paintbrush หูปลาช่อน (ดู consumption weed)

flores de Singapore พุดดอก (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Azima sarmentosa*, Benth.)

floret ดอกย่อยในช่อดอกรวมและในพืชตระกูลหญ้า

floricane ส่วนของพืชที่มีดอกหรือผลขึ้นอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน *Rubus*

floriculture วิชาว่าด้วยไม้ดอกและไม้ประดับ

floriferous มีดอก

florigen ฮอรโมนที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดตาดอก

flotation : floatation (ทับศัพท์), กระบวนการแยกสินแร่ออกจากหินและทราย

flour แป้ง(จากเมล็ดธัญพืช), วัสดุแห้งที่เป็นผง, ไรย์หน้าด้วยแป้ง

flour, fish ปลาป่น

flour, potato แป้งมันฝรั่ง

flour, wood ผงไม้บด*, แป้งไม้ (วน.)

floury อ่อนนุ่มคล้ายแป้ง

flow divider อุปกรณ์แบ่งช่องทางไหล

flow dust กระจสฝุ่น (สารเคมี)

flower ดอกไม้, ส่วนของพืชอันเป็นที่เกิดของเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมีย, ให้ดอก, ทำให้ออกดอก

flower, complete ดอกสมบูรณ์, ดอกไม้ที่มีส่วนของดอกครบทุกอย่าง เช่น กลีบเลี้ยง กลีบดอก เกสรตัวผู้ เกสรตัวเมีย เป็นต้น

flower, double ดอกที่มีส่วนของดอกมากกว่าปกติ [เช่น กลีบดอก บางครั้งเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียอาจเปลี่ยนรูปไปเป็นส่วนของกลีบ (perianth segments)]

flower, irregular ดอกไม้ที่มีส่วนของดอกไม้ไม่เหมือนกันทั้งหมด (สามารถแบ่งครึ่งให้ส่วนทั้งสองเหมือนกันได้เพียงแนวเดียว ทำให้เกิดความเหมือนแบบ bilateral symmetry เช่น ดอกกล้วย ดอกกล้วยไม้ เป็นต้น)

flower, pistilate ดอกตัวเมีย, ดอกไม้ซึ่งไม่มีเกสรตัวผู้

flower, regular ดอกไม้ซึ่งมีลักษณะของดอกไม้เมื่อมองจากด้านบนจะเป็นรูปวงกลม (ถ้าแบ่งครึ่งให้ผ่านเส้นผ่าศูนย์กลางของดอกไม้ ส่วนทั้งสองข้างจะเท่ากันหรือเหมือนกัน ความเหมือนแบบนี้เรียกว่า

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

radial symmetry)

A **flower, staminate** ดอกตัวผู้**B** **flower bed** แปลงดอกไม้**C** **flower bud** ตาดอก**D** **flower gardening** การทำสวนไม้ดอก**E** **flowering** การออกดอก**F** **flowering hormone** ฮอโมนที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดตาดอก (ดู florigen)**G** **flowering regulator** สิ่งกระตุ้นที่มีผลต่อตาดอก**H** **flower pecker** นกกาฝาก (นกในสกุล *Prionochilus* sp. และ *Dicacum* sp.)**I** **flower thinning** การปลิดดอก (ดู thinning)**J** **flow velocity** ความเร็วการไหล**K** **fluctuation** ความไม่คงที่**L** **flue** ปล่อง* (*S. chimney*)**M** **fluff** ขนปุย (ใต้ท้อง)**N** **fluffy** ร่วนซุย**O** **fluid** ของไหล, ที่ไหลได้**P** **fluid clay** ดินเหนียวเหลว**Q** **fluid fertilizer** ปุ๋ยเหลว**R** **fluidify** ทำให้เหลว**S** **fluidity** ความเหลว**T** **fluidize** อากาศไหลอย่างของเหลว**U** **fluid lime** ปูนเหลว**V** **fluid meter** มาตรวัดอัตราการไหล**W** **flake** พยาริใบไม้**X** **flume** รางปล่อยน้ำ* (มีน้ำ)**Y** **fluorescence** การเรืองแสง, การวาวแสง**Z** **fluorine recovery** การแยกฟลูออรีน**flush** 1. ผลิบาน 2. ยอดอ่อนใบอ่อน 3. ร่องอาหาร (สว.) 4. ให้น้ำแก่พื้นที่ในปริมาณ

ซึ่งมากพอที่จะทำให้ดินอ่อนตัวลง 5. ล้างผิวหรือวัสดุพรมด้วยน้ำปริมาณมากในเวลาสั้นๆ

flushing การให้อาหารเพิ่มเติมแก่สัตว์ก่อนฤดูผสมพันธุ์ 2-3 สัปดาห์ เพื่อเร่งการผลิตไข่หรือน้ำเชื้อตัวผู้**flute** ราง, หลีบ*, ร่องเล็กๆ**flute, to** ทำให้เป็นร่องเล็กๆ**flute corrugation** 1. ลักษณะสันหรือร่องหยักบนผิว 2. ฝากระป๋องทรงกระบอก**flute-budding** การติดตาพืชแบบแปะ [ใช้กับต้นตอที่ลอกเปลือกยาก ทำได้โดยการเจาะเปลือกต้นตอเป็นรูสี่เหลี่ยมแล้วแกะออก เอากิ่งพันธุ์ (scion) ที่เหมือนให้มีขนาดพอดีกับรอยที่ทำไว้ใส่ลงไป]**fluted** 1. ซึ่งเป็นร่อง 2. ลักษณะการป้อนเมล็ดของเครื่องปลูกโดยผ่านเพลลาที่มีร่องอยู่โดยรอบ เมื่อเพลลาหมุนไปเมล็ดจะหล่นไปในร่องแล้วไหลไปที่ทางออกแล้วหยอดลงไปดิน**fluvial deposit : fluvial sediment** ตะกอนธารน้ำพา, สิ่งตกจมที่ประกอบด้วยวัสดุที่น้ำพัดพามา**fluviate** ที่เกี่ยวกับแม่น้ำลำธาร**flux, velocity** ความเร็วการไหล**flux density** ดู flow velocity**fly catcher, fantail** นกอีแพรด (นกในสกุล *Rhipidura* sp.)**fly catcher, jungle** นกจับแมลง (นกใน sub family *Muscicapinae*)**fly catcher, paradise** นกแซวสวรรค์ (นกในสกุล *Terpsiphone*)

- flying Dutchman** รอกเหล็ก*
- flying lemur** บ่าง (สัตว์ในสกุล *Cynocephalus variegatus*)
- flying squirrel, red giant** กระรอกบินใหญ่ (สัตว์ในสกุล *Petaurista petaurista*)
- flying squirrel, small** กระรอกบินเล็ก
- flywheel** ล้อช่วยแรง (ใช้กับเครื่องจักรขนาดใหญ่ เป็นวงล้อที่ช่วยรักษาการหมุนของเครื่องจักรให้สม่ำเสมอ)
- flywheel ring gear** เฟืองของล้อช่วยแรง
- foal** ลูกม้า
- foam** ฟองที่เกิดจากการกวนหรือการต้มให้เดือด
- foamer glue** กาวฟอง*
- foaming** การเกิดฟอง*
- foamy glue** กาวเป็นฟอง*
- f.o.b. : free-on-board** ส่งลงเรือ*
- f.o.c. : free-on-car** ส่งขึ้นรถ*
- fodder** อาหารที่มีเยื่อใยสูงใช้เลี้ยงปศุสัตว์, รั้วพืชพวกข้าวโพด ข้าวฟ่าง หรือหญ้า ต้นใหญ่หยาบที่เก็บเกี่ยวทั้งต้นแล้วรวมเป็นกองตั้งผึ่งแดดไว้
- fodder, fullled** ใบข้าวโพดหรือข้าวฟ่างที่ลูกตัดหรือดึงออกจากลำต้น
- foetus** ลูก(สัตว์)อ่อนในท้อง (ดู fetus)
- fog nozzle** หัวฉีดเป็นละออง
- foil** (ทับศัพท์), แผ่นโลหะที่ผ่านการรีดจนบาง
- f.o.l. (free-on-lorry)** ส่งขึ้นรถบรรทุก* (S. f.o.t.)
- fold** ชั้นหินคดโค้ง*
- folded mountain** ภูเขาที่เกิดจากการคดโค้งของหิน
- folding** การงอตัวของชั้นหิน
- foliaceous** มีลักษณะคล้ายใบ
- foliage anthurium** หน้าวัวใบ (ไม้ประดับในสกุล *Anthurium magnificum*, Lindl.)
- foliar application** การให้ปุ๋ยทางใบ
- foliar diagnosis** การวินิจฉัยการขาดธาตุอาหารของพืชโดยสังเกตจากลักษณะของใบ, การตรวจวินิจฉัยใบพืช
- foliar fertilization** การให้ปุ๋ยทางใบพืช
- foliate** มีใบ
- foliocollosis** ดู frenching
- foliolate** ประกอบด้วยใบย่อยที่ไม่ค่อยเด่นชัด เช่น ใบส้ม เป็นต้น
- follicetum** กลุ่มผลชนิด follicle
- follicle** 1. ฝัก, ผลชนิดแก่แล้วแห้ง มีพู่รังไข่ 1 พู่ เวลาแตกจะแตกตามรอยตะเข็บด้านเดียว 2. กระเปาะไข่, ฟองไข่ที่กำลังเจริญอยู่บนรังไข่
- following** การพักดิน (ปลู.)
- food chain** โซ่อาหาร
- food processing** การแปรรูปอาหาร
- food stuff** วัสดุบริโภค
- food web** สายใยอาหาร
- foot, running** ฟุตความยาว*
- foot, stacked cubic** ลูกบาศก์ฟุตกอง*
- foot, surface** ตารางฟุต*
- footbrake** เบรคเท้า (ทำให้เครื่องยนต์หยุดการเคลื่อนไหว)
- foothill slope : footslope** ที่ลาดเชิงเขา
- foot lid** ไม้รองตีนเสาอุโมงค์
- foot-operated** ใช้แรงจากเท้า (เพื่อให้เครื่องกลไกทำงาน)
- footprint** รอยที่เกิดจากล้อกดทับไปบนพื้นดิน

A foot rest ที่วางเท้า, ที่พักเท้า
B
C
D
E
F foot run พุดความยาว* (หน่วยความยาวพุดที่กำหนดหน้าไม้ไว้แน่นอน)
 f.o.q. : free-on-quay ส่งถึงท่า*
 f.o.r. : free-on-rail ส่งขึ้นรถไฟ*
G forage พืชอาหารสัตว์, พืชผักไม่ว่าสดหรือหมักสะสมไว้สำหรับเป็นอาหารสัตว์, ยาวีส (ฟ่อนหญ้า, หญ้าหรืออาหารของสัตว์)
H
I forage crop พืชอาหารสัตว์
J
K foramen รู, ช่อง (ชีว.)
L forb พืชล้มลุก
M forced circulation kiln เตาอบแบบเร่งกระแสลม*
N forcing การปลูกพืชในเรือนกระจก, การบังคับ (ให้ได้ผล)
O fore-and-aft road ทางไม้ทอดตามยาว*
P forequater ส่วนหน้าของสัตว์, ขาหน้าของสัตว์
Q forest, beach ป่าชายหาด
R forest, climax ป่าไคลแมกซ์ (ดู climax forest)
S forest, closed ป่าทึบ, ป่าปิด
T forest, communal ป่าประชาคม
U forest, coniferous ป่าสน, ป่าสนเขา
V forest, coppice ป่าที่เกิดจากตอ
W forest, crown ป่าของรั้ว
X forest, deciduous ป่าผลัดใบ
Y forest, deciduous dipterocarp ป่าแพะ, ป่าแดง, ป่าโคก
Z forest, dry dipterocarp ดู forest, deciduous dipterocarp
 forest, dry-evergreen ป่าดิบแล้ง
 forest, evergreen ป่าไม่ผลัดใบ

forest, fresh water swamp ป่าพรุ, ป่าบึง
 forest, fringing ป่าริมน้ำ, ป่าระนาม (ป่ารกน้ำและ)
 forest, gallery ดู forest, fringing
 forest, high ป่าสูง, ป่าที่เกิดจากเมล็ด, ป่าทึบ
 forest, hill evergreen ป่าดิบเขา, ป่าดงดิบเขา
 forest, irregular ป่าไม่สม่ำเสมอ
 forest, lithoral ป่าชายเลน, ป่าเลนน้ำเค็ม, ป่าโกงกาง
 forest, mangrove ป่าชายเลน, ป่าเลนน้ำเค็ม, ป่าโกงกาง
 forest, mixed ป่าผสม
 forest, mixed deciduous ป่าเบญจพรรณ, ป่าผสมผลัดใบ, ป่าโปร่งผสม
 forest, monsoon ป่ามรสุม
 forest, normal ป่ามาตรฐาน
 forest, pine ดู forest, coniferous
 forest, primary ป่าดิบ
 forest, primeval ป่าดิบ
 forest, production ป่าผลิตผล
 forest, protected ป่าคุ้มครอง
 forest, protection ป่ารักษา
 forest, pure ป่าล้วน
 forest, pyrogenous ป่าไฟป่า
 forest, rain ป่าดงดิบชื้น
 forest, regular ป่าสม่ำเสมอ
 forest, reserved ป่าสงวน
 forest, riparian ป่าริมน้ำ, ป่าระนาม
 forest, riverain ป่าชายเฟื้อย
 forest, riverine ป่าชายเฟื้อย
 forest, samet ป่าเสม็ด
 forest, savannah ป่าทุ่ง

- forest, sclerophyllous ป่าไม้ใบแข็ง
- forest, scrub ป่าละเมาะ, ป่าแคระ
- forest, scrub land ป่าละเมาะ, ป่าแคระ
- forest, seasonal ป่าเปลี่ยนตามฤดู
- forest, secondary ป่ารุ่นสอง
- forest, seedling ป่าเกิดจากเมล็ด
- forest, selection ป่าเลือกตัด
- forest, spined shrub ดู forest, thorny
- forest, state ป่าของรัฐ
- forest, storeyed high ป่าสูงหลายชั้น
- forest, sub-tropical pine ป่าสนในภาคเหนือของประเทศไทย
- forest, sub-tropical wet hill ป่าดิบเขาในภาคเหนือของประเทศไทย
- forest, swamp ป่าพรุ, ป่าบึง
- forest, thorny ป่าแคระหนาม
- forest, tidal ป่าน้ำทะเลขึ้นถึง
- forest, tropical evergreen ป่าดงดิบ
- forest, tropical rain ป่าดิบชื้น
- forest, tropical wet evergreen ป่าดงดิบชื้น
- forest, type of ประเภทของป่า
- forest, unclassified ป่านอกจำแนก
- forest, village ป่าหมู่บ้าน
- forest, virgin ป่าดิบ
- forest assessment การประเมินไม้ในป่า
- forestation สวนป่า
- forest capital ทุนทรัพย์ป่าไม้
- forest climax การเกิดป่าไคลแมกซ์
- forest cover ป่าปก
- forest depot หมอนป่า*
- forest economics เศรษฐศาสตร์ป่าไม้
- forest estate พื้นที่ทำป่า
- forest floor พื้นป่า, ชั้นพีชขุ
- forest influences อิทธิพลป่าไม้
- forest inventory การสำรวจจางนับป่าไม้
- forest litter พีชเริ่มผุขึ้นบน
- forest management การจัดการป่าไม้
- forest mensuration การคณิตป่าไม้
- forest offence ความผิดคดีป่าไม้
- forest organization การจัดระเบียบป่าไม้
- forest outlier ป่าโดด
- forest pathology วิทยาโรคป่าไม้, พยาธิวิทยาป่าไม้
- forest percent ส่วนลดของป่า
- forest percent, current annual ส่วนลดของป่ารายปี
- forest percent, mean annual ส่วนลดของป่าเฉลี่ยรายปี
- forest policy นโยบายการป่าไม้
- forest produce วนผลิตผล, ผลิตผลป่าไม้*
- forest produce, major วนผลิตผลหลัก, ผลิตผลป่าไม้หลัก*
- forest produce, minor วนผลิตผลรอง, ผลิตผลป่าไม้รอง*
- forest products วนผลิตภัณฑ์*
- forest products, major วนผลิตภัณฑ์หลัก*
- forest products, minor วนผลิตภัณฑ์รอง*
- forest protection การอารักขาป่าไม้
- forest right สิทธิป่าไม้
- forest settlement การกำหนดเขตพื้นที่ป่า
- forest settlement officer เจ้าหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่ป่า
- forest squatter ผู้เหยียบย่ำ, ผู้อาศัยป่า, ผู้อยู่ป่า

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A forest soil ดินป่า
B forest soils ปฐพีวิทยาป่าไม้
C forest type ชนิดป่า
D forest utilization การใช้ประโยชน์ป่าไม้
E forest valuation การประเมินค่าป่าไม้
F forest village หมู่บ้านป่าไม้
G forest weather station สถานีตรวจอากาศ
 เกี่ยวกับไฟฟ้า
H forester วนกร, นักวิชาการป่าไม้
I forestry วนศาสตร์, วิชาการป่าไม้
J forestry, multiple-use วนศาสตร์แบบอเนก
 ประโยชน์
K forestry (fertilizer) grade ขนาดเม็ดปุ๋ยที่
 ใช้กับพื้นที่ป่าไม้ (มักมีขนาดโตเป็นพิเศษ
 เพื่อให้สามารถหว่านด้วยเครื่องบินใน
 พื้นที่ป่าไม้ได้)
L forest torch เครื่องฉีดไฟ
M fork ง่าม(ไม้)* (S. crotch)
N fork, manure คราดผสมปุ๋ยคอก
O Forkert-budding การติดตาแบบฟอร์เกิท
 [ทำได้โดยการปาดเปลือกต้นตอลงข้างล่าง
 ตัดเปลือกที่เถื่อนค้างไว้ให้เหลือสั้นๆ นำ
 กิ่งพันธุ์ (scion) ขนาดพอดีกับรอยปาด
 มาแคะเนื้อไม้่ออกให้หมดแล้วทาบกับ
 รอยปาดบนต้นตอ]
P fork-lift อุปกรณ์ที่ใช้ในการลำเลียงวัสดุ
 มีลักษณะเป็นแขนยื่นออกมา 2 แขนใน
 แนวราบ ติดอยู่ด้านหลังรถ ใช้สอดแขน
 เข้าไปในแผ่นรองกอง (pallet) ยกขึ้น
 แล้วลำเลียงไป
Q fork-lift truck รถยกแบบง่าม*
R fork truck รถยกแบบง่าม*

S fork tail นกนางเขนน้ำ (นกในสกุล *Enicurus*
 sp.)
T form(er) รูปลักษณะ, แบบ*, รูปทรง, ทรง
U forma ชั้นเล็กที่สุดในการแบ่งแยกทางพฤกษ-
 ศาสตร์ โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลง
 เล็กๆน้อยๆ เช่น สีผล, กลีบดอก ฯลฯ
 เป็นต้น
V formation, sludge การรวมตัวของตะกอน
W formation closed ป่าทึบ
X form class ชั้นรูปลักษณะ
Y former tidal flat ที่ราบลุ่มน้ำเค็มขึ้นถึง
Z form factor ค่าคงที่ซึ่งใช้ในการปรับค่า
 ปริมาตรของต้นไม้ที่ได้จากการคำนวณให้
 เป็นปริมาตรที่แท้จริงของต้นไม้
 form height รูปลักษณะทางสูง
 form lines เส้นลายขอบเนิน
 form machine เครื่องจักรที่ใช้ขึ้นรูปแผ่นโลหะ
 form point จุดศูนย์กลางเรือนยอด
 form point height อัตราส่วนสูงจุดศูนย์กลาง
 เรือนยอด
 formula 1. สูตร, ตำรับ 2. ปริมาณและชนิด
 ของปุ๋ยผสมที่ใช้กับพืชใดพืชหนึ่ง (ปฐ.)
 formulate คิดสูตร
 formulation รูปแบบ, การวางกฎเกณฑ์, การ
 กำหนดสูตร, การคิดสร้างสูตรต่างๆ (เช่น
 สูตรปุ๋ย สูตรอาหารสัตว์ และยา)
 formwork ไม้แบบ* (S. falsework, shutter-
 ing)
 fossil ซากพืชหรือสัตว์ที่กลายเป็นหิน
 f.o.t. (free-on-truck) ส่งขึ้นรถบรรทุก*
 (S. f.o.l.)

- foul-foot** หล้าปากควาย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Eleusine indica*, (L.) Gaertn.]
- foundation seed** ดู seed foundation
- four paws** ไชสี่ขอ*
- four-piece butt matching** การเรียงหน้าแบบต่อสี่*
- four-point load(ing)** น้ำหนักสี่จุด*
- foveolate** เป็นจุดๆ
- f.o.w. (first open water)** ทะเลเริ่มหมดน้ำแข็ง
- f.o.w. (free-on-wharf)** ส่งถึงท่า*
- fowl** เป็ด ไก่ (สัตว์เลี้ยงจำพวกเป็ด ไก่ ห่าน นกพิราบ)
- fowl, red jungle** ไก่ป่า (สัตว์ในสกุล *Gallus gallus*)
- foxy** เริ่มผุ*
- fractional** ปกติย่อย, เล็กน้อย, แยกเป็นส่วนๆ
- fractionation** การแยกเป็นส่วนๆ
- fracture** เคาะ, หัก, รอยคาะ*, รอยหัก*, รอยร้าว*
- fracture, brittle** เปราะ, รอยหักไม่เป็นเส้น*
- fracture, brittleish** ค่อนข้างเปราะ, รอยหักกึ่งเป็นเส้น*
- fracture, cross** รอยหักขวางเส้น* (*S. cross break*)
- fracture, splintering** เหนียว, รอยหักเป็นเส้น*
- fragipan** ชั้นดานเปราะ
- fragment** 1. ชิ้น, ส่วน 2. เศษหินกรวด (ปฐ.)
- fragmental** ก้อนดินที่แตกออกเป็นรูปข้าวหลามตัด
- frame** โครง, กรอบ
- frame, fixed** โครงที่อยู่กับที่
- frame, horseshoe-shaped** โครงรูปเกือกม้า
- framed trestle** โครงฐานไม้เหลี่ยม*
- frame saw** เลื่อยกรอบ*
- framing timber** ไม้โครง* (*S. carcassing timber*)
- frangipanni** ลั่นทม (ไม้ดอกในสกุล *Plumeria acuminata*, Ait.)
- frankfurter** ไส้กรอกชนิดหนึ่งมีกำเนิดที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ตในประเทศเยอรมัน
- frass** มูลแมลง, ขี้มอด*
- free** ไม่เชื่อมติดอยู่กับส่วนอื่นๆ
- free burning** การไหม้โดยไม่มี การควบคุม
- free-central** ดู placentation
- free moisture** ความชื้นนอกผนังเซลล์*
- free-pollination** การผสมเกสรอย่างอิสระ ไม่มี การควบคุม
- free water** น้ำอิสระ
- freewheel** ล้อที่หมุนอยู่กับที่, ล้อที่หมุนอิสระ
- french** ผักปราบ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Commelina diffusa*, Burn. F.)
- frenching** โรคใบแก้ว (อาการขาดธาตุสังกะสีในพืชตระกูลส้ม ทำให้ใบสูญเสียคลอโรฟิลล์เป็นจุดๆ เฉพาะแห่ง ใบมีขนาดเล็ก กิ่งจะแห้งตาย)
- french marigold** ดาวเรืองน้อย, ยี่สุ่น (ไม้ดอกในสกุล *Tagetes patula*, L.)
- frequency** 1. ความถี่ (ส.) 2. ความชุก (นว.)
- frequency, abundant** ชุกมาก
- frequency, frequent** ชุกปานกลาง
- frequency, local** ชุกเฉพาะแห่ง
- frequency, occasional** ชุกน้อย

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

frequency, rare ชุกน้อยยิ่ง
frequency, very abundant ชุกมากที่สุด
frequency distribution การแจกแจงความถี่*
frequency distribution, continuous การแจกแจงความถี่ต่อเนื่อง
frequency distribution, normal การแจกแจงความถี่ปรกติ*
freshen เปิดร่อง, ชูดหน้าเงาะยาง* (*S. chip*)
fresh water swamp forest ป่าพรุ, ป่าบึง
friability ความร่วน (ธ.)
friable ร่วนซุย, ไม่เหนียว อ่อนนุ่มง่าย
frigid (ทับศัพท์), ชั้นอุณหภูมิต่ำซึ่งมีค่าเฉลี่ยตลอดปีต่ำกว่า 8°C วัดที่ระดับความลึก 50 ซม. จากผิวดินหรือเหนือชั้นหิน (กรณีที่มีชั้นหินอยู่ตื้นกว่า 50 ซม.)
frill สับกาน* (*S. hack*)
frill girdle สับกาน* (ดู frill)
frilling แบบสับกาน*
fringed hibiscus พู่ระหง, พู่เรือหงส์ (ไม้ประดับในสกุล *Hibiscus schizopetalus*, Hook. f.)
frit เกล็ดแก้ว (ปุ๋ยจุลธาตุอาหารที่มีลักษณะเป็นเกล็ดแก้ว ผลิตโดยการหลอมแร่จำพวกซิลิเกตกับจุลธาตุอาหารบางชนิดจนกลายเป็นแก้ว ทิ้งไว้ให้เย็นแล้วนำมาบดละเอียด)
froe ขวานผ่า*, ลิ่ม*
frog ฐานไถ (ส่วนที่ใช้ยึดประกอบใบมีด ปีก และเหล็กดันข้างของไถหัวหมู)
frog hopper มวนข้าวดอก
frog mouth นกปากกบ (นกในสกุล *Batrachostomus*)

frond ใบเฟิร์น
front 1. หน้า, ด้านหน้า* 2. ด้านบนหน้า* 3. หน้าพื้นเลื้อย*, หน้าใบมีด*
frost, advective น้ำค้างแข็งเกิดโดยลม
frost, glazed น้ำค้างแข็งเคลือบ
frost, ground น้ำค้างแข็งพื้นดิน
frost, radiation น้ำค้างแข็งเพื่อรังสี
frost crack รอยแตก* (เพราะเย็นจัด)
frost free season ฤดูปลอดน้ำค้างแข็ง
frost heart แก่นเทียม* (เพราะเย็นจัด)
frost heaving การดันโดงน้ำค้างแข็ง
frost level ระดับน้ำค้างแข็ง
frost locality ถิ่นน้ำค้างแข็ง
frost rib รอยแผลเป็น* (เพราะเย็นจัด)
frost ring วงแผลเป็น* (เพราะเย็นจัด)
frot flotation กระบวนการแยกสิ่งเจือปนออกจากแร่ในการผลิตปุ๋ย
frow ขวานผ่า, ลิ่ม
fruit ผลไม้, รังไข่ที่แก่แล้ว (อาจได้รับการผสมพันธุ์หรือไม่ก็ได้) (พฉ.)
fruit (ing) body ดอกเห็ด* (*S. sporophore*)
fruit gardener ชาวสวนผลไม้
fruit grower ดู fruit gardener
fruticose มีลักษณะคล้ายไม้พุ่มที่เป็นไม้เนื้อแข็ง
fruiting การออกผล
fruit setting การติดผล
fruit-thinning การปลิดผล
fruit tree ไม้ผล
fruit wall เปลือกผล [แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ เปลือกผลชั้นนอก (exocarp หรือ epicarp) เปลือกผลชั้นกลาง (mesocarp) และเปลือกผลชั้นใน (endocarp)]

fryer ไก่กระพง, ไก่ที่มีอายุ 3-4 เดือน

f.s.p. (fiber-saturation point) จุดหมาด*

fucoxanthin เม็ดสีน้ำตาล พบในสาหร่าย
สีน้ำตาล

fuel, flash (fire) เชื้อเพลิงเบา

fuel, heavy เชื้อเพลิงหนัก

fuel, hog ชีนไม้เชื้อเพลิง, เชื้อเพลิงไม้สับ*

fuel-moisture indicator sticks ไม้วัด
ความชื้นเชื้อเพลิง

fuel tray ถาดเชื้อเพลิง

fuel type ชนิดเชื้อเพลิง

fugacious ร่วงหล่นหรือเหี่ยวเร็ว

full-bloom การบานของดอกในต้น ประมาณ
70-75 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนดอกทั้งหมด

full-cell process การอัดน้ำยาไม้แบบเต็มเซลล์,
กรรมวิธีเซลล์เต็ม

full cut เลื่อยเนื้อ, ขนาดเนื้อ*

full measure เลื่อยเนื้อ, ขนาดเนื้อ*

full scale การวัดขูรวมดำหั้น*

full size ขนาดเนื้อ*

full-tree logging การทำไม้ทั้งต้น* (*S. whole
tree logging*)

fume damage ความเสียหายจากควัน

fumigant สารเคมีที่ใช้รม (เพื่อทำลายเชื้อโรค
ศัตรูพืช หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ), ก๊าซซึ่งซึม
เข้าสู่ระบบหายใจของแมลง หรืออาจเข้าสู่
ทางผิวหนังในบางกรณี)

fumigate รมยา (ด้วยก๊าซหรือสารเคมีที่เป็น
ควัน)

fundamental tissue กลุ่มเซลล์พื้น (*S. ground
tissue*)

funeral palm ประแดง (ไม้ประดับในสกุล
Cerriops tagal, C.B. Robins.)

fungicide สารกำจัดเชื้อรา

fungistat สารป้องกันเห็ดรา*, สารระงับเชื้อ
เห็ดรา

fungus พืชชั้นต่ำที่ก่อให้เกิดโรคแก่พืชอื่นๆ อยู่
ใน phylum Thallophyte ไม่มีคลอโรพลาสต์
ขยายพันธุ์โดยใช้สปอร์ สามารถอาศัยอยู่
กับสิ่งที่มีชีวิตได้

fungus, honey เชื้อราที่ทำให้โคนมูเน่า,
เห็ดรังผึ้ง*

funiculus ก้านของไข่

funnel form (flora) รูปแตร, รูปกรวย,*
(ดอก)แบบ regular มีกลีบดอกติดกัน
เป็นหลอด ส่วนบนจะค่อยๆ โดขึ้นจนถึง
ปลายบนสุดจะแผ่ออกมีลักษณะคล้าย
กรวย เช่น ดอกผักบุ้ง เป็นต้น

fureate เป็นง่าม

furfural residue อินทรีย์สารที่ฆ่าเชื้อแล้ว
สำหรับบำรุงดิน

furnace kiln เตาอบแบบเตาเผา*

furniture beetle มอดเครื่องเรือน*

furrow ร่อง, รอยไถ, ร่องระหว่างคันดินยาว,
ที่ดินที่ถูกไถตัดออกเป็นริ้วๆ, การไถหน้า
ทางผิวดินโดยจายน้ำไปตามร่องคู

furrow, to ไถ

furrow crown ผิวนบนของซี่ไถที่พลิกขึ้นไป
ด้วยไถหัวหมู

furrow drain ระบายน้ำบนผิวดินออกจาก
แปลงเพาะปลูกโดยการทำร่องระบาย

furrow drill เครื่องปลูกที่ติดกับเครื่องเปิดร่อง

furrowed เป็นร่องคล้ายรางน้ำ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

furrower เครื่องขักร่อง
furrowing การทำร่อง
furrow irrigation การให้น้ำโดยปล่อยให้น้ำไหลไปตามร่องน้ำ
furrow opener เครื่องเปิดร่อง (ลักษณะเป็นจานหรือเสียมติดอยู่หน้าเครื่องหยอดเมล็ด)
furrow slice ซี้ไถ (ดินที่ถูกไถตัดขึ้นมาแล้วพลิกกองไว้ด้านใดด้านหนึ่งของร่อง)
furrow sole ก้นร่อง
furrow wheel ล้อตัดท้าย (ของไถซึ่งกำลังอยู่ในร่องที่ไถพลิกดินขึ้นมา) (*S. land wheel, tail wheel*)

furrow wall ด้านข้างของร่องที่ไถตัดพลิกดินขึ้นไปแล้ว
fuseboard แผงตัดไฟ
fusiform รูปกระสวย, มีรูปเป็นแท่ง ตรงกลางกว้าง ปลายสองข้างมีลักษณะเรียวยาว
fusiform body เทห์รูปกระสวย*
fusiform initial แม่เซลล์รูปกระสวย*
fusiform ray รัศมีรูปกระสวย*
fuzzy grain เสี้ยนขุย* (*S. woolly grain*)
F₀-value ค่าเอฟศูนย์ (หน่วยวัดที่ใช้เปรียบเทียบผลการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ระหว่างวิธีต่างๆ มีค่าเป็นนาที ที่อุณหภูมิ 121.1 °C)

G

g.a.b. (girth above buttress) ขนาดวัดรอบเหนือพูพอน*
gaff เหล็กแหลมปลายมีขอ*
gaillardia เตือนฉาย (ไม้ประดับในสกุล *Gaillardia pulchra*, Foug. var. *picta*, A. Gray)
gain 1. รอยเจาะ*, รอยบาก* (วน.) (*S. notch*)
2. อัตราการขยาย (พิ.)
galanga ข่า (พืชในสกุล *Alpinia galanga*, Swartz.)
galea กลีบรองหรือกลีบดอกที่มีรูปคล้ายฝาดครอบ
gall ปม (บนเนื้อเยื่อพืช), ผลพอง (บนผิวหนังสัตว์), การเจริญที่ผิดปกติของพืชเนื่องจากมีแมลง ไล้เดือนฝอย หรือเชื้อราเข้าไปอาศัยอยู่ภายในส่วนนั้นของพืช

gall, crown ปมราก
gall, nut ปมกิ่ง*, ปมเกิดจากแมลง (มีแทนนิน)
gall, rind ปมเปลือก*, ปมเกิดจากบาดแผล
gall bladder ถุงน้ำดี
gallery รูแมลง
gallery forest ป่าริมน้ำ, ป่าระนาม
galphimia พวงทองต้น (ไม้ประดับในสกุล *Thryallis glauca*, O. Ktze.)
galvanized wire trap, hood shaped ลอบประทุน (เครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเภทลอบลวดด้วยกัน)
gamari ซองแมว, กำมา (พืชในสกุล *Gmelina arborea*, Roxb.)
gamboje tree รงทอง (พืชในสกุล *Garcinia hanbureji*, Hook. f.)

- gametangium** ส่วนของพืชซึ่งเป็นที่เกิดของเชื้อเพศ
- gamete** เชื้อเพศ, เซลล์สืบพันธุ์
- gametic embryo** ศัพทกำเนิดจากการผสมของเชื้อเพศผู้กับเชื้อเพศเมีย
- gametocyte** เซลล์แม่ของเซลล์สืบพันธุ์
- gametogenesis** ขบวนการสร้างเชื้อเพศ, การสร้างไข่ (เชื้อตัวเมีย) หรือละอองเกสร (เชื้อตัวผู้) หลังจากสิ้นสุด meiosis แล้ว
- gametophyte** ระยะเวลาสร้างเซลล์สืบพันธุ์
- gamopetalous** มีกลีบดอกติดเป็นเนื้อเดียวกัน (อาจติดกันเพียงบางส่วนก็ได้)
- gamophyllous** มีใบหรือส่วนของใบเชื่อมตะแคงกัน
- gamosepalous** กลีบรองติดกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน
- gangan** บุนนาค (พืชในสกุล *Mesua ferrea*, L.)
- gang mill** โรงเลื่อยตัด*
- gangrene** เนื้อร้าย, เนื้อตายเน่า
- gangrenous** ส่วนของร่างกายที่มีผลกระทบจากเนื้อร้าย
- gang saw** เลื่อยตัด*
- gap** ช่องว่าง*, การต่อไม่สนิท (วน.)
- gap, lap(ped)** การต่อเกย
- gap, open** รอยต่ออ้า, รอยต่อข้างไม่สนิท
- gap, scarf** การต่อเฉียง, การต่อปากกลม
- gap, sorting** อยู่ติดซุง*
- gap, starved** รอยต่อไม่สนิท
- gap, sunken** รอยต่อบุ่ม
- gap, tongue(d) and groove(d)** การเข้ารางลิ้น, การเข้าลิ้นร่อง
- gap-filling adhesive** กาวอุดช่องว่าง*
- gap-filling glue** กาวอุดช่องว่าง*
- gap joint** รอยต่อไม่สนิท*
- garbage tankage** ปุ๋ยจากขยะ, ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการนำเศษวัสดุหรือเศษอาหารจากบ้านเรือนมาตากแห้งแล้วบดจนละเอียด
- garden chrysanthemum** เบลูจมาศ (ไม้ดอกในสกุล *Chrysanthemum hortorum*, Hort.)
- gardener** คนสวน (ลูกจ้าง)
- gardenia** พุดใหญ่, พุดซ้อน, พุดจีน (ไม้ดอกในสกุล *Gardenia collinsae*, Craib และ *Gardenia augusta*, Merr.)
- gardening, organic** การทำสวนอินทรีย์
- garden pea** ถั่วลิ้นเตา (พืชในสกุล *Pisum sativum*, L.)
- garden spurge** น้ำมันราชสีห์ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Euphorbia hirta*, L.)
- garlic** กระเทียม (พืชในสกุล *Allium sativum*, L.)
- garlic vine** กระเทียมเถา (ไม้ดอกในสกุล *Cydista callistegioides*)
- gastroenteritis** โรคกระเพาะและลำไส้อักเสบ
- gate saw** เลื่อยกรอบ*
- gauge** ความหนาใบเลื่อย* (วน.)
- gauge, bark** เครื่องวัดเปลือก*
- gauge, length** ช่วงความยาวเฉลี่ยรูป*
- gaur** กระทิง, เมย (สัตว์ในสกุล *Bos gaurus*)
- g.b.h. (girth breast height)** ขนาดวัดรอบเพียงอก*
- gee-whiz** เครื่องจักรที่ใช้สำหรับพรวนดิน (คนขับต้องเดินตาม ที่พรวนลักษณะเป็นซี่ๆ

ส่วนกว้างของที่พรวนเลื่อนเข้าออกได้นอกจากใช้ในการพรวนดินแล้ว อาจใช้สำหรับการเตรียมดินปลูกพืชอีกก็ได้

geitonogamy การผสมเกสรระหว่างดอกไม้ในพืชต้นเดียวกัน

gel (ทับศัพท์), สารละลายลักษณะกึ่งแข็งกึ่งเหลวคล้ายวุ้น

gelatin (ทับศัพท์), สารที่ได้จากการต้มกระดูกและหนังสัตว์ ลักษณะคล้ายวุ้น ละลายในน้ำได้

gellation การเกิดสภาพเจล

gelling การเกิดสภาพเจล

gelling agent สารก่อสภาพเจล

geminate เป็นคู่ๆ

gemma ส่วนของ thallus ที่ยื่นออกไป

gene ยีน (ทับศัพท์), หน่วยย่อยที่สุดบนโครโมโซมซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการแสดงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ยีนแต่ละตัวไม่จำเป็นจะต้องมีขนาดเท่ากัน

gene, major ยีนหลัก (ยีนที่แสดงลักษณะออกได้อย่างเด่นชัด)

gene, pool แหล่งสะสมยีน (ในทางพันธุกรรม อาจหมายถึงประชากรของพืชผสมข้ามซึ่งประกอบด้วยพืชที่มีลักษณะทางพันธุกรรมต่างกันมากมาย แต่ในแง่ของการปรับปรุงพันธุ์อาจหมายถึงแหล่งใดๆ ก็ได้ ซึ่งเป็นที่รวบรวมยีนของพืชแต่ละชนิดไว้)

gene action, additive ปฏิกริยาผลบวกของยีน [เมื่อยีนที่ต่างกันมาจับคู่กันจะแสดงออกได้เท่ากับค่าเฉลี่ยของเมื่อยีนนั้นๆ จับคู่กันเอง เช่น $Aa = (AA + aa)/2$]

gene interaction ปฏิกริยาระหว่างยีน เป็นการ

ทำงานร่วมกันระหว่างยีนต่างๆ

gene mutation การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของยีนทำให้เกิดยีนตัวใหม่ขึ้น

genealogy พงศาวลีวิทยา

general survey การสำรวจดินแบบหยาบมาก

generate ก่อกำเนิด

generation ชั่วรุ่น, ชั่วอายุหนึ่งๆ ของสิ่งมีชีวิต

generative nucleus นิวเคลียสในหลอดเรณู (pollen tube) ที่ทำหน้าที่ในการผสมพันธุ์

generic name ชื่อสกุล

genes, duplicate ยีนตั้งแต่สองคู่หรือสองตำแหน่งขึ้นไปบนโครโมโซมซึ่งให้ลักษณะที่แสดงออกเหมือนกัน ไม่ว่าจะอยู่เดี่ยวๆ หรืออยู่ร่วมกัน

genes, modifying กลุ่มของยีนที่ทำให้ยีนหลักแสดงออกได้มากขึ้นหรือน้อยลง

genes, multiple ดู multiple factors

genesis, soil ขบวนการกำเนิดของดิน [โดยเฉพาะการทำให้เกิดเนื้อดิน (solum) จากวัตถุเดิมของดิน]

genetic assimilation ดู assimilation, genetic

genetic drift การกลายพันธุ์อันเนื่องมาจากการเก็บตัวอย่างพืชไว้เป็นจำนวนน้อยทำให้อัตราส่วนของยีนแต่ละตัวภายในประชากรเปลี่ยนไป

genetic engineering พันธุวิศวกรรม

genetic gain ความก้าวหน้าของการคัดเลือกเมื่อนำเมล็ดที่คัดได้ไปปลูก เปรียบเทียบประชากรเดิมกับประชากรที่ได้

genetic homostasis ดู buffering, populational

genetics พันธุศาสตร์ (สาขาหนึ่งของชีววิทยา

- ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรรมพันธุ์และความผันแปรระหว่างสิ่งมีชีวิตกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง)
- genetic shift** การกลายพันธุ์อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม ทำให้อัตราส่วนของยีนแต่ละตัวในประชากรเปลี่ยนไป (เป็นการคัดเลือกโดยธรรมชาติ)
- genetic variation** ความผันแปรทางพันธุศาสตร์
- geniculate** งอโค้ง, หักพับ หรือมีลักษณะเหมือนขาพับตรงเข้า
- genome** ชุดของโครโมโซม [เป็นชุดของโครโมโซมภายในเซลล์สืบพันธุ์ (haploid set) ของพืช diploid โดยกำเนิด ไม่ใช่พวก amphidiploid พืชชนิดเดียวกันจะมีโครโมโซมชุดเดียวกัน]
- genotype** ลักษณะทางพันธุกรรม (เป็นลักษณะการเรียงตัวของยีนทั้งหมดบนโครโมโซม อาจหมายถึงประชากรของพืชแต่ละประชากร หรือแต่ละพันธุ์ ที่มีลักษณะทางพันธุกรรมเหมือนกัน)
- genus** สกุล, กลุ่มของสิ่งมีชีวิตภายในวงศ์ หรือตระกูล (family)
- geodynamics** ธรณีพลศาสตร์
- geogenesis** การกำเนิดทางธรณี
- geographic variant** ภูมิพันธุ์
- geologic erosion** การกัดกร่อนโดยธรรมชาติ
- geologic time scale** มาตรฐานธรณีกาล*, การลำดับอายุทางธรณีวิทยา
- geology** ธรณีวิทยา*
- geomorphic process** กระบวนการทางธรณีสัณฐาน
- geomorphology** ธรณีสัณฐานวิทยา*
- geophysics** ธรณีฟิสิกส์
- geophyte** พืชที่มีตาอยู่ใต้ดิน
- geosyncline** ธรณีแอ่งตัว*
- geosynclinine** แอ่งธรณี
- geothermal energy** พลังงานอุณหภูมิต่ำ, พลังงานความร้อนใต้พิภพ
- geotropic** หักหรือโค้งลงเบื้องต่ำเนื่องจากแรงดึงดูดของโลก
- geotropism** การเจริญของส่วนของพืชที่มุ่งลงสู่ดิน, การหันเข้าหาพื้นดิน
- germ** 1. เชื้อโรค 2. ต้นอ่อน, ส่วนของตัวอ่อนที่จะเกิดเป็นตัวใหม่
- germ cell** เซลล์เชื้อเพศ, เซลล์ที่ทำหน้าที่ในการสืบพันธุ์
- germicide** สารกำจัดเชื้อ, สารฆ่าจุลินทรีย์
- germinal disk** ดวงเชื้อ (ในไซลม)
- germinate** งอก, เพาะ
- germination** ความงอก, การงอกของเมล็ดพืช, การเจริญ
- germination, field** เเปอร์เซ็นต์ความงอกในแปลง
- germination percent** เเปอร์เซ็นต์ความงอก
- germinative capacity** ความสามารถในการงอก
- germinative energy** พลังความงอก
- germinative power** ความสามารถงอก
- germ plasm** เชื้อสืบพันธุ์ (อาจหมายถึงยีนต่างๆของพืชแต่ละชนิด หรืออาจหมายถึงพืชพันธุ์ต่างๆ ในแต่ละชนิดที่รวบรวมไว้เพื่อการปรับปรุงพันธุ์)
- gestation** การตั้งท้อง, การอุ้มท้อง
- ghee** เนยใส
- giant elephant ear** กระดาด่าง (ไม้ประดับในสกุล *Alocasia macrorrhiza*, Schott)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

giant granadilla แดงกะลา (พืชในสกุล *Passiflora quadrangularis*, L.)
giant maiden hair เฟิร์นโพธิ์, เฟิร์นจอหนุ (ไม้ประดับในสกุล *Adiantum trapeziforme*, L.)
giant milkweed รัก (ไม้ดอกในสกุล *Calotropis gigantea*, R. Br.)
giant reed อ้อ, อ้อใหญ่ (พืชในสกุล *Arundo donax*, L.)
giant squirrel พญากระรอก
giant water lily บัววิคตอเรีย (ไม้ดอกในสกุล *Victoria regia*, Lindl.)
gibbon ชะนี
gibbous พอง, ป่อง หรือบวมด้านเดียว (ปกติมักเป็นส่วนฐาน)
giblets เครื่องในสัตว์ปีก
gigantism สภาวะยักษ์
gilgai พื้นที่ตะปุ่มตะป่ำ
gilgai relief พื้นที่ตะปุ่มตะป่ำ, การเป็นตะปุ่มตะป่ำของพื้นที่
gill-arch โค้งเหงือก
gill cover ที่ปิดเหงือก
gill membrane เยื่อเหงือก
gill net อวนติด
gill net, big mesh อวนลอยตาห่าง (ใช้จับสัตว์น้ำขนาดใหญ่ในทะเลลึก)
gill net, medium mesh (drift) อวนลอยตาถี่, อวนมงโกรย
gill net, shark อวนกัน ใช้ประกอกับเครื่องมือจำพวกอวนลอย เพื่อป้องกันภัยจากปลาฉลามซึ่งมักจะมาทำลายอวนขณะดักปลาให้มีผลเสียหายน้อยลง)

gill-raskers ซี่เหงือก
gills เหงือก
gill-slits ซอกเหงือก
gilt สุกรสาว
gin : **gyn** บั้นจั่นสามขา* (*S. hoist, loading tripod*)
ginger ชิง (พืชในสกุล *Zingiber officinale*, Rosc.)
ginger lily กระจายเกิน, หางหงส์ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Hedychium coronarium*, Koenig.)
gin pole บั้นจั่นยืน* (*S. derrick, standing derrick*)
ginseng โสม (พืชในสกุล *Aralia quinquefolia*, Dene & Planch var. *ginseng*)
girdle, to กาน* (*S. deaden, ring, ring-bark, ring girdle*)
girdle, band คั่นลอกเปลือกกวาง*
girdle, double-frill สับกานรอยคู่*
girdle, frill สับกาน*
girdle, notch บากกาน* (*S. notch*)
girdler, twig แมลงคั่นกิ่ง
girdling การทรมานพืชโดยการตัดทางเดินของอาหาร (เช่น คั่นเปลือกออกเป็นแถบเล็กๆ รอบกิ่งหรือลำต้น)
girth เส้นรอบตัว, ระยะเวลาที่ตัวรอบตัว (เช่น เส้นรอบอก หรือความยาวรอบอก)
girth, breast height ขนาดวัดรอบเพียงอก* (ร.พ.อ.)
girth, exploitable ขนาดวัดรอบตัดฟัน*, ขนาดวัดรอบใช้ประโยชน์*
girth, mean ขนาดวัดรอบเฉลี่ย

- girth, mid** ขนาดวัดรอบกึ่งกลาง*
- girth, mid-timber** ขนาดวัดรอบกึ่งกลาง*
(ไม้ทำซุง)
- girth, minimum** ขนาดวัดรอบจำกัด, ขนาดวัดรอบขั้นต่ำ
- girth, quarter** หนึ่งในสี่ขนาดวัดรอบ*
- girth, top** ขนาดวัดรอบปลาย* (ท่อนหรือลำต้น)
- girth class** ชั้นขนาดวัดรอบ*
- girth limit** ขีดจำกัดขนาดวัดรอบ*
- girth limit, economic** ขีดจำกัดขนาดวัดรอบเชิงเศรษฐกิจ*
- girth quotient** ผลหารวัดรอบ
- gizzard** ก้อน, กระเพาะหิน, กระเพาะของสัตว์ปีก
- glabrate** ดู glabrous
- glabrous** เรียบ, เกลี้ยง, ไม่มีขน
- glacial deposit** สิ่งทับถมโดยธารน้ำแข็ง
- glacial till** สิ่งทับถมธารน้ำแข็ง
- glaciation** การเปลี่ยนแปลงสภาพโดยธารน้ำแข็ง*
- gladiolus** ซ่อนกลี้นฝรั่ง (ไม้ดอกในสกุล *Gladiolus hybrid*)
- glancer** หลีกกันซุง*
- gland** ต่อมไขมัน
- glandular** มีต่อมที่ให้ของเหลว, ห้อมล้อมไปด้วยต่อมหลายต่อม
- glandular-pubescent** มีต่อมไขมันและขนปะปนกัน, ขนที่มีต่อมไขมันอยู่ตรงปลาย
- glandular-punctate** ดู punctate
- glasshouse** เรือนกระจก (ใช้ปลูกพืช)
- glassy** (ไม้) ชุ่มน้ำ*
- glassy wood** ไม้ฝืนแรงอัด* (ดู compression wood)
- glaucouscent** มีแป้งหรือขนคล้ายแป้งเล็กน้อย
- glaucous** ปกคลุมด้วยขนคล้ายแป้ง หรือสารสีขาวลักษณะคล้ายขี้ผึ้ง เช่น ที่มีอยู่ตามลำต้นของข้าวฟ่าง
- glaze** เคลือบ, สารเคลือบ
- glei soil** ดู gley soil
- gleization** วิธีการกำเนิดดินภายใต้สภาพความชื้นสูงในส่วนล่างของดิน
- gley horizon** ชั้นดินในสภาพแช่ขัง
- gleying** สภาพการมีน้ำขัง, สภาพดินแช่ขัง
- gley soil** ดินในสภาพแช่ขัง
- globe amaranth** บานไม่รู้โรย (ไม้ดอกในสกุล *Gomphrena globosa*, L.)
- globose** รูปทรงกลม, รูปคล้ายโลก
- globule** หยดของเหลว, ของที่มีลักษณะทรงกลมเล็กๆ
- glochid** ทนมาขนาดเล็กขึ้นเป็นพู่ เช่น ในต้นกระบองเพชร
- glomerate** เป็นกลุ่มแน่น
- gloxinia** กำมะหยี่ (ไม้ประดับในสกุล *Sinningia speciosa*, Benth & Hk. f.)
- glue** กาว* (*S. adhesive*)
- glue, albumen** กาวเลือด (*S. blood glue, blood adhesive*)
- glue, animal** กาวสัตว์*
- glue, blood** กาวเลือด*
- glue, bone** กาวกระดูก*
- glue, casein** กาวนม*
- glue, close-contact** กาวอัดสนิท*
- glue, cold-setting** กาวอัดเย็น*
- glue, dry-mix** กาวผสมแห้ง*

A glue, film กาวฟิล์ม*

B glue, fish กาวปลา*

C glue, foamer กาวฟอง*

D glue, foamy กาวเป็นฟอง*

E glue, gap-filling กาวอัดซิด*

F glue, hide กาวหนัง*

G glue, hot-setting กาวอัดร้อน*

H glue, liquid กาวเหลว*

I glue, soya bean กาวถั่วเหลือง*

J glue, starch กาวแป้ง*

K glue, vegetable กาวพืช*

L glue, waterproof กาวกันน้ำ*

M glue, water resistant กาวทนน้ำ*

N glue, wet-mix กาวผสมเปียก*

O glue failure การแตกที่แนวกาว* (ดู failure)

P glue film ฟิล์มกาว*

Q glue line แนวกาว*

R glue-line heating การให้ความร้อนขนานแนวกาว* (ดู heating)

S glue shear-strength แรงเฉือนกาว*, ความแข็งแรงของกาวต่อแรงเชือด

T glue spread ปริมาณกาวที่ใช้ทา*

U glue spreader เครื่องทากาว*

V glue stain รอยด่างกาว* (ดู stain)

W gluing การติดกาว*, วิธีการยึดด้วยกาว

X gluing, spot การติดกาวเป็นแห่งๆ*, วิธีการยึดด้วยกาวเป็นจุด

Y gluing time ช่วงเวลา(กาว)แข็งตัวเต็มที่* (S. curing time)

Z glulam ไม้ประกบ(โครงสร้าง)*, ไม้ประสาน
glumes กลีบเลี้ยงที่รองรับ spikelet ในดอกพืชตระกูลหญ้า ปรกติมี 2 อัน

gluten โปรตีนในแป้งสาลีที่ทำให้แป้งฟูขึ้น

glutinous เหนียวคล้ายกาว

glutinous rice ข้าวเหนียว (พืชในสกุล *Oryza sativa*, L.)

glycogen แป้งตับ (แป้งที่สัตว์สะสมไว้ในตับ)

gnaur ปุ่มไม้

goat, rigging เครื่องจักรกว้านไม้ (ที่ใช้เสาระยาง)*

goat weed สาบแร้งสาบกา (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Ageratum conyzoides*)

goby pocket net อีฉูด, บ่วง (เครื่องมือขนาดเล็กใช้ดักปลาตุ้มพวดหรือปลาตีนสำหรับใช้เป็นเหยื่อในการตกปูน้ำหรือปูทะเล)

go-devil 1. เครื่องพรนดินชนิดหนึ่งประกอบด้วยโลหะเล็กๆ หลายชุด และมีดสำหรับขุดดิน (บางทีก็ใช้เรียกคราดและเครื่องมืออื่นบางอย่างด้วยเหมือนกัน) 2. เลื่อนไม้ง่าม* (วน.) (ดู crotch)

goitre โรคคอหอยพอก

gopher 1. สัตว์จำพวกตุ่นขุดรูอยู่ในดิน ชอบกัดรากพืชทำความเสียหายมากในบางแห่ง 2. โลชนิดหนึ่ง

gold mohur tree หางนกยูงฝรั่ง (ดู flame tree)

golden bamboo ไม้เหลือง (ไม้ประดับในสกุล *Bambusa vulgaris*, Schrad.)

golden button กระจุดมทอง [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Malampodium divaricatum*, (Rich) DC.]

golden dew drop เทียนหยด, หยดเทียน, ช่อม่วง (ไม้ประดับในสกุล *Duranta repens*, L. และ *Duranta plumeri*, Jacq.)

golden fern เฟิร์นทอง (ไม้ประดับในสกุล
Ceratopteris chrysophylla, Link.)

golden pothos พลูด่าง (ไม้ประดับในสกุล
Scindapsus aureus, Engl.)

golden rod 1. พวงทอง (ไม้ประดับในสกุล
Tristellateia australasiae, A. Rich.)
2. สร้อยทอง (ไม้ประดับในสกุล *Salidago
polyglossa*, DC.)

golden shower คุณ, ราชพฤกษ์, ชัยพฤกษ์
(ต้นไม้ในสกุล *Cassia fistula*, L.)

golden tree เหลืองอินเดีย (ต้นไม้ในสกุล
Tabebuia spectabilis, Nichols.)

golden trumpet บานบุรีเหลือง (ไม้ประดับใน
สกุล *Allamanda cathartica*, L.)

goose grass หญ้าตีนกา, หญ้าปากคอก [วัชพืช
เขตร้อนในสกุล *Eleusine indica*, (L.)
Gaertn.]

goose saw เลื่อยแขวน (ดู saw)

goose weed ผักบุ้งปลา, ผักปอดนา, ผักพริก
(วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Sphenoclea
zeylanica*, Gaertn.)

goral กวางผา (สัตว์ในสกุล *Nemorhaedus
griseus*)

gosling ลูกห่านที่ยังไม่แยกเพศ

gossypol สารพิษในกากเมล็ดฝ้าย

gourd ฟัก (พืชในสกุล *Benincasa cerifera*,
Savi.)

gourd, angled rag บวบเหลี่ยม (พืชในสกุล
Luffa acutangula, Roxb.)

gourd, dish rag บวบหอม (พืชในสกุล *Luffa
cylindrica*, Roem.)

gourd, ivy ตำลึง (พืชในสกุล *Coccinia*

indica, Wight)

gourd, snake บวบงู (พืชในสกุล *Trichosan-
thes anguina*, L.)

gourd, sponge บวบกลม (ดู gourd, dish rag)

gout-plant หญ้ามานั่งแท่น (พืชในสกุล *Jat-
ropa podagrica*, Hook.)

governor's plum ตะขบไทย (ต้นไม้ในสกุล
Flacourtia jangomas, Roesch.)

grab ขอพวงจับซุง* (*S. grapples, grips*), ขอ
จับซุง* (*S. skidding hooks*), คีมจับซุง*
(*S. logging scissors, logging tongs, skidding tongs*)

grabs, head ขอจับซุงท่อนแรก*

grade 1. เเปอร์เซ็นต์ราดอาหารพืช (กษ.)
2. ลูกทวี่เลือด(มีเลือดแท้ที่เปอร์เซ็นต์ก็ได้)
(พร.) 3. ความลาดชัน*, ระดับ (ปฐ.)
4. ชั้นคุณภาพ*, จำแนกชั้นคุณภาพ* (วน.)
5. ลำดับชั้น

grader 1. ผู้จำแนกชั้นคุณภาพ* 2. รถปรับ
ผิวถนน, รถเกิ้ลี่ย* (*S. tractor grader*)
3. ไบมีดขนาดใหญ่(ใช้เคลื่อนย้ายดิน
หรือปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ) 4. อุปกรณ์
คัดแยกวัสดุตามขนาดหรือคุณภาพ

grader, fruit เครื่องคัดผลไม้

gradient ความแตกต่าง (มักใช้กับความดัน)
ต่อหนึ่งหน่วยระยะทาง

gradient of curve ความชันของเส้นโค้ง

grading, stress ระบบความเค้น (วน.)
(*S. stress system*)

grading rules เกณฑ์ชั้นคุณภาพ, เกณฑ์แบ่ง
ชั้นไม้*

gradoni ขึ้นบันไดหรือเทอเรสแคบๆ

graft ต่อกิ่ง

graft, natural ต่อกิ่งตามธรรมชาติ

graft, hybrid ต่อกิ่งพันทาง

graftage การติดตาต่อกิ่ง

graftage by approach ดู inarching

graft-chimera การปนเปทางกรรมพันธุ์ที่เกิดจากการต่อกิ่ง

graft-compatibility การที่ต้นตอและกิ่งพันธุ์ (scion) สามารถเชื่อมติดกันได้ดี

graft-incompatibility การที่ต้นตอและกิ่งพันธุ์ (scion) ไม่สามารถเชื่อมติดกันหรือติดกันไม่ค่อยสนิท

grafting การทาบและเสียบกิ่ง

graft union รอยผสานของต้นตอและกิ่งพันธุ์

grain 1. เมล็ดธัญพืช, ธัญผล, ผลของพืชตระกูลหญ้า (ภษ.) 2. เลียน*, ด้าน*, ลาย*(ไม้), เนื้อ*(ไม้) (วน.)

grain, across the ขวางเลียน*

grain, along the ตามเลียน* (S. with the grain)

grain, chipped เลียนกระเพาะ*

grain, closed เนื้อละเอียด*

grain, coarse เนื้อหยาบ*

grain, comb ลายซี่หวี*, ไม้เลื่อยแบ่งสี่, ไม้เลื่อยตามรัศมี

grain, cross เลียนขวาง*

grain, curly ลายคลื่น* (วกวณ)

grain, diagonal เลียนทแยง*

grain, dip เลียนหลบ*

grain, edge ที่เลื่อยตามรัศมี*, ด้านขอบเลียน, ด้านรัศมี* (S. radial section)

grain, end ด้านตัดเลียน*

grain, even เนื้อเรียบ, เนื้อเสมอกัน* (S. even texture)

grain, fine เนื้อละเอียด*

grain, flat 1. ไม้เลื่อยตามแนวราบ, ไม้เลื่อยตามด้านสัมผัส 2. ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู* (ดู flat-sawed)

grain, fuzzy เลียนขุย* (S. woolly grain)

grain, interlocked เลียนสน*, เลียนขัด*

grain, interlocking ดู grain, interlocked

grain, loosened เลียนปริ*

grain, open เนื้อหยาบ*

grain, quarter ไม้เลื่อยแบ่งสี่, (ไม้) ที่เลื่อยตามรัศมี* (ดู quarter sawn)

grain, raised เลียนนูน*

grain, ribbon ลายแถบ*

grain, rift ที่เลื่อยตามรัศมี* (ดู grain, quarter)

grain, roe ลายไขปลา*

grain, short เลียนสั้น*, เลียนเปราะ*

grain, side ด้านตามเลียน*

grain, silver ลายเลื่อม*

grain, slash 1. ไม้เลื่อยตามแนวราบ, ไม้เลื่อยตามด้านสัมผัส 2. ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู (ดู flat-sawed)

grain, slope of ความลาดของเลียน*

grain, spiral เลียนวงเกลียว, เลียนบิด*

grain, straight เลียนตรง*

grain, swirl ลายวน*

grain, torn เลียนฉีก*

grain, twisted เลียนบิด*

grain, uneven เนื้อไม่เรียบ, เนื้อไม่เสมอกัน*

grain, vertical ที่เลื่อยตามรัศมี*, ด้านขอบ

เสี้ยน, ด้านรัศมี* (ดู grain, edge)

grain, wavy ลายคลื่น*

grain, wild เสี้ยนลึบสน*, ลายวากวน

grain, woolly เสี้ยน(เป็น)ฟู* (*S. fuzzy grain*)

grain crop ธัญพืช

grain density ความหนาแน่นอนุภาค

grain drill เครื่องหยอดเมล็ด

granite หินแกรนิต*

granular 1. โครงสร้างที่มีลักษณะเป็นแผ่นบางๆ พบในคลอโรพลาสต์ ข้างในมีคลอโรฟิลล์ และ carotenoid มีหน้าที่ในการสังเคราะห์แสง (พญ.) 2. เป็นเม็ดเล็กๆ, ปกคลุมด้วยเม็ดเล็กๆ, แบบก้อนกลมทึบ (ปฐ.)

granular fertilizer ปุ๋ยเม็ด, ปุ๋ยที่มีลักษณะเป็นเม็ดกลมเล็กๆ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-4 มิลลิเมตร

granular structure โครงสร้างแบบก้อนกลม

granulate ทำให้เป็นเม็ดเล็กๆ

granule เม็ดเล็กๆ

granulation 1. ข้าวสาร (กษ.) 2. อาการผิดปกติทางสรีระของ juice sacs หรือ vesicle ของผลส้ม โดยเฉพาะตรงขั้วผล (ทำให้ juice sacs มีลักษณะแห้งแข็ง สีเทา ส่วนมากเกิดตอนผลแก่หรือจวนแก่) (พญ.) (*S. dry end*) 3. การเกิดก้อนกลม (ปฐ.) 4. การปั้นเม็ด, การทำให้เป็นเม็ด, การทำปุ๋ยเม็ด

granulator เครื่องปั้นเม็ด

granulator, pan เครื่องปั้นเม็ดปุ๋ยแบบจาน

grapples ขอบงจับซุง* (ดู grabs)

grassland พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์

grass line สายช่วย* (ดู line)

gravel กรวด, ก้อนกรวด

gravel, pea iron กรวดลูกรัง

graveyard test การทดสอบแบบปักหลักหรือปักดิน*

gravitation ความโน้มถ่วง

gravitational head 1. ความสูงจากระดับอ้างอิง 2. แรงขับโน้มถ่วง

gravitational potential ศักย์โน้มถ่วง

gravitational water น้ำซึม, น้ำกรวาทิศน์, น้ำที่ไหลบ่าลงในดินโดยแรงดึงดูดของโลก

gravity ความถ่วง

gravity, specific ความถ่วงจำเพาะ*

gravity cable logging การชักลากลงด้วยสายเคเบิล*

gravity roll(er) ลูกกลิ้งทางลาด*

graze กินหญ้าในแปลง, ตะแล้มหญ้า

grazier คนเลี้ยงวัว (ให้กินหญ้า)

graziery การเลี้ยงวัว

grazing การเลี้ยงสัตว์, การกินหญ้า

grazing, conservative การเลี้ยงสัตว์แบบอนุรักษ์

grazing, over การเลี้ยงสัตว์ที่เกินกำลังของพื้นที่

grazing, rotational การเลี้ยงสัตว์แบบหมุนเวียน

grazing, seasonal การเลี้ยงสัตว์เฉพาะฤดู

grazing, selective การเลี้ยงสัตว์แบบเลือก

grazing land ที่ดินที่ใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ (ปล่อยให้สัตว์เข้าไปเล็มกิน)

grease ไช้ชัน, จาระบี, ซีโลม, เคลือบไขมัน

grease band วงเหนียวกันแมลง

greasy feeling ลื่นเหมือนสบู่

great reed อ้อ, อ้อใหญ่ (ดู giant reed)

great soil group กลุ่มดินหลัก, ดินซึ่งมีลักษณะภายในใกล้เคียงกัน เกิดจากวัตถุกำเนิดดินชนิดเดียวกัน

grebe, little นกเป็ดผี (นกในสกุล *Podiceps ruficollis*)

green สนาบหญ้า, พุ่มหญ้า, สด*

green chain โต๊ะคัดไม้* (ดู sorting table)

green chain tally บัญชีนับไม้เลื่อย*

green density ความแน่นเมื่อสด*

green end หน้าเตาอบ (ทางเข้า) แบบต่อเนื่อง*

green gram ถั่วทอง (พืชในสกุล *Phaseolus aureus*)

green grocer's flower ปดกลิ่นดอกขาว, ปดน้ำมัน (พืชในสกุล *Tetracera fragrans*, Ridl.)

green house เรือนเพาะชำ, เรือนต้นไม้, เรือนกระจกที่สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นได้

green level ระดับกึ่งสด

green manure ปุ๋ยพืชสด, พืชที่ปลูกขึ้นแล้วไถกลบเพื่อใช้บำรุงดินในที่นั้นๆ โดยพืชจะสลายตัวเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน

green moisture content ปริมาณความชื้นสด*

green mud โคลนสีเขียว

green oil น้ำมันแอนทราซีน (anthracene oil)

green onion หอมเล็ก, หอมแดง (พืชในสกุล *Allium ascalonicum*, L.)

green pie นกสาริกาเขียว, นกขุนแผนดงเขียว (นกในสกุล *Cissa* sp. วงศ์เดียวกับพวก

นกกา)

green rose กุหลาบเขียว (ไม้ดอกในสกุล *Rosa chinensis*, Jacq.)

greens พืชสด

green sand ทรายสีเขียว

green table โต๊ะคัดไม้* (ดู sorting table)

green thumb ความสามารถในการทำสวนหรือปลูกต้นไม้ได้สำเร็จ

green timber ไม้สด*

gregarious ขึ้นเป็นหมู่

gregarious flowering การออกดอกพร้อมกัน

gribble เพรียงกึ่ง* (*S. limmoria*)

grid ตาราง

grinder 1. เครื่องบด 2. เครื่องลับใบมีด

grinding angle มุมคมฟันเลื่อย*, มุมคมใบมีด* (*S. sharpness angle*)

grinding bevel หน้าคมลาดด้านเจียรนัย*

grinding surface บด

grindstone แผ่นกลมแบนทำด้วยหินทรายหยาบอยู่บนเพลลา ใช้ลับมีด

gripe weed ลูกใต้ใบ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Phyllanthus niruri*, L.)

grips ขอบพวงจับซุง*, คีมจับซุง (ดู grabs)

grits เมล็ดธัญพืชซึ่งได้เอาเปลือกออก (และอาจจะบดแล้ว)

groats ดู grits

groom ทำความสะอาดตัวสัตว์, ตกแต่งแปรงขน

groove ร่อง, ทำให้เป็นร่อง, เสาร่อง

grooved pin สลักที่มีร่องอยู่โดยรอบ

grooving การเสาร่อง

gross กุรุส, รวยยอด

gross absorption การดูดซึมทั้งหมด*

- gross absorption of preservative** ปริมาณการดูดซึมยาทั้งหมัด*
- ground bone** ปุ๋ยกระดูกป่น (มีธาตุฟอสฟอรัสประมาณ 30-35% P_2O_5)
- ground cherry** โทงเทง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Physalis angulata*, L.)
- ground clearance (of a vehicle)** ช่วงท้องรถ, ระยะท้องรถพื้นพื้น*
- ground color** สีพื้นของผลไม้ที่แก่เต็มที่ (โดยทั่วไปมีสีเขียว)
- ground cover** พืชคลุมดิน
- ground flora (layer)** พืชคลุมดิน (ชั้นล่างสุด)
- ground lead** การชักลากไปตามพื้นดิน (ด้วยเครื่องกว้าน)
- ground lead (cable) logging** การชักลากไปตามพื้นดิน* (ด้วยเครื่องกว้าน) (ดู cable logging, powered)
- ground limestone** หินปูนบด
- ground-line area** บริเวณคอดิน*
- ground meristem** เนื้อเยื่อใน apical meristem (ที่ให้กำเนิด pith, cortex และ pith ray)
- ground nut** ถั่วลิสง (พืชในสกุล *Arachis hypogaea*, L.) (ดู peanut)
- ground-off saw** เลื่อยขอบหน้าลิ่ว*
- ground pressure (of a vehicle)** แรงกด (ของล้อ)*
- ground shell marl** ปูนมาร์ลเปลือกหอยบด
- ground-skid** ชักลาก(ตามพื้นดิน)* ด้วยเครื่องจักร (*S. drag, snake, snig, tush, twitch*)
- ground skidder** เครื่องจักรชักลากตามพื้นดิน*
- ground water** น้ำใต้ดิน, น้ำบาดาล
- ground water lateritic soil** ดินชนิดหนึ่ง ชั้นของดินยังเจริญไม่สมบูรณ์ มีชั้นของดินลูกรังและดินดานอยู่ มีสารประกอบของเหล็กและอะลูมิเนียมอยู่ในรูปของลูกรังมาก และมีระดับน้ำใต้ดินชั้นๆ ลงๆ
- ground water level** ระดับน้ำใต้ดิน
- ground water podzolic soil** ดินชนิดหนึ่ง เกิดจากทรายตะกอนที่มีกระบวนการขายน้ำไม่สู้ดีในแถบชุ่มชื้นชั้นของดินยังเจริญไม่สมบูรณ์ มีชั้นของอินทรีย์วัตถุเป็นชั้นบางๆ อยู่บนทรายสีเทาอ่อน
- groundwood** เยื่อไม้บด (*S. groundwood pulp*)
- group selection system** ระบบเลือกตัดเป็นหมู่
- group system** ระบบตัดเป็นหมู่
- grove** ดง, ละเมาะ, กลุ่มต้นไม้
- growing stock** ปริมาณไม้ในป่า
- growing stock, normal** ปริมาณไม้ในป่ามาตรฐาน
- growth** การเจริญเติบโต, การเพิ่มพูน, การเพิ่มขนาดพืชโดยการแบ่งเซลล์หรือการขยายตัวของเซลล์
- growth, rate of** อัตราการเติบโต*, อัตราการเพิ่มพูน
- growth, second** ป่ารุ่นสอง* (ดู growth, secondary)
- growth, secondary** ป่ารุ่นสอง, การเติบโตขยายออก*
- growth hormones** ฮอริโมนเร่งการเจริญเติบโต
- growth layer** ชั้นการเติบโต*, ชั้นการเพิ่มพูน
- growth-regulators** สารอินทรีย์ (ซึ่งไม่ใช่อาหาร) ที่ช่วยเร่งการเจริญเติบโต

A growth ring วงเติบโต*

B growth ring boundary ขอบวงเติบโต*

C growth stress ความเค้นจากการเติบโต*

D growth-substances ดู growth-regulators

E grub, white แมลงงู

F grub felling การก่นไม้*

G grub hole รูด้วง* (ดู wormhole)

H guanabana ทูเรียนเทศ (พืชในสกุล *Annona muricata*, L.)

I guano ปุ๋ยขี้ค้างคาว, ปุ๋ยขี้นก

J guard สิ่งที่ช่วยป้องกัน

K guard, knife ส่วนป้องกันใบมีดกระแทกกับ
สิ่งกัดขวาง

L guard cell เซลล์คุม, เซลล์ซึ่งเป็นส่วน
ประกอบของปากใบ (stomata) ประกอบด้วยเซลล์ 2 เซลล์ มีหน้าที่เปิด-ปิดปากใบ

M guard rail แผ่นหรือเส้นกันข้างเพื่อป้องกัน
วัสดุตกทางด้านข้างหรือออกนอกเส้นทาง

N Guatemala rhubarb หนุมานนึ่งแทน (ดู
gout-plant)

O guava ฝรั่ง (ไม้ผลในสกุล *Psidium guajava*,
L.)

P guide plate แผ่นบังคับโซ่*, แผ่นเลี้ยวโซ่

Q guider สิ่งนำทาง, สิ่งที่ช่วยให้การเคลื่อนที่
เป็นไปตามแนวที่กำหนด

R guinea grass หญ้ากินนี (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Panicum maximum, Jacq.)

S guler มะเดื่ออุทุมพร (พืชในสกุล *Ficus glomerata*, Roxb.)

T gulf cock spur หญ้าปล้อง [วัชพืชเขตร้อนใน
สกุล *Echinochloa cruspavonis*,
(H.B.K.) Schult]

U gull : tern นกนางนวล

V gullet 1. ร่องระหว่างฟันเลื่อย, ร่องโคนฟัน
เลื่อย* (*S. throat*) 2. บากหน้า, รอย
บากหน้า*, รอยบากล่าง* (ดู undercut)

W gullet, to เชาะร่องฟันเลื่อย*

X gullet depth ความลึกของร่องฟันเลื่อย*

Y gulleting machine เครื่องเจียรนัยฟันเลื่อย*

Z gully ร่องธาร, ร่องลึก

gully erosion การกร่อนแบบร่องธาร*, การ
กัดกร่อนแบบร่องลึก, การสูญเสียน้ำดิน
โดยการชะล้างด้วยน้ำทำให้เกิดเป็นร่อง
ขนาดใหญ่

gully plugging การกั้นร่องน้ำเซาะ

gum ยางไม้*

gum, wound ยางจากแผล*

gum benjamin กายาน (พืชในสกุล *Styrax benzoides*, Craib)

gum check กระเปาะยางไม้* (*S. gum gall*,
gum pocket)

gum duct ท่อยางไม้*, ท่อน้ำยางในพืช

gum gall กระเปาะยางไม้*

gummosis การเกิดยาง*, โรคยางไหล*

gum pocket กระเปาะยางไม้*

gum rosin ชันสนจากยาง*

gum spirit น้ำมันสน* (จากยาง) (*S. gum turpentine*)

gum spot จุดยางไม้*

gum streak รอยยางไม้*, แถบยางไม้*

gum veins แถบท่อยางไม้*

gun เครื่องมือกำหนดทิศทางลัมไม้ (*S. gunning stick*)

gun, to กำหนดทิศทางลัมไม้* (ด้วยเครื่องมือ)

gunning stick เครื่องมือกำหนดทิศทางลัมไม้*

gunnite method การป้องกันทางกล

gurjum oil tree ยางใบเลื่อม (พืชในสกุล *Dipterocarpus tuebinatus*, Gaertn. f.)

gustatory ตู flavor

gutta percha tree มะขาง (พืชในสกุล *Palaquium obovatum*, Engl.)

guttation การคายน้ำเป็นหยด, น้ำที่ออกมาจากพืชในรูปของเหลว

gutter ร่องยางไม้*, รวง* (ดู apron)

gutter chisel ฝัก*

guy line สายระยง* (ดู line)

gymnospermae ตู gymnosperms

gymnosperms พืชเมล็ดเปลือย

gyn ป็นจันสามขา*, รอกสามขา (ดู gin)

gynoeceium ส่วนที่เป็นเพศเมีย (*S. pistil, carpel*)

gynophore ก้านดอกอันเป็นที่เกิดของรังไข่ในพืชบางชนิด เช่น จำปี ในถั่วลิสงท่อรังไข่จะทะลุไปตามลำต้นถึงรากและติดเป็นฝักใต้ดิน

gynostemium ลำเกสรในดอกกล้วยไม้ (เกิดจากการรวมตัวของเกสรตัวผู้และตัวเมีย)

gypsan คราบเกลือจืด

gypsum เกลือจืด (แร่ซึ่งมีลักษณะคล้ายผงชอล์กใช้ทำปูนพลาสเตอร์และปรับปรุงดิน)

gypsy yarder เครื่องกว้านยิปซี*

H

habit ลักษณะนิสัย, ลักษณะหรืออาการแห่งการเจริญเติบโต, ลักษณะเคยชิน (ชีว.)

habitat ที่อาศัย, แหล่งที่อยู่, ถิ่น, สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

habit modifiers สารปรับสภาพผลึก

hack สับกาน* (ดู frill girdle)

hackle สร้อยคอ (ไก่)

hadrom เซลล์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของท่อน้ำที่ยังมีชีวิตอยู่

haft ส่วนที่หัดแคบของอวัยวะหรือส่วนต่างๆ

hair check รอยปรับแบบเส้นผม* (ดู check)

hairy มีขนขึ้น

haldu เกว้า, เขว้า [ต้นไม้ในสกุล *Pidina cordifolia*, (Roxb.) Benth & Hook. f.]

half-bordered pit หลุมผนังเซลล์แบบมีขอบข้างเดียว* (ดู pit)

half-bordered pit pair หลุมผนังเซลล์คู่แบบมีขอบข้างเดียว* (ดู pit-pair)

half-rotary cutting การปอกไม้ชัก*

half-rotary-cut veneer ไม้บางกึ่งปอก* (ดู veneer)

half-round cutting การปอกกึ่งผ่าน*

half-round sleeper ไม้หมอนชัก*

half-round veneer ไม้บางกึ่งผ่าน* (ดู veneer)

half-shade ร่มรำไร

half-timber ไม้เหลื่อมผ้าครึ่ง*

half-track รดกึ่งสายพาน*

half-wrought timber ไม้ไสหยาบ*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

halophile จุลินทรีย์ชอบความเค็ม

halophyte พืชดินเค็ม, พืชที่มีความทนทานต่อเกลือสูง

ham (ทับศัพท์), ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากขาหลังส่วนบนของสุกรหมักในน้ำเกลือ อาจรมควันด้วยก็ได้

hammer, marking ช้อนตรา*

hammer mill เครื่องบดข้อนเหวี่ยง

hand หนี่ (กล้วย)

hand-bank รวมหมอนริมน้ำ* (ด้วยแรงคน), คัดไม้ลงน้ำด้วยแรงคน

handle 1. ทางไถ 2. ด้าม, มือถือ 3. ขนถ่าย, ลำเลียง, ถือ

hand-line เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทเบ็ดมือ

handling 1. การจัดการ, การลำเลียงขนถ่าย 2. การประกอบภารกิจเกี่ยวกับปฐุ (ปฐุ.)

hand logger คนงานทำไม้ด้วยแรง*

hand net อวนช้อน

hand pike ไม้คัดไล่ฝูงดำนสั้น*

hand-pollination การผสมเกสรโดยใช้คนช่วย

hand skidding การชักลากด้วยแรงคน*

hang การตั้งใบเลื่อย (เลื่อยดับ) เอนหน้า*

hang-up ล้มค้าง* (*S. lodge*), ลากค้าง*

haploid เซลล์หรือพืชที่มีโครโมโซมภายในเซลล์เพียงชุดเดียว (1n), สภาวะที่จำนวนโครโมโซมลดลงครึ่งหนึ่ง (เช่น จำนวนโครโมโซมใน gamete)

hardboard แผ่นใยไม้อัดแข็ง*

harden ทำให้ทนทาน, ทำให้แข็ง

hardener สารช่วยให้กาวแข็งตัว*

hardening off การทำให้อดทน, การเกิดความอดทน

hard fuel เชื้อเพลิงที่เป็นของแข็ง

hardness ความแข็ง, ความกระด้าง (ของน้ำ)

hardpan ชั้นดินดาน, ชั้นดานแข็ง, ชั้นดินที่แข็งมาก น้ำไม่อาจซึมผ่านได้, อนุภาคของดินที่ถูกเชื่อมให้ติดแน่นโดยเหล็กซัลไฟ อินทรีย์วัตถุ แคลเซียมคาร์บอเนต หรือสารประกอบอื่นๆ

hardsalt : hardsalz เกลือแข็ง

hard streak ไม้ผืนแรงอัด* (ดู compression wood), ปลายไม้ผืนแรงอัด*

hardwood : hdwd. ไม้ใบกว้าง*, ต้นไม้ใบกว้างหรือไม้เนื้อแข็ง

hardwood creosote ครีโอโซตจากไม้ใบกว้าง*

hardwood cutting กิ่งชำแก่

hardy ทนทาน, แข็ง

hardy monkey puzzle สนคริสต์มาส (ไม้ประดับในสกุล *Araucaria araucana*)

harpoon ฉมวก

harpoon, single barbed ฉมวกเดี่ยว

harpoon, three barbs ฉมวกสามเงี่ยง

harrow 1. คราด, เครื่องพรวน (เครื่องมือเตรียมดินชนิดหนึ่ง ใช้แยกดินที่จับกันเป็นก้อนโตๆ ออกจากกัน ทำให้ดินราบเรียบ และอาจทำลายวัชพืชได้ด้วย) 2. พรวนดิน, ลากเครื่องพรวนไปบนดิน

harrow, to คราด (ดิน), ทำให้ดินเป็นก้อนเล็กลง

harrow, chain พรวนโซ่

harrow, disc จานพรวน

harrow, drive จานพรวนที่ใช้กำลังจากเพลลาอำนาจกำลัง

harrow, power แลวจานพรวนที่มีต้น

harrow, reversible disc พรวนจานที่มีหลายชุด สามารถปรับความกว้าง-แคบของขนาดร่องและปรับให้พลิกดินเข้า-ออกจากแนวเคลื่อนที่ได้

harrow, rigid พรวนซี่ตรง

harrow, roller เครื่องพรวนแบบลูกกลิ้ง

harrow, spike-tooth พรวนซี่

harrow, tooth พรวนซี่, ซับเคลื่อนตัวเอง

harrowed พื้นที่ๆ พรวนดินแล้ว

harrowing การคราด

harrow plough จานพรวนที่มีลักษณะเป็นจานกลมโค้งเว้าหลายใบติดอยู่บนเพลาดียวกัน และพลิกดินไปในทางเดียวกัน

harvest ผลเก็บเกี่ยว, การเก็บเกี่ยวพืชผล

harvest, to เก็บเกี่ยว

harvester เครื่องเก็บเกี่ยว

harvester, forage เครื่องเก็บเกี่ยวพืชอาหารสัตว์

harvester, instant paddy เครื่องเก็บเกี่ยวเมล็ด

harvesting การเก็บเกี่ยว

harvesting, early การเก็บเกี่ยวแต่เนิ่นๆ

harvesting, late การเก็บเกี่ยวล่าช้า, ความล่าช้าในการเก็บเกี่ยว

hastate ใบที่มีรูปลักษณ์หัวธนู มีส่วนฐานแหลมยื่นออกไปทั้งสองข้าง, รูปเงี่ยงใบหอก*

hatch ฟักไข่, ฟักออกเป็นตัว

hatchability การที่ไข่ฟักออกเป็นตัว

hatchery โรงฟักไข่, การฟักไข่

hatching egg ไข่ฟัก

haul ระยะทางชักลาก, ระยะทางลากขน*

haul, to ลาก, ดึง, ชักลาก, ลากขน*

haulage การชักลาก, การขนส่ง

haul-back ดึงกลับ*

haul-back block รอกดึงกลับ*

haul-back line สายดึงกลับ*

haulm ลำต้น

haul road ทางลากขน*

haustoria อวัยวะพิเศษของพืชพวกกาฝาก ใช้สำหรับไซซอนเข้าไปในต้นไม้ที่มันขึ้นอยู่ เพื่อดูดเอาอาหารจากท่ออาหารของพืชนั้น

hay หญ้าแห้ง, ใบหญ้า, ใบพืชที่ลำต้นอ่อน เล็ก ซึ่งถูกตัดและมั่งไว้สำหรับให้สัตว์กินเป็นอาหาร

hay maker เครื่องพลิกและกองหญ้าที่ตัดแล้ว

hazard อันตราย, เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

hazard (fire) ระดับไวไฟ, เชื้อเพลิงที่ล่อแหลม

hazard index (fire) ดัชนีความล่อแหลม

hazard reduction (fire) การลดความล่อแหลม

hazard stick ไม้วัดความชื้นเชื้อเพลิง

haze meter เครื่องวัดทัศนวิสัย

H-budding ดู plate budding

head 1. ความสูงของต้นไม้วัดจากผิวดินถึงกิ่งแรก (วน.) 2. หัว, จำนวนหัว, จำนวนตัว (สว.) 3. ซอดดอกที่ขึ้นเบียดกันแน่น มีรูปกลม ไม่มีก้านดอกหรือมีก้านสั้นมาก (ดู capitulum)

head block แท่นบังคับขุม*, แผ่นไม้รองอัด*, รอกเอก* (ดู main-line block)

header 1. เครื่องตัดต้นข้าว (มักตัดติดตอข้าวไปด้วยประมาณ 12-16 ฟุต) 2. เครื่องมือเกษตรกรรมชนิดหนึ่งใช้ตัดต้นธัญพืชตรงคอหรือต่ำกว่ารวง 2-3 นิ้ว หรือตรง

ฝึกแล้วขนส่วนที่ตัดได้ขึ้นไปยังถึงเก็บได้เอง

3. ส่วนของเครื่องเกี่ยวที่ป้องกันต้นหรือรวงที่ตัดแล้วล้มไปข้างหน้าและตัดเกี่ยวต้นพืช

head grabs ขอบจับขงท่อนแรก*

heading 1. ออกรวง 2. ไม้ทำฝาลัง (วน.)

heading back การตัดทอนกิ่งไม้ให้สั้น เพื่อให้แตกยอดใหม่

head land ที่ว่างหัวแปลง, หัวงาน, พื้นที่ซึ่งเว้นไว้สำหรับกลับรถเมื่อไถพื้นที่ หรือกิจกรรมอื่นในไร่

head rig เลื่อยเปิดปีก*

head saw เลื่อยเปิดปีก*

headspace ช่องว่างเหนือผลิตภัณฑ์ที่บรรจุอยู่ในกระป๋องหรือขวด

head spar เสาระยางหัว*

head to row จำนวนรวงต่อแถว

healing การสมานแผล

heart ไล้ไม้ (*S. heart centre*)

heart, black รอยดำในแก่น*

heart, boxed ไม้อมไล้* (*S. pith, boxed*)

heart, brittle ไล้เปราะ*

heart, frost แก่นเทียม* (เพราะเย็นจัด)

heart, punky ไล้เปราะ* (*S. heart, brittle*)

heart, red รอยแดงในแก่น*

heart, soft ไล้ฟก*

heart, spongy ไล้ฟก* (ดู heart, soft)

heart, wandering ไล้เบี่ยง*, ไล้คด*

heart centre ไล้ไม้* (ดู heart)

heart check รอยปริจากไล้* (ดู check)

heart leaf drymary หญ้าเกล็ดหอย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Drymaria cordata*, (L.)

Willd.]

heart plank ไม้ดับติดไล้*

heart rot การผุที่แก่น*, แก่นผุ, ไล้ผุ

heartwood แก่น*, แก่นไม้, ส่วนของเนื้อไม้ซึ่งเป็นเซลล์ที่ตายแล้วและไม่สามารถลำเลียงน้ำได้ ปรกติมีสีน้ำตาลเข้ม (*S. duramen, true wood*)

heartwood, false แก่นเทียม*

heartwood, traumatic แก่นเทียม* (เกิดจากแผล)

heat, glue-line การให้ความร้อนขนานแนวกาว*

heat, high frequency การให้ความร้อนด้วยคลื่นความถี่สูง*

heat, longitudinal การให้ความร้อนขนานแนวกาว* (ดู heat, glue-line)

heat, low voltage การให้ความร้อนด้วยไฟฟ้าแรงต่ำ*

heat, mains voltage การให้ความร้อนจากสายเมน*

heat, parallel การให้ความร้อนขนานแนวกาว* (ดู heat, glue-line)

heat, perpendicular การให้ความร้อนตั้งฉากกับแนวกาว*

heat, radio frequency การให้ความร้อนด้วยคลื่นความถี่สูง*

heat, spot การให้ความร้อนแบบเป็นแห่งๆ* (หรือเป็นจุด)

heat, strayfield การให้ความร้อนแบบกระจาย*

heat, strip การให้ความร้อนเป็นแนว*

heat, transverse การให้ความร้อนตั้งฉากกับแนวกาว*

- heat absorptivity** ความสามารถในการดูดความร้อน
- heat conductivity** การนำความร้อน, สภานำความร้อน
- heating** การให้ความร้อน
- heating, high frequency** การให้ความร้อนด้วยคลื่นความถี่สูง, การทำไม้ให้แห้งด้วยคลื่นความถี่สูง (*S. seasoning, high frequency*)
- heat of wetting (soil)** ความร้อนที่เกิดจากการดูดยึดน้ำของดิน, การคายความร้อน (ดิน)
- heatseal** ปิดผนึกด้วยความร้อน
- heat unit** หน่วยความร้อนที่พืชได้รับ (บอกเป็น degree-day หรือ degree-hour)
- heavy clay** ดินเหนียวจัด
- heavy media** ตัวกลางหนัก, ตัวกลางที่ใช้ในกระบวนการแยกโซเดียมคลอไรด์ออกจากแร่วิลท์ (*sylvite* : KCl) ในการผลิตปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (ปฐ.)
- heavy mineral** แร่หนัก* (เศษแร่จากชั้นหินที่มีความถ่วงจำเพาะสูงกว่า 2.85)
- hedge** 1. รั้วต้นไม้ (เตี้ยๆ) 2. ป้องกันการขาดทุน
- hedge, to** ล้อมรั้วโดยใช้ต้นไม้
- hedge cactus** ตะบองเพชรใหญ่ (พืชในสกุล *Cereus peruvianus*, Haw.)
- hedge plant** ต้นไม้ที่ปลูกเป็นรั้ว
- heel** สันพื้นเลื่อย*. สันคมมีด*, สันไถ
- heel, landside** ส่วนของเหล็กคันข้างผาลไถที่กดลงไปบนดิน
- heel, detachable** สันไถที่ถอดประกอบกับเหล็กคันข้างได้
- heel in, to** ปักกล้าลงในดิน
- heeling boom** คานยัน*
- heifer** โคสาว (อายุต่ำกว่า 3 ปีและยังไม่มีลูก)
- height (tree)** ส่วนสูง, ความสูง*
- height, breast** ความสูงเพียงอก*
- height, dominant** ความสูงชั้นเด่น
- height, merchantable** ความสูงเชิงพาณิชย์*
- height, stump** ความสูงตอ*
- height, timber** ความสูงซุง, ความสูงทำซุงได้*
- height, top** ความสูงชั้นเด่น, ความสูงชั้นเด่นเฉลี่ย
- height, total** ความสูงสุดยอด*
- height class** ชั้นความสูง
- helical** มีลักษณะเป็นเกลียว
- helical gear** เฟืองเฉียง
- helicoid cyme** ช่อดอกแบบ cyme มีดอกเกิดข้างเดียว จึงทำให้ก้านดอกมีลักษณะโค้ง เช่น ดอกพวงชมพู เป็นต้น
- heliotropic** หันเข้าหาดวงอาทิตย์
- heliotropism** การหันเข้าหาแสง
- helminthology** กิมีวิทยา, วิทยาหนอนพยาธิ
- helophyte** พืชดินเลน
- heme** เม็ดสีที่ให้สีแดงในเลือด
- hemi-** ครึ่ง
- hemicellulose** เส้นใยที่มีโมเลกุลเล็กในพืชย่อยสลายได้น้ำตาลง่ายกว่าเซลลูโลส
- hemizygous** สภาวะของ allele ที่ปรากฏอยู่ในโครโมโซมใน genotype
- hemmel** ดอกวัว
- hemorrhage : haemorrhage** ตกเลือด, อาการเลือดออก
- hemp** กัญชา (พืชในสกุล *Cannabis sativa*, L.)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

hemp, ambary ปอแก้ว, ปอด้าย
hemp, grass cloth ปอปาน
hemp, Indian กัญชา (ดู hemp)
hempen ทำด้วยป่าน
hempstring เชือกป่าน
hen แม่ไก่ หรือไก่เมื่อย (อายุเกิน 1 ปี)
hengest ม้าตัวผู้
hen-harrier ดู hen-hawk
hen-hawk นกจำพวกเหยี่ยว
hen-house คอกไก่
herb ติลชาติ, ไม้เนื้ออ่อน เช่น กล้วย ผักต่างๆ, พืชล้มลุกที่มีเนื้อไม้อยู่บ้างเล็กน้อย และตายภายใน 1 ปี เช่น หญ้า เป็นต้น
herbaceous ไม้ล้มลุก, เกี่ยวกับไม้เนื้ออ่อน, มีลำต้นอ่อน
herbage พืชล้มลุก, ส่วนอื่นของพืชยกเว้นดอก, พืชพวกหญ้า โดยทั่วไปมักหมายถึงส่วนของพืชที่ไถ่พื้นดินขึ้นมา
herbarium พฤษภพพิพิธภัณฑ, ตัวอย่างพืชที่ทำให้แห้ง ปรกติเก็บหรือติดไว้บนกระดาษแข็ง มีรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับพืชนั้นกำกับอยู่ด้วย
herbicides สารกำจัดวัชพืช
herbigation การใช้สารกำจัดวัชพืชร่วมกับการชลประทาน
herbivora สัตว์กินพืชเป็นอาหาร
herbivorous กินพืชเป็นอาหาร
herbinate เหมือนตริฟ
herd ฝูงสัตว์, ฝูงเลี้ยงสัตว์, ฝูงเลี้ยงสัตว์
herdsman คนเลี้ยงสัตว์
heredibility สมรรถนะในการถ่ายทอดลักษณะ, สัดส่วนของ phenotypic varia-

tion ที่เกี่ยวข้องทางกรรมพันธุ์ (H = VG/VP)

heredity พันธุกรรม, ชาติพันธุ์, กรรมพันธุ์, การสืบสายโลหิต, การถ่ายทอดเชื้อสายหรือลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตจากพ่อแม่สู่ลูกหลาน

heritability อัตราพันธุกรรม, ประสิทธิภาพในการถ่ายทอดลักษณะ, การวัดปริมาณความผันแปรที่เกิดขึ้นเนื่องจากพันธุกรรม

heritability, broad sense อัตราส่วนของความผันแปรทางพันธุกรรมทั้งหมดต่อความผันแปรทั้งหมดที่เกิดขึ้น รวมทั้งความผันแปรอันเนื่องจากสภาพแวดล้อม

heritability, narrow sense อัตราส่วนของความผันแปรทางพันธุกรรมซึ่งแสดงออกในรูปของผลบวกต่อความผันแปรทั้งหมดที่เกิดขึ้น

hermaphrodite กระเทย, มี 2 เพศ, ดอกรวมเพศ

hermaphroditic ดู hermaphrodite

hermetic สภาวะที่ปิดแน่น

hernia อาการไส้เลื่อน, โรคไส้เลื่อน

heron นกยาง (ดู egret, bittern)

heron, night นกแขวก (นกในสกุล *Nycticorax nycticorax*)

herpetology วิทยาสัตว์เลื้อยคลาน

hesperidium ผลประเภท fleshy ของพืชพวกส้ม [ประกอบด้วยเปลือกผลชั้นนอก (flavedo) ช้างในมีต่อมน้ำมัน เปลือกผลชั้นกลาง (albedo) และเปลือกผลชั้นใน ที่กลายเป็น juice sacs ซึ่งเป็นเนื้อผลไม้ที่รับประทาน]

- hetero-** มากกว่าหนึ่ง
- heterochimera hybrid** ดู chimera
- heterochromatin** ส่วนของ chromatin ที่ย้อมติดสีเข้ม
- heterochromosome** โครโมโซมเพศ (*S. allosome, sex chromosome*)
- heterocyst** เซลล์ที่พองขยายตัวออกมีขนาดโตกว่าเซลล์อื่นๆ ไม่มีสี พบใน filament ของสาหร่าย blue green บางชนิด
- heterogametes** เซือเพศ (gametes) ที่มีรูปร่างลักษณะและนิสัยไม่เหมือนกัน
- heterogametic** เพศที่มี gamete มากกว่า 2 ชนิด
- heterogamous** มีดอก 2 แบบหรือมากกว่า
- heterogamy** การสืบพันธุ์ที่ใช้เซือเพศ 2 แบบ
- heterogen** พืชที่มีดอกเพศเดียวในต้นหนึ่งๆ จำเป็นต้องมีต้นที่มีดอกเพศตรงข้ามอยู่ด้วยจึงจะผสมพันธุ์ตามธรรมชาติได้ เช่น เงาะ เป็นต้น
- heterogeneity population** ดู population, heterogeneity
- heterogenous** 1. วิวิธพันธุ์*, 2. ไม่เป็นเนื้อเดียวกัน 3. มีส่วนหรืออวัยวะไม่เป็นแบบเดียวกัน
- heterogenous ray** รัศมีวิวิธพันธุ์*
- heterometabolic** การแปลงรูปไม่สมบูรณ์ (กัญ.)
- heterophyte** พืชที่ได้อาหารจากสิ่งอื่นเพื่อดำรงชีพ
- heterosis** เติ่นผ่าเหล่า, ความแข็งแกร่งพันทาง, ความดีเด่นหรือความแข็งแกร่งของลูกผสมที่มีมากกว่าพ่อ-แม่, การที่ลูกผสมแสดงลักษณะใดลักษณะหนึ่งเหนือกว่าพ่อ-แม่ (*S. hybrid vigor*)
- heterosporous** ผลิตสปอร์ 2 ชนิด
- heterostyly** มีก้านเกสรตัวเมีย (style) ที่เห็นเด่นชัด 2 อันหรือมากกว่า หรือมีก้านเกสรตัวเมียที่มีความยาวต่างกัน
- heterotic** ลักษณะความแข็งแกร่งพันทาง (พธ.)
- heterotrophic** สังเคราะห์อาหารเองไม่ได้, เกี่ยวกับพืชที่ยังชีพอยู่ได้โดยได้รับอาหารจากแหล่งอื่น, ใช้อินทรีย์สารเป็นอาหาร
- heterotrophic organism** สิ่งมีชีวิตที่ใช้สารอินทรีย์เป็นอาหาร
- heterotrophic plants** อินทรีย์พืช
- heterozygote** ผลที่เกิดจากการผสมระหว่างเซือเพศที่ไม่เหมือนกัน 2 ตัว ลูกหลานจะออกมาไม่เหมือนกับพ่อแม่เสมอไป, genotype ที่มี alleles ต่างชนิดกัน เช่น Aa เป็นต้น
- heterozygous** การที่ยีนซึ่งไม่เหมือนกันมาจับคู่กัน (อาจมียีนมากกว่าหนึ่งคู่ก็ได้)
- hew** ลาก*
- hewn timber** ไม้ลาก*
- hexagonal system** การปลูกต้นไม้แบบหกเหลี่ยมด้านเท่า คือ ปลูกไม้ประธานไว้ตรงมุมของหกเหลี่ยมด้านเท่า และปลูกตรงกลางอีก 1 ต้น
- hexaploid** มีโครโมโซมอยู่ 6 ชุด (6n)
- hibernation** การจำศีล (ของกบ), การพักตัว (ของแมลง), การพักในฤดูหนาว
- hide** หนังสัตว์ (หนัง)
- hide glue** กาวหนัง*
- high analysis fertilizer** ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารสูง

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A high density plywood ไม้อัดความแน่นสูง*

B high forest system ระบบป่าสูง

C high forest with reserved system ระบบ
ป่าไว้ไม้สงวน

D high frequency drying การทำไม้ให้แห้ง
ด้วยคลื่นความถี่สูง* (S. *high frequency*
heating, high frequency seasoning)

E high-grade residue เศษเหลือเจือปุ๋ย (ตะกอน
ซึ่งแยกออกจากการผลิตโมโนโซเดียม
ฟอสเฟต สารส่วนใหญ่คือแคลเซียม
ซัลเฟต แต่ก็ยังมีฟอสเฟตเจือปนอยู่ใน
ตะกอนดังกล่าว 6-8 %P₂O₅)

F high grading การทำไม้แบบฟันตัด* (S.
selective cutting)

G high-headed ความยาวของลำต้นจากผิวดิน
ถึงกิ่งแรกที่ยาว 4 ฟุตหรือมากกว่า (วน.)

H high humidity treatment วิธีการให้
ความชื้นสูง*

I highland บริเวณที่ราบสูง, เขตที่สูง, เขตภูเขา

J high lead การชักลากแบบยกหัวขง

K high lead (cable) logging การชักลากกิ่ง
ลอยฟ้า* (S. *cable logging, powered*)

L high magnesian liming materials วัสดุปูน
แมกนีเซียมเกรดสูง

M high pressure injection การอัดฉีดปุ๋ยด้วย
แรงดันสูง (ปฐ.)

N high-stumped budling กิ่งที่ได้จากการ
ตัดตาและปล่อยให้เจริญในเรือนเพาะชำ
3-4 ปี สูงประมาณ 3-3.5 เมตร

O high terrace ตะพักลำนน้ำระดับสูง

P high topping การตัดยอดรานกิ่ง*

Q high wheels ล้อลากไม้* (S. *logging wheels*)

R hill 1. ยกโคก, พูนดิน, กลบโคน, 2. เนินเขา,
หลุมปลูก

S hill dropping การปลูกพืชโดยวิธีหยอดเมล็ด
พืชเป็นหลุมระยะห่างเท่าๆ กัน

T hill evergreen forest ป่าดิบเขา

U hilling การพูนโคน

V hillock เขาเตี้ย

W hilly สภาพพื้นที่เชิงเขา

X hilum รอยบนเมล็ดที่เกิดจากก้านไข่หลุดออก
จากเมล็ด, ผลเป็นบนเมล็ด

Y hindquarter บั้นท้ายของสัตว์, ส่วนท้าย
ของสัตว์

Z hinge บานพับ

hinge, inner shoe บานพับของกลไกปรับ
ระดับสูงต่ำของแขนตัดด้านในของเครื่อง
ตัดหญ้า หรือเครื่องเก็บเกี่ยวธัญพืช

hinged cutterbar ใบมีดตัดแบบแถวชนิด
พับได้

hinge pin สลักบานพับ

hippocrepiform รูปเกือบม้า

hirsute มีขนค่อนข้างหยาบ

hirtellous มีขนอ่อนๆ

hispid เต็มไปด้วยขนแข็งๆ

histic horizon ชั้นดินอินทรีย์

histogen ระบบเนื้อเยื่อบริเวณส่วนยอดหรือ
ปลายราก

histology มิถุนวิทยา, จุลสัณฐานวิทยา, วิชาที่
ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อเยื่อหรือ
โครงสร้างของจุลินทรีย์

hitch อุปกรณ์การลาก* (ใช้กับรถแทรกเตอร์),
เครื่องเพิ่มน้ำหนักล้อ, พ่วง

hoary ปกคลุมด้วยขนขาวๆ

hock ซ้อเช่า, ขาหลังของสัตว์ตรงข้ามกับหัวเช่า
ของขาหน้า

hoe จอบ, เสียม, ที่ตักดิน

hoe, to ขุดดินด้วยจอบ

hoe, adze จอบฝั่ง

hoe, canterbury สามง่ามขุดดิน

hoe, grub จอบขุด

hoe, hazel ดู่ hoe, grub

hoe, kaffir จอบถาก

hoe, rotary พรวนหมุน

hoe, stevenson จอบคราด

hoeing การลงจอบ, การถาง, การพลิกดินด้วย
จอบ

hoeing, weed การถางหญ้าหรือวัชพืช

hog 1. สุกร, หมู (ในสหรัฐอเมริกาหมายถึง
สุกรที่มีน้ำหนัก 50 กก. ขึ้นไป) 2. เครื่อง
สับไม้, เครื่องสับหยาบ* (*S. hogger,*
edging grinder)

hog, to สับ, สับหยาบ*

hog deer กวาง

hog-back (ไม้หอม)ซีก*, ไม้หอมซีกถาก
หลัง

hog-fish หมูทะเล

hog fuel เชื้อเพลิงไม้สับ

hog gaster หมูอายุ 3 ปี, ลูกแกะ

hogger เครื่องสับหยาบ

hoggery ลานเลี้ยงหมู

hoggish ตะกละ, สกปรก, เหมือนหมู

hogherd คนเลี้ยงหมู

hog plum มะกอก, มะกอกไทย, มะกอกบก
(ต้นไม้ในสกุล *Spondias pinnata*, Kurz.)

hog weed ผักโขมหิน, โทงเทง (วัชพืชเขต

ร้อนในสกุล *Physalis angulata*, L.)

hoist 1. บันจั้น(สามขา), รอกสามขา 2. สะพาน
ชุง* (*S. log haul-up*)

holandric ลักษณะที่ถ่ายทอดจากพ่อไปสู่ลูกที่
มีเพศผู้ ลักษณะนั้นมักถูกควบคุมโดยยีน
ที่มีตำแหน่งอยู่บน y-chromosome

hold แคน*

holding ground ทุ่งเก็บไม้*

hold over ชะงัก (การเจริญของสัตว์หรือแมลง)

hole, bore รูแมลง* (*S. hole, insect*)

hole, cone รูเกิดจากลูกสน*

hole, emergence รูออก*

hole, hyphal รูเกิดจากเห็ดรา*

hole, insect รูแมลง* (*S. hole, bore*)

hole, ventilation รูระบาย*

holing การขุดหลุม

holing block ไม้อุด* (*S. nog*)

hollow-backed saw เลื่อยหลังแอ่น*

hollow-horning รอยร้าว, รอยปรับแบบรังผึ้ง*

hollow knot ตา (ไม้) กลวง*

hollow stem ผักบุ้ปลา, ผักปอดนา, ผักพริก
(ดู goose weed)

holt แคน*

holy basil กะเพรา (พืชในสกุล *Ocimum*
sanctum, L.)

home gardening การทำสวนหลังบ้าน

homegrown พื้นเมือง, พืชที่ปลูกไว้ในบริเวณ
บ้านเพื่อใช้เป็นอาหาร

homestead 1. ฟาร์มซึ่งรวมบ้านพักและสิ่ง
ปลูกสร้างภายในฟาร์ม 2. ที่ดินที่รัฐจัดให้
เกษตรกรไร้อำนาจทำฟาร์มด้วยตนเอง

homo- คล้ายกัน, อย่งเดียวกัน

homochlamydeous กลีบดอกและกลีบรองที่มีลักษณะคล้ายกันจนแยกไม่ออก บางทีเรียก “tepals”

homoclinal ridge เขาไหลเรียบ

homogamy อับซึ่งมีอวัยวะเก็บเกสรตัวผู้และก้านเกสรที่แก่ตัวพร้อมๆ กัน

homogeneity population ดู population, homogeneity

homogeneous เอกพันธ์, เป็นเนื้อเดียวกัน, เป็นอย่างเดียวกันโดยตลอด

homogeneous ray รัศมีเอกพันธ์*

homoginise ทำให้เป็นเนื้อเดียวกัน

homoginization การทำให้เป็นเนื้อเดียวกัน, ขบวนการทำให้เมล็ดไขมันแตกตัวออกเป็นเม็ดเล็กๆ (เล็กกว่า 1 ไมครอน ซึ่งเล็กกว่าไขมันนมที่มีอยู่ในน้ำมันโค)

homolog โครโมโซมที่เหมือนกัน

homologous กำเนิดคล้ายกัน

homologous chromosome โครโมโซมที่เข้าจับคู่กันในระหว่างการแบ่งตัวแบบ meiosis, โครโมโซมที่ปรากฏเป็นคู่กัน, โครโมโซมที่มีลักษณะเหมือนกัน 2 ตัว แต่ละตัวมีถิ่นเหมือนๆ กัน

homonym การที่พืชต่างชนิดกันมีชื่อเหมือนกัน

homosporous ผลิตสปอร์ได้ชนิดเดียว เช่น ออสมันต์

homozygosity สภาพที่ยีนซึ่งเหมือนกันมาจับคู่กัน

homozygote ผลที่ได้จากการผสมของเชื้อเพศที่เหมือนกัน 2 ตัว แต่ละตัวมีถิ่นเหมือนๆ กัน, genotype ที่มี alleles เหมือนกัน เช่น AA หรือ aa

homozygous การที่ยีนเหมือนกันมาจับคู่กัน (พืชหรือสัตว์อาจจะเป็น homologous สำหรับยีนคู่ใดคู่หนึ่งหรือหลายๆ คู่ก็ได้)

hone 1. ลับ(ใบมีด) 2. คว้าน 3. หินหรือโลหะที่ใช้ลับใบมีด

honing การคว้านกระบอกลูกสูบ

honey น้ำผึ้ง

honey-bag ถุงเก็บน้ำหวานของตัวผึ้ง

honeycomb รวงผึ้ง

honeycomb check รอยปริแบบรังผึ้ง*

honeycombing รอยปริแบบรังผึ้ง* (S. hollow-horning, collapse check, internal check)

honeycomb rot การผุแบบรังผึ้ง*

honey-eater สัตว์ที่กินน้ำผึ้ง

honeyed : **honied** หวานปานน้ำผึ้ง, มีน้ำผึ้งเยิ้ม

honey flower ผักหวาน (พืชในสกุล *Sauropus* sp.)

honey fungus เห็ดรารังผึ้ง*

honey sucker นกกินน้ำผึ้ง

Honolulu creeper พวงชมพู, พวงนาค (ไม้ประดับในสกุล *Antipogon leptopus*, Hook & Arn.)

hoof กีบ, เล็บเท้าสัตว์พวกกินหญ้า เช่น วัว, ม้า ฯลฯ)

hook มุมหน้าคมฟันเลื่อย*, มุมหน้าคมใบมีด* (วน.)

hook, bill มีดขอ, พร้าขอ

hook, brush มีดหวด, พร้าหวด, พร้าขวาน*

hook, butt ขอเกี่ยวรอก, ขอปลายสายรัดซุง*

hook, choker ห่วงลากซุง, ขอสายรัดซุง*

hook, pulp ขอมือ*, ขอยกมัดไม้

- hoof, single** เบ็ดเดี่ยว
- hook, swamp** ขอบปลายไช้*
- hook spit** แผลมทรายจงอย
- hooks, multiple** เบ็ดพวง
- hooks, skidding** ขอบจับซุง*, คีมจับซุง
- hook tender** หัวหน้าคนเกี่ยวข่อ*
- hoopoe** นกกระรางหัวขวาน (นกในสกุล *Upupa epops*)
- hoop pine** สนหนาม (ไม้ประดับในสกุล *Arancaria excelsa*, R. Br.)
- hoorah grass** หนวดปลาตุก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Fimbristylis annua*, (All) R.& S.] (ดู *fimbristylis*)
- hopper** 1. แมลงกระโดด (เช่น ต๊กแตน) 2. ถังพัก, ภาชนะสำหรับใช้บรรจุและถ่ายเทวัตถุ (เช่น รั้วพืช ปุ๋ย หรือ ถ่านหิน) 3. ถัง (ใส่เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารเคมี) ที่ติดอยู่กับเครื่องจักรกลเกษตร
- hopper, dust** ถังบรรจุฝุ่น
- hopper, seed** ถังบรรจุเมล็ดพันธุ์ที่มีส่วนล่างของถังคล้ายกรวยเพื่อเป็นทางออกของเมล็ด
- hopper bottom bin** ดู *hopper, seed*
- hopper cut off** อุปกรณ์ที่ใช้ในการซั้งและบันทึกน้ำหนักเมล็ดของเครื่องนวดซึ่งจะปิดทางออกของเมล็ดเมื่อได้น้ำหนักที่ต้องการ
- horizon, soil** ชั้นดิน, ช่วงชั้นดิน, ชั้นของดินที่เกือบจะขนานกับพื้นผิวดิน ดินแต่ละชั้นมักมีลักษณะต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเนื่องจากวัตถุให้กำเนิดดิน
- horizontal aerial photograph** รูปถ่ายทาง
- อากาศแนวนระดับ
- horizon flow** การไหลซึมตามแนวนระดับ
- horizon resistance** ความต้านทานไม่จำเพาะ (ดู *resistance, horizon*)
- horizon shear** การเลื่อนตามแนวนอน*
- hormone** 1. ฮอรโมน 2. สารประกอบอินทรีย์นอกเหนือจากธาตุอาหารพืชที่ถูกผลิตขึ้นภายในพืช ถ้ามีอยู่ในระดับต่ำจะบังคับ (regulate) กระบวนการทางสรีระของพืช 3. สารที่ถูกขับจากต่อมไร้ท่อลงสู่กระแสเลือดในปริมาณเล็กน้อย แต่สามารถเร่งปฏิกิริยาหรือบังคับควบคุมการทำงานของอวัยวะเป้าหมายได้
- horn** จุดปลายของท่ง (ที่ใช้ตีขึ้นรูปโลหะร้อน)
- hornbill** นกเงือก
- hornbill, black** นกเงือกดำ, นกกาเขา (นกในสกุล *Anthracoceros malayanus*)
- hornbill, great** นกกาฮัง, นกกก, นกกระวะ (นกในสกุล *Buceros bicornis*)
- hornbill, pied** นกแกง, นกแก๊ก (นกในสกุล *Anthracoceros albirostris*)
- horntails** แตนไม้* (*S. wood wasp*)
- horsepower, brake** กำลังม้าจริง
- horsepower, rated** กำลังม้าต่อเนื่อง
- horse purslane** ผักเบี้ยหิน (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Trianthema portulacastrum*, L.)
- horse-radish tree** มะรุม (ต้นไม้ในสกุล *Moringa oleifera*, Lamk.)
- horse-tamarind** กระจลิน (พืชในสกุล *Leucaena glauca*, Benth.)
- horticultural variety** พันธุ์เลี้ยง
- horticulture** วิชาพืชสวน, วิชาการทำสวน

A hose ท่อน้ำ (ทำด้วยยาง พลาสติก หรือผ้าใบก็ได้)

B hose, to ใช้สายยางรดน้ำ

C hose, rubber สายยาง, ท่ออ่อนที่ทำด้วยยางธรรมชาติ

D hose clip ตัวหนีบ, ปลอกรัดท่อ

E hose pipe สายยาง, ท่ออ่อน

F host พาหะ, ตัวให้อาศัย, ผู้ถูกเบียน, พืชหรือสัตว์ที่เป็นสื่อนำโรค [พืชหรือสัตว์ซึ่งเป็นที่อาศัยของตัวเบียน (parasite) เช่น โรคและพยาธิต่างๆ]

G host, alternate ผู้ถูกเบียนสลับ

H host, differential กลุ่มของพืชซึ่งแต่ละต้นมีถิ่นสำหรับต้านทานโรคต้นละตัวที่ต่างกัน

I host-alternate ผู้ถูกเบียนสลับ

J hot-and-cold bath treatment วิธีการต้มแล้วแช่น้ำเย็น*

K hot deck หมอนไม้ชั่วคราว*, ท่อค* (ภาษาพื้นเมือง ใช้ในการชักลากไม้ด้วยช้าง)

L hot logging การทำไม้คว่น*

M hot-mix plant โรงงานผสมปูนแบบร้อน (ปฐ.)

N hot press เครื่องอัดร้อน*

O hot-setting อัดร้อน (กาว)

P hot-setting adhesive : hot-setting glue กาวอัดร้อน*

Q hot skidway ที่ขึ้นลงชั่วคราว*

R hot-spotting (fire) การตรวจจุดที่ไฟแรง

S hot-water treatment การฆ่าเชื้อโดยใช้น้ำร้อนที่มีอุณหภูมิ 100-120°F นาน 20 นาที

T house บรรจุก

U house longhorn beetle ตัวงหนวดยาวบ้าน*

V house plant ต้นไม้ในเรือน

W housing ที่บรรจุตัวถัง

X hoya ผกาแก้ว (ไม้ประดับในสกุล *Hoya* spp.)

Y H.T.S.T : high temperature short time กระบวนการใช้ความร้อนสูงในเวลาอันสั้น

Z hub ดุมล้อ

hub, disc coultter ดุมของจานตัดดิน

hub cap ฝาปิดดุมล้อ

hull เปลือก, กลีบข้าว(ผลไม้), ส่วนที่หุ้มเมล็ดหรือผล เช่น เปลือก (เมล็ด) ข้าว (*S. shell, husk*)

hull, to เอาเปลือกออกจากเมล็ด, ลี (ข้าว), ปลิดข้าว(ผลไม้)

huller 1. เครื่องปลิดข้าว 2. เครื่องนวดเมล็ดหญ้า 3. เครื่องกะเทาะเปลือกธัญพืช

humid ชุ่มชื้น, แหล่งที่มีฝนตกชุก มีอัตราการระเหยของน้ำน้อย

humid climate สภาพลมฟ้าอากาศที่มีน้ำฝนหรือความชื้นเพียงพอแก่การเจริญเติบโตของพืช (humid regions ของสหรัฐอเมริกาจะมีน้ำฝนมากกว่า 30-40 นิ้ว สภาพอากาศเช่นนี้อุณหภูมิของอากาศมักไม่ค่อยสูง)

humidification การทำให้ชื้น

humidifier เครื่องปรับความชื้น* (S. reconditioner)

humidify ทำให้ชื้น

humidity ความชื้นในอากาศ

humidity, absolute ความชื้นสัมบูรณ์*

humidity, relative ความชื้นสัมพัทธ์*

humidity treatment, high วิธีการให้ความชื้นสูง*

humid-zone fruits ไม้ผลที่ต้องการความชื้นในอากาศสูงเพื่อการเจริญเติบโต เช่น เงาะทุเรียน มังคุด เป็นต้น

humification การเกิดฮิวมัส, การสลายตัวเป็นฮิวอินทรีย์, ขบวนการที่ทำให้เกิดการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุ

hump ตะโหงก (ก้อนเนื้อและไขมันที่อยู่บนไหล่ของวัวไทยหรือวัวพันธุ์อินเดีย)

humus (ทับศัพท์), ฮิวอินทรีย์, อินทรีย์วัตถุที่สลายตัวอย่างสมบูรณ์แล้ว

husbandry การปฏิบัติดูแลรักษา (พืชหรือสัตว์), การทำฟาร์ม

husk 1. แกลบ, เปลือกแข็งของผลไม้, ส่วนที่หุ้มผลไม้หรือฝัก เช่น กาบมะพร้าว, เปลือกหุ้มฝักข้าวโพด เป็นต้น 2. โครงแทนเลื่อย* (วน.)

husk, to ปอกเปลือก, เอาเปลือกออกจากผลหรือฝัก, สี (ข้าว)

husker เครื่องกะเทาะเปลือก

husker, rice เครื่องสีข้าว

hyacinth bean ถั่วแปป (พืชในสกุล *Dolichos lablab*, L.)

hyaline โปร่งแสง โปร่งตา

hybrid ลูกผสม, พันธุ์ผสม, พันทาง, ลูกที่เกิดจากพ่อแม่ที่มีลักษณะทางพันธุกรรมอย่างหนึ่งหรือมากกว่าไม่เหมือนกัน

hybrid, numerical ลูกผสมที่ได้จากการผสมระหว่างพ่อแม่ที่มีจำนวนโครโมโซมต่างกัน

hybridization การผสมพันธุ์ระหว่างพืชซึ่งมีพื้นฐานทางพันธุกรรมต่างกัน เป็นวิธีการปรับปรุงพันธุ์โดยการผสมพันธุ์เพื่อให้เกิดการจัดกลุ่มของยีนขึ้นใหม่

hybrid vigor : hybrid vigour ความแข็งแรง พ้นทาง, เด่นผ่าเหล่า (ดู heterosis)

hydatode การผสมข้ามพันธุ์, การทำลูกผสม, ขบวนการผสมพันธุ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างพันธุ์

hydraulic barking การลอกเปลือกด้วยกำลังน้ำ*

hydraulic conductivity สภาพนำน้ำ, สัมประสิทธิ์การซึมผ่านของดินในขณะที่ดินอิ่มตัวหรือไม่อิ่มตัวด้วยน้ำ (ปฐ.)

hydraulic diffusivity สภาพแพร่ผ่าน*

hydraulic gradient ลาดชลศาสตร์*

hydraulic head แรงขับเคลื่อนศาสตร์*

hydraulic press เครื่องอัดไฮดรอลิก*

hydrocooling การลดความร้อนในผลผลิตโดยใช้น้ำเย็น

hydrodynamic dispersion การกระจายเชิงอุทกพลวัต*

hydrodynamic pressure ความดันอุทกพลวัต*

hydrodynamics อุทกพลศาสตร์*

hydrogenation การเติมไฮโดรเจนในน้ำมัน (ทำให้เกิดกรดไขมันอิ่มตัวและทำให้จุดหลอมเหลวของไขมันสูงขึ้น)

hydrologic cycle วัฏจักรของน้ำ, อุทกวัฏจักร

hydrology อุทกวิทยา*

hydrolysis การแยกสลายด้วยน้ำ

hydrometer มาตรฐานความหนาแน่นของเหลว, เครื่องมือสำหรับวัดความถ่วงจำเพาะของเหลว

hydrophilic ชอบน้ำ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A hydrophilous อาศัยอยู่ในน้ำจืดหรือในที่ชื้น,
(ซึ่ง) ชอบน้ำ

B hydrophobic ไม่ชอบน้ำ

C hydrophyte พืชชอบน้ำ, พืชที่ปรับตัวเองให้
เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปียกชื้น หรือ
สามารถอยู่ในน้ำโดยมีการเจริญเติบโต
เป็นปกติได้

D hydroponics วิชาการเกี่ยวกับการปลูกพืชใน
ตัวกลางที่เป็นน้ำและมีอาหารพืชอยู่, การ
ปลูกพืชในสารละลายซึ่งมีธาตุอาหารพืช

E hydrosphere อุทกภาค

F hydrostatic ชลสถิตย์, สภาวะน้ำนิ่ง

G hydrostatic head ความดันของน้ำที่จุดนิ่งใดๆ

H hydrous มีน้ำ

I hygrograph เครื่องบันทึกความชื้น

J hygrometer เครื่องวัดความชื้นในอากาศ, มาตรฐาน
ความชื้นสัมพัทธ์

K hydrophilous ซึ่งชอบที่ชื้น

L hydrophyte พืชชอบที่ชื้น

M hygrosopic ดูดความชื้นจากอากาศได้, ซึ่ง
ถ่ายเทความชื้นได้

N hygrosopic equilibrium สภาพสมดุล
ความชื้นของวัสดุ

O hygrosopic fertilizer ปุ๋ยชั้นง่าย

P hygrosopicity การดูดความชื้น

Q hygrosopic material วัสดุที่อาจดูดซับหรือ
ถ่ายเทความชื้นได้

R hygrosopic point จุดพิกัดดูดความชื้น

S hygrosopic substance สารดูดความชื้น
(สารที่มีสมบัติดูดความชื้นจากอากาศได้ง่าย
เช่น CaCl_2 และ ZnCl_2)

T hygrosopic water น้ำเยื่อ, น้ำที่ดินดูดซับไว้,

น้ำที่เกาะแน่นอยู่กับอนุภาคดิน พืชไม่
สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

U hygrothermograph เครื่องบันทึกความชื้น
และอุณหภูมิ

V hypanthium กลีบดอกและกลีบรอง, ฐาน
ดอกที่มีลักษณะขยายใหญ่คล้ายรูปถ้วย
บนขอบเป็นที่เกิดเกสรตัวผู้

W hyperparasite ตัวเบียนซ้อน

X hypha เส้นใย (เชื้อรา)

Y hypha hole รูเกิดจากเห็ดรา

Z hypocotyl ส่วนของคัพภะหรือต้นกล้าที่อยู่ใต้
ใบเลี้ยงลงไป [เป็นส่วนที่ทำให้กำเนิดราก
(radicle)]

hypocotyl-root axis แกนที่อยู่ระหว่างส่วน
ของคัพภะหรือต้นกล้าที่อยู่ใต้ใบเลี้ยงลงไป
(hypocotyl) และราก

hypocrateriform ดู salverform

hypodermis ชั้นของเนื้อเยื่อที่เกิดอยู่ที่เซลล์
ผิว (epidermis) เป็นกลุ่มเซลล์ที่ช่วย
พยุงกลุ่มเซลล์ผิว

hypoglycemia โรคหรืออาการที่สัตว์มีน้ำตาล
ในเลือดต่ำกว่าปกติ

hypogynous ซึ่งเกิดใต้รังไข่หรือบนฐานรองดอก
ใช้กับดอกไม้ที่มีกลีบรอง กลีบดอก เกสร
ตัวผู้ เกิดอยู่ต่ำกว่าระดับรังไข่

hypophysis เซลล์อันบนสุดของ suspensor
เป็นที่เกิดของรากและหมวกราก

hypothalamus อวัยวะส่วนหนึ่งของระบบ
ประสาทส่วนกลางในสมอง เป็นศูนย์
ควบคุมความหิวกระหาย การปรับ
อุณหภูมิร้อน-หนาว และการทำงานของ
ฮอร์โมนบางชนิด

hypothetical profile ชั้นดินทางทฤษฎี
hysteresis ความไม่ซ้ารอย

hysteria (ทัพบศัพท์), โรคที่เกิดกับระบบประสาทและจิตใจ ทำให้สัตว์กระวนกระวาย ฟุ้งซ่าน และตื่นตื่นผิดปกติ

I

I₁, I₂ ... etc. สัญลักษณ์แสดงการผสมระหว่างเครือญาติในชั่วที่หนึ่ง สอง และอื่นๆ (พร.)

i.b. : inside bark ต.ป. (ใต้เปลือก)

ibis นกกุลา, นกช้อนหอย

ichthyology มินวิทยา

ideal plant พืชซึ่งมีลักษณะที่ต้องการ

identification การระบุชื่อของพืชและสัตว์ต่างๆ

idler 1. เพื่อช่วย 2. รอกหรือล้อสายพานที่ช่วยรับน้ำหนักทำให้สายพานติง

igneous rock หินอัคนี*, หินที่เกิดจากการเย็นลงของแร่ที่ละลายเพราะความร้อน

ignition การติดไฟ, การจุดไฟ

ignition temperature : ignition point จุดติดไฟ*

ilang-ilang กระดังงาไทย (ไม้ดอกในสกุล *Canarium odoratum*, Baill.)

ileum ลำไส้เล็กตอนปลาย

illegitimate family พืชที่ได้จากการผสมตามธรรมชาติ ไม่ทราบแหล่งที่มาของเรา

illuminate ส่องแสง, ให้แสงสว่าง

illuvial horizon ชั้นดินสะสม*, ชั้นสะสมของแร่

illuviation 1. การสะสมของแร่ในชั้นดิน*, การสะสมของธาตุหรือส่วนของดินในด้านใดด้านหนึ่งของเนื้อดินซึ่งส่วนมากได้มาจากส่วนบนของเนื้อดิน 2. การที่วัตถุซึ่งถูก

ชะล้างหรือที่ลอยตัวจับตัวอยู่ตามทางที่มันถูกพาไป เช่น ตะกอนที่ถูกน้ำพัดมาติดอยู่ตามฝั่งหรือที่ลุ่ม

imago ตัวแก่ (กีฏ.)

imbibition การซึมของๆ เหลวและกาซเข้าไปในเซลล์

imbricated ซ้อนเหลื่อม*, เรียงซ้อนกันแบบกระเบื้องมุงหลังคา

imitation การทำเทียม

immature (พืชหรือสัตว์) อ่อน, ยังไม่เจริญเต็มที่

immature grasses หญ้าที่ยังอ่อน (มีปริมาณโปรตีนและไวดามินสูง ง่ายแก่การย่อย)

immature soil ดินที่เกิดใหม่ยังเจริญไม่สมบูรณ์

immaturity ความเจริญยังไม่เต็มที่

immobilization 1. การยึด, การจับ, การตรึงให้อยู่อยู่กับที่ 2. ขบวนการที่จุลินทรีย์เปลี่ยนแปลงธาตุอาหารจากอนินทรีย์วัตถุไปเป็นอินทรีย์วัตถุ เพื่อใช้ในการสังเคราะห์เซลล์ทำให้ประโยชน์ที่พืชจะได้รับจากธาตุอาหารนั้นๆ ลดลงไป

immune มีภูมิคุ้มกันโรค, มีความต้านทานดี

immunity ภูมิคุ้มกันโรค, ความต้านทานต่อโรคใดโรคหนึ่งได้ร้อยเปอร์เซ็นต์

immunize ทำให้มีภูมิคุ้มกันโรค, สร้างภูมิคุ้มกัน

immunology วิทยาภูมิคุ้มกัน

impact bending การดัดกระแทก* (การทดสอบกลสมบัติ)

impact load(ing) น้ำหนักกระแทก*

impact strength แรงกระแทก*

impala lily ชวนชม (ไม้ประดับในสกุล *Adenium coetaneum*, Stapf.)

imparipinnate ใบผสมที่มีจำนวนใบ 2 ด้านเท่ากัน

impeded drainage การระบายน้ำที่ติดขัด, การระบายลูดยัง

impeller เครื่องกระตุ้น, เครื่องพัด

impeller blower เครื่องเป่าลมที่ใบพัดหมุนนำพาวัสดุที่ผสมมาในอากาศในลักษณะหนีศูนย์กลาง (เช่น เครื่องเป่าลมของระบบลำเลียงหญ้าแห้งสับไปเก็บ)

imperfect flower ดอกไม่สมบูรณ์เพศ, ดอกที่มีแต่เกสรตัวผู้หรือตัวเมียอย่างใดอย่างหนึ่ง

imperfection ส่วนไม่สมบูรณ์*

imperfect manufacture ต่ำหนึ่จากการผลิต*

impermeable ซึมผ่านไม่ได้

impervious (น้ำ, แสง) ไม่อาจผ่านได้, ทึบ

impervious layer (soil) ชั้น(ดิน)แน่นทึบ

implement 1. เครื่องมือการเกษตร เช่น ไถคราด พลั่ว ฯลฯ เป็นต้น 2. อุปกรณ์ฟ่วง

implement, front-mounted อุปกรณ์ฟ่วงด้านหน้าแทรกเตอร์

implement, mounted อุปกรณ์ฟ่วงแบบแขวน

implement, rear-mounted อุปกรณ์ฟ่วงท้ายแทรกเตอร์

implement, semimounted อุปกรณ์ฟ่วงแบบกึ่งแขวน

implement operation การควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ฟ่วง

impreg ไม้อบกาว, ไม้อัดกาว*

impregnation การผสมสารอื่นในปุ๋ยเคมี (ปฐ.)

improve ปรับปรุง, แก้ไขให้ดีขึ้น

improvement การปรับปรุง, สภาพอันดีขึ้น

improved wood ไม้ปรับปรุงคุณสมบัติ*

impulse กระแทก

inactivation การทำให้หมดฤทธิ์

inactive ไม่มีฤทธิ์

inarching การทาบกิ่ง, การต่อประกบ, การขยายพันธุ์ [โดยไม่แยกยอดพันธุ์ (scion) จากกิ่งแม่จนกว่ารอยต่อจะเชื่อมกับต้นต่อ]

inbark เปลือกติดแทรก, ตามด (ขนาดเล็ก), เปลือกฝังใน* (*S. bark pocket*)

inbred line สายพันธุ์แท้ (ดู line, imbred)

inbreeding การผสมเลือดชิด, การผสมพันธุ์ภายในสายเลือดเดียวกัน, ระบบการผสมพันธุ์ที่ทำให้ยีนที่เหมือนกันเกิดการจับคู่กัน

inbreeding depression การสูญเสียความแข็งแรงเนื่องจากการผสมภายในสายเลือดเดียวกัน, สภาพที่ด้อยลงเมื่อพืชหรือสัตว์อยู่ในสภาพ homozygous

incipient stage ระยะเริ่มแรก*

incised จักลิก*, ลักษณะเว้าลิกคล้ายฟันเลื่อยแต่ไม่เป็นระเบียบ

incising การสัก*

incisor ฟันตัด

inclination ความลาดเอียง

inclined stack กองไม้แบบหน้าลาด*

inclinometer : clinometer มาตรการความเอียง

included phloem ท่ออาหารในไม้*

included pit aperture ปากหลุมผนังเซลล์
แบบในขอบ*

included sapwood กระจุกไม้แทรกแก่น*

included ไม่ยื่นออกมา (เช่น เกสรตัวผู้ไม่โผล่
พ้นกลีบดอก)

incompatibility ความไม่สามารถเข้าหรือ
ผสมกันได้, ความไม่ติด (ในการผสมพันธุ์
หรือต่อกิ่ง), การผสมไม่ได้ผล, ความไม่
สมกัน (ในการเบียน)

incompatibility, cross ไม่สามารถผสมข้าม
กันได้

incompatibility, self ไม่สามารถผสมตัวเองได้

incomplete dominance การข่มอย่างไม่
สมบูรณ์

incomplete flower ดอกไม่สมบูรณ์ อาจขาด
ส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น กลีบรอง กลีบดอก
เกสรตัวผู้หรือเกสรตัวเมีย

incomplete lateral line เส้นข้างตัวไม่สมบูรณ์

inconspicuous เห็นได้ไม่ชัดเจน

incorporation การคลุก (ปุ๋ยในดิน), การรวม
เข้าด้วยกัน

increase, natural การเพิ่มจำนวนตามธรรมชาติ

increment ส่วนเพิ่มขึ้น

increment, annual ส่วนเพิ่มขึ้นรายปี

increment, current annual ส่วนเพิ่มขึ้น
เฉพาะปี

increment, mean annual ส่วนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย
รายปี

increment, normal ส่วนเพิ่มขึ้นมาตรฐาน

increment, periodic annual ส่วนเพิ่มขึ้น
รายปีเฉพาะคาบ

increment borer ส่วนหาส่วนเพิ่มขึ้น

increment percent เปอร์เซนต์ส่วนเพิ่มขึ้น

incrusting substance สารยึด* (*S. incrusting material*)

incubate อบ, บ่ม, ฟักไข่

incubation การฟักไข่, การบ่มเชื้อ, การเพาะ
เชื้อ, การอบสิ่งของในตู้อบ

incubator ตู้บ่ม

incumbent ลักษณะของใบเลี้ยงขณะที่ยังอยู่
ในเมล็ด หน้าใบจะหันเข้าหากัน และด้าน
หลังของใบเลี้ยงใบหนึ่งจะทับกับ hypo-
cotyl

indefinite ไม่คงที่, ไม่คงตัว เช่น การเจริญ
ของช่อดอกแบบ racemose

indehiscent fruit ผลประเภทเมื่อแก่เต็มที่
และแห้งแล้วจะไม่แตก (มีอยู่ 4 ชนิด คือ
achene, caryopsis, nut และ schizocarp)

indenture รอยปุ่ม*

independent assortment การกระจายตัว
ของยีนไปอยู่ในเชื้อเพศ (gamete) ซึ่ง
เป็นไปอย่างอิสระ

indeterminate สามารถเจริญเติบโตแตกกิ่ง
ก้านสาขาออกไปได้เรื่อยๆ

indeterminate flower ช่อดอกประเภทที่มี
ส่วนปลายเจริญต่อไปเรื่อยๆ ดอกที่อยู่
ตรงโคนหรือดอกที่เกิดก่อนจะบานก่อน
ดอกที่อยู่ส่วนยอดจะบานทีหลัง

indeterminate-inflorescence ดอกที่เกิดขึ้น
ตามความยาวของก้านดอกขณะที่ก้าน
ดอกค่อยๆ ยาวออก

index map แผนที่สารบัญ

index tissue เนื้อเยื่อดัชนี, เนื้อเยื่อหรือ
อวัยวะพืชซึ่งเหมาะแก่การนำมวิเคราะห์

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

- ความเข้มข้นของธาตุอาหาร เนื่องจากค่าวิเคราะห์ที่ได้มีสหสัมพันธ์โดยตรงกับระดับความเป็นประโยชน์ของธาตุนั้นในดิน
- Indian almond** หูกวาง (ต้นไม้นิสกุล *Terminalia catappa*, L.)
- Indian box wood** ทองหลวงใบมน (ต้นไม้นิสกุล *Gardinia coronaria*, Ham.)
- Indian coral tree** ทองหลวงใบมน (ต้นไม้นิสกุล *Erythrina suberosa*, Roxb.)
- Indian cork tree** ปีบ (ต้นไม้นิสกุล *Millingtonia hortensis*, L.)
- Indian elm** กะเซา, กะเซาะ (ต้นไม้นิสกุล *Holoptelea integrifolia*, Planch.)
- Indian fig tree** นิโครธ (ต้นไม้นิสกุล *Ficus bengalensis*, L.)
- Indian heliotrope** หล้าวงช้าง (วัชพืชในสกุล *Heliotropium indicum*, L.)
- Indian jujube** พุทราอินเดีย (ต้นไม้นิสกุล *Zizyphus mauritiana*, L.)
- Indian laburnum** ชัยพฤกษ์, ราชพฤกษ์, คุณ (ดู golden shower)
- Indian lilac** ยี่เข่ง (ไม้ดอกในสกุล *Lagerstroemia indica*, L.)
- Indian liquorice** มะกล่ำต้ง (ต้นไม้นิสกุล *Adenantha microsperma*, Teysm & Binm.)
- Indian long pepper** พริกหาง (พืชในสกุล *Piper longum*, L.)
- Indian mahogany** ยมหอม (ต้นไม้นิสกุล *Cedrela toona*, Roxb. ex Rottle.)
- Indian oak** จิก (ต้นไม้นิสกุล *Barringtonia acutangula*, Gaertn.)
- Indian pink** เครือสวรรค์, สนก้างปลา, ทุ cypress vine
- Indian rhododendron** กุหลาบดอย, เอนอ้า (พืชในสกุล *Melastoma malabathricum*, L. และ *Melastoma villosum*, Lodd.)
- Indian rose chestnut** บุนนาค (ไม้ดอกในสกุล *Mesua ferrea*, L.)
- Indian rose wood** พยุง (ต้นไม้นิสกุล *Dalbergia cochinchinensis*, Pierre)
- Indian rubber fig** ยางอินเดีย (ไม้ประดับในสกุล *Ficus elastica*, Roxb.)
- Indian shot** พุทธรักษา (ไม้ดอกในสกุล *Canna indica*, L.)
- Indian walnut** จามจู้รี (ต้นไม้นิสกุล *Albizia lebbek*, Benth.)
- indicating percent** เปอร์เซ็นต์ค่าของป่า เฉพาะปี
- indicator plant** พืชชี้ลักษณะดิน
- indicator plot** แปลงดัชนี
- indigen** เป็นของพื้นเมือง, ของแหล่งหนึ่ง
- indigenous** พื้นเมือง, เฉพาะถิ่น, เป็นของแหล่งหนึ่ง
- indigo** ครามขน (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Indigofera hirsuta*, L.)
- indirect method (fire)** วิธีดับไฟทางอ้อม
- indoor plants** ไม้ร่ม, พืชที่ไม่สามารถทนทานต่อแสงแดดที่ร้อนหรือแสงสว่างที่มากเกินไป
- induce** เหนี่ยวนำ
- indumentum** ปกคลุมไปด้วยขนหนาทึบ
- induplicate** ม้วนหรือพับเข้าข้างใน, ขอบพับเข้า*

- indurated** ทำให้แห้งหรือทนทาน, แข็ง
- indusium** เนื้อเยื่อผิวของใบที่เจริญออกมาปกคลุม sorus ในไบเฟิร์น ข้างในมีสปอร์
- inedible** กินไม่ได้
- infect** ติดเชื้อ, ติดต่อ
- infection** การติดเชื้อ, โรคติดต่อ
- inferior** 1. ต่ำกว่า, ต้อยกว่า, อยู่ใต้หรือต่ำกว่า เช่น inferior ovary หมายถึงรังไข่ที่อยู่ใต้กลีบดอก, กลีบรอง และเกสรตัวผู้
2. ขากรรไกรล่างสั้นกว่าขากรรไกรบน (ปม.)
- infertile crop** วัชพืชเมล็ดเล็ก (ไม่สมบูรณ์)
- infertile egg** ไข่ลม, ไข่ไม่มีเชื้อ
- infestation** การระบาดของ (ของแมลงหรือสัตว์อื่น เช่น หนู, ไล่เดือนฝอย ฯลฯ)
- infestation, spot** ระบาดเป็นแห่ง
- infill** ปลูกซ่อม
- infiltrability** สภาพแทรกซึมได้
- infiltration** การแทรกซึม
- infiltration capacity** ความจุการแทรกซึม
- infiltration rate** อัตราการแทรกซึม
- inflame** อักเสบ, บวมแดง
- inflammability (fire)** ความไวไฟ
- inflammation** อการอักเสบ
- inflated** พองเป็นลูก
- inflexed** โค้ง reclinate
- inflorescence** ดอกหรือช่อดอกของพืช, กลุ่มของดอกที่เกิดบนก้านช่อดอกอันเดียวกัน
- infra-** ต่ำกว่า
- infrafoliar** ต่ำกว่าใบ
- infrared drying** การทำให้ไม้แห้งด้วยรังสีอินฟราเรด*
- infrared heating** การให้ความร้อนด้วยรังสีอินฟราเรด*
- infrared seasoning** การทำให้ไม้แห้งด้วยรังสีอินฟราเรด*
- infraspecific** ขึ้นในการแบ่งแยกที่ต่ำกว่าชนิด (species)
- infundibular** เป็นรูปกรวย
- infusorial earth** ดินเบา (*S. diatomaceous earth*)
- ingredient** วัตถุดิบ, ส่วนประกอบ, ส่วนผสม
- ingrowth** ไม้เถื่อนขึ้น
- inherit** ถ่ายทอดลักษณะ, ถ่ายทอดพันธุกรรม
- inheritance** ทายกรรม (ทายะกำ), การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน
- inherited behaviour** พฤติกรรมสืบทอด (ชีว.)
- inherited characteristics (soil)** ลักษณะตกค้าง (ในดิน)
- inhibition point, total** จุดป้องกัน, จุดยับยั้งของยาปราบไม้*
- inhibitor** ตัวยับยั้ง, สารยับยั้ง
- inhomogeneous** ไม่เป็นเอกพันธ์
- initial** เริ่มต้น
- initial, fusiform** แม่เซลล์รูปกระสวย*
- initial, ray** แม่เซลล์รัศมี*
- initial absorption** การดูดซึมเริ่มต้น*
- initial absorption of preservative** ปริมาณการดูดซึมน้ำยาเริ่มต้น*
- initial moisture content** ปริมาณความชื้นเริ่มต้น*
- initial vacuum** สุญญากาศเริ่มต้น*
- inject** ฉีดพ่น
- injection** การฉีดพ่น

A injection, point การใส่ปุ๋ยเหลวเป็นจุดโดยใช้
B อุปกรณ์ซึ่งเป็นล้อและมีซี่ล้อ (spoke) เป็น
C ท่อกลวง
D

E injection, spoke ดู injection, point
F

G injection, tree การให้สารป้องกันกำจัดโรค
H พืชด้วยวิธีฉีดเข้าต้น

I injection pump เครื่องสูบน้ำฉีด
J

K injection tree, banding การให้สารป้องกัน
L กำจัดโรคพืชด้วยวิธีควั่นเปลือก
M

N injection tree, bore-hole การให้สาร
O ป้องกันกำจัดโรคพืชด้วยวิธีเจาะรู
P

Q injection tree, dry-packing การให้สาร
R ป้องกันกำจัดโรคพืชด้วยวิธีพันผ้า
S

T injection tree, frilling การให้สารป้องกัน
U กำจัดโรคพืชด้วยวิธีสับกาน
V

W injector หัวฉีด
X

Y injector, soil อุปกรณ์เจาะฉีดสารละลาย (เช่น
Z ปุ๋ย) ลงใต้ผิวดิน

injector pipe ท่อหัวฉีดใช้ส่งน้ำมัน อยู่
ระหว่างเครื่องสูบน้ำฉีดกับหัวฉีด

inlet ทางเข้า

inlet manifold ปากทางเข้าที่รวม

inlet port ช่องทางเข้า

inlet valve ลิ้นที่เปิดให้ของไหลหรือกาซผ่าน
เข้าไปในระบบ

inner pit aperture ปากหลุมผนังเซลล์ใน*

inner shell membrane เยื่อเปลือกชั้นใน

inoculate ฉีดเชื้อ, ปลูกเชื้อ (จุลินทรีย์)

inoculation การเพาะเชื้อ (จุลินทรีย์) หรือใส่
เชื้อลงในสารหรืออาหารสำหรับเลี้ยงเชื้อ

inoculum แหล่งเชื้อ

inorganic อนินทรีย์, สารประกอบที่ไม่มี

คาร์บอน

inorganic fertilizer ปุ๋ยวิทยาศาสตร์, ปุ๋ยอนิน-
ทรีย์

inorganic soil ดินเชิงอนินทรีย์

input สิ่งที่ให้

input energy พลังที่ให้

input shaft เพลาต้น (เพลาที่รับกำลังจากต้น
กำลัง)

inseason ในฤดูกาล, ตามฤดูกาล

insect, cambium แมลงเจาะแคมเบียม

insect, cambium-wood แมลงเจาะแคมเบียม
และไม้

insect, primary แมลงปฐมภูมิ

insect, scale เพลี้ยหอย

insect, secondary แมลงทุติยภูมิ

insect hole รูแมลง* (*S. bore hole*)

insecticide สารเคมีที่ใช้ควบคุมหรือกำจัดแมลง,
สารฆ่าแมลง

insecticide formulation สูตรสำเร็จของสาร
กำจัดแมลง

insectivorous พืชที่จับแมลงเป็นอาหาร

inseminate ฉีดน้ำเชื้อ (ตัวผู้)

insemination การผสม (น้ำเชื้อ), การฉีดเชื้อ
ตัวผู้เข้าสู่อวัยวะของเพศเมีย

insert แผ่นปะซ่อม*

inserted สอดเข้าไป, ติดอยู่หรือเกิดบน เช่น
เกสรตัวผู้เกิดอยู่บนกลีบดอก

inserted tooth saw เลื่อยสวมฟัน*

insolation 1. การผึ่งแดด, การไหม้แดด 2.
อัตรารังสีจากดวงอาทิตย์

instant ทันที, ทันใด, ใช้ได้ทันที, ละลายได้ทันที,
บริโภคได้ทันที

- instar** ระยะลอกคราบ (แมลง)
- insufficiency** ความไม่พอเพียง
- insulating board** แผ่นฉนวน*
- insulator** ฉนวน
- insulin** ฮอร์โมนจากตับอ่อน (เป็นฮอร์โมนที่เร่งการเผาผลาญน้ำตาลในเลือด ทำหน้าที่ควบคุมปริมาณน้ำตาลในเลือดให้อยู่ในระดับปกติ)
- intake** การกินอาหาร, ปริมาณการกินอาหาร
- integrate** รวมตัว, ผสมกัน
- integrated logging** การทำไม้เบ็ดเสร็จ*
- integument** สิ่งห่อหุ้ม, ส่วนที่ห่อหุ้มไข่ (ovule) หรือเมล็ดที่ยังไม่แก่ของพืช
- intensive** แบบประณีต
- inter-** ระหว่าง
- interaction** ปฏิกริยา, กิริยากระทำต่อกัน
- interaction, mutualistic** ความสัมพันธ์ที่เป็นไปในรูปพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- interaction, one-side** ความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์เพียงฝ่ายเดียว
- intercalary meristem** ตรงบริเวณข้อ
- intercellular** ระหว่างเซลล์
- intercellular canal** ท่อระหว่างเซลล์*
- intercellular canal, radial** ท่อระหว่างเซลล์ตามแนวรัศมี*
- intercellular canal, traumatic** ท่อระหว่างเซลล์เกิดจากแผล*
- intercellular cavity** ช่องว่างระหว่างเซลล์*
- intercellular layer** ชั้นเชื่อมเซลล์ (*S. middle lamella*)
- intercellular non-secretory space** ช่องระหว่างเซลล์ไม่มียาง* (*S. interstitial space*)
- intercellular secretory space** ช่องระหว่างเซลล์มียาง*
- intercellular space** ช่องระหว่างเซลล์
- interception** ปริมาณน้ำฝนที่ต้นไม้ดูดซับเอาไว้ (ก่อนที่จะตกถึงพื้นดิน) และขณะเดียวกันอาจจะระเหยสู่บรรยากาศ
- intercompatible** การผสมระหว่างพันธุ์ 2 พันธุ์ โดยแต่ละพันธุ์ได้รับเรณูจากพันธุ์ตรงกันข้าม และเรณูสามารถลงไปผสมกับเชื้อเพศเมียได้
- intercrop** ปลูก(พืช)แซม, พืชแซม
- intercropping** การปลูกพืชหลายชนิดสลับในแปลงเดียวกัน
- interface** ระหว่างหน้า, ผิวสัมผัสระหว่างวัตถุสองชนิด
- infertile** การผสมระหว่างพืช 2 พันธุ์ โดยแต่ละพันธุ์ได้รับเรณูจากพันธุ์ตรงกันข้าม แต่เมล็ดที่ได้เพาะไม่ขึ้น
- interfoliar** อยู่ระหว่างใบ
- interfruitful** การผสมระหว่างพืช 2 พันธุ์ โดยแต่ละพันธุ์ได้รับเรณูจากพันธุ์ตรงกันข้ามและให้ผลผลิตที่พอจะทำการค้าได้
- intergrade** (ดิน) ที่มีลักษณะเกือวย
- inter-incompatible** การผสมระหว่างพืช 2 พันธุ์โดยแต่ละพันธุ์ได้รับเรณูจากพันธุ์ตรงกันข้ามแต่เรณูไม่สามารถผสมกับเชื้อเพศเมียได้
- interior** ภายใน
- interior plywood** ไม้อัดภายใน*
- interior sap stain** รอยต่างภายในกระพี้*

- A** interlayer หลีบ, ระหว่างชั้น
- B** interlocked grain เลียนสน, เลียนขัด*
- C** intermediate สารมัธยันตร์, สารที่เกิดขึ้นใน
- D** ขั้นตอนระหว่างสารตั้งต้นกับผลิตภัณฑ์
- E** ขั้นสุดท้าย, กิ่ง
- F** intermediate column เสากลาง*
- G** intermediate moisture foods อาหารกึ่งแห้ง
- H** intermediate stage ระยะกลาง* (ดู decay)
- I** intermediate stock ตอท่อนกลาง, ส่วนของ
- J** พืชที่นำมาเป็นตัวเชื่อมระหว่างต้นตอกับ
- K** ยอดพันธุ์
- L** intermediate wood กระจี้คาบแก่น*
- M** intermittent misting การให้น้ำแบบพ่น
- N** หมอกโดยบังคับให้ปล่อยน้ำเป็นระยะๆ
- O** intermittent stream ธารน้ำไหลเป็นพักๆ*
- P** intermontane : intermontanne ระหว่างภูเขา
- Q** intermontane basin แอ่งระหว่างภูเขา*, ลุ่ม
- R** น้ำระหว่างภูเขา
- S** intermontane plateau ที่ราบสูงระหว่างภูเขา
- T** internal ภายใน
- U** internal check รอยปริแบบรังผึ้ง*
- V** internal conditioners วัสดุปรับสภาพชนิด
- W** ผสมกับปุ๋ย, วัสดุปรับสภาพปุ๋ยที่ผสมลง
- X** ไปให้เป็นเนื้อเดียวกับปุ๋ย ทำให้เม็ดปุ๋ย
- Y** แข็งแรงขึ้น
- Z** internal fan kiln เตาอบแบบพัดลมภายใน*
- internal phloem ท่ออาหารด้านใน*
- internal surface ผิวใน
- international rule ตารางแบบสากล*
- international unit (I.U.) หน่วยสากล (หน่วย
- ที่ใช้วัดความเข้มข้นหรือปริมาณของสาร
- อาหาร)
- internode ปล้อง, ส่วนของลำต้นที่อยู่ระหว่าง
- ข้อ
- interparticle bonding การเกาะยึดระหว่าง
- อนุภาค
- interpitiolar ระหว่างหรือท่ามกลางก้านใบ
- interplant ปลูกแซม
- intersect ตัด, ตัดกัน
- intersection point จุดเปลี่ยนคุณสมบัติ*
- interspace 1. ช่องระหว่างกลาง 2. ที่ระหว่าง
- หน้าเจาะยาง*
- intersterile ดู interfertile
- interstitial cell เซลล์แทรก
- interstitial space ช่องระหว่างเซลล์ไม่มียาง*
- (*S. non-secretory space*)
- interstock ดู intermediate stock
- interunfruitful การผสมระหว่างพืช 2 พันธุ์
- โดยแต่ละพันธุ์ได้รับเรณูจากพันธุ์ตรงข้าม
- และให้ผลไม่ตก
- intervascular cambium เยื่อเจริญที่อยู่
- ระหว่างท่อน้ำ-ท่ออาหาร
- intervascular pit หลุมผนังเซลล์ระหว่าง
- เซลล์ลำเลียง*
- intervascular pitting การเรียงตัวของหลุม
- ผนังเซลล์ระหว่างเซลล์ลำเลียง*
- intestine ลำไส้
- in the rough ทั้งเปลือก*
- intine เปลือกผิวชั้นในของเรณู
- intolerant ไม่ทนทาน (ต่อโรค, แผลง,
- แสงแดด, อุณหภูมิสูง ฯลฯ)
- intra- ภายใน
- intraaggregate bonding การเกาะยึดระหว่าง
- อนุภาค

- intracellular** ภายในเซลล์
- intrafoliar** ระหว่างใบ
- intrazonal (soil)** ดินชนิดหนึ่ง ชั้นของดิน เจริญเกือบสมบูรณ์แล้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์ดิน และอนุภาคของดินที่อยู่ ภายใต้อากาศดินฟ้าอากาศและชนิดของพืช
- intrinsic** ในตัว, จากภายใน
- intrinsic permeability** สภาพให้ซึมได้ในตัว
- introgression** การถ่ายทอดยีนบางตัวจากพืช หนึ่งไปยังอีกต้นหนึ่ง
- intromittent organs** อวัยวะที่เปลี่ยนเป็น อวัยวะพิเศษสำหรับสืบพันธุ์
- introrse** หันเข้าหาแกนกลาง
- intrusion** การแทรกซอน
- intrusive igneous rock** หินอัคนีแทรกซอน
- intrusive rock** หินแทรก, หินที่เย็นตัวลง อย่างช้าๆ ทำให้ผลึกของแร่ต่างๆ ที่เป็น องค์ประกอบมีขนาดใหญ่
- inverse** ผกผัน
- inversion** การผกผัน, การผิดปรกติในลำดับฐาน ของโครโมโซมอันเนื่องจากโครโมโซมเกิด การหัก และเมื่อกลับมาเชื่อมติดกัน ส่วน ที่หักนั้นเกิดการกลับหัวกลับหางขึ้น
- invert** พลิกกลับ, กลับหัว
- invertase** เอนไซม์ที่ย่อยน้ำตาลซูโครสให้เป็น กลูโคสและฟรุคโทส
- invertebrate** สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
- inverted-T** ดู shield-budding
- in vitro** นอกกาย, ในหลอดทดลอง, นอกส่วน ของสิ่งที่มีชีวิตและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ ทำขึ้น (*A. in vivo*)
- in vivo** ในกาย, อยู่ในร่างกายของสัตว์หรือพืช
- involute** กลีบเลี้ยงย่อยของ involucre
- involucre** วงกลีบเลี้ยง เกิดอยู่ใต้ฐานดอก หรือช่อดอก, กลีบรองดอก (*S. involucral bract*)
- involute** ม้วนเข้าข้างในหรือม้วนขึ้นข้างบน เช่น การม้วนของใบ เป็นต้น
- involution** การม้วน (ของใบ), การลดขนาด
- ion** อนุภาคที่มีประจุไฟฟ้า
- iora** นกขมิ้นน้อย (นกในสกุล *Aegithina* sp.)
- Irish mittens** เสม้าน (ไม้ประดับในสกุล *Opuntia vulgaris*, Mill.)
- iron, anti-checking** ปลิงยึดหัวไม้, เหล็กยึด กันแตก*
- iron, cast** เหล็กหล่อ (*S. pig iron*)
- iron, ingot** เหล็กแท่งหล่อ
- iron, wrought** เหล็กพืด
- iron grass** หญ้าปากควาย (ดู foul-foot)
- iron tannate stain** รอยด่างเหล็กแทนนิน*
- iron wood** สนทะเล (ต้นไม้ในสกุล *Casuarina equisetifolia*, L.)
- irradiation** การอาบรังสี
- irregular flower** ดอกไม้ที่มีส่วนของดอกไม้ เหมือนกันทั้งชุด สามารถแบ่งครึ่งให้ส่วน ทั้งสองเท่ากันได้เพียงแนวเดียว ทำให้ เกิดความเหมือนแบบ bilateral symmetry เช่น ดอกกล้วย, กล้วยไม้ เป็นต้น
- irregular shelterwood system** ระบบตัดไว้ ร่มอย่างไม่สม่ำเสมอ
- irreversible** ผันกลับไม่ได้
- irrigation** การชลประทาน, การรดน้ำเข้า
- irrigation, ground surface** การชลประทาน แบบผิวดิน

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

irrigation, sprinkler¹ การชลประทานแบบ
ฝนโปรย

irrigation efficiency¹ ประสิทธิภาพการ
ชลประทาน

irrigation water น้ำชลประทาน, น้ำที่ทาดให้
แก่ดิน

irritant agent สารพิษระบควน

isobilateral leaf ใบที่มีผิวด้านบนและด้านล่าง
คล้ายคลึงกัน

isodiametric มีเส้นผ่าศูนย์กลางเท่ากันทุกด้าน

isoelectric point จุดประจุเท่า

isogametes เซลล์เพศที่มีขนาดและนิสัยคล้ายกัน

isogenic line ดู line, isogenic

isolate, to แยกเชื้อ, ทำให้โดดเดี่ยว, แยกไป
อยู่โดดๆ

isomorphous substitution การแทนที่
ระหว่างอนุภาคที่มีจำนวนประจุเท่ากัน, การ
แทนที่ขนาดเท่า

isothermal condition สภาวะอุณหภูมิคงที่
isthmus ที่ว่างระหว่างเหงือก (ปม.)

itchgrass หญ้าแดง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Rottboellia exaltata, L. F.)

itchweed หมามู่ย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Mucuna pruriens, (L.) DC.]

ivory งา (ช้าง)

ivy-arun พลูต้าง (ไม้ประดับในสกุล *Scindap-
sus pictus*, Hassk.)

ivy gourd ตำลึง (พืชในสกุล *Coccinia
indica*, Wight.)

J

jack แม่แรง, ยกโดยใช้แม่แรง

jack, hydraulic แม่แรงที่ใช้ระบบไฮดรอลิก

jack, loading เครื่องยก, แม่แรงยกบรรทุก*

jack, log แม่แรงยกซุง*

jack, lumber แม่แรงยกไม้แปรรูป*

jack, screw แม่แรงที่ใช้ระบบเกลียวส่งกำลัง

jack, sorting ทุ่นกันคัดซุง*

jack, trolley แม่แรงที่มีล้อสามล้อเลื่อนไป
มาได้สะดวก

jack(er) chain โซ่ก้าน*, โซ่ชะลอความเร็ว
(*S. bull chain*)

jack fruit ขนุน (ไม้ผลในสกุล *Artocarpus
heterophyllus*, Lamk.)

jack ladder สะพานซุง* (*S. jack slip, jack
works*)

jack up ยกขึ้น

jack wood ขนุนละมุด (ไม้ผลในสกุล
Artocarpus integrus, Merr.)

jamaica โศกกระสุน (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Tribulus cistoides, L.)

jam, log ซุงติดแฉัก (ภาษากันยาฬัพ), ซุงติด
ลุ่ม

jambolan หว่า (ต้นไม้ในสกุล *Eugenia
cumini*, Druce.)

jammer 1. เครื่องยก* (*S. loader*) 2. ปั่นจั่น
รูป A บนเลื่อน*

janker รดสาตี* (*S. jinker*)

Japanese canna ธรรมรักษา ไม้ประดับใน
สกุล *Heliconia psittacorum*)

Japanese lawn grass หญ้าญี่ปุ่น [วัชพืชเขตร

- ร่อนในสกุล *Zoysia matrella*, (L.) Merr.]
- Japanese pine** จำผาญี่ปุ่น (ต้นไม้ในสกุล *Podocarpus macrophyllus*, Don.)
- Japanese white pine** สมดัดญี่ปุ่น (ไม้ประดับในสกุล *Pinus parviflora*)
- jarial flosreginae** อินทนิลน้ำ (ต้นไม้ในสกุล *Lagerstroemia flosreginae*, Retz.)
- jarosite mottle** จุดประสีเหลืองฟางข้าว
- jasmine** มะลิ (ไม้ดอกในสกุล *Jasminum sambac*, Ait.)
- jasmine, west Indian red** ลั่นทมแดง (ต้นไม้ในสกุล *Plumeria rubra*, L.)
- jasmine, west Italian** เข็มเศรษฐี (พืชในสกุล *Ixora congesta*, Roxb.)
- jaundice** โรคดีซ่าน
- javanica** ชมพูเขี้ยว, ชมพูแก้มแหลม (ไม้ผลในสกุล *Eugenia javanica*, Lamk.)
- jaw** 1. เลื่อย 2. ฟันเลื่อย 3. ที่เลียบปลั๊กไฟ
- jay** นกกาน้อย (นกในสกุล *Platysmurus* sp.)
- jejunum** ลำไส้เล็กตอนกลาง
- Jerusalem artichoke** ทานตะวันหัว (ไม้ดอกในสกุล *Helianthus tuberosa*, L.)
- Jew bush** แสยก (ไม้ประดับในสกุล *Pedilanthus tithymaloides*, Poit.)
- jib** คานปั้นจั่น* (*S. boom*)
- jig** อุปกรณ์จับยึด*
- jigger** คัดไล้ไม้* (ในรางปล่อยไม้)
- Jimson weed** ลำโพง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Datura stramonium*, L.)
- job's tears** เตื่อย (พืชในสกุล *Coix lachryma-jobi*, L.)
- Johnson grass** หญ้าพง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Sorghum halepense*)
- joint** ข้อต่อ, รอยต่อ*, รอยแยก, การต่อ
- joint, butt** การต่อชนหัว, รอยต่อปลาย* (*S. end point*)
- joint, clinker** รอยต่อเกย* (*S. lap joint*)
- joint, dried** รอยต่อไม้ติด* (กาว)
- joint, edge** รอยต่อข้าง*
- joint, end** การต่อชนหัว, รอยต่อปลาย*
- joint, gap** รอยต่อไม่สนิท*
- joint, lap(ped)** รอยต่อเกย*
- joint, open** รอยต่อข้างไม่ติด*
- joint, scarf** รอยต่อเฉียง*
- joint, starved** รอยต่อไม่แน่น*
- joint, sunken** รอยต่อนูน*
- joint, tongue(d) and groove(d)** รอยต่อเข้าลิ้น*
- jointer** ไลหัวหมูขนาดเล็กที่ติดอยู่หน้าฟาโล ซึ่งจะช่วยพลิกดินกลบหญ้าหน้าโลกก่อนที่ไลหัวหมูจะทำการไล
- jointing** 1. ว่างปล้อง 2. การเข้าไม้*, การต่อไม้* 3. การปรับระดับใบมีดหรือฟันเลื่อย* (*S. breasting*) 4. การแต่งมุมคมฟันเลื่อย*
- joint operation graphics** แผนที่ยุทธการร่วม (ปฐ.)
- joist** ชื่อ, ตง*, คร่าวเพดาน*
- joule** (ทับศัพท์), หน่วยวัดพลังงานความร้อน (1 แคลอรี = 4.184 จูล)
- jowl** ใต้คางสุกร
- judder** การลั่นสะเทือน* (*S. shudder*)
- juice** 1. ของเหลวในผลไม้ ผัก และเนื้อสัตว์

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

2. น้ำย่อยในกระเพาะอาหาร 3. สกัดเอาของเหลวจากผลไม้ ผัก และเนื้อสัตว์

juice sac ถุงเก็บน้ำหวานหรือของเหลวในผลส้ม เป็นส่วนหนึ่งของเปลือกผลชั้นในของส้ม

juicy ฉ่ำ, มีน้ำมาก

jumbo เลื่อนลากไม้ชนิดหนึ่ง, เลื่อนจัมโบ้*

juniper 1. เลื่อนขนของ* 2. คนงาน (ทำไม้) เร่* 3. คัดขนบีบ*, เครื่องมือคัดคลองเลื่อย

juniper, smoke (fire) พลร่มดับไฟ

juniper, stump เครื่องชุดตอ*

jump saw เลื่อยกระดก*

june beetle แมลงบูน

june drop การร่วงของผลที่ได้รับการผสมแล้วแต่พัฒนาไม่เต็มที่ การเจริญจะหยุดชะงัก

jungle ป่า

jungle fowl ไก่ป่า

jungle nail กระถินพิมาน (ต้นไม้ในสกุล *Acacia siamensis*, Craib. และ *Acacia tomentosa*, Willd.)

jungle rice หญ้าหนักริมพุ่ม, หญ้ากือ [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Echinochloa colonum*, (L.) Link.]

junk ไม้เหลี่ยมใหญ่*

jute ปอกระเจา (ฝักกลม) (พืชในสกุล *Corchorus capsularis*, L.)

juvenile 1. ปอกระเจา (ฝักยาว) (พืชในสกุล *Corchorus olitorius*, L.) 2. (พืช) ยังอ่อน (ไม่สามารถให้ดอกผลได้)

juvenility ความเจริญยังไม่เต็มที่

K

kaempfer กระชาย (พืชในสกุล *Kaempferia pandurata*, Roxb.)

kaffer lime มะกรูด (พืชในสกุล *Citrus hystrix*, DC.)

kakora พักข้าว (พืชในสกุล *Momordica cochinchinensis*, Spreng.)

kamale tree โกสุ่ม (พืชในสกุล *Mallotus philippinensis*)

kaolin ดินขาว

kapok tree นุ่น (ต้นไม้ในสกุล *Ceiba pentandra*, Gaertn.)

karam กว้าว, ขว้าว (ต้นไม้ในสกุล *Adina cordifolia*, Hook.)

karanda มะนาวไม่รู้รูโห่ (ต้นไม้ในสกุล *Carissa carandas*, L.)

karturai แค [ต้นไม้ในสกุล *Sesbania grandiflora*, (L.) Pers.]

karyogamy การรวมตัวของนิวเคลียส 2 อัน

karyokinesis กระบวนการแบ่งนิวเคลียส

karyolymph สารที่พบเป็นจำนวนมากในนิวเคลียส

karst (ทับศัพท์), พื้นที่หินปูนซึ่งถูกน้ำชะล้างหินปูนออกไปจนพื้นที่เป็นตะปุ่มตะป่ำเต็มไปด้วยหลุม บ่อ ถ้ำ และทางน้ำใต้ดินที่น้ำละลายหินปูนหายลงไป พื้นที่แบบนี้จึงมักเป็นที่แห้งแล้งและมีธารน้ำที่น้ำไหลลง

ที่ต่ำในหน้าฝน แต่ตอนปลายธารน้ำหาย
ไปหมด

kath(a) ผลึกสีเขียว, สีเขียวเทา*

katydid 1. ตั๊กโต้ง (แมลงชนิดหนึ่ง) 2. ล้อ
ลากไม้*

k.d. (kiln-dried) อบแห้ง*

keel ล้น เช่น ที่ขึ้นตามกลีบดอกของพืชพวก
หญ้า, คู่ของกลีบดอก 2 กลีบที่เชื่อมกัน
อยู่จนเป็นกลีบเดียว เช่น กลีบดอกของ
พืชตระกูลถั่ว, มีลักษณะเป็นรางมีขอบสูง
ขึ้น

keersel ผลึกสีเขียว, สีเขียวเทา*

keg 1. (ทับศัพท์), หน่วยน้ำหนักตะปู (1 keg
= 100 lbs.) 2. ถังบาร์เรลขนาดเล็ก
(จุน้อยกว่า 10 แกลลอน)

kelp (ทับศัพท์), สาหร่ายทะเลชนิดหนึ่งซึ่งนำ
มาผลิตเป็นปุ๋ยได้

kenaf ปอแก้วควิบา, ปอแก้วไทย (พืชในสกุล
Hibiscus cannabinus, L. และ *Hibiscus
sabdariffa*, L.)

kenite (ทับศัพท์), ชื่อหนึ่งของดินไดอะตอม

keratitis โรคกระจกตาอักเสบ

kerf 1. รอยบากล่าง*, รอยบากหน้า* 2. คลอง
เลื่อย* (*S. curf, saw kerk*)

kerf, saw คลองเลื่อย (ดู *kerf*)

kernel เมล็ดใน, เมล็ดธัญพืช, เมล็ดพืชที่แก่
แล้ว เช่น เมล็ดข้าวโพด, ส่วนภายในของ
เมล็ดมีสิ่งห่อหุ้ม (integuments) ล้อมรอบ

ketchup ซอส, ซอสมะเขือเทศ (ดู *catchup*)

ketosis โรคชนิดหนึ่งทำให้สัตว์พวกวัวนม
อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร และปริมาณน้ำนม
ลดลง (เกิดจากพิษของสารพวก *aceto*

acetic - β -hydroxy butyric และ *acetone*
ในเลือดมากเกินไป)

key 1. ลิ่ม* (อัดแรงรถไฟ) 2. แกน*, เอ็น
(*S. hold,holt*)

keyhole notch รอยเจาะรูปรุกุญแจ*

klasya pine สนสามใบ (ต้นไม้ในสกุล *Pinus
klasya*, Royle.)

kick ตี*, ตีกลับ* (*S. back lash*)

kickback น้ำยาส่วนเกิน (หลังอัด) (วน.)

kickback of preservative ปริมาณคืนกลับ
ของน้ำยา* (จากไม้) (วน.)

kid ลูกแพะหรือแกะ

kidding การตลก

kieselguhr ดินเบา, ชื่อหนึ่งของดินไดอะตอม

killing ไม้ยั่น* (*S. Sampson*)

killing point (of preservative) จุดฆ่า* (ของ
น้ำยาอบไม้)

kiln เตาอบแห้งชนิดหนึ่ง

kiln, blower เตาอบแบบเป่า*

kiln, charcoal เตาเผาถ่าน*

kiln, compartment เตาอบแบบห้อง*

kiln, condenser : kiln, condensing เตาอบ
แบบควบแน่น*

kiln, continuous เตาอบแบบต่อเนื่อง*
(*S. progressive kiln, tunnel kiln*)

kiln, cross-shaft เตาอบแบบเพลตามขวาง*

kiln, curtain เตาอบแบบม่าน*

kiln, dry(ing) เตาอบ* (*S. drier*)

kiln, external fan เตาอบแบบพัดลม
ภายนอก*

kiln, forced circulation เตาอบแบบเร่ง
อากาศหมุนเวียน*

kiln, furnace เตาอบแบบใช้เตาเผา*

kiln, internal fan เตาอบแบบพัดลมภายใน*

kiln, longitudinal shaft เตาอบแบบใช้เพลตามยาว*

kiln, natural circulation เตาอบแบบใช้อากาศหมุนเวียนตามธรรมชาติ*

kiln, progressive เตาอบแบบต่อเนื่อง*

kiln, recirculating เตาอบแบบใช้อากาศหมุนเวียนซ้ำ*

kiln, smoke เตาอบแบบรมควัน*

kiln, steam-jet เตาอบแบบพ่นไอน้ำ*

kiln, tunnel เตาอบแบบต่อเนื่อง*

kiln, ventilating เตาอบแบบระบายอากาศ*

kiln, water spray เตาอบแบบพ่นน้ำ*

kiln burn รอยต่างจากการอบ* (*S. kiln stain*)

kiln charge ปริมาณอบต่อครั้ง*

kiln-dry อบ, อบแห้ง*

kiln-dry moisture content ปริมาณความชื้นอบแห้ง*

kiln run 1. เวลาอบต่อครั้ง* 2. ปริมาตรไม้อบต่อครั้ง*

kiln sample ตัวอย่างอบ*, ไม้ตัวอย่าง (ในเตาอบ)

kiln schedule ตารางอบ*(ไม้) (*S. drying schedule*)

kiln seasoning การทำให้ไม้แห้งด้วยเตาอบ*

kiln stain รอยต่าง* (จากการอบ) (*S. kiln burn*)

kiln transfer truck รถขนถ่าย* (ในการอบไม้)

kiln truck รถบรรทุกไม้* (เข้าเตาอบ)

kingdom อาณาจักร

kingfisher นกกระเต็น, นกก้ากวม นกปากเหล็ก,

นกกินปลา (นกในวงศ์ *Alcedinidae* sp.)

kino 1. ชั้นหรือยางสีแดง (มีแทนนินมาก)
2. ไม้จำพวกทองกวาว 3. ยางไม้พวกทองกวาว คล้ายสีเสียด (*S. gum kino*)

kiss-me-quick พืชชาติเลื้อย (ไม้ดอกในสกุล *Brunfelsia hopeana*, Beath.)

kite 1. เขี่ยว 2. ว่าว 3. ใบเรือผืนที่อยู่บนยอดเสา

knapp balk ไม้เปิดปีกสองหน้า*

knapsack อุปกรณ์ที่สะพายไว้บนหลัง

knapsack cutter เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายหลัง

knapsack duster เครื่องพ่นสารเคมีชนิดฝุ่นแบบสะพายหลัง

knapsack seeder เครื่องหว่านเมล็ดแบบสะพายหลัง

knapsack sprayer เครื่องพ่นสารเคมีแบบสะพายหลัง

knead คลึง, นวด, ปั้น

knee 1. รากรูปเข่า, กิ่งง 2. ไม้คด* (*S. crook*)
3. ฉากเลื่อน*

knife ใบมีด* (*S. cutter*)

knife, bush มีดขอ, พร้าหวด*

knife, draw มีดขูด* (*S. shave*)

knife, riving 1. มีดผ่า* 2. แผ่นเหล็กกันหนีบ*

knife angle มุมปรับใบมีด, มุมปอกมุมผาน* (*S. knife pitch*)

knife angle mechanism, variable การปรับมุมปอกอัตโนมัติ, กลไกปรับมุมปอก*

knife bevel หน้าคมมีด*

knife clip ตัวหนีบใบมีดตัดแบบเคลื่อนที่กลับ
ฟันปลา

knifed เซาร่องด้วยใบมีด
knife height ความสูงคมมีด* (ปอกไม้)
knife pitch มุมปอกมุมฝาน*
knint-shed เครื่องมือเขตรกรรมที่ใช้กับพืชที่ปลูกเป็นร่อง มีใบมีดหลายอันเชื่อมติดกับคานและงานเป็นระยะๆ ห่างกันพอสมควร
knock-down 1. ตัดไฟลาม 2. อัตรตายทันที (กัญ.)
knoll เนิน, ภูเขาเล็กๆ , เขาเตี้ย
knot ตา* (ไม้), ปม (ดู gall)
knot, blind ตา(ไม้)ปิด*
knot, branch ตากิ่ง*
knot, dead ตา(ไม้)ตาย*
knot, enclosed ตาซ่อนใน*
knot, hollow ตากลวง* (*S. pitch knot*)
knot, live ตาเป็น*
knot, loose ตาหลวม*
knot, pin ตาเข็ม, ตาขนาดจิว*
knot, pith ตากลวง*
knot, punk ตาผุมาก*
knot, round ตากลม*

knot, sound ตาแข็งต้น*
knot, splay ตาหาม, ตารูปเดือย*
knot, tight ตาแน่น*
knot, unsound ตาผุ*
knot cluster ตารวม, กลุ่มตา*
knot hole รูตา* (ไม้), ช่องตา (ไม้)
knottig การลิดกิ่ง*, การลิดตา*
knot root foxtail หญ้าหางหมา [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Setaria geniculata*, (Lam) Beauv.]
knur : **knure** ปุ่มไม้
koel นกดูเหว่า (นกในสกุล *Eudynamys scolopacca*)
kohlrabi กะหล่ำปม (พืชในสกุล *Brassica oleracea*, L. var. *caulorapa*, Pasq.)
kokko จามจู้รี (ดู Indian walnut)
kouprey โคไพร (สัตว์ในสกุล *Bos sauveli*)
kwashiorkor อาการขาดสารอาหารจำพวกโปรตีนและคาร์โบไฮเดรต (เกิดกับเด็กอายุ 1-3 ปี)
kyllinga หญ้ากกดอกขาว (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Kyllinga monocephala*)

L

label ฉลาก
labeling ฉลากและเอกสาร
labellum กระเปาะ (กลีบดอกวงในอันหนึ่งในจำนวน 3 กลีบของดอกกล้วยไม้ซึ่งห่อตัวเป็นกระเปาะ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า lip)
labernum ชัยพฤกษ์ (ต้นไม้ในสกุล *Cassia nodosa*, Ham.)

labile รูปของสารที่สามารถเป็นประโยชน์ต่อพืชหรือจุลินทรีย์ได้ทันที
labiate กลีบดอกที่มีลักษณะเว้าแหว่ง
lac ครั้ง*
lac, button ครั้งแว่น*
lac, seed ครั้งเม็ด*
lac, shel : **shellac** ครั้งเกล็ด*, เชลแลค

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

lac, sticklac ครั่งดิบ*

lacerate คล้ายหนาม, รอยที่เว้าลึกลงไปอย่าง
ไม่เป็นระเบียบ

lac insect ตัวครั่ง

lacinate มีลักษณะเป็นแฉกๆ เช่นขอบใบของ
พืชบางชนิด

lack of dominance ดู gene, additive

lacolith หินอัคนีรูปเห็ด

lactation การให้นม

lactiferous มียางหรือของเหลวคล้ายน้ำมัน

lactometer มาตรน้ำมัน

lactose น้ำตาลนม

lacuna ช่องว่าง

lacustrine deposit ดินที่เกิดจากทะเลสาบ,
ตะกอนทะเลสาบ, สิ่งทับถมในทะเลสาบ

lacustrine plain ที่ราบทะเลสาบตื้นเขิน

ladder, bucking แทนทอนไม้*

ladder, jack สะพานซุง*, รางขึ้นซุง, ทางขึ้น
ซุง

lady of the night ราตรี (ไม้ดอกในสกุล
Cestrum nocturnum, L.)

lady palm จิ้ง (ปาล์มในสกุล *Rhapis excelsa*,
Henry.)

lageniform รูปน้ำเต้า

lagging ไม้กั้นดิน* (ในเหมืองแร่)

lagoon (ทับศัพท์) 1. ทะเลสาบน้ำเค็ม, แอ่ง
น้ำเค็มที่มีลักษณะแคบ ตื้น เกิดอยู่
ระหว่างแผ่นดินใหญ่กับเกาะสันดอน หรือ
กับเทือกปะการัง 2. แอ่งน้ำจืดเล็กๆ ใน
ทะเลสาบขนาดใหญ่หรือแม่น้ำ เกิดขึ้น
จากการที่มีสันดอนมาปิดกั้นส่วนใดส่วน
หนึ่งของทะเลสาบหรือแม่น้ำไว้

lagwood ท่อนฟืน

Lamarckism ทฤษฎีอันเกี่ยวกับวิวัฒนาการ
ของสิ่งมีชีวิตสืบเนื่องจากพันธุกรรมของ
acquired character

lamb แกะรุ่น, เนื้อแกะรุ่น

lamella แผ่นหรือชั้นบางๆ

lamella, middle ชั้นเชื่อมเซลล์* (*S. inter-
cellular layer*)

lamellate มีแผ่นคล้ายครีบบลา

lamina(e) 1. แผ่นใบ, ส่วนข้างๆ ใบพืชที่มีคม
(*S. leaf blade*) 2. ชั้น*, แผ่น (ไม่ประกบ)

laminant วัสดุประสาน

laminated แขนบประกบ, ประสาน, เรียงเป็นชั้นๆ

laminated beam คานไม้ประกบ*

laminated bending การดัดประกบ*

laminated construction การประกอบแบบ
ประกบ, การประกอบแบบประสาน

laminated wood ไม้ประกบ, ไม้ประสาน

lamination การซ้อนเรียงกันเป็นชั้นๆ

lamin board แผ่นไม้อัดใส่ไม้ประกบตั้ง*

lamivated เป็นชั้นๆ หรือแผ่นบางๆ

lammas shoot นอ่อกพื้นตัว

lanate ขนปุย

lanceolate รูปคล้ายใบหอก, ลักษณะรีมีฐาน
กว้างปลายเรียว

lancet ลางสาด (ไม้ผลในสกุล *Lansium
domesticum*, Corr.) (*S. lansium*)

land, agricultural พื้นที่ๆ ใช้ในการผลิต
ทางการเกษตร เช่น ใช้ในการปลูกพืช เลี้ยง
สัตว์

land, arable พื้นที่ๆ มีคุณสมบัติทางกายภาพ
ดี ต้องการการคราดไถพรวนเพียงเล็กน้อย

- น้อยก็สามารถปลูกพืชได้ดี
- land, arid** พื้นที่แห้งแล้ง
- land, bad** พื้นที่ๆ ปล่อยให้ว่างเปล่าเพราะไม่สามารถปลูกพืชได้ เนื่องจากดินอุกขะล้าง เป็นพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ มีลำห้วยผ่านหลายแห่ง
- land, crop** ที่ๆ ใช้สำหรับการปลูกพืชยกเว้นป่าไม้
- land, crown** ที่ดินของหลวง
- land, forest** ที่ๆ ใช้สำหรับทำป่าไม้ ปลูกไม้ที่มีอายุยาวนาน
- land, grazing** ที่สำหรับปลูกหญ้าให้สัตว์เข้าไปเล็ม หรือปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือใช้ในการปลูกพืชคลุม พืชหมุนเวียน
- land, marginal** ที่ดินชายขอบ
- land, plane** เครื่องจักรขนาดใหญ่ใช้สำหรับปราบพื้นดินให้ราบเรียบ
- land, scab** พื้นดินที่มีหินโผล่ขึ้นตามผิวดินหลายๆ แห่ง หรือเป็นดินที่มีเกลืออยู่ ไม่สามารถปลูกพืชได้
- land, waste** พื้นที่ทั่วไปซึ่งไม่สามารถใช้ในการเพาะปลูกหรือใช้ประโยชน์ได้
- land appraisal** การประเมินราคาที่ดิน
- land capability classification** การจำแนกสมรรถนะที่ดิน
- land capability map** แผนที่สมรรถนะที่ดิน
- land classification** การแบ่งชนิดของพื้นที่ดินที่มีลักษณะเฉพาะตามความสามารถในการผลิต
- land clearing and improvement** การบุกเบิกปรับปรุงพื้นที่นา
- land consolidation** การจัดรูปที่ดิน
- land development** การพัฒนาที่ดิน
- land economics** เศรษฐศาสตร์ที่ดิน
- landform** ธรณีสัณฐาน, ภูมิสัณฐาน, ลักษณะแผ่นดิน
- land fragmentation** การแบ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย
- landing** 1. หมอนรวมไม้* (วน.) 2. ท่าเรือ (S. *log dump, yard*)
- land management** การจัดการที่ดิน
- land mass** มวลแผ่นดิน
- land plain** เครื่องปรับระดับพื้นนา
- land reclamation** การปรับปรุงบำรุงดิน, การทำให้ดินมีความสามารถในการผลิตมากขึ้น โดยการเปลี่ยนลักษณะเดิมของสิ่งแวดล้อม
- land reform** การปฏิรูปที่ดิน
- land resources** ทรัพยากรที่ดิน
- land resources development** การพัฒนาทรัพยากรที่ดิน
- landscape** ภูมิประเทศ, ภูมิทัศน์*, ภูมิภาพ, พื้นที่ๆ มีลักษณะเฉพาะซึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์
- landscape gardening** การทำสวนไม้ประดับ
- landscape ornamentals** วิชาว่าด้วยการตกแต่งสถานที่
- landside** แผ่นดินข้าง (แผ่นเหล็กด้านข้างไถหัวหมู ติดกับส่วนล่างของใบไถ ช่วยรับแรงด้านข้างและช่วยไม่ให้ไถแกว่งขณะทำงาน)
- landside heel** สันไถ
- landslide** แผ่นดินถล่ม*, แผ่นดินเลื่อน
- landtax** ภาษีที่ดิน
- landtax, graduated** การเก็บภาษีที่ดินแบบ

- A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
- ภาษีเสริม
- land tenure** การถือครองที่ดิน
- land type** ชนิดของพื้นที่ๆ แบ่งออกตามลักษณะของดิน ลมฟ้าอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ หินและพืชพื้นเมืองที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นๆ
- land use** การใช้ที่ดิน
- land use planning** การวางแผนการใช้ที่ดิน
- land utilization** การใช้ประโยชน์ที่ดิน
- land value tax** การประเมินภาษีที่ดิน
- langurs : leaf monkey** ค่าง
- lantana** ผกากรอง (ไม้ดอกในสกุล *Lantana camara*, L. และ *Lantana canescens*, L.)
- lanulose** ขนปุยสั้นมาก
- lap(ped) joint** รอยต่อเกย*
- lap wing** นกกระแตแต้แว๊ด, นกต้อยติวิด
- lap wood** เศษไม้ปลายไม้*
- large crab grass** หญ้าตีนนก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Digitaria sanguinalis*, (L.) Scop.]
- lark** นกจาบฝน
- larva** หนอน, ตัวอ่อนของสัตว์เล็กๆ (แมลงที่ไขในน้ำและปลา)
- latch** 1. กลอน, สลัก 2. ยึดติดกันด้วยสลัก
- latent bud** ตาแฝง เป็นตาที่พักตัว จะเจริญต่อไปเมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสม
- latent disease** เชื้อแอบแฝง (เชื้อโรคที่เข้าไปอยู่ในพืชหรือสัตว์แล้ว แต่ยังไม่แสดงอาการออกมา)
- lateral** ด้านข้าง, ส่วนที่เกิดตามด้านข้าง (เช่น กิ่งไม้ คลอง ซอย ฯลฯ)
- lateral band** แถบข้างตัวปลา (ปม.)
- lateral row** แถวข้างตัวปลา
- laterite** ดินลูกรัง, ดินแดง, ดินแลง
- laterites, pisolitic** กรวดลูกรัง
- laterites, vesicular** ดินศิลาแลง
- lateritic soil** ดินสนิมเหล็ก, ดินลูกรัง
- laterization** การแปรสภาพเป็นลูกรังหรือศิลาแลง, การเกิดศิลาแลง
- late variety** พันธุ์หนั๊ก
- late wood** เนื้อไม้ปลายฤดู* (การเติบโตลดลง)
- latex** น้ำยาง*
- latex trace** รอยน้ำยาง*
- latex tube** ท่อน้ำยาง*
- lath** ไม้ระแนง*
- lath, sowing : lath, seeding** เครื่องหยอดเมล็ด
- lath house** เรือนเพาะชำที่สร้างขึ้นด้วยไม้ระแนงเพื่อให้แสงและลมผ่านเข้าออกสะดวก
- laticifer** เซลล์น้ำยาง*, เซลล์หรือกลุ่มเซลล์ที่มีของเหลวหรือยางสีต่างๆ
- latitude** เส้นรุ้ง, เส้นวิถันดร
- latosol** ดินแดง
- laughing thrush** นกกระราง (นกในสกุล *Garrulus* sp.)
- laurel** รกฟ้า (พืชในสกุล *Terminalia tomentosa*, Presl.)
- lava** ลาวา*, หินลาวา
- lawn** สนามหญ้า
- lax** หลวม
- lay, to** ออกไข่, วางไข่
- lay-by** ที่พักรถริมทาง*, ที่หลีกรถ* (*S. turn-*

out)

layer 1. ไกล่ไข่ (สว.) 2. ชั้นของผิวหนัง

layer, to ทาบกิ่ง, ตอนกิ่ง

layer, annual วงรอบปี, ชั้นวงปี*

layer, growth ชั้นการเพิ่มพูน, ชั้นการเติบโต*

layer, impeding ชั้นหินที่บดน้ำ

layering การทับกิ่ง, การตอนกิ่ง (การทำให้ ส่วนของพืชเกิดรากขณะที่ยังติดอยู่กับต้น แม่)

layering, air (marcotting) การตอน

layering, compound (serpentine) การทับ กิ่งเชิงซ้อน

layering, simple การทับกิ่งแบบง่าย

layering, stool (mound) การทับกิ่งแบบกลม โคน

layering, tip การทับกิ่งแบบปลายทิ่ม

layering, trench การทับกิ่งแบบคู

laying ที่ให้ไข่

laying in การบากกาน* (S. rounding up, setting up)

lay-up 1. ไม้เรียงเพื่ออัด 2. สิ่งประนัง* (S. assembly)

LD₅₀ (lethal dose of 50 percent; median lethal dose) ปริมาณของสารพิษที่ทำให้ สัตว์ทดลองตายไปครึ่งหนึ่ง (50 เปอร์เซ็นต์) บอกเป็น มก. ต่อน้ำหนัก สัตว์ทดลอง 1 กก. (เช่น LD₅₀ = 75 หมายความว่าสัตว์ทดลองหนักตัวละ 1 กก. จำนวน 100 ตัว กินสารนี้เข้าไปตัวละ 75 มก. สัตว์จะตายไป 50 ตัว)

leach ชะล้าง

leachate สารละลายที่ได้จากการชะล้างดินด้วย

น้ำหรือน้ำยา

leached-zone ore สินแร่ในชั้นที่ถูกชะล้าง

leaching การชะล้าง*, การชะละลาย, การ เคลื่อนย้ายวัตถุต่างๆ ในรูปสารละลาย

leaching fraction สัดส่วนการชะละลาย

leaching requirement ความต้องการชะ-ละลาย

lead 1. ส่วนเฉียง* (ใบเฉียง) 2. เส้นทางส่ง ออก* 3. รอกนำ* (S. lead block)

lead block รอกนำ*

leader ยอดนำ, กิ่งยอด, ส่วนที่ต่อจากลำต้น ขึ้นไป

leader, multiple ยอดนำควม

leader type (training) การแต่งกิ่งโดยทั้งกิ่ง ยอด (leader) ไว้ และมีกิ่งใหญ่แยกออก ทำให้ทรงพุ่มคล้ายปิรามิด เรียกอีก อย่างไม่หนึ่งว่า “pyramid type”

lead-in การตั้งเลื่อยดับเอนหน้า*

lead line สายลาก*

lead wort พยับหมอก (ไม้ประดับในสกุล *Plumbago capensis*, Thumb)

leaf axil มุมง่ามใบ

leaf bird นกเขียวก้านตอง (นกในสกุล *Chloropsis* sp.)

leaf blade แผ่นใบ

leaf bud ตาใบ

leafiness การมีใบมากหรือน้อย

leaflet ใบย่อย

leaf miner หนอนชอนใบ

leaf mould ใบไม้ผุ

leaf mustard ผักกาดเขียว (พืชในสกุล *Brassica juncea*, Coss.)

A leaf primordium จุดกำเนิดใบ
B leaf-root รากจากใบ
C leaf scar รอยแผลเป็นบนต้นหรือกิ่งหลังจาก
D ที่ใบร่วงหล่นไปแล้ว
E leaf sheath กาบใบ
F leaf spot โรคใบจุด
G leaf stock ก้านใบ (ดู petiole)
H leafy bladder wort สาหร่ายดอกเหลือง
I (วัชพืชน้ำในสกุล *Utricularia foliosa*,
J L.)
K lean เนื้อแดง, เนื้อส่วนที่มีไขมันน้อย
L lease, timber สัมปทานการทำไม้
M leathery ลักษณะคล้ายขนนก
N leaven ทำให้ฟู, สารที่ทำให้ฟู (เช่น เชื้อยีสต์
O โซเดียมคาร์บอเนต)
P leek กระเทียมใบ (พืชในสกุล *Allium porrum*,
Q L.)
R leeward ด้านอับลม
S legend คำอธิบายสัญลักษณ์
T legitimate family ต้นพืชที่ได้มาจากพ่อแม่ซึ่ง
U ระบุประวัติ
V legume ฝักของพืชตระกูลถั่ว, ผลเดี่ยวที่แตก
W ได้ เวลาแตกจะแตกตามตะเข็บผลทั้งสอง
X ข้าง (*S. pod*)
Y lemma กลีบดอกอันในของพืชตระกูลหญ้า
Z lemon มะนาวฝรั่ง (พืชในสกุล *Citrus lemon*,
 Burm. f.)
 lemonade น้ำมะนาว (เครื่องดื่ม)
 lemon grass ตะไคร้ [พืชในสกุล *Cymbopogon citratus*, (DC.) Stapf.]
 length, gauge ช่วงความยาวเสียรูป*, ช่วงวัด
 การเสียรูป

lengths, odd ความยาวคี่* (ฟูต), ความยาว
 คละ* (ใช้ในสหรัฐอเมริกา)
 lens stereoscope กล้องมองภาพสามมิติชนิด
 เลนส์
 lentical รุหายใจ* (ลำต้น, ราก), รุเล็กลง ใน
 periderm ของไม้เนื้อแข็ง
 lenticular รูปกระสวย
 lenticular ray รัศมีรูปกระสวย*
 leopard, clouded เสือลายเมฆ (สัตว์ในสกุล
Neofelis nebulosa)
 leopard of panther เสือดาว, เสือดำ (สัตว์
 ในสกุล *Panthera pardus*)
 lepidote ผิวมีเกล็ดขาว
 leptospirosis โรคที่เกิดจากเชื้อ spirochete ใน
 โค กระบือ แพะ แกะ ทำให้ลูกมีโลหิต
 เป็นพิษ เกิดการแท้งในสัตว์ นานนมลด เยื่อ
 ตาอักเสบ น้ำลายไหล กล้ามเนื้อแข็งตึง
 lesion แผลโรค, รอยโรค, วิการ (อาการผิด
 ปกติของอวัยวะและเนื้อเยื่อซึ่งเกิดจาก
 โรค)
 letdown การปล่อยหรือขับออกมา (เช่น การ
 ปล่อยน้ำนมออกจากเต้า)
 lethal สารหรือปัจจัยทางพันธุกรรมที่ทำให้เกิด
 การตายขึ้นในอินทรีย์ที่มีสารดังกล่าว
 lethal, to ทำให้ตาย, ร้ายแรง
 lethal factors ยีนซึ่งเมื่ออยู่ในสภาพ homo-
 zygous จะเป็นพิษโดยทางใดทางหนึ่ง
 ทำให้พืชหรือสัตว์ที่มียีนดังกล่าวนี้ตาย
 lethality ร้ายแรง, ถึงตาย
 lettuce ผักกาดหอม (พืชในสกุล *Lactuca*
sativa, L.)
 lettuce, asparagus ผักกาดหอมใบฝอย

- (พืชในสกุล *Lactuca sativa*, L. var. *asparagina*)
- lettuce, cos** ผักกาดหอมใบห่อยาว (พืชในสกุล *Lactuca sativa*, L. var. *longiflora*)
- lettuce, curled** ผักกาดหอมใบหยิก (พืชในสกุล *Lactuca sativa*, L. var. *crispa*)
- lettuce, head** ผักกาดหอมหัว (พืชในสกุล *Lactuca sativa*, L. var. *capitata*)
- leucoplast plastid** ที่ไม่มีสี
- leukosis** โรคตับใหญ่ในสัตว์ปีก
- levee** สันดิน, สันริมแม่น้ำ, สันดินริมน้ำ
- lever** งัด, คานงัด
- lever-operated** ทำงานด้วยหลักของคานงัด
- leza wood** เสลาเปลือบบาง (ต้นไม้ในสกุล *Legerstroemia tomentosa*, Presl.)
- liana : liane** พืชเถา, เถาวัลย์
- libido** ความคึกคะนองทางเพศ, ความสมบูรณัมพันธุ์ในตัวผู้
- libitum** ดู ad libitum
- licence, timber** ใบอนุญาต
- lichenology** วิทยาไลเคน
- lichens** (ทับศัพท์), ขี้ตะไคร่น้ำ, พืชที่เกิดจากการอาศัยอยู่ร่วมกับระหว่างเชื้อเห็ดรากับสาหร่าย
- lid** ไม้รองหัวเสาอุโมงค์*, คานหัวเสาอุโมงค์
- lid, foot** ไม้รองตีนเสาอุโมงค์*
- life, pot** อายุการผสม*
- life, shelf** อายุการเก็บ (กาว)*
- life, working** อายุการผสม*
- life cycle** ชีพจักร, วัฏจักรชีวิต
- life span** อายุขัย
- lifetime** ชั่วชีวิต
- lift** ช่วงยก (ปั้นจั่น)*
- lift, to** ถอนย้าย
- lift net** บาม (เครื่องมือดักสัตว์น้ำลักษณะคล้ายกับขอยก แต่เอาแขนยอไว้ด้านล่าง)
- lift net, big** เครื่องมืออวนพวกกว้านยก
- lift net, boats** อวนยก (อวนรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสขนาดใหญ่ ใช้เรือ 4 ลำปูอวน เมื่อปลาเข้าในอวนแล้วจึงยกขึ้นพร้อมๆ กัน)
- lift net, hand** ยอ (เครื่องมือประมงประเภทอวนชนิดหนึ่ง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสมีคันไม้ผูกชายอวนทั้งสี่ด้าน มีคันยก ใช้วางดักสัตว์น้ำในที่ตื้นโดยทั่วไป)
- lift truck** รถยกแบบง่าม*
- ligament** เอ็น, ตัวเชื่อมระหว่างอวัยวะสองชิ้น
- light** (สี) อ่อน, จาง (ปลู.)
- light demander** พืชชอบแสง
- lightning shake** รอยร้าวจากแรงอัด, รอยร้าวจากพายุฝน
- light pruning** การตัดแต่งที่ตัดเอาเนื้อที่ๆ จะให้ดอกผลออกประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์
- light requirement** ความต้องการแสง
- light soil** ดินเนื้อหยาบ
- light stain** รอยด่างสีจาง*
- lightwood** ไม้สนยางมาก*
- light yolk** ไข่แดงส่วนที่มีสีจาง
- ligneous** ทำด้วยไม้, เป็นเนื้อไม้
- lignification** การแปรสภาพเป็นลิกนิน*, การเคลือบของลิกนินบนผนังเซลล์
- lignify, to** กลายเป็นไม้
- lignin** ลิกนิน* (อินทรีย์สารที่มีคาร์บอนสูงคล้ายเซลลูโลส เป็นส่วนประกอบสำคัญของเนื้อเยื่อไม้ เป็นสารที่สัตว์ย่อยไม่ได้)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

และซัดขวางการย่อย)

ligniperdous ทำลายไม้**lignose : lignous** เป็นไม้**lignostone** ไม้อัดแข็ง***ligulate** ลักษณะเป็นแผ่นคล้ายลิ้น, รูปลิ้น***ligule** 1. ลิ้นกาบ, ตั้งหรือส่วนที่ยื่นออกมาจากข้อต่อระหว่างก้านใบกับใบในพืชตระกูลหญ้า 2. ส่วนของดอกที่มีลักษณะเป็นแฉกหรือรัศมี เช่น ในดอกทานตะวัน**liguum aloes** กลุขณา, ไม้หอม (ต้นไม้ในสกุล *Aquilarea agallocha*, Roxb.)**lily** 1. บัวผัน, บัวเผื่อน (ไม้ดอกในสกุล *Nymphaea cyanea*, Roxb. และ *Nymphaea stellata*, Wild.) 2. พลับพลึง, พลับพลึงดอกแดง (ไม้ดอกในสกุล *Crinum asiaticum*, L. และ *Crinum asiaticum*, Donn)**lily, Amazon** บัววิคตอเรีย (ไม้ดอกในสกุล *Victoria regia*, Lindl.)**lily, black** มังกรดำ (พืชในสกุล *Tacca chantrieri*, Andre.)**lily, Barbados** ว่านสีที่ศ (ดู Barbados lily)**lily, Brisbane** ว่านนกคุ้ม, ว่านนางกวัก (ดู Brisbane lily)**lily, fairy** (บัวฝรั่ง, บัวจีน (ไม้ดอกในสกุล *Zephyranthus rosea*, Lindl.)**lily, giant water** บัววิคตอเรีย (ดู Amazon lily)**lily, impala** ชวนชม (ดู impala lily)**lily, powder puff** ว่านแสงอาทิตย์ (ดู blood flower)**lily, royal water** บัววิคตอเรีย (ดู Amazon

lily)

lily, water บัวกินสาย, บัวชม, บัววงกลมผี, บัวแดง บัวแฉก (ดู water lily)**limb** กิ่งก้าน, ส่วนของกลีบดอกที่ยื่นออกมา**limbing** การลิดกิ่ง***lime** 1. ปูนขาว, หินปูน (ปฐ.) 2. มะนาว (พืชในสกุล *Citrus aurantifolia*, Swingle และ *Citrus medica*, L.) 3. มะนาวเทศ (พืชในสกุล *Citrus trifolia*, P. wils.)**lime, agriculture** ปูนทางเกษตร**lime, burned : lime, burnt** ปูนสุก**lime, carbonate of** ดินสอพอง**lime, caustic** ปูนสุก**lime, fluid** ปูนขาวเหลว**lime, hydrated** ปูนขาว [Ca(OH)₂]**lime, kaffer : lime, leech** มะกรูด (ดู kaffer lime)**lime, lump** ปูนสุก**lime, quick** ปูนสุก**lime, slaked** ปูนขาว [Ca(OH)₂]**lime, unslaked** ปูนสุก**lime concretion** มวลปูนพอก**lime-juice** น้ำมะนาว (เครื่องดื่ม)**lime pan** ชั้นदानหินปูน**lime requirement** ความต้องการปูน (ปริมาณปูนขาวที่ต้องใส่ลงไปดินเพื่อแก้ความเป็นกรดของดินให้ดินมีปฏิกิริยาเป็นกลาง)**limestone** หินปูน*, หินที่ประกอบด้วยแคลเซียมคาร์บอเนต**liming** การใส่ปูนขาว**liming material** วัสดุปูน, วัสดุปูนเกษตร**liming material, agricultural** วัสดุปูน, วัสดุ

ปุณเกษตร

limit, proportional ขีดจำกัดคตินรูป*

limnocharis นางกั๊ก, ตาลปัตรฤๅษี, บัวกั๊ก
[วัชพืชน้ำในสกุล *Limnocharis flava*,
(L.) Buchen.]

limnology ชลธารวิทยา

limnoria เพรียงกั้ง* (*S. gribble*)

line 1. สายพันธุ์ (พธ.) 2. สาย* (วน.)

line, aerial สายหลักลอยฟ้า*

line, back สายดิ่งกลับ*

line, drag สายลาก*

line, grass สายช่วย*

line, guy สายระยาง*

line, haul-back สายดิ่งกลับ*

line, inbred สายพันธุ์แท้

line, isogenic พืชซึ่งมีลักษณะทางพันธุกรรม
เหมือนกันทุกอย่างยกเว้นยีน (gene) ไม่ที่คู่
(พธ.)

line, lead สายลาก*

line, main สายลาก*

line, move สายย้ายเครื่องกว่าน*

line, operating สายลาก*

line, pull-back สายดิ่งกลับ*

line, return สายดิ่งกลับ*

line, sister สายพันธุ์ซึ่งมีพ่อแม่ร่วมกัน

line, skidder : line, skidding สายลาก*

line, sky สายหลักลอยฟ้า*

line, slack (pulling) สายลากหย่อน*

line, spotting สายเทียบรถ*, สายเลื่อนรถ,
สายบังคับรถ

line, straw สายช่วย*

line, track สายหลักลอยฟ้า*

line, trip สายดิ่งกลับ*

line, yarding สายลาก*

linear 1. ลักษณะแคบยาว เช่น ไบพู่
2. ตามยาว

linear pit หลุมผนังเซลล์แบบเส้น*

lineate เป็นเส้น

line breeding ดู inbreeding

line of descent สายพันธุ์

line out, to ซ้ำ, ปลูกเป็นแถว

line selection การคัดเลือกสายพันธุ์

link โข้, ห่วง, ต่อยึดกัน

link, chain โซ่โซ่

link, drag โซ่ลาก (โซ่สั้นๆ ของเครื่องหยอด
เมล็ด ใช้ลากกลบดินโดยไม่ทำให้ดินแน่น
จนเกินไป)

linkage การเกาะกลุ่มของยีน, การเกี่ยวโยงซึ่ง
กันและกันของยีนต่างๆ บนโครโมโซม
เดียวกัน, ยีนที่แสดงความสัมพันธ์อัน
เนื่องมาจากมีตำแหน่งอยู่บนโครโมโซม
เดียวกัน

linkage group กลุ่มของยีนทั้งหมดบน
โครโมโซมแต่ละแท่ง

linkage map ผังแสดงตำแหน่งของยีนแต่ละ
ตัวบนโครโมโซม

lion's ear ฉัตรพระอินทร์ [วัชพืชเขตร้อนใน
สกุล *Leonotis nepetaefolia*, (L.) R.Br.]

lip 1. ราง*, รางรอง (วน.) 2. ดู labellum

lipase น้ำย่อยที่ย่อยไขมันให้เป็นกลีเซอริน
และกรดไขมัน

lipolytic เกี่ยวกับการย่อยไขมันหรือน้ำมัน

lipophilic ชอบไขมัน

liquefaction การทำให้เหลว, การลดความ

หนีดเหนียว

liquefy ทำให้เหลว, ลดความหนืดเหนียว

liquid glue กาวเหลว*

liquid fertilizer ปุ๋ยน้ำ, ปุ๋ยเหลว

liquid limit : LL ชีดจำกัดความเหลว

liquid white ไขน้ำค้ำ (ไขขาวเหลวๆ)

liquor เหล้า, เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ชนิดหนึ่ง มีแอลกอฮอล์ร้อยละ 30 และน้ำตาลร้อยละ 50 ใช้ดื่มหลังอาหาร

liquor, black น้ำยาใช้แล้ว, น้ำยาดำ*

liquor, sulphite : liquor, waste น้ำยาล้างไฟท์ที่ใช้แล้ว*

lishing การยกลูกฟูก

lista เครื่องมือกลกรรมชนิดหนึ่ง ใช้ในการไถเพื่อยกร่องสำหรับปลูกพืช เช่น ข้าวโพด ถั่ว

litchi ลิ้นจี่ (ไม้ผลในสกุล *Litchi chinensis*, Sonn. และ *Nephelium litchi*)

lithic contact แนวสัมผัสหินแข็ง

lithologic discontinuity ความไม่ต่อเนื่องทางธรณีวิทยา

lithology วิทยาหิน

lithosol (skeleton soil) ดินชนิดหนึ่งซึ่งชั้นของดินยังไม่แสดงออกมาให้เห็นชัดประกอบด้วยหินที่แตกออกมาโดยยังไม่ถูกทำให้สลายตัวอย่างสมบูรณ์ พื้นที่เป็นที่ลาดชันมาก (lithorock)

lithosphere ผิวโลก, เปลือกโลก, ธรณีภาค, หินดาน

litter 1. วัสดุรองพื้น (เช่น แกลบ ขี้เลื่อย) 2. เศษซากพืช, เศษกิ่งไม้ใบไม้ที่กองทับถมอยู่บนผิวดิน 3. ครอก (ลูกสัตว์ที่เกิดในคราวเดียวกัน)

little barnyard grass หญ้าแกวกลีสมพู, หญ้าแกว [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Echinochloa colonum*, (L.) Link.]

little iron weed หญ้าละออง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Vernonia cineria*)

littoral ชายทะเล

live burning การเผาสด*

live knot ตา(ไม้)เป็น*

live load(ing) ภาระจร, น้ำหนัก(บรรทุก)จร*

live roll(er)s ลูกกลิ้งกำลัง*

livestock ปศุสัตว์ (โดยทั่วไปหมายถึงสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ)

livestock renching การเลี้ยงปศุสัตว์

liveweight น้ำหนักตัว, น้ำหนักมีชีวิต

living fossil พืชที่ยังมีเหลืออยู่เพียงชนิดเดียวในอันดับ (order) หรือสกุล (genus) [เช่น ต้นแป๊ะก๊วยหรือ maidenhair tree (*Ginko biloba*)]

lizard เลื้อนไม่ง่าม*

LNG : liquefied natural gas ก๊าซธรรมชาติเหลว

load(ing) 1. วัสดุน้ำหนัก 2. ภาระ*, น้ำหนักบรรทุก* 3. ปริมาณจุดซึม*

load, axial น้ำหนักตามแนวแกน*

load, bucking น้ำหนักกดโค้ง*

load, bunk ชุงบรรทุกชั้นล่าง

load, centre-point น้ำหนักตรงจุดกึ่งกลาง*

load, concentrated น้ำหนักตรงเฉพาะจุด*

load, dead น้ำหนักคงที่*

load, distributed น้ำหนักกระจาย*

load, eccentric น้ำหนักนอกแนวแกน*

load, four-point น้ำหนักสี่จุด*

- load, impact** น้ำหนักกระแทก* (*S. shock load*)
- load, live** น้ำหนักจร*
- load, long duration** น้ำหนักระยะยาว*
- load, maximum** น้ำหนักสูงสุด*
- load, moving** น้ำหนักเคลื่อน* (*S. load, rolling*)
- load, proof** น้ำหนักรับรอ*
- load, rolling** น้ำหนักกลิ้ง* (*S. load, moving*)
- load, safe** น้ำหนักปลอดภัย*
- load, shock** น้ำหนักกระแทก*
- load, static** น้ำหนักสถิต*
- load-deformation curve** กราฟน้ำหนักต่อการเสียรูป*
- loader** เครื่องยก* (*S. jammer*)
- loader, front-end** ดู loader, front mounted
- loader, front mounted** เครื่องยกที่มีชิ้นส่วนซึ่งใช้จับวัสดุติดอยู่ด้านหน้า
- loader, gripper** เครื่องยกชนิดมีมือหนีบ
- loading jack** แม่แรงยกบรรทุก*
- loading tripod** ปั้นจั่นสามขา*
- loam** ดินร่วน
- loam, tropical red** ดินแดงร่วน
- loamy sand** ดินร่วนปนทราย มักประกอบด้วยดินเหนียว ดินตะกอน ทราย และกรวด
- lobe** กลีบ, พู, ตอน, ส่วนของดอกหรือใบที่มีลักษณะคล้ายหูใบ เกิดจากการหยักหรือเว้าของส่วนนั้นๆ
- lobed** เป็นหยัก*
- lobster claw** ก้ามก้ามกุ้ง, ก้ามก้ามกุ้ง (ช่อห้อย) (ไม้ประดับในสกุล *Heliconia humilis* และ *Heliconia plalystachys*)
- lobule** กุ้ง, กระเปาะเล็กๆ ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
- local** เฉพาะที่, เฉพาะท้องถิ่น
- localisation** การประจำที่
- locality** ท้องถิ่น
- locality, factor of** ปัจจัยท้องถิ่น
- locality class** ชั้นคุณภาพท้องถิ่น
- loci** ดู locus
- locule** ช่องว่างภายในรังไข่อาจมีมากกว่า 1 ช่อง
- loculicidal** แตกตามแนวกึ่งกลางของรูรังไข่
- locus** จุดหรือตำแหน่งที่อยู่ของยีนแต่ละตัวบนโครโมโซม
- locust** ตั๊กแตน
- lodge, to** ล้ม, ล้มค้าง, ลากค้าง, เอนราบ (*S. hang-up*)
- lodicule** ส่วนของพืชที่มีลักษณะบางๆ เกิดอยู่บนบริเวณฐานของรังไข่ของพืชตระกูลหญ้า จะพองโตและดันเอากลีบนอกของดอกให้เปิดออกเมื่อถึงคราวดอกบาน
- loess** ดินลมหอบ*
- log** ชุง*
- log, to** 1. ทอนเป็นชุง* 2. ทำไม้*
- log, binding** ชุงทับตรึงโซ่*
- log, breastwork** หลักกันชุง*
- log, butt** ชุงท่อนโคน* (*S. butt length*)
- log, die-squared** ชุงเหลี่ยมเต็ม*
- log, head** ชุงนำ*, ชุงฐานนำ*, ชุงท่อนปลาย* (*S. top log*)
- log, peeler** ชุงไม้ปอก*
- log, piped** ชุงกลาง*
- log, round** ชุง, ชุงกลม*

A log, saw ชุงไม้เลื่อย* (S. sawtimber)

B log, squared ชุงไม้เหลี่ยม*

C log, stay ที่ยึดชุง* (แบบครึ่งปอกครึ่งฝาน)

D log, top ชุงท่อนปลาย* (S. head log)

E log, trap ชุงดักแมลง

F log, veneer ชุงไม้บาง*

G log boat เลื่อนลากชุง*

H log carriage แท่นป้อนชุง* (S. saw carriage)

I log chute รางชุง, รางปล่อยชุง*

J log deck 1. หมอนไม้*, กองชุง (S. deck)

K 2. ชานพักชุง* (S. mill deck) 3. ที่ลงไม้*

L log dump 1. หมอนรวมไม้* 2. ที่ลงไม้*

M logger คนงานทำไม้*, คนทอนไม้*
(S. bucheron, lumberjack)

N logger, hand คนงานทำไม้ด้วยแรง*

O logger, truck คนขับรถลากไม้, คนงานทำไม้
ด้วยรถ*

P logging การทำไม้* (S. lumbering)

Q logging, full-tree การทำไม้ทั้งต้น* (S. log-
ging, whole tree)

R logging, hot การทำไม้ด่วน*

S logging, integrated การทำไม้เพื่อออก
ประโยชน์, การทำไม้เบ็ดเสร็จ*

T logging, log-length การทำไม้ท่อนสั้น*
(S. logging, shortwood)

U logging, long การทำไม้โดยทอนเป็นท่อน
เดียวตลอดลำต้น

V logging, selective การทำไม้แบบเลือกตัด, การ
ฟันตัด

W logging, shortwood การทำไม้ท่อนสั้น*

X logging, whole tree การทำไม้ทั้งต้น* (S. log-
ging, full-tree)

Y logging and cutting, over การทำไม้หรือตัด
ไม้ ออกมากเกินไป

Z logging arch คานโค้ง, เหล็กโค้ง* (ยกหัวชุง)

logging depot ปางทำไม้*

logging locomotive รถจักรลากไม้*

logging methods วิธีการทำไม้*

logging scissors คีมจับชุง*

logging sled(ge) เลื่อนลากไม้*

logging tongs คีมจับชุง*

logging wheels ล้อลากไม้* (S. big wheels,
high wheels, katydid, slip-tongue cart,
sulky, timber wheels, whim, whin)

log haul-up สะพานชุง* (S. hoist, jack lad-
der, jack slip, jack works)

log jack แม่แรงยกชุง*

log jam ติดสุม* (พ่ายัพ), ติดเค็ก*

log kicker เครื่องผลักชุง*

log lift เครื่องยกชุง*

log mark เครื่องหมายชุง*

log pond บ่อชุง*, บ่อเก็บชุง (S. mill pond)

log rules ตารางไม้แปรรูปจากชุง*

log run ปริมาณไม้แปรรูปได้ (ไม่รวมไม้
คุณภาพต่ำ สำหรับไม้ใบกว้าง)

log saw เลื่อยเปิดปีก

log scale 1. การประเมินไม้แปรรูป* (จากชุง)
2. การวัดชุง* 3. ไม้วัด*

log-scale board foot บอร์ดฟุตชุง*

log sled(ge) เลื่อนลากชุง* (S. scoot)

log tally บัญชีชุง*

log tramway ทางรถรางขนชุง*

log turner เครื่องพลิกชุง* (S. nigger)

logwood 1. ไม้ที่ให้สีชนิดหนึ่ง 2. ท่อนพิน

- loin** เนื้อสัน, พันที่หน้าตัดเนื้อสัน, บั้นเอว
- loment** ผลของพืชตระกูลถั่วชนิดหนึ่ง มีเยื่อแบ่งผนังออกเป็นตอนๆ แต่ละตอนมีเมล็ด 1 เมล็ด เช่น ฝักราชพฤกษ์ เป็นต้น
- longan** ลำไย (ไม้ผลในสกุล *Euphoria longana*, Lamk.)
- long butt** หัวซุงตัดทิ้ง*
- long column** เสายาว*
- long cord** คอร์ดยาว*
- long duration load(ing)** น้ำหนักระยะยาว*
- longevity** ระยะเวลาที่มีชีวิตอยู่
- longhorn beetle** ตัวหนอนยาว*
- longitude** เส้นแวง, เส้นทิวัมพร
- longitudinal heating** การให้ความร้อนขนานแนวทวาร*
- longitudinal shaft kiln** เตาอบแบบเพลตามยาว*
- longitudinal wall** ผนังเซลล์ด้านยาว*
- long line, baited** เบ็ดราวเหยื่อเหยื่อ
- long line, none baited** เบ็ดราวไม่เหยื่อเหยื่อ
- long pepper** ดีปลี (พืชในสกุล *Piper chaba*, Hunt.)
- longshore bar** สันดอนชายฝั่ง*
- longwood** ไม้ต้นยาว*
- loofah** บวบ, บวบหอม (ดู dish rag gourd)
- lookout (fire)** ยามระวังไฟ, สถานีระวังไฟ
- lookout cabin (fire)** ห้องระวังไฟ
- lookout dispatcher (fire)** ยามลือข่าวไฟ
- lookout house (fire)** อาคารระวังไฟ
- lookout petrolman (fire)** ยามตรวจไฟ
- lookout point (fire)** จุดระวังไฟ
- lookout station (fire)** สถานีระวังไฟ
- lookout tower (fire)** หอระวังไฟ
- loop** วัฏจักร, ครบวงจร, วงรอบ
- looped comb** หงอนพับ, หงอนเพด
- looper** หนอนคืบ
- loose (เนื้อดิน)** ลุย (ปฐ.)
- loose face** หน้าหยาบ* (ไม่บาง)
- loose floating** การล่องซุงเดี่ยว*, การปล่อยควาย*
- loose knot** ตา(ไม้)หลวม*
- loose side** หน้าหยาบ* (ไม่บาง) (*S. slack face, slack side, loose face*)
- loose spot** จุดหย่อน* (บนใบเลี้ยง)
- loose veneer** ไม้บางหน้าหยาบ*
- loose volume** ปริมาตรกอง*
- loosen grain** เลี่ยนปรี*
- lop, to** รานกิ่ง*, ลิดกิ่ง*
- lop and top** 1. กิ่งไม้ปลายไม้* (*S. top and lop*) 2. ลิดกิ่งลิดยอด
- lopping and scattering** การตัดและเกลี่ย* (เศษไม้ปลายไม้)
- loquat** โลควัท, ส้มญี่ปุ่นชนิดหนึ่ง (ไม้ผลในสกุล *Eriobotrya japonica*, Lindl.)
- lorikeet** นกหกเล็ก, นกข้าวสาร (นกในสกุล *Loriculus* sp.)
- loss acceptable (fire)** ความเสียหายที่ยอมรับได้
- love chain** พวงชมพู, พวงนาค (ไม้ดอกในสกุล *Antigonon leptopus*, Hook & Arn.)
- love grass** หญ้าเจ้าชู้ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Chrysopogon aciculatus*, Trin.)
- low activity clay** ดินเหนียวกิจกรรมต่ำ
- lower limit** พิกัดล่าง

A **low-headed** มีความสูงจากผิวดินถึงกิ่งแรกไม่
เกิน 2.5-3.0 ฟุต

B **lowland** ที่ลุ่ม, ที่ต่ำ

C **lowland soil** ดินที่ลุ่ม

D **low terrace** ตะพักลำนํ้าระดับต่ำ

E **low voltage heating** การให้ความร้อนด้วย
ไฟฟ้าแรงต่ำ*

F **LPG : liquefied petroleum gas** ก๊าซปิโตร-
เลียมเหลว

G **luffing** ระยะช่วงยกของปั้นจั่น, การยกขึ้นลง
ของปั้นจั่น* (*S. derricking*)

H **lug** ดอกยาง (ล้อรถ)

I **lug angle** มุมที่ดอกยาง(ล้อรถ)กระทำ
(วัดเทียบกับแนวตั้งของยาง)

J **lumber** 1. ไม้แปรรูป*, ไม้เลื่อย (*S. timber, converted timber, sawn timber*) 2. การแปรรูปไม้, ทำไม้*

K **lumber, to** แปรรูปไม้

L **lumber, merchantable** ไม้แปรรูปเชิงพาณิชย์*

M **lumber, yard** 1. ไม้แปรรูปฝั่งแล้ว*
2. ไม้แปรรูปแยกขนาดและคุณภาพ*

N **lumber-core** ไม้แปรรูปทำไส้ (ไม้แผ่นอัด), ไส้ไม้แปรรูป*

O **lumber-core construction** การประกอบแบบ
ไส้ไม้แปรรูป*

P **lumbering** 1. การทำไม้* (*S. logging*)
2. การแปรรูปไม้*

Q **lumber jack** แม่แรงยกไม้แปรรูป*

R **lumberjack** คนงานทำไม้*

S **lumber pilling** การกองไม้ (*S. pilling, timber*)

T **lumber standards** มาตรฐานไม้แปรรูป

U **lumen** ช่องเซลล์, ช่องว่างภายในเซลล์ล้อมรอบด้วยผนังเซลล์หนา, ช่องว่าง, ช่องกลาง

V **luminous crop** พืชตระกูลถั่ว

W **lumping** การจับตัวเป็นก้อน

X **lunate** โค้งเป็นวง

Y **luxuriance** การที่ลูกผสมแสดงลักษณะ
ใดลักษณะหนึ่ง (มักหมายถึงลักษณะทาง
คุณภาพ) ดีกว่าพ่อแม่

Z **luxuriant** เจริญงอกงาม

aa **luxury consumption** การดูเข้าไปสะสมในปริมาณที่มากเกินไป

ab **luxury uptake** การดูดซึมเกินพอ

ac **lye** ต่าง, สารละลายที่มีความเป็นด่าง ใช้ล้างทำความสะอาดหรือปกเปิดอกเปลือกผลไม้ที่มีเปลือกบาง เช่น มะเขือเทศ

ad **lymph** น้ำเหลือง

ae **lyrate** ใบ pinnatifid ที่มี lobe ส่วนปลายโตกว่าส่วนฐาน

af **lysigenous** ช่องเซลล์ละลาย, ช่องว่างอันเกิดจากการสลายตัวของเซลล์, เกิดจากเซลล์สลาย*

ag **lysimeter** (ทับศัพท์), มาตรวัดปริมาณน้ำที่ไหลซึมผ่านดิน

ah **lysozyme** (ทับศัพท์), เอนไซม์ชนิดหนึ่งสามารถย่อยผนังเซลล์ของจุลินทรีย์ได้ พบในน้ำตาและไซซา

M

- maceration** หนึ่งพัน
- machete : machet** มีดขอ, พร้าหวด*
- machine** 1. เครื่องจักรกล 2. ไส้, กลึง, เจาะ, ตัดทำให้เป็นชิ้นส่วน
- machine burn** รอยไหม้* (จากเครื่องจักร)
- machinery** 1. ชิ้นส่วนของเครื่องยนต์ที่เคลื่อนที่ 2. หมายถึงเครื่องจักรกลทุกชนิด
- machinery, agricultural** เครื่องจักรกลเกษตร
- macrofauna (soil)** สัตว์ขนาดใหญ่ในดิน
- macrofibril** กลุ่มของ microfibril มองเห็นได้โดยใช้ light microscope
- macroflora (soil)** พืชขนาดใหญ่ในดิน
- macronutrient** ธาตุอาหารหลัก, มหาธาตุ, ธาตุอาหารมหัพภาค
- macrospore** ดู megaspore
- madre de cocoa** แคนฝรั่ง (ต้นไม้ในสกุล *Gliricidia sepium*, Steud.)
- maggot** หนอน
- magma** หินหนืด*
- m.a.i. : mean annual increment** พ.ฉ.ป. (ส่วนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายปี)
- maiden (ต้น)** ไม้สาว
- maillard reaction** ปฏิกิริยาการเกิดสีน้ำตาล โดยไม่อาศัยเอนไซม์
- main beam** คานใหญ่*
- main lead : main line** สายลาก*
- main-line block** รอกเอก* (*S. bull block*, head block)
- main-voltage heating** การให้ความร้อนจากสายเมน*
- maintail feather** ขนหางพัด
- maintain** รักษาสภาพ, ทำให้คงสภาพไว้
- maintenance** การดำรงชีพ
- major categories** ชั้นในการแบ่งแยกพืชตั้งแต่ชั้นวงศ์หรือตระกูล (family) ขึ้นไป
- major elements** ธาตุอาหารหลัก, มหาธาตุ, ธาตุอาหารมหัพภาค (ได้แก่ คาร์บอน, ไฮโดรเจน, ออกซิเจน, ไนโตรเจน, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม, แคลเซียม, แมกนีเซียม และกำมะถัน)
- major gene** ยีนหลัก (ดู gene, major)
- major forest produce** วนผลิตผลหลัก, ผลิตผลป่าไม้หลัก*
- major forest products** วนผลิตภัณฑ์หลัก*
- Malabar iron wood** ตะเคียนทอง (ต้นไม้ในสกุล *Hopea odorata*, Roxb.)
- Malacca teak** หลุมพอ (ต้นไม้ในสกุล *Instria bakeri*, Prain.)
- malacology** คังขวิทยา (*S. conchology*)
- maladies** เชื้อโรค
- Malaya grass** หญ้ามาเลเซีย (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Zoysia* spp.)
- Malay apple** ชมพู่สาแหรก (ไม้ผลในสกุล *Eugenia malaccensis*, L.)
- male sterile** เกสรตัวผู้เป็นหมัน
- male sterility** สภาพที่เกสรตัวผู้เป็นหมัน
- malignant** รุนแรง
- malkohas** นกบั้งรอก (นกในสกุล *Phaenicophaeus* sp.)
- malnutrition** ทุโภชนากร

mammal สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

mammalogy วิทยาศาสตร์เลี้ยงลูกด้วยนม

mammary gland เต้านม, ต่อมผลิตน้ำนม

management, sustained yield การจัดการเพื่อให้ผลิตผลสม่ำเสมอ

mandarin ส้มจีน (ไม้ผลในสกุล *Citrus reticulata*, Blance.)

mandrel : mandril เพลลาใบเลื่อย*

maneuver : manoeuvre ยักย้าย

mango มะม่วง (ไม้ผลในสกุล *Mangifera indica*, L.)

mango, bachang ดู mango, horse

mango, horse มะมุด, ละมุด (ต้นไม้ในสกุล *Mangifera* sp.)

mangosteen มังคุด (ไม้ผลในสกุล *Garcinia mangostana*, L.)

mangrove forest : lithoral forest ป่าชายเลน

mangrove swamp ที่ลุ่มป่าชายเลน

mangum terrace ที่ราบชนิดหนึ่งที่มีสันของร่อง (ridge) เท่ากับความลึกของร่อง (channel) เป็นสันดินที่เราทำขึ้นเพื่อป้องกันการชะล้าง มีฐานกว้างใหญ่ อาจเป็นแผ่นเดียวหรือซ้อนกันเป็นชั้นๆ

manifold ท่อร่วม

Manila grass หญ้าญี่ปุ่น, หญ้าวนวลน้อย, หญ้ากำมะหยี่ [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Zoysia matrella*, (L.) Merr.]

Manila tamarind มะขามเทศ (ต้นไม้ในสกุล *Pithecellobium dulce*, Benth.)

manipulation กระบวนการปรับแต่ง, กระบวนการปรับปรุงวัสดุให้มีสภาพดีขึ้น

man made soil ดินที่เปลี่ยนแปลงโดยมนุษย์

manometer เครื่องวัดความดันโดยใช้ความต่างระดับของๆ เหลว

manufacture การผลิตในปริมาณมากๆ โดยอาศัยเครื่องจักร

manufacture, imperfect ต่ำหน้าจากการผลิต*

manufacturing การผลิตในรูปอุตสาหกรรม

manure ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยพืชสด

manure, artificial ปุ๋ยคอกเทียม, ปุ๋ยหมัก

manure, farmyard ปุ๋ยคอก

manure, green ปุ๋ยพืชสด

map, fire-finder แผนที่หาตำแหน่งไฟ

map, management แผนที่จัดการ

map, panoramic photograph แผนที่ภาพถ่ายพานอรามิก

map, panoramic profile แผนที่ภาพถ่ายพานอรามิกด้านข้าง

map, site แผนที่ชั้นคุณภาพพื้นที่ป่า

map, travel-time แผนที่เวลาเดินทาง

map, type แผนที่ชนิด

map, visibility แผนที่ทัศนวิสัย

map, visible-area ดู map, visibility

map compilation การประกอบแผนที่

mapping unit, soil หน่วยแผนที่ดิน

map projection เส้นโครงแผนที่

map reproduction การพิมพ์แผนที่

map scale มาตรฐานส่วนแผนที่

mar ขุยพืชดิบ

mar, to ทำลาย, ทำให้เสียไป

maranta คล้าน้ำ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Thalia geniculata*, L.)

marble หินอ่อน

- marbling** มันแทรกเนื้อ, ไขมันที่แทรกอยู่ในกล้ามเนื้อสัตว์, เนื้อสัตว์ที่อ่อนนุ่มเพราะมีไขมันแทรก (สว.)
- marcot** ตอน, กิ่งตอน, กิ่งที่ใช้ตอน
- marcottage** วิธีการตอนกิ่ง
- marcotting** การตอน
- margin** ขอบ
- marginal land** ที่ดินชายขอบ
- marginal rot** การผุลาม*
- marian plum** มะปราง, มะยง (ไม้ผลในสกุล *Bouea burmanica*, Griff.)
- marigold** ดาวเรือง (ไม้ดอกในสกุล *Tagetes* spp.)
- marigold, African** ดาวเรือง (ไม้ดอกในสกุล *Tagetes erecta*, L.)
- marigold, French** ดาวเรืองน้อย, ยี่สุ่น (ไม้ดอกในสกุล *Tagetes patula*, L.)
- marigold, pot** ดาวเรืองฝรั่ง, ดาวเรืองหม้อ (ไม้ดอกในสกุล *Calendula officinalis*, L.)
- marinade** น้ำดองปลาเพื่อให้ได้กลิ่น รส และลักษณะเนื้อที่ต้องการ มีส่วนผสมของน้ำส้มสายชู น้ำมันมะกอก และเครื่องเทศต่างๆ
- marinate** การหมักเนื้อหรือปลา
- marine borer** เพรียง*
- marine deposit** ตะกอนน้ำเค็ม
- marine science** วิทยาศาสตร์ทางทะเล
- marine sediment** ดู marine deposit
- marine terrace** ตะพักทะเล
- mark, classification** เครื่องหมายจำแนกไม้*
- mark, log** ตราไม้ซุง
- mark, property** เครื่องหมายกรรมสิทธิ์*
- marker** คนตีตราไม้*, คนหมายไม้*, คนจดขนาดไม้*, คนจำแนกชั้นคุณภาพไม้*, เครื่องมือหมายไม้*
- market gardening** การทำสวนผัก, การทำสวนขนาดเล็กอยู่ในบริเวณที่อยู่ไม่ไกลจากตลาดและสามารถส่งผลผลิตไปขายในปริมาณคราวละไม่มาก
- marking, timber** การตีตราประจำวัน*, การหมายไม้*
- marking, tree** ดู marking, timber
- marking hammer** ค้อนตรา*
- marl** ดินปูน, ปูนมาร์ล (ปูนชนิดหนึ่งเกิดจากการตกตะกอนตามธรรมชาติของปูนในน้ำจืด พบตามบึง ก้นทะเลสาบ หรือร่องน้ำเก่า)
- marsh** พรุ, ที่ลุ่มฝั่ง, ที่ลุ่มภายใน, ที่ลุ่มชื้นและ
- marshmallow** ขนมหวานชนิดหนึ่งทำจากเจลาติน หรือไข่ขาวผสมกับน้ำเชื่อมหรือน้ำตาล นำไปปั่นจนมีลักษณะแข็งคล้ายฟองน้ำ
- marshy** เปี้ยก, และ
- marshy grounds** ดินเปียกและ
- marshy land** พื้นที่ลุ่มต่ำเป็นหนองน้ำหรือบึง
- marten, yellow throated** หม่าไม้ (สัตว์ในสกุล *Martes flavigula*)
- marvel of Peru** บานเย็น (ไม้ดอกในสกุล *Mirabilis jalapa*, L.)
- mascarene grass** หญ้ากำมะหยี่, หญ้านวลน้อย, หญ้าญี่ปุ่น (ดู Manila grass)
- mash** อาหารป่น, อาหารผสม
- maslin** เมล็ดธัญพืชที่ปลูกปะปนกัน, ผลของการบดสีของเมล็ดธัญพืชดังกล่าว

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

mass flow การเคลื่อนที่แบบเป็นกลุ่มก้อนของ
โมเลกุล, การไหลแบบกลุ่มก้อน

massive จับแน่น, จับกันเป็นก้อนใหญ่ (ปฐ.)

massive fern เฟิร์นดินตะขาบ (ไม้ประดับใน
สกุล *Nephrolepis biserrata*, Schott
var. *furcans*, Hort.)

mass selection 1. การปรับปรุงพันธุ์พืชโดย
คัดเลือกเอาแต่ลักษณะที่ดีจากพืชในแปลง
2. การคัดรวม เป็นการคัดเอาพืชที่เห็นว่า
ดีมารวมกันเพื่อปลูกในชั่วต่อไป

mass water content ปริมาณความชื้นโดยมวล

mast เสากระโจงเรือ

mastitis โรคเต้านมอักเสบ

mat ผืน (ใยไม้, ชิ้นไม้) เตรียมอัด

match block ท่อนไม้ทำไม้ขีดไฟ*

matchboard(ing) ไม้รางลิ้น*, ไม้ลิ้นร่อง*,
การทำลิ้นร่อง (*S. matching*)

matched veneer ไม้บางจัดลาย*

matching 1. ไม้รางลิ้น*, ไม้ลิ้นร่อง*, การทำ
ลิ้นร่อง 2. การจัด (ตัวอย่างทดสอบ)
เข้าชุด* 3. การเรียงหน้า* 4. การเข้าไม้

matching, balance การเรียงหน้าแบบดุล*

matching, book การเรียงหน้าแบบพลิกคู่*

matching, butt การเข้าไม้แบบต่อปลาย, การ
เรียงหน้าแบบต่อปลาย* (*S. end match-
ing*)

matching, centre การเรียงหน้าแบบต่อ
กึ่งกลาง*

matching, diamond การเรียงหน้าแบบข้าว-
หลามตัด*

matching, end การเข้าไม้แบบต่อปลาย, การ
เรียงหน้าแบบต่อปลาย*

matching, four piece butt การเรียงหน้า
แบบต่อสี่*

matching, random การเรียงหน้าแบบคละ*

matching, reversed การเรียงหน้าแบบต่อ
ปลายสลับ*

matching, side การเข้าไม้แบบต่อข้าง, การ
เรียงหน้าแบบต่อข้าง*

matching, slide การเข้าไม้แบบต่อข้าง*

matching, slip การเข้าไม้แบบต่อข้าง*

matchwood ไม้ทำไม้ขีด*

mate ผสมพันธุ์สัตว์

material, fertilizer แม่ปุ๋ย

material, incrusting สารยึด* (*S. incrust-
ing substance*)

mating การผสมพันธุ์สัตว์

mat lippia หญ้าเกล็ดปลา [วัชพืชเขตร้อนใน
สกุล *Lippa nodiflora*, (L.) Michx.]

matric force แรงดึงวัสดุพื้น

matric potential ศักย์วัสดุพื้น

matric suction ความเครียดเมตริก,
ความเครียดที่เกิดจากแรงดึงหรือแรงดูด
ยึดของอนุภาคดิน, แรงดึงวัสดุพื้น

matrix 1. ตัวกลางซึ่งมีบางสิ่งฝังตัวอยู่ 2. สี
พื้น (ปฐ.) 3. เนื้อแร่, มวลรวม (ปฐ.)

mattock อีเค้อ

mature เจริญเต็มที่

mature green ความแก่ของผลไม้ที่ยังไม่มี
สีทับ

mature leaf ใบแก่, ใบเพสลาด

mature soil ดินที่มีลักษณะชั้นของดินเจริญ
ดีแล้ว เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมีความ
สม่ำเสมอตามสิ่งแวดล้อมของมัน

maturity 1. การโตเต็มวัย, การเจริญเติบโตจนถึงขั้นผสมพันธุ์ได้, การแก่ตัวถึงขั้นออกดอกออกผลได้, วัชกรรจ์ 2. สภาพของฝัก-ผลไม้ซึ่งพร้อมจะเก็บได้, ผลผลิตที่พร้อมจะเอาไปใช้ประโยชน์ (พส.) 3. ผลผลิตที่เจริญเต็มที่ไม้เพิ่มขนาดอีกต่อไป (พถ.)

maxillaries ขากรรไกรบน

maximum crushing strength แรงอัดสูงสุด*

maximum crushing stress ความเค้นจากแรงอัดสูงสุด*

maximum load(ing) น้ำหนักสูงสุด*

maximum stress ความเค้นสูงสุด*

maximum temperature อุณหภูมิสูงสุดที่พืชสามารถเจริญได้

mayonnaise น้ำสลัด

m.bd.ft. : m.b.f. : m.b.m. (1,000 board feet) พ.บ.พ. (1,000 บอร์ดฟุต)

m.c. : moisture content ปริมาณความชื้น

MacArthur palm หมากเขียว (ปาล์มในสกุล *Ptychosperma macarthurii*, H.Wendl.)

meadow ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์, พื้นที่ๆ ปกคลุมด้วยหญ้าต้นเล็กซึ่งเป็นอาหารสัตว์ได้ ส่วนมากมักเป็นพวกหญ้าที่มีอายุมากกว่า 1 ปี และใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์

mealy bug เพลี้ยแป้ง

mean, arithmetic มัชฌิมเลขคณิต

mean, population มัชฌิมประชากร

mean, sample มัชฌิมตัวอย่าง

mean, weighted มัชฌิมถ่วงน้ำหนัก

meander ทางน้ำโค้งตัว*

mean deviation ความเบี่ยงเบนเฉลี่ย

measure การวัด, วิธีวัด, ขนาด

measure, actual การวัดหลังตบแต่ง*, ขนาดหลังตบแต่ง* [*S. ne(at) size*]

measure, bare ขนาดพอดี*

measure, board (foot) วิธีวัดบอร์ดฟุต*

measure, callipers การวัดด้วยแคลิเปอร์*

measure, face การวัดพื้นที่ผิวหน้า*, การวัดหน้าไม้

measure, full ขนาดเต็ม* (*S. full cut, full size*)

measure, nominal การวัดก่อนตบแต่ง*, ขนาดก่อนตบแต่ง*

measure, quarter-girth วิธีวัดแบบหนึ่งในสี่ขนาดวัดรอบ*

measure, scant ขนาดต่ำกว่ากำหนด*

measure, string วิธีวัดแบบสายวัดรอบ*

measure, superficial การวัดพื้นที่ผิวหน้า*, การวัดหน้าไม้

measure, surface ดู **measure, superficial**

measure, true การวัดปริมาตรจริง*

mechanical adhesion การยึดติดทางกล*

mechanical analysis การวิเคราะห์เชิงกล, การวิเคราะห์ดินทางฟิสิกส์เพื่อทดสอบปริมาณอนุภาคของดินขนาดต่างๆ (ปฐ.)

mechanical composition องค์ประกอบโครงสร้างของดิน [ได้แก่ส่วนที่เป็นอนินทรีย์สารขององค์ประกอบหลัก (principal component) ของดิน]

mechanical drier เตาอบแบบกล*

mechanical protection การป้องกันเชิงกล*

mechanical pulp เยื่อกระดาษเชิงกล*

mechanical soil analysis การวิเคราะห์ดินเชิงกล

mechanical wood pulp เยื่อไม้บด*

mechanization การใช้เครื่องจักรกลทุ่นแรง

medicine plant ว่านหางจระเข้ (พืชในสกุล *Aloe vera*, L. var. *chinensis*, Bak.)

medium sand ทรายหยาบขนาดปานกลาง

medium-textured soil ดินเนื้อปานกลาง

medulla ใจไม้* (*S. pirth*)

medulla ray รัศมีปฐุมภูมิ*

mega-gamete เซ็่อเพศเมีย (ดู egg cell)

megasporangium ส่วนของพืชซึ่งเป็นที่อยู่ของ megaspore

megaspore สปอร์ที่ให้กำเนิดเพศเมีย, เซลล์สืบพันธุ์ตัวเมียที่ได้หลังจากสิ้นสุดขบวนการ meiosis II

megaspore mother cell เซลล์ diploid ในรังไข่ซึ่งจะแบ่งตัวแบบ meiosis เพื่อสร้างเซลล์สืบพันธุ์ตัวเมีย

megasporophyll ส่วนของพืชซึ่งเป็นที่อยู่ของ megasporangium

meiosis ขบวนการแบ่งตัวของเซลล์สืบพันธุ์เพื่อก่อรูปเป็น gametes มีหน้าที่ในการสืบพันธุ์โดยเฉพาะ ขบวนการนี้จำนวนโครโมโซมจะลดลงเหลือเพียงครึ่งเดียว

meiospore สปอร์ที่เกิดจากการแบ่งเซลล์แบบ meiosis

melanine เม็ดสีคล้ำ เกิดจากการกระทำของน้ำย่อย aerobic oxidative polyphenalase system ต่อ phenolic compounds

mellow soil ดินที่ร่วนน้ำซึมผ่านไปได้ง่าย

melon, netted แตงเทศผลกระ (พืชในสกุล

Cucumis melo, L. var. *reticulatus*)

membrane เยื่อที่อ่อนนุ่มและบาง

membrane, semi-permeable เยื่อกึ่งซึม

membrane bones เยื่อในกระดูก

Mendelian inheritance การถ่ายทอดพันธุกรรมแบบเมนเดล (พธ.)

mercerized cellulose เซลลูโลสโปร่งแสง*

merchantable ใช้เป็นสินค้าได้

merchantable height ความสูงเชิงพาณิชย์*

merchantable lumber ไม้แปรรูปเชิงพาณิชย์*

merchantable volume ปริมาตรเชิงพาณิชย์

mericarp ซีกหนึ่งของผลแบบ schizocarp หลังจากแตกแล้ว

mericlinal chimera ดู chimera, mericlinal

meristem เนื้อเยื่อเจริญ*, กลุ่มของเนื้อเยื่อที่ยังไม่แปรรูป เป็นบริเวณที่มีการแบ่งเซลล์อย่างรวดเร็ว ปรกติพบบริเวณปลายยอดหรือปลายราก

meristem, apical เนื้อเยื่อเจริญส่วนปลาย

-merous จำนวนของส่วนต่างๆ เช่น ดอก 5-merous หมายถึง มีส่วนของดอกแต่ละชุดเป็น 5

merulius เห็ดราชนิดหนึ่ง

mesa ภูเขาเอตราบ*

mesh (ทับศัพท์), หน่วยที่ใช้บอกขนาดอนุภาคในเชิงสัมพัทธ์กับความยาว 1 นิ้ว เช่น ตะแกรง 40 เมช จะมีรูขนาดเท่าๆ กัน 40 รูต่อความยาว 1 นิ้ว

mesia, silver-eared นกกระทองทงแก้มขาว (นกในสกุล *Leiothrix argenteausis*)

meslin ดู maslin

mesocarp เปลือกผลชั้นกลาง

- mesocotyl** ข้อต่อซึ่งอยู่ต่ำลงไปจากฐานของต้นอ่อนหญ้าที่รากงอกแตกแขนงออกไป, ปล้องระหว่าง scutellar node และ coleoptile ในคัพภะและต้นกล้าของพืชพวกหญ้า
- mesophillic bacteria** แบคทีเรียที่ชอบอุณหภูมิต่ำ-ปานกลาง
- mesophyll** เซลล์ที่อยู่ระหว่างเซลล์ข้างนอก 2 ด้าน เช่น กลุ่มเซลล์ parenchyma ในใบอยู่ระหว่างชั้นเซลล์ผิว (epidermis) ทั้ง 2 ด้านของใบ
- mesophyte** พืชที่ไม่ชอบชื้นหรือแล้งจัด, พืชที่ขึ้นบนดินที่มีความชื้นและความเค็มปานกลาง, มัชฌิมพฤษ
- messenger** สายดิ่งกลับ*
- metabolism** การเปลี่ยนแปลงทางเคมีซึ่งมีการสร้างและการทำลายเกิดขึ้นภายในเซลล์ เช่น การหายใจ การย่อยอาหาร เป็นต้น
- metamorphic rock** หินแปร* (หินที่เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของความร้อน ความกดดัน และปฏิกิริยาเคมี ทำให้เกิดการตกผลึกของหินซึ่งแน่นมาก หินแปรบางชนิดมีลักษณะผิดไปจากเดิมมาก ต้องดูเนื้อหินหรือสภาพแวดล้อมจึงจะทราบที่มา เช่น หินชนวน หินอ่อน เป็นต้น)
- metaphase** ระยะที่สองในการแบ่งเซลล์แบบ mitosis เป็นระยะที่โครโมโซมเรียงตัวกันบริเวณแนวกลางเซลล์
- metaxenia** การที่เกสรตัวผู้เข้าไปผสมหรือรวมตัวกับเซลล์อื่นที่ไม่ใช่ embryo หรือ endosperm ของเมล็ดหรือผล
- meteorology** อุตุนิยมวิทยา
- méthod du contrôle** วิธีจัดการป่าไม้แบบควบคุมอย่างละเอียด
- method of breeding, bulk** การปรับปรุงพันธุ์แบบเก็บรวม (การปรับปรุงพันธุ์พืชที่ผสมตัวเองโดยการเก็บพืชซึ่งปลูกในแต่ละรุ่นรวมกัน อาจมีการคัดเลือกหรือไม่ก็ได้ แล้วปลูกต่อไปประมาณ 6 ครั้งก่อนทำการคัดเลือก)
- metrical traits** ลักษณะที่แสดงออกให้เห็นไม่แตกต่างกันมาก (continuous phenotypic variation)
- metritis** โรคมดลูกอักเสบ (เกิดจากเชื้อจุลินทรีย์บางชนิด มักเกิดขึ้นหลังจากสัตว์ตกลูกใหม่ๆ)
- Mexican daisy** ดาวกระจาย (ไม้ดอกในสกุล *Bidens bipinnata*, L.)
- mica** (ทับศัพท์), แร่กาลีบหิน*
- Michaelmas daisy** เสฉวน (พืชในสกุล *Aster amellus*)
- microbial activity** กิจกรรมอันกระทำโดยแบคทีเรียบางชนิด เช่น เปลี่ยนน้ำตาลจากแป้งให้เป็นกรด, ทำให้เกิดความร้อนอันเป็นผลพลอยได้ เป็นต้น
- microclimate** ภูมิอากาศจุลภาค, ภูมิอากาศเฉพาะแห่ง(นว.), ภูมิอากาศบริเวณใกล้ผิวดิน, สิ่งแวดล้อมเฉพาะ เช่น สิ่งแวดล้อมรอบๆ แปลงทดลองของแต่ละแห่งซึ่งไม่รวมถึงแปลงอื่นๆ
- microfauna** สัตว์ขนาดเล็ก
- microflora** พืชขนาดเล็ก

micromicron ($\mu\mu$) ขนาดหนึ่งส่วนล้าน ไมครอน, หนึ่งส่วนร้อยอังสตรอม (Å)

micron (μ) หน่วยความยาว 1 ไมครอนเท่ากับ 0.001 มม., 0.000,039 นิ้ว หรือ 10,000 Å (รูตะแกรง 200 เมช มีขนาดเท่ากับ 74 ไมครอน)

micronutrients จุลธาตุอาหาร, ธาตุอาหาร จุลภาค, ธาตุอาหารที่พืชใช้น้อย

micropedology จุลพิภพวิทยา [วิชาเกี่ยวกับการตรวจสอบส่วนประกอบหรือโครงสร้างของดินในแต่ละชั้น (profile)]

micropyle ช่องทางที่เกสรตัวผู้ผ่านเข้าไปผสมกับไข่

microrelief พื้นที่ตะปุ่มตะป่ำ, ความสูงต่ำของพื้นที่ผิวดินซึ่งแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย, พื้นที่สูงๆ ต่ำๆ ขนาดเล็ก

microsome อนุภาค cytoplasm มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 250 Å มีหน้าที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์โปรตีน

microsporangium ส่วนของพืชซึ่งเป็นที่เกิดของเชื้อตัวผู้

microspore เชื้อเพศผู้, เซลล์สืบพันธุ์ตัวผู้ที่ได้หลังจากสิ้นสุดขบวนการ meiosis II

microspore mother cell เซลล์ diploid ในอับเกสรตัวผู้ซึ่งจะแบ่งตัวแบบ meiosis เพื่อสร้างเซลล์สืบพันธุ์ตัวผู้

microsporophyll ส่วนของพืชซึ่งเป็นที่เกิดของ microsporangium

mid-diameter เส้นผ่าศูนย์กลางกึ่งกลาง* (ท่อนหรือลำต้น)

middle buster พลับ, ไถ หรือ จาน (ไถ) ที่ติดกันเป็นคู่

middle cut ชุงท่อนกลาง*

middle lamella ชั้นเชื่อมเซลล์, ชั้นบางๆ กันอยู่ระหว่างผนังเซลล์ มีหน้าที่ยึดเซลล์ให้ติดกัน (*S. intercellular layer*)

middle terrace ลานตะพักลำน้ำระดับกลาง

middlings ชั้นไม้ปานกลาง*

midge, gall บั่ว, หูด (แมลงชนิดหนึ่งในสกุล *Cecidomyiidae* sp.)

mid-girth ขนาดวัดรอบกึ่งกลาง*

mid rib เส้นกลางใบ

mid-timber girth ขนาดวัดรอบกึ่งกลาง* (ไม้ทำชุง)

migration การอพยพย้ายถิ่นฐาน

milacre หนึ่งพันเอเคอร์

mildly alkaline ปฏิกริยาเป็นด่างอ่อน (pH 7.4-7.8)

milk, colostrum น้านมเหลือง

milk, full cream นมผง

milk, skim ทางนมผง

milk, whole นมผง

milk replacer แป้งนม

milk wood เสม็ดขาว (ต้นไม้ในสกุล *Melaleuca leucadendron*, L.)

milky stage ระยะน้ำนม, ระยะที่เมล็ดธัญพืช เช่น ข้าว ข้าวโพด มีของเหลวสีขาวคล้ายน้านมอยู่ภายใน

mill 1. เครื่องบด, เครื่องสีข้าว 2. โรงสี 3. บด, ซัด

mill (saw) โรงสี, โรงเลื่อย, โรงงานแปรรูปไม้, โรงงานอุตสาหกรรม* (ไม้), เครื่องจักร* (ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม)

- mill, band** โรงเลื่อยสายพาน*, เครื่องเลื่อยสายพาน*
- mill, board** โรงงานแผ่นใยไม้อัด*, โรงเลื่อยไม้กระดาน*
- mill, cane** โรงหีบอ้อย
- mill, cargo** โรงเลื่อยส่งไม้ทางเรือ*
- mill, circular** โรงเลื่อยวงเดือน*
- mill, circular gang** เครื่องเลื่อยวงเดือนดับ*
- mill, double-band** โรงเลื่อยสายพานคู่*
- mill, dry** โรงเลื่อยไม้มีบ่อเก็บซุง*
- mill, gang** โรงเลื่อยดับ*, เครื่องเลื่อยดับ
- mill, grain** โรงสี, โรงงานกระเทาะเมล็ด ธัญพืช
- mill, pony-band** โรงเลื่อยหรือเครื่องเลื่อยสายพานขนาดเล็ก*
- mill, portable** โรงเลื่อยเคลื่อนที่*
- mill, stationary** โรงเลื่อยอยู่กับที่* (หรือประจำที่)
- mill, timber** โรงเลื่อยหรือเครื่องเลื่อยไม้ใหญ่*
- mill, twin band** โรงเลื่อย (เครื่องเลื่อย) สายพานแฝด*
- mill board** แผ่นกระดาดแข็ง*
- mill cull** เศษไม้*, ไม้คุณภาพต่ำ* (ที่เลื่อยแล้ว)
- mill deck** สะพานซุง, ชานพักซุง* (*S. log deck*)
- mille** (ทับศัพท์), มิลเล* (หน่วยวัด)
- milled timber** ไม้สำเร็จรูป*
- millet** 1. ข้าวฟ่าง (พืชในสกุล *Setaria italica*, Beauv.) 2. ข้าวนก, ธัญพืชซึ่งมีเมล็ดติดกันเป็นช่อคล้ายข้าวฟ่างแต่เมล็ดมีขนาดเล็กกว่า
- milliacre** หนึ่งในพันเอเคอร์
- millimicron (m μ)** ความยาวหนึ่งส่วนพันไมครอน, หนึ่งในล้าน มม., 10 อังสตรอม (10 Å)
- millipede** สัตว์จำพวกกิ้งกือ
- mill pond** บ่อซุง, บ่อเก็บซุง (*S. log pond*)
- mill run** ปริมาณไม้แปรรูปได้
- mill work** ชิ้นส่วนผลิตภัณฑ์ไม้สำเร็จรูป
- mimicry** ลักษณะพ้องกัน
- mimosine** สารพิษซึ่งพบในใบกระถิน ถ้าสัตว์กินเข้าไปมากๆจะทำให้เป็นหมันและคอกพอกได้
- mine** รูแมลง
- miner, cambium** แมลงเจาะแคมเบียม
- mineral acid** กรดแร่
- mineral ash** เถ้า*
- mineral horizon** ชั้นเนื้อดิน
- mineralization** ขบวนการปลดปล่อยธาตุอาหาร, ขบวนการเปลี่ยนสารอินทรีย์ให้เป็นอนินทรีย์
- mineralized cell process** กระบวนการเซลล์เกลือแร่
- mineralogical analysis** การวิเคราะห์เชิงแร่
- mineralogy** วิทยาแร่
- mineral soil** ดินแร่, ดินอนินทรีย์, ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกประกอบด้วยแร่ธาตุตามปรกติ
- mineral stain** รอยด่างสีแร่
- mineral streak** ลายแถบสีแร่*
- mines cord** คอร์ด์พินเหมือนแร่*
- mining timber** ไม้จุกไม้จิ้มมือ* (*S. petwood*)
- minimum temperature** จุด zero point

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

minivet นกพญาไฟ (นกในสกุล *Pericrocotus* sp.)

minor categories ชั้นตอนในการแบ่งพืชตั้ง แต่สกุลลงมา

minor elements จุลธาตุอาหาร

minor essential elements จุลธาตุอาหาร

minor forest produce ผลิตผลป่าไม้รอง* (ของป่า), วนผลิตผลรอง

minor forest products วนผลิตภัณฑ์รอง*

mint สะระแหน่ (พืชในสกุล *Menthae piperita*, L. และ *Menthae arvensis*, L.)

mirror stereoscope กล้องมองภาพทรวดทรง ชนิดกระจก

miscellaneous area หน่วยแผนที่ดินเบ็ดเตล็ด

miscellaneous land type ดู miscellaneous area

mismatching การเข้าไม่สนิท*, การจัดลาย ไม่เข้ากัน*

missing data ตัวเลขที่ขาดหายไป

mist propagation การขยายพันธุ์โดยให้น้ำ แบบพ่นหมอก

mite ไร

miticide สารป้องกันกำจัดไร

mitochondria วัตถุซึ่งมีลักษณะเป็นท่อนเล็กๆ ใน cytoplasm ของเซลล์

mitosis ขบวนการแบ่งตัวของ somatic cells เพื่อพัฒนาการและการเจริญเติบโต ขบวนการนี้ไม่ทำให้จำนวนโครโมโซมลดลง

mixed bud ตาผสม, ตาที่ให้กำเนิดทั้งใบและ ดอก

mixed deciduous forest ป่าเบญจพรรณ

mixed fertilizer ปุ๋ยเชิงผสม

mixed-wood type ชนิดป่าผสม

mobilization การเคลื่อนที่ของธาตุอาหารจาก ส่วนหนึ่งไปยังอีกส่วนหนึ่งของพืช

moccasins ฐานรองเท้า*

mode ฐานนิยม*

modified atmospheric storage ห้องเก็บ ควบคุมอากาศ มีการควบคุมออกซิเจน คาร์บอนไดออกไซด์ อุณหภูมิ และความชื้น

modified-leader type (training) ดู delayed-open center

modified parts ส่วนของพืชที่เปลี่ยนรูปร่าง ลักษณะเพื่อทำหน้าที่พิเศษ เช่น สะสม อาหารหรือขยายพันธุ์

modified-side grafting ดู side grafting

modifying genes ดู genes, modifying

moisture, bound ความชื้นในผนังเซลล์*

moisture, free ความชื้นอิสระ, ความชื้นนอก ผนังเซลล์*

moisture-capacity, field ความสามารถอุ้มน้ำของดิน

moisture content ปริมาณความชื้น*, ระดับ ความชื้น

moisture content, air-dry ปริมาณความชื้น ฝั่งแห้ง*

moisture content, equilibrium ปริมาณ ความชื้นสมดุล*

moisture content, final ปริมาณความชื้น สุดท้าย*

moisture content, green ปริมาณความชื้นสด*

moisture content, initial ปริมาณความชื้น เริ่มต้น*

moisture content, kiln-dry ปริมาณความชื้น
อบแห้ง*

moisture content meter เครื่องวัดความชื้น,
มาตร(วัด)ความชื้น*

moisture diffusivity สัมประสิทธิ์การซึมผ่าน
ของดินในขณะที่ดินอิ่มตัวหรือไม่อิ่มตัว
ด้วยน้ำ

moisture distribution การกระจายความชื้น*

moisture distribution section ชั้นส่วนหา
การกระจายความชื้น*

moisture equivalent : ME สมมูลความชื้น,
จำนวนน้ำในดินหลังจากที่ดินผ่านแรงเหวี่ยง
1,000 เท่าของแรงโน้มถ่วงของโลกนาน
30 นาที

moisture gradient การลดหลั่นความชื้น*

moisture holding capacity ความสามารถในการ
การดูดยึดความชื้น

moisture meter, electric-capacity มาตร
ความชื้นแบบความจุไฟฟ้า*

moisture meter, electric resistant มาตร
ความชื้น* (แบบความต้านทานไฟฟ้า)

moisture proofing การกันความชื้น*

moisture release curve กราฟปลดปล่อย
ความชื้น

moisture retention การดูดยึดความชื้น

moisture retention capacity ความจุในการ
ดูดยึดความชื้น

moisture section ชั้นส่วนหาความชื้น*

moisture stress สภาวะขาดน้ำ

molar พันบด (กรัม)

molass กากน้ำตาลที่อยู่ในลักษณะของเหลว

mold เชื้อรา

moldboard : mouldboard ปีกไถ

molding การขึ้นรา

mollusc : mollusk สัตว์จำพวกหอย

monadelphous ก้านเกสรตัวผู้ที่รวมกลุ่มกัน
อยู่เป็นกลุ่มเดียว

monadnock เขาโดด*, เนินเขาโดด

monetary เกี่ยวกับเงินตรา

mongrel พันทาง

moniliform (or breeds) ลักษณะคอดเป็นปม,
ทรงประจำ

monitor, black jungle เหาข้าง (สัตว์เลื้อย
คลานในสกุล *Varanus rudicollis*

monkey's dinner bell โปรีฝรั่ง (ต้นไม้ในสกุล
Hura crepitans, L.)

monkey faced tree คำป่า (ต้นไม้ในสกุล
Mallotus philippinensis, Muell.-Arg.)

monkey winch กว้านมือ*

monoandry มีเกสรตัวผู้กลุ่มเดียว

monocarpous มีพวงไข่ (carpel) 1 อัน

monochasium ช่อดอกแบบ cyme ที่มีดอก
อยู่ข้างเดียว

monochlamydous มี perianth แบบเดียว (ดู
apetalous)

monochoria ขาเซียด [วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Monochoria vaginalis, (Burm.) Presl.]

monocline แนวเทเดียวชั้นหิน*, หักแนวเท
ชั้นหิน

monoclinous มีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียใน
ดอกเดียวกัน

monocolpate เรณูมีร่องบนผิว 1 ช่อง

monocotyledon พืชใบเลี้ยงเดี่ยว*

A **monoecious** พืชซึ่งมีดอกตัวผู้และดอกตัวเมีย
B แยกกันอยู่คนละดอกในต้นเดียวกัน เช่น
C ตำลึง

D **monoecious, polygamo** พืชซึ่งมีดอกตัวผู้
E ดอกตัวเมีย และดอกสมบูรณ์เพศอยู่ใน
F ต้นเดียวกัน

G **monoembryonic seed** เมล็ดที่ให้ต้นกล้าเพียง
H 1 ต้นต่อเมล็ด

I **monofactorial** ลักษณะทางกรรมพันธุ์ที่เกิด
J จากยีนอันเดียว

K **monogastric** กระเพาะเดี่ยว, สัตว์กระเพาะ
L เดี่ยว เช่น สุนัข ไก่ ม้า

M **monogynous** มีเกสรตัวเมีย (pistil) อันเดียว

N **monohybrid** การผสมข้ามพันธุ์ที่พ่อแม่มี
O ลักษณะต่างกันเพียงลักษณะเดียว

P **monopetalous** ดู gamopetalous

Q **monophyletic** มาจากบรรพบุรุษรายเดียวกัน

R **monoploid** ดู haploid

S **monopodial** เจริญขึ้นข้างบน (พืชพวก
T กล้ายไม้ที่มีการเจริญแบบนี้จะไม่มีลำลูก
U กล้าย การออกดอกจะออกทางด้านข้าง
V ส่วนยอดจะเป็นส่วนที่มีการเจริญเติบโต
W ของต้นและใบเท่านั้น

X **monosome** โครโมโซมหนึ่งแท่งซึ่งไม่มีคู่ (พธ.)

Y **monosomics** พืชซึ่งมีโครโมโซมขาดหายไป
Z หนึ่งแท่ง (ดู aneuploids)

monohaploid

monotypic สกุลของพืชที่ประกอบด้วยพืชเพียง
1 ชนิด

moor ทุ่งมัวร์*, ทุ่งโล่งมีต้นไม้เล็กๆ และหญ้า
ขึ้นอยู่โดยทั่วไป

mopping up (fire) การกวาดล้าง (ไฟ)

mop-up time เวลา(ไฟ)มอด

mor ขุยพืชดิบ, ซากอินทรีย์ผุ

Mormon derrick บันจั้นที่มีมือสำหรับจับฟาง
หรือหญ้าแห้งมากองไว้

morning gloomy 1. ผักบุ้ง (วัชพืชในสกุล
Ipomoea reptans, L.) 2. สะอึก [วัชพืช
ในสกุล *Ipomoea tiliacea*, (Willd.)
Choisy.]

morphology สัณฐานวิทยา (วิชาที่ว่าด้วยรูปร่างลักษณะภายนอก)

morphology, soil 1. สัณฐานวิทยาดิน
2. สัณฐานดิน, รูปร่างลักษณะของหน้า
ตัดดิน เช่น ความหนาของชั้นดิน การ
เรียงตัวของชั้นดิน โครงสร้าง การยึดตัว
และความพรุนของดิน

mortality ความตาย, อัตราการตาย (คิดเป็น
ร้อยละ)

mosaic โรควิวต่างซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัส

mosaic chimera ดู chimera

moss rose แดงสวรรค์, ผักเบียร์ฝรั่ง (พืชในสกุล
Portulaca grandiflora, Hook.)

moth, carpenter ผีเสื้อเจาะไม้

moth, shoot ผีเสื้อเจาะยอดสน

moth, tip ผีเสื้อเจาะยอดสน

mother tree พืชต้นแม่ในการขยายพันธุ์

mothproof วัสดุมีพิษที่ใช้ในการป้องกัน
กำจัดแมลงเสื้อผ้า

motile motor cell เคลื่อนที่โดยอาศัยการ
หดตัว

motor cell ดู bulliform cell

mottle จุดประ, จุดสีของดินที่เกิดกระจายอยู่ในชั้นหน้าตัดดิน พบในดินที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว

mottle figure ลายจุด*

mottle leaf โรคใบแก้ว (ดู frenching)

mottled rot การผุต่าง*

mould 1. เชื้อรา* 2. ดินร่วน

mould, sooty ราดำ

mouldboard : moldboard ปีกไถ

mouldboard extension ตัวต่อปีกไถ

mouldboard hiller อุปกรณ์ที่ติดกับเครื่องเตรียมดินสำหรับช่วยพูนดินในร่องที่ปลูกไว้แล้ว

mouldboard plough ไถหัวหมู

moulding 1. การทำแบบ, ต้นแบบ, การทำไม้ตามแบบ* 2. ไม้ตามแบบ*

moulding, weather ไม้บังธรณีประตู* (S.weather-board)

moulded plywood ไม้อัดตามแบบ*

moulded timber ไม้ตามแบบ*

mouldy ขึ้นรา, ร่วน

Moulmein lance wood ขนาง, คenang (ต้นไม้ในสกุล *Homalium tomentosum*, Benth.)

mound layering การทับกิ่งแบบกลบโคนทำได้โดยพูนดินถมโคนต้น บางที่ตัดพุ่มให้เหลือแต่ต่อแล้วเอาดินกลบ กิ่งจะแตกรากและหน่อขึ้นมา

mountain range เทือกเขา

mountain ridge สันเขา

mounted ฟังติด*

mouth รอยปากหน้า*, รอยปากล่าง*

move line สายย้ายเครื่องกว้าน*

movement การขยายและหด* (S. working)

moving load (ing) น้ำหนักเลื่อน*

mow ที่สำหรับเก็บหญ้าแห้งหรือฟาง

mow, to 1. เก็บหญ้าไว้ในที่สำหรับเก็บ 2. ตัด (หญ้าหรือธัญพืช) ด้วยเครื่องตัด, ตัดหรือเกี่ยวพืชซึ่งอยู่ในไร่

mower เครื่องตัดหญ้า

mower, off-set flail เครื่องตัดหญ้าชนิดใบมีดเยื้องไปทางด้านข้างของแทรกเตอร์

mower, rotary เครื่องตัดหญ้าชนิดหมุนเหวี่ยง

mower, two rotor เครื่องตัดหญ้าชนิดใบมีดหมุน 2 ชุด

mt. bay pine สนหนามใบเล็ก (ต้นไม้ในสกุล *Araucaria cunninghamii*, Sweet)

M-toothed saw เลื่อยฟันคู่*

mucilage เมือก (พฉ.)

mucilage cell เซลล์เมือก*

mucilaginous fibre เส้นใยเหนียว

mucilaginous material สารเหนียว

muck (ทับศัพท์), วัสดุอินทรีย์ซึ่งสลายตัวสมบูรณ์ จนไม่สามารถบ่งบอกสภาพเดิมได้มีสีเข้มและมีอินทรีย์สารมากกว่า peat เกิดขึ้นตามทีซึ่งมีการระบายน้ำไม่สะดวก

mucosa เยื่อลำไส้

mucro ปลายแหลมสั้น

mucronate ดู mucronulate

mucronulate ปลายแหลมสั้นและมีขนาดเล็ก

mucus เมือก, มูก (สว.)

mudflow การไหลของโคลน, โคลนไหล*

mud ski กระดานลื่น (เครื่องมือช่วยในการประมงอย่างหนึ่ง เป็นแผ่นกระดานค่อน

- ข้างยาว หวังอนเซด กว้างพอที่จะให้คน
นั่งคุกเข่าใช้เท้าถีบกระดานให้เคลื่อนที่ได้
ตามความประสงค์ ใช้ในการจับอวนรัง
หรือเก็บหอย ปู และแมงดาทะเล)
- mudstone** หินโคลน*
- mug wort** โกฎิจุฬาลำพา (ต้นไม้ในสกุล
Artemisia indica, Willd.)
- mulberry** หม่อน (พืชในสกุล *Morus alba*,
L.)
- mulch** วัสดุคลุมดิน
- mulch, polyolefin** สารโพลีเอเธนชนิดหนึ่งซึ่ง
ใช้เป็นวัสดุคลุมดิน
- mulching** การคลุมดิน
- mull** ชูยพืชผุ
- multicarpellate** รังไข่ที่มีรูปร่างมากกว่า 1 พู
(ดู compound ovary)
- multicellular** หลายเซลล์
- multiciliate** มีขนมาก
- multinutrient mixtures** ปุ๋ยหลายธาตุ
- multiple alleles** ชุดของยีนที่มากกว่า 2 ตัว
ขึ้นไป แต่อยู่ที่ตำแหน่งเดียวกันของ
โครโมโซม แต่ละตัวมีผลต่อการแสดงออก
ได้ต่างๆ กัน (พธ.)
- multiple cropping** การปลูกพืชให้สามารถ
เก็บเกี่ยวได้หลายรุ่นในรอบปี
- multiple embryo** มีคัพภะมากกว่า 1 ต้นต่อ
เมล็ด
- multiple factors** มียีน (gene) ตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป
แต่ละตัวมีกำลังเท่ากัน ทำงานประสานกัน
โดยไม่มียีนตัวไหนเป็นลักษณะข่มหรือด้อย
- multiple factor hypothesis** การถ่ายทอด
ลักษณะของยีนบนหลายตำแหน่งของ
- โครโมโซมซึ่งแสดงออกมาในแบบผลบวก
(พธ.)
- multiple factor inheritance** พันธุกรรมของ
ลักษณะที่ถูกควบคุมโดยยีนหลายคู่
- multiple fruit** ผลรวม, ผลที่เกิดจากช่อดอก
เช่น สับปะรด เป็นต้น
- multiple genes** ดู multiple factors
- multiple perforation** ช่องทะลุปลายเซลล์
หลายช่อง*
- multiple radial pore** พอร์แผดตามรัศมี*
- multiple regression equation** สมการ
ถดถอยพหุคูณ*
- multiple ring** วงเติบโตซ้อน*
- multiple use forestry** ดู forestry, multiple-
use
- multi-ply** (ไม้อัด) หลายชั้น*
- multiseriate ray** รัศมีหลายแถว*
- mum** เบญจมาศ (ดู chrysanthemum)
- mung bean** ถั่วเขียว (พืชในสกุล *Phaseolus*
aureus, Roxb.)
- muricate** ผิวขรุขระเป็นตะปุ่มตะป่ำ
- muriform** เป็นรอยปุ่มเล็กๆ
- muscology** วิทยาหุ้มนอสส์
- muscovite** (ทับศัพท์), แร่กึ่งหินขาว*
- musk melon** แตงไทย (พืชในสกุล *Cusumis*
melo, L.)
- mussel-shell creeper** อัญชัน, อังชัน (พืชใน
สกุล *Clitoria ternatea*, L.)
- must** น้ำมันที่ใช้ในการหมักไวน์
- mustard, curled** ผักกาดเขียวใบหยัก (พืชใน
สกุล *Brassica juncea*, Coss. var.
crispifolia)

mustard, green ผักกาดเขียวปลี (พืชในสกุล *Brassica juncea*, Coss.)

mutagen สิ่งก่อการกลาย

mutant สายพันธุ์กลาย, ผลจากการกลาย, สิ่งมีชีวิตซึ่งมีลักษณะแปลกใหม่เกิดขึ้น เนื่องจากการกลายพันธุ์ (พธ.)

mutation 1. การกลายพันธุ์, การผ่าเหล่า, การกลายลักษณะ (เป็นการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมโดยทันทีทันใด อาจเกิดขึ้นในเซลล์สืบพันธุ์หรือในเซลล์เนื้อหนัง กรณีที่เกิดกับเซลล์สืบพันธุ์สามารถนำไปขยายพันธุ์แบบใช้เพศได้) 2. การเปลี่ยนแปลงจำนวนหรือโครงสร้างของยีน (gene) และโครโมโซม 3. การแปรสภาพอย่างถาวรของยีนจาก allele ชนิดหนึ่งไปเป็น allele อีกชนิดหนึ่ง

mutation, chromosome การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือจำนวนของโครโมโซม เช่น deletions, duplications, inversion, translocations และการมีจำนวนโครโมโซมแตกต่างไปจากพืช diploid ปรกติ

mutation, gene การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของยีนทำให้เกิดยีนตัวใหม่ขึ้น

mutton เนื้อแกะหรือเนื้อแพะที่ได้จากสัตว์อายุมากกว่า 1 ปี

mutualism ภาวะพึ่งพากัน

muzzle 1. บริเวณจมูกและปากของสัตว์ 2. ตะกร้อสวมปากสัตว์ 3. สวมปากด้วยตะกร้อ

mycelium เส้นใยหรือสายใยของรา

mycology วิทยาเห็ดรา

mycophage เชื้อไวรัสของรา

mycoplasma จุลินทรีย์ที่ไม่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างแบคทีเรียและไวรัส

mycorrhiza เห็ดราที่อาศัยอยู่ร่วมกับรากพืช

mycorrhiza, ectotrophic เห็ดราที่อาศัยอยู่ร่วมกับรากพืชแต่อาศัยอยู่นอกเซลล์

mycorrhiza, endotrophic เห็ดราที่อาศัยอยู่ภายในเซลล์รากพืช

mycotoxin พิษรา

myna, common นกเอี้ยงสาลิกา (นกในสกุล *Acridotheres tristis*)

myna, crested นกเอี้ยงดำ, นกเอี้ยงหงอน (นกในสกุล *Acridotheres javanicus*)

myna, golden-crested นกสาลิกาถิ่นทอง (นกในสกุล *Acridotheres coronatus*)

myna, hill นกขุนทอง (นกในสกุล *Gracula religiosa*)

myoglobin เม็ดโปรตีนสีแดงพบในเซลล์กล้ามเนื้อ ประกอบด้วยธาตุเหล็กทำหน้าที่เก็บรักษาออกซิเจนสำหรับเซลล์

myology วิทยากล้ามเนื้อ

myristic acid กรดไขมันอิ่มตัวชนิดหนึ่งพบในน้ำมันหมู่น้ำมันมะพร้าว

myrobalan สมอไทย (ต้นไม้ในสกุล *Terminalia chebula*, Retz.)

myrobalan, emblic มะขามป้อม (ต้นไม้ในสกุล *Phyllanthus emblica*, L.)

N

n, 2n สัญลักษณ์แสดงจำนวนชุดของ haploid โครโมโซม (พธ.)

nail-holding power กำลังยึดตะปู*

naked 1. ไม่มีกลีบดอกหรือกลีบรอง 2. ไม่มีเกล็ด (ปม.)

naked flower ดอกไม้ที่ไม่มีกลีบดอกหรือกลีบรอง

nape คอตอ

napiform รากที่มีรูปแบนกลม, ทรงป่องบน

Napoleon's willow หลิว, ลี้ว (ต้นไม้ในสกุล *Salix babylonica*, L.)

narra ประดู่ (ต้นไม้ในสกุล *Pterocarpus indicus*, Willd.)

narrow crotch ง่ามมุมแคบ

narrow leaf cattail ฐูปลาชี่, กกช้าง (ดู flag)

narrow-ringed วงเติบโตแคบ*

natal grass หญ้าสีชมพู [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Rhynchelytrum repens*, (Willd.) GE. Hubb.]

natural circulation kiln เตาอบแบบอากาศหมุนเวียนธรรมชาติ*

natural organics สารอินทรีย์ธรรมชาติ

natural preservation การดองตัวอย่างพืช เพื่อให้คงลักษณะเดิม

natural resin ยางน้ำมันไม้* (*S. pith*)

natural science วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

natural selection การคัดเลือกโดยธรรมชาติ

naval stores ชันสนและน้ำมันสน, ผลิตภัณฑ์ยางสน*

navel สะดือ

navicular มีรูปคล้ายเรือ

neap : **neaped timber** ชุงค้ำแล้ง*

ne(a)t size ขนาดหลังตบแต่ง* (*S. actual measure*)

necrosis โรคนเซลล์ตาย

nectary มีน้ำหวาน

needle cast การร่วงของใบสน

needle holes รูเข็ม* (เล็กกว่า pinholes)

needle tail นกนางแอ่นใหญ่หางหนาม (นกในสกุล *Hirundapus* sp.)

neem tree สะเดา (ต้นไม้ในสกุล *Antelaea azadirachta*, Adelb.)

Negro peach กระท่อม (ต้นไม้ในสกุล *Mitragyna speciosa*, Korth.)

nematocide สารป้องกันกำจัดไส้เดือนฝอย

nematode ไส้เดือนฝอย

nematology วิทยาไส้เดือนฝอย

neptunia ผักกระเฉด (ดู water cress)

nerve เส้นต่างๆ ที่อยู่บนใบและกลีบดอกของพืช (พธ.)

nesting การใส่ปุ๋ยเป็นกระจุก, การใส่ปุ๋ยเม็ดโตใต้ผิวดิน

net, blue mullet อวนเปล

net, flapper อวนปิดประตูโป๊ะ

net absorption การดูดซึมสุทธิ*

net retention ปริมาณคงอยู่* (*S. final retention*)

net scale การวัดชุงหักตำหนัก*

netted เป็นร่างแห

- net trap, bamboo screen** จันทา (เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทโป๊ะชนิดหนึ่ง)
- net venetion** เส้นใยแบบร่างแห
- neurology** ประสาทวิทยา
- neuron** เซลล์ประสาท
- neutral axis** แกนสะเทิน, แกนเป็นกลาง*
- neutral flower** ดอกที่ไม่มีเกสรตัวผู้และตัวเมีย (บางที่หมายถึงดอกตัวผู้)
- neutralization** การทำให้เป็นกลาง
- neutralizing power** อำนาจในการทำให้เป็นกลาง
- neutralizing value** ค่าการทำให้เป็นกลาง
- neutral soil** ดินที่ไม่เป็นกรดหรือด่าง (pH ของดินเท่ากับ 6.6-7.3)
- neutral surface** ระนาบเป็นกลาง*
- newborn** ลูกสัตว์เกิดใหม่
- Newguinea creeper** พวงโกเมน (ไม้ประดับในสกุล *Mucuna bennettii*)
- nigger** เครื่องพลิกซุง* (*S. log turner*)
- night brooming jasmine** กระรณิการ์ (ไม้ดอกในสกุล *Nyctanthes arbotristis*, L.)
- night jar** นกตบยุง
- niltava** นกนิลตวา (นกในสกุล *Niltava* sp.)
- nipa palm** จาก (ปาล์มในสกุล *Nipa fruticans*, Wurm.b.)
- nipple** จุก (ผลไม้)
- nitrate reduction** การเปลี่ยนแอมโมเนียเป็นไนเตรท
- nitrification** การเปลี่ยนเกลือแอมโมเนียให้เป็นไนเตรทโดยเชื้อแบคทีเรียบางชนิด
- nitrification inhibitor** สารยับยั้งการเปลี่ยนเกลือแอมโมเนียให้เป็นไนเตรท
- nitrifying bacteria** แบคทีเรียที่เปลี่ยนแอมโมเนียให้เป็นไนโตรเจนและไนเตรทซึ่งเป็นรูปที่พืชสามารถใช้เป็นอาหารได้
- nitrogen assimilation** การดูดใช้ในโตรเจน
- nitrogen cycle** วัฏจักรไนโตรเจน
- nitrogen fixation** การตรึงไนโตรเจน (การเปลี่ยนสภาพของไนโตรเจนในอากาศให้เป็นสารประกอบไนโตรเจน โดยจุลินทรีย์ที่อยู่ตามรากของพืชตระกูลถั่วหรือจุลินทรีย์อิสระบางชนิดในดิน)
- nitrogen free extract** สารที่ยังเหลืออยู่ในพืช (ประกอบด้วยสารจำพวกแป้ง) ภายหลังจากที่โปรตีน เถ้า กาก สารสกัดเอเทอร์ และความชื้นถูกสกัดออกไปหมดแล้ว
- nitrogen management** การจัดการไนโตรเจน, การจัดการดินเพื่อควบคุมวงจรไนโตรเจน
- nitrogen stabilizer** สารที่ทำให้ไนโตรเจนคงตัว, สารยับยั้งการสูญหายของปุ๋ยแอมโมเนียมในดิน
- nitrogen tie up** การที่ธาตุไนโตรเจนถูกดูดไปใช้ในการสังเคราะห์เซลล์ของจุลินทรีย์ในดิน ทำให้ดินขาดไนโตรเจนไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง
- nitrogenous materials** วัสดุไนโตรเจน
- nocturnal** แห่งรัตติกาล, ในยามกลางคืน
- nocturnal anthesis** ดอกไม้ที่บานเวลากลางคืน (มักบานเพียงคืนเดียว รุ่งขึ้นก็ร่วงหมด)
- nocturnal life** ออกหากินตอนกลางคืน เช่น ค้างคาว
- nodal** เกิดจากข้อ
- node** ข้อต่อของต้นหญ้าที่มีใบงอกออกมา

node weed ผักแครด, สับกา (วัชพืชเขตร้อน
ในสกุล *Synedrella nodiflora*, Gaertn.)

nodose เป็นปม

nodulation การเกิดปม

nodule ปม (ในรากพืชตระกูลถั่ว), ข้อของลำต้น

nodule bacteria แบคทีเรียในปม (ถั่ว)

nodulose เป็นปมเล็ก

nog ไม้สลัก, ไม้อุด* (*S. holing block*)

nomenclature การตั้งชื่อ

nomenclature, binomial การตั้งชื่อแบบ
ทวินาม

nominal density ความแน่นการทดสอบ*

nominal grade เกรดปฏิกิริยาจำนวนเต็ม

nominal measure การวัดก่อนตบแต่ง*, ขนาด
ก่อนตบแต่ง*

nominal size ขนาดมาตรฐาน*, ขนาดระบุ*

non-disjunction โครโมโซมที่มาจับคู่กันแล้ว
ไม่แยกออกจากกันไปอยู่คนละขั้ว แต่กลับ
ไปอยู่ที่ขั้วเดียวกันทั้ง 2 อัน

non-pored wood ไม้ไร้พอร์*

non-pressure treatment วิธีการไม่ใช้ความดัน*

nonreacting salt pair คู่เกลือไม่ทำปฏิกิริยา,
สารผสมของเกลือ 2 ชนิด ซึ่งมีอนุภาคตัว
หนึ่งเหมือนกัน จึงไม่ทำปฏิกิริยาต่อกัน

nonrecurrent parent ตัวให้ (ดู donor parent)

non-secretory space ช่องระหว่างเซลล์ไม่มี
ยาง*

nonslurry process กระบวนการผลิตปุ๋ยเม็ด
ซึ่งปั้นเม็ดโดยไม่ทำปุ๋ยผสมให้เป็นสาร
เหลวชั้นก่อน

Norfolk island pine สนฉัตร (ต้นไม้ในสกุล
Araucaria excelsa, R. Br. var. *robusta*,
HK.)

normal 1. ปกติ 2. แนวฉาก เส้นแนวฉาก

normal diameter เส้นผ่าศูนย์กลางปกติ*

normal frequency distribution การ
แจกแจงความถี่ปกติ*

normal soil ดินที่มีชั้นของดินประกอบด้วย
สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ 2 อย่าง คือ พืชที่
ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติและดินฟ้าอากาศ โดย
ปกติเกิดขึ้นบนพื้นที่ลุ่มๆ ดอนๆ เพียง
เล็กน้อย ในที่ราบสูง การระบายน้ำดี
อิทธิพลทางชีววิทยาจะมีผลมากที่สุดต่อ
การเกิดดินนี้

nose 1. จมูกซุง, ลาดหัวซุง* (*S. snape, snipe,*
snout) 2. งอนเลื่อน*

nose-bar คานกด*, จมูกคานกด (*S. pressure*
bar)

nose-bar gap ช่วงจมูกคานกด, ช่องคานกด
แนวอน* (*S. pressure bar gap*)

nostril รูจมูก

notch 1. รอยเจาะ*, รอยบาก* (*S. gain*)
2. รอยบากล่าง*, รอยบากหน้า*

notch, to บากกาน* (*S. notch girdle*)

notch, keyhole รอยเจาะรูรูปกุญแจ*

notch girdle บากกาน* (*S. notch*)

nougat ของหวานชนิดหนึ่งลักษณะคล้าย
marshmallow แต่หวานกว่าและ
ความชื้นต่ำกว่า, ตั้งเม

nourish เลี้ยง, ถนอม

novirame กิ่งที่ให้ดอกผลอันเกิดมาจาก
primocane

nozzle หัวฉีด, ปากกระบอกฉีด

nucellar embryo คัพภะที่เกิดจาก nucellus

nucellar embryony การที่เซลล์ใน nucellus
เจริญขึ้นเป็นต้นอ่อนในเมล็ดโดยไม่ผ่าน

- ระยะ gametophyte (ดู embryony, adventitious)
- nucellar seedling** ต้นกล้าที่เกิดจาก nucellus
- nucellus** กลุ่มเซลล์ meristem ที่ให้กำเนิดไข
- nuchal** ตอนหัว, แห่งสันหลังคอ
- nucleolus** โปรโตพลาสซึมที่รวมตัวกันเป็นก้อนเล็ก ๆ ในนิวเคลียส
- nucleus** โปรโตพลาสซึมที่อยู่ภายในเซลล์มีหน้าที่เกี่ยวกับการแบ่งเซลล์และกิจกรรมต่างๆ ภายในเซลล์ พบในเซลล์ที่มีชีวิตทุกเซลล์
- null hypothesis** สมมติฐานแรก, สมมติฐานที่น่าจะเป็นจริง*
- nullisome : nullisomic** พืชซึ่งมีโครโมโซมขาดหายไปหนึ่งคู่ (ดู aneuploids)
- numerical hybrid** ดู hybrid, numerical
- nurse** พืชที่เพาะชำ
- nursery** เรือนเพาะชำ, สถานที่เพาะชำ
- nursery, bush** สถานที่เพาะชำชั่วคราว
- nursery, seedling** สถานที่เพาะกล้าไม้
- nursery, transplant** สถานที่ชำกล้าไม้
- nursery bed** แปลงเพาะชำ
- nursery pot** ถังเพาะชำ
- nursery stock** กล้าไม้ในสถานที่เพาะชำ
- nursing, flying** ดู nursery, bush
- nut** 1. ผลชนิดที่ไม่แตก มีลักษณะแข็ง มีเมล็ดเพียง 1 เมล็ด 2. เป็นเกลียว
- nut gall** ปมกิ่ง*
- nut hatch** นกไต่ไม้ (นกในสกุล *Sitta* sp.)
- nut like** คล้ายลูกสมอ
- nut structure** รูปร่างในการเกาะเรียงกันของอนุภาคดิน
- nutmeg tree** จันทน์เทศ (ต้นไม้มันสกุล *Myristica fragrans*, L.)
- nutrient** ธาตุอาหารพืช, สารอาหาร, สารเคมีที่พืชดูดเข้าไปเพื่อใช้เป็นอาหาร
- nutrient antagonism** ภาวะปฏิปักษ์ธาตุอาหารพืช
- nutrient balance** สมดุลธาตุอาหารพืช
- nutrient concentration** ความเข้มข้นธาตุอาหารพืช
- nutrient diffusion** การแพร่ธาตุอาหารพืช
- nutrient efficient plant** พืชที่มีประสิทธิภาพดูดใช้ธาตุอาหาร
- nutrient interaction** ปฏิสัมพันธ์ธาตุอาหารพืช
- nutrient management** การจัดการธาตุอาหาร
- nutrient plant** ธาตุอาหารพืช
- nutrient stress** ความเค็มธาตุอาหารพืช
- nutrient supplying power** ความสามารถให้ธาตุอาหาร
- nutrient uptake** การดูดใช้ธาตุอาหาร
- nutrition** โภชนาการ, โภชนศาสตร์
- nutritious** มีคุณค่าทางโภชนาการ
- nux vomica tree** แสลงใจ (ต้นไม้มันสกุล *Strychnos nuxvomica*, L.)
- n-value** ค่า n, ค่าแสดงความสัมพันธ์ระหว่างร้อยละของน้ำในดินในสภาพสนามกับร้อยละของดินเหนียว และอินทรีย์วัตถุในรูปของฮิวมัส (ปฐ.)
- nymph** ตัวอ่อน (แมลง)
- nymphoides** บัวบา, บา (วัชพืชน้ำในสกุล *Nymphoides indica*, O. Ktze.)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

O

oak apple ปมกิ่งไฉ้ค*

oak-leaf fern ชายผ้าสีดา (ไม้ประดับในสกุล
Platyserium wallichii, Hk.)

oat ข้าวโอ๊ต (พืชในสกุล *Avena sativa*, L.)

ob- กลับคว้าง เช่น obovate หมายถึง รูปไข่
ที่กลับเอาส่วนบนลงล่าง

o.b. (over bark : outside bark) น.ป. (เหนือ
เปลือก*)

obcompressed ตั้งได้ฉากกับพื้นผิวหรือแกน
อันแรก

obconical รูปกรวยที่เอาปลายลง

obcordate เว้าลึกลงตรงส่วนปลาย ทำให้เกิด
ส่วนที่มีลักษณะคล้ายหู (lobe) มีขนาดใหญ่

obdiplostemonous มีวงเกสรตัวผู้ 2 วงเกิด
สลับกัน

oblanceolate ซึ่งมีรูปคล้ายใบหอกที่เอาส่วน
แหลมลงล่าง

oblate ดู oblong

obligate parasite ตัวเบียนแท้ (กสิ.)

oblique เอียง, เฉียง

oblique shear การเฉือนตามแนวเฉียง*

oblong มีส่วนยาวมากกว่าส่วนกว้าง, รูปขอบ
ขนาน

obovate ซึ่งมีรูปไข่ แต่ส่วนกว้างอยู่ด้านบน

obovoid ทรงตันที่มีเส้นขอบเป็นรูปไข่

obsolescent เกือบใช้ไม่ได้ ใช้กับส่วนของพืชที่
ไม่ทำงานหรือปรากฏให้เห็นเพียงนิดเดียว

obsolete ไม่ชัดเจน

obtuse ปลายหรือฐานใบที่มีมุมป้าน, ป้าน, มน

occlusion การรอกหุ้มแผล

oceanic climate ลมฟ้าอากาศที่เป็นอยู่โดย
อิทธิพลของน้ำในมหาสมุทร

oceanography สมุทรศาสตร์

ocellus จุด

ochreous มีสีแดงหรือเหลือง

ocrea แผ่นใบตรงบริเวณข้อ เกิดจากการเชื่อม
กันของหูใบ (stipule) 2 อัน

odd length 1. ความยาวคี่* 2. ความยาวคละ*
(*S. random length*)

odd pinnate ดู compound leaf

offcut 1. เศษไม้ปลายไม้* (ในโรงงาน)
2. ปีกไม้*

official เป็นยา

off products เศษไม้ปลายไม้* (ในป่า)

offset 1. ไหลข้อ, ท่อ (พจ.) 2. เครื่องเบี่ยง*
(บนแท่นป้อนซุง) (วน.)

offspring ลูกหลาน, ลูก(สัตว์), ดอกผล(พืช)

oil, anthracene น้ำมันแอนทราซีน*

oil, creosote น้ำมันครีโอโซต*

oil, essential น้ำมันหอมระเหย*

oil, green น้ำมันแอนทราซีน*

oil, pine น้ำมันสน*

oil, preservative น้ำมันรักษาไม้*

oil, rosin น้ำมันชัน*

oil, tung น้ำมันทัง*, น้ำมันมะยาว*

oil cell เซลล์น้ำมัน*

oil type preservative สารป้องกันรักษาเนื้อ
ไม้ประเภทน้ำมัน*, สารอบไม้ประเภท
น้ำมัน*

old alluvium ตะกอนน้ำพาอายุมาก

- old clearing** ไร่ร้าง
- old river levee** สันดินริมลำน้ำเก่า
- oleander** ยี่โถ (ไม้ดอกในสกุล *Nerium indicum*, Mill.)
- oleoresin** ยางน้ำมันไม้
- olericulture** วิชาที่ว่าด้วยผัก
- olfactory** กลิ่น (odor) เกิดจากสารเคมี เช่น แอลกอฮอล์, aldehyde, ketone, ester ฯลฯ เป็นต้น
- oligo-** มีน้อย เช่น oligandrous หมายถึงมีเกสรตัวผู้ 2-3 อัน, oligospermous หมายถึงมีเมล็ด 2-3 เมล็ด เป็นต้น
- oligomeric** มีส่วนต่างๆ น้อยกว่าปกติ
- olive** มะกอกฝรั่ง (ต้นไม้ออกดอกในสกุล *Olea europea*, L.)
- omasum** กระเพาะที่สามของสัตว์เคี้ยวเอื้อง
- omnivorous** มีส่วนต่างๆ น้อยกว่าปกติ
- one-lick method (fire)** การดับไฟแบบทีละคน
- one-way** เครื่องมือกลกรรมชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยด้วยจานโลกกลมๆ ใช้ตักดินออกไว้ทางใดทางหนึ่ง
- ontogeny** ประวัติชีวิตพัฒนา, การเจริญเติบโต หรือชีวประวัติของสิ่งที่มีชีวิต หรือส่วนของสิ่งที่มีชีวิต
- oogamy** การผสมพันธุ์โดยมีเชื้อเพศเมีย (egg) และเชื้อเพศผู้ (sperm) เข้าเกี่ยวข้อง
- oogonium** อวัยวะซึ่งเป็นที่อยู่ของเชื้อเพศเมีย
- open assembly time** ช่วงเวลารอประกอบ*
- open-bundle** มัดท่อน้ำทำอาหารที่มีเยื่อเจริญ (cambium)
- open-cell process** กรรมวิธีเซลล่ว่าง*
- open defect** 1. ตำแหน่งที่เห็นได้* 2. ตำแหน่งเปิด*
- opener** เครื่องเปิดร่องที่มีจานหรือเสียมติดอยู่ด้านหน้าเครื่องหยอดเมล็ด
- open grain** เนื้อหยาบ* (*S. coarse grain*)
- open joint** รอยต่อข้างไม้ติด*
- open-pollination** การผสมเปิด, การผสมเกสรโดยไม่มีการควบคุม ทำให้ไม่ทราบว่าเป็นเกสรตัวผู้มาจากต้นไหนบ้าง
- open stack** กองไม้แบบโปร่ง*
- open stacking** การกอง (ไม้) โปร่ง
- open-tank treatment** วิธีการแบบถังเปิด*
- operating line** สายลาก*
- opercle** ที่ปิดเหงือก (ปม.)
- opercular flap** แผ่นบางๆ ที่ปิดเหงือก (ปม.)
- operculate** มีฝาปิด
- operculum** ส่วนของผลหรือดอกที่มีลักษณะคล้ายฝาปิด
- opium poppy** ฝิ่น (พืชในสกุล *Papaver somniferum*, L.)
- opposite** ตรงกันข้าม เช่น การเรียงตัวของใบ
- opposite pitting** การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบตรงกันข้าม*
- optimum temperature** อุณหภูมิพอเหมาะที่พืชและสัตว์เจริญเติบโตได้ดีที่สุด
- orange** ส้ม (ไม้ผลในสกุล *Citrus sinensis*, Osb.)
- orange, sweet** ส้มเกลี้ยง, ส้มตรา (ดู orange)
- orbicular** ดู orbiculate
- orbiculate** เป็นรูปร่างหรือวงกลม เช่น ใบบัว
- orchard** สวนผลไม้
- orchardist** ชาวสวนผลไม้
- orchard terrace** ชั้นบันไดราบ

orchid flower โศกระย้า (ไม้ดอกในสกุล
Amberstia nobilis, Wall.)

orchid tree ชงโค (ต้นไม้ในสกุล *Bauhinia purpurea*, L.)

order วงศ์, กลุ่มของพืชภายในชั้น (class)

organ กลุ่มของเนื้อเยื่อ (tissue) ที่รวมกันทำหน้าที่บางอย่างได้อย่างหนึ่ง

organic fertilizer ปุ๋ยอินทรีย์

organic matter อินทรีย์วัตถุ

organic soil ดินอินทรีย์, ดินที่มีอินทรีย์วัตถุเป็นองค์ประกอบอยู่มาก

organic soil material วัสดุดินอินทรีย์

organoleptic ความรู้สึกที่รับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส

orifice รูเปิดเล็กๆ

orifice coefficient ค่าสัมประสิทธิ์อัตราการไหลของๆ เหลวที่ไหลผ่านท่อ

orifice plate แผ่นวัสดุที่มีรูตรงกลาง (ใช้เสียบระหว่างทางไหลของๆ เหลวเพื่อวัดอัตราการไหล)

origin จุดเริ่มต้น

oriole นกขมิ้น (นกในสกุล *Oriolus* sp.)

ornamental plant ไม้ดอกไม้ประดับ

ornithology ปักษีวิทยา

orogenesis กรรมวิธีกำเนิดเทือกภูเขา

orographic rain : relief rain ฝนภูเขา

ortho- เหยียดตรง

orthotropic เจริญในแนวตั้ง

orthotropous ovule ไข่ที่มีลักษณะตั้งตรง ช่องทางเข้าสู่ภายในไข่ (micropyle) อยู่ตรงข้ามกับฐาน

oscillate แกว่งกวัด, สลับ

oscillating pressure process กรรมวิธีความดันสลับ*

oscillating saw เลื่อยซิก*

oscillation การแกว่ง

oscillatory ซึ่งเกี่ยวกับการแกว่ง

osmometer มาตรวัดความดันออสโมซิส

osmosis การแพร่กระจายของตัวทำละลายผ่านเยื่อ differentially permeable membrane

osmotic suction ความเคียดออสโมติก

ossification การสร้างกระดูก, การที่ร่างกายสัตว์ตั้งเอาธาตุแคลเซียมและฟอสฟอรัสจากเลือดมาสร้างเป็นกระดูก

osteology วิทยากระดูก

osteomalacia โรครกระดูกเปราะ (เกิดจากการที่ร่างกายสัตว์ตั้งเอาธาตุแคลเซียมและฟอสฟอรัสไปใช้มากเกินไป มักพบในสัตว์ที่โตเต็มวัย)

otaheite apple มะกอกฝรั่ง (ดู olive)

otter นาก (สัตว์ชนิดหนึ่ง)

outbreak การเกิดโรค, การแพร่ระบาดของโรคอย่างกะทันหัน

outbreeding การผสมต่างสายพันธุ์, การผสมพันธุ์นอกพวก

outcrop : outcrop rock หินโผล่*

out cross : out-crossing การผสมพันธุ์ระหว่างพืชหรือสัตว์ต่างสายพันธุ์ (strain) (ดู cross pollination)

outdoor plants ไม้กลางแจ้ง, พืชที่เจริญเติบโตได้ดีในที่ซึ่งมีแสงแดดมาก

outer pit aperture ปากหลุมผนังเซลล์นอก

outer shell membrane เยื่อเปลือกชั้นนอก

outflow ส่วนที่ไหลออก, ซึ่งไหลออก

outflow hydrograph กราฟแสดงอัตราการไหลออกของๆ เหลวเป็นฟังก์ชันกับเวลา

outlet ปากช่อง, ทางไหลออก

out-of-round เสียวง*

out-of-wind ไม่บิดงอ*

out-opening ช่องเหงือก

output ผลได้

output shaft เพลางาน

outturn ผลผลิต*, ปริมาณผลผลิต

ovary รังไข่ (สัตว์ทั่วไปจะอยู่ในช่องท้อง แต่รังไข่ของไก่จะติดอยู่ที่กระดูกสันหลัง), ส่วนประกอบอันหนึ่งของเกสรตัวเมียซึ่งเป็นที่เกิดของไข่

ovary, inferior รังไข่ที่เกิดอยู่ใต้ส่วนของดอก

ovary, superior รังไข่ที่เกิดอยู่เหนือส่วนอื่นๆ ของดอก

ovate รูปไข่

oven, Dutch เตาขี้เลื่อย*

oven-dry อบแห้งสนิท*

oven-dry density ความแน่นเมื่ออบแห้งสนิท*

oven-dry soil ดินอบแห้ง

over-all width ความกว้างเต็มแผ่น*

over burden วัสดุทับหน้าดิน

over color สีทับ (เช่น กล้ายเมื่อสุกจะมีสีทับเป็นสีเหลือง)

overcut ขนาดเผื่อ*

over-dosing การให้ยาหรือสารเคมีมากเกินไป

over-feeding การให้อาหารมากเกินไป

over-grazing การให้แกะเล็มหญ้ามากเกินไป

overhang 1. ส่วนเอนหน้าคอง*, ปลายยื่น* (S. *pitch*) 2. การตั้งใบเลื่อย (เลื่อยตัด) เอนหน้า, ส่วนเอนหน้าเลื่อยตัด*

overhead saw เลื่อยวงเดือนตัวบน*

overlap เกย

overlay, plastic การอัดหน้าด้วยพลาสติก, แผ่นพลาสติกอัดหน้า*

overlength ความยาวเผื่อ, ความยาวเกิน*

overliming สภาพเกินปูน, การใส่ปูนเพื่อแก้ความเป็นกรดของดินมากเกินไป

over mature แก่เกิน

overplant ปลูกซ่อม

overrun 1. ส่วนเกิน* 2. ปริมาณไอศกรีมที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีฟองอากาศเล็กๆ แทรกอยู่ขณะทำการปั่น (อต.)

overrunning ฟุ้งขึ้นหน้า, การฟุ้งล้าหน้า*

overstocked ขึ้นแน่นเกินไป

overwash ตะกอนทับถมบนผิวดิน

over wintering การพักในฤดูหนาว

overwood ไม้ชั้นบน

ovicide สารเคมีกำจัดไข่(แมลง)

oviduct ท่อนำไข่

oviposition การวางไข่, การออกไข่

ovoid รูปไข่ทรงตัน, ของแข็งที่มีรูปร่างคล้ายไข่

ovulation การตกไข่

ovule ไข่ที่ยังไม่สุกในรังไข่, ส่วนที่จะเจริญไปเป็นเมล็ด

ovuliferous มีไข่

ovum ไข่, เซลล์สืบพันธุ์ของตัวเมีย

owl นกเค้า

owl, barn นกแสก (นกในสกุล *Tyto alba*)

ox-bow lake บึงโค้ง*, ทะเลสาบรูปแอก

oxidase เอนไซม์ที่เร่งปฏิกิริยาการเติมออกซิเจน

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

oxidation การเพิ่มออกซิเจน, การเปลี่ยนแปลงทางเคมีอันเกี่ยวกับการเพิ่มออกซิเจน หรือสารที่เท่าเทียมกับออกซิเจน หรือเกี่ยวกับการเพิ่มจำนวนกำลัง (valence) รวมกับสารอื่นๆ

oxytocin ฮอร์โมนที่ขับจากต่อม pituitary ส่วนท้าย มีหน้าที่กระตุ้นการยึดหดของกล้ามเนื้อเรียบ ขับน้ำนม และขับรกออกจากมดลูก

P

P₁ , P₂ , ... etc. สัญลักษณ์ใช้แทนพ่อหรือแม่พันธุ์ที่ 1, 2, ... และอื่นๆ (พร.)

package บรรจุภัณฑ์, หีบห่อ, ภาชนะบรรจุ, ครอบชุด, การซื้อขายเหมาทั้งหมด

package, to บรรจุลงหีบห่อ

paddock ที่ดินแปลงย่อยในฟาร์ม

paddy นาข้าว, ข้าวเปลือก

paddy field นา

padsaw เลื่อยป็น

pagoda flower นมสวรรค์ตัวผู้ (ไม้ประดับในสกุล *Clerodendron poniculatum*, L.)

pagoda tree ลั่นทม (ต้นไม้ในสกุล *Plumeria acutifolia*, Poir.)

paint and batten การทาสีแล้วหุ้ม*

paired fins ครีบคู่ (ปม.)

pak-choi ผักกาดเขียวปลี (พืชในสกุล *Brassica juncea*, Coss.)

palaeontology บรรพชีวินวิทยา

palatable น่ากิน, เอ็ดดอร่อย

palatability ความอร่อยหรือโอชะรส, ความน่ากิน

palate ดั้ง (lip) อันล่างของกลีบดอก

palatines กระดูกในเพดานปาก (ปม.)

palea กลีบนอกของดอกพืชตระกูลหญ้า

pale catch ลีเสียดเทศ*

paleobotany : palaeobotany วิชาพฤกษศาสตร์ที่เกี่ยวกับการศึกษาซากพืชดึกดำบรรพ์

paleosol ดินบรรพกาล

palisade layer ชั้นเซลล์ parenchyma รูปทรงกระบอกที่มี chloroplast เกิดติดกันแน่นอยู่ใต้เซลล์ผิวด้านบนของใบ

pallet 1. กระบะยก 2. ไม้รองยก*, แผ่นรองกอง (ใช้รองรับวัตถุต่างๆ เพื่อความสะดวกในการใช้รถลากล้อหรืออุปกรณ์อื่นในการยก) 3. สาทหระกเหล็ก*

palm, palmyra ตาลโตนด (ปาล์มในสกุล *Borassus flabellifera*, L.)

palm, pandanus เตยหอม, เตยลาย, ลำเจียก (พืชในสกุล *Pandanus tectorius*, var. *larvis*, Sol.)

palm, royal ปาล์มขวด (ปาล์มในสกุล *Roystonea regia*, O.F. Cook.)

palman ส่วนที่ไม่เว้าของใบแบบ palmate

palmate เป็นรูปเว้าทำให้เกิดเป็นแฉกคล้ายนิ้วมือเวลากางออก, ลักษณะคล้ายฝ่ามือ

palmately veined เส้นใบที่พุ่งออกจากปลายก้านใบเป็นรูปแฉก

- palmatifid** รูปคล้าย palmate แต่รอยเว้าลึก
ลงไปครึ่งหนึ่ง
- palpation** การคลำ, การตรวจโดยวิธีสัมผัส
ด้วยมือ
- palynology** เรณูวิทยา
- pan** 1. (ดิน) ดาน (ปฐ.) 2. จานรองหัวซุง*
(วน.)
- pancreas** ตับอ่อน
- pandurate** รูปคล้ายพิณ (fiddle-shape)
- panel** แผงควบคุม
- panel, body-work** แผงควบคุมการทำงาน
ของตัวเครื่องยนต์
- panel pins** ปุ่มบนแผงควบคุม
- Panglong** การลากซุงแบบปั้งลง*
- pangolin** ลิ่น, นิ่ม (สัตว์ในสกุล *Manis
javanica*)
- pan granulator** เครื่องปั่นเม็ด (ปุ๋ย) แบบจาน
- panicle** ช่อดอกแบบหนึ่ง บนก้านช่อดอกอัน
ใหญ่มีกิ่งก้านช่อดอกแตกออกสลับกันขึ้น
ไป และบนกิ่งที่แตกนั้นจะมีกิ่งย่อยแตก
ออกไปอีก เช่น ดอกข้าว
- panicoid** ตระกูลย่อยของหญ้าชื่อ Panicoideae
- paniculate** คล้าย panicle
- panids** ช่อดอกที่มีก้านดอกเดี่ยวแล้วแยกออก
เป็นช่อเล็กๆ ปรอบๆ เช่น ช่อดอกข้าวฟ่าง
หรือข้าวโอ๊ต
- pansy** ผีเสื้อ (ไม้ดอกในสกุล *Viola tricolor,
L.*)
- papain** (ทับศัพท์), เอนไซม์ที่มีอยู่ในยาง
มะละกอ ใช้ทำให้เนื้อนุ่ม
- papaya** มะละกอ (ไม้ผลในสกุล *Carica
papaya, L.*)
- paper flower** เฟื่องฟ้า (ไม้ดอกในสกุล
Bougainvillea spectabilis และ
Bougainvillea glabra)
- paper mulberry** สา, กระสา (พืชในสกุล
Broussonetia papyrifera, Vent.)
- papilionaceous** กลีบดอกที่มีรูปคล้ายผีเสื้อ
(พบในพืชตระกูลถั่ว)
- papilla** ปุ่มเล็ก, ขนบนลำต้นของพืช มี
ลักษณะเป็นตุ่มเล็กๆ และนุ่ม เป็นส่วน
ของผนังเซลล์ผิวหนังนอกที่ปูดยื่นออกมา
มักมีขนาดสั้นมาก
- papillate** ลักษณะเป็นตุ่มๆ
- papillose** มีตุ่มเล็กนุ่ม
- pappus** ส่วนที่มีลักษณะเป็นขนหรือเป็นแผ่น
บางๆ มีรูปร่างคล้ายพินหรือหนาม เกิด
คลุมบนรังไข่ของพืชตระกูลดาวเรืองและ
ทานตะวัน (composites)
- para grass** หญ้าขน [วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Brachiaria mutica, (Forssk) Stapf.]
- parakeratosis** โรคผิวหนังกระด้างที่ทำให้
ผิวหนังหนาขึ้น มีรังแคมากและคัน
- parakut** นกแก้ว (นกในสกุล *Psittacula sp.*)
- parakut, grey-headed** นกทะเลิง, นกทะเล
(นกในสกุล *Psittacula finschii*)
- parakut, red-breasted** นกแก้วอกแดง,
นกแขกเต้า (นกในสกุล *Psittacula
alexandrii*)
- paralithic contact** แนวสัมผัสหินอ่อน
- parallel bonding** การยึดขนานแนวทาก*
- parallel heating** การให้ความร้อนขนานแนว
ทาก*
- parallel to grain shear** การเฉือนตามเส้นขน*

A **parallel venation** เส้นใบขนาน พบในพืช
B ใบเลี้ยงเดี่ยว
C

D **paralysis** อัมพาต
E

F **para rubber** ยางพารา (ต้นไม้ในสกุล *Hevea*
G *brasiliensis*, Muell-Arg.)
H

I **parasite** ตัวเบียน, ปรสิต, สิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีพ
J อยู่บนสิ่งที่มีชีวิตอีกชนิดหนึ่ง เช่น กาฝาก
K บนต้นมะม่วง กาฝากคือตัวเบียน และ
L มะม่วงคือตัวอาศัย (host)
M

N **parasite, facultative** ตัวเบียนอิสระ
O

P **parasite, obligate** ตัวเบียนแท้
Q

R **parasite, wound** ตัวเบียนแผล
S

T **parasite root** รากเบียน
U

V **parasite** ที่อาศัยอยู่หรือมีชีวิตอยู่กับสิ่งที่มีชีวิต
W อีกอันหนึ่ง
X

Y **parasitology** ปรสิตวิทยา
Z

paratyphoid โรคท้องร่วงที่เกิดจากแบคทีเรีย
พบมากในสุกรและไก่

parbuckle กว้านขวางท่อน* (*S. crosshaul*)

parcel (ทับศัพท์), พาร์เซล* (หน่วย), ผืน
(ที่ดิน), หีบ, ท่อ, พัสดุ

parenchyma เซลล์ผนัง เป็นเซลล์พื้นของ
เซลล์ต่างๆ ของเนื้อเยื่อพืช มักเกาะตัว
กันอย่างหลวมๆ

parennial ไม้ถาวร, ไม้ยืนต้น

parent material วัสดุต้นกำเนิด

parent material, aeolian deposit สิ่งทับถม
โดยลม

parent material, alluvium ตะกอนลำนํ้า

parent material, beach deposit สิ่งทับถม
ตามชายหาด

parent material, brackish deposit ตะกอน

น้ำกร่อย

parent material, delta deposit ตะกอน
ที่ตอนสามเหลี่ยมปากนํ้า

parent material, delta lake ทะเลสาบใน
บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากนํ้า

parent material, deposit สิ่งทับถม

parent material, deposition การทับถม

parent material, glacial deposit สิ่งทับถม
โดยธารน้ำแข็ง

parent material, lacustrine deposit ตะกอน
ทะเลสาบ

parent material, marine deposit ตะกอน
น้ำทะเล

parent material, residual วัสดุซึ่งอยู่กับที่

parent material, residuum วัสดุอยู่กับที่

parent material, sedentary วัสดุซึ่งอยู่กับที่

parent material, sediment ตะกอนวัสดุต้น
กำเนิด

parent material, transported วัสดุเคลื่อนย้าย

parent rock หินต้นกำเนิด

parietal เกิดบนผนังรังไข่

park, national forest วนอุทยานแห่งชาติ

parrot bill นกปากนกแก้ว (นกในสกุล
Paradoxornis sp.)

parrot finch, pintail นกไฟ, นกกระตีดัดเขียว
(นกในสกุล *Erythrura prasina*)

parrot flower ธรรมรักษา (ไม้ประดับในสกุล
Heliconia psittacorum, L.f.)

parsley ผักชีฝรั่ง [พืชในสกุล *Petroselinum*
hortense, (P. Mill) Nijm.]

parsnip ผักกาดหัวเล็ก (พืชในสกุล *Pastinaca*
sativa, L.)

parted เป็นแลง*, ขอบเว้าลึกลงเกือบถึงเส้นกลางใบ

parthenocarpy 1. ผลไม้ไม่มีเมล็ด (อาจได้รับการผสมพันธุ์แล้วหรือไม่ก็ได้), การเกิดผลโดยไม่มีการผสมพันธุ์ 2. การเจริญของรังไข่ไปเป็นผลโดยไม่ได้รับการผสมพันธุ์ [ผลที่เกิดจากขบวนการนี้เรียกว่า “parthenocarpic fruit” (ผลลม) จะไม่มีเมล็ด อาจเกิดโดยกรรมพันธุ์หรือเป็นผลจากสิ่งแวดล้อม]

parthenogenesis 1. การเกิดโดยไม่ผสมเชื้อ, การที่ไข่เจริญขึ้นเป็นต้นอ่อนโดยไม่ได้รับการผสมพันธุ์ 2. การสืบพันธุ์โดยไม่ได้ผสม, การเกิดตัวใหม่จาก germ cell โดยไม่ต้องผ่านการผสม เป็นการสืบพันธุ์ของพืชบางชนิด เช่น เห็ด รา ตะไคร่น้ำ เป็นต้น (ดู apomixis)

partial dominance การข้ามไม่สมบูรณ์, heterozygote ที่แสดงลักษณะค่อนข้างไปทางลักษณะข้าม

partial precooling การปล่อยผลไม้ที่เก็บมาจากต้นไว้ข้ามคืนเพื่อให้อุณหภูมิของผลลดลง

partial sterilization การฆ่าเชื้อบางส่วน

particle, ellipsoid อนุภาคทรงรี*

particle, soil อนุภาคดิน

particle board แผ่นขึ้นไม้อัด*

particle density ความหนาแน่นของอนุภาค

particle size (soil) ขนาดอนุภาคเดี่ยว (ดิน)

particle size analysis การวิเคราะห์ขนาดอนุภาคเดี่ยว

particle size distribution การแจกแจงขนาด

อนุภาค (ดิน, เม็ดปุ๋ย ฯลฯ)

partridge นกกระทา

parturition การตกลูก

passion flower สุนทรธส, เสาวรส (ไม้ดอกในสกุล *Passiflora laurifolia*, L.)

pass point จุดควบคุมย่อย

paste ของเหลวข้น มีลักษณะเหนอะ เช่น แป้งเปียก กะปิ

pastern ข้อเท้า

pasteurization การฆ่าเชื้อด้วยความร้อนที่ต่ำกว่าอุณหภูมิน้ำเดือด

pasteurizer เครื่องมือฆ่าเชื้อด้วยความร้อนต่ำ

pastry แผ่นแป้ง, แป้งนวด

pasture ทุ่งหญ้า, พื้นดินที่ปกคลุมไปด้วยหญ้าหรือพืชที่เป็นอาหารสัตว์

pasture, to ให้สัตว์กินหญ้าในทุ่ง

pasture, native ทุ่งหญ้าที่ปกคลุมไปด้วยพืช

pasture, permanent ทุ่งหญ้าที่มีพืชซึ่งมีอายุมากกว่า 1 ปี และมีเมล็ดซึ่งสามารถงอกขึ้นได้เอง (self-seedling) ทำให้มีหญ้าสำหรับสัตว์ขึ้นอยู่ตลอดเวลา

pasture, rotation ทุ่งหญ้าที่ใช้เลี้ยงสัตว์เพียง 2-3 ฤดูแล้วโลกกลับเพื่อปลูกพืชหมุนเวียน

pasture, tame ทุ่งหญ้าที่เต็มไปด้วยพืชผลที่ปลูกขึ้นสำหรับให้สัตว์เข้ามากิน

pasture, temporary ทุ่งหญ้าที่ใช้เลี้ยงสัตว์

pasture management การจัดการและบำรุงรักษาทุ่งหญ้าเพื่อเลี้ยงสัตว์

pasture plants พืชที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ มักปลูกพืชเป็นจำนวนมาก

pasture succession การปลูกพืชต่างๆ สำหรับ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

ให้สัตว์ทะเลกินสลับกันไปโดยไม่
ขาดตอน

patana oak กะโดน (ต้นไม้ในสกุล *Careya arborea*, Roxb.)

patch แผ่นปะซ่อมเรียวย*

patch-budding ดู flute-budding

patch up ปลุกซ่อม

patent แฝไปทางราบ

pathogen เชื้อโรค*

pathology พยาธิวิทยา

patrol, to (fire) เดินยาม

patrol time เวลาตระเวนตรวจ

paunch กระเพาะอาหาร

pea, edible-podded ถั่วลันเตา (พืชในสกุล *Pisum sativum*, L. var. *macrocarpon*)

pea, garden ถั่วลันเตา (พืชในสกุล *Pisum sativum*, L.)

pea, sugar ถั่วลันเตา (ดู pea, garden)

peach ท้อ (จีน) (ไม้ผลในสกุล *Prunus persica*, Strokes.)

peacock fern เฟิร์นปีกแมลงทับ (ไม้ประดับในสกุล *Cyclopetis semicordata*, J.Sm.)

peacock flower หางนกยูงไทย (ต้นไม้ในสกุล *Caesalpinia pulcherima*, Sw.)

peacock machine เครื่องมือเขตรกรรมที่เมื่อไถแล้วจะทิ้งมูลดินเป็นหลุมหรือช่องเล็กๆ สำหรับเก็บน้ำฝนและกันไม่ให้ น้ำฝนไหลชะจากพื้นที่นั้นไป

peacock pheasant นกแว่น (นกในสกุล *Polyplectron* sp.)

peacock's crest หางนกยูงไทย (ต้นไม้ในสกุล *Poinciana pulcherima*, Sw.)

peafowl, green นกยูง (นกในสกุล *Pavo muticus*)

peak climacteric จุดที่ผลไม่หายใจมากที่สุด หลังจากเก็บเกี่ยวมาจากต้นแล้ว ผลในระยะนี้จึงเหมาะที่จะใช้รับประทาน (edible stage)

pearl millet ข้าวฟ่างนก (พืชในสกุล *Pennisetum glaucum*, R. Br.)

peat (ทับศัพท์), ดินพรุ, ซากพืชจำพวกตะไคร่น้ำ มอสส์ และพืชอื่นๆ ที่ยังไม่แห้งตัว สะสมอยู่ในที่ลุ่มชื้นแฉะ

peat-bog บริเวณที่เกิดพีท

peat soil ดินที่มีอินทรีย์วัตถุซึ่งสลายตัวยังไม่สมบูรณ์ เกิดอยู่ภายใต้สภาวะน้ำขัง มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแก่

peav(e)y : peavie ไม้ขอพลิกซุง*

pebble กกรวด

pebble phosphate กกรวดฟอสเฟต [หินฟอสเฟตซึ่งมีลักษณะเป็นก้อนแข็ง มีขนาดประมาณก้อนกรวด แยกออกมาในกระบวนการทำความสะอาด (benefication)]

peck : peckiness : pecky การคุแบบบั้งผึ้ง, การคุเป็นหลุม*

pectic substances กลุ่มของสารประกอบคาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อน (complex carbohydrates) ที่เป็นส่วนประกอบหลักของ middle lamella

pectin (ทับศัพท์), สารที่เชื่อมเซลล์เข้าด้วยกัน

pectinate คล้ายหวี

pectoral fins ครีบอก

ped ก้อนโครงสร้างดิน, หน่วยโครงสร้างดิน

pedalfer ดินชนิดหนึ่งเกิดขึ้นในแถบที่มี

ความชื้นสูง ธาตุเหล็กและอะลูมิเนียมในดินถูกชะล้างลงไปถึงส่วนล่างของชั้นดิน ไม่มีชั้นที่เป็นเกลือคาร์บอเนต

pedate ใบแบบ palmately lobe ที่มี lobe ทั้งสองข้างบริเวณฐานใบเว้าลึกอีกทีหนึ่ง เช่น ใบบุก

pedicel ก้านดอกย่อยในช่อดอก

pedigree พันธุ์ประวัติ, บันทึกรหัสหรือประวัติบรรพบุรุษของพืชหรือสัตว์แต่ละตัว

pediment ลานเศษหินรอบเขา*

pedocal ดินโนแลบแห้งแล้งหรือค่อนข้างจะแล้ง มีชั้นของเกลือคาร์บอเนตเห็นได้ชัด

pedogenesis การกำเนิดทางปฐพี

pedogenic process ขบวนการที่ทำให้กำเนิดดิน

pedologic เกี่ยวกับกำเนิดและธรรมชาติของดิน

pedology ปฐพีวิทยา, วิชาที่ว่าด้วยกำเนิดดิน การจำแนกและการตรวจลักษณะดิน โดยเน้นดินในสภาพเทหวัตถุธรรมชาติมากกว่าการใช้ดินเพื่อปลูกพืช

pedon (ทับศัพท์), หน่วยที่เล็กที่สุดของดินแต่ละชนิดซึ่งสามารถจำแนกลักษณะดินได้ครบถ้วน มีพื้นที่ 1-10 ตารางเมตร

peduncle 1. ก้านดอกเดี่ยวหรือก้านช่อดอก, ส่วนยอดของก้านดอกที่รองรับฝักหรือดอก (กส.) 2. คอดหาง (ปม.)

peel, to ปอก*, ลอกเปลือก* (ดู bark), ควั่นลอกเปลือกกว้าง* (ดู band girdle)

peeled veneer ไม้บางปอก*

peeler block ท่อนไม้สำหรับปอก*

peeler log ชุงไม้ปอก*

peeling, chemical การลอกเปลือกทางเคมี*

peeper หน่อกล้วยที่ยังไม่มีใบ

peg, to ปักหลัก

peg-raker saw เลื่อยฟันผสม*

peg-tooth harrow พรวนซี่ตรง

pelecan, spotted-billed นกกระทุง (นกในสกุล *Pelecanus philippensis*)

pelican flower ไม้เท้า, นกกระทุง (ไม้ประดับในสกุล *Aristolochia cymbifera*, Mart. & Gamble)

pellagra โรคผิวหนังตกกระ (เกิดจากการขาดไนอาซีน ทำให้ผิวหนังอักเสบ ระบบย่อยอาหารพิการ)

pellet อาหารเม็ด, อาหาร(สัตว์)อัดเม็ด

pellet(ed) fertilizer ปุ๋ยที่เป็นเม็ด (กลม)

pellucid โปร่งใส

peltate ใบที่มีลักษณะคล้ายโล่ มีก้านใบติดบริเวณกึ่งกลางใบ เช่น ใบบัว

pencil mark ลายเส้นดินสอ* (จากเห็ดรา)

pencil slat ไม้ซี่ดินสอ*

pendulous หย้อยลง

pendulum saw เลื่อยแขวน*

peneplain พื้นที่เกิดราบ*, ที่เกือบได้ระดับ, พื้นที่ๆ ได้ถูกชะล้างไปจนระดับพื้นฐานของดินเกือบจะราบเรียบเสมอกัน

penetrability สภาพแทงทะลุได้

penetrance อัตราส่วนของพืชซึ่งมียีน (gene) นั้นๆ อยู่แล้วแสดงออกมาให้เห็น (บางต้นอาจไม่แสดงออกทั้งๆ ที่มียีนนั้นๆ อยู่)

penetration การแทรกซึม, การลอดเข้าไป, การเจาะ, การแทงทะลุ

peninsula คาบสมุทร*, แหลม

penninerved เส้นที่เกิดข้างๆ เส้นกลางใบ

pentadelphous มีเกสรตัวผู้ 5 กลุ่ม

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

- A**
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
- pentamerous** มีส่วนเป็น 5 หรือเพิ่มเป็นจำนวน 5
- pepper** พริก, พริกไทย (พืชในสกุล *Capsicum* spp.)
- pepper corn** เมล็ดพริกไทยตากแห้ง
- peppermint** สะระแหน่ (พืชในสกุล *Menthae piperita*, L. และ *Menthae arvensis*, L.)
- pepper, bell** พริกหยวก (พืชในสกุล *Capsicum annuum* var. *grossum*, Sendt.)
- pepper, black** พริกไทย (พืชในสกุล *Piper nigrum*, L.)
- pepper, hot** พริกชี้ฟ้า (พืชในสกุล *Capsicum frutescens*, L.)
- pepper, long** ดีปลี (ดู long pepper)
- pepper, spur** พริกชี้ฟ้า (ดู pepper, hot)
- pepper, sweet** พริกหยวก (ดู pepper, bell)
- pepo** 1. ผลที่มีเนื้อนุ่ม (flesh) มีเปลือกชั้นนอก (exocarp or rind) แข็ง เกิดจากรังไข่แบบ inferior เช่น พัก 2. แฝง (พืชในสกุล *Benincasa cerifera*, Savi.)
- perched water table** ระดับน้ำใต้ดินเทียม*, ระดับน้ำใต้ดินที่เกิดขึ้นที่ตื้นซึ่งอยู่ในระดับลึกลงไปยังไม่อิ่มตัวด้วยน้ำ
- percolation** การไหลซึมผ่าน, การซึมซาบ (ของน้ำ) ลงสู่ดิน
- perennate** 1. อยู่ได้ตลอดปี 2. เจริญขึ้นใหม่โดยการแตกหน่อ
- perennial** 1. พืชที่มีอายุยืนยาวมากกว่า 1 ปี และอาจให้ผลในปีแรก 2. มีชีวิตจรกอยู่ 3 ปี หรือมากกว่า 3. เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี
- perfect flower** ดอกสมบูรณ์เพศ, ดอกที่มีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียอยู่ในดอกเดียวกัน
- perfoliate** ใบหรือกลีบเลี้ยงที่ไม่มีก้านซึ่งเกิดล้อมรอบลำต้น, รอบข้อ*
- perforate** เป็นรู, เจาะรู
- perforation** ช่องทะลุปลายเซลล์*
- perforation, multiple** ช่องทะลุปลายเซลล์หลายช่อง*
- perforation, simple** ช่องทะลุปลายเซลล์เดี่ยว*
- perforation, vessel** ช่องทะลุปลายท่อลำเลียง
- perforation plate** แผ่นช่องทะลุปลายเซลล์*
- perforation plate, ephedroid** ช่องทะลุปลายเซลล์รูปฝักบัว*
- perforation plate, reticulate** ช่องทะลุปลายเซลล์รูปตาข่าย*
- perforation plate, scalariform** ช่องทะลุปลายเซลล์รูปบันได*
- perforation rim** ขอบช่องทะลุปลายเซลล์*
- pergamentaceous** คล้ายแผ่นหนัง
- perianth** 1. วงกลีบรวม 2. ส่วนที่ห่อหุ้มดอกซึ่งรวมถึงกลีบนอกและกลีบใน 3. กลีบดอกและกลีบรองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจนแยกไม่ออก
- periblem** เนื้อเยื่อเจริญ (meristem) ที่ให้กำเนิดกลุ่มเซลล์พื้นในลำต้นหรือราก (cortex)
- pericarp** เปลือกผล [เกิดจากผนังรังไข่แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นนอก (exocarp หรือ epicarp) ชั้นกลาง (mesocarp) และชั้นใน (endocarp)]

periclinal ขนานกับเส้นรอบวง, ขนานกับผิว (พฤ.)

periclinal chimera ดู chimera

pericycle กลุ่มเซลล์ในรากที่เกิดอยู่ระหว่าง endodermis กับท่ออาหาร (phloem)

periderm ส่วนของพืชที่ประกอบด้วย phellogen (cork cambium), phloem (cork) และ phelloderm

perigone ดู perianth

perigenous ส่วนที่อยู่รอบๆ ก้านเกสรตัวเมีย

perigyne สภาพดอกซึ่งมีรังไข่ห่อหุ้มด้วยส่วนที่มีลักษณะคล้ายถ้วย (hypanthium)

period ระยะ, คาบ

period, age-class ระยะชั้นอายุ

period, conversion ระยะเปลี่ยนระบบ

period, emergence ระยะปรากฏตัว

period, preparatory ระยะเตรียมการ

period, pressure ระยะเวลาอัด*

period, regeneration ระยะสืบพันธุ์

period, working-plan ระยะโครงการ

periphery รอบนอก, ขอบ, ผนังด้านนอก, ผิวรอบนอก

perishability การเน่าเสียง่าย

perishable เน่าเสียได้ง่าย

perisperm เยื่อ (บางทีก็รวมถึงเนื้อ) ของไข่ซึ่งอยู่ใต้เปลือกหุ้ม, กลุ่มเซลล์ nucellus ที่เหลืออยู่เป็นที่สะสมอาหารในเมล็ด

peristalsis การบีบตัวของกระเพาะอาหาร เป็นระลอก (ทำให้อาหารเคลื่อนผ่านกระเพาะไปได้)

peristome ส่วนที่มีลักษณะคล้ายฟันหรือลิ้นบริเวณปากของ sporangium เช่น ใน

มอสส์

periwinkle พวงพวยบก, พวงพวยฝรั่ง (พืชในสกุล *Vinca rosea*, L.)

perlite (ทับศัพท์), แก้วภูเขาไฟ (volcanic glass)

permanent charge ประจุถาวร, ประจุซึ่งอยู่บนพื้นผิวนอกภาคดินเหนียวที่ไม่ผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลง pH ของดิน (ปฐ.)

permanent pastures ทุ่งหญ้าที่ไม่เคยถูกไถพรวนเลยเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี ปกคลุมไปด้วยต้นหญ้าที่มีอายุมากกว่า 2 ฤดู และเมล็ดมักจะถูกเองตามธรรมชาติ

permanent set การอยู่ตัวถาวร* (*S. residual strain*)

permanent wilting percentage : PWP ปริมาณความชื้นของดินเมื่อใบพืชแสดงอาการเหี่ยวอย่างถาวร

permanent wilting point จุดเหี่ยวถาวร, จุดที่พืชแสดงอาการเฉาเนื่องจากขาดน้ำ ถ้าไม่ได้น้ำเพิ่มเติมพืชจะตาย

permeability (soil) สภาพให้ซึมได้, ความสามารถซึมน้ำ (ของดิน)

permeable สามารถผ่านได้

permeable rock หินเนื้อฟาม

permissible soil loss ดินสูญเสียได้

perosis โรคเอ็นเคลื่อนในสัตว์ปีก (เกิดจากการขาดธาตุแมงกานีส ทำให้ข้อเข่าคงอเดินไม่ได้)

perpendicular bonding การยึดตั้งฉากแนวทาบ*

perpendicular heating การให้ความร้อนตั้งฉากแนวทาบ*

Persian lilac เลียน, เกรียน, เสียน (พืชในสกุล
Melia azedarach, L.)

Persian wheel ระหัดวิดน้ำ

persimmon พลับจีน (ไม้ผลในสกุล
Diospyros kaki, L.)

persimmon, common พลับฝรั่ง (ไม้ผลใน
สกุล *Diospyros virginiana*, L.)

persistent ติดอยู่, ไม่ร่วงหล่น

personate กลีบดอกที่มีปากใบและมีกลีบดอก
อีกอันหนึ่งซึ่งอยู่ต่ำกว่าเกิดหุ้มอยู่

perspective ภาพที่แสดงให้เห็นเป็น 3 มิติ

perulate มีเกสร

petal กลีบดอก, กลีบใน

petaloid คล้ายกลีบดอก

petalous มีกลีบดอก, มีกลีบใน

petiole ก้านใบ

petiole analysis การวิเคราะห์ก้านใบ (เพื่อ
ประเมินว่าพืชมีธาตุอาหารเพียงพอหรือไม่)

petiolule ก้านใบย่อย

petrography ศิลาวรรณา

petrology ศิลาวិทยา

pH dependent charge ประจุซึ่งอยู่บนพื้นผิว
อนุภาคดินเหนียวที่ผันแปรได้เนื่องจาก
การเปลี่ยนแปลง pH ของดิน (ปฐ.)

phaenogam ดู phanerogam

phanerogam พันธุ์ไม้ที่มีเมล็ด

phanerogamic botany พฤกษศาสตร์พืชมี
เมล็ด

pharmacognosy เภสัชเวท, วิชาสมุนไพร

phase, soil ประเภทดิน, หน่วยแผนที่ดินซึ่ง
แบ่งย่อยออกจากหน่วยจำแนกดินใน
ระดับหนึ่ง เนื่องจากสมบัติของหน่วย

จำแนกนั้นกว้างเกินไปจนไม่สามารถนำไป
แปลความหมายเพื่อการใช้ประโยชน์และ
การจัดการได้ ลักษณะที่นำมาใช้ในการ
แบ่งประเภทดินจะเป็นลักษณะที่มีผลต่อ
การใช้ประโยชน์และการจัดการดิน

pheasant ไก่ฟ้า

pheasant, Siamese fireback ไก่ฟ้าพญาลอ
(สัตว์ในสกุล *Lophura diardi*)

phellem ดู cork

phelloderm ชั้นเซลล์ใต้ cork cambium ใน
ลำต้นพืชบางชนิด

phellogen เยื่อเจริญที่สร้าง cork และ phello-
derm

pheno แสดงออก

phenology ซีฟลักซ์ฉวีทยา, วิทยาการที่เกี่ยว
กับความสัมพันธ์ระหว่างฟ้าอากาศกับ
ปรากฏการณ์ของสิ่งที่มีชีวิต เช่น การเกิด
ดอก

phenotype 1. ลักษณะที่มองเห็นหรือวัดได้
2. กลุ่มของพืชแต่ละกลุ่มซึ่งมีลักษณะ
ภายนอกเหมือนกัน เช่น ความสูง-เตี้ย
สีต่างๆ ฯลฯ 3. การแสดงออกซึ่งรูปร่าง
ลักษณะของอินทรีย์ที่เกิดจากการผสม
หรือสืบพันธุ์ร่วมกับสิ่งแวดล้อม แต่ลูก
หลานอาจไม่แสดงลักษณะเช่นนั้นเสมอ
ไปได้

phenotype, ratio อัตราส่วนของแต่ละ
phenotype ภายในประชากร

Philippine jade vine พวงหยก (ไม้ดอกใน
สกุล *Strongylodon macrobotrys*)

phloem ท่ออาหาร*, ท่อลำเลียงอาหารของพืช

phloem, included ท่ออาหารในไม้*

phloem, internal ท่ออาหารด้านใน*

phloem, primary ท่ออาหารปฐมภูมิ*

phloem, secondary ท่ออาหารทุติยภูมิ*

phloem ray รัศมีท่ออาหาร*

phloic เกี่ยวกับท่อลำเลียงอาหาร

phoenix หงส์ (จีน), นกชนิดหนึ่งในนิยาย
ปรัมปรา

phosphate rock หินฟอสเฟต, หินซึ่งมีแร่
แคลเซียมฟลูออโรฟอสเฟตเป็นองค์
ประกอบหลัก

phosphate sand ททรายฟอสเฟต, หินฟอสเฟต
เกรดต่ำเนื่องจากมีซิลิกาเจือปนอยู่มาก

phosphogypsum (ทับศัพท์), ิปซัมที่เป็น
ผลพลอยได้จากการผลิตกรดฟอสฟอริก

phospholipid สารประกอบพวกกรดไขมันที่มี
ฟอสเฟตเป็นองค์ประกอบ ทำหน้าที่ใน
การขนส่งสารผ่านผนังเซลล์ พบใน
เนื้อเยื่อสิ่งมีชีวิตทั่วไป

phosphorite ดู phosphate rock

photobzoar ลูกกลมๆ ที่พบอยู่ในลำไส้ของ
สัตว์อันเกิดจากขนของพืชบางชนิด

photogrammetry การรังวัดจากภาพถ่าย

photo index สารบัพรูปถ่าย

photo map แผนที่รูปถ่าย

photo mosaic index สารบัพรูปถ่ายภาพผสม

photoperiod ช่วงเวลามืดสว่าง

photoperiodism การตอบสนองของพืช (ซึ่งมี
ผลต่อการออกดอกออกผล) ที่มีต่อช่วง
ความยาวของแสงสว่างในเวลากลางวัน
ต่างกัน

photosynthates ผลิตผลที่ได้จากการ
สังเคราะห์แสงของพืช

photosynthesis กระบวนการสังเคราะห์แสง,
การสร้างคาร์โบไฮเดรตของพืชที่มีสีเขียว
จากคาร์บอนไดออกไซด์และน้ำโดยมีแสง
สว่างช่วย

phototropism การเบนหาหรือหนีแสงสว่าง
ของพืช

pH value ค่าแสดงความเป็นกรด-ด่าง

phycocyanin เม็ดสีน้ำเงิน พบในสาหร่ายสี
เขียวแกมน้ำเงิน (blue-green algae)

phycoerythrin เม็ดสีแดง พบในสาหร่ายสีแดง
(red algae)

phycology วิทยาศาสตร์สาหร่าย (ดู algology)

phyllary กลีบเลี้ยง (bract) อันหนึ่งใน
involucre

phyloclade กิ่งที่มีลักษณะแบนทำหน้าที่ย
คล้ายใบ

phyllodium ก้านใบที่มีลักษณะคล้ายใบ
แต่ไม่มีแผ่นใบ

phyllosphere อาณาเขตอภิทธิพลใบพืช

phyllotaxis (ดู phyllotaxy)

phyllotaxy การจัดเรียงตัวของใบหรือดอกบน
กิ่ง (โดยทั่วไปบอกเป็นเศษส่วน คือ เป็น
อัตราส่วนของจำนวนรอบของการเรียง
แบบเป็นเกลียวของใบต่อจำนวนใบของ
รอบที่นับได้)

phylogeny วิวัฒนาการประวัติ, การวิวัฒนาการของ
สิ่งที่มีชีวิต

phylum ชั้นที่ใหญ่ที่สุดของอาณาจักรพืช (plant
kingdom)

physical map แผนที่กายภาพ

physical properties คุณสมบัติทางกายภาพ

physical oceanography สมุทรศาสตร์เชิง
กายภาพ

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

physical weathering การผุพังสลายตัวทางกายภาพ

physic nut สบู่ดำ (ดู purging nut)

physiographic position ธรณีสัณฐาน, ภูมิ-
สัณฐาน, ลักษณะแผ่นดิน (ดู landform)

physiography ภูมิลักษณะวรรณนา, ภูมิ-
สัณฐาน
physiology สรีรวิทยา, การศึกษาเกี่ยวกับ
หน้าที่และกิจกรรมของสิ่งที่มีชีวิต

phytobenthon คำรวมที่ใช้เรียกพืชที่ยึดติด
กับหินหรือวัตถุอื่นๆ

phytochemistry พฤษยาเคมี

phytochrome สารสีในพืช (ตอบสนองต่อแสง
สีแดงและแสงอินฟราเรด)

phytogeography พฤษภูมิศาสตร์

phytohormone ดู hormone

phytoplankton คำรวมที่ใช้เรียกพืชที่ลอย
(อาศัย) อยู่ในน้ำอย่างเป็นอิสระ

picaroon ไม้ขอ*

piceoid pit หลุมผนังเซลล์แบบไม้สกุลพิเซีย*

pick 1. อุปกรณ์ที่มีหัวทำด้วยเหล็กมีปลาย
แหลม 2 ด้าน มีด้ามจับตรงกลาง ใช้ขุด
เจาะผิวแข็ง เช่น ถนน ผนังอิฐ เป็นต้น
2. เก็บ, เลือกร

picker 1. อุปกรณ์เก็บผัก ผลไม้ หรือดอกไม้
2. ส่วนประกอบของเครื่องปลูกมันฝรั่ง
ลักษณะเป็นซี่ล้อมติดกับจานหมุนในแนว
ตั้ง

picking index มาตรฐานในการเก็บเกี่ยวผลไม้
(เพื่อให้ได้ขนาดและคุณภาพที่ต้องการ อาจ
ใช้มาตรฐานอันโดอันหนึ่งต่อไปนี้ คือ การ
ใช้ขนาดของผล การเปลี่ยนแปลงทางรูป
ร่างของผล สีสตามส่วนต่างๆ ของผล ชั่วผล
จำนวนวันจากจุดใดจุดหนึ่งเมื่อออกดอก

แล้ว การใช้หน่วยความร้อน การวัด
จำนวนแป้งหรือน้ำตาล หรือจำนวนกรด
ในผล อัตราส่วนแป้งต่อน้ำตาล หรือน้ำ
ตาลต่อกรดในผล การอ่อนตัวของผล ฯลฯ)

pickle ผักดองชนิดหนึ่ง

pickling cucumber แดงกวาชนิดหนึ่งใช้
สำหรับดอง

pick up 1. อุปกรณ์ชนิดหนึ่งมักจะพ่วงติดกับ
เครื่องเก็บเกี่ยวพืชไร่หรือเครื่องจักรใน
การทำงานอื่นๆ ที่ใช้ในการเก็บพืชผลที่ตัด
ทิ้งไว้เป็นกองหรือแถวในทุ่งนาและส่งต่อ
ให้เครื่องจักรอื่นต่อไป 2. รถบรรทุก
ขนาดเล็ก (รับน้ำหนักบรรทุกได้ 1/2-1 ตัน)

piedmont ที่ราบเชิงเขา

piedmont alluvial plain ที่ราบลาดเนิน
ตะกอนเชิงเขา

pigeon, green นกเป่า (นกในวงศ์เดียวกับ
นกเขาอยู่ในสกุล *Ironon* sp.)

pigeon, imperial นกหลุมพู, นกกระหลุมพู

pigeon, pea ถั่วแระ (พืชในสกุล *Canjanus*
indicus, Spreng. และ *Canjanus*
cajans, Millsp.)

piglet ลูกสุกร

pigment เม็ดสี, สารทำให้เกิดสีในสิ่งมีชีวิต,
สารให้สีที่ผลิตขึ้นจากสิ่งมีชีวิต

pigsty stack กองไม้แบบคอกหมู*

pigweed ผักขม (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Amaranthus dubius, Mart.)

pike, hand ไม้คัตไล่ซุงด้ามสั้น*

pike pole 1. ไม้ขอเกี่ยวซุง* (*S. clip*), 2. ไม้
คัตไล่ซุง*

pile 1. กองสุม* 2. เสาเข็ม*

- pile trestle** โครงฐานไม้กลม*
- piling, lumber** การกองไม้*
- piling, timber** การกองไม้*
- piling and burning** การสุมเผา*
- piling stick** ไม้ค้ำ*
- piling strip** ไม้ค้ำ
- pilose** มีขนอ่อนๆ ขึ้นประปราย, ปกคลุมไปด้วยขนที่เรียวกเล็กและอ่อนนุ่ม
- pin** 1. ไม้ค้ำ* 2. เพลารอก*
- pin, dragging** หมุดขอลากซุง*
- pinching** การเด็ดยอดเพื่อให้แตกแขนง
- pine** สนสามใบ, สนเขา (ต้นไม้ในสกุล *Pinus klasya*, Royle)
- pineapple** สับปะรด (พืชในสกุล *Ananas comosus*, Merr.)
- pine forest** ป่าสน, ป่าสนเขา
- pine oil** น้ำมันสน*
- pine sawyer beetle** ตัวไม้สน*
- pinhole borer** มอดรูเข็ม* (ดู ambrosia beetle)
- pinhole borer beetle** มอดรูเข็ม*
- pinholes** รูเข็ม (ไม้เกิน 1/16 นิ้ว)
- pink bigonia** ขวนชม (ไม้ดอกในสกุล *Adenium coetaneum*, Stapf.)
- pink eye** โรคตาแดงในสัตว์ (แพะ แกะ โค) เกิดจากเชื้อไวรัสทำให้สัตว์มีอาการตาแดง มีขี้ตา และน้ำตามาก
- pin knot** ตาขนาดจิ้ง*
- pink shower** กาลพฤกษ์, กัลปพฤกษ์ (ต้นไม้ในสกุล *Cassia bakeriana*, Craib)
- pinna** 1. ใบหู 2. ใบย่อย (ในใบรวมแบบ pinnate)
- pinnate leaf** ใบพืชชนิดใบเลี้ยงคู่ มีใบย่อยขึ้นอยู่บนก้านใบทั้งสองข้าง เช่น ใบถั่ว
- pinnately veined** เส้นใบที่เกิดจากเส้นใบข้าง เรียงกันคล้ายขนนก
- pinnatifid** หยักแบบขนนก*, เว้าลึกลงทั้งสองข้างขอบใบอย่างมีระเบียบ
- pinnatisect** ใบแบบ pinnate ที่มีขอบใบเว้าลงจนถึงเส้นกลางใบ
- pinnule** ใบย่อยในใบแบบ pinnately compound
- pioneer** พืชเบิกนำ
- pipal tree** โพธิ์ (ต้นไม้ในสกุล *Ficus religiosa*, L.)
- pipe** 1. ท่อ, แนวท่อ 2. ไม้กลวง*
- pipe-cross reactor (PCR)** ท่อปฏิกรณ์แบบกากบาท (ใช้ในการผลิตปุ๋ย)
- piped log** ชุงกลวง*
- pipeline** ท่อ, แนวท่อ
- pipe-work** งานวางท่อ
- pistil** เกสรตัวเมีย, ส่วนของดอกที่ประกอบด้วยรังไข่ (ovary) ก้านเกสรตัวเมีย (style) และยอดเกสรตัวเมีย (stigma)
- pistilate** ดอกตัวเมีย, ดอกที่มีเกสรตัวเมียเพียงอย่างเดียว ไม่มีเกสรตัวผู้อยู่ด้วย
- pistilate flower** ดอกตัวเมีย (ดู flower, pistilate)
- pistillode** เกสรตัวเมียที่ไม่พัฒนา อาจเหลือให้เห็นเพียงเล็กน้อย เช่น ในดอกตัวผู้ (staminate flower) ของพืชบางชนิด
- pit** 1. หลุม, ช่อง 2. รอยเว้า (ในผนังเซลล์) หลุมผนังเซลล์*
- pit, blind** หลุมผนังเซลล์แบบบอด*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

pit, bordered หลุมผนังเซลล์แบบมีขอบ*

pit, cribiform หลุมผนังเซลล์แบบมีเส้นฝอย*
(*S. cribiform membrane, vested pit*)

pit, crossfield หลุมผนังเซลล์บริเวณรัศมี
ทาบตัด*

pit, fenestriform หลุมผนังเซลล์แบบช่อง
หน้าต่าง*

pit, half-bordered หลุมผนังเซลล์แบบมีขอบ
ด้านเดียว*

pit, intervacular หลุมผนังเซลล์ระหว่าง
เซลล์ลำเลียง*

pit, linear หลุมผนังเซลล์แบบเส้น*

pit, ramiform หลุมผนังเซลล์แบบรอยร่วม*

pit, simple หลุมผนังเซลล์แบบไม่มีขอบ*

pit, vested หลุมผนังเซลล์แบบมีเส้นฝอย*

pit aperture ปากหลุมผนังเซลล์*

pit aperture, coalescent ปากหลุมผนัง
เซลล์ร่วม*

pit aperture, extended ปากหลุมผนังเซลล์
แบบนอกขอบ*

pit aperture, included ปากหลุมผนังเซลล์
แบบในขอบ*

pit aperture, inner ปากหลุมผนังเซลล์ใน*

pit aperture, outer ปากหลุมผนังเซลล์นอก*

pit border ขอบหลุมผนังเซลล์*

pit canal ท่อหลุมผนังเซลล์*

pit cavity ช่องหลุมผนังเซลล์*

pitch 1. กากน้ำมันดิน*, ยางน้ำมันไม้*
(*S. natural resin*) 2. ความลาด*, ส่วน
เอนหน้ากอง*, ปลายยื่น*, มุมของหลังคา
(*S. overhang*) 3. มุมปรับคมมีด*,
มุมปอก* 4. ช่วงฟันเลื่อย* 5. ระยะจาก

โลหนึ่งไปอีกโลหนึ่งบนคานเดียวกัน
(ดู *plough pitch*) 6. ระยะทางในแนวตั้ง
ที่สกรูเคลื่อนที่ได้ครบรอบ

pitch, automatic การปรับมุมปอกอัตโนมัติ

pitch, diametral การปรับมุมปอกอัตโนมัติ*

pitch, knife มุมปรับใบมีด, มุมหน้าคมลาด*
(*S. knife angle*)

pitch, tooth ช่วงฟันเลื่อย*

pit chamber ห้องหลุมผนังเซลล์*

pitch pocket กระเปาะยางน้ำมันไม้*

pitch seam แนวยางน้ำมันไม้* (*S. resin seam*)

pitch streak ลายยางน้ำมันไม้* (*S. resin
streak*)

pit-field, primary สนามหลุมผนังเซลล์
ปฐมภูมิ

pith 1. ใต้อินกลุ่มเซลล์ parenchyma บริเวณ
ใจกลางลำต้นหรือรากขณะที่ส่วนนั้นๆ ยัง
อ่อนอยู่ (พด.) 2. ใจ*(ไม้) (วน.) (*S.
medulla*)

pith, boxed ไม้อมไส้* (*S. boxed heart*)

pith fleck รอยตกกระ*

pith knot ตากลวง*

pith ray รัศมีปฐมภูมิ, กลุ่มเซลล์ที่เกิด
ระหว่างกลุ่มท่อน้ำท่ออาหาร

pit membrane เยื่อหลุมผนังเซลล์*

pit-pair หลุมผนังเซลล์คู่*, เซลล์ที่อยู่ติดกัน
จะมีรูทะลุเซลล์ถึงกัน โดยมี pit membrane
ซึ่งเกิดจาก middle lamella และชั้นบางๆ
ของ primary wall 2 ชั้นกันอยู่จะทำดู
คล้ายกับว่ามี pit 2 อัน มาต่อกัน

pit-pair, aspirated หลุมผนังเซลล์คู่มีปมเยื่อ
อุด*

pit-pair, bordered หลุมผนังเซลล์คู่แบบมีขอบ*

pit-pair, half-bordered หลุมผนังเซลล์คู่แบบมีขอบข้างเดียว*

pit-pair, simple หลุมผนังเซลล์คู่แบบไม่มีขอบ*

pit prop ไม้ค้ำยันอุโมงค์* (*S. prop, strut*)

pit saw เลื่อยตั้ง*

pitta นกแก้วแล้ว (นกในสกุล *Pitta* sp.)

pitted มีช่องผ่าน

pitting 1. ขุดหลุม 2. การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์* (วน.)

pitting, alternate การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบสลับ*

pitting, crossfield การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์ในบริเวณรัศมีทาบตัด*

pitting, intervacular การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์ระหว่างเซลล์ล้าเลียง*

pitting, opposite การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบตรงข้าม*

pitting, scalariform การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบบันได*

pitting, sieve การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบตะแกรง*

pitting, unilaterally compound การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบรวมเป็นหนึ่ง*

pit torus ปมเยื่อหลุมผนังเซลล์*

pituitare gland ต่อมใต้สมอง ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนที่สำคัญที่สุดของร่างกาย

pitwood ไม้โครงสร้างอุโมงค์, ไม้อุโมงค์เหมือน* (*S. timber, mining*)

placement ใส่ปุ๋ยให้อยู่ลึกในผิวดิน

placement, localized ใส่ปุ๋ยให้อยู่ใกล้กับที่รากพืชอยู่

placenta รก, ส่วนที่ไข่เกาะอยู่

placentation การเกาะของไข่มนรก

placentation, axial การเกาะของไข่มนรกบริเวณแกนกลางของรังไข่

placentation, free-central การเกาะของไข่มนรกที่มีลักษณะเป็นแกนยาวๆ และตะกกับผนังรังไข่เพียงจุดเดียว

placentation, parietal การเกาะของไข่มนรกผนังรังไข่

plagioclimax โคลแมกซ์เฉียงเฉ, ชุมพืชโคลแมกซ์ที่แตกต่างไปจากชุมพืชโคลแมกซ์ที่แท้จริงของถิ่นนั้น เนื่องจากอิทธิพลของปัจจัยทางชีวะและการกระทำของมนุษย์

plagiosere การสืบลำดับเฉียงเฉ, ลำดับการทดแทนของชุมพืชที่แตกต่างไปจากลำดับการทดแทนที่แท้จริงของถิ่นนั้น เนื่องจากอิทธิพลของปัจจัยทางชีวะและการกระทำของมนุษย์

plagiotropic มีแกนยาวเอนออกจากแนวตั้ง เช่น ราก กิ่ง ฯลฯ

plain ไม่มีลาย*

plain-sawn ไม้เลื่อยตัดเส้นรัศมี, ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู*

planchette 1. ไม้หน้าแคบ* 2. โต๊ะรังวัด*

plancon ไม้เหลี่ยมหลังหมู*

plan, felling-cum regeneration แผนตัดฟันตามด้วยการสืบพันธุ์

planed, tongued and grooved ใสและทำลิ้นร่อง*

planed and square edged (p.s.e.) ใสและแต่งขอบ

planed and square jointed (p.s.j.) ใสและ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A แต่งขอบ
 B **planned all around** ไสทุกด้าน*
 C **planned and square-edged (p.s.e.)** ไสและ
 D แต่งขอบ* (ดู planned and square-jointed)
 E **planned and square-jointed (p.s.j.)** ไสและ
 F แต่งขอบ*
 G **planimetric accuracy** ความละเอียดทาง
 H แผนราบ
 I **planimetric map** แผนที่ทางราบ
 J **planing mill** โรงไสไม้*
 K **plank** ไม้ตัด*
 L **plank, centre** ไม้ตัดกลางไม่ติดไส้*
 M **plank, heart** ไม้ตัดติดไส้*
 N **planking** ไม้พื้นหามา* (*S. decking*)
 O **plankton** พืชหรือสัตว์ตัวเล็กๆ ที่มีชีวิตโดย
 P อาศัย (ลอย) อยู่ในน้ำ
 Q **plant** พืช, ต้นไม้, โรงงาน
 R **plant, to** ปลูกลง, วางลง
 S **plant, cover** พืชคลุม
 T **plant, day-neutral** พืชที่สามารถออกดอกได้
 U ทั้งในวันสั้นและวันยาว
 V **plant, long-day** พืชที่จะออกดอกได้ต่อเมื่อ
 W ได้รับแสงสว่างในช่วง 24 ชั่วโมงมากกว่า
 X ความยาวของวันวิกฤต (*critical day*
 Y length)
 Z **plant, short-day** พืชที่จะออกดอกได้ต่อเมื่อ
 ได้รับแสงสว่างในช่วง 24 ชั่วโมงน้อยกว่า
 ความยาวของวันวิกฤต
plant association ชุมพืช
plantation 1. สวนใหญ่, ไร่ใหญ่ (กส.)
 2. สวนป่า (วน.)
plantation, Taungya สวนป่าแบบตองยา

plantation of forest trees สวนป่า
plant box กระบะกล้า
plant breeding การบำรุงพันธุ์ไม้
plant community ชุมพืช
plant debris ซากเหลือของพืช
planter ผู้ปลูก, เครื่องปลูก
plant food อาหารพืช (1. สารใดๆ ก็ตามซึ่งมี
 ธาตุอาหารรูปที่เป็นประโยชน์และจำเป็น
 อย่างยิ่งต่อการเจริญและพัฒนาของพืช
 อยู่ในปริมาณมากพอสมควร 2. อินทรีย์-
 สารซึ่งพืชสังเคราะห์ขึ้นมาจากในเซลล์ และ
 พืชใช้สารเหล่านี้ในกระบวนการ *metabo-*
lism เพื่อการเจริญเติบโต)
plantic เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกพืชเริ่มตั้งแต่
 เปิดดินออกเป็นร่อง แล้วหยอดหัว กิ่ง กล้า
 หรือเมล็ด ลงไปตามระยะที่ตั้งไว้
planting ball การปลูกแบบดินพอกราก
planting, basket การปลูกทั้งตะกร้า
planting, group การปลูกเป็นหมู่
planting, improvement การปลูกเสริม
 คุณภาพ
planting, line การปลูกเป็นแนว, การปลูกเป็น
 แนวในป่าธรรมชาติ
planting, mound การปลูกบนเนินดิน
planting, notch การปลูกแบบเจาะ
planting, patch การปลูกเป็นหย่อม
planting, peg การปลูกแบบปักหลัก
planting, pit การปลูกในหลุม
planting, pot การปลูกทั้งกระถาง
planting, ridge การปลูกบนคัน
planting, slit การปลูกแบบเจาะ
planting, spot การปลูกเป็นหย่อมเล็ก

planting, stroll การปลูกกระหว้าแนวกอง
planting, trench การปลูกในร่อง
planting, tube การปลูกทั้งกระบอก
planting, turf การปลูกบนแผ่นหญ้ากลับ
planting mattock อีเตอร์
planting out การย้ายไปปลูกในป่า
planting plan แผนการปลูก
planting series อนุกรมการปลูก
plant kingdom อาณาจักรพืช, ชั้นใหญ่ที่สุดในการแบ่งแยกพืช
plant nutrient ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
plant percent เปอร์เซ็นต์กล้าไม้
plant shed เรือนต้นไม้
plant taxonomy พุทธศึกษานุกรมวิธาน ดู systemic botany
plant tray กระบะกล้าไม้
plaque, mycelial แผ่นไมซีเลียม
plasma 1. ของเหลวหรือน้ำในเลือด 2. เม็ดแร่ละเอียด (ปฐ.)
plasma membrane เยื่อหุ้มโปรโตพลาสต์อยู่ติดข้างในผนังเซลล์
plasmid DNA ที่อยู่นอกโครโมโซม
plasmodesma ลำไซโตพลาสต์ที่ทอดผ่านทะลุผนังเซลล์
plasmolysis การที่ไซโตพลาสต์หดตัวแยกออกจากผนังเซลล์เนื่องจากขาดน้ำ
plastic deformation ส่วนที่เสียรูปถาวร*
plasticity 1. การเปลี่ยนรูปได้, สามารถแปรรูปได้ (ปฐ.) 2. พลาสติกสมบัติ, สภาพพลาสติก* (วณ.)
plasticity index : PI ดัชนีพลาสติก (ปฐ.)

plastic limit : PL ชีดจำกัดพลาสติก (ปฐ.)
plastic overlay แผ่นพลาสติกอัดหน้า*
plastic wood สารอุดไม้*, สารพลาสติกอุดไม้
plastid ก้อนไซโตพลาสต์ชั้นภายในเซลล์อื่นเป็นที่เกิดของคลอโรฟิลล์
plat แปลงย่อย, ที่ดินเล็กๆ
plateau ที่ราบสูง
plate-budding การติดตาโดยใช้แผ่นตาที่ไม่มีเนื้อไม้
platen แผ่นอัด*
platen drier เตอบแบบแผ่นร้อน*
plate saw เลื่อยวงเดือน*
platy 1. รูปทรงแบน 2. แบบแผ่น (ปฐ.)
platy structure โครงสร้างดินแบบแผ่น
pleat พับ, ต่ำหนิพับซ้อน*
pleiotropy การที่ยีน (gene) ตัวเดียวสามารถบังคับลักษณะได้มากกว่าหนึ่งลักษณะ
plerome เซลล์ meristem ที่รวมตัวกันเป็นแกนกลางของส่วนยอดหรือปลายรากประกอบด้วยเนื้อเยื่อ primary vascular tissues และ ground tissue เช่น pith เป็นต้น
plexus ร่วงแห
PLICATE ใบที่ม้วนพับขึ้น, ม้วนจับ
plinthite ดินแลงอ่อน
plot แปลงทดลอง
plot, control แปลงมาตรฐานเปรียบเทียบ, ตัวอย่างมาตรฐานเปรียบเทียบ
plot, experimental แปลงทดลอง
plot, line แปลงตามแนว
plot, linear sample แปลงตัวอย่างตามแนว
plot, sample แปลงตัวอย่าง
plot, transect แปลงตัวอย่างตามแนว

- A** plough เครื่องไถ
- B** plough, to ไถ
- C** plough, disk ไถจาน
- D** plough, driving disk ไถจานชนิดมีแรงขับให้
- E** หมุนจากเพลลาอันวยกำลัง
- F** plough, mouldboard ไถหัวหมู
- G** plough, reversible mouldboard ไถหัวหมู
- H** กลับทางได้
- I** plough, trailing disc ชุดไถจานซึ่งใช้สัตว์
- J** หรือแทรกเตอร์ลากไปโดยมีล้อรับน้ำหนัก
- K** 2-3 ล้อ
- L** plough, turnwrest ไถหัวหมูกลับทางได้
- M** (พาลไถสามารถพลิกซ้าย-ขวาเพื่อกินดิน
- N** ด้านที่ต้องการได้)
- O** plough base ชุดพาลไถ 1 ชุด (บอกเป็น
- P** จำนวนพาลต่อชุด)
- Q** plough beam คานไถ
- R** plough bolt สลักที่ใช้ยึดส่วนต่างๆ ของไถ
- S** plough bottom พาลไถ (พาลไถหัวหมู
- T** ประกอบด้วยใบมีด ปีกไถ ฐานไถ และ
- U** แผ่นดินข้างส่วนพาลไถจานคือส่วนของใบ
- V** จานไถ)
- W** plough draft แรงในแนวราบ(ซึ่งขนานกับ
- X** ทิศทางการเคลื่อนที่ๆ จำเป็นในการลาก
- Y** ดึงไถ)
- Z** plough pan ชั้นदानไถพรวน
- plough point ปลายของใบมีดไถ
- plough share ใบมีดไถ
- plough sole ชั้นดินซึ่งอัดตัวแน่นที่ระยะต่ำกว่าความลึกในการไถ (*S. plough pan, hard pan*)
- plough tip ปลายของใบมีดไถ
- plow, to ไถ
- plow pan ชั้นदानไถพรวน
- pluck เด็ด, เก็บ
- plucking machine, tea เครื่องเก็บใบชา
- plug แผ่นปะซ่อมเหลี่ยม*
- plumbago พยับหมอก (พืชในสกุล *Plumbago capensis*, Thumb.)
- plume ลายไม้โคนง่าม
- plume figure ลายไม้โคนง่าม*, ลายหางปลา*
- plumose มีขนอ่อนคล้ายขนนก, ซึ่งมีลักษณะเหมือนขนสัตว์
- plumule ยอดอ่อนของคัพภะ, ยอดแรกเกิด
- plunge ผลัก, ดัน
- plunger ชิ้นส่วนของเครื่องจักรกลที่เคลื่อนที่ไปได้ในลักษณะถูกผลักหรือดันไปเช่นลูกสูบ
- ply ชั้น*
- plymetal ไม้อัดผสมแผ่นโลหะ, ไม้อัดโลหะ*
- plywood ไม้อัด*
- plywood, balanced ไม้อัดดุล*, ไม้อัดสมดุล
- plywood, exterior ไม้อัดภายนอก*
- plywood, high density ไม้อัดความแน่นสูง*
- plywood, interior ไม้อัดภายใน*
- plywood, moulded ไม้อัดตามแบบ*
- plywood, sheathing ไม้อัดกรุ*
- pneumatophore รากหายใจ, รากรูปเข่า
- pocket boom ทุ่นรับชุงคัดแล้ว*
- pocket rot การผุหลุม*
- pocket stereoscope กล้องมองภาพทรวดทรงชนิดกระเป่า
- pod ฝัก, ผลแห้งชนิดแตกได้ เวลาแตกจะแตกตามตะเข็บทั้ง 2 ด้าน

- pod bush** กระเจานา (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Corchorus orinocensis*, H.B.K.)
- podzol soil** ดินที่มีชั้นอินทรีวัตตุ และชั้นแร่อินทรี มักเกิดในถิ่นที่เป็นป่าไม้ในที่มีอากาศเย็นและชื้น
- podzolization** การเกิดดิน podzol
- poikilothermic animal** สัตว์เลือดเย็น
- poikilothermous animal** สัตว์เลือดเย็น
- poinsettia** คริสต์มาส (ไม้ประดับในสกุล *Euphorbia pulcherrima*)
- point (comb)** จิก (หงอน)
- pointer** เรือดท้องแบน*
- point of inflection** จุดที่การเจริญเติบโตของพืชค่อยๆ ลดลงหลังจากเจริญอย่างรวดเร็วมาแล้ว
- poisoning** การให้ยาพิษ*
- polar nuclei** นิวเคลียส 2 อันซึ่งอยู่ตรงกลางถุงไข่ เมื่อรวมกับเชื้อตัวผู้แล้วจะสร้างเอนโดสเปิร์มขึ้น
- pole** เสา*, ไม้เสา, ต้นไม้เสา
- pole : poll** สันขวาน*
- pole, gin** บันจันยีน* (*S. derrick*)
- pole, pike** ไม้คัดไล่ซุง*, ไม้ขอเกี่ยวซุง* (*S. clip*)
- pole and line** เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทเบ็ดคัน
- pole and line, hand** เบ็ดคันถือด้วยมือ
- pole and line, set** เบ็ดปัก
- pole drying** การผึ่งไม้แบบพาดราว*
- pole tie** ไม้หมอนข้างมน* (*S. two-faced tie*)
- pole tram road** ทางรางไม้เสา*
- pole wagon** รถขนไม้*
- polisher** เครื่องขัดมัน (เช่น ขัดมันข้าวสารที่ผ่านการขัดขาวแล้ว)
- poll** พันธุ์โคชนิดหนึ่ง
- pollard** ต้นไม้ตัดยอด*
- pollard system** ระบบตัดสูงให้แตกพุ่ม
- pollen** เรณู, ละอองเกสรตัวผู้, เซลล์เพศผู้ที่เกิดขึ้นในอับเรณู
- pollen grain** ละอองเกสร, ละอองเรณู, เซลล์สืบพันธุ์ตัวผู้ซึ่งพร้อมจะเข้าผสมกับไข่
- pollen sac** โพรงอับเรณู, ถุงบรรจุละอองเกสรในอับเรณู
- pollen tube** ท่อซึ่งงอกออกมาจากละอองเกสรตัวผู้เมื่อเกสรตัวผู้ตกลงบนยอดเกสรตัวเมีย เป็นตัวนำเชื้อตัวผู้ (sperm) เข้าผสมกับไข่, หลอดเรณู
- pollination** การผสมเกสรของพืช, การย้ายที่ของละอองเกสรตัวผู้จากอับเรณูไปสู่ท่อรังไข่, การที่อับเรณูตกลงบนยอดเกสรตัวเมีย (stigma) อาจเกิดโดยลม แมลง แรงดึงดูดของโลก หรือโดยวิธีอื่นๆ
- pollination, cross** 1. การผสมข้ามต้น, การถ่ายละอองเกสรตัวผู้จากพันธุ์หนึ่งไปยังเกสรตัวเมียของอีกพันธุ์หนึ่ง (พฉ.) 2. การผสมระหว่างพันธุ์พืชชนิดเดียวกัน (พส.)
- pollination, self** การผสมตัวเอง, การถ่ายละอองเกสรตัวผู้ไปยังยอดเกสรตัวเมียภายในต้นเดียวกัน
- pollinia** กลุ่มเรณูที่รวมกันเป็นก้อน เช่น ในกล้วยไม้, ดอกกล้วย
- pollinium** พหูพจน์ของ pollinia
- pollutant** มลวัตถุ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A pollute ทำให้สกปรก, ทำให้เกิดมลพิษ

B pollution 1. มลพิษ, มลภาวะ 2. การติดเชื้อ
(S. contaminate)

C polyadelphous ซึ่งแยกกันอยู่หรือมีมากกว่า
D 2 หมู่

E polyandry ดอกที่มีเกสรตัวผู้เป็นจำนวนมาก

F polyarch primary xylem ที่มี protoxylem
G strands เป็นจำนวนมาก

H polycross กลุ่มของพืชซึ่งปลูกในแปลงที่แยก
I ต่างหาก (isolation) เพื่อให้มีการผสม
J แบบพบกันหมด

K polycross, progeny เมล็ด หรือรุ่นลูกที่ได้
L จากแปลง polycross (พธ.)

M polyembryonic seed เมล็ดที่ให้คัพภะ
N (ต้นกล้า) มากกว่า 1 ต้น/เมล็ด (เป็นต้น
O กล้าที่เกิดจากการผสมพันธุ์ 1 ต้น นอก
P นั้นเกิดจากเนื้อเยื่อส่วนอื่นๆของเมล็ด เช่น
Q เกิดจาก nucellus

R polyembryony สภาพที่มีคัพภะมากกว่า 1 ใน
S 1 เมล็ด

T polygamo-dioecious ดู dioecious

U polygamous มีดอกตัวผู้หรือดอกตัวเมีย และ
V ดอกสมบูรณ์เพศบนต้นเดียวกัน

W polygenes กลุ่มของยีน (gene) ซึ่งควบคุม
X ลักษณะอันเดียวกัน แต่ว่าแต่ละตัวแสดง
Y ลักษณะออกมาได้น้อยมาก (พธ.)

Z polygonal มีหลายมุม

polyhedral แบบหลายเหลี่ยม

polyhybrid สิ่งมีชีวิตซึ่งมียีนที่ไม่เหมือนกันมา
จับคู่กัน (heterozygous gene) อยู่เป็น
จำนวนมาก

polymerization การเกิดโพลิเมอร์, การรวม
ตัวเป็นโมเลกุลใหญ่

polymorphic มีรูป 2 รูปหรือมากกว่า

polypetalous กลีบดอกแยกกัน

polyphylis ผลที่เกิดจากการวิวัฒนาการจาก
สายพันธุ์ที่แตกต่างกัน 2 สายพันธุ์ หรือ
มากกว่า

polyploid สิ่งมีชีวิตซึ่งมีจำนวนชุดของ
โครโมโซม (genomes) มากกว่า 2 ชุดขึ้นไป

polysepalous มีกลีบรองแยกกัน (A.
synsepalous, gamosepalous)

pomace 1. ส่วนที่เหลือของแอปเปิ้ลหรือผล
ไม้ที่คั้นเอาน้ำออกแล้ว 2. เนื้อปลาที่ผ่าน
การบีบเอาน้ำมันออกแล้ว

pome ผลที่เกิดจากการเจริญของฐานดอกขึ้น
หุ้มรังไข่ เปลือกผลมีลักษณะบางเกิดหุ้ม
เมล็ด มีพวงไข่ 4-5 พู เช่น แอปเปิ้ล

pomegranate ทับทิม (ไม้ผลในสกุล *Punica
granatum*, L.)

pomelo ส้มโอ (ไม้ผลในสกุล *Citrus grandis*,
Osb.)

pomology วิทยาไม้ผล

pomology, commercial การศึกษาเกี่ยวกับ
ผลไม้ในด้านการขนส่ง การเก็บรักษา และ
การตลาด

pomology, practical การศึกษาเกี่ยวกับผล
ไม้ในด้านการปลูกและปฏิบัติ

pomology, systematic การศึกษาเกี่ยวกับการ
แบ่งแยกไม้ผลทางอนุกรมวิธานของพืช

pony band-mill เครื่องเลื่อยสายพานเล็ก*

pony band saw เลื่อยสายพานเล็ก*

pony mill โรงเลื่อยเล็ก*

- popping** 1. เสียงลั่น* 2. การถอนตัว* (S. *springing*)
- popping pod** ต่อยติ่ง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Ruellia tuberosa*, L.)
- poppy** ฝิ่น (ดู opium poppy)
- population** ประชากร*
- population, heterogeneity** ความไม่สม่ำเสมอของประชากร ประกอบด้วยพืชที่มีลักษณะทางพันธุกรรมที่แตกต่างกัน
- population, homogeneity** ประชากรที่สม่ำเสมอ ประกอบด้วยพืชที่มีลักษณะทางพันธุกรรมเหมือนกันหมด
- population mean** มัชฌิมประชากร*
- porcupine** เม่นหางสั้น, เม่นใหญ่ (สัตว์ในสกุล *Hystrix brachyura*)
- pore** (ทับศัพท์), ช่องว่าง, รูขน, รอยเปิดที่มีลักษณะกลม
- pore, residual** ช่องว่าง(ในดิน)ขนาดเล็กที่เหลือ
- pore, solitary** รอยเปิดเดี่ยว
- pore, storage** ช่องว่าง(ในดิน)ซึ่งบรรจุน้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- pore, transmission** ช่องว่าง(ในดิน)สำหรับระบายน้ำ
- pore chain** รอยเปิดเรียงแบบโซ่
- pore cluster** รอยเปิดเรียงแบบกลุ่ม
- pored : porous** มีรอยเปิด
- pored wood** ไม้มีรอยเปิด
- pore multiple** รอยเปิดแฝด
- pore space** ช่องว่างในดิน, ปริมาตรช่อง
- poricidal** ดู dehiscence
- pork** เนื้อสุกร
- porosity** ความพรุน
- porous** พรุน
- porous cup** กระเปาะพรุน
- porosity, soil** ความพรุนของดิน, ความโปร่งของดิน, ช่องว่างในดินซึ่งแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์โดยเปรียบเทียบช่องว่างในดินทั้งหมดกับวัตถุที่เป็นของแข็ง
- porphyrite : porphyritic rock : porphyry** หินเนื้อดอก*
- porrect** ขนของต้นกระบองเพชรเมื่อขนอันกลางเกิดตั้งฉากกับผิว
- portable mill** โรงเลื่อยเคลื่อนย้าย*
- porter brush** ผักแครด, สับกา (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Synedrella nodiflora*, Gaertn.)
- portia tree** โปริ้ทะเล (ต้นไม้ในสกุล *Thespesia populnea*, Soland.)
- port wine** ไวน์ชนิดหวานใช้ดื่มหลังอาหาร
- possibility** ผลผลิตที่อาจจะได้
- post** เสาศ*
- post, to** จัดไบเอ้อย*
- post-climacteric** ระยะที่ผลไม้ซึ่งเก็บจากต้นมาแล้วเริ่มลดอัตราการหายใจลง (ดู senescence)
- post-emergence** การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังจากที่วัชพืชโผล่พ้นผิวดินแล้ว
- posterior** ส่วนหลัง
- posting plumb** เครื่องจัดไบเอ้อย*
- posting square** ฉากจัดไบเอ้อย*
- postmortem** การเปิดตรวจซาก, การพิสูจน์ซากของสัตว์ที่ตาย
- postpartum** ช่วงหลังคลอด, ภาวะหลังคลอด

potash 1. น้ำค้างที่ใช้ทำสบู่ (มาจากคำว่า pot + ash = ซี้้เถ้าจากการหุงต้ม) 2. ปุ๋ยที่ให้ธาตุโพแทสเซียม

potash, muriate of โพแทสเซียมคลอไรด์

potassium-supplying power (of soil) อำนาจในการให้โพแทสเซียม (ของดิน)

potato มันฝรั่ง (พืชในสกุล *Solanum tuberosum*, L.)

potato climber มะเขือเถา, มะเขือญี่ปุ่น (พืชในสกุล *Solanum seaforthianum*, Andr.)

potato tree มะเขือยักษ์ (พืชในสกุล *Solanum macranthum*, Dun.)

potential, chemical ศักย์เคมี

potential, component ศักย์องค์ประกอบ

potential, gravitational ศักย์โน้มถ่วง

potential, matric ศักย์วัสดุพื้น

potential, osmotic ศักย์ออสโมติก

potential, pressure ศักย์ความดัน

potential, total soil water ศักย์รวมของน้ำในดิน

potential, water ศักย์ของน้ำ

potential acidity สภาพกรดแฝง

potential gradient, water ลาดศักย์ของน้ำ

potential land use สมรรถภาพการใช้ที่ดิน

potential land use planning การวางแผนตามสมรรถภาพการใช้ที่ดิน

potentiometer เครื่องวัดแรงเคลื่อนไฟฟ้า

pothos พลู่ช้าง (ไม้ประดับในสกุล *Scindapsus officinalis*, Schott)

pothos vine พลู่ดำ (ไม้ประดับในสกุล *Scindapsus pictus*, Hassk.)

pot layering การตอน

pot life อายุภาวผสม*

pot marigold ดาวเรืองฝรั่ง, ดาวเรืองหม้อ (ดู marigold, pot)

pot plant ไม้กระถาง

poulard ไก่ตอน (ตัวเมีย)

poultry สัตว์ปีก (สัตว์เลี้ยงจำพวกเป็ด ไก่ ห่าน นกพิราบ)

pourability ความลื่นไหล, ความสามารถของๆ เหลวในอันที่จะไหลออกจากภาชนะโดยแรงโน้มถ่วงของโลก การสูบ หรือวิธีการอื่นๆ)

powder-post beetle มอดขี้ซွ่ย*

powder puff lily ว่านแสงอาทิตย์ (พืชในสกุล *Haemanthus multiflorus*, Martyn)

powdery fertilizer ปุ๋ยที่เป็นผงคล้ายปูน

powdery mildew resistance : PMR มีความต้านทานต่อโรคราน้ำค้าง

powered cable logging การชักลากด้วยสายเคเบิลและเครื่องจักร*

power logging การชักลากด้วยเครื่องจักร*

power take-off เพลาส่งกำลัง*

power tiller รถไถเดินตาม

praemorse ส่วนปลายแห้ง

prairie soil ดินที่มีสีน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลเทา ในชั้นผิวหน้า ถัดลงไปมีสีจางลงไปถึงวัตถุที่มีสีอ่อน ค่อนข้างชื้นและไม่มีดินที่เป็นพวกเกลือคาร์บอนตอยู่ภายใต้

precipitated bone ตะกอนกระดูก, ผลพลอยได้ในการผลิตกาวจากกระดูกสัตว์ ใช้ผสมเป็นอาหารสัตว์และใช้เป็นปุ๋ยให้ฟอสเฟต

precipitation 1. น้ำจากบรรยากาศ,

หยาดน้ำฟ้า, น้ำที่ตกลงมาจากท้องฟ้าไม่ว่าจะอยู่ในรูปของแข็งหรือของเหลว เช่น ฝน หิมะ ลูกเห็บ หมอก หรือน้ำค้าง 2. การตกตะกอน

precision ความแม่นยำ

pre-climacteric minimum จุดที่ผลไม้เริ่มหายใจต่อ หลังจากเก็บมาจากต้นแล้ว

precocity การเกิดดอกติดผลเร็วกว่าปรกติ

pre-cooling การทำให้ผลไม้เย็นลงก่อนเก็บหรือขนส่ง (กระบวนการนำความร้อนออกจากผลผลิตอย่างรวดเร็ว อุณหภูมิของผลไม้อาจลดลงถึง 32-40 °F อาจทำ partial precooling โดยการทิ้งผลไม้หรือผลผลิตไว้คืนหนึ่งก่อน แล้วค่อยดำเนินการต่อไป)

precursor สารต้นเหตุ

precursory cell เซลล์ซึ่งให้กำเนิดเซลล์อื่นๆ โดยการแบ่งตัวเอง

predation การที่สัตว์ล่าเหยื่อโดยกินสัตว์อื่น, การล่าเหยื่อ

predator ตัวห้ำ, สัตว์ที่กินสัตว์อื่นเป็นอาหาร, ผู้ล่าเหยื่อ

predominant ต้นไม้เรือนยอดเด่นเยี่ยม

pre-drier ห้องผึ่งก่อนอบ*

pre-embryo ศัพพะในระยะเวลาเริ่มแรกของการเจริญ เช่น ระยะก่อนที่จะเห็น suspensor อย่างเด่นชัด

pre-emergence (spraying) การใช้สารกำจัดวัชพืชหลังจากที่หยอดหรือหว่านเมล็ดพืชแล้วแต่เมล็ดยังไม่งอก

pre-engaged ซึ่งสวมรวมไว้แล้ว

preframing การแต่งไม้* (ก่อนอบน้ำยา)

pregel (ทับศัพท์), สารที่ได้จากการนำแร่ดินเหนียวมาควบกับปุ๋ยเหลวให้มีสภาพเป็นเจล โดยไม่ต้องใช้สารเคมีช่วยให้ฟุ้งกระจาย

pregermination การเพาะก่อน

pregnancy การตั้งครรภ์, การอุ้มท้อง

preheating การต้มไม้ในน้ำยา* (ก่อนอัด)

prelogging การทำไม้ชั้นรองก่อน*

premature ดอกหรือฝักที่ร่วงหล่นก่อนกำหนดบาน หรือก่อนที่ฝักจะแก่ เป็นลักษณะไม่ติดอย่างหนึ่งของพืช มักพบในกล้วยไม้

premix สารผสมล่วงหน้า, หัวอาหาร, สูตรอาหารเข้มข้นที่ผสมไว้ล่วงหน้า

preneutralizer ลังปฏิกรณ์เตรียมให้เป็นกลาง, ลังปฏิกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการบ่มเม็ดปุ๋ยผลของปฏิกิริยาการทำให้เป็นกลางคือความร้อนจำนวนมากซึ่งพอเพียงที่จะระเหยน้ำจากของเหลวในถังให้มีความเข้มข้นพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการบ่มเม็ดต่อไป เป็นการช่วยย่นเวลาในการผลิตและการอบเม็ดปุ๋ยให้แห้งได้ด้วย

pre-packing การบรรจุสินค้าเพื่อส่งไปสู่ตลาดขายปลีก

prepareness meter เครื่องวัดความเตรียมพร้อม

pre-planting การพ่นสารกำจัดวัชพืชก่อนที่จะปลูกพืชหรือหว่านเมล็ดลงไป

preservation, wood การถนอมเนื้อไม้, การป้องกันรักษาเนื้อไม้*

preservation, alternating pressure process wood การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีความดันสลับ*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

preservation, bandage treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการใช้แถบยาพัน*

preservation, boiling-without-vacuum

wood การถนอมเนื้อไม้ด้วยการต้มโดยไม่ทำสุญญากาศ*

preservation, brush treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการทาน้ำยาไม้*

preservation, butt treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการออบโคน*

preservation, charring and spraying treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการลนไฟและพ่นน้ำยา*

preservation, cobra process wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีเขี้ยวงู*

preservation, conditioning wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยการปรับภาวะความชื้น

preservation, diffusion process wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีซึมซาบ*

preservation, dip(ping) treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการจุ่ม*

preservation, empty-cell process wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีเซลล์ว่าง*

preservation, expansion-bath treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการไล่น้ำยาด้วยความร้อน*

preservation, full-cell process wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีเซลล์เต็ม*

preservation, hot-and-cold bath treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการต้มแล้วแช่น้ำยาเย็น*

preservation, incising wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยการสัก

preservation, mineralized cell process

wood การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีเซลล์เกลือแร่*

preservation, non-pressure treatment

wood การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการไม่ใช้ความดัน*

preservation, open-cell process wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการต้มในน้ำยาแล้วปล่อยให้เย็น, การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีเซลล์ว่าง*

preservation, open-tank treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีความเค็มสลับ, การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการแบบถังเปิด*

preservation, oscilating pressure process

wood การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีความดันสลับ*

preservation, pressure process wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการใส่ยาในดิน, การถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีใช้ความดัน*

preservation, puddling treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการใส่ยาในดิน*

preservation, spray treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการพ่น*

preservation, steam and quench treatment

wood การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการนึ่งแล้วแช่น้ำยาเย็น*

preservation, steeping treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการแช่*

preservation, stepping treatment wood

การถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการออบโคน*

preservation, surface treatment wood

การ

ถนอมเนื้อไม้ด้วยวิธีการอบผิว*

preservation, type-tube process wood การ

ถนอมเนื้อไม้ด้วยกรรมวิธีใช้ยางใน*

preservative สารกันการเน่าเสีย, น้ำยาอบไม้, น้ำยาป้องกันรักษาเนื้อไม้

preservative, exudation of การซึมออกของ น้ำยา* (จากไม้)

preservative, gross absorption of ปริมาณ การดูดซึมน้ำยาทั้งหมด*

preservative, initial absorption of ปริมาณ การดูดซึมน้ำยาเริ่มต้น*

preservative, kickback of ปริมาณคืนกลับ ของน้ำยา* (จากไม้)

preservative, killing point of จุดฆ่าของ น้ำยาอบไม้*

preservative, oil type น้ำยาป้องกันรักษา เนื้อไม้ประเภทน้ำมัน*

preservative, retention of ปริมาณน้ำยาในไม้*

preservative, sash น้ำยาป้องกันรักษาเนื้อไม้ ประเภทใช้ตัวทำละลาย*

preservative, solvent type น้ำยาป้องกัน รักษาเนื้อไม้ประเภทใช้ตัวทำละลาย*

preservative, total inhibition point of จุด ยับยั้งของน้ำยาอบไม้*

preservative, water-borne type น้ำยา ป้องกันรักษาเนื้อไม้ประเภทละลายในน้ำ*

preservative oil น้ำมันรักษาไม้*

press roll(er)s ลูกกลิ้งกด*

pressing time ช่วงเวลาอัด* (กาว)

Pressler's borer สว่านเพรสเลอร์

press-to-lag ไม้เลื่อยอัด (เป็นแท่งหรือเป็น แผ่นก็ได้ ใช้แทนฟืน)

pressure, end แรงอัดปลาย*

pressure, hydrostatic ความดันชลสถิตย์

pressure, radial แรงอัดตามรัศมี

pressure, turgor แรงเต่งตัว (ของเซลล์พืช)

pressure-bar คานกด* (*S. nose-bar gap*)

pressure-bar, gap ช่องคานกดแนวนอน* (*S. nose-bar gap*)

pressure-bar, lead ช่องคานกดแนวตั้ง*

pressure-bar, roller คานกดแบบลูกกลิ้ง*

pressure deficit ความดันที่ยังขาดอยู่

pressure face หน้าอัดมัน, ผิวเรียบมันของ เม็ดดิน (ปฐ.)

pressure membrane เยื่อต้านความดัน

pressure period ระยะเวลาอัด

pressure process กรรมวิธีใช้ความดัน*

pressure solution สารละลายมีความดัน

pressure tester (fruit) เครื่องวัดความอ่อน ตัวของผลไม้

pressure wood เนื้อไม้ที่ถูกกด

pressurised : pressurized 1. กดดัน

2. ลักษณะของห้อง ตู้ หรือเครื่อง

อุปกรณ์ซึ่งสร้างขึ้นให้ควบคุมความดัน

อากาศภายในให้อยู่ในสภาพปกติ

presuppression, fire การเตรียมการดับไฟ

pretreatment การปฏิบัติก่อน, การเร่งความ

งอก, การปรับสภาพป่า

prevention, fire การป้องกันไฟ

price, upset ราคาขึ้นต่ำ*

prickle ส่วนของพืชที่มีลักษณะคล้ายหนาม

เกิดไม่สม่ำเสมอบริเวณผิวเปลือก

prick out, to การจิ้มปลูก

pride of Burma โศกระยะ (ต้นไม้ในสกุล

Amberstia nobilis, Wall.)

pride of India อินทนิลบก (ต้นไม้ในสกุล

Lagerstraemia macrocarpa, Wall.)

pride of Selangor เล็บกระรอก (ต้นไม้ในสกุล

Bauhinia bidentata, Jack.)

primary cell wall ผนังเซลล์ปฐมภูมิ*

primary essential element ธาตุอาหารหลัก

primary mineral แร่ปฐมภูมิ

primary nutrient ธาตุอาหารหลัก

primary particle อนุภาคปฐมภูมิ

primary phloem เนื้อเยื่อท่ออาหาร แปรรูปมาจาก procambium, ท่ออาหารปฐมภูมิ*

primary pit-field สนามหลุมผนังเซลล์ปฐมภูมิ*

primary ray รัศมีปฐมภูมิ*

primary root รากเอก, รากที่เกิดจาก radicle และจะกลายเป็นรากแก้ว (tap root)

primary timbers ไม้ชนิดดี*, ไม้ทนทาน*

primary tissue เนื้อเยื่อปฐมภูมิ*

primary wall ผนังเซลล์ชั้นนอก

primary wood เนื้อไม้ปฐมภูมิ*

primary xylem เนื้อเยื่อท่อน้ำปฐมภูมิ แปรรูปมาจาก procambium

prime 1. ล่อน้ำ (การเติมน้ำในเครื่องสูบน้ำก่อนเริ่มเดินเครื่อง) 2. เป็นหลัก, ซึ่งสำคัญมาก 3. ชั้นดีเลิศ, ชั้นสูงสุดในกระบวนเดียวกัน

prime (quality) พิเศษ* (ชั้นคุณภาพ)

primitive ปฐมฐาน, แบบดั้งเดิม

primitive plant พืชโบราณ เช่น magnolia, buttercup เป็นต้น

primocane หน่อฤดูแรก (ดู cane)

primordium เนื้อเยื่อเจริญที่ยังไม่แปรรูป เป็นตัวกำเนิดของส่วนต่างๆ ของพืช

primrose willow เทียนนา (วัชพืชน้ำในสกุล *Jussiaea linifolia*, L.)

principal point จุดกึ่งกลางของภาพ

principal point, conjugate จุดกึ่งกลาง (ของภาพ) ภายนอก

prinia นกกระจิบหญ้า (นกในสกุล *Prinia* sp.)

prisere การสืบลำดับขั้นต้น [ลำดับทดแทนของชุมชนพืชที่เริ่มต้นมาจากพื้นที่ซึ่งไม่เคยมีพันธุ์พืชขึ้นอยู่ก่อน เช่น บริเวณที่ถูกเขาไฟระเบิด แผ่นดินพังทลาย หรือในที่ดินทับถม การสืบลำดับจะเริ่มจากชุมชนพืชเบิกนำ (pioneer community) ติดต่อกันไปหลายชั้นจนถึงชุมชนพืชไคลแมกซ์]

prismatic แบบแท่งหัวตัด

prismatic structure โครงสร้าง(ดิน)แบบแท่งหัวตัด (ปลู.)

privilege (forest) สิทธิพิเศษในป่า

probability ความน่าจะเป็น*

probe 1. ตัวติดตาม, ตัวตรวจสอบ 2. DNA หรือ RNA ที่นำไปติดตามใช้ในการติดตามส่วนของกรดนิวคลีอิกที่มีเบสคู่สมกันแบบสมบูรณ์หรือเพียงบางส่วน

procambium เนื้อเยื่อที่ประกอบขึ้นด้วยเส้นใยเล็กๆ ในพืช เกิดขึ้นก่อนที่มันจะแยกออกไปเป็นท่อน้ำและท่ออาหาร

process, open-cell กรรมวิธีเซลล์ว่าง

processing gardening การทำสวนเพื่อเอาผลผลิตไปทำอาหารสำเร็จรูป

process tankage เศษซากสัตว์จากโรงฆ่า, ปุ๋ยอินทรีย์จากโรงงานฆ่าสัตว์

- procumbent** เลื้อยไปตามผิวดินแต่ไม่งอกรา
- procumbent ray cell** เซลล์รัศมีนอน*
- produce, forest** ผลิตผลป่าไม้*
- production** การผลิตผล
- productive soil** ดินผลิตผล (ดินที่มีสมบัติเหมาะสมต่อการผลิตพืชในเชิงเศรษฐกิจ)
- productivity (of soil)** ความสามารถในการผลิต (ของดิน), ความสามารถของดินในการผลิตและสร้างความเจริญเติบโตของพืชเฉพาะชนิด ภายใต้วิธีการจัดระบบใดระบบหนึ่ง
- products, forest** วนผลิตผล, วนผลิตภัณฑ์*
- products, major forest** วนผลิตผลหลัก, วนผลิตภัณฑ์หลัก
- products, minor forest** วนผลิตผลรอง, วนผลิตภัณฑ์รอง
- products, off** เศษไม้ปลายไม้* (ในป่า)
- profile** ภาคตัด (ในแนวตั้งของชั้นดิน, ตามความยาวของลำน้ำ หรือของโครงสร้างชั้นส่วนทั่วไป)
- profile, soil** หน้าข้างชั้นดิน, หน้าตัดดิน
- profile, vegetation** หน้าข้างชั้นพืช
- progeny** ลูกหลาน, ผู้สืบสาย, พืชรุ่นหลัง
- progeny selection** การคัดเลือกโดยดูการแสดงออกของรุ่นลูกเป็นหลัก
- progeny test** การทดสอบรุ่นลูกเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาถึงคุณค่าของพ่อหรือแม่
- progesterone** ฮอโมนของสัตว์เพศเมีย ทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้ไข่มดใหม่ตกลงมาและช่วยในการตั้งท้อง
- progressive burning** การเผาไหม้*
- progressive kiln** เตาอบแบบต่อเนื่อง*
- progressive strip system** ระบบตัดเป็นแถบต่อเนื่อง
- prolactin** ฮอโมนจากต่อมใต้สมอง ทำหน้าที่กระตุ้นการผลิตน้ำนมและควบคุมพฤติกรรมความเป็นแม่ของสัตว์
- prolapse** การทะลัก, การเลื่อนลอยของอวัยวะจากตำแหน่งเดิม
- proliferous** มีหน่อหรือแขนง
- prolific** ลูกดก, มีลูกดก
- prolongation** การต่อออกไป, ส่วนต่อออกไป
- promeristem** เนื้อเยื่อเจริญส่วนปลาย, กลุ่มเซลล์ที่ทำให้กำเนิดเนื้อเยื่อเจริญ
- prong test** การทดสอบแบบซี่ล้อม*
- pronotum** แผ่นหลัง (แมลง)
- pronounced climacteric** ผลไม้หรือผักที่มีการหายใจมาหลังจากเก็บจากต้นแล้ว
- proof load(ing)** น้ำหนักรับรอง*
- prop** ไม้ค้ำยันอุโมงค์*
- propagation** การแผ่, การขยายพันธุ์, การแพร่พันธุ์
- propel** ขับเคลื่อน, ทำให้แล่น
- propellant : propellent** เครื่องให้กำลังผลักดันในกระป๋องสเปรย์หรือจรวด
- propelled machine, self** เครื่องจักรกลที่ขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเอง
- propeller** ใบจักร, ใบพัด
- propeller pump** เครื่องสูบน้ำที่มีของเหลวไหลผ่านใบพัดในทิศทางที่ขนานกับแกนเพลลา
- property mark** เครื่องหมายกรรมสิทธิ์*
- prophase** ระยะแรกในการแบ่งเซลล์แบบ mitosis โครโมโซมจะหดสั้นเข้า

A **prophyll** ใบแรกใบหนึ่งของกิ่งด้านข้าง, กลีบ
B เลี้ยง (bract) อันหนึ่ง

C **proportional limit** ขีดจำกัดคั้นรูป*

D **prop root** รากค้ำ

E **prostrate** นอนราบไปกับพื้น

F **prostate gland** ต่อมลูกหมาก

G **protandrous** การที่พืชมีละอองเกสรตัวผู้แก่
H พร้อมที่จะผสมก่อนเกสรตัวเมีย ทำให้
I เกิดการผสมข้าม

J **protandry** ดู protandrous

K **protease** น้ำย่อยที่สามารถย่อยโมเลกุลของ
L โปรตีน

M **protection, mechanical** การป้องกันเชิงกล*

N **protective threshold** จุดป้องกัน* (ของน้ำยา
O อาบไม้)

P **protein glue** กาวโปรตีน*

Q **proteolysis** การย่อยโปรตีนให้เป็นเปปไทด์
R หรือกรดอะมิโนด้วยเอนไซม์ proteolytic

S **protoderm** เนื้อเยื่อเจริญที่จะแปรรูปไปเป็น
T เซลล์ผิว (epidermis)

U **protogeny** การที่ไข่พร้อมผสมก่อนละออง
V เกสรตัวผู้ ทำให้เกิดการผสมข้าม, การแก่
W ก่อนของเกสรตัวเมีย

X **protogenous** ดู protogeny

Y **protogynous** ดอกไม้ที่เกสรตัวเมียพร้อมที่จะ
Z ผสมก่อนเกสรตัวผู้

protolignin ลิกนินธรรมชาติ

protoplasm สารประกอบทางเคมีที่รวมตัวกัน
เข้าเป็นสิ่งมีชีวิต

protoplast หน่วยของสิ่งมีชีวิตในเซลล์ๆ หนึ่ง

protozoa สัตว์เซลล์เดียว

protozoology วิชาสัตวเซลล์เดียว

protozoon ดู protozoa

provascular strand เนื้อเยื่อ apical meristem
ที่จะกลายไป

provascular tissue ดู procambium

provenance แหล่งกำเนิดพันธุ์

proventriculus กระเพาะจริงของไก่ (อยู่
ระหว่างกระเพาะพักและกั้น)

proximal ฐาน, ใกล้จุดเริ่มหรือจุดที่เกาะอยู่,
ใกล้ใจกลาง

proximate analysis การวิเคราะห์โดยประมาณ

pruinose มีนวลบนผิวพื้น

prune, to ริดกิ่ง, แต่งกิ่ง

pruning การตัดแต่ง, การตัดเอาส่วนของพืช
ออกเพื่อให้พืชสามารถให้ผลผลิตได้ดีขึ้น
[การแต่ง (training) ในบางกรณีก็อาจถือ
เป็นการตัดแต่งได้เช่นกัน]

pruning, dry การริดกิ่งแห้ง

pruning, green การริดกิ่งสด

pruning, high การริดสูง

pruning, low การริดต่ำ

pruning, natural การริดกิ่งโดยธรรมชาติ

pruning, root การริดราก

pruning, selective high การริดสูงแบบเลือก
ต้น

pruning shears กรรไกรตัดแต่ง

pseudo- ปลอม, ไม่แท้

pseudobulb ลำลูกกล้วย, ส่วนของลำต้น
กล้วยไม้บางชนิด มีลักษณะพองออกตรง
กลางเล็กน้อยคล้ายผลกล้วย

pseudoterminal bud ตาที่อยู่บนสุดของตาข้าง
ด้านหนึ่งมีผลเป็นซึ่งเกิดจากใบ ด้านตรง
ข้ามมีผลเป็นซึ่งเกิดจากตายอด

Psilophyta phylum หนึ่งในของพืชโบราณที่มี vascular

psychrometer เครื่องวัดความชื้นสัมพัทธ์, มาตราวัดความชื้นบรรยากาศ

psychrophile แบคทีเรียที่ชอบอากาศเย็น

pteridology วิทยาผักกูด, วิทยาเฟิร์น

ptyxis เเชิงในหุ้ม

puberty ความเป็นหนุ่มเป็นสาว (พร้อมจะสืบพันธุ์ได้)

puberulent ขนที่มีขนาดเล็ก บาง อ่อน และตั้งตรง มองเห็นยากด้วยตาเปล่า

pubescent ปกคลุมด้วยขนสั้นอ่อนนุ่มและละเอียด

puddle, to ชุบโคลน, กวนให้เป็นโคลน

puddler : puddling คราดทำเทือก, การทำเทือกหรือปลัก

puddling treatment วิธีการให้น้ำยาในดิน*

puffiness อาการที่ผลไม้มีลักษณะอ่อนนุ่ม มีขนาดใหญ่กว่าปกติและมีตำหนิข้างในหลวม

pugmill เครื่องผสม, เครื่องปั่นเมล็ดปุ๋ยเคมี

pulasan เงาะขนสั้น (ไม้ผลในสกุล *Nephelium nutabile*, Blume.)

pulaski ขวานจอบ

pull การลื้มเบี่ยง*

pull-back line สายดึงกลับ*

pullboat เรือกว้าน, การชักลากด้วยเรือกว้าน*

pullet ไก่สาว (อายุไม่เกิน 1 ปี ไก่ลึ้มไข่หรือเพิ่งเริ่มไข่)

pullet chick ลูกไก่ตัวเมีย

pullet egg ไข่ไก่สาว

pulley 1. ลูกรอก* (*S. sheave*) 2. ล้อขับ

สายพาน

pulley ratio อัตราส่วนเส้นผ่าศูนย์กลางของล้อขับต่อล้อตาม

pulling force แรงลากดึง

pulling power กำลังที่ใช้ลากดึง

pulling tops ขจัดปลายไม้, การลากส่วนยอดออก*

pull off ดึงออกจากกัน

pullorum โรคซี่ขาวในไก่

pull out ดึงออก, ถอน, ดึงขึ้นมา

pull up ดึงขึ้น, คีบคลาน

pulp, chemical เยื่อเคมี*

pulp, groundwood เยื่อไม้บด*

pulp, mechanical เยื่อบดเชิงกล*

pulp, wood เยื่อไม้*

pulp hook ขอมือ*

pulping การทำเยื่อ*

pulpwood ไม้ทำเยื่อ*

pulse พืชหรือเมล็ดพืชตระกูลถั่วโดยเฉพาะพวกที่มีเมล็ดโต สามารถใช้เป็นอาหารได้

pulverisation การทำให้ (ดิน) ร่วน และแตกออกจากกัน, การทำให้เป็นผง, การย่อยขนาดวัสดุให้เล็กลง (*S. pulverization*)

pulviniform นวมโคนใบ (ดู *pulvinus*)

pulvinus นวมโคนใบ, ส่วนที่ขยายตัวออกบริเวณฐานก้านใบหรือก้านใบย่อย เป็นโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของใบหรือใบย่อย, รอยบวมที่ฐานของกิ่งช่อดอก เช่น ในข้าวโอ๊ตและข้าวฟ่าง

pump, back-pack เครื่องพ่นสารละลายชนิดสะพายหลัง

pump, centrifugal ปัมแรงเหวี่ยง

pump, diaphragm type ปัมชนิดที่มีระบบของไดอะแฟรมช่วยในการไหลของๆ ไหลที่อัตราการไหลและความดันต่ำ

pump, jet เครื่องสูบบแบบหัวฉีด

pump, piston ปัมลูกสูบ

pump, rotary เครื่องสูบบชนิดหมุน

pump, squeezing เครื่องสูบน้ำชนิดหนึ่ง(ขับดันน้ำผ่านท่อโดยใช้แรงบีบรัดน้ำออกไป)

pump, turbine เครื่องสูบบชนิดแรงเหวี่ยงมีใบพัดหลายชุด ช่วยดันน้ำให้มีความดันสูงได้

pump, vane เครื่องสูบบแบบครีบ

pumped tree ต้นไม้แก่นฝุ*

pump efficiency อัตราส่วนของกำลังทางทฤษฎีต่อกำลังที่ต้องการให้เครื่องสูบบทำงาน

pumpkin ฟักทอง (พืชในสกุล *Cucurbita moschata*, Poir.)

punctate มีจุด (ปรกติมีต่อมน้ำมันอยู่ด้วย)

puncture 1. ฝังเข็ม 2. การเจาะรูด้วยของแหลม 3. รูรั่วของยางรถ

pungent ปลายแหลมแฉ็ง, กลิ่นฉุน

punk 1. เห็ดทำลายไม้* 2. ไม้ฝุอยู่*, การผุระยะสุดท้าย

punk knot ดาผุมาก*

punky heart ไล่เปราะ* (*S. brittleheart*)

punnai nuts กะทิง (ต้นไม้ในสกุล *Calophyllum inophyllum*, L.)

punt, sling เรือพ่น*

pupa ดักแด้

pure culture เชื้อบริสุทธิ์

puree เนื้อผลไม้, ผักบด

pure line พันธุ์แท้ (ปรกตีหมายถึงพืชซึ่งผสม

ตัวเองที่อยู่ในสภาพ homozygous; ดู line, inbred)

purging croton สลอด, สลอดตัน (พืชในสกุล *Croton tiglium*, L.)

purging nut สมู๋ดำ (พืชในสกุล *Jatropha curcas*, L.)

purification กระบวนการทำให้บริสุทธิ์

purple nutsedge หล้าแห้วหมู (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cyperus rotundus*, L.)

purple wreath พวงคราม (ไม้ดอกในสกุล *Petrea volubilis*, Jacq.)

purslane พืชจำพวกผักเบี้ย ใช้เป็นผักสลัดหรือดอง

purse line เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทอวนล้อม

push net ไสกรู, ระวะ (เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทอวนซ้อนชนิดหนึ่ง ใช้สำหรับจับเคยตามชายทะเลตื้นๆ แถบจังหวัดตราด)

pushrod ก้านสลักต้นลิ้น

purslane พืชจำพวกผักเบี้ย ใบใช้เป็นผักสลัดหรือผักดอง

pursley ผักเบี้ยใหญ่ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Portulaca oleracea*, L.)

putular พอง

putrefaction ดู putrification

putrification การบูดเน่า, การกระทำให้เกิดการเน่าเสียโดยแบคทีเรียบางชนิด

pyinkado jamba แดง (ต้นไม้ในสกุล *Xylica kerrii*, Craib & Hutch.)

pyramid type (training) การแต่งกิ่งโดยทิ้งกิ่งยอด (leader) ไว้ และมีกิ่งใหญ่แยกออกทำให้ทรงพุ่มคล้ายปิรามิด (ดู leader

type)

pyrena ดู pyrene**pyrene** ส่วนที่มีลักษณะแข็งของ drupelet**pyrenoid** ก้อนโปรตีนในพืชชั้นต่ำ เป็นที่สะสมแป้ง**pyrexia** อาการเป็นไข้**pyriform** ทรงลูกแพร์ (pear shape)**pyrite** (ทับศัพท์), แร่ซึ่งประกอบด้วยเหล็กกำมะถันและมีโลหะอื่น เช่น ทองแดง เจือปนอยู่ด้วย**pyroclassic rock** หินตะกอนภูเขาไฟ***pyrolysis** การแยกสลายด้วยความร้อน**pyrometer** มาตรการอุณหภูมิสูง**pyxis** ผลแบบแคปซูลที่มีการแตกตรงบริเวณรอบกึ่งกลาง

Q

q.g. : **quarter girth** หนึ่งในสี่ขนาดวัดรอบ***qtd.** : **quartered** ผ่าสี่*, ตามเส้นรัศมี**quadrat** หน่วยหรือแปลงที่ใช้ในการสุ่มเพื่อการศึกษานิตพีช**quadrat, stocked** แปลงที่ใช้ในการสุ่มเพื่อการศึกษานิตพีชซึ่งเก็บรวบรวมไว้**qualitative character** ลักษณะทางคุณภาพ, ลักษณะที่ควบคุมด้วยยีน (gene) ไม่ก่ตัวและยีนแต่ละตัวแสดงลักษณะนั้นอย่างเด่นชัด**qualitative character, inheritance** การถ่ายทอดลักษณะที่สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มได้อย่างชัดเจน**quality class** ชั้นคุณภาพ**quality (of the locality)** ชั้นคุณภาพ**quantitative character** ลักษณะทางปริมาณ, ลักษณะที่ควบคุมด้วยยีน (gene) เป็นจำนวนมาก แต่ละตัวมีผลต่อการแสดงออกได้น้อย อาจมีปฏิกริยาของยีนเป็นผลบวกหรือไม่ก็ได้**quantitative character, inheritance** การ

ถ่ายทอดลักษณะที่ไม่สามารถแยกกลุ่มได้อย่างชัดเจน

quarantine การกักกัน, ด่านกักกัน (พืชหรือสัตว์) เพื่อตรวจสอบและป้องกันโรคติดต่อ**quarter** 1. ที่พัก 2. ส่วนของสัตว์ (เช่น fore quarter = ส่วนหน้าของสัตว์, hind quarter = ส่วนท้ายของสัตว์)**quarter-cut** ที่เลื่อยตามรัศมี***quarter-girth** หนึ่งในสี่ขนาดวัดรอบ***quartered** 1. ผ่าสี่* 2. ตามรัศมี***quartered timber** ไม้ท่อนผ่าสี่***quartered veneer** ไม้บางผานตามรัศมี***quarter-girth measure** วิธีวัดแบบ $\frac{1}{4}$ ขนาดวัดรอบ***quarter-girth tape** สายวัด $\frac{1}{4}$ ขนาดวัดรอบ***quarter-girth volume** ปริมาตรแบบ $\frac{1}{4}$ ขนาดวัดรอบ***quarter-grain** ที่เลื่อยตามรัศมี***quarter-rotary cut** ปอกแบบผ่าสี่***quarter-rotary cut veneer** ไม้บางปอกตามรัศมี*

quarter-sawn ที่เลื่อยตามเส้นรัศมี* (*S. edge-grain, edge-sawn, quarter cut, quarter-grain, radial-sawn, rift-grain, rift-sawn, vertical-grain*)

quarter-sawn timber ไม้เลื่อยตามรัศมี*

quarter surface ผิวหน้าด้านรัศมี*

quartz ควอตซ์, แร่เขี้ยวหนูมาน*

quartzite หินควอตซ์ไรต์* (หินแปรชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยควอตซ์เป็นส่วนใหญ่)

quassia ประทัดจีน, ประทัดทอง (ไม้ประดับในสกุล *Quassia amara*, L.)

queen flower อินทนิลบก (ดู *pride of India*)

queen wreath พวงคราม (ดู *purple wreath*)

Queensland swamp oak สันทะเล (ต้นไม้ในสกุล *Casuarina equisetifolia*, L.)

quick freezing การเก็บผลผลิตแบบแช่แข็ง, การทำให้ผลผลิตเย็นลงโดยทันทีแล้วนำมาเก็บที่อุณหภูมิ 0 ถึง 10° F ผนังเซลล์ด้านรัศมี (*A. tangential wall*)

quick-lime ปูนสุก, ปูนขาว, ปูนที่ได้จากการเผาแต่ยังไม่พรมน้ำ

quick test การทดสอบแบบรวดเร็ว

quilted กินคลอก* (เลื่อย), รอยฟันเลื่อย

quilted figure ลายสัก* (แบบผ่านนม)

quincuncial ทับศัพท์, (การเรียงกลีบดอกแบบหนึ่ง)

quinquax แบบสลัฟพื้นปลา

quinquax system (planting) ดู *diagonal system*

R

rabbit บังใบ* (*S. rebate*)

rabies โรคกลัวน้ำ, โรคพิษสุนัขบ้า

race 1. สายพันธุ์, เชื้อชาติ 2. กลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะบางอย่างสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษดั้งเดิมเดียวกัน โดยทั่วไปถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของ species 3. เชื้อโรคซึ่งเข้าทำลายพืชได้แตกต่างกัน (พธ.) 4. เครื่องมือหมายไม้* (วน.)

race, physiological ดู *race*

race, simple เชื้อที่มียีน (gene) ที่จะทำให้เกิดโรคได้อยู่หน่วยตัว

raceme ช่อดอกแบบ indeterminate ประกอบด้วยดอกย่อยที่มีก้านดอกเกิดบนก้านช่อ

ดอกที่มีขนาดยาว ดอกที่เกิดก่อนซึ่งอยู่บริเวณฐานช่อดอกจะบานก่อน และดอกบริเวณยอดจะบานทีหลัง, ช่อกระจะ

racemose ช่อดอกแบบ indeterminate (แบ่งออกได้เป็น raceme, spike, panicle, head, catkin or arment, umbel และ corymb)

rachilla ก้านที่แตกออกจากก้านช่อดอกหลัก (rachis)

rachis ก้านช่อดอกหลัก, แกนซึ่งเป็นที่เกิดของใบย่อย

rack 1. ทางป่า, ทางชักลากไม้เล็ก* 2. ที่วางไม้บนเลื่อน* (*S. dray*) 3. รางพื้นเพื่อง*

- rack saw** เลื่อยรางฟันเฟือง*
- racking (timber testing)** การใช้แรงเหวี่ยง*
(การทดสอบความแข็งแรงของไม้)
- racking, end** การกองไม้แบบขอบฟิง*
- radial** เป็นรัศมี, ในแนวรัศมี
- radial intercellular canal** ท่อระหว่างเซลล์ตามแนวรัศมี*
- radial movement** การเคลื่อนที่ (เข้าหรือออก) ในแนวรัศมี
- radial pressure** แรงอัดตามรัศมี*
- radial-sawn** ที่เลื่อยตามรัศมี*
- radial section** รูปตัดด้านยาวตามรอยรัศมี, ด้านรัศมี* (*S. edge-grain*)
- radial symmetry** ดู regular flower
- radial triangulation** การทำสามเหลี่ยมด้วยรัศมี
- radial wall** ผนังเซลล์ด้านรัศมี* (*A. tangential wall*)
- radiate** มี ray flower, กระจายจากศูนย์กลางร่วมกัน
- radical** เกิดจากราก, ใบที่เรียงซ้อนกันตรงฐาน
- radicle** ส่วนของเมล็ดที่จะเจริญเป็นราก, รากแรกเกิด
- radio-frequency heating** การให้ความร้อนด้วยคลื่นความถี่สูง*
- radio-frequency seasoning** การทำให้ไม้แห้งด้วยคลื่นความถี่สูง*
- radish** ผักกาดหนู (พืชในสกุล *Raphanus sativus*, L.)
- radius/thickness ratio** อัตราส่วนรัศมีต่อความหนา*
- raft** แพ*
- raft, flat** แพแม่น้ำ*
- rail** กรอบนอน*, คร่าวนอน*, ราว*
- rail chair** เหล็กทรงราว*
- rail(way) tie** ไม้หมอนรถไฟ*
- railing** ไม้ปะขอบ* (*S. banding*)
- railway daisy** หล่อกันจ้ำขาว (ดู beggartick)
- railway logging** การขนส่งโดยรถไฟเล็ก*
- raindrop figure** ลายหยาดฝน*
- raintree** จามจู้รี (ต้นไม้ในสกุล *Albizia lebbek*, Benth. และ *Samanea saman*, Merr.)
- raise** เลี้ยง, ทำให้ขุน, เพาะเลี้ยง, ทำให้(สี)สด, ทำให้ฟู
- raised beach** ชายหาดยกตัว, ฝั่งทะเลยกตัว
- raised grain** เลี่ยนนูน*
- rake** 1. คราด (กส.) 2. คราด, เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทขุดลาก (ปม.)
- rake (angle)** มุมหน้าคมฟันเลื่อย*, มุมหน้าคมใบมีด*
- raker (tooth)** ฟันคราด* (เลื่อย) (*S. clearer*)
- rake up** คราด
- ram** 1. อุปกรณ์ซึ่งมีการกระแทกด้วยแรง เช่น เครื่องตอกเสาเข็ม 2. แกะตัวผู้
- ram, double active** อุปกรณ์ที่ใช้ระบบการกระแทก 2 จังหวะ
- ram, hydraulic** เครื่องสูบน้ำที่ใช้แรงน้ำกดดัน น้ำปริมาณน้อยกว่าชั้นที่สูง
- rambeh : rambi** มะไฟ (ไม้ผลในสกุล *Baccaurea sapida*, Muell.-Arg.)
- rambutan** เงาะ (ไม้ผลในสกุล *Nephelium lappaccum*, L.)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

ramie grass ป่านรามี่ (พืชในสกุล *Boehmeria nivea*, Gaud.)

ramified ดู ramify

ramiform เป็นกิ่งก้านหรือมีแขนง

ramiform pit หลุมผนังเซลล์แบบรอยร่วม*

ramify แผ่กระจาย, แตกกิ่งก้านสาขา

ramp ชานลาด*

ranch ฟาร์มหญ้า, คอกปศุสัตว์

rancid กลิ่นหืนที่เกิดจากออกซิเจนเข้าทำปฏิกิริยากับไขมันในอาหาร

rancidity การหืนของไขมันในอาหารเนื่องจากออกซิเจนเข้าทำปฏิกิริยา

rand เศษขอบไม้* (*S. edging*)

random เดาสุ่ม, ตามบุญตามกรรม

randomized arrangement การจัดอันดับแบบเดาสุ่ม

randomized block design การวางแผนแบบสุ่มเป็นบล็อก, แผนแบบการสุ่มเป็นบล็อก*

random length (R/L) ความยาวคละ* (*S. odd length*)

random matching การเรียงหน้าแบบคละ*

random width ความกว้างคละ*

range 1. ฟาร์มหญ้าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ถ้าไม่มีรั้วรอบขอบชิดเรียกว่า open range (กส.) 2. แหวง, ป่าทุ่งเลี้ยงสัตว์ (วน.) 3. พิสัย

range, natural เขตกำเนิดตามธรรมชาติ

rangeland ฟาร์มหญ้า

ranger เจ้าหน้าที่รักษาป่า, ป่าไม้แหวง

Rangoon creeper เล็บมีอนาง (ไม้ดอกในสกุล *Quisqualis indica*, L.)

rank แลวตามแนวดิ่ง

ransom ใลยอยดิน

raphe ส่วนที่เหลืออยู่ของก้านไขซึ่งเชื่อมติดกับส่วนที่ห่อหุ้มไข (integument) ปรกติจะนูนเป็นสัน พบในพืชที่มีไขแบบ anatro-pous

raphid crystal ผลึกรูปกลุ่มเข็ม*

raphides ผลึกรูปเข็มของแคลเซียมออกซาลาเลท พบในเซลล์พืชบางชนิด

rarity พันธุ์หายาก

raspbar ชิ้นส่วนที่มีลักษณะเป็นแผ่น, วัสดุที่มีลักษณะนูนโค้งทางด้านหน้า (วัสดุนี้ใช้ประกอบกับลูกนวดหรือตะแกรงนวด ช่วยในการแยกเมล็ดออกจากรวงหรือฝัก)

ratama รัตมา (ต้นไม้ในสกุล *Pakinsonia torreyana*)

rate of feed อัตราป้อน*

rate of growth อัตราการเติบโต*

rate of head movement อัตราเคลื่อนที่หัวทดสอบ*

rate of loading อัตราการให้น้ำหนัก*

rate of spread meter เครื่องวัดอัตราไฟลาม

rate of straining อัตราความเครียด*

rate of stressing อัตราความเค้น*

ration อาหารที่ให้สัตว์กินในช่วงเวลาหนึ่งวัน

ratoon หน่อที่เกิดใต้ดินของพืชหลัก(ดู crown), แตกหน่อใหม่, ปลูกโดยการเลี้ยงหน่อจากตอ

ratoon crop พืชที่เกิดจากหน่อของต้นแม่ อาจมีมากกว่า 1 รุ่น

rattan หวาย (พืชในสกุล *Flagellaria indica*, L. var. *minor*, Hook. f.)

rattan palm หวาย (พืชในสกุล *Calamus*

spp.)

ratta tempa กระสัง [วัชพืชเขตร้อนในสกุล*Peperomia pellucida*, (L.) H.B.K.]**rattle pod** หิ่งห้อย (วัชพืชเขตร้อนในสกุล*Crotalaria spectabilis*, Roth.)**raoul grass** หญ้าแดง (ดู corn grass)**ray** 1. กลีบดอกที่มีซี่อยู่ในที่ๆ เดียวกันและบานเป็นแฉกๆ, ดอกย่อยที่เกิดอยู่รอบๆ ซ่อดอกแบบ head ของพืชตระกูลดาวเรือง (กส.) 2. ซี่อ่อนของครีบ (ปม.) 3. รัศมี***ray, aggregate** รัศมีรวม***ray, fusiform** รัศมีรูปกระสวย* (*S. lenticular ray*)**ray, heterogeneous** รัศมีวิวิธพันธุ์***ray, homogeneous** รัศมีเอกพันธุ์***ray, lenticular** รัศมีรูปกระสวย***ray, medullary** รัศมีปฐมภูมิ* (*S. pith ray*, *primary ray*)**ray, multiseriate** รัศมีหลายแถว***ray, phloem** รัศมีท่ออาหาร***ray, secondary** รัศมีทุติยภูมิ***ray, uniseriate** รัศมีแถวเดียว***ray, wood** รัศมีเนื้อไม้* (*S. xylem ray*)**ray cell, procumbent** เซลล์รัศมีนอน***ray cell, upright** เซลล์รัศมีตั้ง***ray check** รอยปริมาตรรัศมี***ray crossing** บริเวณรัศมีที่ทาบตัด* (*S. crossfield*)**ray grass** หญ้าไม้กวาด (ดู feather grass)**ray initial** แม่เซลล์รัศมี***ray-vessel pit** หลุมผนังเซลล์ระหว่างรัศมีกับท่อลำเลียง**raze** เครื่องมือหมายไม้***react** 1. ปฏิกิริยาทางเคมี 2. ปฏิกิริยา (ทางกลศาสตร์)ตอบโต้ทันควัน**reactant** ตัวทำปฏิกิริยา**reaction, soil** ปฏิกิริยา (ที่เกิดขึ้นใน) ดิน, ความมากน้อยในการเกิดกรดหรือด่างในดิน วัดค่าออกมาเป็น pH**reaction wood** เนื้อไม้ฝืนแรง***reactivity** ความสามารถในการตอบโต้อย่างรวดเร็ว**reactor** เครื่องปฏิกิริม**readily available moisture** ความชื้นพร้อมที่จะเป็นประโยชน์ต่อพืช**reafforest** ปลูกป่าใหม่, ปลูกป่าซ้ำ**reafforestation** การปลูกป่าซ้ำ**reamer** อุปกรณ์ที่ใช้เจาะขยายรูให้โตขึ้นทั้งแบบรูกลมตรงและรูเอียง**reaper** เครื่องเกี่ยววางราย**rear** 1. เลี้ยงดูจนโต 2. ส่วนท้ายของสัตว์**rebate** บังใบ* (*S. rabbit*)**recent alluvium** ตะกอนใหม่น้ำพา**receptacle** ฐานดอก**receptive** ลักษณะการที่ยอดเกสรตัวเมียพร้อมที่จะรับการผสมจากละอองเกสรตัวผู้**recessive** ลักษณะด้อย, ลักษณะแฝง [คือยีน (gene) ซึ่งเมื่ออยู่ในรูป heterozygous แล้วจะไม่แสดงออก]**recessive character** ลักษณะหลบแฝง**reciprocal cross** การผสมกลับไปกลับมา ระหว่าง 2 พันธุ์ โดยสลับกันเป็นพ่อและแม่, การผสมกลับเพศ (ดู cross reciprocal)

reciprocal recurrent selection ดู selection, reciprocal recurrent

reciprocating ซึ่งเคลื่อนที่กลับไปกลับมา

reciprocating pump ปัมชนิดลูกสูบเคลื่อนที่กลับไป-มา ดันของเหลวให้ไหลกลับไป

reciprocating saw เลื่อยชัก*

recirculating kiln เตาอบแบบอากาศหมุนเวียนซ้ำ*

reclamation การปรับปรุงแก้ไขดิน

recline โคง้อออกจากเส้นตั้งฉาก

recognized ยอมรับ

recombination การจัดกลุ่มของยีน (gene) เป็นการจัดลักษณะทางพันธุกรรมใหม่ หลังจากการผสมระหว่างพ่อแม่ที่พื้นฐานทางพันธุกรรมต่างกัน

reconditioner เครื่องปรับความชื้น* (S. humidifier)

reconditioning การปรับความชื้นใหม่*

reconnaissance 1. การสำรวจเบื้องต้น(วน.)

2. การแสดงอาณาเขตระหว่างชนิดของดินและส่วนต่างๆ ของดินที่ได้จากการสังเกตเป็นแผนที่คอนข้างหยาบ หรือกิ่งหยาบกิ่งละเอียด

reconnaissance, report รายงานการสำรวจเบื้องต้น (วน.)

reconnaissance survey การสำรวจดินแบบหยาบ

reconstitution การคืนรูป, การคืนสภาพ

recovery ส่วนที่ได้*

recruitment ไม้เลื้อยขึ้น (วน.)

rectangular system ระบบการปลูกไม้ผลแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าโดยปลูกไม้ประธานไว้ตรงมุมสี่เหลี่ยมผืนผ้า

reticulate ลายรูปตาข่าย

reticulate perforation plate แผ่นช่องทะลุปลายเซลล์รูปตาข่าย*

rectification การปรับแก้ภาพ

rectum ลำไส้ตรง, ลำไส้ใหญ่ส่วนที่ติดกับทวารหนัก

recurrent parent ตัวรับ (คือพ่อหรือแม่ที่จะนำเอารุ่นลูกไปผสมกลับ)

recurrent selection การคัดเลือกแบบวงจร (การคัดเลือกที่มีการผสมตัวเองและผสมพืชที่คัดได้แบบพบกันหมด และกระทำซ้ำเป็นวงจรไปเรื่อยๆ)

recurved โค้งลงหรือโค้งกลับ

red cedar กระดังงาด, ประดู่กลม (ต้นไม้ในสกุล *Bischofia javanica*, Blume)

red clay ดินทะเลสีแดง

red cotton tree จั้ว (ต้นไม้ในสกุล *Bombax malabaricum*, DC. และ *Samalia malabarica*, Schoot & Endl.)

red ginger ชิงแดง (พืชในสกุล *Zingiber officinale*, Rosc.)

red head เทียนแดง (ดู blood flower-milk-weed)

red heart โรคแก่นแดง, รอยแดงในแก่น*

red jade vine พวงโกเมน (ไม้ดอกในสกุล *Mucuna bennettii*)

red mud โคลนทะเลสีแดง

red rice ข้าวแดง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Oryza sativa*, L.)

red rot การผุสีแดง* (ดู dark red rot)

red sandal wood จันทน์ (ต้นไม้ในสกุล *Pterocarpus santalinus*)

- red spider** แมงมุมแดง
- red sprangle top** หญ้าไม้กวาด (ดู feather grass)
- red stain** รอยด่างสีแดง*
- red start** นกเขน
- red tassel flower** หูปลาท่อน (ดู consumption)
- red top** 1. ยอดแดง 2. เทียนแดง (ดู blood flower-milkweed)
- reduction, soil** การลดออกซิเจนในดิน, ปฏิกริยาเปลี่ยนแปลงทางเคมีเกี่ยวกับการลดเวเลนซ์ลบและเพิ่มเวเลนซ์บวกของดิน
- reduction division** การแบ่งเซลล์เพื่อลดจำนวนโครโมโซม (การแบ่งเซลล์ในระยะ meiosis I เพื่อลดจำนวนโครโมโซมลงครึ่งหนึ่ง)
- reduplicate** ขอบพับออก*
- red wood** มะกัลดัน (ต้นไม้อิงสกุล *Adenantha microsperma*, Teysm. & Hbinn.)
- red zebra wood** รักใหญ่ (ต้นไม้อิงสกุล *Melanorrhoea usitata*, Wall.)
- reed mace** ธูปฤๅษี, กกช้าง (ดู narrowleaf cattail)
- reel** 1. หลอด 2. กว้าน 3. อุปกรณ์ที่ติดอยู่หน้าเครื่องเก็บเกี่ยวธัญพืช ช่วยโน้มและดึงต้นให้ล้มเพื่อตัดได้ง่ายขึ้น 4. ซี่พินและเพลลาของคราดที่หมุนและกวาดกองฟางหรือหญ้า
- refill, to** ปลูกซ่อม
- reflexed** งอหรือพับกลับ
- reflocculate** การรวมตัวของอนุภาคดินให้เป็นก้อน (*A. deflocculate*)
- reforest** ปลูกเป็นป่าใหม่
- refractometer** มาตรดัชนีหักเห, เครื่องมีวัดค่าของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมดในสารละลาย
- refractory** ติ่งงาน* (เช่น อบยาก, ไสยกา ฯลฯ)
- refractory wood** ไม้ติ่งงาน*
- refusal point** จุดอ้อม*
- refuse** เศษไม้ทิ้ง*, ไม้คุณภาพต่ำ* (*S. dunage*)
- refuse burner** เตาเผาเศษไม้*
- regenerate, to** งอกแทนที่, สืบต่อพันธุ์
- regenerated cellulose** เซลลูโลสคืนรูป*
- regeneration, artificial** การสืบต่อพันธุ์แบบปลูก
- regeneration, natural** การสืบต่อพันธุ์ตามธรรมชาติ
- regeneration area** พื้นที่สืบต่อพันธุ์
- regeneration felling** การตัดสืบต่อพันธุ์
- regeneration interval** ช่วงการสืบต่อพันธุ์
- regeneration period** ระยะสืบต่อพันธุ์
- registered seed** ดู seed, registered
- regolith** เปลือกโลกที่ประกอบด้วยดินและหินที่ผุพัง
- regression** การถดถอย*, ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว เมื่อตัวหนึ่งผันแปรไปตามความผันแปรของอีกตัวหนึ่ง
- regression co-efficient** สัมประสิทธิ์การถดถอย*
- regression equation** สมการการถดถอย*
- regression equation, linear** สมการการถดถอยเชิงเส้น*
- regression equation, multiple** สมการการ

ลดลอยพหุคูณ*

regrowth การสืบต่อพันธุ์ธรรมชาติ**regular flower** ดอกไม้ซึ่งมีลักษณะของดอกเมื่อมองจากด้านบนจะเป็นรูปวงกลม เมื่อแบ่งครึ่งดอกให้ผ่านเส้นผ่าศูนย์กลาง ส่วนทั้งสองข้างจะเท่ากันหรือเหมือนกัน ความเหมือนอันนี้เรียกว่า radial symmetry**regular shelterwood system** ระบบตัดไว้ร่มอย่างสม่ำเสมอ**regulate** ปรับ, ควบคุม, ซึ่งปรับได้, ซึ่งควบคุมได้**regulate reservoir** อ่างเก็บน้ำที่ผู้ใช้สามารถควบคุมการจ่ายน้ำได้ตามความต้องการ**regulation, area** พื้นที่ควบคุมผลผลิต**regulation, forest** ระเบียบควบคุมผลผลิตในป่า, กฎข้อบังคับราชการป่าไม้**regulation, volume** การควบคุมตามปริมาตร**regulative density** ความแน่นสัมพัทธ์**regulators** สารประกอบอินทรีย์ที่นอกเหนือจากอาหารพืช ถ้ามีอยู่จำนวนน้อยๆ จะเร่งยับยั้ง หรือพัฒนากระบวนการทางสรีระในพืช**regurgitate** ขย้อนหรือสำรอกอาหารออกมาเคี้ยวใหม่**regurgitation** การสำรอกอาหารออกมาเคี้ยวใหม่**reject** ไม้ตัดออก (วน.)**rejuvenate** ทำให้กระชุ่มกระชวย**rejuvenation** การคืนพลัง* (การคืนพลังการกักเซาะขึ้นใหม่ของลำน้ำ)**relative humidity** ความชื้นสัมพัทธ์, ปริมาณไอน้ำที่มีอยู่ 1 หน่วยปริมาตรของอากาศ

วัดเป็นเปอร์เซ็นต์ไอน้ำที่อิ่มตัว ณ อุณหภูมิและความดันเฉพาะ

relaxation, stress การผ่อนคลายความเค้น***relaxin** ฮอร์โมนชนิดหนึ่งขับออกจากรกในมดลูกและรังไข่ ทำหน้าที่ช่วยในการขยายตัวของกระดูกเชิงกรานในระยะคลอดลูก และระยะคลอดลูก**relict** พืชเหลือรอด (วน.)**relief** 1. การลดระดับความตึง ความเครียด หรือความดัน 2. ความต่างระดับ 3. ระดับสูงต่ำของหน้าดิน (soil surface), ดู topography**relief accuracy** ความละเอียดทางความสูงต่ำ**relief displacement** ความผิดพลาดเนื่องจากความสูงต่ำของภูมิประเทศ**relief treatment of stress** วิธีการลดความเค้น***relogging** การทำไม้ล้างป่า***remote sensing** การสำรวจระยะไกล**rendzina soil** ดินดำ (ดินที่มีชั้นของดินเกือบจะเจริญอย่างสมบูรณ์แล้ว ตามปรกติดินบนร่วน มีสีน้ำตาลหรือสีดำ ข้างล่างมีวัตถุที่เป็นปูนสีเทาอ่อนหรือสีเหลือง เกิดขึ้นในที่ๆ มีพืชพวกหญ้าขึ้น พบในแถบชุ่มชื้นหรือแห้งแล้ง**reniform** รูปคล้ายไต**rennet** เอนไซม์ที่ได้จากจุลินทรีย์ทำให้โปรตีนนมจับเป็นก้อนและตกตะกอน ใช้ในการทำเนยแข็ง**rennin** เอนไซม์ที่ได้จากกระเพาะที่สี่ของลูกวัว ทำให้โปรตีนนมจับเป็นก้อนและตกตะกอน ใช้ในการทำเนยแข็ง

renovated pasture พืชหญ้าที่รื้อฟื้นให้ดีขึ้น โดยการไถพรวนใส่ปุ๋ยหว่านเมล็ดหญ้าใหม่

repair ปลูกซ่อม

repand มีขอบเป็นคลื่นเล็กน้อย

repellents สารไล่ เมื่อสัตว์ได้กลิ่นจะผลະหนี

repent ลำต้นเลื้อยราบไปกับดิน

replication ซ้ำ*, การทำการทดลองอย่างเดียวกันซ้ำหลายๆ ครั้ง

replum ผนักั้นระหว่างช่องว่างภายในรังไข่ (locule) 2 อัน ในผลของพืชพวกผักกาด (cruciferous)

repressive effect ผลกระทบ (เนื่องจากอิทธิพลของเกลือ) ซึ่งอาจทำให้ pH ของดินไม่สูงเกินไป

reproduction การสืบพันธุ์

reproduction, asexual การสืบพันธุ์โดยไม่มีอาศัยเพศ

reproduction, sexual การสืบพันธุ์แบบมีเพศ เป็นการสืบพันธุ์โดยอาศัยการผสมระหว่างเชื้อเพศผู้และไข่

reproduction, vegetative การสืบพันธุ์โดยไม่มีอาศัยเมล็ด

repulsion phase โครโมโซมที่มีการเกี่ยวโยงของยีนระหว่างยีนที่ควบคุมลักษณะเด่น (dominant gene) ชนิดหนึ่งกับยีนที่ควบคุมลักษณะด้อย (recessive gene) อีกชนิดหนึ่ง

resaw เลื่อยชอย* (*S. slab saw*)

reserve ป่าสงวน, ต้นไม้สงวน

reserved forest ป่าสงวน

reserved tree ต้นไม้สงวน

reserve settlement การกำหนดเขตป่าสงวน

reservoir 1. ที่เก็บวัสดุเฉพาะอย่าง เช่น ที่เก็บน้ำหรือน้ำมันปริมาณมากๆ ลังเก็บน้ำมัน 2. อ่างน้ำ, แอ่งน้ำ, ทะเลสาบ

residual acidity สภาพกรดตกค้าง

residual effect ผลตกค้าง

residual fertilizer ปุ๋ยที่เหลือตกค้างในดินให้พืชที่จะปลูกต่อไปใช้ประโยชน์ได้

residual gases ก๊าซจากการสันดาปที่เหลืออยู่ในกระบอกสูบ

residual material วัสดุตกค้าง, ดินที่เกิดจากหินชนิดเดียวกันซึ่งอยู่กับที่ (*S. sedimentary material*)

residual shrinkage การหดตัวตกค้าง (ปฐ.)

residual spray สารกำจัดแมลงที่ตกค้างอยู่บนผิวพืช และยังมีผลเป็นอันตรายต่อแมลงที่อาศัยอยู่บนส่วนนั้นของพืช หรือแมลงที่ดูดกินสารนั้นเข้าไป

residual strain การอยู่ตัวถาวร* (*S. permanent set*)

residual value ค่าตกค้าง (ของปุ๋ยหรือปุ๋น) ที่เหลืออยู่ในดินจากการใส่เมื่อฤดูปลูกพืชคราวที่แล้ว

residue 1. ปุ๋ยที่เหลือไม่ถูกใช้หลังจากที่ใส่ลงไปเป็นดิน 2. เศษไม้เหลือ*

residuum วัสดุตกค้าง, (ดู residual material)

resilience การคืนตัว*

resin ยางสน, ยางไม้ที่ไม่ละลายน้ำ

resin, natural ยางน้ำมันไม้ (*S. pitch*)

resin, synthetic เรซินสังเคราะห์*

resin, thermoplastic เรซินชนิดอ่อนตัวเมื่อร้อน*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

resin, thermosetting เรซินชนิดแข็งตัวเมื่อ
ร้อน*

resin adhesive กาวเรซิน*

resin canal ท่อยางน้ำมันไม้* (*S. resin duct*)

resin channel หน้าเจาะยางแบบหลุม*, หน้า
เจาะยางแบบร่อง*

resin duct ท่อยางน้ำมันไม้*

resin gall กระเปาะยางน้ำมันไม้*

resin glue กาวเรซิน*

resin plate แผ่นยางน้ำมันไม้*

resin pocket กระเปาะยางน้ำมันไม้* (*S. pitch
pocket*)

resin seam แนวยางน้ำมันไม้* (*S. pitch
seam*)

resin streak ลายยางน้ำมันไม้* (*S. pitch
streak*)

resin tapping การเจาะยางน้ำมันไม้*

resin tube แท่งยางน้ำมันไม้*

resinosis การเกิดยาง, การตกยางน้ำมันไม้*

resinous มียาง

resistance, horizontal ความต้านทานไม่
จำเพาะ, การที่พืชต้านทานต่อโรคทุกเชื้อ
แต่ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ พืชจะเป็นโรคได้
บ้างแต่ไม่รุนแรง (พธ.)

resistance to shear การต้านแรงเฉือน*

resistant ต้านทาน (ต่อโรค แมลง หรือสาร
บางอย่าง)

resistant, drought ทนทานต่อความแห้งแล้ง

resistant variety พันธุ์ที่มีความต้านทาน

resonance การสั่นพ้อง*

respiration การหายใจ

respiratory root รากหายใจ

respire หายใจ

response ปฏิกริยา, ผลตอบสนอง

restock สืบพันธุ์

restraining การบังคับสัตว์, การปฏิบัติกับสัตว์
เพื่อให้อยู่นิ่งหรือควบคุมได้

resupinate กลับเอาหัวลงข้างล่าง, บิดเป็นมุม
180° เช่น รังไข่ดอกกล้วยไม้

retained moisture ความชื้นคงอยู่ติด

retard ถ่วง, หน่วง, ทำให้ช้าลง

retardant สารเคมีที่ช่วยยับยั้งการร่วงของใบ
ดอก และผล เช่น NAA; 2, 4-D; 2, 4,
5-T

retention การคงไว้

retention, final ปริมาณคงอยู่* (*S. reten-
tion, net*)

retention of preservative ปริมาณน้ำยาในไม้*

retention zone ดินส่วนที่สะสมปุ๋ย

reticulate 1. ร่องแห 2. ไขว้กันอย่างร่องแห

reticulum 1. ร่องแหเล็กๆ 2. กระเพาะส่วนที่
สองของสัตว์เคี้ยวเอื้อง มีลักษณะคล้าย
รังผึ้ง

retort หม้อนั่งฆ่าเชื้อภายใต้ความดันไอน้ำ

retrose โค้งลงข้างล่าง

return line สายดึงกลับ*

retuse ปลายใบที่มีลักษณะมน แต่เว้าตรง
ปลายนิดหนึ่ง

reversal of stress การผันกลับของความเค้น*

reverse case-hardening การแข็งนอกกลับ
ทาง* (*S. case tension*)

reversed matching การเรียงหน้าแบบต่อ
ปลายสลับ*

reverse osmosis กระบวนการแยกน้ำจาก

- สารละลายโดยอาศัยเยื่อบางและความดันที่สูงกว่าความออสโมติกของสารละลายนั้น
- reversion** ลักษณะย้อนกลับ (พธ.)
- revolute** ม้วนล่าง, ใบที่มีขอบใบม้วนลงด้านล่างทั้ง 2 ข้าง
- revolution** รอบการหมุน (วศ.)
- revolution counter** อุปกรณ์ที่ติดกับส่วนหมุนของเครื่องจักรกลแล้วสามารถนับรอบการหมุนชิ้นส่วนนั้นได้ (วศ.)
- revolution mark** รอยครบรอบ* (คมมีด, ฟันเลื่อย)
- rhenania phosphate** ปุ๋ยที่ได้จากการเผาหินฟอสเฟตเพื่อให้ฟอสเฟตในหินเป็นประโยชน์ต่อพืชมากขึ้น
- rhexigenous** ซึ่งมีช่องว่างระหว่างเซลล์ เกิดจากการฉีกของเซลล์
- rhinitis** โรคโพรงจมูกอักเสบ, เยื่อโพรงจมูกอักเสบ
- rhinoceros, Javan** แรด (พันธุ์ชวา) สัตว์ในสกุล *Rhinoceros sondaicus*
- rhinoceros, Sumatran** กระซู่ (สัตว์ในสกุล *Didermocerus sumantraensis*)
- rhizodermis** เซลล์ผิวของราก
- rhizoid** มีลักษณะและทำหน้าที่คล้ายราก, รากคล้าย
- rhizomatous** มีลำต้นใต้ดิน, มีลำต้นเป็นแง่ง (เช่น ชิง ข่า)
- rhizome** แง่ง, เหง้า, ลำต้นของพืชที่เจริญอยู่ใต้ดิน มักออกรากตามตาแต่ยอดจะโผล่ขึ้นมาบนดิน เช่น ชิง ข่า เป็นต้น
- rhizophore** กิ่งหรือลำต้นที่ไม่มีใบ แต่มีรากได้
- rhizosphere** บริเวณรอบรากพืช, อาณาเขตอิทธิพลรากพืช
- rhombe** มีรูปคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
- rhombeoid** ดู rhombe
- rhytidome** เปลือกนอก
- rib** เส้นใบหลัก มีขนาดใหญ่กว่าเส้นใบย่อย
- ribbing** ผิวเป็นลอน* (*S. washboarding*)
- ribbon figure** ลายแถบ* (*S. ribbon grain*)
- rice** ข้าว (พืชในสกุล *Oryza sativa*, L.)
- rice, floating** ข้าวขึ้นน้ำ
- rice, low land** ข้าวนาสวน
- rice, par-boiled** ข้าวึ่ง
- rice, upland** ข้าวไร่
- rice bean** ถั่วผี, ถั่วแดง (พืชในสกุล *Phaseolus calcaratus*, Roxb.)
- rice farmer** ชาวนา
- rice field** นา (ข้าว)
- rice grower** ชาวนา
- rice hull** แกลบ
- rich** คราดชนิดหนึ่ง
- rick** (ทับศัพท์), ขนาคอกงพิน*, กองที่มีลักษณะแคบยาว ตรงฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
- rick, to** สะสมขึ้นเป็นกอง
- ride** ทางป่าไม้, ทางลากขน*
- rider** น่องหรือกิ่งที่เกิดด้านบนของกิ่งใหญ่ๆ มักเกิดไม่เป็นระเบียบ
- ridge** 1. สันเขา, สันร่อง 2. คันดิน
- ridge-buster** เครื่องมือที่มีรูปร่างเหมือนจานใช้ทำลายดินที่เป็นคัน และใช้ในการถมร่องเล็กๆ ที่เกิดจากการคราดและยกคัน
- ridger** อุปกรณ์ทำร่อง

A riffle เครื่องแบ่งตัวอย่าง (ปุ๋ย, ดิน, วัสดุที่เป็น
B อนุภาค ฯลฯ) ออกเป็นตัวอย่างย่อยที่มี
C ปริมาณเท่ากันและองค์ประกอบเหมือนกัน

D rift crack ไล้ร้าว*

E rift-grain ที่เลื่อยตามรัศมี* (S. rift-sawn)

F rift saw เลื่อยวงเดือนแฉก

G rift-sawn ที่เลื่อยตามรัศมี*

H rig อุปกรณ์ชักลากด้วยสายเคเบิล*

I rig, head เลื่อยเปิดปีก*

J riga last (ทับศัพท์), หน่วยวัดปริมาตรไม้

K rigging อุปกรณ์ชักลากด้วยสายเคเบิล*
L (S. rig)

M rigging, butt ชุดโซ่ติดห่วง* (ประกอบการใช้
N สายเคเบิลลากไม้)

O rigging goat เครื่องจักรกว้านไม้* (ใช้กับเสา
P ระยาง)

Q right (forest) สิทธิร่วมใช้ (ป่า)

R right commutation of forest การชดเชย
S สิทธิร่วมใช้

T rigid แข็ง, ไม่ยืดหยุ่น

U rigid drawbar ท่อนเหล็กที่ติดกับแทรกเตอร์
V สำหรับติดอุปกรณ์พ่วงต่างๆ

W rigid harrow พรวนซี่ตรง

X rigidity สภาพแข็งเกร็ง, ความแข็ง

Y rigid tine พรวนซี่แข็ง (ใช้กับดินแห้ง-แข็งมาก)

Z rigor พลภาพ (ความแข็งแรง)

rigor mortis อาการแข็งเกร็งของกล้ามเนื้อ
 สัตว์หลังจากตายแล้ว, เกร็งตัว

rill erosion การกัดกร่อนแบบริ้ว, การพัง
 ทลายของดินเนื่องจากถูกชะล้างด้วยน้ำ
 ทำให้เกิดเป็นร่องเล็กๆ ซึ่งอาจกลมหรือ
 กลมได้ด้วยการไลหรือคราด

rim speed ความเร็วปลายพิน (เลื่อยวงเดือน)

rind เปลือกผลไม้, กาบไม้, ลอกเปลือก*

rind gall ปมเปลือก*

rind-grafting ดู bark-grafting

rine ไม้เถา

ring กาน*, ควันลอกเปลือกกว้าง*

ring, annual วงรอบปี

ring, discontinuous (growth) วงเติบโตไม่
 รอบ*

ring, double วงรอบปีซ้อน, วงเติบโตซ้อน*

ring, multiple วงรอบปีซ้อน, วงเติบโตซ้อน*

ring, drought วงผลเป็น* (เพราะแล้งจัด)

ring, false annual วงปีปลอม*

ring, frost วงผลเป็น* (เพราะเย็นจัด)

ring, growth วงเติบโต*

ring, traumatic วงผลเป็น*

ring-bark กาน*, ควันลอกเปลือก*, ควัน
 ลอกเปลือกกว้าง*, การสับรอบต้น

ring boundary, (growth) ขอบวง* (เติบโต)

ring-budding ดู annular budding

ring check รอยปริตามวงปี*

ring-girdle กาน*, ควันลอกเปลือกกว้าง*

ringing การทรมานพืชแบบหนึ่งโดยทำให้เกิด
 รอยทะลุเปลือกจนรอบกิ่งหรือลำต้น

ring rot การผุเป็นวง*

ring shake รอยร้าวตามวงปี*

rip, to เลื่อยตามยาว*

ripeness-to-flower ขึ้นของการเจริญที่พร้อม
 จะให้ดอก พืชบางชนิดต้องการปัจจัย
 ภายนอกบางอย่างมากขึ้นจึงจะให้ดอก
 เช่น ความยาวของช่วงแสง อุณหภูมิ
 เป็นต้น

ripening การทำให้เมล็ดหรือผลของพืชสุก

ripewood แก่นกระพี้

ripper รถพ่วงติดคราด, ตัวชุดติดท้าย(รถปรับ
ผิวถนน, รถเกลี่ย หรือรถพ่วง)

ripple figure ลายริ้ว

ripple marks ลายริ้ว

rip rap 1. หินที่ปูลาดบนฝั่งแม่น้ำหรือทางน้ำ
2. คันดิน, เขื่อน(ป้องกันน้ำเซาะดิน)

rip saw เลื่อยผ่า*

rise-and-fall ปรับสูง-ต่ำ, ปรับขึ้น-ลง

river levee สันดินริมน้ำ

river terrace ตะพักตลิ่งเก่า, ตะพักลุ่มน้ำ,
ลานตะพักลุ่มน้ำ

rivet หมุดย้ำ

riving knife 1. มีดผ่า* 2. แฝ่นเหล็กกันหนีบ*

road, corduroy ทางลูกระนาด*

road, drag 1. ทางชักลาก* 2. ทางกลับ*

road, fore-and-aft ทางไม้ทอดตามยาว*

road, haul ทางชักลาก, ทางลากขน*

road, pole tram ทางรางไม้เสา*

road, skid(ding) 1. ทางชักลากรวมหมอน*
2. ทางทอดโคลน*

road, skipper ทางทอดโคลน*, ทางทอด
โคลนคดกริช*

road, strip ทางล้าลอง*, ทางปูลาดตามแนว
ล้อ*

road, tote ทางส่งสัมภาระ*

road, travois ทางชักลาก, ทางทอดโคลน*

road breaker เครื่องมือกวาดหิมะ*

roading การย้ายหมอนไม้* (โดยรถแทรกเตอร์)

roaster ไม้(เนื้อ)ย่าง, ไม้กระทะอายุมากกว่า
ปกติสำหรับทำเป็นไม้ย่าง

robin, magpie นกกางเขนบ้าน (นกในสกุล
Copsychus saularis)

rock หิน, แร่ธาตุ หรือกลุ่มของแร่ธาตุ

rock blade ใบมีดแบบคราด*

rock-fall หินพัง

rock-forming mineral แร่ประกอบหิน*

rock garden สวนหิน

rockiness ลักษณะหินพื้นที่โผล่

rock land : rocky land พื้นดินหินโผล่

rock outcrop หินโผล่

rock salt เกลือหิน*

rock saw เลื่อยเซาะเปลือก

rock-slide หินถล่ม

rock thrush นกกระเบื้อง (นกในสกุล
Monticola sp.)

rodent หนู, สัตว์ที่มีฟันแทะ

rodenticide สารป้องกันกำจัดหนูหรือสัตว์ที่มี
ฟันแทะ

roe 1. ไชปลา 2. กวางตัวเมีย 3. ลายแถบสั้น

roe, soft ลุงไชปลาตัวผู้

roe buck กวางตัวผู้

roe figure ลายไชปลา*

roe grain ลายไชปลา*

rogue, to กำจัด

roguing การกำจัดพืชที่เป็นโรคหรือมีลักษณะ
ที่ไม่ต้องการออกจากแปลงปลูก โดย
เฉพาะพืชที่ได้จาก inter-breeding

roller, black-billed นกตะขาบทุ่ง (นกในสกุล
Coracias bengalensis)

roller, leaf หนอนม้วนใบ

roll(er) feed เครื่องป้อนไม้แบบลูกกลิ้ง*

roller pressure bar คานกดแบบลูกกลิ้ง*

A roll(er)s, gravity ลูกกลิ้งทางลาด*

B roll(er)s, live ลูกกลิ้งกำลัง*

C roll(er)s, press ลูกกลิ้งกด*

D rolling (topography) (สภาพพื้นที่) ลูกคลื่น
ลอนชั้น

E rolling load(ing) น้ำหนักกลิ้ง*

F roll off ้งัด*

G rollway ลานลงซุง, ที่ลงไม้* (*S. log deck, log dump*)

H roof garden สวนดาดฟ้า

I rooster ไก่ขนาดตอน, ไก่พ่อเลี้ยง

J root ราก, ส่วนของพืชที่มีกอยู่ใต้ดินซึ่งมีตา
หรือข้อ

K root, butress รากพูกอน

L root, stilt รากค้ำ

M root-borer แมลงเจาะทำลายรากไม้

N root cap หมวกราก, ขนราก, กลุ่มเซลล์
บริเวณปลายสุดของราก มีหน้าที่ป้องกัน
ปลายราก

O root collar คอราก

P root crop พืชที่ปลูกเพื่อเอาส่วนรากที่มี
ลักษณะขยายใหญ่ เช่น มันเทศ

Q root distribution การแผ่กระจายของราก

R root grafting การต่อกิ่งเข้ากับราก

S root hair รากฝอย (ฝอยราก), ขนราก, ส่วน
ของเซลล์บริเวณปลายรากที่ยื่นออกมาดู
คล้ายขน

T rooting การแตกราก, การทำให้ออกราก,
การใช้จุกกูดักยึดอาหารในดินของสัตว์
(เช่น หมู)

U rooting medium ตัวกลางในการเกิดราก เช่น
ทราย ไม้เล้าแกลบ ดิน

V rootlet รากย่อย

W root permeability ความพร้อมของรากที่จะ
ให้น้ำซึมผ่าน

X root pressure ความดันในราก

Y root rot โรครากเน่า, การผุที่ราก*

Z root shoot หน่อที่เกิดจากราก

rootstock ต้นตอหรือส่วนของพืชที่มีรากติดอยู่
ใช้ในการขยายพันธุ์, เหง้า, ลำต้นใต้ดิน เช่น
ชิง ข่า

root sucker หน่อจากราก

root swell(ing) โคนป่อง*

root tip ปลายราก

root zone ขอบเขตการแผ่กระจายของราก

rope ลายเกลียว*

ropeway การชักลากด้วยสายเคเบิล* (*S. cable way*)

roque กำจัดข้าวปน

rose กุหลาบ (ไม้ดอกในสกุล *Rosa chinensis*,
Jacq.)

rose, damask กุหลาบมอญ (ไม้ดอกในสกุล
Rosa damascena, Mill.)

rose, fairy กุหลาบหนู (ดู rose)

rose apple ชมพู่ไม้ดอกไม้ (ไม้ผลในสกุล
Eugenia jambos, L.)

rose bay ยี่โถ (ไม้ดอกในสกุล *Nerium indicum*, Mill.)

rose chestnut บุนนาค (ไม้ดอกในสกุล *Mesua forrea*, L.)

rose mallow ขบา (พืชในสกุล *Hibiscus rosasinensis*, L.)

rose moss แพร่เขี้ยวไฮ้ (ไม้ดอกในสกุล
Portulaca grandiflora, Hook.)

- rose of sharon** ชบาจีน (ไม้ดอกในสกุล *Hibiscus syriacus*, L.)
- rose of Venezuela** โสภสะบัน (ต้นไม้นอกสกุล *Brownea grandiceps*, Jacq.)
- rosette** การเรียงซ้อนของใบพุ่งออกเป็นรัศมี จากจุดศูนย์กลาง ปรกติอยู่ติดกับดิน
- rose wood** ครี (ต้นไม้นอกสกุล *Dalbergia parviflora*, Roxb.)
- rosin** ชันสน* (*S. colophony*)
- rosin oil** น้ำมันชัน*
- ross** ลอกเปลือก*
- rosser** คนลอกเปลือก*, เครื่องลอกเปลือก*
- rostellum** จอยเล็กๆ ยื่นออกจากขอบบนของ ยอดเกสรตัวเมียของดอกกล้วยไม้
- rostral** เกี่ยวกับปากบน
- rostrate** มีส่วนยื่นออกมาคล้ายจอย
- rosulate (basal)** การจัดเรียงของใบที่ซ้อนกัน มากๆ
- rot** การผุ*
- rot, advance** การผุลาม* (*S. marginal rot*)
- rot, brown** การผุสีน้ำตาล*
- rot, butt** การผุที่โคน*
- rot, cubical** การผุสี่เหลี่ยม*
- rot, dark red** การผุสีแดงเข้ม*
- rot, dry** การผุแห้ง*
- rot, heart** แก่นผุ*, การผุที่แก่น*
- rot, honeycomb** การผุรังผึ้ง*
- rot, marginal** การผุลาม*
- rot, mottled** การผุต่าง*
- rot, pocket** การผุหลุม*
- rot, red** การผุสีแดง*
- rot, ring** การผุเป็นวง*
- rot, root** การผุที่ราก*
- rot, sap** การผุที่กระพี้*
- rot, soft** การผุยุ่ย, การผุอ่อน*
- rot, spongy** การผุฟองน้ำ*
- rot, stringy** การผุเป็นเส้น*
- rot, top** การผุที่ส่วนยอด*
- rot, trunk** การผุที่ลำต้น*
- rot, wet** การผุชื้น*
- rot, white** การผุสีขาว*
- rotary, disc** จานหมุน
- rotary, down cut** จอบหมุน (หมุนตัดดินลงล่าง ก่อนดินมีขนาดใกล้เคียงปะปนกัน)
- rotary, up cut** จอบหมุน (มีทิศทางการหมุนตัดดินขึ้น ดินก้อนใหญ่และเศษวัชพืชจะอยู่ด้านล่าง ดินที่ละเอียดกว่าอยู่ด้านบน)
- rotary cultivator** ไถหมุน
- rotary cutting** 1. การปอก* 2. การเลื่อย* (เลื่อยวงเดือน)
- rotary-cut veneer** ไม้บางปอก*
- rotary hoe** พรวนหมุน
- rotary plough** จอบหมุน
- rotary saw** เลื่อยวงเดือน*
- rotary-sawn (r.s.)** แปรรูปด้วยเลื่อยวงเดือน*
- rotary tiller** จอบหมุน
- rotate** รูปกงล้อ*, มีรูปคล้ายวงล้อ ใช้กับกลีบดอกที่ติดกัน เช่น ดอกพุด
- rotation** รอบหมุนเวียน
- rotation, financial** รอบหมุนเวียนทางการเงิน
- rotation, physical** รอบหมุนเวียนตามวัย
- rotation, silvicultural** รอบหมุนเวียนวนวัฒน
- rotation, technical** รอบหมุนเวียนเทคนิค
- rotation age** อายุไม้ตัดฟัน

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

rotation crop พืชที่ใช้ในระบบการปลูกพืชหมุนเวียน

rotation of the highest income รอบหมุนเวียนรายได้สูงสุด

rotation of the maximum volume production รอบหมุนเวียนการผลิตปริมาณสูงสุด

rotation pasture พุ่มหญ้าที่แบ่งเป็นแปลงๆ สำหรับปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไปกินที่ละแปลง เมื่อถึงเวลาอันสมควรก็ย้ายสัตว์ไปกินแปลงถัดไปจนครบทุกแปลงจึงวกกลับมาเริ่มต้นใหม่อีก

rotten neck คอรวงเน่า, โรคเน่าคอรวง

rotund เกือบเป็นวงล้อ

rouge การแตกต่างออกไปจากพันธุ์แท้หรือมาตรฐานซึ่งมักจะอยู่ในลักษณะด้อย

rough ทั้งเปลือก*, ไม้ไผ่

rough, in the ทั้งเปลือก

roughage อาหารหยาบ (เป็นอาหารมีเยื่อใยมากและคุณค่าทางอาหารต่ำ เช่น ฟางข้าว ต้นข้าวโพด หญ้าสด ฯลฯ)

rough ammoniates เศษซากสัตว์

rough broken land พื้นที่ชอยหยาบ (พื้นที่ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศลาดเอียงและมีร่องน้ำเกิดขึ้นอย่างมากมาย มักมีพืชพรรณขึ้นปกคลุม)

rough-leaved false vervain พื้งงูเขียว (ดู cayenne vervain)

rough plant พริกฝรั่ง (พืชในสกุล *Rivina humilis*, L.)

rough timber ไม้ทั้งเปลือก*, ไม้ไม่ได้ไส*

roulroul ไก่จุก (สัตว์ในสกุล *Rollulus roulroul*)

round 1. ต้นที่ยังไม่ได้เจาะยาง* (*S. virgin tree*) 2. ชั้นไม้ในกอง* (*S. course*)

3. ท่อนกลม*

roundheaded borer ตัวงูหัวกลม*

rounding up การปอกผิว, การเกลากลม*, การบากกาน*

round knot ตากลม*

round log ชุงกลม*

round shake รอยร้าวล้อมไส้*

round timber ไม้ชุง*, ไม้เสากลม*

roundwood ไม้ท่อนกลม*

row crop พืชซึ่งปลูกเป็นแถว (เช่น ข้าวโพดฝ้าย)

royal palm ปาล์มขวด (ปาล์มในสกุล *Roystonea regia*, O.F. Cook.)

royal poinciana หางนกยูงฝรั่ง (ดู flame tree)

royalty ค่าภาคหลวง*, ค่าสิทธิ*

royal water lily บัววิคตอเรีย (พืชในสกุล *Victoria regia*, Lindl.)

rozelle กระเจี๊ยบแดง (พืชในสกุล *Hibiscus sabdariffa*, L.)

rubber plant ยางอินเดีย (ต้นไม้ในสกุล *Ficus elastica*, var. *decora*, Roxb.)

rubber plantation สวนยางพารา

rubber plantation standing under forest สวนยางที่ปลูกในป่าไม้

rubble land พื้นที่ลาดหิน

ruderal พืชเบิกนำ

rudimentary ส่วนที่เจริญไม่เต็มที่

rugose ผิวขรุขระหรือขรุขระ

rugulose ย่นถี่

rule, board ไม้วัดบอร์ดพืด*

rumen กระเพาะที่หนึ่งของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

ruminant สัตว์เคี้ยวเอื้อง (เช่น โค กระบือ แพะ แกะ)

ruminare 1. มีลักษณะเป็นจุดๆ 2. เคี้ยวเอื้อง

ruminatio การเคี้ยวเอื้อง

run ทางซีกลากด้วยเครื่องจักร*

run-around รวงสับเปลี่ยน, ทางเบี่ยง*

runcinate เป็นหยักหยายๆ

runner 1. ไหลปล้อง, กิ่งหรือลำต้นที่เอนเลื้อยไปกับดิน บางทีมีรากตามข้อด้วย (*S. stolon*) 2. ดินเลื้อน* (วน.) 3. รดพ่วง* (*S. sett*)

runner chain โซ่ชะลอเลื่อน*

running foot ฟุตความยาว*

runoff น้ำไหลบ่า, การไหลบ่าของน้ำ, ปริมาณ

น้ำไหลผ่าน, อัตราน้ำไหลผ่าน

runoff surface ปริมาณน้ำไหลผ่านหน้าดิน

run-of-pile ปู่ยผง, ปู่ยเคมีที่เป็นอนุภาคเล็กยังไม่ได้ผ่านกระบวนการบั่นเม็ด

rupture แตกร้าว, สลาย

rupture strength ความต้านทานแรงของวัสดุเมื่อถึงจุดแตกหักพอดี

rush พืชในสกุล *Juncus* spp. กิ่งกกกิ่งหญ้างลักษณะใบคล้ายพวกทรงกระเทียม ยังไม่ปรากฏว่าพบในประเทศไทย

russet สีน้ำตาลปนแดง

rust 1. สนิม, ทำให้เป็นสนิม 2. โรคราสนิม (พด.)

rust mite โรสนิม

rye ข้าวไรย์ (พืชในสกุล *Secale cereale*, L.)

S

$S_1, S_2, \dots$ etc สัญลักษณ์ในการผสมตัวเองครั้งที่ 1, 2, ... และอื่นๆ (พธ.)

sabre butt โคนคด*

sac ถุง, กระเป่า (ในพืชอาจมีช่องเปิดหรือไม่มีก็ได้)

saccate มีรูปคล้ายถุง

saccharification การแปรสภาพเป็นน้ำตาล*

saccharimeter มาตรน้ำตาล

saccharin สารให้ความหวานชนิดหนึ่งหวานกว่าน้ำตาล

saccus : sacculus กระเปาะเล็ก (*S. vesicle*)

sack ถุง, กระสอบ

sack tree ย่านาง, ยางนอง (พืชในสกุล

Antiaris toxicaria, Lesch.)

sacred lotus บัวหลวง (พืชในสกุล *Nelumbo nucifera*, Gaertn.)

saddle 1. สร้อยหางหรือระย้า (บันได), 2. อานม้า 3. ร่องบนไม้กลอน*, ร่องบนไม้ลูกระนาด* 4. กิ่งเขา* (รูปอานม้า), ช่องสันเขา*

saddle-grafting การต่อกิ่งแบบคร่อมโดยนำต้นตอคล้ายลิ้ม บากกิ่งพันธุ์ (scion) ให้พอดีกับรูปลิ่มที่ต้นตอแล้วสวมเข้าไป

saddle-tree โครงร่างของอานม้า

safe load(ing) น้ำหนักปลอดภัย*

safe stress ความเครียดปลอดภัย

safety factor ส่วนปลอดภัย

safflower คำฝอย (พืชในสกุล *Carthamus tinctorius*, L.)

sagittage ใบที่มีลักษณะคล้ายหัวลูกศร

sago-palm 1. ประจัน, ประจัญปุ่น (ไม้ประดับในสกุล *Cycas revoluta*, Thumb.) 2. สาอู (ต้น) (พืชในสกุล *Metroxylon sagu*, Rottb.)

salami ไส้กรอกหมขุนเนื้อวัว มีลักษณะแห้งค่อนข้างเค็ม มีกำเนิดในอิตาลี

sale, direct การขายไม้ตัดโค่น

sale, felled การขายคาคอ*

sale, standing การขายยืนต้น*

sale, stump การขายไม้ยืนต้น

sale depot ูไม้* (สำหรับขาย)

salination การสะสมเกลือ (ดู salinization)

saline seep น้ำเค็มซึมขึ้น

saline soil ดินเค็ม, ดินซึ่งมีเกลือที่ละลายน้ำได้อยู่มากเกินปกติ คือ มีตั้งแต่ประมาณ 0.2 เปอร์เซนต์ขึ้นไป แต่มี pH ต่ำกว่า 8.5

salinity ความเค็ม, ปริมาณเกลือในน้ำทะเล

salinization การสะสมเกลือ, กระบวนการสะสมเกลือในดิน

salmonellosis โรคทางเดินอาหารที่เกิดจากแบคทีเรียพวก *Salmonella* sp.

salt affected soil ดินเกลือ

saltation การกระดอน (เนื่องจากแรงลม) ทำให้อุณหภูมิเคลื่อนย้ายจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งได้

salt balance สมดุลเกลือ

salt bridge สะพานเกลือ (ผลึกของเกลือที่ทำให้ไอออนภาคหรือเม็ดปุ๋ยซึ่งอยู่ใกล้เคียง

เกิดการเชื่อมประสานติดกันแน่น)

salt chuck บ่อขุมน้ำเค็ม*

salt index ดัชนีความเค็ม [ค่าเชิงสัมพัทธ์ที่บอกถึงแนวโน้มในการลดศักย์ออสโมติก (osmotic potential) ของสารละลายดินที่ใส่ปุ๋ยนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับผลของการใช้โซเดียมไนเตรทน้ำหนักเท่ากัน]

salt lake ทะเลสาบน้ำเค็ม

salt marsh ที่ลุ่มน้ำเค็ม, พรุน้ำเค็ม, นาเกลือ

salt-out temperature อุณหภูมิตกผลึก (ของปุ๋ยหรือเกลือที่อยู่ในสารละลาย)

salt peter หมายถึงโพแทสเซียมไนเตรท

salt-petre ดินประสิว (ดู salt peter)

salt-replaceable acidity สภาพกรดแทนที่ได้ด้วยเกลือ

salt seasoning การทำให้ไม้แห้งด้วยสารเคมี*

salt tolerance ความทนเค็ม

salt tolerant plant พืชทนเค็ม

salverform รูปดอกเข็ม*, ดอกที่มีส่วนฐานของกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปหลอด ที่ขอบหลอดจะมีกลีบดอกเกิดแยกกันและแผ่ไปตามแนวนอน

salvinia จอกหูหนู (วัชพืชน้ำในสกุล *Salvinia auriculata*, Aubl.)

samara ผลประเภทไม้แตกซึ่งมีปีก เช่น ผลยาง

sample ตัวอย่าง

sample, to เก็บตัวอย่าง

sample, random ตัวอย่างสุ่ม

sample, stratified random ตัวอย่างสุ่ม-ต่างช่วงชั้น

sample, systematic เก็บตัวอย่างอย่างมีระบบ

sample board แผ่นไม้ตัวอย่าง*

- sample census** ล่ามะโนตัวอย่าง
- sample mean** มัชฌิมตัวอย่าง
- sample plot** แปลงตัวอย่าง
- sample plot, design** การวางแผนแบบแปลงตัวอย่าง
- sample strip** แปลงตัวอย่างตามแนว
- sample tree** ต้นไม้ตัวอย่าง
- sampling** การนำเอาตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์หาคคุณภาพ, การเก็บตัวอย่าง
- sampling fraction** อัตราส่วนตัวอย่าง
- sampling unit** หน่วยตัวอย่าง
- Sampson** ไม้ยัน* (*S. killing*)
- sand** ทราย, อนุภาคของหินหรือแร่ธาตุที่แตกออกมาเป็นก้อนเล็กๆ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.02-2.0 มม.
- sandal wood** จันทน์หอม, จันทน์ขาว (ต้นไม้ในสกุล *Mansonia gagei*, Drumm.)
- sand-bar** สันดอน*, สันดอนทราย
- sandbur** หญ้าบัง (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cenchrus brawnii*, Roem. & Shult.)
- sand dune** ที่ดอนริมทะเล*, สันทราย, เนินทราย
- sand paper vine** พวงทองเครือ (พืชในสกุล *Tristellateia australasiae*, A. Rich.)
- sandox tree** โพลีฝรั่ง (ต้นไม้ในสกุล *Hura crepitans*, L.)
- sandstone** หินทราย
- sandwich** แผ่นไม้อัดสอดใส่* (วน.)
- sandwich board** แผ่นไม้อัดสอดใส่* (วน.)
- sandwich construction** การประกอบแบบสอดใส่*
- sandy beach** หาดทราย
- sandy clay** ดินเหนียวปนทราย
- sandy clay loam** ดินร่วนเหนียวปนทราย
- sandy loam** ดินร่วนปนทราย
- sanitary** เกี่ยวกับสุขอนามัย
- sanitation** การสุขาภิบาล
- santol** สะท้อน, กระท้อน (ไม้ผลในสกุล *Sandoricum indicum*, Cav.)
- sap** 1. น้ำเลี้ยง*(ในพืช), 2. กระพี้*
- sap, bright** กระพี้ไม่เสียสี* (*S. sapwood, bright*)
- sapling** ต้นไม้อ่อน, ไม้รุ่น
- sap no defect (s.n.d.)** กระพี้ไม่ถือเป็นตำหนิ*
- sapodilla** ละมุดฝรั่ง (ไม้ผลในสกุล *Acharas sapota*, L.)
- saponification** กระบวนการแยกกรดไขมันออกจากน้ำมันโดยการเติมน้ำมันกับด่าง กรดไขมันจะทำปฏิกิริยากับด่างเกิดเป็นสบู่
- sapota** ดู sapodilla
- sapote** มะพลับใหญ่ (ไม้ผลในสกุล *Diospyros siamensis*, Hochr.)
- sappan wood** ฝาง, ฝางเสน (ต้นไม้ในสกุล *Caesalpinia sappan*, L.)
- saprolite** (ทับศัพท์), หินฝุ่นเนื้อยุ่ย
- saprophyte** สิ่งมีชีวิตที่อาศัยเกาะกินอยู่บนอินทรียสารที่ผุพังแล้ว
- sap rot** การผุที่กระพี้*
- sap stain** รอยด่างที่กระพี้*
- sapstain dip** น้ำยาจุ่มไม้กันเห็ดรา*
- sap (wood)** กระพี้* (*S. alburnum*)
- sapwood, bright** กระพี้ไม่เสียสี*
- sapwood, included** กระพี้แทรกแก่น*
- sapwood tree** 1. ต้นไม้ไม่มีแก่น 2. ต้นไม้แก่นลีง* 3. ต้นไม้แก่นไม่ตาย*

saraya meranti สยาขาว (ต้นไม้ในสกุล
Shorea spp.)

sash กรอบซิงใบเฉียง*

sash preservative สารป้องกันรักษาเนื้อไม้
ประเภทตัวทำละลาย, สารอาบไม้ประเภท
ใช้ตัวทำละลาย (*S. solvent type preservative*)

sash saw เลื่อยกรอบ*

saturated air อากาศอิ่มตัว*

saturation deficit ส่วนที่พร่องความชื้นอิ่มตัว

saturated (soil) extract สารสกัด(ดิน)อิ่มตัว

saturated soil paste ดินเหลว

sauerkraut กะหล่ำปลีดอง

sausage tree ต้นไส้กรอก (พืชในสกุล *Kigelia*
pinnata)

savanna : savannah พุ่มหญ้า, พุ่มหญ้าเขตร้อน

savannah forest ป่าพุ่ม

savannah woodland ป่าพุ่ม

saw เลื่อย*

saw, band เลื่อยสายพาน*

saw, barking เลื่อยเซาะเปลือก*

saw, barrel เลื่อยทรงกระบอก*

saw, bevel เลื่อยขอบลาดหน้าเดียว*

saw, bilge เลื่อยรูปกลอง*

saw, blocking เลื่อยชุดตัดเศษไม้*

saw, bow เลื่อยคันธนู*

saw, break(ing)-down เลื่อยเปิดปีก*

saw, chain เลื่อยโซ่*

saw, circular เลื่อยวงเดือน*

saw, circular gang เลื่อยวงเดือนดับ*

saw, concave เลื่อยกระทะ*

saw, crosscut เลื่อยทอน*, เลื่อยตัด*

saw, cylinder เลื่อยทรงกระบอก*

saw, docking เลื่อยตัดแต่ง*

saw, double-handed เลื่อยมือคู่*

saw, dowel เลื่อยทำเดือย*

saw, drag เลื่อยชักตัด*, เลื่อยแต่งขอบไม้บาง*

saw, drunken เลื่อยเซาะร่อง*

saw, edger เลื่อยแต่งขอบ*

saw, frame เลื่อยกรอบ*

saw, gang เลื่อยดับ*

saw, gate เลื่อยกรอบ*

saw, goose เลื่อยแขวน*

saw, ground-off เลื่อยขอบหน้าสิ่ว*

saw, head เลื่อยเปิดปีก*

saw, hollow-backed เลื่อยหลังแอน*

saw, inserted tooth เลื่อยสวมฟัน*

saw, jump เลื่อยกระดก*

saw, log เลื่อยเปิดปีก*

saw, M-toothed เลื่อยฟันคู่*

saw, oscillating เลื่อยชัก*

saw, overhead เลื่อยวงเดือนตัวบน*

saw, peg-raker เลื่อยฟันผสม*

saw, pendulum เลื่อยแขวน*

saw, pit เลื่อยตั้ง*

saw, plate เลื่อยวงเดือน*

saw, plug เลื่อยทำเดือย*

saw, pony band เลื่อยสายพานเล็ก*

saw, pruning เลื่อยริดกิ่ง*

saw, rack เลื่อยวางฟันเฟือง*

saw, reciprocal เลื่อยชัก*

saw, rift เลื่อยวงเดือนแฉก*

saw, rip เลื่อยผ่า*

saw, rock เลื่อยเซาะเปลือก*

- saw, rotary เลื่อยวงเดือน*
- saw, sash เลื่อยกรอบ*
- saw, slab เลื่อยชอย*
- saw, slasher เลื่อยชุดตัดเศษไม้*
- saw, slat เลื่อยวงเดือนจิว*
- saw, splitting เลื่อยขอบลาดหน้าเดียว*
- saw, swing เลื่อยแฉวน*
- saw, swinging cross-cut เลื่อยแฉวน*
- saw, taper(-ground) เลื่อยขอบลาดสองหน้า*
- saw, tipped เลื่อยฟันเลี่ยมปลาย*
- saw, top and botton เลื่อยวงเดือนคู่ตั้ง*
- saw, two-man เลื่อยมือคู่*
- saw, whip เลื่อยตั้ง*
- saw, widia เลื่อยฟันแหลม*
- saw, wimet เลื่อยฟันแหลม*
- saw, wobble เลื่อยเซาะร่อง*
- saw alive เลื่อยตะ*
- saw arbor เพลาใบเลื่อย*
- saw around เลื่อยพลิก*
- sawbench โต๊ะเลื่อย*, แท่นเลื่อย*
- saw carriage แท่นป้อนซุง* (*S. log carriage*)
- saw doctor ช่างแต่งคลองเลื่อย*
- sawdust ขี้เลื่อย*
- sawfly แมลงชนิดหนึ่ง
- sawing, taper การเลื่อยตามความเรียว*
- sawing pattern การตีหน้าไม้*
- saw kerf คลองเลื่อย*
- saw line แนวเลื่อย*
- saw log ซุงไม้เลื่อย*
- sawmill โรงเลื่อย*, โรงงานแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักร*
- sawmill, band โรงเลื่อยสายพาน*
- sawmill, board 1. โรงเลื่อยไม้กระดาน*
2. โรงงานแผ่นใยไม้อัด*
- sawmill, cargo โรงเลื่อยส่งไม้ทางเรือ*
- sawmill, circular โรงเลื่อยวงเดือน*
- sawmill, double-band โรงเลื่อยสายพานคู่*
- sawmill, dry โรงเลื่อยไม่มีบ่อซุง*
- sawmill, gang โรงเลื่อยดับ*
- sawmill, portable โรงเลื่อยเคลื่อนย้าย*
- sawmill, stationary โรงเลื่อยอยู่กับที่*
- sawmill, timber โรงเลื่อยไม้ใหญ่*
- sawn timber ไม้แปรรูป*
- sawn veneer ไม้บางเลื่อย*
- saw pit หลุมเลื่อย*
- saw set คัดซุง*
- saw through and through เลื่อยตะ*
- saw timber ซุงไม้เลื่อย*
- scab สะเก็ด, โรคชนิดหนึ่งมีลักษณะเป็นสะเก็ดแผลเกิดบนผิวหนังหรือสัตว์
- scabrons ผิวหน้าหยาบ
- scald โรคเหี่ยวเฉา, แผลถูกน้ำร้อนลวก
- scale 1. เกล็ด เช่นที่เกิดตามผิวใบไม้ที่เหี่ยวแห้ง, เกล็ดปลา 2. การประเมินไม้แปรรูป* (จากซุง) (วน.) 3. การวัดซุง* 4. ไม้วัด*
- scale, cal(l)iper แคลิเปอร์วัดซุง*
- scale, full การวัดซุงรวมตำหนัก*
- scale, net การวัดซุงหักตำหนัก*
- scale, stump 1. การหาปริมาตรจากตอ*
2. ปริมาตรกองไม้เยื่อที่ตอ*
- scale insect เพลี้ยแป้ง, เพลี้ยหอย
- scaler คนวัดไม้* (*S. culler*)
- scale stick ไม้วัดซุง

A scalloped torus ปมเยื่อขอบหยัก*

B scandent (ต้นไม้) ซึ่งไต่ขึ้นไป

C scantling ไม้เล็กย่อย* (*S. studding*)

D scant measure ขนาดต่ำกว่ากำหนด*

E scarf หน้าตัดเฉียง*, ปากฉลาม*

F scarf joint รอยต่อเฉียง*

G scarification การไถคราดหรือพรวนพืชคลุม
เพื่อให้กลายเป็นปุ๋ยในดินต่อไป

H scarify เตรียมพื้นป่า, เตรียมผิวเปลือกเมล็ด

I scarlet bean ถั่วผี [วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Phaseolus lathyroides, L. (syn. *Macro-
piliolum lathyroides*, (L.) Urban]

J scarlet sage ประทัดฝรั่ง, ประทัดเล็ก (พืชใน
สกุล *Salvia splendens*, Ker-Gawl.)

K scarp ผาชัน, ผาตั้ง

L schizo-lysigenous เกิดจากเซลล์แยกสลาย*

M schizogenous เกิดจากเซลล์แยก*

N school ฝูง

O scim ส่วนต่อ

P scion ส่วนต่อ, กิ่งต่อ, ส่วนยอด, ยอดพันธุ์

Q scissors, logging คีมจับซุง*

R sclerenchyma เนื้อเยื่อของพืชบางชนิดเกิด
จากการแข็งตัวของเซลล์เมื่อแก่ถึงกำหนด
มีลักษณะแข็งคล้ายหิน

S scleria ปรีอ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Scleria
pterota*, Presl.)

T scoop ตัก, โถย

U scoot เลื่อนลากซุง* (*S. log sled*)

V scorch ไหม้เกรียม, ขอบใบไหม้

W score 1. รอย* (จากการปอกหรือฝาน) 2. ทำ
ร่อง* (บนไม้บาง)

X scorpion weed หล่ียงวงช้าง (ดู Indian

heliotrope)

scoub ป่าแคระ

scour โรคซีขาว, อาการท้องเสีย (เป็นกับลูก
สุกรอายุ 1-3 สัปดาห์ เนื่องจากขาดธาตุ
เหล็ก อาหารไม่ดี หรือติดเชื้อ)

scramber พืชล้มต้นอ่อน

scrambled egg ชี้อเล็กบ้าน, ทรงบาดาล (พืช
ในสกุล *Cassia surattensis*, Burm. f.)

scrape 1. เศษชั้นดิน* 2. กวาด, ปาด

scraper 1. มีดกรีดยาง 2. ไบมีดปาดดิน (รถ
แทรกเตอร์) 3. แผ่นกวาดของสายพาน
กวาด 4. เหล็กชูด 5. คนชูด

scrapper 1. เครื่องจักรที่ใช้สำหรับตีเมล็ดจาก
เส้นใยของพืชพวกข้างฟาง 2. เครื่อง
ประกอบที่ใช้ชูดดินที่ติดจานไถหรือล้อรถ
ที่ใช้ในการไถพรวน

scratch ชูด

scratch brush ตำแยะตัวเมีย [วัชพืชเขตร้อน
ในสกุล *Fleurya aestuans*, (L.) Guard.]

screefing ชูดาง

screen 1. ตะแกรง 2. ฉาก

screen, wind กระชกหน้ารถยนต์

screen washer and wiper ที่ปัดน้ำฝนและ
ล้างกระจก

screw pine การระเกด (พืชในสกุล *Pandanus
spp.*)

screw press เครื่องอัดชั้นเกลียว*

scribe เครื่องมือหมายไม้* (*S. race, raze*)

scribbling การชูด

scrog 1. ไม้พุ่ม* (*S. brush wood*) 2. เศษ
กิ่งไม้*

scrotum ลูกอัณฑะ, หนังหุ้มลูกอัณฑะ

scrub ป่าแคระ, ละเอียด
scrubber อุปกรณ์ตัดฝุ่น
scrub forest ป่าละเมาะ
scrub land ป่าละเมาะ
scutate รูปโค้งคล้ายเคียว
scupper nailing การตอกตะปูกันเพรียง*
scute เกล็ดใหญ่ติดปรกติ
scutellum อวัยวะที่มีรูปร่างเหมือนโล่อยู่รอบ
รังไข่ของพืชจำพวกหญ้า
scythe เคียว, ใบมีดโค้งยาวใช้เกี่ยวหรือตัดหญ้า
sea eagle, white-bellied นกออก (นกในสกุล
Haliaeetus leucogaster)
sea holly เหงือกปลาหมอ (พืชในสกุล *Acan-
thus ebracteatus*, Wall.)
seal ผนึก, ป้องกันการรั่วซึม
seal, dust ที่ผนึกกันฝุ่นเข้า
sealant สารผนึกกันการรั่วซึม
sealing-wax palm หมากแดง (ดู sentry palm)
seam ตะเข็บ, รอย* (ยางน้ำมันไม้)
seamer เครื่องปิดฝากระป๋อง
seaming การปิดฝากระป๋อง
sea-run ตู้ทะเล
season ฤดูกาล, ปรุงรสชาดอาหาร
seasoned, air แห้งด้วยอากาศ*
seasoning การทำให้ไม้แห้ง*, เครื่องปรุงรส
seasoning, air การทำให้ไม้แห้งด้วยอากาศ*,
การทำให้ไม้แห้งด้วยการผึ่ง*
seasoning, centrifugal การทำให้ไม้แห้งด้วย
แรงเหวี่ยง*
seasoning, high frequency การทำให้ไม้แห้ง
ด้วยคลื่นความถี่สูง*
seasoning, infra-red การทำให้ไม้แห้งด้วย

รังสีอินฟราเรด*

seasoning, kiln การทำให้ไม้แห้งด้วยเตาอบ*
seasoning, radio frequency การทำให้ไม้
แห้งด้วยคลื่นความถี่สูง*
seasoning, salt การทำให้ไม้แห้งด้วยสารเคมี*
seasoning, solvent การทำให้ไม้แห้งด้วยตัว
ทำละลาย*
seasoning, superheated steam การทำให้ไม้
แห้งด้วยไอน้ำอุณหภูมิสูง*
seasoning, vacuum การทำให้ไม้แห้งด้วย
สุญญากาศ*
seasoning, vapour การทำให้ไม้แห้งด้วย
ไอน้ำ*
seateurs กรรมกรตัดกิ่งไม้
secon botton ที่ราบลุ่มตามหุบเขา, ลานดินที่
อยู่เหนือที่ราบซึ่งน้ำท่วมได้
secondary cell wall ผนังเซลล์ทุติยภูมิ*
secondary essential element ธาตุอาหารรอง
secondary growth ความเติบโตขยายออก*
secondary mineral แร่ทุติยภูมิ
secondary nutrient ธาตุอาหารรอง
secondary particle อนุภาคทุติยภูมิ
secondary phloem ท่ออาหารทุติยภูมิ*
secondary ray รัศมีทุติยภูมิ*
secondary root รากแขนง
secondary timbers ไม้ชนิดรอง*, ไม้ไม่
ทนทาน*
secondary wood เนื้อไม้ทุติยภูมิ
secondary xylem ท่อน้ำทุติยภูมิ*
second growth ป่ารุ่นสอง* (วน.)
secrete ขับของเหลว
secretion การขับของเหลว

A secretory space ช่องระหว่างเซลล์มียาง*

B section, cross หน้าตัด*, ด้านหน้าตัด* (S. transverse section)

C section, moisture ชั้นส่วนหาความชื้น*

D section, radial ด้านรัศมี* (S. edge-grain)

E section, stress ชั้นส่วนหาความเค้น*

F section, tangential ด้านสัมผัส*

G section, transverse หน้าตัด*, ด้านหน้าตัด*

H second ช้างเดียว

I sedentary material วัสดุตกค้าง

J sedge กก, พืชที่อยู่ในตระกูลปรงเปราะ [วัชพืช

K เขตร้อนในสกุล *Cyperus luzulae*, (L.) Retz.]

L sediment ตะกอน

M sedimentary rock หินตะกอน*, หินชั้น, หิน

N ที่ประกอบด้วยอนุภาคเล็กๆ ซึ่งตก

O ตะกอนจากสารแขวนลอยแล้วมารวมตัว

P กันเป็นหินใหม่

Q seed เมล็ด, ไข่ที่ได้รับการผสมพันธุ์และแก่แล้ว

R seed, to ออกเมล็ด, หวานเมล็ด, ปลูกและ

S เก็บเกี่ยวเอาเมล็ด, เอาเมล็ดออกจากผล

T seeds, breeder เมล็ดพันธุ์คัด, เมล็ดหรือส่วน

U ที่ใช้การขยายพันธุ์อื่นๆ ซึ่งได้จากการ

V ขยายพันธุ์โดยนักปรับปรุงพันธุ์เพื่อใช้ในการ

W ขยายพันธุ์ปลูกชั่วต่อไป

X seeds, certified เมล็ดซึ่งได้รับการรับรองจาก

Y เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่าตรงตามพันธุ์และ

Z ลักษณะอื่นๆ ที่อ้างไว้

seeds, foundation เมล็ดพันธุ์หลัก, เมล็ดที่

ได้จากการขยายพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์คัดต้อง

มีการควบคุมการปลูกอย่างใกล้ชิดเพื่อ

รักษาลักษณะต่างๆ ของสายพันธุ์ไว้

seeds, multiplication เมล็ดพันธุ์จำหน่าย

seeds, panicle เมล็ดพันธุ์จากรวง

seeds, registered เมล็ดที่ได้จากเมล็ดพันธุ์หลัก

มีการควบคุมการปลูกเพื่อรักษาลักษณะ

ของพันธุ์เดิมไว้

seeds, stock เมล็ดพันธุ์ขยาย

seed bearer แม่ไม้

seed bed 1. ที่เพาะเมล็ด, แปลงเพาะ 2. พื้น

ป่ารับเมล็ด

seed borne เมล็ดที่เป็นโรค, สิ่งที่ติดมากับ

เมล็ด

seed box กล่องหรือถังบรรจุเมล็ดซึ่งติดตั้งอยู่

ที่เครื่องหยอดหรือหว่านเมล็ด (S. seed

hopper)

seed cell ช่องบรรจุเมล็ด [รู ร่อง หรือช่องที่

อยู่รอบๆ แผ่นปล่อยเมล็ด (seed plate)]

seed corn พันธุ์ข้าว

seed cutoff อุปกรณ์ที่อยู่ในชุดกำหนดจำนวน

เมล็ด (seed metering device) ใช้กันไม่

ให้เมล็ดที่เกินจากที่กำหนดตกลงไปใน

seed cell

seed drill เครื่องหยอดเมล็ด (หยอดแล้วกลบ

สามารถควบคุมความลึกได้)

seeder เครื่องหยอดหรือหว่านเมล็ด, ผู้หว่าน

เมล็ด

seeding การทำให้ออกเมล็ด, การสืบพันธุ์โดย

เมล็ด, การหว่านเมล็ด

seed kiln เตาอบเมล็ด

seed knockout อุปกรณ์ที่ช่วยผลักดันเมล็ด

ออกจากช่องบรรจุ (seed cell)

seed lac ครั้งเม็ด*

seed leaf ใบเลี้ยง

seedless ไม่มีเมล็ด

seedlessness สภาพที่ผลไม่มีเมล็ด อาจเกิดจากกรรมวิธี parthenocarp หรือ stenospermocarp ก็ได้

seedling กล้าไม้, ต้นพืชเล็กๆ ที่เพิ่งงอกจากเมล็ด

seedling, direct การเพาะจากเมล็ดโดยตรง, เพาะโดยการหว่านเมล็ด

seedling family พืชที่ได้จากการขยายพันธุ์แบบใช้เพศจากต้นแม่

seedling stock ต้นต่อที่ได้จากเมล็ด

seedling year ปีกกล้าไม้ (ปีที่ต้นไม้โปรยเมล็ดสู่พื้นดินมาก และเมล็ดสามารถงอกเป็นกล้าไม้ได้มาก)

seed-lip ตะกร้าใส่เมล็ดสำหรับหว่าน

seed meal กากเมล็ดพืช

seed metering device ชุดกำหนดจำนวนเมล็ด (ติดอยู่ใต้ถังบรรจุเมล็ด)

seed multiplication การขยายพันธุ์จากเมล็ด

seedness การหว่าน

seed orchard สวนเมล็ดพันธุ์

seed pearl ไข่มุกเม็ดเล็ก

seed pellet เมล็ดพอก

seed plate ส่วนของชุดกำหนดจำนวนเมล็ด (seed metering device) ลักษณะเป็นแผ่นจานกลมหมุนรอบตัวเอง

seed-plot ที่เพาะเมล็ด

seed rooting fungi เชื้อราที่ทำให้เมล็ดพืชเน่าเสีย

seeds and seeding เมล็ดพืชและการปลูกโดยเมล็ด

seedsman คนขายพันธุ์ไม้, คนหว่านเมล็ด

seed spout ท่อนำเมล็ดพืชลงสู่ดิน

seedtime ฤดูหว่านเมล็ด

seed trap เครื่องดักจับเมล็ด

seed tree ต้นไม้ที่มีเมล็ดที่จะเพาะได้ต่อไป

seed tube ท่อนำเมล็ดพืชลงสู่ดิน

seed-under-leaf ลูกใต้ใบ (ดู egg woman)

seed wool ฝ้ายที่ยังไม่ได้ปั่นเมล็ด

seedy เต็มไปด้วยเมล็ด

seed year ปีเมล็ดตก, ปีที่ไม้ผลิเมล็ดมาก (ดู seedling year)

seepage การรั่วซึม, การซึมออก

segment ส่วนของใบ ดอก ที่เกิดจากการงอเข้าไป

segregation 1. การแยกตัวออกจากยีน (gene) หรือโครโมโซม 2. การแยกลูกผสมออกไปตามชนิดต่างๆ แห่งกรรมพันธุ์ โดยเกสรตัวผู้จากพืชต้นเดียวกัน 3. การกระจายตัวของพืชในรุ่น F_2 และรุ่นหลัง 4. ลักษณะแยก แยกจากพ่อแม่ 5. การแยกตัว (ปฐ.)

segregation, shifting การแยกตัว (ของเมล็ดปุย) เมื่อเขย่า

segregation, transgressive การกระจายตัวของลูกในรุ่นตั้งแต่ F_2 และได้ลักษณะที่ดีหรือเลวกว่าพ่อแม่ดั้งเดิม

seine net, hauling เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทอวนลาก

seive pitting การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบตะแกรง*

selection 1. การเลือกพันธุ์, การคัดเลือก อาจ将由ธรรมชาติหรือมนุษย์ก็ได้ 2. พืชที่ได้หลังการคัดเลือก

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

selection, mass การคัดรวม เป็นการคัดเลือกเอาพืชที่เห็นว่าดีมารวมกันเพื่อปลูกในชั่วต่อไป

selection, pure line การคัดแยก, การคัดเลือกพืชเฉพาะที่เห็นว่าดีมีลักษณะที่ต้องการเพื่อปรับปรุงความสม่ำเสมอของประชากรของพืชพวกผสมตัวเองให้ดีขึ้น (พธ.)

selection, reciprocal recurrent การคัดเลือกแบบวงจรสลับ, การคัดเลือกที่ใช้ประชากรแรกเป็นตัวทดสอบประสิทธิภาพการให้ลูกผสมของประชากรที่สองทดสอบประสิทธิภาพในการให้ลูกผสมของประชากรแรก (พธ.)

selection, recurrent การคัดเลือกแบบวงจร เป็นการคัดเลือกที่มีการผสมตัวเอง และผสมพืชที่คัดเลือกได้แบบพบกันหมด กระทำซ้ำเป็นวงจรไปเรื่อยๆ (พธ.)

selection, stabilizing การที่ genotype อันใดอันหนึ่งสามารถเข้าสู่สมดุลได้โดยการคัดเลือกของธรรมชาติ

selection differential ค่าแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรเดิมกับประชากรหลังการคัดเลือก (พธ.)

selection felling การคัดเลือกตัด (วน.)

selection intensity อัตราส่วนของพืชที่คัดเลือกไว้แต่ละครั้งโดยคัดออกมาเป็นหน่วยมาตรฐาน (พธ.)

selection system ระบบเลือกตัด (วน.)

selective cutting การทำไม้แบบฟันตัด*
(*S. creaming, high grading*)

selective felling การทำไม้แบบฟันตัด*

selective logging การทำไม้แบบฟันตัด*

selective insecticide การคัดเลือกสารกำจัดแมลงที่มีประสิทธิภาพในการทำลายศัตรูพืชอย่างเฉพาะเจาะจง

self, to ผสมพันธุ์ในตัวเอง (พธ.)

self-compatible การผสมตัวเองที่ให้ผล, สามารถผสมตัวเองได้

selfed 1. การผสมตัวเอง, ดู pollination, self (พธ.) 2. ลมฟ้าอากาศในถิ่นที่มีหญ้าต้นเดี่ยว หรือเป็นพุ่มขึ้นอยู่กระจัดกระจายในสหรัฐอเมริกา ดินแดนที่มีอากาศประเภทนี้จะมีย่านฝนอยู่ประมาณ 10-20 นิ้วปี (ค่อนข้างแห้งแล้ง)

self fertile สามารถผสมตัวเองและให้เมล็ดได้

self fertilization การผสมระหว่างละอองเกสรและไข่ภายในพืชต้นเดียวกัน

self-fruitful การผสมตัวเองที่ให้ผลตก

self-incompatible การผสมตัวเองที่ไม่ให้ผล, ไม่สามารถผสมตัวเองได้

self-mulching soil ดินที่คลุมตัวเอง

self-pollination การผสมตัวเอง (ทางพฤกษศาสตร์หมายถึงการผสมของต้นเดียวกัน ส่วนทางพืชสวนหมายถึงการผสมในพันธุ์เดียวกัน)

self-pruning การริดกิ่งตามธรรมชาติ

self-sterile การผสมตัวเองที่ให้เมล็ดซึ่งเพาะไม่งอก

self sterility ดู incompatibility, self

self-unfruitful การผสมตัวเองที่ให้ผลไม่ตก

semen น้ำเชื้อตัวผู้

semi-arid กึ่งแห้งแล้ง, แหล่งที่มีฝนตกปานกลาง แต่มีอัตราการระเหยของน้ำค่อนข้างสูง

- semichemical pulp** เยื่อกึ่งเคมี*
- semi-detailed survey** การสำรวจดินแบบค่อนข้างละเอียด
- semi-mounted** กิ่งฟุ้งติด*
- seminal root** รากแรกเกิด
- semi-parasite** พืชกึ่งกาฝาก, กิ่งตัวเบียน
- semi-recent terrace** ตะพักก้นน้ำค่อนข้างใหม่
- senescence** ระยะสุกอม เป็นระยะที่ผลไม้เมื่อเก็บจากต้นมาแล้วจะมีการหายใจลดลงหลังจากมีการหายใจสูงสุดมาแล้ว
- senility** เกสรตัวเมียซึ่งแก่เกินกว่าที่จะผสม
- senna, Alexandria** มะขามแขก (ต้นไม้ในสกุล *Cassia angustifolia* และ *Cassia acutifolia*, Del.)
- senna, tinnevely** ดู senna, Alexandria
- sensitive plant** ไมยราพ, ระยับ [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Mimosa pudica*, L. (H.B.K.)]
- sentry palm** หมากแดง (พืชในสกุล *Cryptostachys lakha*, Becc.)
- sepal** กลีบรอง, กลีบนอก, กลีบเลี้ยง, ส่วนของดอกที่มีลักษณะเป็นกลีบสีเขียวห่อหุ้มดอกตูมอยู่ ในดอกบางชนิดกลีบรองจะมีขนาดใหญ่และมีสีสวยสดคล้ายกลีบดอก
- sepaloid** คล้ายกลีบรอง
- separate dorsal fin** ครีบหลังที่แยกออกจากกัน (ปม.)
- separator** เครื่องแยกของผสม
- septate** ถูกแบ่งโดยผนังกัน
- septicidal** ตามรอยตะเข็บ
- septum** ผนังกั้นภายในรังไข่
- sequum** ลำดับชั้นดิน
- seral** เข้าแทนที่ได้ (นว.)
- sericeous** ลักษณะคล้ายไหม
- sericulture** การเลี้ยงไหม
- serotinous** ออกดอกล่า, ลูกสนที่ค้างต้น
- serow** เลียงผา, โครา (สัตว์ในสกุล *Capricornis sumatraensis*)
- serpentine layering** ดู compound layering
- serrate** 1. จักฟันเลื่อย*, ขอบใบที่มีลักษณะคล้ายฟันเลื่อย 2. ซึ่งมีพินคมซี่ออกมาข้างหน้า 3. เป็นหยัก (ปม.)
- serrulate** จักฟันเลื่อยเล็ก*, ขอบใบคล้าย serrate แต่มีหยักเล็กกว่า
- serum** (ทับศัพท์), ของเหลวสีเหลืองที่แยกชั้นออกมาหลังจากปล่อยให้โลหิตแข็งตัว
- sesame** งา (พืชในสกุล *Sesamum indicum*, L.)
- sesquan** คราบออกไซด์ของเหล็กและอะลูมิเนียม
- sessile** ไม่มีก้าน
- sessile flower** ดอกที่ไม่มีก้านดอก
- sessile leaf** ใบที่ไม่มีก้านใบ
- sessile stigma** รังไข่ที่ไม่มีก้านชูดเกสรตัวเมีย (stigma)
- set** ช่วงอยู่ตัว*, การอยู่ตัว*, คัดฟันเลื่อย*, ช่วงคัดฟันเลื่อย*, แข็งตัวได้ที่*
- set, compression** การอยู่ตัวจากแรงอัด*
- set, permanent** การอยู่ตัวถาวร* (*S. residual strain*)
- set, spring** ฟันเบน*
- set, swage** ฟันบาน*
- set, tension** การอยู่ตัวจากการดึง*

seta ขนแข็ง, ก้าน sporophyte ซึ่งเชื่อม foot กับ capsule ในมอสส์

setaceous มีขนแข็ง, เหมือนหนาม

set bag โพงพาง, โพงพางหลัก, หลักเคย

set bag, removable โพงพางหลักลอย

set bag, reversible ที่ลู่กึ่ง (คล้ายโพงพางหลักลอยแต่มีขนาดเล็ก ใช้ในที่แคบกว่า)

set block คัดขุ่น, ทังคัดขุ่น*

set gill net อวนติดประจำที่

setiform มีรูปคล้ายขนแข็ง

set net เครื่องมือจับสัตว์น้ำประเภทตักก้างกัน

setose ปกคลุมด้วยขนแข็งหรือขวากหนาม

sett 1. กิ่งปักชำขนาดใหญ่ 2. รถพ่วง* (*S. runner*)

setting 1. ปางไม้* (วน.) 2. บริเวณชักลากรอบเสาระยาง*

setting time ช่วงเวลาแข็งตัวได้ที่*

setting up 1. การเตรียมเจาะ* (ยางสน) (*S. cupping*) 2. การบากกาน*

set works เครื่องตั้งหน้าไม้*

severe pruning ตัดเนื้อที่ซึ่งจะให้ดอกผลออกประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์

sewage ของเสีย, สิ่งโสโครก

sewage sludge ตะกอนน้ำเสีย

sex-chromosome โครโมโซมเพศ, โครโมโซมที่มีหน้าที่ในการแจกเพศผู้เพศเมีย

sexed chick ลูกไก่แยกเพศ

sexing การแยกเพศ

sex limited เฉพาะเพศ

sex-linkage การเชื่อมโยงลักษณะพันธุกรรมกับโครโมโซมเพศ, ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกับเพศ, ลักษณะที่ถูกควบคุม

โดยยีน (gene) ที่มีตำแหน่งอยู่บนโครโมโซมเพศ

sexual อาศัยเพศ, ทางเพศ

sexual propagation ปยุคต์เพศ, การขยายพันธุ์โดยใช้เครื่องเพศ, การขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดที่ได้รับการผสมพันธุ์แล้ว

sexual reproduction การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ, การสืบพันธุ์โดยอาศัยการผสมระหว่างเชื้อตัวผู้และไข่

shackle ห่วงรอก* (*S. yoke*)

shade-bearer ไม้ทนร่ม

shade-tree ไม้ร่ม

shadow line เส้นเงา*

shaft ลำต้น*

shake 1. เป็นเกล็ด*, กระเบื้องไม้* (*S. shingle*) 2. รอยร้าว*

shake, arc รอยร้าวตามวงปี*

shake, compound รอยร้าวผสม*

shake, cup รอยร้าวตามวงปี*

shake, felling รอยร้าวจากการโค่น*

shake, heart รอยร้าวจากไส้*, ใสร้าว*

shake, lightning รอยร้าวจากพายุฝน*

shake, ring รอยร้าวตามวงปี*

shake, round รอยร้าวล้อมไส้*

shake, shell รอยร้าวตามวงปีด้านข้าง*

shake, star รอยร้าวรูปดาว*

shake, through รอยร้าวตลอด*

shake, thunder รอยร้าวจากพายุฝน*

shake, transverse รอยร้าวตามขวาง*

shale หินดินดาน

shallot หอมเล็ก, หอมแดง (พืชในสกุล

Allium ascalonicum, L.)

- shama, white-rumped** นกกางเขนดง (นกอิน
สกุล *Copsychus malabaricus*)
- shape** รูปร่าง, ทรงดอก
- share** 1. ไบมีดตัดดิน 2. เฉือน
- share, wing of** ปีกไบมีด
- share, gunnel of** สันไบมีด
- share force** แรงเฉือน
- shares** 1. ผาลไถ 2. กรรไกรตัดหญ้า
- sharpness angle** มุมคมพื้นเหลี่ยม*, มุมคม
ไบมีด* (*S. grinding angle*)
- shasta** เบญจมาศ (ดู *chrysanthemum*)
- shatter** หลุดร่วง, ร่วงหล่น (เนื่องจากได้รับ
แรงกระแทก)
- shattering** การกระจัดกระจาย (เพราะแห่ง
กรอบเกินไป)
- shatter loses** ความสูญเสียเนื่องจากร่วงหล่น
ระหว่างการเก็บเกี่ยว
- shave** มีดขูด (*S. draw knife*)
- shaving board** แผ่นไม้สไลด์, แผ่นไม้เสียบ,
แผ่นไม้เสียดลอง (*S. shim*)
- shaving brush** 1. จีว (ดู *red cotton tree*)
2. หุปลาช่อน (ดู *consumption weed*)
- shear** ตัดขนสัตว์, เฉือน*, แรงเฉือน, การ
เฉือน* (วน.)
- shear, horizontal** การเฉือนตามแนวนอน*
- shear, oblique** การเฉือนตามแนวเฉียง*
- shear, parallel to grain** การเฉือนตามเส้น*
- shear, resistance to** การต้านแรงเฉือน*
- shear, vertical** การเฉือนขวางเส้น*
- shearer** คนตัดขนแกะ
- shear failure** การฉีกขาดจากแรงเฉือน*
- shearing** การตัดขนสัตว์
- shear legs** ปั้นจั่นสองขา, ปั้นจั่นรูป A
(*S. A-frame*)
- shearling** แกะซึ่งถูกตัดขนมาแล้วครั้งหนึ่ง
- shears** กรรไกรขนาดใหญ่
- shears, garden** ดู *shears, hedge*
- shears, hedge** กรรไกรตัดต้นไม้
- shearman** คนตัดขนแกะ
- shear skid** หลั๊กกันขุ่น
- shear strain** ความเครียดจากแรงเฉือน
- shear(ing) strength** แรงเฉือน, ความต้าน
ความเค้นเฉือน
- shear(ing) stress** ความเค้นจากแรงเฉือน,
ความเค้นเฉือน
- sheath** 1. กาบ, ส่วนที่เป็นแผ่นหุ้มลำต้นกับ
ก้านหรือกิ่ง 2. หนังสวมปลายอวัยวะเพศผู้
- sheath cell** เซลล์กาบ*
- sheathing** 1. ไม้บุ*, ไม้กรุ* 2. ไม้พ่นเรือ*
- sheathing, plywood** ไม้อัดกรุ*
- sheave** ล้อในลูกรอก, ลูกรอก* (*S. pulling*)
- sheck** 1. หล้าหรือพืชไร่ที่นำมากองไว้ในทุ่ง
เพื่อตากให้แห้ง 2. ทำให้เป็นกองๆ ในทุ่ง
เพื่อตากให้แห้ง
- sheet** การสูญเสียเนื้อดินโดยการชะล้างเป็นชั้น
บางๆ จากผิวดิน และเกือบราบเรียบ
เสมอกัน
- sheet erosion** การกร่อนแบบแผ่น, การพัง
ทลายของดิน ทำให้ผิวดินถูกชะไป
เป็นชั้นๆ
- sheet flood** น้ำหลากแผ่ซ่าน
- sheet flow** น้ำหลากแผ่ซ่าน
- sheet wash** การกัดกร่อนแบบผิวแผ่น
- shelf life** อายุการเก็บ* (กาว)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

shell 1. เรือรอก*, เปลือกแข็ง 2. กระเทาะเมล็ด

shellac ครั่งเคล็ด*

sheller เครื่องกะเทาะเมล็ด (เอาเปลือกออก)

sheller-dehusker เครื่องฉีกเปลือกข้าวโพดออกจากฝักและกะเทาะเมล็ดออกจากซัง

shell ginger ชิงหอย (พืชในสกุล *Alpinia nutans*)

shell membrane เยื่อเปลือก

shell shake รอยร้าวตามวงปีด้านข้าง*

shelly รอยร้าวตามวงปีด้านข้าง*

shelter belt แนวกันลม

shelter chappice system ระบบตัดไว้รมเป็นแถบ

shelter coppice system ระบบตัดให้แตกหน่อแบบไว้รม

shelterwood felling การตัดไว้รม

shelterwood strip system ระบบตัดไว้รมเป็นแถบ

shelterwood system ระบบตัดไว้รม

sherbet ของหวานทำจากน้ำผลไม้และน้ำตาลหรือน้ำกับน้ำตาล เติมน้ำตาล และรสแล้วนำไปเข้าเครื่องทำไอศกรีม จะได้ของที่มีลักษณะเป็นเกล็ดน้ำแข็งเล็กๆ

shield, termite โลห่กันปลวก

shield-budding การติดตามแบบโลห์หรือรูปตัว T

shifting cultivation การทำไร่เลื่อนลอย

shim 1. แผ่นปะซ่อม* 2. ไม้จิม* 3. แผ่นไม้เสี้ยว*, แผ่นไม้เสี้ยกลอง* (*S. shaving board*)

shin ส่วนของไถหัวหมูที่ช่วยแยกดินในแนวตั้ง

shingle แป้นเกล็ด*, กระเบื้องไม้* (*S. shake*)

shingle, dimension แป้นเกล็ดเอกรูป, แป้นเกล็ดขนาดเดียวกัน*, กระเบื้องไม้ขนาดเดียวกัน*

shingle bolt ไม้ก้อม*, ไม้ท่อนทำเป็นเกล็ด*

shiplap ไม้ฝาทับเกล็ด, ไม้บังใบ

shiplap board ไม้ฝาทับเกล็ด, ไม้บังใบ

shipping-dry ห้องพอนส่ง

shipping tally บัญชีไม้ส่งออก

shipping ton ตันขนส่ง

shipworm เพรียงหนอน, เพรียงหอย (*S. teredo*)

shock load(ing) น้ำหนักกระแทก

shock resistance ความต้านทานแรงกระแทก

shoe 1. ปลอกรัดเสาระยาง, เครื่องรั้งสายระยาง (*S. tree shoe*) 2. งานรองหัวซุง, กระทรงรองหัวซุง 3. ส่วนของอุปกรณ์เตรียมดินซึ่งเคลื่อนที่ไปในดิน (เช่น แผ่นโลหะที่ติดอยู่ปลายด้านล่างของไถดินดาน หรือที่เปิดร่องเครื่องหยอดเมล็ด)

shoe, brake ฝักเบรค (ชิ้นโลหะโค้งมีผิวหน้าของฝักเบรคอัดติดอยู่ ใช้ดันจานห้ามล้อให้หมุนช้าลงหรือหยุดหมุน)

S-hook ปลิงรูป S* (วน.)

shook ไม้ทำลั้ง, ไม้ทำทียบ, ไม้แผ่นเส็กบาง* (สำหรับทำลั้ง, ทียบ ฯลฯ)

shoot หน่อ (ต้นไม้) อาจเกิดจากส่วนที่อยู่ใต้ดินซึ่งเรียกว่า sucker ได้

shoot, coppice หน่อจากตอ

shoot, leading ยอดนำ

shore ชายทะเล

shore column เสาสั้น*

shore cord คอร์ดสั้น*

shoreline แนวชายทะเล*

shortening ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำไขมันสัตว์ (โดยเฉพาะหมู) มาทำให้บริสุทธิ์ ปรับให้มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ หรือทำจากน้ำมันที่ผ่านการเติมไฮโดรเจนเพื่อให้มีองค์ประกอบคล้ายน้ำมันหมู ใช้ในการทำขนมอบให้ร่วนกรอบ

short grain เลียนสั้น*, เลียนประาะ*

short millet หญ้านกสีชมพู, หญ้ากอ (ดู jungle rice)

shorts ไม้แปรรูปสั้น*

shortwood logging การทำไม้ท่อนสั้น* (S. log-length logging)

shot-hole borer มอดลูกปราย*

shot-holes รูลูกปราย*, รุมอด

shoulder ไหล่ผล

shoulder girdle กระดุกที่ฐานครีบอก (ปม.)

shoulder process เกล็ดที่ฐานครีบอก (ปม.)

shoulder scale เกล็ดที่ฐานครีบอก (ปม.)

shower of orchid vine พวงประดิดงิ้ว (ไม้ประดับในสกุล *Congea tomentosa*, Roxb.)

showy crotalaria หิ่งหอย (ดู rattle pod)

shred ชูด, ฉีกให้เป็นฝอย

shredder เครื่องฉีกตัดแยกต้นพืช (เช่น ข้าวโพด หญ้าอาหารสัตว์) ให้เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย

shrimp plant ราตรีแดง (พืชในสกุล *Beloroperone plumbaginifolia*, Nees.)

shrink หด, เหี่ยว, ย่น

shrinkage การหดตัว*

shrinkage, basic การหดตัวมูลฐาน*

shrinkage limit : SL ซีดจำกัดการหดตัว

shrinkage ratio อัตราส่วนการหดตัว*

shrinking การหดตัว

shrivel เหี่ยว, ย่น

shrub ไม้พุ่ม, ไม้เนื้อแข็งที่มีพุ่มเดี่ยว แตกกิ่งบริเวณโคนต้นเป็นจำนวนมาก

shrub, bush ไม้พุ่ม

shrubby althaea ชบาจีน (ดู rose of sharon)

shrub hare bell ดอกปิบฝรั่ง [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Laurentia longiflora*, (L.) Endl. หรือ *Isotoma longiflora*, Presl.]

shrub verbena ผกากรอง (พืชในสกุล *Lantana camara*, L.)

shudder การสั่นสะเทือน* (S. judder)

shuttering ไม้แบบ*

Siam cardamon กระวาน, กระวานขาว (พืชในสกุล *Amomum kervanh*, Pierre)

Siamese sal เต็ง (ต้นไม้ในสกุล *Shorea obtura*, Wall.)

sibbing ผลสมระหว่างเครือญาติ เป็นการผสมระหว่างพืชที่มีความสัมพันธ์กันทางพันธุกรรม

siblings (sibs) ลูกที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกัน

sibmating ดู sibbing

sickle เคียวสำหรับเกี่ยวข้าว

sickle pod ชุมเห็ดไทย [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cassia tora*, L. syn. *Emelista tora* (L.) Britton & Rose]

side 1. หน่วยทำไม้* 2. หน้า* 3. ด้านข้าง* (กองไม้)

side, slack ด้านหยาบ (ไม้บาง)

side, tight ด้านเรียบ (ไม้บาง) (S. tight face)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

side axe ขวานลาก*

side board กระดานข้าง*

side cut 1. ไม้ไม่ติดไส้ 2. กระดานข้าง*
(*S. siding*)

side dressing 1. การใส่ปุ๋ยรอบๆ หรือข้างร่อง
หรือระหว่างแถวพืช 2. การแต่งข้าง*
(พื้นเลื่อย) (วน.)

side grafting การต่อกิ่งแบบเลียบข้าง

side grain ด้านตามเส้น*

side-line, to 1. เบี่ยงแนว 2. ลากเข้าแนว

side lining การเบี่ยง* (เข้าหรือออกจากแนว)

side-matching การจัดลาย การเรียงหน้า หรือ
การเข้าไม้แบบต่อข้าง*

side sprig หงอนกิ่ง (ของสัตว์ปีก)

siding 1. ไม้ฝาทับเกล็ด* 2. ไม้ไม่ติดไส้
3. กระดานข้าง*

sieregem soils ดินที่ชั้นของดินเจริญดีแล้ว
ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ชั้นที่มีสารพวก
คาร์บอนเตสจะสมจะมีสีจาง ชั้นล่างมัก
เป็นดินดาน เกิดในแถบอบอุ่นจนถึงหนาว-
แห้งแล้ง

sieve area พื้นที่ตะแกรง*

sieve cell เซลล์ตะแกรง*

sieve elements พวกเซลล์ตะแกรง*

sieve pitting การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบ
ตะแกรง*

sieve plate แผ่นตะแกรง* (พฉ.)

sieve tube ท่อตะแกรง*, หลอดตะแกรง (พฉ.)

sieve-tube elements เซลล์หลอดตะแกรง

sieve-tube member หน่วยท่อตะแกรง*, เซลล์
หลอดตะแกรง

sieving การคัดขนาดด้วยตะแกรง

significance, test of การทดสอบนัยสำคัญ*

silage หญ้าหมัก, หญ้าหรือส่วนของพืชที่หมัก
หรือเก็บไว้ในที่ซึ่งไม่มีอากาศถ่ายเทสำหรับ
เป็นอาหารสัตว์ (โดยพืชยังอยู่ในสภาพ
อวบน้ำ เพื่อให้บัดเคี้ยวและย่อยได้ง่าย)

silan คราบซิลิกา

siliceous มีสารจำพวกซิลิกาปนอยู่

siliceous earth ดินเบา (*S. diatomaceous
earth*)

silicle ผลที่มีลักษณะคล้ายกับ silique ในพืช
ตระกูล Cruciferae แต่มีขนาดสั้นมาก ด้าน
กว้างเกือบเท่าด้านยาว

silique ผลประเภทแห้งแตกได้ พบในพืชตระกูล
Cruciferae ประกอบด้วยช่องว่างในรังไข่
(locule) 2 ช่อง มีผนังกั้น (septum) กั้น
ตรงกลางตามความยาวของผล เวลาแตก
กลีบจะยังห้อยติดอยู่

silk cotton tree जूบ้าน (ดู cotton tree)

silk oak สนอินเดีย (ต้นไม้ในสกุล *Grivillea
robusta*, A.Cunn)

silky มีขนอ่อนปกคลุมติดอยู่กับผิว

sill 1. พนังแทรกชั้น (ปฐ.) 2. ไม้หมอน,
ไม้ฐาน (*S. skid, sleeper*) (วน.)

sill, toxic จุดเป็นพิษ (ของสารอบไม้)

silo ที่เก็บหรือถัง(ขนาดใหญ่)สำหรับเก็บเมล็ด
พืช, ที่เก็บหญ้าหมัก, ถังสำหรับหมักและ
เก็บรักษาหญ้าหมัก

silo, tower ถังสำหรับหมักและเก็บรักษาหญ้า
หมักที่อยู่บนผิวดิน

silo, trench ถังสำหรับหมักและเก็บรักษาหญ้า
หมักที่อยู่ใต้ผิวดิน

silt ททรายแป้ง, ดินตะกอน, ดินซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของเม็ดดิน 0.05-0.002 มม.

silt-stone หินทรายแป้ง

silty clay ดินเหนียวปนทรายแป้ง

Silve ตารางปริมาตรไม้ซิว

silver bush กะสัง [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Peperomia pellucida*, (L.) H.B.K.]

silver fern เฟิร์นหริภุช (พืชในสกุล *Pteris quadriaurita*, Retz. var. *agentea*, Bedd.)

silver figure ลายเลื่อม* (วน.)

silver grain ลายเลื่อม* (วน.)

silver oak สนอินเดีย (ดู silk oak)

silvery มีลักษณะขาวเป็นมันวับ

silvics วิชามูลฐานวนวัฒน

silvicultural systems ระบบวนวัฒน

silviculture วิชาวนวัฒน

simple เดี่ยว, เชิงเดี่ยว

simple average เฉลี่ยสามัญ

simple bud ตาเดี่ยว, ตาที่เจริญไปเป็นกิ่ง ใบหรือดอก อย่างใดอย่างหนึ่ง

simple coppice system ระบบตัดไม้ให้แตกหน่อธรรมดา

simple epithelium เนื้อเยื่อผิวชนิดชั้นเดียว

simple fruit ผลเดี่ยว (ผลที่เกิดจากดอกที่มีรังไข่เดี่ยว อาจมีพูรังไข่มากกว่า 1 พู)

simple layering การทับกิ่งแบบง่ายๆ ใช้กับต้นไม้ที่เป็นพุ่มโดยโน้มกิ่งลงไปดิน เอาดินทับกิ่งไว้ให้ส่วนปลายโผล่เหนือดิน บริเวณส่วนใต้ของกิ่งที่จมดินใช้มีดบากให้เป็นรอยเพื่อให้เกิดรากเร็วขึ้น

simple leaf ใบเดี่ยว

simple perforation ช่องทะลุปลายเซลล์เดี่ยว*

simple pit หลุมผนังเซลล์แบบไม่มีขอบ*

simple pit-pair หลุมผนังเซลล์คู่แบบไม่มีขอบ*

simple race ดู race, simple

simple variety พืชที่มีถิ่นกำเนิดทางโรคอยู่น้อยตัว (พธ.)

simply supported beam คานช่วงเดี่ยว*

Singapore almond หูกวาง (ต้นไม้ในสกุล *Terminalia catappa*, L.)

single 1. เดี่ยว, เชิงเดี่ยว 2. ดินที่เป็นเม็ดเดี่ยวโดดๆ (ปฐ.)

single-bladed axe ขวานคมเดียว

single comb หงอนจ๊ก (ของไก่)

single cross ลูกผสมเชิงเดี่ยว (ดู cross, single)

single fertilizer ปุ๋ยเชิงเดี่ยว

single grain แบบเม็ดเดี่ยว

single seed descent วิธีการปรับปรุงพันธุ์พืชผสมตัวเองที่ใช้เมล็ดเพียง 1-3 เมล็ด จากแต่ละต้นที่ได้รับการคัดเลือก ปลูกต่อๆ กันไปจนกว่าจะเข้าถึง homozygosity

sink รอยบากล่าง*, รอยบากหน้า* (วน.)

sinker ไม้จมน้ำ

sink hole หลุมยุบ* (ดู swallow hole)

sinuate ขอบใบที่เว้าลึกเป็นลูกคลื่น

sinus รอยเว้าหรือรอยบุ๋มบนใบหรือผล

sire พ่อพันธุ์ (สัตว์)

siris จามจรี (ดู raintree)

siris, black ถ่อน (ต้นไม้ในสกุล *Albizia odoratissima*, Benth.)

siris, white ฝรั่งอ่อน (ต้นไม้ในสกุล *Albizzia procera*, Benth.)

sirloin เนื้อสัน, เนื้อที่อยู่บริเวณโคนกระดูกสันหลังทั้งด้านบนและด้านล่าง

sisal ป่านศรนารายณ์ (พืชในสกุล *Agave sisalanla*, Perri.)

sisal hemp 1. ศรนารายณ์ (ดู *sisal*) 2. สับปะรดเทศ (*Agave americana*, L.)

sister lines ดู *lines*, *sister*

site ถิ่นที่ตั้ง

site class ชั้นถิ่นที่ตั้ง (ของถิ่นนิเวศน์)

site index ดัชนีถิ่นที่ตั้ง

site map แผนที่ถิ่นที่ตั้ง

site quality ชั้นคุณภาพถิ่นที่ตั้ง

site type ชนิดถิ่นที่ตั้ง

siva นกคิวะ (นกในสกุล *Minla* sp.)

siwash ลากเข้าแนว, เบียง* (เข้าแนว)

size : sizing 1. สารอุดผิว* 2. สารกันซึม*

size, exploitable ขนาดตัดฟัน

size, norminal ขนาดมาตรฐาน*, ขนาดระบุ*

size guide number : SGN ตัวเลขชี้ขนาด, ตัวเลขที่แสดงถึงค่ามัธยฐาน (median) ของขนาดเมล็ดปุย

size tolerance เกณฑ์คลาดเคลื่อนของขนาด (เมล็ดปุย)

short-day plant ดู *photoperiodism*

skeleton soil ดินปนกรวด

skeletal substance สารโครงสร้าง*

skeletan คราบทรายแป้ง

skeleton grain เม็ดแร่หยาบ

skeletonization การทำให้เหลือแต่โครง

skeletonizer แผลงซึ่งกินใบพืชเสียจนเหลือ

แต่ต้น

skid 1. ไม้โกสณ*, ไม้ถูกระนาด*, ไม้ฐาน*

2. ชักลากไม้* (*S. yard*) 3. เลื่อนที่ใช้บรรทุกและลำเลียงวัสดุ 4. การเลื่อนไถลของล้อขับ

skid, fender หลัดกันชุง*

skid, ground ชักลากตามพื้นดิน*

skid, hand ชักลากด้วยแรงคน*

skidder คนชักลากไม้*, เครื่องจักรชักลากไม้*, รถชักลากไม้*

skidder, cableway เครื่องจักรชักลากด้วยสายเคเบิล*

skidder, ground เครื่องจักรชักลากตามพื้นดิน*

skidder, line สายลาก*

skidding dog หมุดขอลากชุง*

skidding hook ขอบจับชุง* (*S. grabs*)

skidding line สายลาก*

skidding pan จานรองหัวชุง* (*S. dish, pan, shoe, snigging pan*)

skid(ding) road ทางชักลากรวมหมอน*, ทางทอดโกสณ* (*S. skipper road, travois road*)

skidding tongs คีมจับชุง*

skidway ที่ขึ้นลงชุง*

skidway, hot ที่ขึ้นลงชุงชั่วคราว*

skinning การลอกหนัง

skipper road ทางทอดโกสณ*, ทางทอดโกสณคดกริช*

skips-in-dressing ส่วนที่ไบริมดีไม่กิน*

skips-in-planning ส่วนที่ไบริมดีไม่กิน*

skips-in-surfacing ส่วนที่ไบริมดีไม่กิน*

- sky flower** ช่ออินทนิล, สร้อยอินทนิล (พืชในสกุล *Thunbergia grandiflora*, Roxb.)
- sky hook** รถชักลากลอยฟ้า*
- sky line** สายหลักลอยฟ้า*
- skyline (cable) logging** การชักลากลอยฟ้า*
- skyline carriage** รอกเลื่อนลอยฟ้า* (*S. bicycle, bugsy*)
- slab** ปีกไม้*, เปิดปีก*
- slab saw** เลื่อยซอย*
- slacker** เครื่องจักรชักลากแบบสายหลักหย่อน*
- slack face** ด้านหยาบ (ไม้บาง)
- slack line** สายลากหย่อน*, แบบสายหลักหย่อน
- slack shook** ไม้ทำลั้ง*
- slack side** ด้านหยาบ (ไม้บาง)
- slaked lime** ปูนขาว, ปูนสุกที่พรมด้วยน้ำแล้ว [มี Ca(OH)_2 เป็นองค์ประกอบหลัก]
- slant** เอียง, ความเอียง
- slanted screen** ตะแกรงเอียงทำความสะอาดเมล็ดธัญพืชในเครื่องนวดหรือเครื่องเกี่ยวนวด
- slash** 1. รอยลาก* (*S. blaze*) 2. การเลื่อยตัดรัศมี* 3. เศษไม้ปลายไม้* (ในการทำไม้, ถางป่า) (*S. brash, lapwood*) 4. หน้าเตียง
- slash disposal** การกำจัดเศษไม้ปลายไม้*
- slash disposal, broadcast burning** การเผาในบริเวณกว้าง*
- slash disposal, live burning** การเผาสด*
- slash disposal, lopping and scattering** การตัดและเกลี่ย*
- slash disposal, piling and burning** การสุม
- เผา*
- slash disposal, progressive burning** การเผาไหม้*
- slash disposal, pulling tops** การลากส่วนยอดออก*
- slash disposal, spot burning** การเผาเป็นหย่อม*
- slash disposal, strip burning** การเผาเป็นแนว*
- slasher** 1. พร้าซอด้ามยาว* 2. เลื่อยชุดตัดเศษไม้*
- slash grain** ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู*
- slashing** ปารกเศษไม้*
- slash sawn** ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู*
- slat** ไม้ซี่*
- slat, pencil** ไม้ซี่ดินสอ*
- slate** หินชะนวน
- slat saw** เลื่อยวงเดือนजू*
- slaughter** ฆ่าสัตว์, การฆ่าสัตว์, โรงฆ่าสัตว์
- slaughter house** โรงฆ่าสัตว์
- sled(ge)** เลื่อนที่เคลื่อนที่โดยใช้ไม้หรือโลหะแทนล้อ ใช้สัตว์ลากไปบนหิมะหรือเลน
- sled(ge), bale** เลื่อนลากฟ่อนหญ้า ฟาง
- sled(ge), double** เลื่อนพ่วงคู่*
- sled(ge), log** เลื่อนลากซุง*
- sled(ge) hammer** ซ้อนขนาดใหญ่ทำด้วยหินหรือเหล็ก
- sleeper** ไม้หมอน, ไม้หมอนรถไฟ*, ไม้ฐาน*
- sleeper, crossing** ไม้หมอนประแจ*
- sleeper, half-round** ไม้หมอนซีก*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

sleepy อากาศที่ดอกไม้หุบหรือเฉาก่อนกำหนด

sleepy wood ไม้อบเกินกำหนด*

slender amaranth ผักโขมหวาน (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Amaranthus viridis*)

slew มุมสาย* (*S. swing*)

slicer เครื่องแล่

slice veneer ไม้บางผาน*

slickenside : slickenslide รอยถูลด, รอยไถล

slicker เครื่องขุดหนังให้เรียบ, เครื่องมือสำหรับตัดวัชพืชชนิดหนึ่ง สามารถตัดให้ชิดกับผิวดินได้

slide 1. รางปล่อยไม้* (*S. chute*) 2. ส่วนที่เลื่อนไปมาได้ของเครื่องจักรกล 3. เลื่อนไป

slide matching การเรียงหน้าแบบต่อข้าง*

sliding plate แผ่นวัสดุที่เลื่อนไปมาได้

slightly acid เป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.1-6.5)

slightly screened area พื้นที่ซึ่งมองเห็นได้ไม่ชัด

slime สารซึ่งมีลักษณะเหนียว ประกอบด้วยโปรตีน พบตามรูท่อน้ำท่ออาหาร

slime mold : slime mould ราเมือก

sling punt เรือทุ่น*

slip 1. ตะเกียง, หน่อที่เจริญมาจากส่วนฐานของลำต้น หรือเกิดระหว่างง่ามใบ (ดู crown) 2. การลื่นไถล

slip, crown หน่อที่เกิดตรงฐานของตะเกียง

slipe เลื่อนไม้ง่าม*, ลากด้วยเลื่อน*

slip matching การเรียงหน้าแบบต่อข้าง

slip nose หัวผลัดไถหัวหมู (ถอดออกได้)

slippage การลื่นไถล

slipper plant แสยก (พืชในสกุล *Pedilanthus tithymaloides*, Poit.)

slipper spurge แสยก (พืชในสกุล *Pedilanthus tithymaloides*, Poit.)

slip-tongue cart ล้อลากไม้*

sloop เลื่อนสลูบ*, เลื่อนบรรทุกขุงสั้น*, ลากด้วยเลื่อนสลูบ*

slope ที่ลาดเอียง, ความลาดชัน

slope of grain ความลาดของเสี้ยน*

slope of stack ความลาดของกองไม้*

slope complex สภาพพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

slope complex land พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

sloven รอยโค่นเป็นเสี้ยน*

slow loris ลิงลม, นางอาย (สัตว์ในสกุล *Nycticebus coucang*)

sludge ตะกอน, จุลินทรีย์ที่ตกตะกอนหลังจากผ่านกระบวนการกำจัดน้ำเสีย

sludge acid กรดมีตะกอน

slurry ของเหลวข้น

small clear specimen ไม้ตัวอย่างเล็กปราศจากตำหนิ*

smallwood ไม้เล็ก* (*S. topwood*)

smoke, legitimate ความหนาแน่นของควันที่กฎหมายยอมให้เกิดมีได้

smoke candle เทียนควัน

smoke chaser คนดับไฟ

smoke damage ความเสียหายจากควัน

smoke haze หมอกควัน

smoke-jumper พลร่มดับไฟ

smoke kiln เตาอบแบบรมควัน*

smooth ผิวเรียบไม่ขรุขระหรือมีขน

smooth rattle pod หิงห้าย (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Crotalaria striata*, DC.)

smooth-slik cotton tree จั้วป่า (ต้นไม้ในสกุล *Salmalia insignis*, Schott & Endl.)

- smudging** การรมควัน, การสูมไฟให้เกิดควัน
- snace wood** ตุ่มกาแดง (ดู nux-vomica tree)
- snag** 1. ไม้ยืนตาย*, ไม้ตายขอน* 2. ขอนหรือตอไม้ไผ่, ไม้ไผ่ต้น* 3. หิน กิ่งไม้ รากไม้ ที่ยื่นออกมาแหลม 4. กิ่งหักคาต้น, กิ่งด้วน*
- snagging** 1. การเลลา* 2. การขจัดไม้ไผ่ต้น*
- snake** 1. รอยเลื้อยเป็นคลื่น* 2. รอยคลื่นในไม้ตัด* 3. ชักลากตามพื้นดิน*
- snake gourd** บวมงู (พืชในสกุล *Trichosanthes anguina*, L.)
- snake plant** 1. ป่านหางจรเข้ (พืชในสกุล *Sansevieria thyrsiflora*, Thumb.) 2. วานลิ้นมังกร (พืชในสกุล *Sansevieria trifasciata*, Prain)
- snapdragon** ลิ้นมังกร (ไม้ดอกในสกุล *Antirrhinum majus*, L.)
- snape : snipe** ลาดหัวซุง*
- snatch block** รอกเปิดข้าง*
- sned** ลิดกิ่ง*
- snedding** การรอนกิ่ง
- snig** ชักลากตามพื้นดิน*
- snigging pan** จานรองหัวซุง*
- snout** 1. จงอยปาก, จมูกสุกร 2. ลาดหัวซุง*
- snow blight** โรคตายแห้งหิมะ
- snow-break** แนวกันหิมะ, การหักเพราะหิมะ
- snow mould** ราหิมะ
- snow on the mountain** เขยตาย (พืชในสกุล *Euphorbia heterophylla*, L.)
- snowy orchid tree** กาทหลง (พืชในสกุล *Bauhinia accuminata*, L.)
- snub** 1. ต้ง* 2. ผ่อนความเร็ว*
- snubber** 1. เครื่องต้ง* 2. เครื่องผ่อนความเร็ว*
- soap nut tree** มะคำดีควาย (พืชในสกุล *Sapindus rarak*, A. DC.)
- soap stone** หินสบู่
- soboliferous** มีหน่อหรือยอดโผล่ออกมาจากส่วนที่อยู่ใต้ดิน
- socias** สังคมพืชตามยุค (นว.)
- society** สังคมพืช (นว.)
- socket wedge** ลิ่มของ*
- sod** สนามหญ้า, พุ่มหญ้าที่ปลูก, พรหมหญ้า, ดินชี้หญ้า
- soda pulp** เยื่อโซดา*
- sodding** การปลูกพรหมหญ้า
- sodication** ขบวนการเกิดดิน sodiac
- sod-mulch system** การเกษตรกรรมที่ตัดวัชพืชคลุมไว้บนดิน
- softboard** แผ่นใยไม้อัดอ่อน*
- soft dorsal** ครีบหลังอันอ่อน (ปม.)
- soft-dough stage** ระยะที่เมล็ดข้าวโพดพ้นจากระยะนํ้านมมาแล้ว ของเหลวในเมล็ดจะข้นเป็นแป้งเหลว
- softener** เครื่องกำจัดความกระด้างของน้ำ
- soft heart** ไส้ฟัก* (*S. spongy heart*)
- soft phosphate** หินฟอสเฟตปนโคลน (เกิดจากการชะล้างสิ่งเจือปนในหินฟอสเฟตด้วยน้ำ อนุภาคฟอสเฟตบางส่วนจะไหลปนไปกับน้ำ เมื่อตกตะกอนและมีการสะสมมากขึ้นก็มีการลอกตะกอนขึ้นมาตะกอนแห่งนี้ได้มีฟอสฟอรัสอยู่ในความเข้มข้นต่ำใช้สำหรับใส่ในแปลงปลูกพืชโดยตรง ไม่สามารถนำไปผลิตเป็นปุ๋ยได้)
- soft-rayed** ซื่ออ่อน (ปม.)

- A** soft rot การผุอ่อน*
- B** soft tissue เนื้อเยื่ออ่อน* (*S. storage tissue*)
- C**
- D** softwood ไม้เนื้ออ่อน, ไม้จำพวกสน*
- E** softwood cutting กิ่งชำอ่อน
- F** soil, acid ดินกรด, ดินเปรี้ยว
- G** soil, aeolian ดินลมหอบ
- H** soil, alkali : soil, alkaline ดินต่าง
- I** soil, alluvial ดินตะกอน
- J** soil, arable ดินที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม
- K** soil, black cotton ดินเหนียวดำ
- L** soil, brown forest ดินป่าสีน้ำตาล
- M** soil, calcareous ดินปูน
- N** soil, chestnut ดินสีเงิน
- O** soil, colluvial ดินกัดชะ
- P** soil, degraded ดินเสื่อม
- Q** soil, eluvial ดินซาก, ดินซึมชะ
- R** soil, illuvial ดินสะสม, ดินมูน
- S** soil, immature ดินเกิดใหม่
- T** soil, mangrove forest ดินป่าชายเลน
- U** soil, mature ดินเจริญเต็มตัว
- V** soil, muck ดินหมัก
- W** soil, prairie ดินทุ่งหญ้า
- X** soil, primary ดินปฐมภูมิ
- Y** soil, residual ดินปฐมภูมิ
- Z** soil, saline ดินเค็ม
- soil, secondary ดินทุติยภูมิ
- soil, skeletal ดินโครง
- soil, solonchak : soil, white alkali ดินเค็มขาว (ดู solonchak)
- soil, solonetz : soil, black alkali ดินเค็มดำ (ดู solonetz)
- soil, sour ดินเปรี้ยว, ดินกรด
- soil, top ดินชั้นบน
- soil, virgin ดินที่ยังไม่เคยทำการเพาะปลูก
- soil acidifier สารเพิ่มกรดในดิน (ใช้แก้ไขดินต่าง)
- soil aeration การถ่ายเทอากาศในดิน
- soil aggregate ก้อนดิน
- soil alkalinity ความเป็นต่างของดิน, สภาพต่างของดิน
- soil amendment วัสดุปรับปรุงดิน
- soil association (หน่วย) ดินสัมพันธ์, (หน่วยของแผนที่ดินซึ่งประกอบด้วยดินอย่างน้อย 2 ชนิด เกิดขึ้นในภูมิภาคที่ติดต่อกันในการทำแผนที่ ไม่สามารถแยกขอบเขตของดินแต่ละชนิดออกจากกันได้ เนื่องจากมาตราส่วนไม่อำนวย จึงรวมดินเหล่านี้ไว้ในหน่วยเดียวกัน)
- soil auger ส่วนเจาะดิน
- soil biochemistry ชีวเคมีดิน
- soil borer ส่วนเจาะดิน
- soil-borne ติดมากับดิน, แพร่กระจายทางดิน
- soil building crop พืชบำรุงดิน
- soil capability map แผนที่สมรรถนะที่ดิน
- soil category อันดับของการจำแนกดิน
- soil characteristic ลักษณะดิน, ลักษณะเฉพาะตัวของดิน
- soil classification การจำแนกดิน
- soil climate สภาพความชื้นและอุณหภูมิภายในดิน
- soil clod ดินก้อน, ก้อนดิน
- soil color สีของดิน
- soil color, dusky (ดิน) สีหม่น

- soil color, matrix** (ดิน) สีพื้น
- soil color, mottle** (ดิน) จุดประ
- soil complex** (หน่วย)ดินผสม, หน่วยดินเชิงซ้อน, หน่วยของแผนที่ดินที่ได้รวบรวมดินอย่างน้อยสองชนิดซึ่งเกิดปะปนกัน ยกต่อการทำแผนที่ จึงรวมไว้เป็นหน่วยเดียวกัน
- soil conditioner** วัสดุปรับสภาพดิน, สารปรับปรุงโครงสร้างของดิน
- soil conservation** การอนุรักษ์ดิน
- soil consociation** หน่วยดินเดี่ยว
- soil consuming crop** พืชผลาญดิน
- soil correlation** สหสัมพันธ์ดิน, การจัดและประสานงานการใช้ระบบจำแนกดิน
- soil correlator** ผู้จัดและประสานงานการใช้ระบบจำแนกดิน
- soil creep** ดินเลื่อน, การคืบของดิน
- soil crust** แผ่นคราบแข็งหน้าดิน
- soil drainage** การระบายน้ำของดิน
- soil erosion** การกัดกร่อนของดิน, การพังทลายของดิน (การชะล้างเนื้อดินโดยน้ำ ลม อาจเกิดตามธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์ก็ได้)
- soil expectation value** ค่าคาดผลผลิตและป่าไม้
- soil extract** สิ่งสกัดจากดิน
- soil family** วงศ์ดิน
- soil fauna** สัตว์ในดิน
- soil fertility** ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- soil flora** พืชในดิน
- soil-formation factors** ปัจจัยควบคุมการเกิดดิน
- soil fumigant** สารเคมีรมดินเพื่อฆ่าเชื้อโรคหรือวัชพืช
- soil genesis** วิชาว่าด้วยกำเนิดของดิน
- soil geography** ภูมิศาสตร์ดิน
- soil grouping** การจัดหมวดหมู่ของดิน
- soil horizon** ชั้นดิน, ช่วงชั้นดิน
- soil indicator** พืชชี้ลักษณะดิน
- soil interpretation** การแปลความหมายดิน
- soil layer** ช่วงชั้นดิน
- soil legend** คำอธิบายสัญลักษณ์ดิน
- soil loss tolerance** ดินสูญเสียได้
- soil management** การจัดการดิน
- soil mantle** ชั้นดินเหนือหิน
- soil map** แผนที่ดิน (การจำลองแบบชนิดของดินต่างๆ ไปในแผนที่ รวมถึงการเลือกที่เพาะปลูกและลักษณะทางกายภาพของผิวดินเพื่อความสะดวกในการใช้เพาะปลูก)
- soil matrix** ดินพื้น [มักใช้เวลากว่าถึงจุดประในดิน จุดประ (mottle) จะอยู่บนดินพื้น]
- soil microorganism** จุลินทรีย์ในดิน
- soil mineral** แร่ในดิน
- soil mineralogy** วิทยาแร่ในดิน
- soil moisture** ความชื้นดิน
- soil moisture characteristic** ลักษณะความชื้นดิน
- soil moisture control section** ช่วงควบคุมความชื้นดิน
- soil moisture regimes** สภาพความชื้นดิน
- soil moisture (water) storage** การกักเก็บน้ำของดิน
- soil monolith** รูปจำลองหน้าตัดของดิน, หุ่นจำลองของดิน

- A**
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
- soil morphology** สัณฐานวิทยาดิน, สัณฐานดิน
- soil nutrient status** สภาพธาตุอาหารในดิน
- soil order** อันดับดิน
- soil organic matter** อินทรีย์วัตถุดิน
- soil organism** สิ่งมีชีวิตในดิน
- soil particle** อนุภาคดิน
- soil ped** ก้อนโครงสร้างดิน
- soil phase** ประเภทดิน (หน่วยของแผนที่ดินซึ่งได้แบ่งย่อยลงไปจากดินชุดเดียวกันโดยถือลักษณะที่มีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษาดินเป็นหลักในการจำแนก เป็นต้นว่าความลาดชันของพื้นที่ ความลึกของดิน การกักความร้อน และอื่นๆ)
- soil pit** หลุมดิน
- soil population** สิ่งที่มีชีวิตในดิน
- soil pore** ช่องว่างในดิน
- soil porosity** ความพรุนของดิน
- soil productivity** ผลผลิตดิน, ความสามารถในการให้ผลผลิตของดิน
- soil profile** หน้าตัดดิน, หน้าข้างของดิน
- soil profile description** คำบรรยายหน้าตัดดิน, การพรรณนาหน้าตัดดิน
- soil protecting crop** พืชพิทักษ์ดิน
- soil quality** คุณภาพดิน
- soil reaction** ปฏิกริยาในดิน, ระดับความเป็นกรด-ด่างของดิน
- soil salinity** ความเค็มของดิน
- soil science** ปฐพีวิทยา, ปฐพีศาสตร์ (*S. pedology*)
- soil separate** กลุ่มอนุภาคดิน
- soil series** ชุดดิน (หน่วยของการจำแนกดินที่ได้รวบรวมดินซึ่งคล้ายคลึงกันในลักษณะที่ใช้การแบ่งแยก การจัดเรียงชั้น และวัตถุต้นกำเนิดของดินไว้ด้วยกัน ส่วนเนื้อดินบนอาจแตกต่างกันได้)
- soil solution** สารละลายดิน
- soil sterilant** สารเคมีอบดิน
- soil structure** โครงสร้างดิน
- soil surface** ผิวดิน
- soil survey** การสำรวจดิน
- soil symbol** สัญลักษณ์ดิน
- soil temperature regimes** ชั้นอุณหภูมิดิน
- soil test** การทดสอบดิน
- soil texture** เนื้อดิน
- soil tilth** ดินมูลไถ, กายภาพสมบูรณ์ของดิน
- soil type** ชนิดดิน (หน่วยของแผนที่ดินซึ่งได้แบ่งย่อยลงไปจากดินชุดเดียวกันโดยถือลักษณะเนื้อดินบนที่เหมือนกันเป็นหลักในการจำแนก)
- soil variant** ดินคล้าย (หน่วยของการจำแนกที่รวบรวมดินซึ่งมีลักษณะแตกต่างพอที่จะแยกเป็นดินชุดใหม่ได้ แต่เกิดขึ้นเป็นบริเวณไม่มากพอ จึงได้แยกไว้เป็นดินอีกหน่วยหนึ่ง โดยใช้ชื่อของดินชุดที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด กำกับด้วยลักษณะสำคัญแสดงความแตกต่างกับชุดดินนั้น)
- soil water** น้ำในดิน
- soil water storage** การกักเก็บน้ำของดิน
- soil water tension** ความตึงน้ำในดิน
- soil wounding** เตรียมพื้นที่
- soil zone** ช่วงชั้นดิน

sol ของผสมที่เกิดจากของแข็งขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ในของเหลว เช่น แป้งผสมกับน้ำ (*S. colloid*)

solid particle density น้ำหนักดินแห้งต่อหน่วยปริมาตรของดินนั้น

solid solutions สารในสภาพผลึกซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงภายใน โดยอนุภาคอย่างหนึ่งเข้าแทนที่อนุภาคซึ่งมีองค์ประกอบทางเคมีต่างกันแต่มีขนาดเท่ากัน

solid stack กองไม้แบบทึบ*

solid volume ปริมาตรจริง* (*S. true volume*)

solifluxion การไหลลงของดิน

solitary flower ดอกเดี่ยว

solonchak : white alkali ดินที่ชั้นของดินเจริญเกือบสมบูรณ์แล้ว มีเกลือละลายได้ อยู่สูง ปรกติมีสีจาง ไม่มีสีฐานของดินเกิดขึ้น เกิดจากอิทธิพลของพืชที่ชอบดินเค็ม พบตามบริเวณที่มีอิทธิพลของเกลือจากดินชั้นล่าง เช่น หูดดินอุดร

solonetz : black alkali ดินพวก intrazonal ชนิดหนึ่ง เนื้อดินชั้นบนหยาบ ร่วนซุย และเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ ดินชั้นล่าง (B horizon) มีลักษณะแข็ง สีเข้ม มีลักษณะโครงสร้างแบบ columnar และมีสภาพน้ำซ่งอย่างชัดเจน พบในบริเวณที่มีฝนตกน้อยและมีวัตถุต้นกำเนิดที่มีเกลือผสมอยู่ เช่น หูดดินหนองแก, กุลาร่องไห้

soluan คราบเกลือ

solubility สภาพละลายได้, ความสามารถในการละลายได้ของสาร

solubilization การทำให้ละลาย

soluble solids ของเหลวที่คั้นจากผลไม้

solum ชั้นที่เป็นดิน, ชั้นบนๆ ของ (หน้าตัด) ดินที่อยู่เหนือวัตถุให้กำเนิดดิน ส่วนมากรากของพืชสามารถหยั่งเข้าไปถึง ในดินที่เจริญสมบูรณ์แล้วหมายความรวมถึงชั้น A และ B

solute ตัวละลาย, ตัวถูกละลาย (เช่น เอน้ำตาลใสในน้ำ น้ำตาลคือตัวละลาย ส่วนน้ำคือตัวทำละลาย)

solution สารละลาย

solvent ตัวทำละลาย (ดู solute)

solvent seasoning การทำให้ไม้แห้งด้วยตัวทำละลาย*

solvent type preservative สารป้องกันรักษาเนื้อไม้ประเภทใช้ตัวทำละลาย, สารอบไม้ประเภทใช้ตัวทำละลาย

somatic เนื้อเยื่อของเซลล์ร่าง

somatic cell เซลล์เนื้อหนัง

sorbic acid กรดไซมันชนิดหนึ่งมีคุณสมบัติในการลดอนุมูลอาหาร

soredium ส่วนสืบพันธุ์พิเศษของพืชพวก lichens

sorghum ข้าวฟ่าง (พืชในสกุล *Sorghum vulgare*, Pers.)

sorption การดูด-คาย*

sorrel-top ยอดแดง

sorter เครื่องคัด (ขนาด 1 ถึง 1.5 เมตร)

sorter, drop เครื่องคัดความยาวไม้*

sorter, edge เครื่องคัดความหนาไม้*

sorting boom ทุ่นกั้นคัดซุง* (*S. sorting jack*)

sorting gap อกคัดซุง*

sorting jack ทุ่นกั้นคัดซุง*

sorting table โต๊ะคัดไม้* (*S. green chain, green table*)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

sorus กลุ่ม sporangium เกิดเป็นหย่อมๆ บนผิวใบด้านล่างของเฟิร์น

sound ไม่ผุ*, ไม่มีตำหนิต้องห้าม*

sound defect ตำหนิที่ไม่ผุ*

sound knot ตาแข็งต้น*

sour paspalum หญ้าหนอน, หญ้าเห็บ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Paspalum conjugatum*, Bergins.)

soursop ทูเรียนเทศ (ไม้ผลในสกุล *Annona muricata*, L.)

southern cutgrass หญ้าไทร (วัชพืชน้ำในสกุล *Leersia hexandra*, Schwartz.)

southern sandbur หญ้าบู่, นามกระสุน (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cenchrus echinatus*, L.)

southern Sida หญ้าซัด, ต้นไม้กวาด (ดู broom weed)

southern yew สนใบพาย, ฉำฉาญี่ปุ่น (ต้นไม้ในสกุล *Podocarpus macrophylla* var. *maki*, Sieb.)

sow แม่พันธุ์ (สุกร)

sow, to หว่าน, ปรอย

sowing, broadcast การหว่านทั่วบริเวณ

sowing, direct การหว่านตรง

soyabean : soybean ถั่วเหลือง [พืชในสกุล *Glycine max* (L.) Merr.]

soyabean glue กาวถั่วเหลือง*

space, intercellular ช่องระหว่างเซลล์*

spaced column เสาประกับ*

space spray การพ่นสารเคมีในห้องจำกัด เช่น การฆ่ายุงหรือแมลงอื่นๆ ในบ้าน แมลงจะบินไปถูกสารเคมีซึ่งลอยอยู่ในอากาศ

spacing ระยะระหว่างต้น

spade พลั่ว, เสียม

spade, to ขุด

spadix ช่อดอกแบบ spike มีลักษณะหนาเป็นเนื้อ มี spathe ล้อมรอบ หรือเกิดบริเวณฐาน เช่น ดอกหน้าวัว เป็นต้น

Spanish needles หญ้าก้นจ้าว (ดู black jack)

spalt เศษไม้ก้อม*, เศษไม้ก่อนทำเป็นเกล็ด*

spar (-tree) ไม้เสาระยาง*

spar, head เสาระยางหัว*

spar, tail เสาระยางท้าย*

sparrow's brinjal มะแว้ง (พืชในสกุล *Solanum indicum*, L.)

spathaceous คล้ายกลีบเลี้ยง (spathe)

spathe กลีบเลี้ยงหรือใบที่ห่อหุ้มหรือพวงกลุ่มของดอกหรือช่อดอก บางทีมีสีส้มคล้ายกลีบดอก

spatulate มีรูปร่างคล้ายใบพายหรือช้อนที่แพทย์ใช้สำหรับกดลิ้น

spawn ไข่ (สัตว์น้ำ), เชื้อเห็ด, วางไข่

spawning การวางไข่, การใส่เชื้อเห็ด

spaying การตอนตัวเมีย, ผ่าเอารังไข่ออก

spear แหวน

specialization การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของเซลล์เนื้อเยื่อ อวัยวะ หรือพืชทั้งต้น

species ชนิด, ชั้นในการแบ่งแยกพืชที่อยู่ถัดจากสกุล (genus) ลงมา

species, accessory ไม้ชนิดอุปกรณ

species, principal ไม้ชนิดเอก

species, secondary ไม้ชนิดรอง

species, succession ไม้ชนิดสืบลำดับ

specific adhesion การยึดติดจำเพาะ*

specific gravity ความถ่วงจำเพาะ*

specific name ชื่อชนิด

specific strength ความแข็งแรงจำเพาะ*

specific surface เนื้อที่ผิวจำเพาะ, เนื้อที่ผิวของอนุภาคต่อหนึ่งหน่วยมวลของอนุภาค ประกอบด้วยเนื้อที่ผิวภายนอกและเนื้อที่ผิวภายในของอนุภาค

specimen, small clear ไม้ตัวอย่างเล็กปราศจากตำหนิ*

spent ปล่อยแล้ว

sperm เซอเพคส์, เซลล์สืบพันธุ์ตัวผู้

spermatophyte พืชที่มีเมล็ด (ดู phanerogam)

spermatozoa เซอเพคส์

sphenopsis พืชในกลุ่ม Equisetum

spherical รูปทรงกลม

spherodizer เครื่องผลิตเม็ดปุ๋ยแบบถังหมุน (S. rotary drum granulator)

sphincter กล้ามเนื้อหูรูด, กล้ามเนื้อที่บังคับการปิด-เปิดของช่องเปิดต่างๆ

spicate ช่อดอกซึ่งมีดอกที่ไม่มีก้าน (คล้าย spike)

spice, to ปุรงรส, ใส่เครื่องเทศ

spice-grafting การต่อกิ่งแบบผานบวบ โดยผานต้นตอและกิ่งพันธุ์เป็นรูปปากฉลาม แล้วเอามาประกบกัน

spices เครื่องเทศ

spider แมงมุม* (สำหรับวัดช่วงคัตฟันเลื่อย) (วน.)

spider hunter นกปลีกล้วย (นกในสกุล Arachnothera sp.)

spidering ผักโขมหิน (วัชพืชเขตร้อนในสกุล Boerhaavia decumbens)

spider plant เศรษฐีเรือนใน (พืชในสกุล *Chlorophytum elatum* var. *vittatum*)

spike 1. ช่อดอกที่มีดอกซึ่งไม่มีก้าน เกิดอยู่บนแกนกลาง, ช่อดอกแบบช่อกระจະเชิงลด 2. วัตถุที่มีลักษณะเป็นซี่แหลม

spikelet spike ย่อย (ดู spike)

spike rush หัวทรงกระเทียม [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Eleocharis geniculata*, (L.) R. & B.]

spiketooth ซี่แหลม

spike-top ยอดตาย

spinach ผักโขม, ปวยเล้ง (พืชในสกุล *Spinacea oleracea*, L.)

spine 1. หนามแหลมแข็ง 2. สันหลัง

spinescent มีปลายหรือส่วนยอดแหลมแข็ง

spinous dorsal ครีบทองอันแข็ง (ปม.)

spinulose มีหนามแข็งขนาดเล็กๆ บนผิว

spiny amaranth ผักโขมหนาม (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Amaranthus spinosus*, L.)

spiny rayed ซี่แข็ง (ปม.)

spiny spider flower ผักเสี้ยนผี (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Cleome spinosa*, Jacq.)

spiracle ช่องลม, ช่องหายใจ, รูหายใจของแมลงอยู่ข้างลำตัว

spiral เป็นเกลียว

spiral grain เส้นยัด* (S. twisted grain, twist fibre)

spiral thickening เกลียวผนังเซลล์*

spirometer มาตรฐานอากาศหายใจ

spit แหลมทราย

splade เสียม, พลั่ว

splash ทำให้ของเหลวกระเด็น

splash plate พายวิดสาดน้ำมัน

splay knot ตารูปเตื่อย*

spleen ม้าม

splicer เครื่องต่อริม*

spline 1. ไม้จิ้มบาง* 2. ลินสลัก* 3. ร่องเล็กๆ (ที่เซาะไว้บนผิวไม้หรือของแข็ง)

splint ไม้จิกสาน*, ไม้ก้านไม้ขีด*

splintering fracture รอยหักเป็นเส้นใย*

split 1. รอยแตก* 2. คานซีก*

split, end รอยแตกที่ปลาย*

splitter อุปกรณ์แบ่งวัสดุออกเป็นสองส่วน หรือมากกว่านั้น

splitting saw เลื่อยขอบลาดสองหน้า*

spoilage ส่วนที่เสียใช้ไม่ได้

sponge gourd บวบกลม (พืชในสกุล *Luffa cylindrica*, Roem.)

spongy heart ไส้พิก* (*S. soft heart*)

spongy rot การผุแบบฟองน้ำ*

spool blanks ไม้ทำหลอดด้าย*

spool donkey เครื่องจักรกว้านไม้แกนตั้ง*

sporadic ประปราย

sporangiophore ก้านชูส่วนที่เป็นที่อยู่ของสปอร์

sporangium ส่วนที่เป็นที่อยู่ของสปอร์

spore สปอร์ (เซลล์สืบพันธุ์ซึ่งมีเซลล์เดียว พบในพืชพวก Pteridophytes และพืชชั้นต่ำ)

sporocarp ส่วนที่เป็นที่อยู่ของ sporangia

sporogenesis การสร้างเซลล์สืบพันธุ์โดยขบวนการ meiosis

sporogenous เนื้อเยื่อที่สามารถสร้างอวัยวะสืบพันธุ์

sporophyll ใบที่ให้สปอร์

sporophyte ระยะหนึ่งในชีวิจักรของเฟิร์น จะมีสปอร์ เมื่อสปอร์งอกจะเข้าสู่ระยะ gametophyte, ระยะของพืชที่มีโครโมโซม 2n

sports ส่วนของพืชที่กลายลักษณะจากต้นแม่, การผิดแผกอย่างกะทันหันไปจากชนิดเดิมของพืช

spot 1. เทียบ* 2. หมายถึง*

spot burning การเผาเป็นหย่อม*

spot gluing การติดกาวเป็นแห่งๆ*

spot heating การให้ความร้อนเป็นแห่งๆ*

spot worm มอดจุด*

spotting line สายเทียบรถ*

sprag ไม้ค้ำยันสั้น*

spray พ่นฝอย, ของเหลวที่พ่นเป็นฝอย

spray bar ราวที่มีหัวฉีดพ่นของเหลวเป็นละอองฝอย

spray-compatibility การที่สารมากกว่า 1 ชนิดสามารถผสมกันได้โดยไม่เป็นปฏิกิริยาต่อกัน

spray-incompatibility การที่สารมากกว่า 1 ชนิดไม่สามารถผสมกันได้และเป็นปฏิกิริยาต่อกัน

sprayer, boom เครื่องพ่นแบบราว

sprayer, knapsack เครื่องพ่นแบบสะพายหลัง

spraying การตอนตัวเมีย

spray treatment วิธีการพ่น*

spread ปริมาณที่ทา*, แพร่กระจาย

spread, rate of (fire) อัตราไฟลาม

spreader 1. เครื่องทำให้กระจาย 2. อุปกรณ์ที่ใช้จ่ายน้ำไปตามร่องน้ำ 3. เครื่องหว่านปุ๋ยหรือสารเคมี

- spreading** แผลออกตามแนวนอน
- spreading flower** ผักปราบ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Commelina diffusa*, Burn. F.)
- spring** โกง*
- spring board** กระดานโค้นไม้* (*S. chopping board*)
- spring chicken** ไก่กระทง (เหมาะสำหรับบั้ง)
- springer** ไม้ซิ่นชะเนาะ* (*S. binder, dancer, twister*)
- springing** การลอนตัว* (*S. popping*)
- spring males** ตัวผู้ในฤดูวางไข่
- spring set** ฟันเบน*
- spring wood** เนื้อไม้ต้นฤดู* (*S. early wood*)
- sprinkler** เครื่องพ่นน้ำในการให้น้ำแบบฝนโปรย
- sprinkler, fixed head** ระบบการให้น้ำแบบฝนโปรยที่มีหัวฉีดยึดติดอยู่กับที่
- sprinkler irrigation** การชลประทานแบบฝนโปรย
- sprinkling** การให้น้ำแบบฝนโปรย
- sprout** หน่ออ่อน, งอกหน่อออกมา, งอกออกมาจากเมล็ด เช่น ถั่วงอก, เอาส่วนที่งอกออกจากเมล็ด เช่น ต้นที่งอกจากตามันฝรั่ง
- sprouting broccoli** กะหล่ำดอกอิตาเลียน (พืชในสกุล *Brassica oleracea* var. *italica*, DC.)
- spud** เหล็กแซะเปลือก*
- spur** 1. ตอกิ่งขององุ่น 2. ส่วนของพืชซึ่งมีลักษณะคล้ายกิ่ง มีการเจริญประจำปีสั้นมาก มีความยาวน้อยกว่า 1/2 นิ้ว มีใบเกิดเป็นวง มีข้อถี่มาก พืชหลายชนิดจะมีดอกบนสะเปออร์ 3. เดือย (ไก่อ)
4. พูพอน* (*S. buttress*) (วน.) 5. ทางแยกชักราก*
- spurge** เขยตาย (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Euphorbia heterophylla*, L.)
- spur pepper** พริกขี้ฟ้า (พืชในสกุล *Capsicum frutescen*, L.)
- squamate** ใบหรือกลีบเลี้ยงที่มีเกล็ดเล็กๆ
- squamose** ปกคลุมด้วยเกล็ดเล็กๆ
- square** 1. ตาดอกของฝ้ายที่ยังไม่เปิดโดยมีกาบหุ้มอยู่ 2. ไม้ 100 ตารางฟุต, ไม้เหลี่ยม* (*S. balk, baulk*) (วน.)
- square-cut** 1. ตัดขวางเฉียง* (*S. crosscut*) 2. ตัดเป็นเหลี่ยมฉาก*
- square-edge timber** ไม้เหลี่ยมฉากเต็ม*
- square log** ชุงไม้เหลี่ยม*
- square-sawn timber** ไม้เหลี่ยมฉาก*
- square system (planting)** การปลูกต้นไม้แบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส
- squash** น้ำผลไม้ที่มีเนื้อผลไม้ปนอยู่
- squeezing pump** เครื่องสูบน้ำชนิดหนึ่ง(ขับเคลื่อนน้ำผ่านท่อโดยใช้แรงบีบริดน้ำออกไป)
- stabilization** การคงตัว
- stabilizer** สารที่ทำให้เกิดการคงตัว, สารสร้างเสถียรภาพ
- stabilizing selection** ดู selection, stabilizing
- stack** 1. กองไม้* 2. กองหญ้าหรือกองฟางขนาดใหญ่ 3. ซ้อนกันเป็นชั้น
- stack, block(ed)** กองไม้แบบทึบ*
- stack, box** กองไม้แบบสี่เหลี่ยม*
- stack, box-end** กองไม้แบบสี่เหลี่ยม*
- stack, bulk** กองไม้แบบทึบ*
- stack, crib** กองไม้แบบสามเหลี่ยม*

A stack, cross กองไม้แบบขวางเตา*

B stack, edge กองไม้แบบขอบตั้ง*

C stack, end กองไม้แบบหน้าพิง*, กองไม้แบบ

D ขนานเตา*

E stack, end racking กองไม้แบบขอบพิง*

F stack, flat กองไม้แบบหน้าราบ*

G stack, inclined กองไม้แบบหน้าลาด*

H stack, open กองไม้แบบโปร่ง*

I stack, pigsty กองไม้แบบคอกหมู*

J stack, slope of ความลาดของกองไม้*

K stack, solid กองไม้แบบทึบ*

L stack, stepped กองไม้แบบขั้นบันได*

M stack, stickered กองไม้แบบโปร่ง*

N stack, stripped กองไม้แบบโปร่ง*

O stack, vertical กองไม้แบบขอบตั้ง*

P stack bottom ฐานกองไม้*

Q stacked cubic foot ลูกบาศก์ฟุตกอง*

R stacked volume ปริมาตรกองไม้*

S stacker 1. เครื่องกองไม้* 2. เครื่องมือใช้

T สำหรับยกและเคลื่อนย้ายฟาง รวง หรือ

U หญ้าจากเครื่องนวดไปสู่รถบรรทุกหรือเอา

V ไปกอง อาจใช้แรงสัตว์หรือเครื่องจักรกล

W ก็ได้ 3. เครื่องกลที่ช่วยยกวัสดุขึ้นลงใน

X แนวตั้ง

Y stacker fan พัดลมที่พัดเศษฟางหรือรวงเข้าไป

Z ในช่องทางออกของเครื่องนวด

stacking guide อุปกรณ์จัดแนวไม้คั่น*

stacking stall ช่องเก็บไม้คั่นรอกอง*

stacking stick ไม้คั่น*

stacking strip ไม้คั่น*

staff ไม้ระดับ

stag พอพันธุ์ (สัตว์)

stagheaded กิ่งบนตาย

stag's horn fern กระเช้าสีดา, ชายผ้าสีดา (พืช

ในสกุล *Platycerium coronarium*, Desv.)

stain รอยด่าง* (*S. discoloration*)

stain, glue รอยด่างกาว*

stain, interior sap รอยด่างภายในกระพี้*

stain, kiln รอยด่างจากการอบ*

stain, light รอยด่างสีจาง*

stain, mineral รอยด่างสีแร่*

stain, sap รอยด่างที่กระพี้*

stain, watermark รอยด่างลายน้ำ*

stain, weather รอยด่างจากลมฟ้าอากาศ*

stain, wound รอยด่างจากแผล*

stake : stanchion หลัก*, หลักกันข้าง*

(รถบรรทุก), ปักหลักยึด (*S. stay*)

stake out, to ปักหลัก

stake trap, bamboo net โป๊ะอวน

stalk ส่วนก้านของอวัยวะพืช เช่น ก้านใบ ก้าน

ช่อดอก ก้านดอกย่อยในช่อดอก ก้านชู

อับเรณูเป็นต้น

stall คอกสัตว์, ซองบังคับสัตว์

stamen เกสรตัวผู้, ส่วนของดอกที่ประกอบด้วยก้านชูอับเรณู (filament) อับเรณู (anther)

staminate flower ดอกตัวผู้ (ดู flower, staminate)

staminode เกสรตัวผู้ที่เป็นหมันหรือไม่ทำงาน

อาจจะเหลือให้เห็นเป็นปุ่มเล็กๆ หรือมี

ขนาดใหญ่ก็ได้

stand หนูไม้, ปริมาณและปริมาตรหนูไม้*

stand, elite หนูไม้ชั้นเยี่ยม

stand, fully-stocked หนูไม้เต็มบริบูรณ์

- stand, pure** ป่าล้วน
- stand, residual** พืชผลหลัก
- stand age** อายุไม้ใหญ่
- standard** 1. กลีบดอกอันบนสุดของดอกพืชตระกูลถั่ว มีขนาดใหญ่กว่ากลีบอื่นๆ
2. ไม้คงไว้ 3. มาตรฐาน* (หน่วยปริมาตรไม้แปรรูป)
- standard deviation** ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน*
- standard error** ความเคลื่อนคลาดมาตรฐาน*
- stand density** 1. ความยาวจากปลายปากถึงโคนหาง (ปม.) 2. ความหนาแน่นของหมู่ไม้ (วน.)
- stand density index** ดัชนีความหนาแน่นของหมู่ไม้
- stand development** พัฒนาการของหมู่ไม้
- standing derrick** ปั่นจั่นยืน*
- standing sale** การขายยืนต้น*
- standing timber** ไม้ยืนต้น*
- stands** ต้นตอของพืช อาจมีชีวิตอยู่หรือตายแล้วแต่ยังมีรากยึดอยู่ในดิน
- stand structure** โครงสร้างของป่า
- stand table** ตารางและชั้นไม้
- staple** ปลิงยึดหัวไม้*
- star check** รอยปริรูปดาว*
- starch glue** กาวแป้ง*
- star-gooseberry** มะยม (ต้นไม้นิสกุล *Phyllanthus distichus*, Muell.)
- starling, black-collared** นกกิ่งโครง (นกในสกุล *Sturnus nigricollis*)
- star ipomoea** เครือสวรรค์ (พืชในสกุล *Quamoclit coccinea*, Moench.)
- star sedge** กก (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Dichromena ciliata*, Vahl.)
- star shake** รอยร้าวรูปดาว*
- starter** หัวเชื้อ, เชื้อเริ่มต้น
- starved joint** รอยต่อไม้แน่น*
- static** สถิต, ภาวะหยุดนิ่ง (*A. dynamic*)
- static bending** การดัดสถิต* (การทดสอบกลสมบัติ)
- static load(ing)** น้ำหนักสถิต*
- station, fag** เขตสุบบุหรือใต้
- stationary** อยู่กับที่, ดิตตายตัว
- stationary mill** โรงเลื่อยอยู่กับที่*
- stave** ไม้ทำถัง*
- stave bolt** ไม้ท่อนทำถัง*
- stay** หลัก*, หลักกันข้าง* (รถบรรทุก)
- stay log** ที่ยึดซุง* (แบบกึ่งปอก)
- steam-and-quench treatment** วิธีการหนึ่งแล้วแช่น้ำเย็น*
- steam bending** การดัดไม้ด้วยไอน้ำ*
- steamed bone** กระดูกอบไอน้ำ (ดู bone meal, steam)
- steaming treatment** วิธีการหนึ่ง*
- steam-jet kiln steeping treatment** เตาอบแบบพ่นไอน้ำ*
- steeping treatment** วิธีการแช่*
- steep slope** ความลาดชันสูง
- steep (topography)** สภาพพื้นที่สูงชัน
- steer** 1. บังคับแนวการเคลื่อนที่ 2. โคตอน, โคขุน
- stele** (ทับศัพท์), เนื้อเยื่อลำเลียงของลำต้น*, กลุ่มของเนื้อเยื่อที่ล้อมรอบด้วย cortex
- stellate** รูปคล้ายดาว, ขนที่มีแฉกแยกออกคล้ายดาว แต่ละแฉกอาจมีกิ่งก้านแยกออกไปอีก

A stem ลำต้น*, ส่วนของพืชซึ่งเป็นที่เกิดของกิ่ง
B ก้าน ใบ และดอก
C

D stem, trap ต้นไม้ดักแมลง
E

F stem analysis การวิเคราะห์ลำต้น
G

H stem class ชั้นลำต้น
I

J stem end ด้านซั้วผล
K

L stem flow ปริมาณน้ำฝนที่ไหลลงไปตามลำต้น
M จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับชนิดของต้นไม้
N

O stem grafting การต่อกิ่งบนลำต้น
P

Q stemwood ไม้จากลำต้น* (*S. bodywood*)
R

S stenospermocarpyn สภาพที่ไม่มีเมล็ดอันเกิด
T จากไข่ที่ได้รับการผสมไม่เจริญหรือเจริญ
U เพียงเล็กน้อย ทำให้เมล็ดลีบ มีลักษณะ
V อ่อนนุ่ม รูปร่างผิดปกติ
W

X steppe ที่ราบซึ่งมีหญ้าแต่ปราศจากต้นไม้ (เช่น
Y ในรัสเซียและไซบีเรีย)
Z

stepped stack กองไม้แบบขั้นบันได*

stepping การอาบโคลน

stepping treatment วิธีการอาบโคลน*

stere (ทับศัพท์), หน่วยวัดกองไม้

stereo pairs ภาพถ่ายคู่ดูทรวดทรง

stereoscope กล้องมองภาพทรวดทรง

stereoscopic vision การมองเห็นภาพทรวดทรง

sterile เป็นหมัน, ปลอดเชื้อ, ปราศจากเชื้อ

sterilise : sterilize ทำให้ปราศจากเชื้อ, ทำหมัน
 sterility สภาวะปลอดเชื้อ, การเป็นหมัน, การ
 ที่พืชหรือสัตว์ไม่สามารถสืบพันธุ์โดยใช้
 เชื้อเพศได้

sterilization การทำให้ปราศจากเชื้อ, การ
 ทำหมัน

sterilized soil ดินที่ผ่านการฆ่าเชื้อโรคแล้ว

stick ไม้คั่น*

stick, boom ลูกท่อน*

stick, gunning เครื่องมือกำหนดทิศทางลัมไม้*
 (*S. gun*)

stick, scale ไม้วัดซุง

sticker 1. เครื่องไสไม้ประตู* 2. ไม้คั่น*
 (*S. crosser, filet, pilling stick, pilling
 strip, pin, stacking stick*)

sticker alignment การจัดแนวไม้คั่น*

sticker spacing ระยะไม้คั่น*

stickered stack กองไม้แบบโปร่ง*

stickiness ความเหนียว

sticklac ครั่งดิบ*

sticky เหนียว

sticky point จุดเหนียว, จุดหมาด

stiff-leg 1. เครื่องยกแบบคานคองที่* 2. ท่อนัก
 ซุงยึดฝั่ง*

stiffness ความแข็งตึง*

stigma 1. ยอดเกสรตัวเมีย 2. รุหายใจของ
 แมลง

stigma fluid น้ำเมือกเหนียวใส ไม่มีสี ลักษณะ
 คล้ายกาวอยู่ในแ่งเกสรตัวเมีย

stile กรอบวงกบตั้ง*

stillbirth ลูกสัตว์ที่ตายในท้อง, ลูกสัตว์ที่ออก
 มาและตาย

stilt root รากค้ำ

stinging nettle ตำแยตัวเมีย (ดู *scratch brush*)

stink bug มวนเขียว

stink weed ดาวเรืองน้อย (วัชพืชเขตร้อนใน
 สกุล *Tagetes patula*, L.)

stipes ก้านดอกที่โผล่จากดิน, ก้านใบเฟิร์น, ก้าน
 ดอกเห็ด, เกสรตัวผู้ซึ่งมีก้านเป็นเยื่อบางๆ
 เหนียว และยึดหยุ่นได้ พืชที่มีก้านเกสร

- แบบนี้ได้แก่ กล้ายไม้ในสกุลแวนด้าหรือสกุลใกล้เคียง
- stipilate** เกิดบน stipe
- stipulate** มีก้านหรือหูใบ
- stipule** หูใบ
- stitchbolt** สลักกันไม้แตก* (*S. cross bolt*)
- stock** 1. ต้นตอ, ต้นเลี้ยง, ส่วนของพืชที่เอาตามาติดหรือเอากิ่งมาต่อ 2. ปริมาณไม้ในป่า 3. ของเหลวเข้มข้น 4. กลุ่มของสัตว์ที่จัดไว้ผสมพันธุ์
- stock, to** เก็บผลผลิต, เก็บสะสมไว้
- stock, dimension** ไม้เลื้อยได้ขนาด*
- stock, nursery** กล้าไม้ในสถานเพาะชำ, เหย้า
- stock board** กระดานหน้ามาตรฐาน*
- Stockholm tar** น้ำมันดินไม้สน*
- stocking** ความหนาแน่นของต้นตอ (วน.)
- stock taking** การสำรวจเจนนับป่าไม้ (วน.)
- stolon : stolonifer** ไหลปล้อง (ลำต้นที่เจริญตามแนวระดับไปกับผิวดิน ตรงข้อจะมีรากเกิดขึ้นและยึดผิวดินไว้; ดู runner)
- stoma : stomata** 1. ปากใบ (ช่องถ่ายเทอากาศและไอน้ำของใบ พบมากบริเวณใต้ใบ มีขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น) 2. ปาก (สว.)
- stomach poison** สารประเภทกินตาย
- stone** 1. ก้อนหิน, หินปูนในเนื้อไม้* 2. ปรับระดับพื้นเลื่อย* (*S. top*)
- stone cell** เซลล์หิน*
- stone fruit** ดู drupe
- stone wort** สาหร่ายไฟ (วัชพืชน้ำในสกุล *Chora* spp.)
- stoniness** สภาพก้อนหินปน, ลักษณะหินโผล่
- stool** ต่อให้หน่อ
- stool-layering** ดู mound-layering
- stool shoot** หน่อจากตอ
- stop** จุดตัดทอน*
- storage** 1. การเก็บรักษา 2. สถานที่เก็บรักษา, โรงเก็บ, โกดังผลผลิต
- storage life** อายุการ*
- storage losses** การสูญเสียผลผลิตระหว่างการเก็บรักษา
- storage tissue** เนื้อเยื่อสะสม* (*S. soft tissue*)
- stores, naval** ผลิตภัณฑ์ทางสน*
- storey** พื้นชั้น, ชั้นของเรือนยอด (วน.)
- storeyed : storied** เป็นชั้น*
- storeyed high forest** ป่าสูงหลายพื้นชั้น
- stork** นกกาบบัว, นกกระสา
- stork, open-billed** นกปากห่าง (นกในสกุล *Anastomus oscitans*)
- storm, dry** พายุฟ้าผ่า
- storm, ice** พายุน้ำแข็ง
- stover** ซากของต้นข้าวโพดหรือข้าวฟ่างหลังจากที่ตัดเอาฝักออกแล้ว
- straddle-carrier : straddle truck** รถยกแบบคร่อม*
- straight grain** เส้นตรง*
- strain** 1. ความเครียด* 2. สายพันธุ์, สายเลือด [กลุ่มของพืชหรือสัตว์ในพันธุ์เดียวกัน (variety) ที่มีรูปร่างแตกต่างกันเล็กน้อย, ดู line]
- strain, compressive** ความเครียดจากแรงอัด*
- strain, residual** การอยู่ตัวถาวร* (*S. permanent set*)
- strainer** เครื่องกรอง, ตะแกรงกรอง

A **straining, rate of** อัตราความเครียด*

B **strait** มีเส้น ร่อง หรือสันเล็กๆ ตามด้านยาว

C **strake** 1. โขว์รัดล้อ* (*S. wheel girdle*) 2. ไม้

D เปลือกเรือ*

E **strangulation** การเร่งรัดดอก

F **strap** เคเบิลสองหู*

G **strata** ชั้น

H **strategy, fire** แผนการสู้ไฟ

I **strath terrace** ลานตะพักที่เหลื่อจากการ

J กัดกร่อน (ปฐ.)

K **stratification** 1. การเกิดเป็นชั้น, ชั้นตะกอน

L (ปฐ.) 2. การจัดชั้น, ช่วงชั้น 3. การรักษา

M เมล็ดพันธุ์

N **stratified random sample** ตัวอย่างสุ่ม

O ต่างช่วงชั้น

P **stratify** จัดเรียงเป็นชั้นๆ, จัดเรียงเมล็ดพืชไว้

Q ในที่ชั้นและเย็น (เพื่อทำลายการพักตัว)

R **stratum** ชั้น (ดู strata)

S **straw** ฟาง, เศษหญ้าแห้ง, ลำต้นข้าว, หลอด

T ดูดของเหลว

U **strawberry** สตรอเบอรี่ (ไม้ผลในสกุล

V *Fragaria chiloensis*, Done.)

W **straw line** สายช่วย*

X **stray field heating** การให้ความร้อนกระจาย*

Y **streak** บั้ง* (รอยเงาขยง)

Z **streak, black** ลายดำ*

streak, heart 1. ไม้ผืนแรงอัด* 2. ลายไม้ผืน

แรงอัด*

streak, mineral ลายแลงสีแร่*

streak, pitch ลายขยงน้ำมันไม้*

streak, resin ลายขยงน้ำมันไม้*

streak, water รอยซ้ำ*

stream erosion การกัดกร่อนโดยธารน้ำ

strength แรง*

strength, bending แรงดัด*

strength, breaking แรงประลัย*

strength, compression แรงอัด*

strength, compressive แรงอัด*

strength, cross-breaking แรงดัดหัก*

strength, crushing แรงอัด*

strength, crushing (at elastic limit) แรง-

อัดที่ขีดยืดหยุ่น*

strength, crushing (at maximum load)

แรงอัดสูงสุด*

strength, gel ความแข็งแรงของเจล*

strength, impact 1. แรงกระแทก* 2. ความ

แข็งแรงต่อแรงกระแทก

strength, maximum crushing แรงอัดสูงสุด*

strength, shear(ing) แรงเฉือน*

strength, tensile แรงดึง*

strength, ultimate แรงประลัย*

stress ความเค้น*, ความเครียด

stress, allowable ความเค้นที่ยอมได้*

stress, bearing ความเค้นจากแรงอัด*

stress, bending ความเค้นจากการดัด*

stress, case compression ความเค้นจากการ

แข็งนอก*

stress, case-hardening ความเค้นจากการ

แข็งนอก*

stress, compression ความเค้นจากแรงอัด*

stress, compressive ความเค้นจากแรงอัด*

stress, concentration ความเค้นสูงเฉพาะ

แห่ง*

stress, crushing ความเค้นจากแรงอัดสูงสุด*

stress, design ความเค้นใช้ออกแบบ*

stress, drying ความเค้นที่เกิดจากการทำแห้ง*

stress, extreme fibre ความเค้นที่ผิวคาน*

stress, growth ความเค้นจากการเติบโต*

stress, maximum crushing ความเค้นจากแรงอัดสูงสุด*

stress, maximum (crushing; shear; tensile; torsional) ความเค้นสูงสุด* (การกด, การเฉือน, การดึง, การบิด)

stress, safe ความเค้นปลอดภัย*

stress, shearing ความเค้นจากแรงเฉือน*

stress, swelling ความเค้นจากการพองตัว*

stress, tensile ความเค้นจากการดึง*

stress, ultimate ความเค้นประลัย*

stress, working ความเค้นการใช้งาน*

stress, relief treatment of วิธีการลดความเค้น*

stress, reversal of การผันกลับของความเค้น*

stress at 0.1 inch deformation ความเค้นที่การเสียรูป 0.1 นิ้ว*

stress at proportional limit ความเค้นที่ขีดจำกัดคืนรูป*

stress crack รอยแตกบนผิวผัก ผลไม้ หรือ เมล็ดธัญพืชเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิหรือความดัน

stressed-skin construction การประกอบแบบผิวรับความเค้น*

stress grading ระบบความเค้น*

stress relaxation การผ่อนคลายความเค้น*

stress section ชิ้นทดสอบความเค้น*

stress system ระบบความเค้น*

stress value, basic ค่าความเค้นมูลฐาน*

striate เป็นริ้ว เป็นร่อง หรือเป็นทาง

strict ตั้งตรงขึ้น

strigose มีขนแข็งแหลม บริเวณโคนโตกว่าส่วนปลาย คู่เล็กน้อย

strike, to ทำให้ออกราก

string measure วิธีวัดแบบสายวัดรอบ*

stringer 1. คาน*, รอด* 2. คานแพ*

stringy rot การผุเป็นเส้น*

strip 1. ไม้หน้าแคบ* 2. แนวซีกลาก*, แนวตัดฟัน* 3. ลอกเปลือก*, ควั่นลอกเปลือกกว้าง* 4. รีดนม, บีบหรือรีดออกให้หมด

strip, isolation แลบกั้นรอบ, แนวกั้นรอบ

strip, kill ตายเป็นแถบ

strip burning การเผาเป็นแนว*

strip count 1. การนับตามขนาด* 2. การนับเป็นแนว*

strip cropping การปลูกพืชสลับแถบ [การปลูกพืชเป็นแถวยาววางความลาดเอียงของพื้นที่ แถบของพื้นที่ปลูกนี้กว้างแตกต่างกัน ส่วนมากการปลูกเกือบจะขนานกับเส้นระดับขอบเนิน (contour line)]

strip cropping, buffer การปลูกพืชสลับเป็นแถบซึ่งต้องการฉนวน [ในกรณีพื้นที่ที่มีความลาดเทไม่สม่ำเสมอจะต้องแก้แถบของการปลูกพืชให้ขนานกัน โดยแก้จากเส้นระดับเส้นบนลงมา เพื่อให้สะดวกในการใช้เครื่องมือไถพรวนในบริเวณฉนวน (buffer) มักจะปลูกหญ้าหรือพืชตระกูลถั่วลงไปอย่างถาวร]

strip cropping, contour การปลูกพืชสลับเป็นแถบตามแนวระดับ (ส่วนมากจะสลับกันในระบบการปลูกพืชหมุนเวียน)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

strip cropping, field การปลูกพืชสลับเป็น แถบอย่างมีระเบียบขนานกันไป ตัดขวาง ความลาดเทโดยไม่คาดเคียวไปตามเส้น ระดับ มักทำในพื้นที่ลุ่มๆ ดอนๆ มาก)

strip cropping, wind การปลูกพืชเป็นแถบ เพื่อป้องกันลม [ความกว้างของแถบปลูก พืชมีขนาดแน่นอน แต่ปลูกขวางทิศทางลม นิยมใช้ในที่ๆ มีความลาดเทน้อย และมีความกัดกร่อนโดยลม (wind erosion) เกิดขึ้น มาก]

strip cutting การถางเป็นแนว*

striped crotalaria หิงหาย (ดู smooth rattle pod)

striped stack กองไม้แบบโปร่ง*

stripe figure ลายแถบ*

strip heating การให้ความร้อนเป็นแนว*

stripling ไม้วัยรุ่นเตรียมปลูก

strip mine : open pit mine เหมือนเปิด, เหมือนหาบ

stripper 1. เลื่อยวงเดือนซอย* 2. เครื่องกลาง*

stripping 1. การกองแบบโปร่ง* 2. การเลือก ตัด, การฟันตัดเป็นแนว* 3. การลอก เปลือกเป็นแถบ*, การทรมานพืช (เพื่อให้พืชออกดอกโดยการตัดเอาเปลือก ออกเป็นแถบตามยาว ให้ผลกว้าง ประมาณ $\frac{1}{2}$ นิ้ว ยาวประมาณ 2 นิ้ว ให้ รอยห่างกัน $\frac{1}{2}$ นิ้ว) 4. การบีบหรือรีด นมให้หมดจนหยุดสุดท้าย (สว.)

strip road ทางล้าลอง*, ทางปูลาดตามแนว ล้อ*

strip system ระบบตัดเป็นแถบ

strobile ดู cone

strobilus อวัยวะรูปกรวยซึ่งเป็นที่อยู่ของส่วน สืบพันธุ์ในพืชพวกสน ปรง ฯลฯ

stroll method (of planting) วิธีการปลูก ระหว่างแนวกอง

strong crotch ง่ามมุมกว้าง

structural timber ไม้โครงสร้าง* (*S. timber; construction timber*)

structural veneer ไม้บางประกอบโครงสร้าง*

structure โครงสร้างหรือรูปร่างในการเกาะ เรียงตัวของอนุภาคดิน (ปฐ.)

structureless แบบไม่ปรากฏโครงสร้าง (ปฐ.)

structure of flower ลักษณะส่วนประกอบ ของดอก ตลอดจนการจัดระเบียบของ ส่วนต่างๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นดอก

strut เสาค*, ไม้ค้ำยันอุโมงค์* (*S. pit prop*)

St. Thomas's bean สะบ้า, สะบ้าใหญ่, สะบ้า มอญ (พืชในสกุล *Entada phaseoloides*, Merr.)

stub ไม้ยืนต้น, ตอ*, ตอกิ่งซึ่งเกิดจากการตัด กิ่งหรือลำต้นออก, ขอนหรือตอต้นน้ำ (*S. stump*)

stub, to ขุดตอ

stub out, to ขุดตอ

stubble ตอซังพืช (ที่เหลือจากการเก็บเกี่ยว)

stubble mulch การคลุมดินด้วยเศษพืช

stud พ้อพันธุ์(สัตว์), สถานที่เลี้ยงสัตว์ทำพันธุ์

stud(ding) ไม้คร่าว*, ไม้เล็กย่อย* (*S. scant- ling*)

stump ตอ*, ต้นพืชที่ถูกตัดเหลือแต่ตอเพื่อ สะดวกในการนำไปปลูก, เหง้า (*S. stub*)

stump, to ขุดตอ*, แต่งเหง้า

stumpage 1. ไม้ยืนต้น* 2. ค่าไม้ยืนต้น*, ค่าธรรมเนียมรายต้น*

stump analysis การวิเคราะห์หัตถ์

stump figure ลายตอไม้*

stump height ความสูงของตอ*

stump jumper เครื่องขุดตอ*

stump plant เหย้า

stump scale 1. การหาปริมาตรจากตอ*
2. ปริมาตรของไม้เยื่อที่ตอ*

stump wood 1. ไม้จากตอ* 2. ตอไม้สน*
3. ไม้ก่องที่ตอ* (สำหรับทำเยื่อ)

stunning ทำให้สลบ, ทำให้หมดสติ

stunt แคระแกร็น, ้งัน, ทำให้แคระแกร็น, การเล่นโลดโผน

sturdy แข็งแรง, ทนทาน

stylar เกี่ยวข้องกับก้านชูดเกสรตัวเมีย

style ก้านชูดเกสรตัวเมีย, การขยายตัวของเกสรตัวเมีย

styloid crystal ผลึกแท่งยาว*

stylopodium ส่วนที่ขยายใหญ่ออกตรงฐานของก้านชูดเกสรตัวเมียมีลักษณะคล้ายจาน

sub- ใต้, รอง

subangular blocky แบบก้อนเหลี่ยมขอบมน

sub-compartment ตอนแบ่งย่อย

sub-dominant ไม้ชั้นเด่นรอง

subequal เกือบเท่ากัน

suberin สารที่มีลักษณะคล้ายขี้ผึ้ง พบในไม้คอร์ค

suberization การมีสารพวกสุบิรินเคลือบผิวราก

subherbaceous ไม้เนื้ออ่อนที่เมื่ออายุมากขึ้นจะกลายเป็นไม้เนื้อแข็ง

sub humid ค่อนข้างชุ่มชื้น เป็นแหล่งที่มีฝนตกชุกปานกลาง แต่มีอัตราการระเหย

ค่อนข้างต่ำ

subinferior เกือบอยู่ข้างใต้ (ใช้กับรังไข่ที่อยู่เกือบใต้ส่วนของดอก)

submarine bar สันดอนใต้ทะเล

submergence การขังน้ำ, สภาพน้ำขัง, บริเวณน้ำทะเลท่วมถึง

subpetiolar ใต้ก้านใบ ปรกติถูกหุ้มโดยฐานก้านใบ

subpetiolar bud ตาที่ฐานก้านใบคร่อมอยู่

subsere การสืบลำดับชั้นสอง (ลำดับการทดแทนของชุมชนพืชที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ซึ่งเคยปกคลุมด้วยชุมชนพืชมาก่อน แล้วถูกทำลายหรือถูกรบกวน แต่ยังมีเหลือส่วนสืบพันธุ์ของพืชเดิมอยู่บ้าง) (นว.)

subshrub พืชถาวรที่มีพุ่มเตี้ยมาก

subsidence การยุบตัว, การทรุดตัว

subsidiary cell เซลล์ผิวที่เกิดล้อมรอบเซลล์คุม (guard cells)

subsistence crop พืชที่ปลูกเพื่อใช้บริโภคเอง

subsistence farming การเกษตรแบบยังชีพ

subsoil ดินล่าง, ดินชั้นล่าง (เป็นส่วนของ solum ที่อยู่ใต้ดินชั้นไทรพรวน)

sobsoiler ไถดินดาน

sobsoiler, compressed air ไถดินดานที่ทำให้ดินแตกโดยใช้กำลังอากาศอัดจากคอมเพรสเซอร์

sobsoiler, towing type ไถดินดานแบบใช้แรงจูงลากจากแทรกเตอร์

sobsoiler, vibration ไถดินดานที่มีการสั่นในแนวราบและแนวตั้ง โดยถ่ายทอดกำลังจากเพลอาำนวยกำลัง

subsoiling การไถพรวนใต้ผิวดิน

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A substance ความหนาของดอกไม้
B substitute fibre เส้นใยทดแทน
C
D substrate อาหารที่ใช้เลี้ยงจุลินทรีย์, สารที่
E เอนไซม์เข้าทำปฏิกิริยา
F substratum ชั้นวัตถุต้นกำเนิดดิน
G subsurface ดินบนตอนล่าง
H subsurface tillage การไถพรวนใต้ผิวดิน
I subtend อยู่ใต้หรือรองรับอยู่
J subterranean termite ปลวกใต้ดิน*
K subtropic ชายเขตร้อน
L subvalvate เรียงตัวกันคล้ายแบบ velvet
M subulate รูปคล้ายหาง
N succession การสืบลำดับ (นว.)
O succession of crops การปลูกพืชตามฤดูให้ได้
P ผลผลิตต่อเนื่องกัน, การปลูกพืชอายุสั้น
Q 2 ชนิดหรือมากกว่า)
R succulent อวบน้ำ
S sucker 1. หน่อ, เหง้า, หน่อที่เกิดบนลำต้น
T เหนือดินและอยู่ใต้ slip ลงมา (ดู crown)
U 2. ปากดูด (กสิ.)
V sucking root รากเบียน
W suckle ให้ลูกกินนม, ดูนม
X suckling ลูกสัตว์ที่อายุอยู่ในช่วงดุนม, ที่ดุน
Y นม
Z suction ความเครียด, การดูด
suction head ความดันทางด้านดูดของเครื่อง
สูบ
suction lift ระยะทางจากจุดศูนย์กลางเครื่อง
สูบในแนวตั้งไปยังผิวน้ำ
suction stroke ช่วงชักในจังหวะดูดของเครื่อง
สูบหรือเครื่องยนต์
suffrutescent ไม้แคระ (ไม้ถาวรที่มีขนาดเตี้ย

มาก โคนต้นเป็นไม้เนื้อแข็ง ส่วนยอดเป็น
ไม้เนื้ออ่อน)

suffruticose ไม้แคระ (ดู suffrutescent)
sugarcane อ้อย (พืชในสกุล *Saccharum*
officinarum, L.)
sugar refractometer เครื่องวัดเปอร์เซ็นต์
น้ำตาลโดยอาศัยการหักเหของแสง
suint คราบติดขนแกะ [คราบ (เหงื่อโคล, กลี้อ
 ฯลฯ) ดังกล่าวมี NPK เป็นส่วนประกอบ
เมื่อสกัดด้วยตัวทำละลายจะเป็น
ผลพลอยได้ที่ใช้ทำลาโบลินและปุ๋ยได้]
suitability ความเหมาะสม
sul-ammo (ทับศัพท์), เป็นผลพลอยได้ของ
อุตสาหกรรมกระดาษ มีแอมโมเนียม
ซัลไฟด์เป็นองค์ประกอบ มีผลตกค้าง
เป็นกรดจึงเหมาะที่จะใช้เป็นปุ๋ยในดินต่าง
sulcate มีร่องไปตามด้านยาว
sulfate of ammonia หมายถึงแอมโมเนียม
ซัลเฟต
sulfate of lime หมายถึงแคลเซียมซัลเฟต
sulfate of potash หมายถึงโพแทสเซียม
ซัลเฟต
sulfate of potash magnesia หมายถึงโพแทส-
เซียมแมกนีเซียมซัลเฟต
sulfonation การแปรสภาพของอินทรีย์
กำมะถัน
sulfur-coated urea : SCU ยูเรียเคลือบ
กำมะถัน (ปุ๋ยละลายช้าชนิดหนึ่ง ได้จาก
การพ่นละอองกำมะถันเหลว ไปเคลือบ
ผิวเม็ดปุ๋ยยูเรียซึ่งผ่านการปรับอุณหภูมิ
ให้สูง)
sulfur cycle วัฏจักรกำมะถัน

sulky ล้อลากไม้*

summer lilac ราชวดีสีม่วง (ไม้ประดับในสกุล
Buddleja davidii, Franch)

summer wood เนื้อไม้ปลายฤดู*

summit ยอดสูงสุด

sump ถังบรรจุของเหลวหรือกึ่งของเหลว

sunbird นกกินปลี (นกในสกุล *Anthreptes* sp.)

sun crack เมล็ดข้าวหักกร้าวเนื่องจากปล่อย
ทิ้งไว้นานเกินไป

sunflower ทานตะวัน (พืชในสกุล *Helianthus*
annuus, L.)

sunken joint รอยต่อมุม*

sunnhemp ปอเทือง (พืชในสกุล *Crotalaria*
juncea, L.)

sunscald ไม้ตายภาค, ผลแตกเผา

sunscald, winter ผลแตกเผาฤดูหนาว

surface foot ตารางฟุต*

super(ficial) foot : sup. ft. ซูเปอร์ฟุต*
(หน่วย)

superficial measure การวัดพื้นที่ผิวหน้า*

superflous moisture ความชื้นเกินจำเป็น

superheated steam seasoning การทำให้
แห้งด้วยไอน้ำอุณหภูมิสูง*

superior อยู่เหนือกว่าหรือสูงกว่า

superior ovary รังไข่ที่เกิดอยู่เหนือกลีบรอง
กลีบดอก และเกสรตัวผู้

supernumerary ดู colateral

superovulation การตกไข่เกินปกติ, การที่มี
ไข่ตกหลายใบ

superposed ตาที่อยู่ด้านข้างตั้งแต่ 2 ตาขึ้นไป
เกิดเรียงกันในแนวตั้ง

superpressed แรงอัดสูง*

supine แผลราบโดยหันหน้าขึ้นข้างบน

supplement ส่วนเสริม (เช่น ธาตุอาหารที่
เพิ่มเติมจากที่มีอยู่บ้างแล้ว เพื่อให้ได้รับ
ธาตุอาหารครบบริบูรณ์), อาหารเสริม

supplemental pastures พืชหญ้าชั่วคราวที่ใช้
เลี้ยงสัตว์ในขณะที่ทุ่งหญ้าถาวรตายหรือ
ไม่อาจให้อาหารแก่สัตว์ได้ อาจเป็นทุ่ง
หญ้าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเป็นทุ่งนา
ที่ยังมีต่อซึ่งมากพอสำหรับเป็นอาหารสัตว์
หรืออาจเป็นต้นอ่อนของธัญพืชบางชนิด
เช่น ผักเบี้ยหรือพืชตระกูลถั่วอื่นๆ ก็ได้

supply, to ปลูกซ่อม

suppressed มีขนาดและรูปร่างไม่ชัด, ถูกข่ม
บังคับ

surface แต่งผิว*

surface, neutral ระนาบเป็นกลาง*

surface check รอยปริตามผิว*

surface-dry ผิวแห้ง*

surfaced timber ไม้ไสแล้ว* (*S. dressed tim-
ber, wrot, wrought*)

surface hardening สภาพผิวตื้อน้าย*

surface measure การวัดพื้นที่ผิวหน้า*

surface sealing ผิวดินอุดตัน

surface soil ดินบน, ดินชั้นบน, ส่วนบนของ
ดินที่ใช้ทำการเพาะปลูก (arable soil) ลึก
ประมาณ 5-8 นิ้ว

surface storage แอ่งน้ำบนพื้นผิวดิน

surface treatment วิธีการอบผิว*

surface-volume ratio อัตราส่วนผิวหน้าต่อ
ปริมาตร

surface water น้ำผิวดิน

surfactants สารลดความตึงผิวของเหลว

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

surround : **surround buffer** แนวกันรอบ

survey, cadastral การสำรวจและบันทึกกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

survey, detailed การสำรวจแบบละเอียด

survey, enumeration การสำรวจแจกนับป่าไม้

survey, forest การสำรวจป่าไม้

survey, line-plot การสำรวจแบบแปลงตามแนว

survey, soil conservation การสำรวจอนุรักษ์ดิน

survey, strip การสำรวจแบบแนว

susceptibility ไม่มีความต้านทานโรค, อ่อนแอต่อโรค

susceptible ไม่มีความต้านทานโรค, ติดโรคง่าย

susceptible, moderately ค่อนข้างไม่มีความต้านทานโรค

susceptible, very ไม่มีความต้านทานโรคเลย

suspending agent สารเสริมสภาพแขวนลอย

suspension สารแขวนลอย

suspensor ก้านของคัพภะเมื่อแรกเกิด

sustainable agriculture เกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรกรรมที่ผสมผสานเทคโนโลยีการจัดการดินและพืชเพื่อการผลิตอาหารและเส้นใยที่มีคุณภาพ ขณะเดียวกันก็สามารถคงสภาพหรือปรับปรุงผลผลิตดินเพิ่มพูนกำไร และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีไว้ด้วย)

suture ตะเข็บ, รอยเชื่อมต่อของผลบางชนิด

suture, dorsal ตะเข็บด้านบน

suture, ventral ตะเข็บด้านล่าง

swage(r) คัดชุนบีบ (*S. jumper, upset*)

swage saw เลื่อยขอบลาดหน้าเดียว*

swage set ฟันบาน*

swallow : **martin** นกนางแอ่น (นกในวงศ์ *Hirundinidae*)

swamp 1. หนอง, ที่ลุ่มชื้นแฉะ, ที่ลุ่มน้ำขัง, พรุ
2. แอ่งตม*

swamp fern ปรงทะเล (พืชในสกุล *Aerostichum aureum*, L.)

swamp hook ขอบปลายโซ่*

sword พืชหญ้า, ดินชั้นบนที่ปะปนหรือเต็มไปด้วยรากและลำต้นของพืชที่เจริญเติบโตอยู่ใกล้ๆ ผิวดินโดยเฉพาะพวกหญ้า

swarm การรวมกลุ่ม (ของแมลง)

swatch ไม้บางตัวอย่าง*

sway bar คานพ่วง*

sweat เหงื่อ, เหงื่อออก, ขับเหงื่อ

sweating อาการที่มีของเหลวซึมออกมาจากผลไม้มาเกาะอยู่ตามผิว (เกิดจากการย้ายผลไม้จากแหล่งเก็บที่มีอุณหภูมิต่ำไปยังที่ที่มีอุณหภูมิสูง)

Swedish turnip rape ผักโขมหิน (พืชในสกุล *Brassica napus*, L.)

sweep ส่วนโค้ง* (ลำต้น, ชูง)

sweet basil โหระพา, แมงลัก (พืชในสกุล *Ocimum basilicum*, L.)

sweet corn ข้าวโพดหวาน (พืชในสกุล *Zea mays*, var. *saccharata*, Boiley)

sweet flag ว่านน้ำ (พืชในสกุล *Acorus calamus*, L.)

sweet pea ถั่วหอม (พืชในสกุล *Lathyrus odoratus*, L.)

sweet potato มันเทศ (พืชในสกุล *Ipomoea batatas*, Lamk.)

sweetsop : sugar apple น้อยหน่า (ไม้ผลในสกุล *Annona squamosa*, L.)

sweet wivels field แก้วลิ้มวาง (พืชในสกุล *Dianthus chinensis*, L.)

swell-butted โคนพอง* (*S. barrel-butted*, *churn-butted*)

swelling การขยายตัว

swelling stress ความเค้นจากการพองตัว*

swift, tree นกแอ่นฟ้า (นกในวงศ์ *Hemiprocridae*)

swift, true นกนางแอ่น

swiftlet นกนางแอ่น (นกในวงศ์ *Apodidae*)

swine สุกร

swing มุมส่าย* (*S. slew*)

swing-dingle 1. เลื่อยชนิดหนึ่ง 2. คานยกติตรล*

swinging การย้ายหมอนไม้* (ด้วยสายเคเบิล)

swinging cross-cut saw เลื่อยแฉวน*

swingle-bar : s(w)ingle tree แอกน้อย* (*S. whipple-tree*)

swing saw เลื่อยแฉวน*

swirl figure : swirl grain ลายวน*

switch tie ไม้หมอนประแจ*

sword ขอกี่ยาวสายวัด*

sword bean ถั่วพริ้ว (พืชในสกุล *Canavalia gladiata*, DC.)

sword fern เฟิร์นผักกูด (พืชในสกุล *Nephrolepis exalata*, Schoot)

sword sucker หน่อกล้วยใบแคบ

sylvinite (ทับศัพท์), แร่ชนิดหนึ่งประกอบด้วยซิลิเกต (KCl) และฮาไลต์ (NaCl) ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์

sylvite (ทับศัพท์), แร่โพแทช (KCl) เป็นผลึกไม่มีสี เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์และปุ๋ยโพแทสเซียมชนิดอื่นๆ

symbiosis การอาศัยอยู่ร่วมกัน (ของสิ่งมีชีวิต เช่น แบคทีเรียในปมถั่ว, lichens ฯลฯ)

symbiotic ซึ่งมีภาวะการอยู่ร่วมกัน

symmetric : symmetrical : symmetry

1. สมมาตร* 2. ดู actinomorphic flower

sympetalous กลีบดอกเกิดติดกัน

symphysis การเชื่อมติดกันของส่วนที่เหมือนกันหรือชนิดเดียวกันตั้งแต่มีการแปรรูปในตอนแรก

sympodial การเจริญทางด้านข้างโดยการแตกหน่อในระดับเดียวกัน เช่น กล้วยไม้สกุลหวาย แคทลียา และ ออนซีเดียม เป็นต้น

symptom สัญญาณ, อาการของโรค

syndrium อับเรณูเกิดติดรวมกันอยู่กับส่วนอื่นๆ ของเกสรตัวผู้ พบในพืชบางตระกูล เช่น Aroids

synapsis การจับคู่กันระหว่าง homologous chromosomes ในขั้น prophase ของ meiosis

syncarpous มีพวงไข่ (carpel) เชื่อมติดกัน

syncline ชั้นหินโค้งรูปประทุนหงาย

synconium ผลที่เกิดจากการขยายตัวของฐานดอกทำให้เกิดลักษณะเป็นโพรง ดอกจะเกิดอยู่ข้างในโพรงนี้ เช่น ผลมะเดื่อ

syndrome ลักษณะอาการเฉพาะของโรค

synecology สังคมนิเวศวิทยา (การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

synergids นิวเคลียส 2 อัน เกิดอยู่ข้าง egg cell ใน embryo sac

synergist สารเพิ่มประสิทธิภาพของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

synergistic เสริมซึ่งกันและกัน

syngamy การรวมกันระหว่างเชื้อเพศผู้และเพศเมีย (ดู fertilization)

syngenesious อับเรณูที่เชื่อมติดกันเอง พบในพืชตระกูลดาวเรือง

synoecium มีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียบนช่อดอกเดียวกัน

synovia 1. ไขข้อ 2. เปรียง

synovitis อาการอักเสบของเยื่อหุ้มบริเวณข้อต่อต่างๆ

synsepalous กลีบรองเชื่อมติดกัน

synthetic การปลูกพืชโดยเอาเมล็ดที่ได้จากการผสมตัวเองมาปลูกรวมกันเพื่อทำเป็นเมล็ดพันธุ์ขยาย (stock seeds)

synthetic fertilizer ปุ๋ยสังเคราะห์

synthetic hormone ฮอรโมนสังเคราะห์

synthetic material วัสดุสังเคราะห์

synthetic organic chemical อินทรีย์สารสังเคราะห์

synthetic variety รุ่นลูกที่ได้มาจากการผสมแบบพบกันหมดของสายพันธุ์ที่ได้รับการ

คัดเลือก

syringing การใช้น้ำชะเอาแมลงหรือโรครอกจากต้นพืช

syrup น้ำเชื่อม

system, accessory ระบบอุปกรณ์

system, conversion ระบบการเปลี่ยนนาวัฒนธรรมวิธี

system, high forest ระบบป่าสูง

system, improvement felling ระบบการตัดไม้เจริญ

system, shelterwood ระบบตัดไม้ร่ม

system, silvicultural ระบบนาวัฒนธรรม

systematic botany : plant taxonomy พฤกษานุกรมวิธาน (การจัดแบ่งแยกและตั้งชื่อพืช)

systematic zoology : animal taxonomy สัตวานุกรมวิธาน (การจัดแบ่งแยกและตั้งชื่อสัตว์)

systemic ซึมซาบเข้าไปข้างใน

systemic herbicide สารกำจัดวัชพืชชนิดซึมซาบไปตามส่วนต่างๆ ของพืชหรือวัชพืช

systemic insecticide สารกำจัดแมลงที่สามารถซึมซาบเข้าไปสู่ส่วนต่างๆ ของพืชเมื่อแมลงกัดกินส่วนของพืชที่มีสารนี้อยู่จะได้รับอันตราย

T

table, green โต๊ะตัดไม้*

table egg ไข่ (สำหรับ) กิน

table fern เฟิร์นเงิน (พืชในสกุล *Pteris cretica*, L.)

table-land ที่ราบสูง

tachometer เครื่องวัดรอบการหมุน

tactics (fire) กลวิธี (ดับไฟป่า)

tactile organs อวัยวะสำหรับสัมผัส (กิ้งกือ.)

- tactile papillae** หนวดเล็กๆ ใช้เป็นอวัยวะสำหรับสัมผัส (กัญ.)
- tail block** รอกท้าย*
- tailed** มีหาง
- tailings** 1. หางปุย, เศษปุยส่วนที่ไม่ได้คุณภาพ
2. หางแร่, ส่วนของแร่ที่คัดทิ้งไปกับสิ่งเจือปนในระหว่างการทำเหมืองแร่
- tailor bird** นกกระจิบ (นกในสกุล *Orthotomus* sp.)
- tail spar : tail tree** เสาระยางท้าย*
- talipot** ลาน (ปาล์มในสกุล *Corypha umbraculifera*, L.)
- tall fringe rush** หนวดปลาชุก [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Fimbristylis annua*, (All) R.& S.; ดู *fimbristylis*]
- tallow** ไขสัตว์, ไขมันจากสัตว์
- tall purslane** โสม [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Talinum paniculatum*, (L.) Gaertn.]
- tally, green-chain** บัญชีนับไม้เลื่อย*
- tally, log** บัญชีซุง*
- tally, shipping** บัญชีไม้ส่งออก*
- tally, timber** บัญชีจำแนกไม้แปรรูป*
- talus** ลานหินตื้นผา
- tamarind** มะขาม (ไม้ผลในสกุล *Tamarindus indica*, L.)
- tampara** ผักโขมจีน (พืชในสกุล *Amaranthus tricolor*, L.)
- tanbark** เปลือกน้ำฝาด*
- tandem** 1. คู่ต่อเนื่องกัน, ซึ่งต่อท้ายกัน
2. (การคัดเลือก) ที่ละลักษณะ
- tangelo** ส้มเขียวหวาน, ส้มจีน (ไม้ผลในสกุล *Citrus reticulata*, Blanco.; ดู *tanger-*ine)
- tangential cut** ที่เลื่อยตัดรัศมี*, ที่เลื่อยแบบหลังหมู*
- tangential section** ด้านสัมผัส*
- tangential wall** ผนังเซลล์ด้านสัมผัส* (A. radial wall)
- tangent offset method (fire)** วิธียิงสัมผัส (ไฟ)
- tangerine** ส้มเขียวหวาน, ส้มจีน (ไม้ผลในสกุล *Citrus reticulata*, Blanco.)
- tank, charging** ถังใส่สารเคมี
- tank, relay (fire)** ถังถ่ายน้ำ
- tankage** เลือดผง, เลือดปน, วัสดุเศษเหลือต่างๆ จากโรงฆ่าสัตว์ซึ่งทำแห้งไว้ใช้เป็นปุ๋ยหรืออาหารสัตว์
- tankage, animal** เศษซากสัตว์
- tanker** รถที่บรรทุกถังขนาดใหญ่บรรจุและขนส่งของเหลว เช่น นม น้ำ หรือน้ำมัน เป็นต้น
- tannin** น้ำฝาด, สารที่มีรสขม ฝาด (astringent) ใช้สำหรับฟอกหนังได้
- tanning** การฟอกหนัง
- tap** กรีด*, เจาะ*
- tape** แถบกา*
- tape, diameter** สายวัดเส้นผ่านศูนย์กลาง*
- tape, quarter girth** สายวัด 1/4 ขนาดวัดรอบ*
- tape over bark : t.o.b.** วัดเหนือเปลือก
- taper** ความเรียว*
- taper (-ground) saw** เลื่อยขอบลาดสองหน้า*
- tapering** เรียว
- taper sawing** การเลื่อยตามความเรียว*
- taper set** เครื่องปรับไม้เลื่อยตามความเรียว*

tapir สมเสร็จ, ผสมเสร็จ (สัตว์ในสกุล *Tapirus indicus*)

tapping การกรีต*, การเจาะ*

tapping, two-storey การกรีต (ยาง) สองชั้น*, การเจาะ (ยาง) สองชั้น*

taproot รากแก้ว

tar น้ำมันดิน

tar, coal น้ำมันดินถ่านหิน*

tar, Stockholm น้ำมันดินไม้สน*

tar acids กรดน้ำมันดิน

tar bases ต่างน้ำมันดิน

taro (หัว) เผือก

tassel ช่อดอกตัวผู้ของพืชตระกูลหญ้า (เช่น ข้าวโพด อ้อย), แขนงช่อดอกตัวผู้

tattoo การสัก, การทำเครื่องหมายบนตัวสัตว์

Taungya ไร่เลื่อนตองยา, เทคนิคอย่างหนึ่งในการปลูกป่าโดยอาศัยชาวไร่

taxadjunct หน่วยอนุกรมวิธานผนวก

taxodioid pit หลุมผนังเซลล์แบบไม้สกุลแทกโซไดออยด์

taxon ชั้นอนุกรมวิธาน, ชั้นหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในทางอนุกรมวิธาน

taxonomic unit หน่วยอนุกรมวิธาน

taxonomy อนุกรมวิธาน (วิชาที่ว่าด้วยการตั้งชื่อและแบ่งแยกประเภททางชีววิทยา)

T-budding การติดตามแบบโล่หรือรูปตัว T (ดู shield budding)

tea ชา (พืชในสกุล *Thea sinensis*, L.)

teak สัก (ต้นไม้ในสกุล *Tactona grandis*, L.f.)

tea plant ชา (ดู tea)

teat หัวนม

tectonic process กระบวนการแปรโครงสร้าง

tetter เครื่องเกลี่ยพลิกหญ้า(ที่ตัดแล้ว)

telegraph plant ช้อยนางรำ (พืชในสกุล

Desmodium gyrans, DC.)

teller ไม้คองไ้อายุ 1 รอบหมุนเวียน

telluric moisture น้ำซบ, น้ำซำ

telophase ระยะหนึ่งในการแบ่งเซลล์แบบ mitosis ซึ่งไซโทพลาสซึมจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

tempeh อาหารพื้นเมืองของอินโดนีเซียทำจากถั่วเหลืองหมักกับเชื้อรา

temperament อารมณ์, นิสัย, ลักษณะของสัตว์ที่แสดงออกมา

temperate เขตอบอุ่น

temperature, ignition จุดติดไฟ*

temperature gradient ลาดอุณหภูมิ

tempering 1. การปรับอุณหภูมิและ/หรือความชื้นของผลผลิตให้สม่ำเสมอหรือมีค่าตามต้องการ 2. กระบวนการทำให้ธัญพืชมีอุณหภูมิและ/หรือความชื้นตามที่ต้องการ

template, slotted อุปกรณ์ในการแปลภาพถ่ายทางอากาศ

temple tree ลั่นทม (ต้นไม้ในสกุล *Plumeria acuminata*, Ait.)

temporary wilting การเหี่ยวชั่วคราว

tenderization การทำให้อ่อนนุ่ม

tenderize ทำให้อ่อนนุ่ม

tenderloin เนื้อสันใน

tending การบำรุงรักษา

tendrils หนวด, มือ, ส่วนที่ทำหน้าที่สำหรับยึดหรือเหนี่ยวลำต้นให้ติดกับค้างหรือสิ่งอื่นๆ

- tensile** ดึง, ที่ยึดออกได้
- tensile strength** แรงดึง*, ความทนแรงดึง
- tensile stress** ความเค้นจากแรงดึง*
- tensiometer** มาตรฐานความดึง
- tension** 1. ความเครียด, ความตึง*, การดึง*, แรงดึง 2. นวด* (ใบกล้วย)
- tension failure** การฉีกขาดจากแรงดึง*
- tension set** การอยู่ตัวจากแรงดึง*
- tension strain** ความเครียดจากแรงดึง*
- tension wood** ไม้ฝืนแรงดึง*
- tentacle** หนวดจับ
- tepal** กลีบรวม, ส่วนของดอกไม้ที่ไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นกลีบดอกหรือกลีบรอง, ส่วนประกอบอันหนึ่งของ perianth
- teredo** เพรียงหอย* (*S. shipworm*)
- terete** ส่วนของพืชที่มีลักษณะเรียว เมื่อตัดดูตามขวางจะเห็นหน้าตัดเป็นรูปกลม
- terminal** ยอด, ปลาย, ปลายสุด
- terminal bud** ตายอด
- terminal inflorescence** ช่อดอกซึ่งออกที่ปลายยอด
- termite** ปลวก* (*S. white ant*)
- termite, dampwood** ปลวกไม้ชื้น*
- termite, drywood** ปลวกไม้แห้ง*
- termite, subterranean** ปลวกใต้ดิน*
- termite runway** ทางเดินปลวก*
- termite shield** โลห่กันปลวก*
- ternate** มีส่วนเป็นสาม
- terra rossa** ดินแดง
- terrace** คันดิน, ชั้นดิน, ที่ราบขั้นกระได, ตะพัก, ลานตะพัก, ที่ลาดไหล่เขา [ดินที่สร้างขึ้นเป็นชั้นๆ ขวางความลาดชันของพื้นที่ หรือเกือบจะได้ระดับกับเส้นขอบเนิน (contour line) เพื่อลดความเร็วของกระแสน้ำที่ก่อให้เกิดการชะล้าง]
- terrace, to** ทำชั้นดิน
- terrain** พื้นดิน
- terrean** เกี่ยวข้องกับโลก
- terrestrial** พืชบก, พืชที่ดำรงชีพอยู่บนผิวดิน
- terrestrial animal** สัตว์บก
- terrestrial orchid** กล้วยไม้ดิน มีระบบรากเป็นฝอยละเอียดกว่ากล้วยไม้โดยทั่วไป
- tertiary root** รากตรี
- test cross** การทดสอบลักษณะของลูกผสมโดยเอาลูกผสมไปผสมกับพ่อหรือแม่ที่มีลักษณะด้อยเหมือนกัน (homozygous recessive, ดู cross test)
- testa** เปลือกหุ้มเมล็ด (*S. seed coat*)
- tetany** ภาวะชักโรดคางแข็ง
- tetrad** ประกอบด้วยจำนวน 4
- tetradynamous** เกสรตัวผู้ที่มี stamen 6 อัน 4 อันในยาวกว่า 2 อันนอก พบในพืชตระกูล *Cruciferae* sp.
- tetrahedral** มี 4 ด้าน
- tetramerous** มีเป็นจำนวน 4
- tetrandrous** มีเกสรตัวผู้ (stamen) 4
- tetraploid** มีจำนวนโครโมโซม 4 ชุด (4n) ในแต่ละนิวเคลียส
- tetrapod** สัตว์สี่เท้า
- tetrasomics** ดู aneuploids
- textural class** ประเภทของเนื้อดิน
- texture** 1. เนื้อ*, ลักษณะเนื้อไม้*, ลักษณะเนื้อสัมผัส 2. ผิวพรรณ (พืช) 3. รายละเอียดภาพ

A texture, close เนื้อละเอียด*

B texture, coarse เนื้อหยาบ*

C texture, even เนื้อเสมอกัน*

D texture, fine เนื้อละเอียด*

E texture, uneven เนื้อไม่เสมอกัน*

F thalamus ตู receptacle

G **Thallophyte** กลุ่มของพืชซึ่งโครงสร้างประกอบด้วย thallus กล่าวคือไม่มีราก ลำต้น และใบ

H **thallus** อวัยวะรูปแบบคล้ายใบไม้ พบในพืชบางชนิด เช่น เฟิร์น เกิดมาจากสปอร์ ไม่มีราก ลำต้น และใบจริง บนส่วนนี้จะเป็นที่เกิดของเพศผู้และเพศเมีย

I **thaw** ละลายอาหารแช่แข็งให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก่อนการแช่แข็ง

J **theca** ถุงเก็บเรณูในอับเรณู

K **theodolite** กล้องวัดมุม

L **thermal analysis** การวิเคราะห์เชิงความร้อน

M **thermal capacity** ความจุความร้อน

N **thermal process** กระบวนการผลิตกรดด้วยความร้อน

O **thermal property** สมบัติทางความร้อน

P **thermodynamics** อุณหพลศาสตร์

Q **thermophilic bacteria** แบคทีเรียชอบอุณหภูมิสูง

R **thermoplastic resin** เรซินชนิดอ่อนตัวเมื่อร้อน*

S **thermosetting resin** เรซินชนิดแข็งตัวเมื่อร้อน*

T **thermophyte** พืชฤดูเดียว

U **thermoplastic** พลาสติกชนิดหนึ่งซึ่งขึ้นรูปด้วยความร้อน

V **thermostat** เครื่องควบคุมอุณหภูมิ

W **thickener** สารที่ทำให้ข้น

X **thickening** การทำให้ข้นเหนียว

Y **thicket** กลุ่มต้นไม้วัยรุ่ม, ป่าไม้เล็กทึบ

Z **thick-knee** นกกระแตผี (นกในวงศ์ *Burhinidae*)

thief, water (fire) เครื่องปล่อยน้ำออกจากสายสูบ

thin ลอนแยก, ทำให้เบาบาง, ทำให้หนาแน่นน้อยลง

thinning การปลิด, ทำให้โปร่ง, การตัดขยายระยะ

thinning, crown การตัดขยายระยะเรือนยอด

thinning, line การตัดขยายระยะตามแนว

thinning, low การตัดขยายระยะต่ำ

thinning, mechanical การตัดขยายระยะแบบตัดต้นเว้นต้น

thinning, ordinary การตัดขยายระยะธรรมดา

thinning cycle รอบตัดขยายระยะ

thinning out การตัดกิ่งไม้ดอกโดยไม่ให้เหลือตอกิ่ง (stub)

thiourea (ทับศัพท์), อนุพันธ์ของยูเรีย มีสมบัติเป็นตัวยับยั้งกระบวนการไนตริฟิเคชันและกิจกรรมของเอนไซม์ urease สารละลายเจือจางของไรโอยูเรียช่วยกระตุ้นตาดอกของไม้ผลบางชนิด เช่น มะม่วง ให้เจริญออกมาเป็นช่อดอกได้เร็วขึ้น

thixotropic gel เจลเหลวเมื่อกวน เป็นสารซึ่งมีสภาพเป็นของเหลวเฉพาะเมื่อเวลาเขย่าหรือกวน ถ้าหยุดเขย่าก็จะมีสภาพเป็นเจลตามเดิม ใช้ในการผลิตปุ๋ยเหลวชนิดแขวนลอย

Thomas phosphate : Thomas slag

ผลพลอยได้จากกระบวนการถลุงเหล็กจากสินแร่ phosphatic iron หรือเหล็กถลุง (pig iron) โดยกระบวนการของโทมัส เคยใช้เป็นปุ๋ยฟอสเฟตในบางประเทศของทวีปยุโรป

thorax ส่วนอก

thorn apple ลำโพง (ต้นไม้ในสกุล *Datura metal*, L. และ *Datura stramonium*, L.)

thorny sensitive plant หนามเลื้อย, ไมยราพ ต้น (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Mimosa pigra*, L.)

three way cross ดู cross, three way

thresher เครื่องนวด, คนนวด

threshing การนวด

threshold, protective จุดป้องกัน* (สารอาบไม้)

throat 1. ช่องหรือรูที่เกิดจากกลีบดอกเชื่อมกันไม่ติด (พญ.) 2. ร่องโคนพินเลี้ยง* (*S. gullet*) (วน.) 3. ส่วนโค้งของแผ่นไถ (ต่อจากปลายไถมายังปีกไถ) 4. ส่วนที่แคบที่สุดของอุปกรณ์ที่เป็นท่อหรือปล่อง

throttle การควบคุมความเร็วของเครื่องจักร โดยปรับอัตราการไหลของน้ำมันเชื้อเพลิง

through and through (เลื้อย) ดะ*

through check รอยปริตลอด*

throughfall ปริมาณน้ำฝนที่รองรับได้ภายใต้เรือนยอดของต้นไม้

throughout ปริมาณงานหรือผลผลิตที่ได้ในระยะเวลาหนึ่ง

through shake รอยร้าวตลอด*

throwing การตัด*, การโค่น

thrush, ground นกเดินดง (นกในสกุล *Zoothera* sp. และ *Turdus* sp.)

thrust แรงผลัก

thumb pot 1. กระถางกล้วยไม้ขนาดจิ๋วเส้นผ่าศูนย์กลางปากกระถาง 1-1½ นิ้ว 2. ลูกกล้วยไม้ขนาดเล็กมาก เหมาะสำหรับปลูกในกระถางขนาด 1-1½ นิ้ว

thunder shake รอยร้าวจากพายุฝน

thyrses ช่อดอกแบบ panicle ที่เกิดรวมกันหลายช่อบนก้านอันเดียวกัน

thyrsus ดู thyrses

tick เห็บ

tidal flat ที่ราบลุ่มน้ำขึ้นถึง

tidal marsh ที่ลุ่มต่ำชายทะเล, ที่ลุ่มชื้นและน้ำขึ้นถึง

tidal smarch ดู tidal flat

tidal swamp ที่ลุ่มต่ำชายทะเล, ที่ลุ่มชื้นและน้ำขึ้นถึง

tie ไม้หมอนรถไฟ*

tie, pole ไม้หมอนข้างบน*

tie, switch ไม้หมอนประแจ*

tie, two-faced ไม้หมอนข้างบน*

tie points จุดโยงยึด

tier แนวชั้นกองไม้*, แนวไม้คั่น*

tiger เสือ (สัตว์ในสกุล *Panthera tigris*)

tiger's claw ทองกลาง (ต้นไม้ในสกุล *Erythrina arborescens*, ดู coral tree)

tight แน่น*, เรียบ*

tighten ทำให้แน่น

tight face หน้าเรียบ* (ไม้บาง)

tight knot ตา (ต้นไม้) แน่น*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

tight-lining การชักลากแบบสายดิ่งกลับตึง*

tight side หน้าเรียบ* (ไม่บัง)

tight veneer ไม้บางหน้าเรียบ*

tile cell เซลล์กระเบื้อง*

till ไถพรวน

tillable ซึ่งอาจจะทำการไถพรวนหรือบุกเบิก (เพื่อทำการเพาะปลูก) ได้

tillage การเขตกรรม, การไถพรวน, ผิวดินที่ได้เตรียมดินเพาะปลูกแล้ว

tillage, conventional การไถพรวนแบบธรรมดา, ระบบการเตรียมดินที่มีทั้งไถพรวนคราดดิน และปรับระดับก่อนปลูกพืช

tillage, conversation การไถพรวนแบบอนุรักษ์ (ได้แก่ 1. no-tillage ไม่ไถพรวน 2. ridge-tillage ช่วงเวลาหลังเก็บเกี่ยวพืชจนถึงก่อนปลูกพืชรุ่นต่อไปจะไม่รบกวนดินเลย 3. mulch-tillage มีการเตรียมดินก่อนปลูกพืชพอสมควรโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม)

tillage operation การเขตกรรม, การปฏิบัติ การไถพรวน

tiller 1. หน่อที่เกิดจากรากหรือตาข้างตอนล่างของลำต้น, กอ 2. แลบยึดใบเลี้ยง* (เลี้ยงกรอบ) (วน.) 3. เครื่องไถพรวน

tiller, power รถไถเดินตาม

tiller, rotary จอบหมุน

tillering แตกกอ

tillering stage ระยะแตกกอ

tilt ความเอียง

tilth 1. การไถพรวนดิน 2. ดินที่ไถพรวนแล้ว 3. ความยากง่ายในการไถพรวน 4. ความลึกของดินที่ไถพรวน 5. การเกาะตัวของก้อนดิน

timber ไม้แปรรูป*, ซุงขนาดจำกัด*, ไม้โครงสร้าง*, ไม้ยืนต้น*

timber, bled ไม้วางยางน้ำมัน*

timber, box ไม้ทำลัง*

timber, carcassing ไม้โครง*

timber, cleft ไม้ผ่า*

timber, construction ไม้โครงสร้าง*

timber, converted ไม้แปรรูป*

timber, dressed ไม้ไสแล้ว*

timber, factory ไม้เพื่อประดิษฐ์กรรม*

timber, flat-sawn ไม้เลื่อยตัดรัศมี*, ไม้เลื่อยแบบหลังหมู*

timber, framing ไม้โครง*

timber, green ไม้สด*

timber, half ไม้เหลื่อมผ่าครึ่ง*

timber, half wrought ไม้ไสหยาบ*

timber, hewn ไม้ฉาก*

timber, milled ไม้ไสสำเร็จรูป*

timber, mining ไม้อุโมงค์เหมือง*

timber, moulded ไม้ตามแบบ*

timber, primary ไม้ปฐมภูมิ, ไม้ชนิดดี*, ไม้ทนทาน*

timber, quatered ไม้ท่อนผ่าสี่*

timber, quater-sawn ไม้เลื่อยตามรัศมี*

timber, rough ไม้ทั้งเปลือก*, ไม้ไม่ได้ไส*

timber, round ซุง, ไม้ซุง*. เสา, ไม้เสากลม*

timber, saw ซุงไม้เลื่อย*

timber, sawn ไม้แปรรูป*

timber, secondary ไม้ทุติยภูมิ, ไม้ชนิดรอง*, ไม้ไม่ทนทาน*

timber, square-edged ไม้เหลื่อมฉากเต็ม*

timber, square-sawn ไม้เลื่อยฉาก*

timber, standing ไม้ยืนต้น*

timber, structural ไม้โครงสร้าง*

timber, surfaced ไม้ไสแล้ว*

timber, veneer ไม้ทำไม้บาง*

timber carrier รถยกไม้แบบคร่อม*

timber concession เอกสารอนุญาตทำไม้*

timber connector อุปกรณ์ยึดต่อไม้*

timber driving การลัดไม้เป็นกลุ่ม*

timber elevator เครื่องยกไม้*

timber height ความสูงทำซุงได้*

timber marking การหมายไม้*, การตีตรา
ประจำต้น*

timber mill โรงเลื่อยไม้ใหญ่*, เครื่องเลื่อย
ไม้*

timber piling การกองไม้*

timber tally บัญชีจำแนกไม้แปรรูป*

timber wheels ล้อลากไม้*

timber worm ตัวงไม้*

timber yard ลานกองไม้*

time, open assembly ช่วงเวลาประกอบ

timeliness เวลาที่เหมาะสม

timing การตั้งเวลาการทำงาน

tine ฟันหรือซี่ของคราด, ซ่อม

tine cultivator พรวนซี่

tin mined land พื้นที่ดินเหมืองแร่ร้าง

tip ความเฉแนวตั้ง, เอียง

tip-layering การทับกิ่งแบบปลายทิม (ทำได้
โดยการโน้มปลายกิ่งลงไปบนดิน แล้วใช้
ดินกลบปลายให้มิด)

tipped saw เลื่อยฟันเลื่อยมปลาย*

tire-tube process กรรมวิธีใช้ยางใน*

tissue เนื้อเยื่อ, กลุ่มของเซลล์ที่มีลักษณะ

คล้ายกันและทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง

tissue, conjunctive เนื้อเยื่อประสาน*

tissue, primary เนื้อเยื่อปฐมภูมิ*

tissue, soft เนื้อเยื่ออ่อน* (*S. storage tissue*)

tissue, storage เนื้อเยื่อสะสม* (*S. soft tis-
sue*)

tissue, vascular เนื้อเยื่อลำเลียง*

tissue analysis การวิเคราะห์เนื้อเยื่อพืช
(เพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน)

TMV : tobacco mosaic virus โรคไวรัสของ
ยาสูบ

toadstool เห็ดพิษ

toast บิง, ย่าง, ขนมปังปิ้ง

toaster เครื่องปิ้งขนมปัง

tobacco ยาสูบ (พืชในสกุล *Nicotiana
tabacum*, L.)

toggle chain โซ่ตาขอ*

tolerable ต้านทาน, พอทนได้

tolerance 1. ความทน 2. ขนาดยอมให้*

tolerance, salt ความสามารถทนเกลือ

tolerant limits เกณฑ์คลาดเคลื่อนที่ยอมรับ
ได้

tomato มะเขือเทศ (พืชในสกุล *Lycopersicon
esculentum*, Mill.)

tomato, cherry มะเขือเทศลูกเล็ก (พืชในสกุล
Lycopersicon esculentum, var.
cerasiforme)

tomentosa มีขนอ่อนนุ่มปกคลุม

tomentulose มีขนอ่อนนุ่มปกคลุมเพียง เบาบาง

ton, cubic ตันลูกบาศก์*

ton, shipping ตันขนส่ง*

tone ความเข้ม

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

tongs, logging คีมจับซุง*

tongue 1. เดือยดำขวาน* 2. ทูบ* 3. ลิ้น*

tongue, groved and beaded ลิ้นร่องไหล่มน*

tongue, groved and V-jointed ลิ้นร่องไหล่ลาด*

tongue and groved ลิ้นร่อง*

tongue and groved joint รอยต่อเข้าลิ้น*

tongue-grafting ดู whip-grafting

tonoplast เยื่อไซโทพลาสต์ที่เกิดล้อมรอบช่องว่างเล็กๆ ในเซลล์ (vacuole)

tool, machine เครื่องมือสำหรับขั้นรูปวัสดุ

tool bar คานสำหรับติดเครื่องมือหรืออุปกรณ์พ่วงที่ทำयरดแทรกเตอร์

tool box กล่องเก็บเครื่องมือ

tool kit กล่องเก็บเครื่องมือขนาดเล็กพกพาได้

tool shop โรงเก็บเครื่องมือ, โรงซ่อมอุปกรณ์ต่างๆ

toona tree ยมหอม (ดู Indian mahogany)

tooth angle มุมคมฟันเลื่อย*

tooth pitch ช่วงฟันเลื่อย*

top หน้บนคมลวด*, ปรับระดับพื้นเลื่อย* (S. stone)

top, to ตัดยอด*

top and bottom saw เลื่อยวงเดือนคู่ตั้ง*

top and lop กิ่งไม้ปลายไม้* (S. lop and top)

top cross การผสมพืชที่จะคัดเลือกรับตัวทดสอบตัวใดตัวหนึ่ง (ดู cross, top)

top diameter เส้นผ่าศูนย์กลางปลาย* (ท่อนหรือลำต้น)

topdressing การใส่ปุ๋ยแต่งหน้า, การใส่ปุ๋ยโดยการหว่านไปทั่วทั้งแปลง (คล้ายคลึงกับ side dressing)

top girth ขนาดวัดรอบปลาย*

top log ซุงท่อนปลาย*

topographic map แผนที่ลักษณะภูมิประเทศ

topography 1. ภูมิลักษณะ*, ภูมิประเทศ, ลักษณะภูมิประเทศ ความสูงต่ำของผิวดิน
2. ลักษณะผิวแผ่นดินซึ่งมองจากด้านข้าง

toposequence ลำดับภูมิประเทศ

topping 1. การตัดยอด 2. เครื่องตกแต่งอาหารให้หน้ารับประทาน

topping axe ขวานเล็ก*

top root รากแก้ว (ดู tap root)

top rot การผุส่วนยอด*

topsoil ดินบน, ดินชั้นบน, หน้าดินบน (S. surface soil)

top wood ไม้เล็ก*

top-working การเปลี่ยนยอด

torch (fire) เครื่องฉีด (ไฟ)

torch ginger กาทลา, ดาทลา (พืชในสกุล *Amomum magnificum* และ *Phaenocarpa magnifica*)

torch wood tree ฝ้ายคำ, สุพรรณนิการ์ (ดู yellow silk cotton tree)

torn grain เลี้ยนลิก*

torque แรงบิด*

torsion การบิด*

torulose บิดหรือขอดเป็นปม

torus 1. ปมเยื่อ* (หลุมผนังเซลล์) 2. ฐานดอก (พล.) (ดู receptacle)

total acidity สภาพกรดรวม

total height ความสูงสุดยอด*

total inhibition point (of preservative) จุดยับยั้งของสารอบไม้*

total potential (of soil water) ศักย์รวม (ของน้ำในดิน)

total pressure (of soil water) ความดันรวม (ของน้ำในดิน)

tote road ทางส่งสัมภาระ*

touchwood ไม้ผุยุ่ย*

toughness value ค่าความเหนียว*

tow ลากดึง

tower man (fire) ยามหอรอระวังไฟ

towing wheel ล้อลาก(ไม่มีกำลังขับเคลื่อนเอง เช่น ล้อเกวียน)

toxic limit จุดเป็นพิษ* (ของสารอบาไม้) (*S. killing point, killing point of preservative*)

toxic sill จุดเป็นพิษ* (ของสารอบาไม้)

toxic threshold จุดเป็นพิษ* (ของสารอบาไม้)

toxic value จุดเป็นพิษ* (ของสารอบาไม้)

toxicity ความเป็นพิษ*

toxicology พิษวิทยา

toxin ชีวพิษ, สารพิษที่ได้จากสัตว์หรือพืช

trabecula(r) ผังกั้นตามขวาง (ในเซลล์ไม้)

trace 1. เชือก, แถบวัสดุ 2. ที่ผูกกับม้าใช้ ลากเกวียน 3. ร่องรอย 4. ลอกลาย

trace element จุลธาตุ, ธาตุอาหารเสริม, ธาตุอาหารที่พืชใช้น้อย (ดู minor element)

trachea ท่อลำเลียงน้ำ (พว.)

tracheary elements เซลล์ลำเลียง

tracheid เซลล์ท่อน้ำ (xylem) ซึ่งมีลักษณะเรียวยาว มีรูทะลุ (pit) มีหน้าที่ลำเลียงน้ำและลำเลียงน้ำและแร่ธาตุ

tracheophytes พืชที่มีท่อน้ำท่ออาหาร

track 1. ดินตะขាប់* 2. รางคู่

track cable สายเคเบิลหลัก*

track line สายหลักลอยฟ้า*

traction แรงขับเคลื่อน, แรงดูดลาก

tractor-grader รถเกี่ยย* (*S. grader*)

tractor logging การทำไม้ด้วยรถแทรกเตอร์*

trail 1. ขบวนซุง* 2. ลากขบวนซุง* 3. เลื่อย, ทอดเถา 4. โลจาน(จานไถติดตั้งขนานกับเส้นทางการเคลื่อนที่) 5. ทางที่เกิดจากการเดินผ่านซ้ำไปมาของคนหรือสัตว์

trail builder รถทำทาง*, รถบูลโดเซอร์* (*S. bulldozer*)

trailer พืชที่ทอดเถาเลื้อยไปตามผิวดิน

trailing การลากขบวนซุง*

trailing implement อุปกรณ์พ่วงซึ่งพ่วงไว้ที่จุดพ่วงเดียวและมีล้อช่วยแบ่งรับน้ำหนักจากตัวจุดลาก

training การตัด(ต้นไม้), การจัด, การแต่ง, การฝึกหัด (การตัดเอาส่วนของพืชออกในขณะที่พืชยังเล็กหรือมีอายุน้อย ในไม้ยืนต้นมักทำในระหว่าง 3 ปีแรก เพื่อให้ได้โครงสร้างหรือทรงต้นที่ต้องการ)

training system ระบบการแต่งกิ่ง [ที่สำคัญมี 3 แบบ คือ ทรงปิรามิด (leader or pyramid type) ทรงแจกัน (vase-shaped type) และทรงปิรามิดแปลง (modified-leader type)]

tramping ย่ำให้แน่นโดยใช้แรงคนหรือสัตว์ (บางทีอาจใช้รถแทรกเตอร์ เช่น ในกรณีของ trench silo)

tramway, log ทางรกรางขนซุง*

transformation การแปรสภาพ

transgressive segregation ดู segregation, transgressive

A transitional zone บริเวณเขตเปลี่ยน

B transition hand หวีตีนเต่า, หวีลูด

C translocation 1. การเคลื่อนย้ายอาหารหรือ
D สารภายในต้นไม้ 2. การเคลื่อนย้าย
E โครโมโซม 3. โครโมโซมที่ผิดปกติซึ่ง
F เกิดจากการสับเปลี่ยนส่วนของโครโมโซม
G ระหว่างโครโมโซมที่ไม่ได้เป็นคู่กัน
H (homologous)

I transmission การถ่ายทอด, การย้ายจากที่
J หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง

K transmutation การแปรพันธุ์ (ชีว.)

L transom(e) 1. คานยึดหัวเสา* 2. ไม้วงกบบน*
M (ประตู) 3. ลูกขวางกลาง* (*S. capsill*)

N transpiration การคายน้ำ (จากใบพืช)

O transpiration ratio ความต้องการน้ำของพืช

P transpiration stream ทางไหลของน้ำที่เกิด
Q จากการคายน้ำของใบ อาจอยู่นอกต้นไม้
R (ในดิน) หรือในต้นไม้ก็ได้

S transmit ถ่ายทอด

T transplant กล้าไม้ย้ายปลูก

U transplant, to ย้ายปลูก

V transplanter เครื่องย้ายปลูกต้นกล้า

W transplanting การย้ายปลูก

X transported material วัตถุเคลื่อนย้าย, วัสดุ
Y นำพา

Z transverse ตามขวาง, ตั้งได้ฉากกับแกนด้านยาว

transverse heating การให้ความร้อนตั้งฉาก
แนวภา*

transverse section หน้าตัด*, ด้านหน้าตัด*
(*S. cross section*)

transverse shake รอยร้าวตามขวาง*

transverse wall ผนังเซลล์ขวาง*

trap, stone barrier ลาดหิน (เครื่องมือดัก
สัตว์น้ำที่ใช้หินทุกขนาดมาเรียงลำดับกัน
เป็นปึกแบบโพงพางจำนวน 2 ปึก หัน
หน้ารับน้ำลง เมื่อน้ำลงชาวประมงจะนำ
ลูกซึ่งทำแบบสวิงดักปลามารอที่กัน ใช้ดัก
กุ้งที่อยู่ตามลาดหินลงมา)

trap, stone block ทินวง, ละมูหิน (เครื่องมือ
ดักสัตว์น้ำที่ใช้หินก้อนขนาดใหญ่นำมา
วางซ้อนกันเป็นรูปครึ่งวงกลมหันหน้า
เข้าหาฝั่ง รัศมี 30-50 เมตร ตอนกันสูง
60-90 ซม. ใช้ดักสัตว์น้ำเมื่อเวลาน้ำงวด)

trash ขยะ, เศษหญ้า

traumatic duct ท่อเกิดจากแผล*

traumatic heartwood แก่นเทียมเกิดจากแผล*

traumatic intercellular canal ท่อระหว่าง
เซลล์เกิดจากแผล*

traumatic ring วงแผลเป็น*

traveller's tree กล้วยลังกา, กล้วยพัด (พืช
ในสกุล *Ravenala madagascariensis*,
J.F.Gmel.)

travois road ทางทอดไกล*

travoy เลื่อนไม้ข้าม*

trawler เรือจับปลาด้วยอวนลาก, คนลากอวน

trawl line เบ็ดราว

trawl net อวนลากโดยเรือยนต์

treated, thermal neutron เมล็ดพืชที่อาบ
กัมมันตภาพรังสีเพื่อให้เกิดการกลายพันธุ์

treatment สิ่งทดลอง, การรักษาโรค

tree ไม้*, ต้นไม้*, ต้นไม้รุ่นใหญ่, ไม้ยืนต้น, ไม้
ที่มีลำต้นใหญ่ลำเดียว

tree, broadleaved ต้นไม้ใบกว้าง*

tree, co-dominant ต้นไม้เรือนยอดตรง, ต้นไม้
ร่วมความเด่น

tree, dead and dying ต้นไม้ตาย
 tree, dead or moribund ดู tree, dead and dying
 tree, diseased ต้นไม้เป็นโรค
 tree, dominant ต้นไม้ชั้นเด่น
 tree, dominated ต้นไม้ถูกข่ม
 tree, elite ต้นไม้ชั้นเยี่ยม
 tree, mother แม่ไม้
 tree, nurse ต้นไม้พี่เลี้ยง
 tree, pumped ต้นไม้แก่นฝุ้*
 tree, reserved ต้นไม้สงวน, ไม้หวงห้าม
 tree, royal ไม้หวงห้ามประเภท ก.
 tree, sapwood ต้นไม้แก่นสีจาง*, ต้นไม้กานไม้ตาย*
 tree, seed แม่ไม้, ไม้เชื้อ
 tree, suppressed ต้นไม้ถูกข่มบังคับ
 tree, tail เสาระยางท้าย* (*S. tail spar*)
 tree, trap ต้นไม้ดักแมลง
 tree, virgin ต้นไม้ยังไม่เจาะยาง* (*S. round*)
 tree, weed ต้นไม้น้อยค่า
 tree, wolf ต้นไม้กะกะ
 tree cal(l)iper แคลิเปอร์วัดไม้*
 tree-creeper, brown-throated นกเปลือกไม้ (นกในสกุล *Certhia familiaris*)
 tree injection การให้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคแก่ต้นไม้ โดยการใช้หลอดฉีดเข้าไปในต้น
 tree marking การหมายไม้*, การตีตราประจำต้น* (*S. timber marking*)
 tree nail : trenail ลูกสลัก* (*S. trunnel*)
 tree nutrition อาหารพืชป่าไม้
 tree of paradise ปาริชาติ (ต้นไม้สกุล *Erythrina indica*, L.)

treepie นกกะลิงเขียด (นกในสกุล *Dendrocitta* sp.)
 treepie, racket-tailed นกกาแวน (นกในสกุล *Crypsirina tenia*)
 tree shoe เครื่องรังสายนะยาง* (*S. shoe*)
 tree veldt พุ่มหญ้า
 trellis ค้าง, ทำค้าง(ให้พืช)
 trench, gutter (fire) คูกันไฟ
 trencher เครื่องขุดร่องลึก
 trench-layering การทับกิ่งแบบคู (ทำโดยโน้มกิ่งลงติดดิน เอาดินกลบทุกข้อ บาด้านใต้ของกิ่งตรงบริเวณข้อเพื่อให้เกิดรากง่ายขึ้น)
 trestle โครงฐาน*
 trestle, framed โครงฐานไม้เหลี่ยม*
 trestle, pile โครงฐานไม้กลม*
 tri- สาม หรือสามเท่า
 triad เป็นจำนวนสาม
 trial, field การทดลองภาคสนาม
 trial, yield แปลงเปรียบเทียบผลผลิต
 triangular system ดู hexagonal system
 tributary แคว, ลำน้ำสาขา
 trichina พยาธิในเนื้อหมู
 trichinosis โรคที่เกิดจากพยาธิในเนื้อหมู
 trichome ขนแข็ง, ส่วนของพืชที่ยื่นออกจากเซลล์ผิวอาจมีลักษณะเป็นเกล็ดหรือรูปอื่น
 trickle ไหลออกเป็นหยด
 tricolpate มี 3 ร่อง
 tricuspid สามแฉก
 tridax ดินตุ๊กแก (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Tridax procumbens*, L.)
 trifoliate มี 3 ใบ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

trifoliolate มีใบเป็นแฉก 3 แฉก หรือมีใบย่อย 3 ใบ

trigonal มี 3 เหลี่ยม

trim 1. เศษปลายไม้* (*S. ends, offcut*)
2. ตัดปลาย* (*S. clip, end butt*)
3. ตกแต่ง, ตัดแต่ง* (ไม้บาง) 4. ลิดกิ่ง* (*S. lop, sned*)

trim, allowance for ความยาวเพื่อ*

trimmer อุปกรณ์แต่งต้นไม้

trimming การแต่งพุ่ม, การรอนกิ่ง

trimming, open-center การแต่งกิ่งแบบทรงแจกัน โดยการบังคับให้กิ่งออกบริเวณจุดใกล้เดียวกัน

trimorphic มี 3 รูป

trioecious พืชที่มีดอกตัวผู้ ดอกตัวเมีย และดอกสมบูรณ์เพศ อยู่แยกต้นกัน

triple shooting การใส่ปุ๋ยสามชนิดได้ผลดี (ใช้กับปุ๋ยที่มีสมบัติเข้ากันไม่ได้ โดยปล่อยปุ๋ยผ่านท่อสามท่อแยกจากกัน)

triploid มีโครโมโซม 3 ชุด (3n)

trip line สายดิ่งกลับ*

tripod, loading ปั่นจั่นสามขา*

triquetrous มีเหลี่ยมตามด้านยาว 3 อัน

trisomic พืชที่มีโครโมโซมชนิดเดียวกัน 3 ตัว ($2n + 1$) ถ้าเพิ่ม 2 คือเป็น $2n + 2$ เรียกว่า tetrasomic (ดู aneuploids)

triternate สามเท่าของ 3

triuret (ทับศัพท์), ปุ๋ยไนโตรเจนละลายช้าชนิดหนึ่ง

trochomoniasis โรคชนิดหนึ่งทำให้ปีกมดลูกอักเสบ ซ่องคลอดมีหนอง และทำให้สัตว์แท้งได้

trogon นกขุนช้างขุนแผน (นกในสกุล *Harpactes* sp.)

troll เบ็ดลาก (เครื่องมือจับสัตว์น้ำชนิดหนึ่ง)

trolley รถเข็น, รถราง, เลื่อน

tropic ageratum หล้าสาบแรัง (ดู blue top)

tropical evergreen forest ป่าดิบชื้น

tropical farming เกษตรกรรมเขตร้อน

tropical monsoon climate ภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน

tropical rain forest ป่าดิบชื้น, ป่าชื้นเขตร้อน

tropical rain forest climate ภูมิอากาศแบบป่าฝนเขตร้อน

tropical savanna climate : tropical savannah climate ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน, ภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู

tropics เขตร้อน

tropism การงอโค้งของพืชเนื่องจากได้รับแสงกระตุ้นจากภายนอก

trophophyte พืชทนชื้นทนแล้ง

trough ราง, ถาด

truck รถบรรทุก, รถกระบะ

truck, fork รถยกแบบง่าม*

truck, straddle รถยกแบบคร่อม* (*S. straddle-carrier*)

truck farming การทำไร่ฝักขนส่ง

truck logger คนงานทำไม้ด้วยรถ*

truck logging การขนส่งด้วยรถบรรทุก*

truck gardening ดู truck farming

true aloe ว่านหางจระเข้ (ดู medicine plant)

true berry ผลซึ่งเนื้อผลประกอบด้วยเซลล์จากรังไข่แท้ๆ เช่น มะเฟือง มะเขือเทศ

true mean มัชฌิมประชากร* (*S. population mean*)

true measure การวัดปริมาตรจริง*

true volume ปริมาตรจริง* (*S. solid volume*)

true wood แก่น*

truffle เห็ด (พืชในสกุล *Eleocharis toberosa*, Schult., ดู water chestnut)

truffle, Chinese เห็ดจีน [พืชในสกุล *Eleocharis dulcis* (Burm.f.) Henshel] (ดู water chestnut)

trumpet honey แสงอรุณ (พืชในสกุล *Campsis chinensis*, Voss. และ *Casuarina equisetifolia*, L.)

trumpet vine ดู trumpet honey

truncate ป้าน, ส่วนปลายหรือฐานที่มีลักษณะตัด, ตัดตรง

truncated profile (soil) (ดิน) ที่ผิวชั้นบนถูกกัดกร่อน

truncation การกัดกร่อน

truncheon เหว้า

trunk ลำต้น* (ของไม้ยืนต้น)

trunk rot การผุที่ลำต้น*

trunnel ลูกสลัก*

truss โครงค้ำยัน*

tube, planting กระบอปลูก

tuber หัว (แบบมันฝรั่ง) [ลำต้นที่มีลักษณะอวบสั้น มีกลุ่มตา (eye) อยู่รอบๆ]

tubercle ปุ่ม, หัวขนาดเล็กหรือส่วนที่มีลักษณะกลมๆ ยื่นออกไป

tubercular 1. เป็นปุ่ม 2. เป็นโพรงกลม (ปม.)

tuberosa ช่อนกลิ้ง (ไม้ดอกในสกุล *Polianthes tuberosa*, L.)

tuberous เป็นหัว, มีหัว

tube-well 1. บ่อน้ำใต้ดิน (เจาะท่อลึกลงไปจนถึงชั้นน้ำใต้ดินแล้วสูบน้ำขึ้นมา)

2. บ่อน้ำพุ

tubular เป็นหลอด*

tuff (ทับศัพท์), หินที่ได้จากการตกทับถมของเถ้าภูเขาไฟ

tug 1. เรือโยง* 2. รถสาลี่*

tule ฐปฤยี่ (ดู narrowleaf cattail)

tumid บวมหรือพอง

tumour เนื้องอก

tundra ที่ราบใหญ่ในเขตอากาศหนาวทางแถบเหนือสุดของยุโรป อเมริกาเหนือ และเอเชีย

tung oil น้ำมันทัง*, น้ำมันมะยาว*

tunic เยื่อบางเกาะกันหลวมๆ บริเวณผิวนอกแต่ไม่ใช่เซลล์ผิว (epidermis) พบใน corn หรือ bulb

tunica ชั้นเซลล์รอบๆ apical meristem แบ่งตัวทางด้านตั้งได้ฉากกับผิว เกิดล้อมรอบ corpus

tunicate มี tunic, มีชั้นหรือเปลือกเรียงซ้อนเข้าสู่เส้นผ่าศูนย์กลาง

tunnel รูแฉลง

tunnel kiln เตาอบแบบต่อเนื่อง*

tunnel ventilation ระบายลม

tup ตุ่มกระแทก*

turbinate รูปกรวยหัวกลับ

turbine กังหัน, เครื่องกลไกที่หมุนแล้วทำให้เปลี่ยนสภาพเคลื่อนที่ของๆไหล

turbine pump เครื่องสูบน้ำชนิดแรงเหวี่ยง มีใบพัดหลายชุด ช่วยดันน้ำให้มีความดันสูงได้

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

turbocharger เครื่องอัดอากาศ (ใบพัดอัดอากาศให้เข้าสู่เครื่องยนต์เพิ่มขึ้น ทำให้สันดาปเชื้อเพลิงได้ดีขึ้น)

turf สนามหญ้า, หญ้าที่ชะเป็นแผ่นๆ, ปูด้วยหญ้า, ปกคลุมด้วยหญ้า

turgid เต่งตัว

turgidity, relative ความเปล่งปลั่งสัมพัทธ์

turgor เต่ง, ความเต่ง

turgor pressure แรงดันภายในเซลล์ เกิดจากการดูดซึมน้ำของช่องว่างเล็กๆ ในเซลล์ (vacuole) และการกลืนน้ำ (imbibition) ของโปรโตพลาสซึม

turion หน่ออ่อนที่เพิงโผล่พื้นดิน (*S. offset, offshoot, sucker*)

turmeric ขมิ้น (พืชในสกุล *Curcuma zedoeria*, Rosc.)

turn เที้ยว* (ไป-กลับ, รอบรรทุก)

turn-around ลานกลับรถ*

turn-out ที่พักรถริมทาง*, ที่หลีกรถ* (*S. lay-by*)

turning-radius รัศมีวงเลี้ยว* (รถ) (*S. wheel lock*)

turnip หัวผักกาด (พืชในสกุล *Brassica rapa*, L.)

turpentine น้ำมันสน*

turpentine, gum น้ำมันสนจากยาง*

turpentine, wood น้ำมันสนจากไม้*

turpentine borer ตัวงสน*

turpentinig การเจาะยางสน*

tush ชักลากตามพื้นดิน*

tusk งา (ช้าง)

tusker (ช้าง) ตัวที่มีงา, (หมูป่า) ตัวที่มีเขี้ยวโง้ง

tusky มีงา

twig กิ่ง, แขนงขนาดเล็กของพืช

twin band-mill โรงเลื่อยหรือเครื่องเลื่อยสายพานแฝด*

twine เลื่อยพัน

twiner เถวัลย์, ไม้เลื้อย, ไม้เถาเวียน, พืชเถาซึ่งขึ้นพันต้นไม้หรือหลัก

twinning การเกิดลูกแฝด, กรรมวิธีที่ทำให้เกิดลูกแฝด

twist บิด

twisted fibre เส้นยบิด*

twisted grain เส้นยบิด*

twister ไม้ขันชะเนาะ*

twitch ชักลากตามพื้นดิน*

two-faced tie ไม้หมอนข้างมน* (*S. pole tie*)

two-feet method (fire) การปราบไฟโดยทำแนวกันไฟห่าง 2 ฟุต

two-hack girdle สับกานรอยคู่*

two-men saw เลื่อยมือคู่*

two-pinnate ดู decomound

two-ply (ไม้อัด) สองชั้น*

two-sled เลื่อนฟ่วงคู่* (*S. double sled*)

two-storeyed high forest system ระบบป่าสูงสองพื้นชั้น

two-storey tapping การกรีดหรือการเจาะสองชั้น*

Tyler screen series ชุดตะแกรงมาตรฐานของไทเลอร์ (ตะแกรงมาตรฐานที่ใช้ในการคัดขนาดอนุภาคดินหรือปุ๋ยมีอยู่ 2 ระบบ คือ ระบบ U.S. standard หรือ ASTM และ ระบบ Tyler)

tylosis การเจริญของเซลล์อันหนึ่งเข้าไปในช่องว่างของเซลล์อีกอันหนึ่ง

type ชนิดหรือพวก

type-specimen ตัวอย่างชนิดมาตรฐาน, ตัวอย่างแห้งของพืชที่ทราบชื่อแล้ว ใช้เปรียบเทียบกับลักษณะของพืชที่เรายังไม่ทราบชื่อ

typical flower ดอกไม้ที่ถือเป็นแบบอย่าง, ดอกไม้ที่ประกอบด้วยก้านดอก ฐานดอก กลีบรอง กลีบดอก เกสรตัวผู้ และเกสรตัวเมีย

tyre-tube process กรรมวิธีใช้ยางใน*

U

u.b. (underbark) ต.ป. (ใต้เปลือก*)

udder เต้านม

udometer มาตรน้ำฝน

ulcer แผลอักเสบภายใน, แผลหลุม

ultimate strength แรงประลัย*

ultimate stress ความเค้นประลัย*

ultra basic rock หินที่เป็นต่างมาก

ultrasonic คลื่นเสียงที่มีความถี่สูงกว่าที่ประสาทหูของคนจะได้ยิน

umbel ช่อดอกประเภท indeterminate ก้านดอกในช่อดอกเจริญออกจากจุด หรือบริเวณ เดียวกัน ทำให้ดูคล้ายร่ม เช่น ผักชี

umbellate เป็นช่อดอกคล้ายร่ม (umbel)

umbelliform คล้ายช่อดอกแบบ umbel

umbilicate บุ่มหรือเว้าลงตรงส่วนกลาง

umbo ส่วนที่ยื่นออกมาจากผิวมีลักษณะคล้ายกลั้ว

umbrella sedge กก (ดู common sedge)

umbrella tree หูกวาง (ดู Singapore almond)

unarmed ไม่มีหนาม

unavailable nutrient ธาตุอาหารซึ่งอยู่ในรูปที่พืชใช้ประโยชน์ไม่ได้

unavailable water น้ำที่พืชเอาไปใช้ไม่ได้ เพราะถูกดูดติดอยู่กับอนุภาคดิน

unbranched ray ชี้อ่อนที่ไม่เป็นแฉก (ปม.)

uncinate มีขอโค้งตรงปลาย

undercut 1. บากล่าง, รอยบากล่าง*, รอยบากหน้า* (*S. box, dip, gullet, kerf, mouth, notch, sink*) 2. การตัดน้อยกว่ากำหนด* 3. การตัดรากในแปลง

undergrowth พืชชั้นล่าง

underground runoff น้ำไหลบ่าใต้ดิน

underplant, to ปลูกใต้ร่มไม้

underrun ส่วนขาด*

understock ดู rootstock

understorey ไม้พืชชั้นล่าง

underwood ไม้ชั้นล่าง

undifferentiated (soil) group หน่วย(ดิน) ไม่สัมพันธ์, หน่วย(ดิน)คล้ายเสมอ

undisturbed soil ดินสภาพธรรมชาติ

undisturbed soil sample ตัวอย่างดินสภาพธรรมชาติ

undressed ไม่ได้ใส่* (*S. unwrought*)

undulate เป็นคลื่น*

undulating (สภาพพื้นที่) ลูกคลื่นลอนลาด

unedged (u/e) ไม่เลี้ยวข้าง*

uneven-aged ต่างรุ่น

uneven grain เนื้อไม่เสมอกัน*

A uneven texture เนื้อไม่เสมอกัน*

B unexacting ทนไม่เลือกที่

C unfacial leaf ใบซึ่งมีด้านผิว 2 ด้านเหมือนกัน

D unguiculate ลักษณะคล้ายอุ้งมือ

E unhulled ซึ่งยังไม่กระเทาะเปลือก

F unhumified วัตถุที่ยังคงตกค้างอยู่ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงให้เป็นฮิวมัสหลังจากการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุ

G unicellular เซลล์เดียว

H unifoliolate ใบย่อยอันปลายสุดของใบรวม เกิดอยู่เดี่ยวๆ

I uniform system ระบบตัด(ไว้รวม)โดยเอกรูป

J unigeneric พืชที่ประกอบด้วยสกุลเดียวในตระกูล

K unijugate ใบรวมที่มีใบย่อยเพียง 1 คู่

L unilateral ด้านเดียว

M unilaterally compound pitting การเรียงตัวหลุมผนังเซลล์แบบรวมเป็นหนึ่ง

N unilocular มีช่องว่างภายในรังไข่ 1 ช่อง

O uniseriate ray รัศมีแถวเดียว*

P unisexual มีเพศเดียว เช่น ดอกตัวเมีย หรือดอกตัวผู้

Q univalent โครโมโซมที่อยู่โดดเดี่ยวไม่เกิดการจับคู่ (synapsis) กับโครโมโซมอื่น ทำให้เกิดการแปรปรวนของลักษณะในสิ่งมีชีวิต

R univalve หอยกาบเดียว

S universe ประชากร (ส.)

T unloader อุปกรณ์ที่ใช้ถ่ายเทวัสดุออกจากเครื่องจักรอุปกรณ์

U unnamed soil (mapping unit) หน่วยของแผนที่ซึ่งยังไม่ได้ให้ชื่อ

V unrooted ไม่มีราก

W unsaturated flow การไหลแบบไม่อิ่มตัว

X unseasoned ไม่ได้ผึ่ง*

Y unserviceable (u/s) ใช้งานไม่ได้*

Z unsorted (u/s) ไม่ได้คัด*

unsound knot ตาผูก*

unsulfonated residue : u.r. มาตรฐานวัดความบริสุทธิ์หรือความปลอดภัยของน้ำมันที่พ่นถึงใบพืช (ถ้าน้ำมันมี u.r. 87% หรือมากกว่า ถือว่าไม่เป็นอันตรายต่อไป)

unwrought ไม่ได้ใส่* (S. undressed)

upgrading การผสมพันธุ์เพื่อยกระดับเลือด (สว.)

upland ที่สูง, ที่ราบสูง

upland crop farmer ชาวไร่

upland soil ดินไร่, ดินที่ดอน

uplift soil การยกตัว*

upper limit พิกัดบน

upright growth การเจริญทางส่วนสูง

upright ray cell เซลล์รัศมีตั้ง*

uproot ถอนราก

upset 1. คัดขุนบับ* 2. เปอร์เซ็นต์การตัดโค้ง*

upset price ราคาขั้นต่ำ*

upsets การเดาะจากแรงอัด* (S. compression failure)

upstroke ช่วงชักขึ้น (ช่วงที่ลูกสูบเคลื่อนที่ขึ้นสู่ศูนย์ตายบน)

urban land บริเวณที่ชุมชน

urceolate เป็นรูปโศก (urn)

urea-ammonia liquors สารละลายยูเรียแอมโมเนีย (ปุ๋ยไนโตรเจนเหลว มีไนโตรเจน 28-32 เปอร์เซ็นต์)

urea-feed grade ยูเรียเกรดอาหารสัตว์

urea-form : urea-form fertilizer material
วัสดุปุ๋ยยูเรียฟอร์ม

urea phosphate (ทับศัพท์), ปุ๋ยเคมีชนิดหนึ่ง

urea resin เรซินชนิดยูเรีย

urease (ทับศัพท์), เอนไซม์ซึ่งช่วยเร่งปฏิกิริยา
แยกสลายด้วยน้ำของยูเรีย (มีแหล่ง
กำเนิดจากจุลินทรีย์หลายชนิด มีอยู่ในดิน
ทั่วไป)

urease inhibitor ตัวยับยั้งยูเรียเอส (เพื่อลด
อัตราปฏิกิริยาแยกสลายด้วยน้ำของปุ๋ย)

urea solution สารละลายยูเรีย

uric acid กรดยูริก (กรดอินทรีย์ซึ่งพบในมูล
สัตว์ปีก เมื่ออยู่ในดินจะสลายตัวให้
ไนโตรเจนที่เป็นประโยชน์ต่อพืช)

urine ปัสสาวะ

usable life อายุการใช้งาน

utensil เครื่องครัว, เครื่องใช้ภายในครัว

uterus มดลูกของสัตว์

utilization การใช้ประโยชน์

utilization percent(age) เปอร์เซ็นต์การใช้
ประโยชน์*

utricle ผลที่มีเมล็ดเพียง 1 เมล็ด (อาจมาก
กว่า 1 ก็ได้) เมล็ดมีขนาดเล็ก หุ้มด้วย
เปลือกผล (pericarp) ซึ่งมีลักษณะเป็น
เยื่อบาง เช่น ผลผักโขม เป็นต้น

uva องุ่น (ดู grape)

uva grass หญ้าพงอ้อ, แขม [วัชพืชเขตร้อน
ในสกุล *Gynerium sagittatum*, (Aubl.)
Beauv.]

V

vaccinate ปลูกฝี, ฉีดยาสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้
แก่สัตว์

vaccine สารที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่สัตว์

vacuum cooling การลดความดันรอบๆ
ผลผลิตลงในระยะเวลาอันสั้น (ประมาณ
5-50 นาที) จะทำให้ผลผลิตระเหยน้ำ
ออกอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความเย็นขึ้น
โดยตรงจากผักหรือผลไม้

vacuum, final สูญญากาศสุดท้าย*

vacuum, initial สูญญากาศเริ่มต้น*

vacuum drying การทำให้ไม้แห้งด้วย
สูญญากาศ*

vacuum pump ปัมสูญญากาศ

vacuum seasoning การทำให้ไม้แห้งด้วย

สูญญากาศ*

vacuole ช่องว่างเล็กๆ ในเซลล์ ช่างในจะมี
อากาศหรือของเหลวบางชนิด ช่องนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของโปรโตพลาสต์

vaginate มีกาบหุ้ม

vallecular มีร่องบนผล

valley fill หุบเขาที่มีการทับถม, พื้นที่ทับถม
หุบเขา

valley flat ที่ราบในหุบเขา, ที่ราบลุ่มระหว่าง
หุบเขา

value, capital ค่าทุนทรัพย์สินและปามี

value, cost ค่าต้นทุน

value, exploitation ค่าผลิตผลที่ใช้
ประโยชน์ได้

- A**
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
- value, income** ค่ารายได้
- value, market** ค่าป่าไม้ยืนต้น
- value, rental** ค่ารายได้
- value, soil expectation** ค่าคาดผลดินและป่าไม้
- valvate** 1. เปิดได้ทางลิ้นเปิด-ปิด 2. การเรียงตัวของใบหรือกลีบดอกโดยเอาขอบมาแตะกันแต่ไม่เรียงซ้อนกัน 3. จรดกัน*
- valve** ส่วนของฝักที่แยกออกได้ (ผลแบบ capsule เมื่อแตกออกจะเกิดเป็น valve)
- vane** 1. ใบพัด 2. ครีบ
- vapor drying** การทำให้ไม้แห้งด้วยไอร้อน*
- vapor pressure deficit** ความแตกต่างระหว่างปริมาณไอน้ำที่มีอยู่จริง กับปริมาณไอน้ำที่มีอยู่โดยไม่กลั่นตัวเป็นหยดน้ำ ณ จุดหมุมเดียวกัน
- vapor seasoning** การทำให้ไม้แห้งด้วยไอร้อน*
- variable** ตัวแปร*
- variable knife-angle mechanism** กลไกปรับมุมปอก
- variable-rate application** การใส่ปุ๋ยต่างอัตรา
- variance** ความแปรปรวน, ภาวะความแปรปรวน
- variant, geographic** ภูมิภาคพันธุ์
- variate** ตัวแปร*
- variation** ความผันแปร, การเปลี่ยนแปลง
- variation, genetic** ความผันแปรทางพันธุกรรม
- variation, phenotypic** การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางชีวะ อาจเกิดจากอิทธิพลของกรรมพันธุ์หรือสภาพแวดล้อม หรือทั้งสองอย่าง
- variegated rubber plant** ยางอินเดียใบต่าง (ต้นไม้นิโนสกุล *Ficus elastica* var. *variegata*)
- varieta** ดู variety
- variety** พันธุ์, พืชในระดับ sub-species, พืชชนิดเดียวกันแต่มีความแตกต่างกัน
- variety, land** พันธุ์พื้นเมือง
- variety, simple** พืชที่มียีน (gene) ด้านทานโรคอยู่น้อยตัว
- variety, synthetic** รุ่นลูกที่ได้มาจากการผสมแบบพบกันหมดของสายพันธุ์ที่ได้รับการคัดเลือก
- vascular** เกี่ยวกับท่ออาหาร
- vascular bundle** มัดท่อน้ำ-ท่ออาหาร, กลุ่มท่อลำเลียง (น้ำ-อาหาร)
- vascular cambium** เยื่อเจริญที่ให้กำเนิดท่อน้ำ-ท่ออาหาร
- vascular system** ระบบท่อลำเลียง*
- vascular tissue** เนื้อเยื่อลำเลียง*
- vascular tracheid** ท่อลำเลียงน้ำ
- vas deferens** หลอดนำอสุจิ
- vase-shaped (training)** ทรงแจกัน (ดู training system)
- vasiform** เป็นรูปกรวยยาวๆ
- vector** สลึง, พาหะ (ในการนำเชื้อโรคหรือชิ้นส่วนของ DNA แปลกปลอมเข้าสู่เซลล์)
- vegetable gardening** การทำสวนผัก
- vegetable glue** กาวพืช
- vegetable profile** หน้าข้างช่วงชั้นพืช
- vegetation** พืชพรรณ, พืชพรรณ, ผักหญ้า
- vegetation propagation** การขยายพันธุ์ที่รวมเอาแบบ-วิธีต่างๆ ไว้ทั้งหมด นอกจากการขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

- vegetative growth** การเจริญเติบโตทางด้านลำต้นและใบ
- vein** 1. เส้นใบ (พศ.) 2. หลอดเลือดดำ (ชีว.) 3. เส้นบนปีกแมลง (กีฏ.)
- veinlet** เส้นฝอย
- velamen** กลุ่มเซลล์ผิวที่คลุมรากอากาศของกล้วยไม้ (epiphytic orchids) ทำให้รากกล้วยไม้มีความหนา และสามารถอุ้มน้ำไว้ได้มาก
- velocity flux** ความเร็วการไหล
- velum** เยื่อบางๆ, เยื่อบางที่ปิดบน sorus ในเฟิร์น
- velutinous** มีขนแข็งตั้งตรงปกคลุมอยู่
- venation** การเรียงตัวของเส้นใบ
- venation, netted** การเรียงตัวของเส้นใบแบบตาข่าย
- venation, parallel** การเรียงตัวของเส้นใบแบบขนาน
- veneer** 1. ไม้บาง* 2. อัดทับด้วยไม้บาง*
- veneer, back** ไม้บางแผ่นหลัง*
- veneer, cone-cut** ไม้บางปกแบบทรงกรวย*
- veneer, counter** ไม้บางอัดรองหน้า*
- veneer, crotch** ไม้บางจากโคนง่าม*
- veneer, endy** ไม้บางผ่านเฉียง*
- veneer, face** ไม้บางแผ่นหน้า*
- veneer, figured** ไม้บางมีลาย*
- veneer, half-rotary-cut** ไม้บางกึ่งปก*
- veneer, half-round** ไม้บางกึ่งผ่าน*
- veneer, loose** ไม้บางหน้าหยาบ*
- veneer, matched** ไม้บางจัดลาย*
- veneer, peeled** ไม้บางปก* (S. rotary-cut veneer)
- veneer, quarter rotary-cut** ไม้บางปกตามรัศมี*
- veneer, quartered** ไม้บางผ่านตามรัศมี*
- veneer, rotary-cut** ไม้บางปก* (S. peeled veneer)
- veneer, sawn** ไม้บางเลื่อย*
- veneer, sliced** ไม้บางผ่าน*
- veneer, structural** ไม้บางประกอบโครงสร้าง*
- veneer, tight** ไม้บางหน้าเรียบ*
- veneer block** ท่อนไม้ทำไม้บาง*
- veneer bolt** ท่อนไม้ปก*
- veneer caul** แผ่นรองอัดไม้บาง*
- veneer-grafting** การต่อกิ่งแบบ veneer (ทำโดยผ่านเปลือกต้นตอกลงไปแต่ไม่ถึงเนื้อไม้ให้เป็นแผลยาว 1-1.5 นิ้ว แล้วตัดโคนเปลือกที่เงื่อนไขให้เหลือเป็นลิ้นสั้นๆ ผานกึ่งพันธุ์เป็นลิ้นตรงโคนข้างหนึ่ง ให้อยาวเท่ารอยเย็บบนต้นตอ แล้วเสียบกึ่งพันธุ์ให้ตรงรอย)
- veneer log** ชุงไม้บาง*
- veneer timber** ไม้ทำไม้บาง*
- venom** พิษสัตว์ (กัดต่อย)
- vent** รู, ช่องอากาศ
- ventilating kiln** เตาอบแบบระบายอากาศ*
- ventilation** การระบายอากาศ
- ventilation hole** ช่องระบายอากาศ
- ventilator** อุปกรณ์สำหรับระบายอากาศ
- ventral** 1. ส่วนท้อง, ด้านล่าง 2. ใต้ใบ
- ventral fins** ครีบท้อง (ปลา.)
- ventricose** พองหรือบวมด้านเดียว (มากกว่า gibbous)
- venturosa morada** ผลการอง (ตุ lantana)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

venule หลอดเลือดดำเล็ก

venus hair เพ็ชรน้่านดำ (พืชในสกุล *Adiantum capillusvenaris*, L.)

vergins bower พวงแก้วมณี (พืชในสกุล *Clematis paniculata*, Thunb.)

vermiculite (ทับศัพท์), แร่ดินเหนียวชนิดหนึ่ง มีสมบัติดูดซับน้ำได้ดี ใช้เป็นวัสดุปรับสภาพปุ๋ยผสมหรือเป็นส่วนผสมของวัสดุปลูกพืชในโรงเรือน

vermouth ไวน์ที่ผ่านการแช่ด้วยสมุนไพรมาแล้ว ใช้ดื่มก่อนอาหารหรือผสมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดอื่นๆ

vernacular พื้นเมือง

vernalization 1. การเร่งรัดความงอกโดยใช้อุณหภูมิต่ำ 2. การเร่งให้พืชเกิดดอกและผลโดยทำให้ระยะการเจริญทางกิ่ง ใบ ของพืชสั้นเข้า เช่น เอามาแช่ หัว หรือต้นกล้าผ่านอุณหภูมิร้อนสลับเย็นเป็นช่วงๆ

vernation การเรียงตัวของใบในตาต้นไม้

verrucose มีผิวตะปุ่มตะป่ำ

versatile ติดอยู่ตรงกึ่งกลาง เช่น ก้านเรณู ติดอยู่บริเวณกึ่งกลางอับเรณู

vertebrate สัตว์มีกระดูกสันหลัง

vertex 1. หน้าผาก (แมลง) บริเวณหว่างตา 2. จุดยอด

vertical elements เซลล์แนวตั้ง* (*S. axial elements*)

vertical engine เครื่องยนต์ที่มีกระบอกสูบอยู่ในแนวดิ่ง

vertical fins ครีบตั้ง (ปม.)

vertical grain ที่เลื่อยตามรัศมี*

vertical line เส้นสันหลัง (ปม.)

vertical resistance ความต้านทานจำเพาะ, การที่พืชต้านทานต่อเชื้อโรคได้เกือบทุกเชื้อ [ยกเว้นเชื้อที่มียีน (gene) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในอันที่จะทำให้เกิดโรค จึงจะทำให้เกิดโรคได้อย่างรุนแรง]

vertical shear แรงเฉือนขวางเสี้ยน*

vertical stack กองไม้แบบขอบตั้ง*

verticil วง

verticillate เรียงตัวเป็นวง, ช่อดอกที่ดอกเรียงตัวเป็นวงรอบก้านช่อดอก เช่น กะเพรา แมงลัก เป็นต้น

vertifolia effect ลักษณะการที่ความต้านทานไม่จำเพาะหายไป เมื่อเปลี่ยน (gene) ความต้านทานจำเพาะเข้าไปในพืชต้นเดียวกัน (พร.)

vervain พืชงูเขียว (ดู cayenne vervain)

vesicle 1. (ทับศัพท์), ช่องว่างในดินซึ่งมีลักษณะกลม หรือรูปไข่ ผนังช่องว่างเรียบ 2. กระเปาะเล็ก, ถุงหรือช่องว่างขนาดเล็ก ลักษณะกลมแบน ข้างในมีของเหลวหรืออากาศ (*S. saccus, sacculus*)

vessel ท่อลำเลียงน้ำและแร่ธาตุ เป็นส่วนประกอบอันหนึ่งของท่อน้ำ (xylem)

vessel element เซลล์ที่ท่อลำเลียง

vessel member หน่วยท่อลำเลียง

vessel perforation ช่องทะลุปลายท่อลำเลียง

vestigial อวัยวะที่เจริญไม่เต็มที่ อาจเหลือให้เห็นเพียงนิดเดียว

vesture ขนหรือส่วนของพืชที่เกิดบนผิวนอกของส่วนต่างๆ

vestured pit หลุมผนังเซลล์แบบมีเส้นฝอย*

veteran ไม้ค้างไว้เกิน 4 รอบหมุนเวียน

- veterinarian** สัตวแพทย์
- veterinary** เกี่ยวกับสัตวแพทย์
- vetiver** แฝกหอม (วัชพืชในสกุล *Vetiveria zizanioides*, Stapf.)
- vexillum** กลีบดอกอันบนสุดของดอกพืชตระกูลถั่ว มีขนาดใหญ่กว่ากลีบอื่นๆ (ดู standard)
- viability** สมรรถสัมภาพ, ความสามารถในการคงชีวิต, ความสามารถที่เมล็ดจะงอกและเจริญเติบโต, ความคงความงอก (ของเมล็ด)
- viable** สามารถเจริญและพัฒนาต่อไปได้
- vibriosis** โรคเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ทำให้อวัยวะเพศเมียอักเสบ มีหนอง และอาจทำให้แท้งลูกได้
- vicinism** การกลาย(ตามธรรมชาติ) (พธ.) (ดู cross, out)
- vigor** พลภาพ, ความแข็งแรง
- villous** มีขนยาวอ่อนนุ่ม
- villus** อวัยวะดูดซึมอาหาร
- vine** ไม้เถา, เถาวัลย์
- virgate** เป็นแท่งตรงยาว
- virgin acid** กรดคอนข้างบริสุทธิ์ (*A. spent acid*)
- virginia copper leaf** ตำแยตัวผู้ (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Acalpha virginica*, L.)
- virgin soil** ดินสภาพธรรมชาติ
- virgin tree** ต้นไม้ยังไม่เจาะยาง* (*S. round*)
- virology** วิทยาไวรัส
- virulence** เชื้อที่ทำให้เกิดโรคขึ้นได้
- virus** ไวรัส, วิสา (สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กมากสามารถทำให้เกิดโรคต่างๆ ได้, โมเลกุลของโปรตีนซึ่งมี nucleic acid อยู่ สามารถขยายตัวเองได้ในเซลล์สิ่งมีชีวิต)
- viscid** เหนียว
- viscidium** ดู stigma
- viscosity** ความหนืด
- visible area (fire)** พื้นที่มองเห็น (ไฟป่า)
- visible area, slightly screened** พื้นที่มองเห็นไม่ชัด
- visible area map** ดู visibility map
- visibility map** แผนที่พื้นที่มองเห็น
- visibility meter (fire)** เครื่องวัดทัศนวิสัย
- visicular pore** ดู vesicle
- vital** ชีวิต
- vitalistic theory** ทฤษฎีชีวนิยม
- vitality** ชีวภาพ, กำลังวังชาและชีวิตจิตใจ
- vitamin** สารอินทรีย์ซึ่งช่วยเร่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมี (metabolism) ภายในเซลล์พืชหรือสัตว์
- vitelline membrane** เยื่อไข่แดง
- viticulture** การทำสวนองุ่น, การปลูกองุ่น
- viviparous** ชลามพุษ, ออกลูกเป็นตัว
- void ratio** อัตราส่วนช่อง
- void volume** ปริมาตรช่องว่าง*
- volatile** ที่ระเหย (หรือกลายเป็นไอ) ได้ง่าย
- volatile oil** น้ำมันระเหยง่าย
- volatilise** ระเหย
- volatilization** การกลายเป็นไอ
- volcanic-ash land** พื้นที่ดินเถ้าภูเขาไฟ
- volcanic crater** (ปาก)ปล่องภูเขาไฟ
- voluble** พัน, ม้วน
- voluble, loose** ปริมาตรกอง*
- volume, merchantable** ปริมาตรเชิงพาณิชย์*, ปริมาตรไม้ที่ใช้เป็นสินค้าได้

volume, quarter-girth ปริมาตรแบบ $\frac{1}{4}$ ขนาด
วัดรอบ*

volume, solid ปริมาตรจริง* (*S. true volume*)

volume, stacked ปริมาตรกองไม้*

volume, true ปริมาตรจริง*

volume, void ปริมาตรช่องว่าง*

volume table ตารางปริมาตร*

volumetric heat capacity ความจุความร้อน
โดยปริมาตร

volumetric water content ระดับความชื้น
โดยปริมาตร

volunteer กล้าไม้, พืชเบิกนำ

volva ส่วนที่มีลักษณะคล้ายถ้วยตรงโคนก้าน
ดอกเห็ด

vomer เพดานปาก (ปม.)

vortex กระแสวน

vorticity ความวน

vough (ทับศัพท์), ช่องว่างในดินซึ่งมีรูปร่างไม่
แน่นอน

vulture, king พญาแร้ง (นกในสกุล *Torgos*
calvus)

vulva ปากช่องคลอด

W

wagon รถบรรทุก, รถพ่วง

wagon, pole รถชนไม้*

wagtail นกเด้าลม

waif (wood) ไม้ไหลลอย* (*S. drift*)

walking fern ตีนตุ๊กแก, หางนาคบก (พืชใน
สกุล *Adiantum caudatum*, L.)

wall, axial ผนังเซลล์ตามแกน*

wall, end ผนังเซลล์หัวท้าย*

wall, longitudinal ผนังเซลล์ด้านยาว*

wall, radial ผนังเซลล์ด้านรัศมี*

wall, tangential ผนังเซลล์ด้านสัมผัส*

wall, transverse ผนังเซลล์ขวาง*

wallboard แผ่นกรุฝา*

walleris ชำมะนาด (ไม้ดอกในสกุล *Valleris*
glabra, O. Ktze.)

wallow ปลัก, หลุมโคลน

wane : want ป่า*

waney edged (W/E) ปล่อยขอบ

warden ผู้พิทักษ์, ผู้ดูแลไม้, ผู้ปกครองสัตว์
ป่า, นายตระเวนดูแล

warbler นกพง, นกหางนาค

warbler, flycatcher นกกระจ๊อย (นกใน sub
family Sylviinae)

warbler, red นกพง, นกหางนาค

warbler, grass and bush นกพง, นกหางนาค

warbler, willow นกกระจี้จิด (นกในสกุล
Phylloscopus sp.)

warehouse คลังเก็บสินค้า, โกดัง

warp ตะกอนปากน้ำ (*S. warpland*)

warp(ing) การบิดงอ* (*S. buckle, distortion*)

warp, bow โค้ง*

warp, crook โค้ง* (*S. edge bend, spring*)

warp, cup(ping) ห่อตัว* (*S. dish*)

warp, spring โค้ง* (*S. edge bend, crook*)

- warp, twist** บิด*
- washboard(ing)** 1. รอยพินเลื่อย*, รอยใบ
กบ* 2. ผิวเป็นลอน* (*S. ribbing*) 3.
ผิว(ถนน)เป็นคลื่น*
- wasp** ต่อ, แตน
- wasp, gall** แตนปม
- wasp, parasitic** แตนเบียน, ต่อเบียน
- waste** เศษเหลือ, ของเสีย
- waste (wood)** เศษไม้* (*S. wood waste*)
- waste conveyor** สายพานขนเศษไม้*
- waste land** พื้นที่เปล่าประโยชน์
- waste liquor** น้ายาฆ่าไฟที่ใช้แล้ว (*S. sulphite liquor*)
- water** น้ำ, ให้น้ำ
- water, available** น้ำ (หรือความชื้น) ในดินที่
พืชใช้ประโยชน์ได้
- water, capillary** น้ำซึม
- water, chemically combined** น้ำที่เป็นองค์
ประกอบทางเคมีของดิน
- water, drainage** น้ำซึม (ดู *water, gravita-
tional*)
- water, gravitational** น้ำซึม
- water, ground** น้ำในดิน
- water, hygroscopic** น้ำเยื่อ
- water, static** น้ำนิ่ง
- water absorbed** ดูดซึมน้ำ
- water balance** งบดุลน้ำ
- water balance, field** งบดุลน้ำภาคสนาม
- water-borne** แพร่กระจายทางน้ำ
- water-borne type preservative** สารป้องกัน
รักษาเนื้อไม้ประเภทละลายในน้ำ, สาร
ออบไม้ประเภทละลายในน้ำ
- water characteristic curve** เส้นกราฟ
ลักษณะน้ำ
- water chestnut** 1. กระจับ [พืชในสกุล *Trapa bicornis*, Osbeck] 2. หัว, หัวจิ้น [พืช
ในสกุล *Eleocharis tuberosa*, Schult.
และ *Eleocharis dulcis*, (Burm. f.)
Hemsl.]
- water clover** ผักแว่น (วัชพืชน้ำในสกุล
Marsilea polycarpa, Hook et Grev.)
- water conducting pore** ช่องนำน้ำ
- water constant** ค่าคงตัวความชื้น
- water content** ปริมาณระดับความชื้น
- water-cooled** ซึ่งระบายความร้อนด้วยน้ำ
- water core** ต้นไม้ชุ่มน้ำ, ไม้ฉ่ำน้ำ* (*S. wetwood*)
- watercourse** ทางน้ำไหล
- water cress** ผักกระเจต (พืชในสกุล *Neptunia oleracea*, Lour.)
- water cycle** วัฏจักรของน้ำ
- water fern** แหนแดง (วัชพืชน้ำในสกุล *Azolla pinnata*, R. Br., ดู *water velvet*)
- water furrow** ร่องระบายน้ำ
- watergate** ประตูน้ำ
- water grass** ผักปราบ (ดู *spreading day flower*)
- waterhen, white-breasted** นกกวัก (นกใน
สกุล *Amauromis phoenicurus*)
- water holding capacity** ความจุฉ่ำน้ำ, ความ
สามารถในการอุ้มน้ำของดิน (เพื่อให้ราก
ของพืชดูดขึ้นไปใช้ได้) หลังจากที่ดินนั้น
ได้รับน้ำจนอิ่มตัวแล้วประมาณ 2-3 วัน
- water hole** แอ่งน้ำ
- water hyacinth** ผักตบ, ผักตบชวา [วัชพืชน้ำ
ในสกุล *Elichlornia azurea*, (Sw.)

- Knuth. และ *Elichlornia crassipes*, (Mart) Solms.]
- watering** การรดน้ำ, การให้สัตว์กินน้ำ
- water lettuce** จอก, ดอกจอก (วัชพืชน้ำในสกุล *Pistia stratiotes*, L.)
- water lily** จงกลณี, บัวแดง, บัวขม, บัวกินสาย (พืชในสกุล *Nymphaea lotus*, L.)
- waterlogged** น้ำขัง, มีน้ำเต็ม, อิ่มน้ำ
- waterlogged condition** สภาพน้ำขัง
- watermark** ลายน้ำ
- watermark stain** รอยด่างลายน้ำ
- water meal** ไข่น้ำ, ไข้แหน (วัชพืชน้ำในสกุล *Wolffia columbiana*, Karst.)
- water melon** แตงโม (พืชในสกุล *Citrullus vulgaris*, Schrad.)
- water melon-peperomia** ต้นพริก (พืชในสกุล *Peperomia sandersil*, var. *argyria*)
- water milfoil** สาหร่ายฉัตร (วัชพืชน้ำในสกุล *Myriophyllum tetandrum*, Roxb.)
- water palm** จาก (ดู nipa palm)
- water pores** ช่องว่างสำหรับระบายน้ำ (ในดิน)
- water potential** ศักย์ของน้ำ
- water potential, plant** ศักย์ของน้ำในพืช
- water potential, soil** ศักย์ของน้ำในดิน
- water potential gradient** ลาดศักย์ของน้ำ
- water primrose** เทียนนา (ดู primrose willow)
- waterproof** กันน้ำ, ทนน้ำ
- waterproof glue** กาวกันน้ำ
- water-resistant glue** กาวทนน้ำ*
- water resources development** การพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำ
- water retaining capacity** ความสามารถในการดูดยึดน้ำ
- water retention curve** กราฟดูดยึดน้ำ
- water saturated soil** ดินอิ่มน้ำ
- water sedge** กก [วัชพืชน้ำในสกุล *Cyperus luzulae*, (L.) Retz.]
- watershed** สันปันน้ำ, ลุ่มน้ำ, บริเวณลุ่มน้ำ, บริเวณพื้นที่รับน้ำ
- watershed boundary** ขอบเขตลุ่มน้ำ
- watershed hydrology** อุทกวิทยาลุ่มน้ำ
- watershed management** การจัดการลุ่มน้ำ
- water soak** ต้นไม้ชุ่มน้ำ
- water spray kiln** เตาอบแบบพ่นน้ำ*
- watersprout** กิ่งหรือแขนงที่เจริญจากกิ่งใหญ่และพุ่งตรงขึ้นไป, กิ่งน้ำค้าง [กิ่งที่แตกจากตาพิเศษหรือตาแฝง (latent bud) ตามลำต้นหรือกิ่งก้านใหญ่ๆ เจริญเร็วมากแต่มักไม่ให้ดอกผล]
- water stable aggregate** เม็ดดินเสถียรน้ำ
- water stain** รอยด่างน้ำ*
- water streak** รอยขี้*
- water stress** สภาวะขาดน้ำ
- water sucker** หมอกกล้วยใบกว้าง
- water table** ระดับน้ำใต้ดิน
- water table, perched** ระดับน้ำใต้ดินเทียม
- water transmitting properties** สมบัติต่างๆ ในด้านการซึมน้ำ
- water use efficiency** ประสิทธิภาพการใช้น้ำ
- water velvet** แหนแดง (วัชพืชน้ำในสกุล *Azolla pinnata*, R. Br., ดู water fern)
- water way** ทางน้ำ
- water yield** ผลผลิตของน้ำ

- wattle** กระถินณรงค์ (ต้นไม้ในสกุล *Acacia auriculaeformis*, A. Cunn.)
- wave bedding** หลุมปลูกแบบคลื่น
- wavy figure** ลายคลื่น (*S. wavy grain*)
- wax flower** ผกาแก้ว, พวงแก้ว (พืชในสกุล *Hoya* spp.)
- wax vine** ผกาแก้ว, พวงแก้ว (ดู wax flower)
- wax jambu** ชมพูเขี้ยว, ชมพูแก้มแหม่ม (ไม้ผลในสกุล *Eugenia javanica*, Lamk.)
- wayleave** ลิขสิทธิ์ทาง
- weak crotch** ง่ามมุมแคบ (ดู narrow crotch)
- wean** หย่านม
- weanling** ลูกสัตว์ที่เพิ่งหย่านม
- wearing** การสึกกร่อน
- wearing plate** ไบรอนไบรมิดแบบสลัดฟันปลา
- weasel** เพียงพอน (สัตว์ชนิดหนึ่งลักษณะคล้ายพังพอน)
- weather** ภูมิอากาศ, ลมฟ้าอากาศ
- weatherable mineral** แร่สลายตัวง่าย
- weatherboard** 1. ไม้ฝาทับเกล็ด* (*S. clapboard, siding*) 2. ไม้บังธรณีประตูด* (*S. weather moulding*)
- weathering** การผุพังอยู่กับที่, การผุพังสลายตัว, การเปลี่ยนสภาพโดยลมฟ้าอากาศ* (การที่หินและแร่ธาตุถูกทำให้สลายตัวโดยขบวนการทางเคมีและฟิสิกส์)
- weather moulding** ไม้บังธรณีประตูด
- weather-o-meter** เครื่องจำลองสภาพลมฟ้าอากาศ
- weather stain** รอยต่างจากลมฟ้าอากาศ
- webworm** หนอนใย
- wedge** ลิ่ม, ตอกลิ่ม*
- wedge , socket** ลิ่มของ*
- wedge system** ระบบตัดเป็นรูปลิ่ม
- weed** วัชพืช, พืชที่ขึ้นในที่ๆ ไม่ต้องการให้ขึ้น
- weed, to** กำจัดวัชพืช, ทำร่น
- weed and feed** เลี้ยงพืชงามและไถนาสะอาด (เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการเกษตร มีทั้งปุ๋ยและสารกำจัดวัชพืชผสมกัน)
- weeder** เครื่องกำจัดวัชพืช
- weedicide** สารเคมีกำจัดวัชพืช (ดู herbicide)
- weeding** การทำลายวัชพืช
- weed tree** ต้นไม้น้อยค่า
- weeping fig** ไทรย้อยใบแหลม (ต้นไม้ในสกุล *Ficus benjamina*, L.)
- weeping laurel** ไทรย้อยใบแหลม (ดูweeping fig)
- weeping willow** หลิว (ต้นไม้ในสกุล *Salix babylonica*, L.)
- weevil** ตัวงวง*
- weighted average** น้ำหนักเฉลี่ย, ตัวกลางหรือมัชฌิมถ่วงน้ำหนัก*
- weighted mean** น้ำหนักเฉลี่ย (ดู weighted average)
- well** บ่อน้ำใต้ดิน
- well, tube** 1. บ่อน้ำใต้ดิน (เจาะท่อลึกลงไปจนถึงชั้นน้ำใต้ดินแล้วสูบน้ำขึ้นมา) 2. บ่อน้ำพุ
- well-drain** ระบายน้ำ, หลุมระบาย(น้ำ)
- well-groomed** ตัดขนเรียบ, สัตว์ที่ตกแต่งเรียบร้อยสวยงามก่อนส่งเข้าประกวด
- welsh onion** หอมต้น (พืชในสกุล *Allium fistulosum*, L.)
- west Indian indigo** ครามป่า, ครามใหญ่ (พืชในสกุล *Indigofera suffruticosa*, Mill.)

west Indian red jasmine ลั่นทมแดง (ต้นไม้
ในสกุล *Plumeria rubra*, L.)

west Italian jasmine เข็มเศรษฐี (พืชในสกุล
Ixora congesta, Roxb.)

wet แลบนตอกซอกหรือมีปริมาณฝนตกหนัก
เป็นเวลาติดต่อกันนานๆ มีอัตราการ
ระเหยน้ำต่ำมาก

wet-bulb depression ผลต่าง* (เทอร์โม-
มิเตอร์ตุ้มแห้ง-ตุ้มเปียก)

wet-cemented อัดเปียก*

wet-dry แหล่งที่มีฝนตกชุกในฤดูฝนและมี
อากาศแห้งแล้งในฤดูร้อนเป็นระยะเวลา
นาน และมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

wether แกะตอน(ตัวผู้)

wetland พื้นที่ชุ่มน้ำ

wet-mix glue กาวผสมเปียก*

wet rot การผุชื้น*

wetting agent สารทำให้เปียก

wet wood ไม้จมน้ำ*

wharf borer ดั่งทำเรือ*

wheat ข้าวสาลี (พืชในสกุล *Triticum vulgare*,
Vill. และ *Triticum aestivum*, L.)

wheel, bull เครื่องพลิกซุง* (ด้วยไอน้ำ)

wheel, cage ล้อกันجم

wheel, land ล้อคัตท้าย

wheel, press ล้อช่วยกลมเมล็ดพันธุ์พืชเมื่อ
หยอดเมล็ดแล้ว

wheel, rear furrow ล้อคัตท้าย

wheel, revolving flanged จานหมุนหว่าน
วัสดุ(อยู่ด้านล่างเครื่องหว่านปุ๋ยหรือ
เมล็ดพืช)

wheel, tail ล้อคัตท้าย

wheel barrow รถเข็นขนาดเล็ก (มีล้อเฉพาะ
ด้านหน้า ด้านหลังเป็นขาตั้ง)

wheel base ความยาวช่วงล้อ*

wheel driven ซึ่งขับเคลื่อนล้อ

wheel girdle โข้รัดล้อ* (*S. strake*)

wheel grip การยึดเกาะถนน

wheel lock รัศมีวงล้อ* (รถ) (*S. turning
radius*)

wheel mark รอยที่เกิดจากล้อ

wheel pin สลักยึดส่วนต่างๆ ของล้อให้ติด
กัน(มักใช้กับล้อเกวียน)

wheel track ความกว้างช่วงล้อ*

wheels, big ล้อลากไม้*

wheels, high ล้อลากไม้*

wheels, timber ล้อลากไม้*

why หางเนย, หางเนยแข็ง (น้ำเหลือจาก
กระบวนการทำเนยแข็ง)

whim : whin ล้อลากไม้*

whip ต้นไม้ยอดเรียว

whip-grafting การต่อกิ่งแบบเข้าลิ้น [ทำโดย
ตัดกิ่งพันธุ์ (scion) และต้นตอเป็นปาก
ฉลาม แล้วผ่าตรงกลางรอยเดือนทั้งต้นตอ
และกิ่งพันธุ์ เอากิ่งพันธุ์เสียบลงไปบน
ต้นตอ ให้ลิ้นต่อลิ้นชิดกัน]

whip saw เลื่อยตั้ง*

whipple-tree แอกล้อย* [*S. swingle-bar*
และ s(w)ingle-tree]

white ant ปลวก* (*S. termite*)

white-barked acacia แคลบแดง (ต้นไม้ใน
สกุล *Acacia leucophloea*, Willd.)

white board catch boat เรือผีหลอก [เรือที่
มีแผ่นกระดานทาสีขาวติดข้างแคมเรือ

(ซึ่งมีลักษณะยาวเรียว) ด้านหนึ่ง ให้
กระดานอยู่ในน้ำ 2 ส่วน และซึ่งอวนตั้ง
ขึ้นที่แคมเรือด้านตรงข้าม เมื่อแจวเรือ
แล้วเอียงเรือให้แผ่นกระดานเคลื่อนไหวย
ไปมาเกิดประกายวูบวาบขึ้น สัตว์น้ำที่อยู่
ใกล้ๆ จะตกใจกระโดดขึ้นเรือ มักทำใน
คืนเดือนมืด]

white cabbage ผักกาดขาว (พืชในสกุล *Bras-
sica chinensis*, L.)

white champae tree จำปี (ต้นไม้นิสกุล
Michelia longifolia, Blume)

white cotton tree นุ่น (ต้นไม้นิสกุล *Ceiba
pentandra*, Gaertn.)

white damar ชันขาว*

white eye นกขอบตาขาว (นกในสกุล
Zosterops sp.)

white lily turf คอดเศรษฐี (พืชในสกุล
Ophiopogon jaburan)

whitener เครื่องขัดขาว (ขัดร้อออกจากข้าว
กล้อง)

whitening การขัดขาว

white rot การผุสีขาว*

white sage ผกากรอง (ดู *lantana*)

white tree logging การทำไม้ทั้งต้น* (*S. full-
tree logging*)

white water lily บัวนา, บัวกินสาย (วัชพืชน้ำ
ในสกุล *Nymphaea* spp.)

white willow สนุ่น (ต้นไม้นิสกุล *Salix
tetrasperma*, Roxb.)

whole plot แปลงใหญ่

whorled ใบหรือดอกตั้งแต่ 3 ขึ้นไป เกิดอยู่
บนข้อเดียวกันหรือเรียงกันเป็นวงรอบกิ่ง

หรือแกน

wide crotch ง่ามมุมกว้าง (ดู *strong crotch*)

wide-ringed วงเติบโตกว้าง*

widia saw เลื่อยฟันเหลี่ยมปลาย*

width, over-all ความกว้างเต็มแผ่น*

width, random ความกว้างคละ*

wild almond กระบก (ต้นไม้นิสกุล *Irvingia
malayana*, Oliver)

wild banana กล้วยป่า (วัชพืชเขตร้อนในสกุล
Heliconia bihai, L.)

wild bird of paradise ปีกษาสวรรค์, กล้วย
ป่า (ดู *wild banana*)

wild cinnamon สมุลแว้ง (ต้นไม้นิสกุล
Cinnamomum spp.)

wild clary หลู่หวางช้าง (ดู *Indian heliotrope*)

wild date palm อินทผลัมไทย (ต้นไม้นิสกุล
Phoenix sylvestris, Roxb.)

wild flooding การป่าของน้ำป่า

wild grain ลายวน* (*S swirl grain*)

wilding กล้าไม้ป่า, พืชเบิกนำ

wild marigold ดาวเรืองน้อย (ดู *stink weed*)

wild spider-flower ผักเสี้ยน (วัชพืชเขตร้อน
ในสกุล *Gynandropsis gynandra*, (L.)
Merr.]

willow leaved allamanda บานบุรีเหลือง (ไม้
ดอกในสกุล *Allamanda cathartica*, L.)

wilt disease โรคเหี่ยว

wilting coefficient สัมประสิทธิ์การเหี่ยว (ดู
permanent wilting percentage)

wilting point จุดเหี่ยวเฉา

wimet saw เลื่อยฟันเหลี่ยมปลาย*

winch กว้าน*

A winch, double-drum กว้านระวงคู่*

B winch, monkey กว้ามือ*

C winch boat เรือกว้าน*

D wind, anabatic ลมพัดขึ้นบน

E wind, katabatic ลมพัดลงล่าง

F wind belt แนวต้านลม

G wind blast อันตรายจากลมแรง

H wind-blown ที่มากับลม, ที่ลมพัดมา

I wind break 1. แนวต้านลม, ไม้บังลม 2. การหักเพราะแรงลม

J wind break tree ต้นไม้กั้นลม (ต้นไม้ที่ปลูกไว้รอบๆ สวน หรือด้านใดด้านหนึ่งของสวนเพื่อบรรเทาความแรงของลมที่อาจพัดถูกต้นไม้หรือพืชผลหลักให้เป็นอันตรายได้)

K wind fall ต้นไม้ล้มเพราะลม, ไม้ล้มโค่น*, บริเวณไม้ล้มโค่น* (*S. blowdown*)

L wind firm ทนลม

M wind(ing) การบิด*

N wind row 1. ต้นข้าวหรือฟางข้าวที่ถูกตัดแล้ววางเรียงเป็นแถวในไร่, แนวกองหญ้า 2. แนวสุ่ม (วน.)

O windrower อุปกรณ์ทำกองหญ้าให้เป็นแถว (ช่วยให้หญ้าแห้งเร็วและสะดวกต่อการใช้เครื่องอัดฟ่อน)

P windward ด้านโดนลม

Q winged bean ถั่วพู [พืชในสกุล *Psophocarpus tetragonolobus*, (L.) DC.]

R winged fence trap with cotton net รั้ว, รั้วซึก (เครื่องมือจับสัตว์น้ำซึ่งมีลักษณะคล้ายจันทา แต่ใช้ฉนวนแทนหอยถัก)

S winged set bag โพงพางปีก, รั้วไซมาน, กั้นชู้

รั้วไซมาน

T winged set bag, flood tide โพงพางน้ำขึ้น

U winged set bag, muddy โพงพางโคลน, อีรูน หรืออีคูณประจำที่

V winged set bag, small รั้วรอยเคย (โพงพางปีกขนาดเล็กชนิดหนึ่ง โดยทั่วไปใช้ในการจับเคย)

W wing points จุดควบคุมย่อย

X wings กลีบดอกด้านข้างของพืชตระกูลถั่ว

Y winnower เครื่องผัดข้าว

Z winter drying การเหี่ยวเพราะความหนาว

winter sunscald แผลแดดเผาเนื่องจากความหนาว

winthrow (ต้นไม้) ถอนรากถอนโคน

wire bush เซ่ง [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Melochia pyramidata*, (L.) Britton.]

wire grass หญ้าแพรก (ดู devil grass)

wireworm หนอนของแมลงปีกแข็งชนิดหนึ่งทำลายพืชโดยการกัดกินราก

wishing tree กัลปพฤกษ์, กาลพฤกษ์ (ดู pink shower)

witches' broom (โรค) กะหรีล่ำไย, ส่วนที่เป็นพุ่มแฉกคล้ายไม้กวาดของล่ำไย

with the grain ตามเสี้ยน* (*S. along the grain*)

wobble saw เลื่อยเซาะร่อง*

wolf (tree) ต้นไม้กะเข

wondering Jew ก้ามปู (พืชในสกุล *Zebrina pendula*, Schnitzl.)

wood ไม้*, เนื้อไม้*(เนื้อไม้ซึ่งประกอบด้วยกระพี้และแก่น), หมูไม้*, ไม้เล็ก*, ป่า*

wood, autumn เนื้อไม้ปลายฤดู*

- wood, box ไม้กำลัง*
- wood, case ไม้กำลัง*
- wood, composite ไม้ประกอบ*
- wood, compregnated ไม้อัดกาวยืด* (S. compreg)
- wood, compression ไม้ฝืนแรงอัด*
- wood, densified ไม้เพิ่มความแน่นสูง*
- wood, diffuse-porous ไม้พอร์กระบาย*
- wood, early เนื้อไม้ต้นฤดู*
- wood, fireproof ไม้ทนไฟ*
- wood, glassy ไม้ฝืนแรงอัด*
- wood, improved ไม้ปรับปรุงคุณสมบัติ*
- wood, intermediate กระพืดคานแก่น*
- wood, laminated ไม้ประกบ*, ไม้ประสาน*
- wood, late เนื้อไม้ปลายฤดู*
- wood, non-pored ไม้ไร้พอร์*
- wood, plastic สารอุดไม้*
- wood, pored ไม้มีพอร์*
- wood, primary เนื้อไม้ปฐมภูมิ*
- wood, reaction เนื้อไม้ฝืนแรง*
- wood, refractory ไม้ดีทน*
- wood, ring-porous ไม้พอร์วัง*
- wood, secondary เนื้อไม้ทุติยภูมิ*
- wood, semi-ring-porous ไม้พอร์กึ่งวัง*
- wood, sleepy ไม้บอบเกินกำหนด*
- wood, spring เนื้อไม้ต้นฤดู*
- wood, stump 1. ไม้จากตอ* 2. ตอไม้สน*
3. ไม้กองที่ตอ* (สำหรับทำเยื่อ)
- wood, summer เนื้อไม้ปลายฤดู*
- wood, tension ไม้ฝืนแรงดึง*
- wood, waste เศษไม้*
- wood apple มะขวิด (ไม้ผลในสกุล *Felenia* *limonia*, Swingle และ *Felenia elephantum*, Correa.)
- wood ash เถ้าไม้*
- wood boat เลื่อนลากฟืน*
- wood borer แมลงที่เจาะเนื้อไม้*
- wood carbohydrate คาร์โบไฮเดรตไม้*
- wood cellulose เซลลูโลสไม้*
- wood chip(board) ชิ้นไม้สับ, แผ่นไม้สับอัด*
(ใช้เป็นวัสดุดิบในการทำเยื่อกระดาษและแผ่นไฟเบอร์ต่างๆ ; S. binderboard)
- wood element เซลล์ไม้*
- wood failure การแตกที่ไม้*
- wood fibre เส้นใยเนื้อไม้*
- wood flour ผงไม้บด*
- wood hydrolysis การแยกสลายไม้ด้วยน้ำ*
- wood increment, basic น้ำหนักไม้เพิ่มพูน*
- woodland ที่ป่าไม้, พื้นที่ซึ่งเป็นป่าไม้ใหญ่ แต่อาจไม่มีค่าอะไรมาก
- wood lot ที่ป่าไม้ในไร่
- wood oil น้ำมันไม้*
- wood pecker นกหัวขวาน (*S. piculet*)
- wood pulp เยื่อไม้*
- wood pulp, mechanical เยื่อไม้บดเชิงกล*
- wood pyrolysis การกลั่นทำลายไม้* (S. *destructive distillation of wood*)
- wood ray รัศมีเนื้อไม้*
- wood residue เศษไม้เหลือ*
- wood rosin ชันสนจากไม้*
- wood spirit น้ำมันสนจากไม้*
- wood starch แป้งในไม้*
- wood substance สารเนื้อไม้*
- wood sugar น้ำตาลไม้*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

A wood tannin แทนนินเนื้อไม้*

B wood tar น้ำมันดินไม้*

C

D wood-tar creosote ครีโอสต์ผสมน้ำมันดินไม้*

E wood turpentine น้ำมันสนจากไม้*

F wood want ป่าไม้*

G wood-wasp แตนไม้* (*S. horntails*)

H wood waste เศษไม้*

I wood wool ฝอยไม้* (*S. excelsior*)

J woods cull เศษไม้ปลายไม้*

K woody มีเนื้อไม้

L woolly : wooly มีขนอ่อนนุ่มยาวและเกิดรวมกันแน่น, นุ่มเป็นฝอย, เป็นปุย, เหมือนขนแกะ

M wooly, grain เสี้ยนขุย* (*S. fuzzy grain*)

N work, total งานทั้งหมด* (การทดสอบกลสมบัติ)

O work to limit of proportionality งานถึงขีดจำกัดคืนรูป* (*S. work to proportional limit*)

P work to maximum load งานถึงขีดน้ำหนักสูงสุด* (การทดสอบกลสมบัติ)

Q working 1. การขยายและหด* (*S. movement*)

R 2. การตัดแต่งไม้*

S working, intermittent การจัดการป่าไม้เพื่อหวังผลเป็นครั้งคราว

T working circle หน่วยแผนการ

U working life อายุการใช้งาน (*S. pot life, usable life*)

V working plan แผนการจัดการ

W working-plan area พื้นที่แผนการจัดการเดียวกัน

working-plan period ระยะแผนการจัดการ

working scheme แผนการจัดการสิ่งปลูก

working section หมวดตัดฟัน

working stress ความเค้นใช้งาน*

works, set เครื่องตั้งหน้าไม้*

worm ตัวหนอน, ที่มีลักษณะคล้ายตัวหนอน

worm, capillary พยาธิเส้นด้าย

worm, cecal พยาธิไส้ตัน

worm, flag มอดธง*

worm, large round พยาธิไส้เดือน

worm, spot มอดจุด*

worm, timber ดั่งไม้*

worm gear เฟืองหนอน (เฟืองซึ่งมีฟันเป็นเกลียวอยู่รอบแกนหมุน)

wormhole รูด้วง*, รุมอด*

worm wood โภจวิญจุพาลำพา (ต้นไม้ในสกุล *Artemisia indica*, Willd., ดู mug wort)

wormy เป็นหนอน, รุมแมลง, รูด้วงเจาะ

wrench บิดกระซอก, ทำให้ร้าวขาด

wrinkle grass กะเดือยหนู (วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Ischaemum rugosum*, Salisb.)

worse face (ไม้) หน้าเลว*

wound ทำให้เกิดแผล

wound gum ยางจากแผล*

wound stain รอยดำจากแผล*

wrack (ไม้) ด้อยคุณภาพ*

wrapping 1. ไม้บาง* (สำหรับหุ้ม) 2. การหุ้ม* (ด้วยไม้บาง)

wrot ไม้ไส้แล้ว* (*S. wrought*)

X

- x สัญลักษณ์แสดงจำนวนชุดของโครโมโซมพื้นฐานของบรรพบุรุษของพืชนั้นๆ (ดู genome)
- xanthan gum** (ทับศัพท์), สารที่มีสมบัติของตัวได้เมื่ออยู่ในของเหลว ใช้พองตะกอนให้แขวนลอยในปุ๋ยเหลว
- xanthophyll** เม็ดสีเหลืองในคลอโรพลาสต์
- x-chromosome** โครโมโซมที่ทำหน้าที่ในการแจกเพศผู้เพศเมียในสิ่งที่มีชีวิต
- xenia** อิทธิพลของละอองเกสรตัวผู้ที่สามารถแสดงให้เห็นได้ทันทีในเนื้อเยื่อของเพศเมีย
- xenia, meta** ผลของยีน (gene) ซึ่งทำให้เกิดขึ้นโดยเชื้อตัวผู้ (male nucleus) แสดงออกที่เอ็นโดสเปิร์มหรือผลของพืชที่มีเมล็ดนอกเหนือคัพภะ
- xernogamy** การผสมเกสรระหว่างดอกไม้ในพืชต่างต้นกัน
- xerocystosis** การเกิดข้าวสาร (อาการผิดปกติทางสรีระ หรือ granulation) บริเวณข้อ ผลของลัม (*S. dry sac*)
- xerophilous** ขึ้นในที่แล้ง
- xerophthalmia** โรคนตาโปน (เกิดจากการขาดวิตามินเออย่างแรง ทำให้ตาแห้ง เซลล์หนา และลูกตาโต)
- xerophyte** พืชทนแล้ง, พืชชอบแล้ง, พืชที่ดำรงชีพอยู่ได้ในถิ่นแห้งแล้งกันดาร เช่น ในทะเลทราย
- x-o-x grades** เอ็กซ์-โอ-เอ็กซ์ เกรด (หมายถึงปุ๋ยเชิงประกอบที่ไม่มีฟอสฟอรัส เช่น ปุ๋ย 14-0-14, 16-0-16 เป็นต้น ปุ๋ยชนิดนี้ใช้กับพื้นที่เพาะปลูกซึ่งมีฟอสฟอรัสค่อนข้างสูง)
- xylem** 1. ท่อน้ำ* (ของพืช) 2. ไม้
- xylem, primary** ท่อน้ำปฐมภูมิ*
- xylem, secondary** ท่อน้ำทุติยภูมิ*
- xylotomy** กายวิภาคของท่อน้ำหรือเนื้อไม้

Y

- yam** มันเสา, มันมือเสือ (พืชในสกุล *Dioscorea alata*, L. และ *Dioscorea esculenta*, Burk.)
- yam bean** มันแกว (พืชในสกุล *Pachyrrhizus erosus*, L.)
- yang** ยางขาว, ยางนา, ยางแดง, ยางใบเลื่อม (ต้นไม้ในสกุล *Dipterocarpus* spp.)
- yard** 1. หมอนรวมไม้* 2. ซักลากไม้* (*S. skid*)
- yard, drying** ลานผึ่งไม้*
- yard, timber** ลานกองไม้*
- yarder** เครื่องกว้านรวมหมอน*
- yarder, gypsy** เครื่องกว้านยิปซี*
- yarding** การชักลากรวมหมอน*
- yarding line** สายลาก*
- yard long bean** ถั่วฝักยาว (พืชในสกุล *Vigna pedalis*, Fruwirtz.)
- yard lumber** 1. ไม้แปรรูปผึ่งแล้ว* 2. ไม้แปรรูปแยกขนาดและคุณภาพ*

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

yard stain รอยต่างจากลานฝั่งไม้

y-chromosome โครโมโซมที่มีกำเนิดคล้ายกับ x-chromosome ทำหน้าที่ในการแองเพศเช่นกัน

yearling (ลูกสัตว์) ที่มีอายุประมาณหนึ่งปี

yearing กล้าไม้ปีแรก

yeast ลำ, ยีสต์

yellow bamboo ฝัเหลือง (ดู golden bamboo)

yellow bells ทองอุไร, สร้อยทอง, พวงอุไร (พืชในสกุล *Tacoma stans*, Juss.)

yellow cake เค้กเหลือง [หมายถึงยูเรเนียมออกไซด์ไม่บริสุทธิ์ที่ได้จากการผลิตกรดฟอสฟอริกด้วยกระบวนการผลิตแบบเปียก (wet process) เมื่อแยกสิ่งเจือปนออกก็สามารถใช้ป็นเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ได้]

yellow elder ทองอุไร, สร้อยทอง, พวงอุไร (ดู yellow bells)

yellow foxtail หญ้าหางหมา [วัชพืชเขตร้อนในสกุล *Setaria geniculata*, (Lam.) Beauv.]

yellow oleander รำเพย, ยี่โถฝรั่ง (พืชในสกุล *Thevetia peruviana*, K. Schum.)

yellow podzolic soil ดินที่มีชั้นของดินเจริญดีแล้ว มีชั้นของอินทรีย์วัตถุอยู่บนชั้นสีเหลืองปนเทาซึ่งได้ถูกชะล้างและอยู่บนชั้นที่มีสีเหลือง เกิดขึ้นในแถบอบอุ่นและชุ่มชื้น

yellow santan เข็มเหลือง (พืชในสกุล *Ixora chinensis*)

yellow silk cotton tree สุพรรณิการิ, ฝ้ายคำ (พืชในสกุล *Cochlospermum religiosum*,

Alst. และ *Cochlospermum gossypium*, DC.)

yellow stain รอยต่างสีเหลือง*

yellow table ตารางผลผลิต*

yield, to 1. ให้ผล 2. ยอมแพ้, ยอมจำนน, อ่อน, ยวบ (*S. submit, surrender, capitulate*) 3. ซึ่งเปลี่ยนแปลงรูปร่าง

yield, annual ผลผลิตประจำปี, ผลผลิตรายคาบ

yield, final ผลผลิตสุดท้าย

yield, financial ส่วนลด (ของป่า) เฉลี่ยรายปี (วน.)

yield, intermediate ผลผลิตกลาง

yield, intermittent ผลผลิตเป็นครั้งคราว

yield, normal ผลผลิต (ป่า) มาตรฐาน (วน.)

yield, periodic ดู yeild, annual

yield, sustained ผลผลิตคงตัว, การยังผลผลิต

yield, total ผลผลิตรวมยอด

yield capacity กำลังการผลิต

yield control การควบคุมกำลังผลผลิต

yield determination การคำนวณกำหนดผลผลิต

yield point จุดล้ม (ของโลหะ)

yield regulation การกำหนดผลผลิต

yield table ตารางผลผลิต

yoghurt : yogurt : yoghourt นมเปรี้ยว (นมที่เกิดจากการใส่เชื้อจุลินทรีย์ลงไปเพื่อทำเป็นนมเปรี้ยว)

yoke 1. ห่วงรอก* (*S. shackle*) 2. แอก (ใช้เทียมวัวควายกับเกวียนหรือไถ) 3. ชิ้นส่วนที่พาดขวาง

yolk 1. ไข่แดง 2. คราบขนแกะ (ดู suint)

yon ตะเคียนหนู (ต้นไม้ในสกุล *Anogeissus acuminata*, Wall.)

young stream ธารปฐมวัย, ธารแรกเกิด

Z

zalacca ระกำ, สละ (พืชในสกุล *Zalacca wallichiana*, Mart. และ *Zalacca edulis*, Reinw.)

zebu วัวอินเดีย, วัวแขก (วัวที่มีตะโหงกใหญ่ มีเหนียงใต้คอ และหลังแอ่น)

zebra wood ลิเกา (พืชในสกุล *Diospyros buxifolia*, Hiern.)

zenia ผลหรือเมล็ดข้าวโพดที่เกิดจากการผสม เกสรโดยได้เรณูจากข้าวโพด starchy type ทำให้เมล็ดข้าวโพดที่ได้มีลักษณะคล้ายแป้ง

zero-grazing ไม่มีการแตะเล็ม (ทุ่งหญ้าที่ไม่ปล่อยให้สัตว์ลงไปกินหญ้าในแปลง แต่ต้องตัดหญ้ามาให้สัตว์กิน)

zero point อุณหภูมิต่ำสุดที่พืชสามารถขึ้นได้ ถ้าต่ำกว่าจุดนี้พืชอาจตายหรือชะงักการเจริญเติบโต

zero point of charge จุดประจุศูนย์

zinnia บานชื่น (ไม้ดอกในสกุล *Zinnia elegans*, Jacq.)

zip crossing การผสมภายในสายพันธุ์เดียวกัน แต่ต่างต้นกัน

zonal soil ดินที่มีลักษณะของดินเจริญดีแล้ว เกิดจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดดิน คือ อากาศ (climate) และจุลินทรีย์ในดินซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกพืช

zonate เป็นแถบ*

zone เขต, ภาค, ส่วนชั้น

zone, transition เขตแปรถิ่น (พืช, สัตว์)

zone line แนวเขตรา*, แนวเขตสี่เข็ม

zoology สัตววิทยา

zoospore สปอร์ที่เคลื่อนที่ได้ (โดยใช้หางว่ายน้ำ)

zygomorphic flower ดอกไม้ที่ส่วนของดอกเหมือนกันแบบสามารถแบ่งครึ่งให้ส่วนทั้งสองเท่ากันได้เพียงแนวเดียว (bilateral symmetry) เช่น ดอกกล้วยไม้ (ดู irregular flower)

zygote เซลล์ที่เกิดจากการผสมหรือรวมตัวของ เซื้อเพศผู้และเพศเมีย (พธ.)

zygotic seedling ต้นกล้าที่ได้จากการผสมพันธุ์

zymology วิทยาเอนไซม์ (*S. enzymology*)

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

บรรณานุกรม

- ยงยุทธ โอสดสกา. 2542. **ศัพท์ในวงการปศุ**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 224 หน้า.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2527. **พจนานุกรมศัพท์ป่าไม้** (สาขานวนผลิตภัณฑ์). ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ. 208 หน้า.
- Core, E.L. 1955. **Plant taxonomy**. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, N.J., U.S.A. 459p.
- Graf, A.B. 1963. **Exotica 3 : Pictorial cyclopedia of exotic plants**. Rochrs Company, Rutherford, N.J., U.S.A. 1011p.
- Jones, S.B.(Jr.) and A.E. Luchsinger. 1987. **Plant systematics**. McGraw-Hill Book Co., Singapore. 512p.
- Lawrence, G.H.M. 1951. **Taxonomy of vascular plants**. The Macmillan Company. New York, U.S.A. 823p.

